Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
27 — A
26

M

Digitized by Google

8.27.A.26

~~II B 65 f 2a~~

Digitized by Google

Digitized by Google

Opus admodū inſigne de aduētu dn̄i de ſecretis ſecretoꝝ nūcupatū a Reuerēdo patre fratre Guillermo Pepin ſacrarū litterarum profeſſore clariſſimo/ ſacri ordīs fratrū p̄dicatoꝝ accuratiſſime elaboratum.

✠

Pertinet ad locum. S. francisci. De Urbe

¶ Venale habet ab Anthonio verad bibliopola/ morā gerentis in vico nouo e regione eccleſie noſtre domine ſub interſignio diui Johannis euāgeliſte/ et imp̄ſſum cū priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Stirps ieſſe floruit.

Digitized by Google

¶ F. Joānes de Uero p̄ſtātiſſimo p̄ri f̄ri Guillermo p̄uo xp̄ianiſſimi Fran
corū regis cōfeſſori digniſſimo: p̄ceptori ſuo ⁊ p̄ſidio ſingulari Salutem.

CVm xp̄ian⁹ aduētus inſtaret: quo tp̄e quotidianę
orōnes ad ppl'm haberi ſolēt: exiſtimaui me nō=
nihil p̄futurū cū oībus p̄dicatoribus tum cōtu=
bernalibus et cōmilitonib⁹ meis ſi ſermones ali=
quot de xp̄iano aduētu q̄ penes me erāt & quos ego in p̄=
cio haberi dignū ducerē excuſſoria incude formādos cu=
rarē. Acceſſit ad hāc meā vltroneā volūtatē quorūdā con
fratrū et cōſcholaſticorū adhortatio ac poſtulatio qb⁹ ego
eo lubētius negociū recepi q̄ꝛ mea ſpōte facere cōſtituerā.
Tradidi ergo Thomę kees Vveſalieñ. vigilātiſſimo imp̄ſſo
ri ſermōes f̄ris Guillermi Pipini ſacrę theologię et almi or
dis nr̄i p̄feſſoris. Adfuiq; ip̄rimēdis nō oſcitāter quo emē
datiores ederētur. De laudib⁹ v̄o libri hui⁹ pce dicā: nō q̄ꝛ
deſit rō laudādi: ſed q̄ꝛ is q̄ cōcinauit adhuc in hūanis eſt:
Et vt ſcitū fuit Albini cęſaris: illi⁹ res laudare a quo gr̄am
habitā iri aut relatā ſperes luſus eſt Vnū illud dicā q̄d Ci=
cero meminit Nā cū ap̄d Antiochū regē Porphyrio phūs
Ingenti mole v̄borꝝ de re militari diſſeruiſſet Hānibal ho
minē p̄bris iceſſiſſe dr̄ delyrūq; appellaſſe q̄ꝛ ſe p̄nte phūs q̄
p̄lio nunq̄ interesat de bellica facultate p̄cepta tradere ſu=
ſtineret. Atq; ego q̄dē p̄ſtātiſſime pater haud q̄q̄ dubito p̄
mltos eſſe porphyriones: q̄ cū in p̄dicatiōis offō paulo ex=
ercitatiores ſint q̄ porphyrio ille fuerit i caſtris. ſermōes tñ
ſuos in publicum prodere feſtinauerint: hūc v̄o noſtrum
neminem merito pigebit docentem audire quid plębi prę
dicari vtile ſit cum fuerit in eo ſtudio homo iam annoſus
ab ephœbis vſq; cum ſumma laude frequētiſſimus. Nec
vero vereor ne ideo opera noſtra incuſetur q̄ꝛ poſt innu=
meros pene clariſſimos ſimul et eloquentiſſimos prędi=
catores qui in manibus omnium ſunt nouos adhuc adij=
cere conemur: quin eo magis ſæculo noſtro gratulor
q̄ꝛ cum ea copia librorum in hac facultate ſit: vt nichil

amplius deſiderari poſſe videatꝰ. In dies tñ lucubretur qđ in lucē edi opęprecīn ſit.in quo gñe profecto hos ſermo-nes haberi nunq̃ dubitabit nō ineptus iudex.Habēt ſiqdē materiā aurib⁹ eruditis plane dignā. Diſputat eni theolo gas q̃ſtiōes cōplures quas grauiter āple copioſe vberrime ꝗ extricat ac diſſoluit nec tā p̄ſſe & āguſte q̃ i illis ſchola ſticis diſputatiōibus fieri ſolet:Sed explanati⁹ & vberi⁹ et ad cōmune iudiciū popularēꝗ itelligētiā accōmodatius Eſt inſuper in exponēdis figuris et auctoritatib⁹ ſcripturę ſacrę/tū frequēs/tū ſapidiſſim⁹.Tractat p̄terea de ſacramē tis eccl'iaſticis luculētiſſie et ſapiētiſſime.Sic deniꝗ aduē tū dn̄icum ornat ac diſcribit vt nō recoli poti⁹ aduētus ip ſe q̃ imminere videatur.Deide cū ſe a cœleſtib⁹ refert oīs philoſohię & dialecticę lucidiſſimos locos nec ieiune nec diſolute ptractat. Habet quoꝗ antiquitatis & veteris hi-ſtorię nō pauca exēpla q̃ ſūmā delectacionē & auctorita-tem orationi afferūt & fidē. Ineſt ei trāquilla q̄dā et fluēs orō nec tamē cū opus eſt deeſt cōtorta vehemēs & acris vi ciorū exprobratio. Digni demū p oīa hi ſermōes viſi ſunt qui tibi dicarētur. Quēadmodum eni ſi qs de re militari aliqd aptius ſcripſerit equitandi p̄terea aut venandi aut a-gros colēdi p̄cepta & leges.his deuoueri ſolēt qui earū re-rū ſtudijs vehemētius afficiūtur. Sic mihi prędicādi rōnē et diſciplinā tibi potiſſimū arbitratus ſū cōuenire q vnus oīm ſis iter p̄dicatores & oratores quem imitari oēs cupi unt Admiretur vniuerſi aſſequi tam pauci poſſūt q̃ rep̄hē dere nemo. Accipe igitur pater ſapiētiſſime opuſculū hoc quod ſub tuo auſpicio nūc primo palā fit: & ingenua tua humanitate nō libri magis q̃ illius pręſtātiſſimi magiſtri erga te obſeruantię ratiōnē habe:ſic eñ tibi rem gratiorē futurā ſpero ſi memineris illū eſſe tui nōis obſeruantiſſi-mū et me tibi iampridem deditiſſimū. Vale.

¶ Reuerendiſſimo patri generali ſacri ordinis fratruꝫ predicatoꝝ: atq; ſapiētiſſimo cōfeſſori xpianiſſimi regis francoꝝ Ludouici duodecimi fratri Johanni clerce ſacre theologie ꝓfeſſori meritiſſimo viteq; regularis zelatori feruētiſſimo ſuus humilis ab ineūte etate diſcipulus frater Guillermus Pepin theologorum minimus: ꝑpetuā obedientiam nō tam debitam q̃ deuotam.

PReclare inquit Tullius de officijs ſcriptū eſt a diuo Platone: quoniam nō nobis ſolis nati ſumus. Quinimo naturā ſequētes ducem cōmunes vtilitates in mediū et ad lucē ꝓferre iubemur. Sed precauēdū ſup oia eſt: q hoim genus famā deſiderans: que ex oibus maxime ex libris acquiritur. Precipue circa librorū ⁊ varioꝝ tractatuū in hāc vſq; lucē operā dedit efficacē. Et q̄ mortaliū ingeniola cōponere minime valuerūt: fieri procurarūt volumia ⁊ ſuo nomie dedicari: tanq̄ de ſuis factis egregijs cōpoſita: atq; vt de theſauris ſuis noua et vetera ꝓferre viderētur. Hoc atteſtātibus: nedum infidelium hiſtorijs plurimis. verum eoꝝ quos xpicolas appellāt Quo factū eſt vt hoies hūane laudis cupidi ⁊ tenaces nō nulli eoꝝ ſtuduerūt circa libroꝝ collectionē plurimam. velut ille per orbem nominatiſſimus Origenes. De quo ferūt q nō minus q̄ quadraginta milia libroꝝ ediderit: aut ſuo noie aſcripſerit. Alij vero tractare ſtuduerūt egregia facinora mortaliū principum ⁊ magnatū: vt ipi fauorē preſtarēt ſuis ſcriptis ⁊ codicibus velut alter mendax ille Vergilius. Alii q deterius ſonat tractare ſtuduerūt delectabiles et obſcenas materias vt vani illi poete. Alii ſubtilia querentes ⁊ apud ſe verſantes libros collegerūt vt philoſophi. Alii ſubtilia et apta lucris vt iuriſte. Alii vtilia aie vt theologi: quoꝝ audeo dicere plurima pars in talibus et ex talibus ꝓpriā famam et gliam querit. Porro in his omnibus vnū eſt neceſſarium magnificare: videlicet deū et nomē ſanctū eius. demū ſaluti animarū pro poſſe ītēdere. Hic eſt q attēdēs ad illō Salomonis dictū q̄m faciendi libros plures nullus ſit finis:

cum paupcula illa vidua duo
minuta erea in gazophilatiū
ſacroſancte matris ecclie por
rigere ſtudui. Unū de dñica
incarnatiōe tractās. Reliquū
eni de ſalubri penitētia. Ter-
tiū ſuperaddere poterimus ſi
dñs dederit videlicꝫ de pctis
Si modo q̄ ſequitur ad tuaꝫ
paternitatē. Uirorū ſapiētiſ-
ſime: nō minus q̄ doctiſſime
pater generalis, deſtinauero
caſtigāda: ꝛ emēdanda. Que
cū digeſta p tuā copioſiſſimā
lr̄ariā artē extiterūt: ſi ad ex-
teras manus ſuo iudicio de-
uenerint. quiſquis ea legerit
cuius oculi impfectū meū in
huiuſmodi viderint imperi-
tiam meam ex charitate ſup-
portare dignet̄. Quoniā vt
verū fatear in tenebris morat̄
oculus meus. At vo ſi q̄d ad
dei honorē morūq; edificatio
nem interlegendū inuentum
fuerit: ipſi ſoli honor ꝛ glīa q̄
cultoribus vinee ſue pollicet̄
celeſtia ꝛ etn̄a p̄mia. Amen.

¶ Finis proemij.

Digitized by Google

¶ Ad honorem domini nostri iesu xpi sueq; i temerate matris virginis marie patrisq; nri Dominici incipiunt sermones de aduentu domini de secretis secretorū sic intitulati ꝓpter secretā materiā in eis contentā vtpote de dñica icarnatiōe ⁊ de sacramētis eccl'ie editi a frē Guillermo Pepin: sacre theologie hūili ꝓfessori cōuētus ebroycen. ordis fratrū ꝑdicatorū.

Vidi librū scptū intus et foris signatū sigillis septem Apoc. quinto.

AD dei honorem et animarum salutē locuturi de dominica ⁊ mirifica xpi incarnatiōe simul et animarum instructionē ipsam materiam sub. xliij. sermonibus q̄ dñs dederit enucleare studebimus. Quāquidem gloriosam incarnationē noīe libri describit Jo. i Themate (cū ait) Vidi librum videlicet

Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sctificationis sacramētalis.

A ¶ De p̄mo libro scribit Mathei. j. Liber generatiōis iesu christi filij Dauid filij Abraham. Primum capitulum huius libri est illud quod subditur. Abraham genuit Ysaac. Ubi aduertendū q̄ Abraham interp̄tatur pater multarum gentiū. Quā quidē interpretationē congrue inuenio conuenire Oipotenti deo: Uiro iusto Uirgini marie.

B ¶ Primo quidē deo s'm illō Malach. ij. Pater vnus est oīm nostrū: quē in orōne dñica vocamus patrē: dicentes Pater noster qui es in ce. ⁊c.

¶ Iste aūt pater celestis est q̄dem sup oēs honorandus: q2 excellētissim⁹. Sup oēs amādus: quia munificentissimus. Sup oēs metuēdus: q2 iustissimus. De hoc patre scribit Deut. xxxij. Nunqd nō ipe est pater tuus q̄ fecit te ⁊ possedit te ⁊ creauit te? Nam ipse fecit nos in creatione: possedit i redemptionis ope ⁊ creauit seu rerius recreauit in pctōrum remissione. Sed prochdolor de multis sigillatim pōt dici illud qd̄ seqtur. Deū qui te genuit dereliquisti ⁊ oblitus es dñi creatoris tui. Uidit dñs et ad iracūdiā ꝓcitatus est: q2 prouocauerūt eū filij sui ⁊ filie: ⁊ ait. Abscondā faciē meā ab eis: sc3 in celo: et cōsiderabo nouissima eorū: id est eterna supplicia q̄ restant eis in alio seculo sine fine soluenda. Taliter ergo viuamus vt merito dicere possim⁹ illud Jo. viij. Honorifico patrē meū qui in celis est.

C ¶ Scdo predicta iterp̄tatio couenit viro iusto misericorde ⁊ pio ad paupes qual' erat

ille ſctūs Job: de quo eiuſdē. xxix. Pater erā pauperū ꝛ cōſolator viduarū. Dicitur enī in cōmuni prouerbio ꝙ pater eſt qui nutrit. Talis deniqꝫ erat iuſtus ille Thobias cum captiuos fr̄es viſitaret monita ſalutis illis dando ꝛ de facultatibus ſuis pie ſubueniēdo mortuoſqꝫ ſepeliendo. Talis deniqꝫ pater tot filiorū et filiarū eſt pater quot paupes propter xp̄m ſuſtētat. Iſte pater eſt imitādus ꝑpter ſctām exemplaritatē. Laudād⁹ propter virtuoſā opationē: Supportādus ꝛ fouendus ꝑpter publicam vtilitatem.

D ¶ Tertio: predicta interp̄tatio nō abſre cōgruit ꝟgini marie ſub noīe maternitatis: de qua nō immerito intelligi poteſt illud Gen. iij. mater eſt cunctorū viuentiū. Eſt ſiquidem hoc nomen mater.

	Honoris
Nomen	Amoris.
	Dulcoris.

¶ Primo igitur: mater eſt nomē honoris. Nam deus ꝛ natura voluit matres a filijs honorari. Et ſignanter virgo glīoſa eſt honorāda: de q̄ de⁹ ad vnūquēqꝫ nr̄m dicit illud Jo. xix. fili ecce mat̄ tua. Hec eſt etiā illa ſctā mater de qua Eccl̄. xv. Obuiabit illi quaſi mater honorificata. Nec quidem īmerito qm̄ ſm deuotuꝫ Bernardū. In ip̄a inuenit angelus leticiam, iuſtus grām, pctōr veniam, ꝛ tota trinitas glīam: ita vt merito de ea dici poſſit illud Sapiē. vij. Omnium bonorum mater eſt.

¶ Scđo mater ē nomē amoris. Ipſa enī ſup oēs matres diligit nos ꝛ ē illi cura de nobis: ita vt recte poſſit vnicuiqꝫ noſtrū dicere illud. ij. Reg. j. ſicut mater vnicū diligit filiuꝫ ita te diligebā. Sicut enī pia mater ꝓ defendēdo filio queꝫ pater flagellat, verberibus ſe opponit ꝛ ip̄ꝫ filiū tegit. Sic et hec piiſſima mater maria pro filijs ſibi deuotis ſe opponit quodāmodo patri noſtro deo ſuis pijs orōnibus: ꝛ ad rep̄mendū verbera et ne damnationis miſericorditer ſe interponit. Quāobrem de ea ītelligi pōt illud Eſa. xlix. Nūquid pōt mater: ſupple maria obliuiſci infantē ſuū: id eſt ſibi deuotū famulū. vt nō miſereatur filio vteri ſui. Hoc eſt deuoto catholico quē diligit tanꝙ ſi eum geſtaſſet in vtero ſuo corporal̄r. quaſi dicat nō.

¶ Tertio mater ē nomē dulcoris ꝛ pietatis. Nā ip̄a piiſſima mat̄ pietatis maria ſēp cōpatit̄ ꝛ cōdolet miſerijs et calamitatib⁹ nr̄is. In cui⁹ ſignū legit̄ Jo. ij. ꝙ mota pietate ī nuptijs dixit ad filiū ſuū Uinū nō habent: et ſicut īpetrauit vinū ſitiētib⁹: ſic ꝛ gratiā indigentibus īpetrare po

terit ſi modo deuote depcet. quod vt prōptius faciat ſalutemus eā dicētes. Aue ⁊c.

¶ De ſecūdo libro loquit Johānes in themate eum deſcribēs cum ait. Scriptū intꝰ ⁊ foris. Jſte igitur liber diuine incarnatiōis eſt ſcriptus. intus: q̄tū ad vetus teſtamentū: ⁊ foris: q̄tū ad nouū. Jntus ergo inuenit de hac mirifica incarnatione vna figura: ⁊ vna ꝓphetia.

¶ Primo ergo inuenit figura Jone. iij. vbi legitur ꝙ rex Niniue ad p̄dicationē Jone deſcēdit de ſolio ſuo ⁊ induit ſe ſacco vt placaret iram dei mirabilē cōtra ciuitatē ſuā niniue. Ad ꝓpoſitū p niniuam q̄ interp̄tat ſpecioſa intelligitur glīa celeſtis tota ſpecioſa quia ibi nil indecorū inuenit. Per predicationē aūt Jone itelligūtur preces aſſidue ſctōrū patrū iſtā incarnationem petentiū vno dicēte Ueni ⁊ libera nos deꝰ noſter. Alio autem Ueni dn̄e ⁊ noli tardare: relaxa facinora ⁊c. Alio vero Oſtēde nobis dn̄e miam tuā: et ſalutare tuū da nobis: ⁊ huiuſmodi. Tandē ergo poſt auditas preces. Jlle q̄ eſt rex regū ⁊ dn̄s dominātiū: deſcendit de ſolio maieſtatis ſue: et indutꝰ eſt ſacco mortalitatis nr̄e ⁊ habitu inuētus eſt vt homo. Phi. ij. Jn quo quidē ſacco quātūcꝫ vili ⁊ deſpectabili exterius: nichilominus abſcōditū erat preciū redēptionis nr̄e: ſicut ſolēt facere pegrini qui infra veſtes ruptas ⁊ conſumptas qn̄cꝫ abſcondūt bonos aureos. Erubeſcat ergo iquit Aug. homo fieri ſupbus pro quo hūilis factus eſt deꝰ. Deſcēdat de altitudine pctī ⁊ ſupbie: ⁊ induat ſe ſacco pnie: vt tandē dicere poſſit cū illo ſanctiſſimo Job. xvj. Saccum cōſui ſup cutē meā ⁊ operui cinere carnem meā. i. memoria mortis.

¶ Scd̄o inuenit infra hūc librū ꝓphetia de hac bn̄dicta icarnatione zacha. ix. Exulta filia ſyon, iubila filia hierlm. Interl. Exulta ⁊ iubila omniū ꝓphetarum vaticinijs re ꝓmiſſis. Sequit Ecce rex tuꝰ veniet tibi iuſtus ⁊ ſaluator. Juſtus quidē in ſcd̄o aduētu: qn̄ ſcꝫ reddet vnicuicꝫ ſm̄ opera ſua: ⁊ ſaluator in p̄mo aduentu qn̄quidē venit querere et ſaluum facere qd̄ perierat. Sequitur. Jp̄e pauper. Interl. cū ſupple diues eſſet. Et aſcendens ſup aſinā ⁊ ſup pullū filiū aſine. Sup quo paſſu dicit glo. ordi. hāc ꝓphetiā fuiſſe ipletā: qn̄ iudei exierūt obuiā xp̄o cum ramis palmarū clamātes Benedictus q̄ venit. ⁊c Sicr Rabiſalon. vt refert de Lyra aſſerit hāc ꝓphetiā non poſſe itelligi niſi de rege Meſ

ſiū. O ſi ſancti illi p̄res tantū gaudebant ſup incarnatione filij dei ventura: quātomagis nos xp̄iani qui illā credimus et fide tenemus Jā iā impletā ampliori leticia ſp̄ūali gaudere debemus: ſm q̄ nos admonet ap̄ls Phil. iiij. dicēs Gaudete in dn̄o ſemp: iteruʒ dico gaudete. Et nota q̄ dicit eſſe gaudendū in dn̄o ⁊ ſemper.

¶ Scd̄o dicit Johānes librū ſcriptū foris: per qd̄ intelligitur nouū teſtamētū. Et d̄ hac ſcriptura habet Heb. j. Multipharie multiſq̄ modis olim deus loquēs p̄ribus in pphetis ⁊c. Hāc aūt auctoritatem exponēs dn̄s Hugo cardinalis dicit ſic. Multipharie: id eſt multotiens ⁊ multis pſonis: vt Abrahe Iſaac Jacob et eiſdē ſepe multiſq̄ modis: id eſt multis q̄litatibus ſiue ſpeciebus loquēdi: q2 modo per ſomnia: modo apta voce: modo inſpiratiōe. Olim de⁹ loquēs. nō eſt ergo nouum q̄ annūciet filij dei incarnatio p̄ribus in pphetis. i. p pphetas. nouiſſime diebus iſtis locutus eſt nobis in filio. i. per filiū. Nō ergo amplius loquitur per ora pphetarū: ſed per filiū ſuum apertius loquitur in euangelio: Olim enī dn̄s intonuit Pſ. de celo intonuit dn̄s ⁊ altiſſimus dedit vocem ſuā: ſed modo puulus vagit. Et notanter dicit ap̄ls. Nouiſſime diebus iſtis. i. in fine tēporū: q2 vt d̄r. j. Corinth. x. Nos ſumus in quos fines ſeculorū deuenerūt. Sequitur. quē cōſtituit heredē vniuerſorū. i. poſſeſſorē oīū creaturaꝝ et hoc ſʒ hūanā naturā. Per quē fecit ⁊ ſcl'a. ſcʒ ſm diuinā naturā. ſm illd̄ Pſal. Oīa in ſapiētia ſup. eterna q̄ eſt fili⁹ feciſti: tu ſup. de⁹ pater Item Ro. xi. Ex quo oīa ſupple pcedūt. ſcʒ ex filio. Per quē oīa ſupple ſunt facta. In quo oīa ſup. ſunt eminēter. Uel tanq̄ in cognoſcēte: vel tāq̄ in ydea vel tāq̄ in cauſa: ſm illd̄ Jo. j. Oīa per ip̄m facta ſunt. ⁊c.

¶ Modus aūt quomodo et qual'r iſte liber ſcriptus ſit. i. quō filij dei incarnatio facta ſit oñditur i murena ſeu lampda q̄ ſecūdū actores vocatur a ſerpēte ſuo ſibilo. et ſic ipſā a pfundo fluuij ad littus trahit. emiſſoq̄ veneno ſuo cū ipſa copulā cōtrahit. ⁊ exinde generat fet⁹ bonus non tn̄ ſimilis ſerpenti ſed murene.

¶ Ad ppoſitum. iſta murena ſignificat dei filiū qui ab eterno habitauit in pfūdo fluuij padiſi. Serpēs aūt ſignificat humanā naturā: q̄ venenoſa ⁊ ſerpentina fuerat p peccatum Hec aūt natura ſerpētina diu ſibilauit p feruētia deſideria vt iſtā murenā. i. filij dei pſonā: de fluuio padiſi ad littus traheret preſētis ſeculi. Hoc

patuit per voces ſanctorū pa
trum ⁊ ꝓphetarū:quorū ali=
qui ſibilabāt dicētes Utinam
dirūperes celos ⁊ deſcēderes
Alij dicebāt. Ueni ad liberan
dū nos domīe de⁹ virtutum
Alij dicebant. Oſtende nobis
domīe miaꝫ tuā et ſalutare tu
um da nobis. Alij dicebant.
Inclina celos tuos et deſcen=
de et huiuſmodi. Et breuit̄ in
tātū ⁊ tādiu atqꝫ tam feruent̄
ſibilauit ipa natura ſerpētina
ꝙ illa murena tandē venit ad
littus hui⁹ mūdi ⁊ acceſſit ad
ſerpētē atqꝫ illi copulata ē in
ſeparabiliter. Qđ factū eſt in
myſterio īcarnatiōis filij dei.
Sed aduerte ꝙ dei filius no=
luit ſe copulare ypoſtatice na
ture humane: niſi ipſa prius
depoſuiſſet venenū pctī: eo ꝙ
natura hūana cū pctō nō erat
aſſumptibilis p vllā potentiā
H a dei filio. ¶ Moraliter: ſi volu
m⁹ ꝙ iſta murena veniat ⁊ co
puleť nobis p grām ſpūſſācti
neceſſe habemus prius expel=
lere a mētibus nr̄is venenum
pctī p verā pniam: quo facto
oportet ſibilare p deuotā ora
tionē ⁊ feruēs deſideriū:⁊ ſta
tim ſine defectu aderit mēti=
bus nr̄is dei filius p grām: et
nobiſcū copulabiť p ardētem
charitatē ⁊ ſincerā dilectionē
ſcđm ꝙ nobis ꝓmittit ꝓphe=
ta Eſaias. lviij. c. dicens. Cla
mabis ⁊ ipē exaudiet. Uociſe
rabis ⁊ ipē dicet: ecce aſſum.

¶ Sed ꝓch dolor pauci ſunt
hodie in mari huius mūdi ta
les ſibilatores grē ſpūſſancti.
Et multi ſunt qui ſibilāt poſt
diabolū ⁊ pctā. Nonne luxu=
rioſus ſibilat poſt diabolum
qñqꝫ p falſas ⁊ fraudulentas
promiſſiōes: aut etiā per ſub=
dolam lenam vetulā nititur
ad ſe attrahere honeſtā ⁊ pu=
dicam ṽginē ſeu nouiter nu=
ptam. Nonne etiā ille ſibilat
poſt diabolū qui loquiť tur=
pia coram puellis vel alijs: ſi
ue ī priuato ſiue ī publico vt
pote ī choreis ⁊ publicis ſpe
ctaculis? Nōne dicit apl's. j.
Corinth. xv. ꝙ corrūpūt bo=
nos mores colloquia praua.
Nōne male ſibilāt illi qui ali
os ṽbis ⁊ ſignis nitūtur tra=
here ad pctm̄ ⁊ cōſequēter ad
infernum ſicut qui inuitant ⁊
prouocant alios ad ludos ꝓ
hibitos ad crapulam ⁊ ebrie=
tatē ⁊ huiuſmodi. Nōne etiā
male ſibilat diabolus ad au=
res cordis humani quādo im
mittit multas varias et ne=
phādas tētatiōes ipi homini
Certe vtiqꝫ. Hodie igiť ſi vo=
cē domini ſibilātis ⁊ inuitan
tis vos ad ſibi copulādū ani=
mas vr̄as p grām nolite ob=
durare corda veſtra: ſed feſti=
nate currere ad illum.

¶ De tertio libro: videlicet
ſanctificationis ſacramētalis
loquitur thema ipſum deſcri
bens cum dicit: ipm ſignatum

ſigillis ſeptē. Ubi aduertēdū
ꝙ per ſigilla ſeptē merito in=
telligi poſſunt ſeptē eccľie ſa=
cramēta: eo ꝙ i ipſis occulte la
tet grā ſpūſſcti. Et ſub quoli=
bet ſigillo ꝗuis contineātur
multa ſecreta ⁊ occulta myſte
ria: tñ reperiunť ſex precipua
q̄ ſtudebim⁹ aperire ꝗtū dñs
dederit duplici via ſeu claue:
vcȝ figurali declaratiōe / et au
ctoritatiua ꝓbatione. Et qm̄
ſacramētum baptiſmi eſt p̄i
mū et ianua ceterorū: hinc eſt
ꝙ ab ipſo exordiū ſumētes in
uenim⁹ ſub iſto ſigillo ſex grā
dia ⁊ ſecreta myſteria: quorū
H ¶ Primū ſecretuȝ eſt ꝙ hoc
ſacramētū baptiſmi tante ex=
tat efficacie ⁊ virtutis eximie
vt nedū culpā oēm remittere
habeat verū ⁊ penā i foro dei
tollit vniuerſam. Iſtud ſecretū
ponit doctor ſctūs. iij. par. q.
lxix. ar. i. ⁊. ij. qđ quidem ſecre
tum aperitur duplici claue.

¶ Primo quidē claue declara
tionis figuralis. Legitur eñ
Exodi. ix. ꝙ cum Moyſes ad
preceptū dñi extēdiſſet manū
ſuā ſup mare rubrū qđ prius
diuiſum erat vt iter ſiccū pre
beret hebreis: ſtatim ipē aque
redierūt i priſtinā formā ⁊ ope
riētes cūctā militiā exercitus
Pharaonis ſubmerſerūt cū=
ctos egyptios: qui ipm mare
ingreſſi fuerāt pſequendi grā
ppľm dei: adeo vt vnus ex eis
nō remāſerit q̄ nūciaret aliis
que facta fuerāt. Filij xō iſra
el trāſierūt per ſiccū i medio
maris hñtes ſcȝ mare p muro
tā a dextris q̄ a ſiniſtris. Et
tunc ceperūt iubilare dño: tū
ꝓpter ſui liberationem: tum
ꝓpter inimicoꝝ ſubmerſionē

¶ Ad ꝓpoſitū: per Pharao
nem q̄ interpretať denudans
ſignificatur recte diabol⁹ qui
conať hoies iuſtos denudare
omni grā: omi virtute: omni
merito ⁊ tādem omni gloria.
Per exercitū aūt ipſius pha
raonis ſignificať multitudo
et vniuerſitas pctōrum: cui⁹
quidē exercit⁹ antegardia eſt
pctm̄ originale qđ precedit: ⁊
eſt primū in nobis. Retrogar
dia eſt pctm̄ veniale: a quo dif
ficile eſt ſibi cauere. Cōflictus
aūt: gallice la bataille. ē mor
tale pctm̄ qđ mirabili modo
pugnat cōtra hoiem. Ecce in
quali miſeria ⁊ periculo cōſti
tuti ſum⁹ in pñti: ꝓpter qđ dr̄
Iob. vij. ꝙ militia ē vita hois
ſup terrā. Qđ quidē aiaduer
tēs regius ille ꝓpheta Dauid
petebat adiutoriū a dño in tā
to periculo: dicēs. Exurge in
adiutoriū michi: effunde fra=
meā et cōclude aduerſus eos
qui pſequūtur me. i. aduerſus
peccata. et dic anime mee ſa=
lus tua ego ſum.

¶ Per mare autē rubrū ſm̄ I
glo. ordi. ſignificať baptiſm⁹
xpi ſanguīe cōſecrat⁹. Per fi=
lios vero iſrael intelliguntur

aīe rōnales que ſunt filie dei per creationē: vtpote ad eius imaginē create. Gen.i. Si q̄s igitur cuiuſcūq; conditionis: ſtat⁹: etatis: aut ſexus exiſtēs pregrauet multitudine pctō-rum: nōdū ab eo precepta baptiſmi grā: ſenſeritq; diaboli crudelitatē ꝛ immanitatē ſup ſe de ꝓpe imminere: et eterne dānatiōis horrēdū periculū ſibi preparatum ad baptiſmi fluuiū fideliter accedat ī quo liberabit: et cūcti ei⁹ inimici id ē pctā ſubmergētur. Et hoc eſt q̄d Gracian⁹ ī ſuo decreto de cōſe. diſt. iiii. c. Nec quē q̄. verſus finē dicit ꝙ vcz pharao in aqua ſubmerſus deſignat ꝙ diabol⁹ amittit oēs vires ſuas in aqua baptiſmatis. O q̄tū igit tenemur regrāri oī potēti deo poſtq̄ tātū piculū euaſim⁹. Et q̄ta diligētia debemus poſtmoduz cuſtodire aīas nr̄as per aquā baptiſmatis ſctificatas: et per xp̄i ſanguinē redēptas. Sic ergo viuam⁹ percepta baptiſmi grā vt merito ſaluator noſter ieſus xp̄s dicere poſſit de nobis cū fuerim⁹ corā eo ī diſtricto iudicio illō Apocalip. iij. Qui ſunt q̄ non coinq̄nauerūt veſtimenta ſua. i. grām ꝛ virtutes quas dedi eis in baptiſmo: et ideo ambulabunt mecum in albis: quia digni ſunt.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue pro batiōis. de hoc em̄ ſcribit. de cōſe. di. iiii. puulo. et eſt Auguſtinus q̄ loquit. Paruulo inquit recenter nato vſq; ad decrepitū ſenem: ſicut nullus ꝓhibēdus eſt a baptiſmo Ita nullus eſt qui nō peccato moriatur in baptiſmo. ſ; peruuli tm̄ originali. maiores autē etiā omib⁹ moriūtur pctis q̄ male viuendo addiderūt originali. Similiter magiſter ſētentiarū in iiii. di. iiii. ꝙ baptiſm⁹ q̄tū eſt ex ſe delet omnē culpā tā originalē q̄ actualē inſuper et penā. Eadē ſententia habet extra de diuortijs. c. gaudemus. vbi dicit text⁹. ꝙ in baptiſmo crimina dimittūtur crimina aūt ſignificant mortalia ꝛ grauia pctā. Nūc ergo q̄tū ad eos q̄ rite ſucipiunt baptiſmū īpletur illō ꝓpheticū verbū ezechiel. xxxvi. Effūdā inquit dn̄s ſuper vos aquā mundā: ideſt aquā baptiſmalē. et mundabimini ab omnib⁹ inq̄namētis vr̄is. vn̄ glo. interl. exponit hanc auctoritatē de aq̄ baptiſmi ſalutaris. Itē ābo. ſuper illō Ro. xi. ſine pnīa ſūt dona dei ꝛ vocatio. Dicit ꝙ grā dei in baptiſmo oīa gratis donat. Sed q̄d valde dānabile eſt et execrabile nimis multi baptiſati cū ad annos diſcretiōis peruenīunt velut immemores tāti beneficij quaſi in deſpectū dei cor ſuū et omne ſtudiū ad car

nalia ⁊ tpalia dedicāt ⁊ couertūt: paruipēdētes ſuſceptā baptiſmi grām ⁊ repromiſſaȝ celeſtē hereditatē: quos ſi alios ꝙ perditiōis ⁊ gehenne filios appellare poſſum⁹: qui vtinā diligēter attēderēt ad ꝓmiſſā in ipſo baptiſmo fidelitatem: vt eṁ ſcribit de cōſe. di. iiij. c. prima. ⁊ c. primū interroget. In hoc ſacramento baptiſmi efficimur filij dei i illo ꝓmittentes abrenunciare diabolo et omnibus pompis eius.

¶ Sermo ſecundus.

Vidi librū ſcriptum intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē. Apoca. v. Beatus Johānes euāgeliſta vidit triplicem librum: videlicet

A Generationis humanalis
Incarnationis diuinalis
Sctificatiōis ſacramētalis.

¶ De prio libro ſcribit in genealogia ſaluatoris Math. i. Liber generatiōis ieſu xp̄i. Et hui⁹ libri ſcđȝ caplm̄ eſt id qđ ſequitur Iſaac genuit Jacob. Ubi aduertēdū ꝙ yſaac interpretat riſus vel gaudiū: quequidem interpretatio conuenit Oipotenti deo: Uiro iuſto: et Uirgini Marie.

¶ Primo quidē deo qui eſt gaudiū et riſus btōrum ſm ꝙ ꝓmiſit aplis ſuis ip̄e xp̄s Jo. xvi. dicens. Iterū videbo vos et gaudebit cor veſtrū: et gaudiū veſtrū nēo tollet a vobis. Ipſe igitur deus eſt ineffabile gaudiū btōruȝ tam angelorū ꝙ hoim. Et preterea recte pōt appellari yſaac: id ē riſus vel gaudiū: quia ipſe ridet et gaudet de tribus: videlicet

De hūane nature reparatiōe
De pctōrū xtuoſa cōuerſione
De ppetua iuſtorū glificatiōe

B ¶ Prio igit gaudet de hūane nature reparatione: dicēs illud Lu. xv. Cōgratulamini michi q: inueni dragmā. i. naturā humanā: quā perdiderā ſupple in paradiſo terreſtri. Item xp̄s Math. xiij. parabolice loquēs dicit ꝙ ſile eſt regnū celorū theſauro abſcōdito i agro: quē qui homo inuenit abſcōdit: et pre gaudio illi⁹ vadit ⁊ vēdit vniuerſa que habet ⁊ emit agrum illū. Ubi per iſtū hoiem debem⁹ intelligere xp̄m. Per theſaurum abſconditū intelligūtur aie rōnales que abſcōdūtur i agro corporis hūani. Ip̄e ergo xp̄s pre gaudio vendidit vniuerſa que habuit: quia dedit corp⁹ aiam ⁊ ſanguinē vt lucrifaceret aias nr̄as. O ꝙtū igit debemus ſolerter eas cuſtodire que tantum conſtiterūt dei filio: et quas tantum diligit.

¶ Scđo gaudet de pctōrum xtuoſa cōuerſiōe. Et hoc oſtēſuȝ eſt i parabola de filio pdigo Lu. xv. De quo dicit pater filio ſuo ſeniori. i. deus pr̄ angelis. Epulari ⁊ gaudē opor-

tebat: qꝛ frater tuus.i.homo mortuꝰ erat ſup.per peccatū et reuixit per grām: perierat et inuētꝰ eſt. De hoc etiā gaudio ſcribit Deutero.xxx. Reuertet dn̄s: vt gaudeat ſup te ſcꝫ pctōꝛe penitēte: in oibꝰ bonis que ſup.tibi eueniunt per veram penitētiam: ſicut gauiſus eſt in patribus tuis.

¶ Tertio gaudet piiſſimꝰ deꝰ de ꝑpetua iuſtoꝛū glificatiōe. Sicut gaudet princeps vidēs nobiles regni ſui ſecū ſedere. Eſa.li. Gaudiū et leticia inuenietur i ea ſcꝫ celeſti glīa: grāꝛum actio ꝛ vox laudis. Nam ibi ſcti et electi laudāt dn̄m in ſono tube i pſalterio ꝛ cithara: in tympano ꝛ choꝛo: i coꝛdis ꝛ organo. Item in cymbalis bn̄ſonātibꝰ. Et breuiter ibi oīs ſpūs laudat dn̄m. Unde poſſumus dicere illud qđ ſcribitur Act.viij. ꝙ factū eſt gaudium magnū in illa ciuitate.

¶ Scđo principaliter dico ꝙ predicta interpꝛetatio merito competere pōt viro iuſto et xp̄o penitēti q̄ iuſte gaudere et ridē pōt ſpūalr̄ de tribꝰ vcꝫ De maioꝛū ꝑiculoꝛū euaſiōe De gratie ſuſceptione: et peccatoꝛum remiſſione. De ſperata et expectata etn̄a felicitate.

¶ Primo.ꝛc. Uidemꝰ enim ꝙ poſtꝙ̄ homo euaſit periculum maximū: vtpote periculum incēdij: ſubmerſiōis: moꝛtis: belli: latronū ꝛ hmōi multum poſtea gaudet. Un̄ dicere pōt penitēs illud pſal. Niſi qꝛ dn̄s adiuuit me.p.h.i īfer. Sic ꝛ verus penitēs aīaduertēs ſe euaſiſſe pericula grādia in quibus erat cū eſſet in pctō vcꝫ pcti demonis inferni ꝛ huiuſmodi: tūc merito gaudere debet: et dicere cū pſal. Cōuertiſti plāctū meū in gaudiū michi. Et hoc eſt qđ xp̄s ꝑmiſit vere penitētibꝰ Joh.xvi. Triſtitia veſtra vertet in gaudiū.

¶ Scđo.ꝛc. Uidemꝰ eī ꝙ homo ſitiēs quādo inuenit fōtē pulcrū et mūdū et ad potādū habilē tūc multū gaudet. Sic ꝑpter hanc cauſam debet penitēs gaudere quādo ſcꝫ videt ꝙ inuenit aquā grē ſpūſſancti per quā fit pctōꝛum remiſſio Unde ſcribitur Eſa.xij. Haurietis vos; ſup.penitētes aqˀs vcꝫ lacrimarū: virtutū et grāꝛum i gaudio: de fōtibꝰ ſaluatoꝛis.i.de pedibus: manibus et latere Jeſu xp̄i. Uel fontes ſaluatoꝛis ſunt eccl̄iaſtica ſacramēta: de quibꝰ haurire habemꝰ cū gaudio aquas penitentiarum ꝛ gratiarū. Si em̄ xp̄m zacheꝰ recepit gaudēs in domū ſuā: vt habetur Lu.xix. A foꝛtioꝛi debemus gaudere de receptione gratie ſpūſſancti cum qua pariter venit nobis omnia bona ſpiritualia.

¶ Tertio.ꝛc. Uidemus enim ꝙ hoīes gaudēt non ſolum de bono adepto ꝛ pn̄ti: ſꝫ et de fu

ture vez officio vel bñficio prone. ¶ Scdo.cz. Si eni paſto
miſſo Sicut patet de illis qui
redeũtes de roma afferũt col
latiõem primi bñficij vacãtis
in collatiõe talis vel talis epi
cũ magno gaudio. Sic ꝛ iuſti
gaudẽt de ſperata ꝛ expectata
ab eis gloria eterna: dicentes
D cũ pſal. Unã petij a dño hanc
requirã vt inhabitẽ in domo
dñi oĩb⁹ dieb⁹ vite mee. Tunc
eñi implebit illud pſal. Letifi
cabis eũ: ſcꝫ virũ iuſtũ in gau
dio cum vultu tuo. De tali au
tem gaudio ſcribitur Luce.x.
Gaudete et exultate: quia no-
mina vr̃a ſcripta ſunt in ce-
lis.i. iã regiſtrata ſunt in li-
bro vite ad hoc ꝙ detur vobis
bonũ beneficiũ in celis. Et idõ
intuitu tanti boni futuri de-
bemus gaudere in aduerſis.
ſecũdũ illud ro.xii. ſpe gaudẽ
tes in tribulatione.

¶ Tertio dico ꝙ p̄dicta iterp̄
tatio nois yſaac põt cõpetere
ꝟgini glĩoſe q̄ gauiſa ẽ de tri
b⁹: vꝫ de filij dei mirifica ꝯce-
ptiõe de eiuſdẽ gaudioſa nati
uitate de proprie conſcientie
puritate.

¶ Primo ꝛc. In cui⁹ figura
legit gen̄.xviij. ꝙ ſara vxor
abrahe riſit qñ nũciatũ eſt ei
ab angelo ꝙ cõceptura erat fi
liũ. Gauiſa eſt ergo virgo ma
ria in filij ſui cõceptione attẽ
dẽs viñũ ire dei cõuerti i oleũ
miſericordie. Gauiſa eſt ſuper
hũani gñis ichoata redẽptio

res reges ꝛ angeli inde gauiſi
ſunt cur nõ magis mater pia
Itẽ ſi oĩes inde gaudere ha
bebant ſecũdũ illud angelicũ
ꝟbũ ad paſtores luce.ii. Euã
gelizo vobis gaudiũ magnũ
qd̉ erit oĩ pp̄lo qꝛ ꝛc. Quis E
ab hoc gaudio ſecernere au-
debit mariã: ꝓpterea canit
eccl'ia dũ paris ꝛ gaudes. Ce
tere eñi matres pariũt cũ do
lore: qꝛ cõceperunt cũ pudore
ſola aũt maria vtroq; caruit.
¶ Tertio. ꝛc. Prouer.xv.
Secura mẽs quaſi iuge cõui
uiũ. Et ſic pꝫ de p̄mo libro vꝫ
generationis humanalis.

¶ Secũdus liber eſt incarna
tionis diuinalis quiquidẽ li-
ber ſcriptus eſt intus et foris
int⁹ q̄dẽ ꝗtũ ad vetus teſtm̄
Intus ergo inuenim⁹ de hac
ſanctiſſima icarnatione duo.
¶ Primo quidã vnã figuraꝫ
q̄ habet.iiii. Reg.xx. vbi dicit
ꝙ cũ rex ezechias egrotaret
ꝛ ex parte dñi mors ſibi p eſa-
iam nũciata fuiſſet. in penã et
vindictã ſue ingratitudinis
ꝓ eo ſcꝫ ꝙ nõ reddidiſſet dño
gr̃as de obtẽta victoria cõtra
ſennacherib et exercitũ eius.
audito verbo eſaye conuertit
faciẽ ſuam ad parietẽ ꝛ cepit
multũ flere. et nõ multo poſt
de mãdato dñi per eundẽ, eſa
iã nunciatũ eſt ſibi ꝙ nõ mo-
reretur. Et inſignũ ꝙ verum
dicebat fecit ipſe ꝓpheta re-

trocedere ſolem decem gradibus verſus orientem: vt dicit Magiſter hiſtoriarum: deinde reuerſus eſt ĩ locum ſuum vnde ſcz venerat: et mox ſanatus eſt rex Ezechias. Ubi ad ppoſitum per Ezechiã pctõrem q̃ interpretat̃ auxiliũ dñi ſignificatur genus humanuꝫ qđ ex ſe nullũ bonũ facere põt niſi auxilietur a dño. Tũc autem cõſtituit ipm dñs regem quando dicit. Dñamini piſcibus maris: volatilibꝰ celi: et beſtiis t̃re Geñ.i. Fuit aũt iſte rex ingratus apud dñꝫ de tot et tantis beneficiis ſibi ĩ ſtatu innocentie collatis: ppter qđ cepit egrotare, et ad mortem corporis ⁊ aie, ſeu gehenne tẽdere: quod vidẽs cepit multũ flere ⁊ dicere illud Pſal. Fuerunt michi lachꝛyme mee panes die ac nocte dũ dicit̃ michi. ⁊c. Unde de eo poteſt dici illud Treñ. i. Plorans plorauit in nocte: et lachꝛyme eius in maxillis eius. Piiſſimus igitur deꝰ pater miarum qui non delectatur ĩ penis: vidẽs genus humanũ humilatũ cũ fletu ⁊ planctu tãdem ſibi cõpatiens miſit ad ipm prophetas ſuos pmittens ſibi ſalutẽ In cuiꝰ ſignũ ſol. i. dei filius retrocedere debebat in ſua benedicta incarnatione. Et hoc quidem completum eſt quando ipſe dei filius venit ad decimum ordinem ſeu gradum naturam humanam aſſumẽs nouem angelorũ ordines per tranſeũdo. Et hoc eſt qđ dicit Paulus Heb. ii. Semen inquit abrahe appꝛehẽdit: angelos autem nuſq̃ appꝛehẽdit. Quã quidem aſſumptionem vidẽtes angeli: et ſe quaſi quodãmodo contemni: arbitrantes admiratiue dicere cepeꝛt illud Pſal. Quid eſt homo q̄ memor es eiꝰ: aut filiꝰ hois qm̃ viſitas eum. Nam ĩ creatione minuiſti eũ paulominꝰ ab angelis. Sed ecce nunc ex quo naturam aſſumpſit gloria ⁊ honore coronaſti eũ. ⁊c. O q̃tũ igit̃ tenet̃ hõ ſe mũdũ a pctõ ſeruare: cuiꝰ naturã tãtuꝫ honorauit dei filiꝰ q̄ etiã prelata ſit ãgelis gloria ⁊ honore. i. dignitate. O q̃tũ etiã ipſe idem homo tenetur deũ diligere ⁊ ſibi regratiari: qui plus pro eo fecit q̃ pro angelis, etiã oĩbus. ¶ Moraliter debemꝰ retrocedere per humilitatem in preſenti ſi velimus exaltari in futuro Luce nono Ois qui ſe hũiliat exaltabit̃.

¶ Secũdo inuenimus infra hũc librum vnam pphetiam de hac glorioſa incarnatione que habetur Hiere. xxxi. Creauit dñs nouum ſuper terram Interl̃. q2 conceptio ⁊ natiuitas ſaluatoris đ2 creatio Femina circũdabit virũ. Interl̃. maria abſq̃ viri ſemine ĩ ſuo gremio circundabit dei filiũ: quiꝫ

in ventre adhuc virgineo exiſtens fuit vir perfectus ſcientia et virtutibus. Et eodem modo exponit hūc paſſum de lyra. Et nota q̄ cū dicitur Creauit dn̄s. etc. ibi ponitur verbū preteriti temporis pro verbo futuri temporis ꝓpter certitudinem ꝓphetie: ſicut ſolet frequēter fieri in materia prophetie. Nūquid fuit valde nouum (inquit dn̄s Hugo cardi.) q̄ virgo peperit q̄ de⁹ homo factus eſt et de muliere natus: qui mulierē de coſta Ade formauerat. Itē q̄ homo credidit. Item q̄ aliquis homo fuerit cōceptus natus et adultus fact⁹ ſine peccato. Quis hec excogitare potuit? quis vnq̄ audiuit talia? Hic eſt ergo ille nouus homo: de quo nos admonet apl's Ephe. iiij. dicens. Induite nouū hoiem qui ſm deū creatus eſt in iuſticia et ſctitate veritatis. Dicitur aūt nouus homo: q2 reuera quicquid circa eum factuȝ eſt hoc totuȝ nouum eſt. Ecce eīm oēs in iniquitatibus conceptı ſum⁹: et pariter nati ſumus filij ire: deniq̄ oēs declinauimus: inutiles facti ſum⁹: non eſt qui faciat bonum niſi vſq̄ ad vnum ſcȝ xp̄m: quē nobis proponit apl's in exēpluȝ cū dt Induite nouū hoīeȝ. etc. Potuit vtiq̄ de⁹ pater de hac ſacratiſſima filij ſui icarnatione dicere illd̄ Apoc. xxi. Ecce noua facio oīa. Facio eniȝ nouam aiaȝ per creationē: nouā gr̄aȝ per infuſionē: nouā vnionem ypoſtaticā ad xbū: nouū corpus q̄tū ad gn̄ationis modum: et ſimiliter nouā conceptionem et nouā natiuitatem tēporalē prius a ſeculis inauditam. Ecce ergo q2 noua facio oīa, veterem hoiem renouās. Seq̄tur in principali auctoritate. Femina circūdabit virum. vcȝ in gremio vteri ſui. Non aūt dicit: femina creabit generabit vel aliquo alio opere hūano faciet: ſed tm̄ circundabit: q2 non erit niſi templū vel habitaculū ei⁹. ¶ Moraliter. Sicut ergo hoc op⁹ mirificū fuit tā nouū: ita et nos renouare debem⁹ in aduentu ſuo per gr̄am deponētes veterem hoiem cū actib⁹ ſuis. Ita cōſuluit apl's Ephe. iiij. Renouamini inquit ſpiritu mentis veſtre: qui ſupple eſtis inueterati in pctīs veſtris: ſicut ſunt multi vſurarij: luxurioſi. etc.

¶ Scd̄o btūs Ioh. dicit hūc librū incarnatiōis diuinalis eſſe ſcriptū foris q̄tū .ſ. ad nouum teſtamētum in quo inuenim⁹ ſcriptū Lu. xix. q̄ venit fili⁹ hoīs querere et ſaluū facere qd̄ perierat. In hac aūt breui auctoritate quīq̄ tāgūtur. Primū eſt filij dei charitas: q2 venit .ſ. ex habūdāti ſua charitate: et non ex operib⁹ nr̄is Scd̄ȝ eſt eiuſdem hūilitas: q2

filius hoīs: quaſi diceret qve nit in forma ſerui. Tertiū eſt in labore diligētia: q₂ querere Quartū incarnationis vtilitas: q₂ saluū facere. Quītum nr̄a indigētia: q₂ qđ perierat. Aliter ī hac auctoritate duo pīcipaliter tāgūtur. Primū eſt ipſius filij dei hūilitas: cū dicit/venit fil⁹ hoīs. Potuit vtiq₃ veraciter dicere/venit fi li⁹ dei. ſ₃ maluit dicere/venit fili⁹ hoīs. vt doceret nos non alta ſapere de nobis ſ₃ hūilia q₂ teſte pſal. Humilia reſpicit et alta a longe cognoſcit. Et hoc eſt cōtra ſupbos ⁊ vanos hoīes qui iactāt ſe de alto gn̄e ſuo. Scđm qđ ibi tāgit̄ eſt p̄ła tis data exēplaritas: cū dicit/querere ⁊ ſaluū facere. qđ per. Hoc ide₃ debēt facere dn̄i prelati: vtpote epī: archidyaconi ⁊ hmōi: q₂ hoc eſt officiū eorū. Et pp̄tea dn̄r epī. i. ſup intēdētes. Non eſt aūt ſui officij ſupintēdere ludis cartarū ſcacorū: palme: venatiōi ⁊ huiuſmōi. Sed p̄fecto multi nō ita faciūt de qb⁹ cōqueri⁊ dn̄s per Eze. xxxiiij. di. qđ infirmū fuit: nō cōſolidaſtis: ⁊ qđ egrotū: nō ſanaſtis: qđ perierat nō queſiſtis: lac comedebatis: et lanis opiebamini: qđ craſſum erat occidebatis/gregem aūt meū non paſcebatis. Seq̄tur Et diſp̄ſe ſunt oues mee eo q̄ non eſt paſtor: et facte ſunt in deuoratione oīu₃ beſtiar₃ agri. Certe iſte beſtie agri ſunt officiarij prelatorum: vtpote officiales: p̄motores: multi plurarij: et gallice chiquéneurs qui morātur in curijs eorum et q̄ frequēter ſunt parū docti tn̄ tollerātur a p̄latis eo q̄ bene ſciūt facere deſcēdere aquā ad molēdinū eorū. Propt̄ea cōqueritur dn̄s di. q̄ oues ſue hodie facte ſunt in deuoratio nem oīm beſtiarū agri. Nam hodie mitius agitur ī curijs principum q̄ eccleſiaſticoꝝ.

¶ Mod⁹ aūt qualiter iſta incarnatio facta ſit: ⁊ q̄uo iſte liber ſcript⁹ eſt apparere pōt per ſiſr̄e de hyrūdine q̄ in hyeme nō videt̄: q₂ tūc credit̄ habitare in remotis ptib⁹ vltra marinis: nichilomin⁹ ſolet venire ⁊ appropiquare ī vere: et eſtatē p̄piquā atq₃ tp̄is nouitatē ſuo aduētu declarare infalibiliter Sic in p̄poſito dei fil⁹ qui ab eterno ī vltra mari nis partibus. i. in paradiſi regione remotiſſima habitauit intātū q̄ in noſtris partibus vc₃ preſentis mūdi viſibiliter nullatenus videbatur: finaliter voluit venire: et per noſtre nature aſſumptionem mundo viſibiliter apparere: ſecundum illđ Baruc. iij. Poſt hec ſcil₃ poſt mundi creationem: nature humane preuaricationem: peccatorum ⁊ ſcelerum enormitatem: ſanctorum patrum ferueētem poſtulatiōem

prophetarũ multiplicem vaticinationem: in terris viſus eſt, et cũ hoib⁹ cõuerſatus eſt. Et in ſuo benedicto ⁊ iocũdo aduẽtu eſtatem grãrum et virtutum huic mũdo declarare preuenire ⁊ nunciare. Et hoc eſt quod ſcribitur Hiere. viij. Turtur, hyrũdo ⁊ ciconia cognouerũt tẽpus aduẽtus ſui. Ubi per turturem põt ſignificari aĩa xp̃i. Per hyrũdinem auem agiliſſimam diuinitas. Per cyconiam aũt que carnibus ⁊ piſcib⁹ paſcitur corpus xp̃i. Que quidem tria fuerũt in xp̃o: ſcȝ aĩa, diuinitas ⁊ corpus: que ſingula quodammodo cognouerũt tẽpus aduentus ſui: qđ ſcȝ erat a deo patre eternaliter preordinatũ ⁊ prefixum: et ideo tempore ſuo ſimul in vno eodẽqȝ ſuppoſito apparuerũt. Caueam⁹ igitur ne de tanta tãqȝ gratioſa viſitatione ſimus ingrati: et verificari poſſit de nobis id quod ſequitur. Populus aũt me⁹ non cognouit iudiciũ dñi: qđ ſup. factum eſt de iudeis poſt xp̃i paſſionẽ: eo ꝙ non cognouerunt tẽpus viſitationis ſue vcȝ ꝑ dei filiũ hoiem factũ. S.

Quantum ad tertiũ principale in quo agitur de libro ſctificationis ſacramẽtalis: inuento ſub primo ſigillo per qđ intelligitur ſacramentum baptiſmi virũ magnũ ſecretum a ſeculis abſcõditum videlicet ꝙ iſtud ſacramẽtum baptiſmi eſt tanti neceſſitatis vt ſine ipſo nemini pateat via ſalutis. Iſtud ſecretuȝ ponit doc. ſan. iij. par. q. lxviij. ar. i. et. ij. Quod quidem ſecretum aperitur duplici claue.

¶ Prima claue figuralis declaratiõis. Legiẗ em̃. iiij. Regum. v. ꝙ Naaman ſyrus erat leproſus: nec potuit per artẽ medicorum regis ſyrie curari a lepra. Tandem venit ad Helyſeum ꝓphetam dñi petens humiliter ab eo beneficiũ curationis: qui miſit eũ ad iordanem vt ibi ſepties ſe lauaret: quod cum feciſſet mox curatus eſt a lepra ſua: et reſtituta eſt caro eius mũda ſicut caro pueri. Ad ꝓpoſitum per Helyſeum qui interpretatur deus me⁹ ſaluator, intelligitur dñs noſter ieſus xp̃s ver⁹ deus noſter ⁊ ſaluator mundi Per Naaman vero qui interpretatur decorus vel pulcherrim⁹ intelligitur ille qui ꝑm ritum eccleſie ſuſcipit ſacrum baptiſma: cuius medio ⁊ virtute efficiẗ pulcherrimus: dũmodo in illo ſacro fluuio ſepties lot⁹ fuerit. Et hoc quo ad adultos irretitos ſeptem pctis mortalibus, que oĩa remittũtur virtute hui⁹ baptiſmi: ita faciliter ſicut ſolũ originale in paruulo. Et tunc caro talium. i. cõſciẽtia efficitur ita mũda ſicut caro. i. aĩa par

uuli nouiter baptiſati. Et qui ſic decedit poſt illam ſeptēplicem lotionem .i. poſt remiſſionem oīū pctōꝝum factam per vnicam exteriorem corporis lotionē: ſtatim redit ad regē glorie: quod ſignificatur per hoc ꝙ Naaman adepta ſanitate rediit ad regem ſyrie.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue ꝓbationis. Nam xp̄s de neceſſitate hui⁹ ſacramēti loquēs Jo. iij. dicit. Niſi quis renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ ſpūſancto nō poteſt introire in regnū dei. Super quo dicit de lyra ꝙ aqua in baptiſmo lauat exteri⁹: et ſpūſſctūs interi⁹. Item de cō ſe. di. iiij. Firmiſſime dē Aug. Firmiſſime tene non ſolū homines ratione vtentes, verū etiā paruulos ſi ſine ſacramēto baptiſmi qđ datur in noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti de hoc ſeculo tranſeunt ſempiterno igne puniēdos: qꝛ et ſi ꝓprie actionis peccatū non habeāt originalis tamen peccati dānationem carnali cōceptione ex natiuitate contraxerunt. Hec ibi in forma. Ubi. glo. ſup illo verbo ſempiterno igne dicit .i. pena etna: quia ſemper erunt in tenebris. Item in eadem di. c. Nulla dē ſic. Nulla preter baptiſmū ſalus ꝓmittitur infantibus: qꝛ infantes ſi per ſacramētum qđ ad hoc eſt diuinitus inſtitutū in credentium numerum non tranſeant i tenebris manēt, glo. i. carēt viſione dei. Patet ergo ꝙ neceſſarius ſit oib⁹ tam magnis ꝙ puulis ip̄e baptiſm⁹.

¶ Sup hoc aūt redarguēda ſunt tria hominū genera.

¶ Primi ſunt nobiles et potentes: q̄ qn̄q; per plures dies differūt preſentare paruulos ſuos ad baptiſmū expectātes aduētū dn̄orum vel dn̄arum veniētium qn̄q; a remotis vt teneāt paruulum ſup ſacros fontes. Que quidem dilatio quacūq; ex cauſa fiat eſt periculoſa: ſm doct. ſanc. iij. par. q. lxviij. arti. iij. Eo ꝙ cū paruulus tūc ſit tenerrim⁹ de facili poteſt incurrere mortem: ꝛ ſic perpetuo dānari. Debēt igit paruuli ꝛ diuitū et pauperum ꝙcit⁹ cōmode fieri poteſt baptizari.

¶ Secundi reprehendendi circa paruulos baptizandos: ſunt illi qui expectantes apparatū fieri: vel aduētum cōpatrum vel cōmatrum de longe faciunt huiuſmodi paruulos in ſecreto baptizari pro vitando periculo et poſt dies octo vel plus aut minus eos offerūt ſolenniter et publice baptizandos. Et ſi baptiſmus eſſet ſacramētum reiterabile, tales veniā mererentur: et tales paruuli facti adulti deberent eſſe meliores xp̄iani ceteris qui tm̄ ſemel baptizati ſunt: ſed neq; baptiſ

mius reiterari debet: neqꝫ ta-
les ꝓpter talem pompam fa
cti adulti ſunt alijs meliores
animo frequēter deteriores.
¶ Tertij reprehendēdi circa
baptiſmū paruulorū ſunt illi
qui ad quedam faſtū vel vt in
de illis melius ſit tēporaliter
aduocant nobiles ſeu diuites
ad leuādū paruulos ſuos de
ſacro fonte: cū tñ ad hoc non
nobiliores, non ditiores non
potentiores ſint aduocandi:
ſed potiꝰ ſanctiores ꝛ deo pro
pinquiores: maxime cū dicat
Gracianus de cõſe. di. iiij. illō
pſcrutari. ꝙ paruulīs ꝓdeſt fi
des. i. meritū: ꝛ bona vita offe
rentiū. Nam ꝛ ſi ipe baptiſmꝰ
equalē grām cōferat oībꝰ par
uulis ꝙtū eſt ex ſe ſm ꝙ deter
minat doc. ſan. iij. par. q. lxix.
art. viij. nichilominꝰ in mul-
tis caſibus deus illam auget
Aut ꝓpter miniſtri bonitatē
Aut eorū qui paruulū tenent
in baptiſmo. Aut ꝓpter parē
tum bonitatē. Quis eñ dubi
tat btm̄ nicolaū in baptiſmo
non maiorem ſuſcepiſſe grām
ꝙ regulariter ceteri ſuſcipiūt
et hoc munꝰ maioris grē: ita
vt adhuc pēdēs ad vbera, bis
ieiunare videret̄ i hebdōada:
ob parētū meritū ſibi datum
non ambigimꝰ. De quibꝰ re-
fert eius legēda ꝙ ambo iuſti
erāt coram deo ꝛ hoībus: ora
tioni ieiunijs ꝛ elemoſynis in
ſiſtētes. Et idem poteſt argui
de miniſtro ꝛ de tenētibꝰ par
uulum ſuper ſacrū fontem.
Querantur ergo tales: pro-
pter quorum merita ꝛ virtu-
tes paruulus melior efficiat̄:
etiam quantūcūqꝫ pauperes
ſint ꝛ abiecti: quia melius eſt
procurare bonam vitam ꝛ tā
dem gloriam eternā paruulo
ꝙ milia auri ꝛ argenti.

¶ Sermo Tertius.

Vidi librū ſcriptū intus
et foris ſignatū ſigillis
ſeptē Apoc. v. ¶ Notādū ꝙ
btūs Johānes vidit triplicē
librum videlicet.

Gnationis hūanalis.
Incarnatiōis diuinalis.
Sctificationis ſacralis.

¶ De pmo legit̄ Math. j. Li
ber gnationis ieſu xp̄i. Et hu-
ius libri tertium caplm eſt id
qđ habet̄ videlicꝫ ꝙ Jacob ge
nuit Judā ꝛ fratres eius.
A ¶ Ubi aduertendū ꝙ Ja
cob interptatur ſupplātator
vel luctator. Reſeruātes autē
ſcđam interpretationē vſqꝫ ad
aliū noie Jacob q̄ fuit pater
Joſeph viri marie. Primam
interptationē pſequētes dici
mus ꝙ dicta interptatio non
abſre conuenit

Omnipotenti deo.
Viro iuſto.
Virgini marie.

B ¶ Primo igit̄ conuenit
deo q̄ merito ꝛ iuſte vocat̄ Ja
cob. i. ſupplātator. Nam ſup-
plātauit. i. decepit diabolum

in multis locis. Primo i ce-
lo qn̄ diabolo dicēti in corde
ſuo. In celū cōſcendam ſuper
aſtra celi exaltabo ſoliū meū.
Sedebo in mōte teſtamēti: in
lateribus aquilonis: aſcendā
ſup altitudinē nubiū: ſilis ero
altiſſimo: dictuʒ eſt ei. verūtñ
ad infernū detraheris i pfun
dum laci Eſa. xiiij. Et hoc eſt qđ
dicit pſal. in perſona dñi. Nō
habitabit i medio dom⁹ mee
qui facit ſuperbiā: qui loqtur
iniqua. i. ſuperba non direxit
ſcilicet viam ſuam in conſpe-
ctu oculorum meorum.
¶ Scđo deus ſupplātauit. i.
decepit diabolū in ṽgīs vte-
ro: celādo ab eo veritatē my-
ſterij ſue incarnationis. Dia-
bolus em̄ vidit virginē graui
dam: ſed modum ignorauit.
Et hoc eſt qđ ſcribit̄ Abac. iij.
Ibi abſcōdita ē fortitudo ei⁹
. i. diuinitas ſicut hamus lati
tat ſub eſca. Propterea dia-
bolus volēs hoc ſacramētum
ſcire tentauit xp̄m in deſerto
Mat. iiij. dicēs ei. Si fili⁹ dei
es dic vt lapides iſti pa. fi.
¶ Tertio de⁹ homo fact⁹ ſup
plātauit ꝛ decepit diabolū in
crucis patibulo. Poſtq̄ eniʒ
diabol⁹ miſit in cor Iude vt
traderet ipm̄ xp̄m iudeis cre-
didit ſe aliquid magnū feciſſe
Sed ſupplantatus eſt ꝛ dece-
ptus quando vidit ꝙ per xp̄i
mortem genus humanum re
dimebatur: et foras miſerabi
liter ꝛ confuſibiliter eijciebā-
tur: propter quod xp̄s immi
nente morte ſua dixit. Nūc iu
diciū eſt mūdi: ſcʒ quo ad de-
monē: ne ſcʒ vlteri⁹ mūdū te-
neat captiuū. Nunc princeps
hui⁹ mūdi eijciet̄ foras Io. xij
E ¶ Scđo principaliter di
co ꝙ interpretatio hui⁹ noīs
Iacob recte cōuenit viro iu-
ſto qđ ſupplantat ꝛ decipit oēs
aduerſarios ſuos ſpirituales
¶ Primo quidē decepit dia
bolum ꝛ oēm exercitum eius
id eſt multitudinem pctōꝛum
quādo ſcʒ nititur per humili
tatem obtinere gloriam illaʒ
celeſtem quā ipſe diabol⁹ per
didit per ſuperbiā: qꝛ vt habe
tur Lu. i. de⁹ depoſuit poten
tes. i. demōes de ſede: hoc eſt
de celo ꝛ illic exaltauit hūiles
Ob eā rē ipē demō pōt dicere
de hoīe iuſto qđ dt eſau de fra
tre ſuo iacob Gen. xxvij. Iuſte
vocatum eſt nomen ei⁹ Iacob
Supplantauit em̄ me altera
vice: priogenita mea ante tu-
lit: et nūc ſcđo ſurripuit bene
dictionem meam. Ubi aduer
tēdū ꝙ priogenita demonis
fuerūt grā et ṽtutes cū quib⁹
priogenitus eſt. i. prio creat⁹
a deo: que ab eo peccāte abla-
ta ſunt ꝛ data hoī. Bñdictio
aūt eiuſdem fuit pmiſſio cele
ſtium honorū que habuiſſet ſi
perſeueraſſet in prima benedi
ctione de quibus in eodem ca
pitulo figuratiē ſcribitur ad

holem. Det tibi deus de rore
celi ⁊ de pinguedie terre.ſup.
celeſtis abūdantiā frumēti vi
ni ⁊ olei. Per iſta aūt que cor
poraliter ſatiant humanū ap
petitum ſignificatur viſio di
uine eſſētie que ex toto ſatiat
appetitum btōrum:ſm illud
Pſal. Satiabor cū apparue-
rit gloria tua. ¶ Secūdo vir
iuſtus ſupplātat ⁊ decipit in-
ordinatum ſenſualitatis mo
tum ſaltim : vt non notabili-
ter inſurgat contra rationis
impetum:ſm illud pſal. Bea
tus qui tenebit ſup. ipſos mo
tus ſenſualitatis:ſiue ire:ſiue
gule:ſiue carnalis cōcupiſcen
tie. ⁊ allidet paruulos ſuos. i. ta
les motus inſurgere volētes
ad petram caſtigationis cor-
poralis : vel ad petram .i. ad
xp̄m recurrendo ad meritum
ſue paſſionis per ſanctam con
templationem. vt allidantur
et ex toto occidātur hmōi mo
tus. Unde ad talem deceptio
nem hmōi motus nos admo
net ſpūſſctūs per os dauiticū
dicens. Preueni eum ſupple
inordinatū ſenſualitatis mo-
tum. et ſupplāta eum. Sed qr
homo non poteſt ꝓpria virtu
te reſiſtere talibus motibus:
ideo recurrit ad diuinū auxi-
lium dicens. Eripe aīam meā
id eſt libera eam a talib⁹ inſul
tibus ſaltim vt non cōſentiat
ne reos nos tibi ſtatuat. Et ſi
hoc fecerim⁹ nos cōemitantes

diuine gratie : tandē quilibet
dicere poterit ad dn̄z ſibi gra
tias agēdo illud pſal. Preue
niſti inſurgētes in me : ſcꝫ mo
tus ipſius carnis . ſubtus me
quia naſcūtur ex carne corru
pta . et inimicos meos : id eſt
demones qui tales motus in
ſufflabant. dediſti michi dor-
ſum:ne vcꝫ nocerēt michi. Et
hoc eſt qđ ſubditur. et odien-
tes me diſperdidiſti. ¶ Ter-
tio vir iuſtus ſupplātat ⁊ de-
cipit mundi blanditias. Mū
dus eñi qñqꝫ blanditur hoīb⁹
iuſtis ⁊ timoratis : vt eos ad
ſui amorem alliciat:et tandē
a deo illaqueat eos vt nō poſ
ſint ab eo reſipiſcere. Facit eī
mundus ſicut auceps qui ſuo
ſibilo attrahit auem intra la
queum ſuū:que cum ſemel ibi
inuoluta fuerit non exibit de
facili . Propterea vir iuſtus
aīaduertēs verſutias ⁊ falla-
tias mūdi dicit cū pſal. Ma-
gnificauit . ſup. mūdus ſuper
me ſupplātationem. Sed ip̄e
iuſt⁹ ſupplātat ⁊ decipit ip̄m
mūdum faciēdo ſibi aurē ſur
dam vt non audiat eū et ne in
cātetur ab eo:ſicut facit aſpis
dum audit vocem incantato-
ris. Hinc eſt qđ pſal. de viris
ſctīs ait. Aures hn̄t ⁊ non au
dient. ſup. mūdi blanditias.
D ¶ Tertio pricipaliter di
co qꝫ dicta interpretatio con
uenit beate virgini que ſupplā
tauit ⁊ decepit multa . Pri-

mo demonis malignitatem: q̄ incepit inſidiari ſibi ab initio illius.i.ab inſtanti conceptionis ſue: volens eam mordendo inficere veneno originalis culpe: ſed ipa cautior vicit eum vt non preualeret ei. Et hoc eſt quod dictum eſt figuratiue ſerpenti Genes. iij. Inimicitias ponam inter te et mulierem ꝛ ſemen tuū et ſemen illius: nichilominꝰ ipſa conteret caput tuū. ¶ Scdo ipſa decepit iudeorum mēdoſitatē: qui reputātes impoſſibile mulierem poſſe concipere abſqꝫ virili ſemine: et ex altera parte videntes in effectu ipſam dei matrem grauidam dixerunt hoc eſſe ex opere Joſeph. Sed ipa oſtēdit eos mēdaces per angelicum oraculū quādo ſcs Gabriel nūciauit ei dicēs. Spūſſctūs ſuperueniet in te: et virtus altiſ. obum. ti. Et hoc eſt quod canit eccleſia Gabrielem archangelum ſcimus diuinitꝰ te eſſe affatum: vterū tuū de ſpūſancto credimus impregnatū. Erubeſcat ergo iudeꝰ. ꝛc. Itē Math. i. c. oſtēdit eos mēdaces per hoc ꝙ dicit. Quod in ea natū eſt de ſpūſancto eſt. ſup. formatum ꝛ organizatum atqꝫ conceptum. ¶ Tertio ipſa decepit nature ordinem. Natura enim voluit in obitu ſuo detinere corpus eius benedictum intra viſcera terre vſqꝫ ad generalem oīm reſurrectionē: allegans illam dn̄i ſentētiam. Cinis es et i cinerem reuerteris Gen. iiij. Sed ipa fefellit ipm nature ordinem: dicens corpus ſuum non debere incinerari: maxime cū nunꝙ aliqua labe peccati etiam originalis fuiſſet infectum. Et allegauit pro ſe illud propheticū verbū Non dabis: tu ſup. deus: ſanctum tuū. i. corpus ſanctū matris tue. quod fuit tuum: tum per creationem: tum per ſpecialem ſanctificationem: tum per corporalem inhabitationem videre corruptionē. Sed ſurge in requiem tuā: tu ꝛ archa ſctificationis tue. i. cū corpore matris tue: in quo nouē menſibꝰ velut alter Noe tāꝙ in archa quieuiſti. Sic ergo patet ꝙ multipliciter ipa beata virgo recipit huius nominis Jacob interpretationem.

SEcūdus liber dicitur incarnatiōis diuinalis: et hic liber ſcriptꝰ eſt: intus ꝛ foris. Primo ipm aperiēdo intus inuenimꝰ de hac ſctiſſima filij dei incarnatione duo: vcꝫ

E ¶ Primo vnā figurā. Legitur ei Gen. xxxvij. ꝙ cū filij iacob paſcerēt oues patris ſui in sychen: ipſe Jacob miſit ad eos filium ſuum Joſeph: quē tenerrime ꝛ ſuper ceteros diligebat: eo maxime ꝙ in ſenectute genuiſſet eum: propter qđ fecit ei tunicā polimitā. i. ma-

nicatã qđ erat tunc multũ nouũ: alijs autẽ filijs fecerat tunicas ſine manicis: Catholicon aũt dicit q tunica polimita erat veſtis diuerſorũ colorũ cũ imaginib⁹ depictis. Cũ ergo ipẽ ioſeph ſic veſtit⁹ iuiſſet de mãdato pr̃is ad viſitãdum fratres ſuos ⁊ ad requirendũ ſi cũcta apud eos ꝓſpe agerẽtur. venit pmo in ſychẽ quẽ inuenit errãtẽ in agro vir quidã qui ſiſcitata ab eo cauſa cur veniſſet: dixit ei. Receſſerunt fratres tui de loco iſto. Audiui aũt eos dicentes: eamus in dothaym. prexit ergo poſt fratres ſuos ⁊ iuenit eos in dothaym. ¶ Ad ꝓpoſitũ ꝑ Jacob q̃ interp̃tat̃ ſupplantato: ſeu deceptor intelligit̃ de⁹ pat̃: vt dictũ eſt q̃ ſupplãtauit mltipl'r diabolũ. Hui⁹ aũt pr̃iarche ſctiſſimi Jacob multi ſunt filij ꝑ creationẽ vt hoies ⁊ angeli. Alij ꝑ adoptionẽ vt iuſti ⁊ electi: ſ3 vnic⁹ ẽ ꝑ naturã: quẽ pre ceteris ſp dilexit tãq̃ ſibi cõſubſtãtialẽ et coeternũ inſup eo q in ſenectute genuit eũ. i. in fine mũdi miſit eũ icarnãdũ atq ĩſignũ maxie dilectiõis fecit ſibi tunicã polimitã. i. nat̃a3 hũanã diuerſorũ colorũ. i. ornatam oibus virtutib⁹. Miſit autẽ eũ ad fratres ſuos hoies quãdo miſit eũ incarnãdũ: vel qñ miſit eũ ad p̃dicãdũ. Sychen qđ interp̃tat̃ labor ſignificat hũc mũdũ plenũ labore ⁊ erũna. Uenit itaq dei fili⁹ in ſychẽ qñ volũtarie pro nr̃a ſalute aſſumpſit labores ⁊ erũnas vite p̃ſentis. Si quis ergo eũ mox natũ interrogaſſet: quid queris. Reſpondere vtiq potuiſſet: fratres meos q̃ro: ſc3 iudeos: vt eos reducã ad pr̃e3 celeſtẽ: ⁊ ſil'r vt videã ſi cuncta ꝓſpera ſint apud eos. S3 ꝑfecto illi poterat reſponderi id qđ ſeq̃tur. Receſſerũt de loco iſto. i. de loco obſeruãtie mãdatorũ dei ⁊ legis ſm illđ Johã. vij. Nõne Moyſes dedit vobis legẽ ⁊ nemo ex vobis facit legẽ. Jtẽ quando parẽtes tulerũt eũ in tẽplũ quadrageſimo die poſt natiuitatẽ ſua3 et ſymeon accepit eum in vlnas ſuas ſi eum interrogaſſet ipẽ Symeon di. O kariſſime fili qui es ſpecioſus forma pre filijs hoim: quid queris ĩ iſto tẽplo? Certe vtiq reſpondere potuiſſet. Fratres meos: ſc3 tẽpli ſacerdotes ⁊ miniſtros q̃ro. At vero illi reſpõdere potuiſſet ipẽ Symeon. Receſſerũt de loco iſto: q2 nũc in templo regnãt ſacerdotes ⁊ miniſtri auari cupidi ⁊ iniq̃tate pleni. et tales non ſunt fratres tui. Jtẽ quãdo duodecimo anno etatis ſue inuenit ſe in tẽplo ĩ medio doctorũ interrogãtem eos ⁊ diſputantẽ: ſi ipi dixiſſent ei. O kariſſime ⁊ doctiſſime iuuenis quid queris: rñde

re potuiſſet. Fratres meos legis doctores ⁊ ſcribas quero Cui illi reſpondere potuiſſet Receſſerunt de loco iſto veri doctores zelantes legē domini aiarū ſalutē. Itē qñ circuibat p caſtella iudee ⁊ galilee euāgelizās regnū dei: ſi quis eum interrogaſſet. O ſapientiſſime magiſter quid queris inter nos: ille reſpondere potuiſſet. Fratres meos q̄ in me credituri ſunt quero. Illi reſpondere potuiſſent. Receſſerunt de loco iſto. Item quando ibat ad montem Caluarie baiulando crucem ſuam: ſi fuiſſet interrogatus a btiſſima virgine. O mi nate quem video tam crudeliter tractatum: ⁊ tam ſolicitū in ope redēptionis humani gnis. quid queritis. Certe rñdere potuiſſet. Fratres meos aplos quero. Et illa dicere potuiſſet. O amātiſſime fili Nōne ſcitis q̄ cum caperemini ī horto heſterno ſero vos reliquerūt et omnes fugerūt. Nec de fratribus veſtris eſt vllus p̄ſens p̄ter cognatū vr̄m Iohānem q̄ etiā timet dep̄hēdi ⁊ vobiſcū ad mortē tradi. Sꝫ neq3 ppt mortē vos derelinquā fili mi gaudium cordis mei: ſed parata ſum vobiſcum incarcerē et ī mortē ire. Q̄m mihi dulcius eſt vobiſcū mori q̄ q̄ deinceps in amaritudinibus ī moretur oculus meus. Tangē autē inuenit iſte alter Ioſeph fratres ſuos ī dothaym quod interpretatur anguſtia: id eſt in montē Caluarie non quidē omnes ſed quotquot p̄deſtinati erant tūc ad credendum: de quorū numero fuit ipſe Centurio quando dixit vere filius dei erat iſte. Item bonus latro quando dixit ei. Memento mei domine dum veneris in regnum tuum. Itē beatus Iohannes cui dicit. Fili ecce mater tua. Item omnes illi q̄ reuertebātur in ciuitatem percutiētes pectora ſua et dicētes: vere filius dei erat iſte. ¶ Moraliter ſi nunc reuerterētur i terris ſanctiſſimi illi eccleſie paſtores Petrus Auguſtinus Gregorius Hieronymus et huiuſmodi. Et q̄libet eorum interrogaretur. O domine quid queritis? Certe reſpondere poſſet tam Petrus q̄ Auguſtinus. Fratres meos ſummos pontifices epiſcopos ⁊ ceťos dei eccleſie prelatos quero. Indica mihi vbi paſcant oues. Sed reſpondere poſſemus. Profecto receſſerūt de loco et mūdo iſto. Sed quos habemus paſtores non paſcunt oues: ſed aues p̄dales: nō paupes: ſꝫ venaticos cāes ⁊ mūgōes: nō clericos pauperes: ſꝫ nobiles et milites in ſuo comitatu degentes: nō habitāt in paſcuis ſꝫ in p̄ncipū curiis. Itē ſi ſcti

illi patres religionū: vtpote Auguſtinus Benedictus Baſilius Dñicꝰ Frāciſcꝰ et hmōi redirent ad monaſteria ſue religionis: et interrogaretur ſigillatim quilibet eorū. O pater qd queris? et diceret. Fratres meos quero. Recte illi poſſet dici. Receſſerunt de loco iſto. Et miror quō poſt tot ānos adhuc eos hic requiris. Ecce adhuc veſtigia in parietibus: in cellis: in refectorio: choro: capitulo ꝛ hmōi ꝙ aliquādo hic fuerūt: ſed iamiam abierūt/ et nos ſucceſſimus in locum eorū. Idem poteſt dici de regibus: principibꝰ: officiarijs: mercatoribꝰ: eccleſiaſticis ꝛ oībus ſtatibꝰ ſm vocationē ſuā. Ecce quot pauci ſūt hodie iuſti ꝛ boni ſuper terrā ¶ Secūdo inuenimus infra iſtum librum incarnatiōis diuinalis vnam ꝓphetiam Aggei. ij. Adhuc inquit dñs vnū modicum eſt: et ego cōmouebo celū et terrā: et mare ꝛ aridam: et mouebo oēs gētes: et veniet deſideratus cūctis gētibus. Sup quo dicit de lyra ꝙ iſte paſſus exponitur de aduentu xp̄i in carnem. De quo loquens deꝰ pater dixit. Adhuc modicū tēpus. ſup. eſt reſpectu preteriti: qꝛ ab Aggeo vſqꝫ ad xp̄m fluxerūt tantum anni circiter quadringēti. Et ego cōmouebo celum. qđ impletum eſt quādo noua ſtella apparuit circa dñi natiuitatem magis in oriēte Math. ij. Et terram et mare. qđ fuit impletum per victoriam romanorum in oñi terra ꝛ in inſulis maris circa etiā ipſum aduētum xp̄i. Et cōmouebo oēs gētes. quod ſimiliter fuit impletum imminēte xp̄i natiuitate: ꝓpter quod exiit edictū a ceſare auguſto vt deſcriberetur vniuerſus orbis: ꝛ tūc fuit xp̄s natus Luce. ij. ideo ſequitur Et veniet deſideratus cūctis gentibus. i. xp̄s: qui fuit a patre miſſus pro ſalute oīm gentium. Dñs cardi. ſic exponit hāc auctoritatem. Adhuc vnum modicū eſt: ſcilꝫ vſqꝫ ad filij dei incarnatiōem. Et ego cōmouebo celum. hoc fuit impletum quādo in paſſiōe xp̄i ſol obſcuratus eſt. Et terram hoc ſimiliter tūc impletū eſt quādo petre sciſſe ſunt ꝛ monumēta aperta ſunt. Et veniet deſideratus. ſupple ille ſalomon rex pacificus: cuius vultum deſiderat vniuerſa terra Sequitur. Cunctis gentibus ꝛ ſimiliter cūctis angelis: ſm illud. i. Petri. i. In quem deſiderant angeli ꝓſpicere. Hec ille. Per hoc aūt ꝙ dicit propheta. Adhuc modicū tēpus confunditur error iudeorum expectātium filij dei incarnationem: ſed excecauit eos malicia ſua vt vidētes ꝓphetias exterius non videāt eas inte=

rius ꝛ audiẽtes voces ꝓphe=tarũ et ſacrorũ euangeliſtarũ non audiãt: ſcꝫ ꝗtũad effectũ et cõuerſionem eorum. Item iſta ꝓphetia põt exponi de ſe cũdo dñi aduentu: ante quem dñs cõmouebit virtutes celo rum. Et tandem veniet deſide ratus cunctis gentibus.i.xp̃s Lu.xxi. Tunc videbũt filium hominis venientem.ꝛc.

¶ Secũdo beatus Ioh. dicit librũ dñice incarnationis ſcri ptum foris: ſcꝫ ꝗtum ad no=uum teſtamẽtum: in quo inue nitur ſcriptum.i.Thi.i. Xp̃s ieſus venit in hunc mundum pctõres ſaluos facere: quorū primus ego ſum. Ubi interl. Xp̃s ieſus venit quaſi paſſibi lis cũ alijs: in hunc mundum miſerum. pctõres ſaluos face re: quoſcũqꝫ etiam paruulos. quorũ primus ego ſum. Sup quo glo.ordi.i.peior: qꝛ per=ſecutor quo peior nõ erat. Ne mo eñi acrior inter perſecuto res: ergo nẽo prior inter pec=catores. Prim⁹ ergo erat nõ ordine temporis: ſed magni=tudine iniqtatis. hec ibi. In quibus verbis datur pctõrib⁹ bus maxima fiducia de diui=na mĩa ſi ad illam redire vo=luerint ꝛ toto corde illam ex=quiſierint. Item Augu. ſuper illo verbo, pctõres ſaluos fa. et recitatur in glo.ordi. dicit ſic. Nulla cauſa veniendi fuit xp̃o niſi ꝙ pctõres ſaluos fa=ceret: tolle morbos: tolle vul nera: et nulla eſt cauſa medici ne. Sed venit de celo magnus medicus: qꝛ per totuꝫ orbem terre iacebat egrotus. hec ibi in forma. Beat⁹ igitur Pau lus i predicta auctoritate tã=git tria. Primo incarnatio=nis humile myſterium: quia xp̃s ieſus venit in hunc mun=dum inopem ꝛ miſerum. Se=cundo incarnationis ſalubrẽ effectum: quia peccatores ſal=uos facere: ſm illud Ioh.iij. Non enim miſit deus filium ſuũ in mũdum vt iudicet mũ dum: ſed vt ſaluetur mundus per ipm. Non eñi (inquit ipſe xp̃s) veni vocare iuſtos: ſꝫ pec catores ad penitẽtiã Mat.ix. Tertio tãgit humilitatis do cumentum: cum dicit, quorũ primus.i.maximus ego ſum. in quo apparet ꝓfunda apo=ſtoli humilitas: qui ſe repu=tauit inter peccatores maxi=mum: non ſolum fuiſſe ſed eſſe Non eñi dicit: quorũ primus ego fui: ſed ego ſum. Ad litte=ram vt dicit dñs Cardi. vſqꝫ hodie ita eſt ꝙ illi ꝗ ſunt pri=mi in ſciẽtia ꝛ dignitate: ſunt etiam plerumqꝫ primi in do=mini perſecutione.

F ¶ Modus aũt quo facta eſt iſta bñdicta incarnatio pa tet per ſimile de luce natura=li deſurſum deſcẽdẽte: de qua dicit deus in principio mũdi Fiat lux: et facta eſt lux. et vi=

dit de⁹ lucem q̄ eſſet bona: et diuiſit lucē a tenebris: appellauitq̄ lucē diem, et tenebras noctem. Sicut enī lux deſurſum eminens eſt impaſſibilis et indefectibilis atq̄ delonge in inſtāt. veniēs: rebus tamen corporalibus mortalib⁹ et defectibilibus ſe coniungit: ⁊ de remotiſſimis ſuis habitaculis hic apud nos ſubito ſe preſentat. Sic in propoſito dei filius ab eterno nobis incognitus de ſui propria natura impaſſibilis immortalis ⁊ indefectibilis: qui q̄tū ad corporalem preſentiam mūdo fuit remotiſſimus ab eterno: rebus tamen corporalibus: ſcilʒ humanis carnibus ⁊ ſanguinibus voluit coniungi in hac ſanctiſſima incarnatione: atq̄ ab ipſis remotis latibulis paradiſi hic nobiſcū corporaliter ſubito p̄ntari. Propterea Joh. xij. dicebat. Ego ſum lux mundi: qui ſequitur me non ambulat ī tenebris: neq̄ ignorantie q̄tum ad credēda: neq̄ culpe: neq̄ tandem glorie: ſed habebit lumen vite: gratie ſuple ⁊ glorie. Jſtā ergo lucem fecit deus pater apparere ſuper terram quādo filium ſuū miſit in mundum. Diuiſit autem hanc lucē a tenebris quādo ſecernit filium ſuum a ceteris peccatoribus: et q̄tum ad concipiendi ⁊ naſcendi modū et q̄tum ad viuendi formam et q̄tum ad perſone ineſtimabilem dignitatem. Sed ſtupēdum nimis eſt de hoim fatuitate. Uenit (inquit) xp̄s lux in mundum: et dilexerūt magis homines tenebras ſcilʒ peccati q̄ lucem gratie. Johan. iij. Oīs enim qui male agit odit lucem. i. xp̄m vel grām eius.

Quātum ad tertiū principale in quo agēdum eſt de libro ſanctificationis ſacramentalis aduertēdū eſt q̄ ſub p̄rio ſigillo inuenio aliud ſecretum: videlicet q̄ oībus ſm formam ⁊ ritū eccleſie baptizatis: ſacramentum baptiſmi aperit ianuam regni celeſtis. Jſtud ſecretum ponit doctor ſctūs. iij. par. q. lxix. arti. vij. Quod quidem ſecretum aperitur duplici claue.

G ¶ Primo aperitur claue figuralis declarationis. Legitur enī. iiij. Reg. ij. q̄ cū Helyas ꝓpheta dn̄i vellet celum aſcēdere: et ſequeretur eū helyſeus ſeruus ſuus: factū eſt q̄ ipſis appropinquantibus Jordanis fluuium: helyas tulit pallium ſuum: et illud inuoluens percuſſit aquas iordanis fluminis, que mox ſunt diuiſe in vtrāq̄ partem: et ſic ambo tranſierunt per ſiccum Et non multo poſt Helyas in curru igneo eleuat⁹ eſt ī celū nec vltra vidit eum helyſeus. Ad ꝓpoſitum helyas qui interpretatur deum meū vidēs

recte ſignificat quemlibet baptizatum: qui iam incipit videre deũ per fidem et in enigmate: qui transiẽs per fluuiũ baptiſmi quãdoq3 ſtatim moritur: et ſic vltra non videtur inter mortales: ſed in curru igneo per quẽ ſignificat charitas: cui⁹ quattuor rote ſunt fortitudo: temperantia: prudentia: et iuſticia aſcendit in celum. Et tunc poteſt de eo dicere pater carnalis aut quicũq3 alius illud pſal. Tranſiui et ecce non erat: ſcz neq3 inter mortales: neq3 inter dãnatos: neq3 in lymbo: neq3 in purgatorio: queſiui eum in omnibus illis locis et non eſt inuentus locus eius. Nec quidem immerito: quia in pace fact⁹ eſt locus eius: et habitatio ei⁹ in ſyon: id eſt in celo: vbi ſpeculatur celeſtia et eterna bona. Et ad maiorem huius confirmationem legitur Luce.iij. q̃ ieſu baptizato et orãte apertum eſt celũ. Super quo dicit Beda q̃ in hoc oſtenditur virtus baptiſmi: de quo quiſquis cũ egreditur ei regni celeſtis ianua aperitur. O q̃ta et q̃ ineſtiabilis dei liberalitas et magnificẽtia qui tam ſuaues delitias etiam in perpetuũ non deſituras gratis confert et donat ſe baptizatis. O q̃ laudabile eſt venerabile ſacramẽtum ſine quo null⁹ ingredit celũ: et cũ quo quiſq3 ſaluari põt.

¶ Secundo iſtud ſecretũ aperitur claue auctoritatiue probationis. Scribitur enim de ipſis puulis baptizatis Apocalip.xiiij. Hi ſunt qui cũ mulieribus non ſunt coinquinati: id eſt cũ iniquitatibus et vitijs actualibus que per mulieres ſignificantur non ſunt infecti. Et poſt pauca ſine macula. ſupple originalis peccati ſunt ante thronũ dei. Interl. id eſt ante deum iudicem contemplantes maieſtatem eius Patet ergo q̃ paruul⁹ baptizatus decedens ante actuale peccatum recte intrat celum.

D ¶ Ex quo elidit triplex fatuitas hominum.

¶ Prima eſt illorum qui dicunt tales paruulos primum tranſire per purgatoriũ propter dolores quos dederunt matrib⁹ tam ĩ vtero q̃ in ptu. Sed hoc ridiculoſuz eſt: tum q2 tales dolores nõ debẽt eis imputari maxime cũ non habeãt tũc vſum rõnis: ſed poti⁹ deberẽt imputari ãtecedẽter prime mulieri: cui ĩ penã pctĩ ſui dictũ ẽ. In dolore paries filios tuos Geñ.iij. tũ q2 pena purgatorij cũ ſit ſenſitiua nõ infligit niſi p actuali pctõ: tũ quia hoc eſt ꝯtra illud xp̃i verbuz Math.xix. Sinite paruulos: ſcilz baptizatos venire ad me: talium eſt enĩ regnũ dei.

¶ Secunda fatuitas eſt illorum parentum qui inconſola

biliter lamētātur deceſſum ta
liū puulorū etiā baptizatorū
cū tñ merito deberent gaude
re ſi rōnē vis doloris admit=
teret: potiſſime: qꝛ trāſeūt de
hoc ſeculo nequā a quo etiam
iuſti petūt liberari ad terram
viuētiū ꝛ ſocietate hoim mor
taliū ad ſocietatē dei ꝛ ange=
lorū: a loco miſerie ꝛ tenebra=
rū ad locū lucis ꝛ deliciaru.
Vñ legimus. ij. Reg. xij. ꝙ da
uid audita morte filij ſui quē
genuerat ex Berſabee depo=
ſuit a ſe oēm luctū ſeditqꝫ ad
mēſaꝫ vt comederet ꝛ biberet
cūqꝫ interrogaret cur potius
fleuiſſet ꝛ ieiunaſſet ante obi=
tum puuli diebus ſeptē: ꝛ nō
poſt. Rñdit Hoc iquit feci: vt
donaret eū mihi dñs ꝛ viue=
ret infans. Nunc aūt qꝛ mor
tuus eſt quare ieiunabo? nun
quid eū potero reuocare am
plius. Cōſolatuſqꝫ eſt Berſa=
bee vxorē ſuā: eo ꝙ mrēs plus
ſolēt dolere de morte puulo=
rū ꝙ̄ patres. Vñ papa Ana=
ſtaſius ꝛ recitat. xiij. q. vlti. ꝙ̄
preposterū. ꝛ ca. habent. dicit
ꝙ illi forſan iuſtā longi dolo
ris excuſationē habēt: q̄ vitaꝫ
alterā neſciūt: q̄ de hoc ſeculo
ad melius eſſe trāſitū nō con=
fidunt. Nos aūt q̄ hoc credi=
mus ꝛ docemus: triſtari ni=
miū de obeūtibus nō debem⁹
dicēte apl'o. j. The. iiij. Nolu
mus vos ignorare de dormiē
tibus vt nō cōtriſtemini ſicut
ceteri qui ſpem nō habent.
¶ Tertia. fatuitas parentuꝫ
eſt ꝙ magis defleāt corpalē ta
liū puulorū morteꝫ ꝙ̄ aliorū
filiorū ſuorū iam adultorum
et filiarū ſpūalē ꝛ eternā mor
tem: quinimmo qñqꝫ gaudēt
et letantur ſi eos peccare vi=
dent et eos ſupportant in ma
licia ſua: vt pater filiū luſoreꝫ
brigoſum, luxurioſum, blaſ=
phemū ꝛ huiuſmodi. Itē ma
ter filiā ſaltatricē vanā ꝛ pom
poſam. Vnde Aug. loquens
de taliū parētū fatuitate di=
cit ſic. Sunt ne in te o xpiane
viſcera pietatis q̄ plāgis cor=
pus ſupple puuli a quo receſ
ſit aīa ꝛ nō plangis aīam ſcꝫ
adulti a qua receſſit deus per
culpā? Tales igit adulti vi=
cijs iam infecti quādo moriū
tur plangendi ſunt ꝑpter ma
ximū piculū eterne dānatōis
Et ꝑ oppoſitū gaudēdum eſt
de obitu ipſorū puulorum ba
ptiſatorū de q̄bus ſumus in=
fallibiliter certi ꝙ euolāt ad
celos ꝛ ꝙ nullo pacto poteſt
eos cōtingere tormentū dam
nationis eterne. Quis eñi pa
ter niſi multū inſan⁹ egreſce=
ret ſi rex vel impator vocaret
ad curiā ſuā filiū eius vt con=
ſtitueret eū ſcutiferū ſuū: aut
māgonē honoris. Itē q̄ ma=
ter paupcula indignari habe
ret ſi regina ad ſe vocaret vni
cam filiā ſuā: vt cōſtitueret eā
primā poſt ſe in palacio ſuo

dormietq3 in ſinu illi⁹ A for-
tiori in ꝓpoſito non eſt dolē
dum ſaltē nimiu3 exceſſiue de
obitu hmōi paruulorum.

Sermo quartus.

Vidi librū ſcriptu3
int⁹ et foris ſigna-
tū ſigillis ſeptem.
apocā.v. Vidi inqt
beatiſſim⁹ ille euangeliſta io-
hannes librum vid3.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sanctificatiōis ſacramētalis
¶ De primo libro ſcribit ma
thei.i.liber gnātionis iheſu.
In quo qdē libro legit.c.iiij.
ꝙ Jacob genuit Judā et fra-
tres ei⁹. Judas aūt interptā-
tur tripliciter videlicet conſi
tens: glorioſus: dans iubilu3
A ¶ Iſta aūt tripl' īterptatio
recte cōuenire poteſt trib⁹ ge
neribus perſonarū: videlicet
Jheſu chriſto.
Viro iuſto.
Virgini marie.
B ¶ Prio igitur pōt con-
uenire xpo: qui poteſt vocari
iudas .i. confitens. Pro quo
notandum ꝙ triplex eſt con-
feſſio. Prima eſt fidei de qua
Ro.x. Corde creditur ad iuſti
ciam: ore autem confeſſio fit
a d ſalute3. Scda eſt confeſſio
peccatorum: de qua Jaco.v.
Confitemini alterutrum pec
cata veſtra. Tertia eſt confeſ-
ſio diuine laudis et gratiarū
actionis. de qua in pſal. Con
fitemini domino quonia3 bo
nus quoniam in ſeculum mi-
ſericordia eius. Et iſta confeſ
ſio permaxime conuenit xpo
homini: qui confitetur et lau-
dat nomen patris. ſecundum
illud Mathei.xi. Confiteor ti
bi pater domine celi et terre:
quia abſcondiſti hec a ſapien-
tibus et prudentibus. et reli.
Secundo poteſt vocari iudas
.i. glorioſus. Nā ipſe fuit glo
rioſus in ſua incarnatione qꝛ
ſingulari modo conceptus ē:
et natus. Item fuit glorioſus
in ſua predicatione. Nā vt di
cebant iudei nūqꝫ ſic homo lo
cutus eſt. Jo.vii. Itē fuit glo
rioſus in miraculorū opera-
tione. Jo.iii. Nemo pōt hec
ſigna facere: que tu facis niſi
fuerit deus cum eo. Item fuit
glorioſus in ſua transfigura-
tione: qn̄ facies eius reſplen-
duit ſicut ſol: et veſtimēta ei⁹
facta ſunt alba ſicut nix. Ite3
quando venit vox de celo di.
Hic eſt filius me⁹ dilectus ꝛc.
mathei.xvii. Ite3 fuit glorio
ſus in ſua reſurrectione ſimi-
liter et aſcentione. Item glo-
rioſus apparebit in die iudi-
cij: quia vt dr Luce.xxi. tūc vi
debunt cuncti oculi filium ho
minis venientem in nubibus
celi cum poteſtate magna et
maieſtate: propterea dicitur
Deutero. viceſſimo octauo ꝙ
nomen domini glorioſu3 eſt
et terribile. Tertio ipſe chri-

ſtus põt vocari iudas.i.dans iubilum.Jpſe em̄ dedit iubilũ dulcedinis in ſua predicatione quando dicit.Math.xi Venite ad me om̄es qui laboratis ſupple ĩ penitẽtia ⁊ onerati eſtis et ego reficiam vos gratia ſcilicet in p̄ſenti: ⁊ gloria in futuro.Jtem ipſe dedit iubiluȝ pietatis in ſua paſſione quãdo dixit Hely Hely lamaȝa.hoc eſt deus meus ⁊c. Jtem quãdo di. Sitio. Jtem quãdo di.Pater ignoſce eis. Jtẽ quãdo di.Mulier ecce filius tuus.Jtem ipſe dedit iubilũ exultationis in ſua aſcenſione pſal. Aſcendit de⁹ in iubilatione et dñs in voce tube. Jp̄e em̄ iubilabat pre gaudio quia reuertebatur in terram ſuam. Angeli ſibi obuiantes iubilabant de aduentu regis glorie:ſancti p̄res eũ ſequentes iubilabãt tanto honori cõgratulantes.

¶ Scḋo p̄dicta triplex interpretatio cõuenit iuſto homini. Primo em̄ iuſtus cõfitetur nomẽ domini ip̄m laudãdo ⁊ glorificãdo ſup oĩbus beneficiis q̄ illi cõtulit de⁹ di. cũ pſalmi. Cõfitebor dño nimis.i.valde ĩ ore meo ⁊ ĩ medio multorum ſupple beneficiorũ: que ab eo recepi laudabo eũ:et inter cetera beneficia michi collata : ipſe aſtitit a dextris paupis ſcilicet chriſti hominis: vt ipſe idem chriſt⁹ ſaluam faceret a pſequentib⁹.i.a demonibus/animã meaȝ Vel ſic.q̄ aſtitit a dextris pauperis.i.meliꝰius qui ſuȝ pauper ſcḋm illud pſalmiſt. Ego aũt mendicus ſum et paup et dñs ſollicitus eſt mei. Et hoc eſt qḋ ſubditur.vt ſaluaȝ faceret a perſequẽtibus ſupple viciis vel demonibus animam meam. Scḋo vir iuſtus dicit glorioſus.i.totus dign⁹ gloria et laude propter preclara opera ⁊ virtutũ inſignia:que ſũt in ipſo.Machs.iiii. Memẽtote inquit iudas quomodo ſalui facti ſunt patres noſtri. applica ad quemlibet ſtatuȝ. Propterea dicitur eccli. .xliiii. Laudemus viros glorioſos ⁊ parentes noſtros in generatione ſua. Eſt ergo vir iuſtus glorioſus tum a cauſa: quia multa geſſit laude ⁊ gloria digna:tuȝ ab effectu : quia a multis laudatur ⁊ glorificatur:quia vt di. Sapie.iii. Bonorum laboruȝ glorioſus eſt fructus.Tertio talis vir iuſtus dicitur iudas .i. dans iubilum et laudem deo ſecundũ conſilium ſpiritus ſancti per os dauiticum dicentis. Jubilate deo om̄is terra.id eſt omnes homines iuſti qui de terra eſtis ex parte corpis . Nec debet ſufficere iuſto vt laudet dominum iubilando illi: ſed et alios debet ad ſimile inducere et inuitare dicendo cũ

pſalmiſta. Venite exultemus domino: iubilemus deo ſalutari noſtro. Quod ſi queras. In quo iubilabimus ei? Audi quid ſequitur: ꝛ in pſalmis iubilemus ei: vtpote legendo ſeptem pſalmos penitentiales vnum nocturnum pſalte. plus vel minus: quia vt dicit idem pſalmiſta. Beatus populus qui ſcit iubilationem.

¶ Tertio predicta triplex interpꝛetatio huius nominis iudas. merito cõgruit beate virgini. Pꝛimo quidē ipſa fuit confites: hoc eſt deū laudans et magnificans gratias illi agens pꝛo beneficijs maximis que illi contulit: vt ſcilicet eſſet dei mater: virgo poſt partum ab initio et ante ſecula electa et pꝛoꝛdinata tanꝙ digniſſima mulierū et huiuſmodi. Propterea ipſa confitetur domino in ſuo cantico Luce.i.d. Magnificat anima mea dñm. Cuius cauſaꝫ aſſignat ſubinferens. Quia fecit mihi magna qui potēs eſt ꝛc. Scdo fuit gloꝛioſa: et hoc in triplici ſtatu. Pꝛimo quidēꝫ in ſua ſanctificatione ſeu conceptiõe: quia tunc fuit ab oꝛiginali pꝛeſeruata: gratia referta: et in bono confirmata. Itē fuit gloꝛioſioꝛ in filii dei conceptione: tunc enī fuit fomes pꝛius ligatus ab ea oĩno ablatus. Item fuit copioſiori gratia dotata. Itē fuit tūc vera mater dei effecta. Propterea dicit ei eliſabeth poſtꝙ concepto dei filio perrexit ad eam ad mõtana iudee. Unde michi vt veniat mater domini mei ad me. Luce.j. Iteꝫ fuit gloꝛioſiſſima in ſua aſſūptione: quando ſuper oꝛdines angeloꝛuꝫ eſt exaltata. Et de hoc canit eccleſia. O gloꝛioſa domina excelſa ſuper ſydera. Poſſumus ergo concludere de ea illud pſalmiſte. Gloꝛioſa dicta ſunt de te ciuitas dei tum ab angelo: tum a pꝛophetis in ſuis oꝛaculis: tum a patriarchis in enigmatibus ꝛ figuris. Sed exaltate eā quantum poteſtis: quia maioꝛ eſt omni laude vt habetur Eccli. xliii. Tertio fuit dans iubilū quãdo reſpondit gabrieli di. Ecce ancilla dñi fiat mihi ſecundum verbum tuum. Luce .i. Hic enī iubilus tãtus fuit: ꝛ et tam ſublimis: ꝙ letificauit ãgelos: patres in limbo ꝛ viatoꝛes expectãtes redēptioneꝫ iſrael. O ꝙtum igitur obligatur virgini gloꝛioſe vniuerſitas angeloꝛū et hominum.

Secūdus liber 'ẽ incarnatiõis diuinalis: q̄ quidē liber ſcriptus eſt intꝰ et foris. Intus quidē ꝙtū ad vetꝰ teſtamētū. Infra ğ hūc libꝛuꝫ inuenimꝰ de hac ſctiſſima incarnatiõe duo videlicet vnaꝫ figuram et vnaꝫ pꝛophetiam.

E ¶ Prīo q̄dē vnā figuraꝫ q̄ h̄ꝛ.iiij. Reg.iiii.vbi legim⁹ ꝙ mulier ſunamitis h̄ñs vnicū filiū cōtigit eū mori quem in lecto reclinās mox cucurrit ad ſeruū dei helyſeū ī montē carmeli: quā vidēs helyſe⁹ a longe venientē mirabiliter turbatā dicit ad giezi. Ecce ſunamitē illā vade et ſcias q̄d q̄rat. Ad quā veniens giezi noluit ei indicare cām doloris ſui. Uenit ergo ad pedes viri dei nūciās ei mortem filij ſui. Q̄d audiēs helyſe⁹ tradidit baculū ſuū giezi vt iret ad domū mulieris illius et ſuſcitaret filiū ei⁹. Qui cū veniſſet et baculū ſup corpus poſuiſſꝫ nō eſt ꝓptērea motū corpus puuli. Tādē helyſe⁹ vict⁹ p̄cibus mulieris illius ⁊ videns ſeruū ſuū nihil egiſſe venit ad locuꝫ in quo iacebat cadauer mortuū: extēdit aūt ſe ſup ipꝫ corp⁹ orās ad dn̄m et dicens. Reuertatur obſecro dn̄e aīa pueri hui⁹ in corp⁹ ſuū q̄d et factū eſt ⁊ tūc cepit gaudē mater et dicere. Nunc vere cognoui quoniam propheta dei es tu. ¶ Ad propoſitum Helyſe⁹ qui interpretatur aduocatus recte ſignificat chriſtuꝫ qui eſt aduocatus noſter apd̄ deum patreꝫ ſecundum illud .i.Jo.ij. Aduocatū habemus apud patrem ieſum chriſtum Puer autem mortuus eſt humanum genus: quod ſerpens ille infernalis ſuo veneno occidit: quando primos parentes ſeduxit: vnde. Ro.v. Om̄es in adā peccauerūt: et paulo poſt ſequitur. Per vni⁹ hominis delictū mors intrauit in mūdum. Mulier aūt ſunamitis clamans ad helyſeū pro filio ſuo mortuo: ſignificat voces prophetarū que tante fuerūt vt aſcenderēt vſq̄ ad montem id eſt vſq̄ ad celū: dicebāt aūt Ueni ad liberandum nos dn̄e deus virtutū. Alij autē dicebāt. Utinaꝫ dirūperes celos: et deſcenderes. Eſ.l.xiii. Jteꝫ dauid dicebat. Jnclina celos tuos et deſcende. Hec igitur et his ſimilia audiēs de⁹ miſit ſeruū ſuū moyſē cū baculo ſuo ſeu cū virga: ſed ſeru⁹ iſte nequiuit ſuſcitare mortuū. videlicet genus humanū: quia vt dicit̄ hebre.vii. Lex neminē ad ꝑfectum adducit quod videntes ſancti dei ꝓphete non ceſſauerūt clamare ad dn̄ꝫ vt deſcenderet in hūc mundum. Poſt auditas igitur tot preces dei filius deſcēdit in hanc vallem miſerie ⁊ ingreſſus eſt primum domum vteri virginalis et poſuit os ſuuꝫ ſuper os puerile generis humani. Et manus ſuas ſuper manus illius per nature conformitatem. Precipue autem hoc impletum eſt quando ipē verus helyſeus extēdit manus: brachia: pedes: et totum corpus

in cruce vt ſuſcitaret a morte peccati ſcʒ genus humanum et tunc reuixit ⁊ reſtitutus eſt matri ſue eccleſie: videlicʒ militanti ⁊ ex cõſequẽti triũphãti. Et ſic patet de figura hui⁹ incarnationis.

¶ Secũdo infra hũc librum veteris teſtamẽti inuenimus vnam ꝓphetiam de hac benedicta incarnatione: que habetur Eſa.xiiij. vbi dicit Eſaias Prope eſt vt veniat tempus eius: et dies ei⁹ non elongabũtur: miſerebitur ei dñs iacob et eliget adhuc de iſrael: et requieſcere eos faciet ſuper humum ſuã. Vbi glo. ordi. Prope eſt vt veniat tẽpus ei⁹: ſcilicet incarnationis filij dei. et dies ei⁹ non elongabũtur: qꝛ a tẽpore Eſaie vſqʒ ad xp̃m nõ fluxerũt niſi anni circiter quĩgenti vel paulo plus. et tunc miſertus eſt dñs Jacob .i. noui ppl'i. et elegit de iſrael apoſtolos ⁊ alios quos requieſcere fecit ſuper humũ ſuã .i. eccleſiam. Dñs Cardi. exponit hãc auctoritatem in hũc modum. Prope eſt vt veniat tẽpus ei⁹: ſcʒ tẽpus incarnationis: tẽpus miſerẽdi: tẽp⁹ plenitudinis: tẽpus gratie: tempus acceptabile, tunc em̃ miſerebitur dñs iacob .i. populi noui vitia ſupplantãtis ⁊ cõtra peccata ⁊ diabolum luctãtis. ⁊ eliget adhuc de iſrael .i. apoſtolos deum vidẽtes per fidem ⁊ ſequaces eorum. et requieſcere eos faciet ſuper humũ ſuã: ſcʒ eccleſiam militantem ĩ p̃nti: et ſup eccleſiã triũphãtem in futuro. Aliter ipe exponit hãc ꝓphetiam de iudicio ſic. Prope eſt vt veniat tẽpus eius: ſupple ad iudiciũ et dies eius non elongabuntur: qꝛ vt habet Deuterono. xxxij. Juxta eſt dies perditionis ⁊ adeſſe feſtinãt tempora. Unde narrat idem dñs Card. in poſtilla ſua ꝙ cũ quidam homo interrogaſſet demonẽ in obſeſſo quãdo ſcʒ cecidiſſet de celo. Reſpondit. Heri. Ad quem ille. Mentiris. Cui demon. Si ſcires eternitatem: totum tẽpus quod eſt a conſtitutione mundi, reputares quaſi vnam horam: ſm illud pſal. Mille anni ante oculos tuos tanq̃ dies heſterna que preterijt.

¶ Secũdo iſte liber ſcriptus eſt foris q̃tum ad nouum teſtamẽtum: in quo inuenimus ſcriptum Johã.i. In propria venit ⁊ ſui eum non receperũt Hũc aũt paſſum exponẽs dñs Card. de xp̃o conformiter ad glo. interl'. dicit ſic. In ꝓpria venit .i. in hunc mundum qui ſuus eſt: quia ipm fecit talem qualem videtis. Vel in ꝓpria venit .i. inter iudeos qui erãt ſui proprij tanq̃ populus peculiaris ipſius. Vel in ꝓpria venit ſupple perſona: vel na-

tura diuina qđ fuit magnum quia nõ ſuffecit ſibi deſtinaſſe patriarchas ꝛ prophetas:niſi etiam ipſe in ppria perſona veniret. Vel in propria venit. ſcʒ humana natura quam cõdidit et ſibi vniuit vt oẽs ſaluaret. Sed audite iudeorum ingratitudinem poſtꝙ audiſtis filij dei miam ꝛ benignitatem. Et ſui inquit Johãnes.i. iudei: ex quorum ſemine deſcendit/eum non receperunt. Vel ſui.i.eius cognati et germani/eum non receperunt.et hoc ꝙtũ ad aliquos:qꝛ vt dicitur Joh.vij. Nec em̃ credebant in eum fratres eiꝰ.i.aliqui germani eius:immo aduerſabãtur ei: et aliquãdo volebãt eũ prodere iudeis. Sui ergo eũ ſupple conditorem et plaſmatorem ſuũ non receperunt per fidem et obedĩẽtiam pro quibꝰ tum principaliter venerat: ſcđʒ illud Math.xv. Non ſum miſſus niſi ad oues que perierant domus iſrael. Chryſoſt. Venit non vt indigẽs ſed vt beneficus:et tamen ſui eũ non receperũt/ſed grauiter offenderunt/et tandem interfecerũt. Et hoc eſt de quo conqueritur ipſe pijſſimus leſus Johã.v.Ego(inquit)veni in noie patris mei:et non accepiſtis me.ſi alius venerit in noie ſuo(ſcʒ antixp̃s) illũ accipietis. Item Eſaie.i. Bos cognouit poſſeſſorem ſuũ et aſinus preſepe domini ſui:iſrael autem me non cognouit.

¶ Moraliter notãduʒ ꝙ oĩa ſunt dei tanꝙ auctoris:cõſeruatoris:et gubernatoris: ſed propria eius ſunt res clericorum:ꝛ maxime religioſorum qui pprie ſunt ſui: ſcđm illud Deutero.vij. Populus ſanctus es dño.i.ſanctificatus:te elegit dñs deus tuus vt ſis ei populus peculiaris de cunctis populis qui ſunt ſup terram. Sed profecto inter ceteros iſti xp̃m minus recipiunt tam in ſe ꝙ in ſuis mẽbris:de quibus quidem membris loquitur Math.x. Qui vos recipit me recipit.ꝛ Lu.x. Qui vos ſpernit me ſpnit. Et hoc videmꝰ ad oculum. Nam vbi olim in domibꝰ prelatorum et religioſorum recipiebãtur pauperes xp̃i:nunc hoſpitantur canes:aues: mãgones:equi ꝛ muli:quorum nõ eſt numerus. Ecce quomodo ſancta hoſpitalitas prophanata eſt et proſtituta. Propterea merito conqueritur pijſſimꝰ dominus Eſaie.i.dicẽdo. Filios:id eſt eccleſiaſticos ꝛ religioſos reddituatos:enutriui prouidẽdo eos de neceſſarijs vite:tam pro ſe ꝙ pro ſuſtentatione pauperum mendicãtiũ.et exaltaui in dignitatibꝰ officijs et bñficijs: ipſi aũt ſic enutriti ꝛ exaltati ſpreuerunt me:ſcilicet in membris meis.

¶ Aliter ſic exponitur dicta auctoritas In propria venit ſcilicet dei filius in ſacramento altaris. et ſui: id eſt ſacerdotes qui ſunt ſpecialiter de ſorte domini: vel etiam quicūq̧ chriſtiani. eum non receperūt ſcilicet cum debita reuerentia et conſcientia mūda in hoc ſacramento. Cum tamen dicat Paulus. prime Corinthiorum vndecimo. Quicūq̧ māducat ⁊ bibit indigne iudiciū ſibi manducat et bibit.

f ¶ Modus autem iſtius incarnationis patet per ſimile de elephante. Cōtingit eñ quādoq̧ Elephantem cadere in foueam: cū ſcꝫ venatur a canibus: et qꝛ pauciſſimas iuncturas in membris ſuis habet vix poteſt ſurgere: venit ergo vnus venator qui fortiter ipſꝫ lancea pungit ſed nichil proficit Uenit poſtmodum alius venator qui fingēs ſe adiuuare ipſum elephantem percutit primum venatorem ⁊ eum fugat: ⁊ elephantem de fouea liberat et educit ad votū: eiq̧ pabulum miniſtrat. Quod videns elephas ipſum liberantem tāto amore proſequitur ꝙ mox eum ſequitur: ⁊ ſic domeſticus efficit̃: atq̧ per ipm̄ ſecure poſtea regitur.

Ad propoſitum noſtrum iſte elephas eſt homo: qui a prima ſui cōditione cecidit in foueam horribilē peccati: poſtea caſurus in foueam horribiliorem inferni: quam ſibi ſubtilis ille venator diabolus occulte preparauit. De qua fouea ait Pſalmiſta. Foderunt ante faciem meam foueā: ⁊ inciderūt in eam: ſupple Adam et Eua. In hac autem fouea peccati diabolus hoīem lanceis diuerſarum tētationum et tribulationum pungebat. Quod videns ſecundus ille venator chriſtus ī ſuo glorioſiſſimo aduentu primum venatorem ſcilicet diabolum fugauit. Et hoc fuit quādo contra ipſum in cruce pugnauit: atq̧ per hunc modum ipſum elephantem: id eſt genus humanum de fouea peccati ⁊ de periculo eterne dānatiōis eripuit: eiq̧ preparauit pabuluꝫ ad ſui ſuſtentationem: videlicet ſacramentum altaris. Et ideo tanti beneficij debemus eſſe iugiter memores: atq̧ tantum liberatorem ſumme diligere eum: ſequētes in via qua ambulauit: in omnibuſq̧ obedire. Diligamus ergo eum quoniā ipſe prior dilexit nos vt habetur. i. Johan. iiij.

TErtius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis: et hic liber ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Unde ſub primo ſigillo inuenitur quoddā magnum ſecretum: videlicet ꝙ hoc ſacramentum baptiſmi: per quod renaſcitur quis

ſpūaliter nō eſt dādū niſi natis corporaliter. Iſtō ſecretū ponit vo.ſā.iij.par.q.lxviij. ar.xi. Quod quidem ſecretū aperitur duplici claue.

G ¶ Primo igitur aperit claue figuralis declarationis Legimus enim Judich.xij.ꝙ ipſa ſanctiſſima Judich deſcē debat quādoqꝫ in vallem bethulie: baptizabat.i.lauabat ſe in fontē aque viue. Ad propoſitum per Judich que interpretatur glorificās ſignificatur paruulus qui ideo baptizatur ꝛ lauatur ī fonte baptiſmi: vt glorificet deum cū ceteris xp̄ianis in preſenti: et tandem cum angelis in celis. Per fontē ergo aque ſignificatur baptiſmus: in quo quidem fonte anteꝗ̄ talis paruulus poſſit baptizari ſeu lauari: neceſſe eſt ꝙ prius deſcendat in vallem bethulie: quod fit quādo exiens de materno vtero deſcendit in hanc vallē miſerie: q꞉ ꝗ̄diu latet in matris vtero: non eſt capax baptiſmi. Dicit tñ doct.ſan.vbi ſupra ꝙ vbi timetur de periculo paruuli: et apparet caput: tunc debet baptizari: vtpote ab obſtetrice vel alia perſona idonea tñ cū forma eccleſie: et tūc proderit baptiſmus tali paruulo. Si aūt prio appareat manꝰ pes vel brachiū que non ſunt partes prīcipales humani corporis: adhuc imminēte periculo debet baptizari ſm̄ beatum Tho. vbi ſupra in ſolutione ad quartū Si tñ euaſerit mortem: tunc poſtea debet baptizari ſub cōditione: vt dicēdo. Si non es baptizatus ego te baptizo in noīe patris et filij.ꝛc. Nam natiuitas ex vtero eſt tam neceſſaria ad baptiſmū ꝙ ſi aliqua iudea vel pagana periclitans peteret baptiſmū et de facto baptizaretur: adhuc habens paruulum in vtero ꝛ ſic decederet non propterea eſſet baptizatus eiꝰ paruulꝰ: neqꝫ per conſequēs ſaluaretur: ſed ſola mater. Ita dicit̄ expreſſe de cōſe.di.iiij.ſi ad matris ꝛc. Si qua mulier. Ubi aūt occideretur in odium xp̄i: tunc et ipſa ꝛ paruulus eius ſaluarētur. Sed forte dices ꝙ ſi paruulus non poſſit baptizari in vtero matris ergo xp̄s nō cōtulit homini ſufficiētia remedia ad ſalutem pro omni ſtatu ꝛ tempore: quod eſt incōueniēs dicere. igitur poteſt paruulus baptizari in vtero matris. Reſpōdetur ad hoc communiter ꝙ ipſe paruulus non eſt capax remedij: ꝛ ideo ꝙ decedēs ſine baptiſmo in vtero matris non ſaluetur: hoc nō eſt ex defectu ipſius baptiſmi neqꝫ xp̄i qui ꝓuidit homini de remedio quādocūqꝫ ꝛ quotienſcūqꝫ eſt capax illius.

¶ Secūdo iſtud ſecretū ape-

ritur claue auctoritatiue pba
tionis. Scribitur enim de cōſe.
di.iiij. qui in matnis. Et ſunt
verba Iſid. dicētis ꝙ illi qui
in maternis vteris ſunt: ideo
baptizari non poſſunt: q2 qui
natus adhuc ex Adam nō eſt
ſm xp̄m regenerari non pōt.
Item Aug. in epl'a ad Darda
num dicit ꝙ ſicut non poteſt
mori niſi qui vixerit: ita non
pōt renaſci niſi q̄ nat⁹ fuerit.
¶ Hic ergo notāde ſunt tres
veritates. Prima eſt ꝙ ſimi-
le iudiciū eſt de puulis xp̄ia-
norum qui decedunt ante ba
ptiſmū: ſicut de paruulis iu-
deorum olim erat qui decede
bant in vteris matrum. Sunt
ergo ſimiles quo ad culpam
et quo ad penam. Et ſilr filij
modernorū iudeorū pagano
rum ꝛ infideliū: q2 nūc circū-
ciſio nullū remediū preſtat.
¶ Secunda veritas eſt ꝙ ille
mulieres que impediunt for
mationem paruuli grauiter
peccant. Sed ille grauiſſime
que abortiuū pcurāt. Quid
dicēdū eſſet de illo q̄ malitio
ſe excuteret flores de arbore
ſua ne pficiāt: vel ſi fruct⁹ iam
eſſet formatus ne tn̄ natureſce
ret ipm̄ excuteret. Nōne talis
malitioſe ageret tanq̄ impu-
gnans opus dei ꝛ bonitatem
eius in creaturis relucētem?
Sic i pposito illa mulier gra
uiter peccat q̄ ſemen quod eſt
quaſi flos vn̄ formari debet
corpus paruuli excutit āteq̄
aietur: ſed grauius cū excutit
fructū iam aiatū et formatū.
Audiāt igit tales miſerrime
mulieres id qđ ſcribitur. ij. q.
iiij. cōſuluiſti. Abortus pcura
tio equiualet homicidio. Et
hoc intelligit ſm glo. qn̄ fet⁹
eſt format⁹: prout expreſſius
habetur. xxxij. q. ij. Qđ vero.
Propterea in veteri teſtamē
to iubebātur occidi illi q̄ pre-
ſtabāt occaſiōem abortus. Di
citur enim Exo. xxi. Si qs per-
cuſſerit mulierē in vtero habē
tem ꝛ abortiuū fecerit: ſi for-
matū fuerit det aiam pro aia
.i. moriatur vt exponit gloſa
Si aūt informatū fuerit per-
cuſſor mulctetur pecunia. Ad
idem eſt qđ ſcribit extra de ho
micidio. Si aliqs. Ubi dr ꝙ ſi
aliqs cauſa explēde libidinis
vel odij meditatione mulieri
aliqd fecerit: aut ad potādum
aliqd dederit vt non poſſit cō
cipere: vel etiā ſoboles naſci:
tāq̄ homicida debet reputari
ſcilicet q̄tum ad penam lega
lem: vt exponit gloſa.
¶ Tertia veritas eſt ꝙ ille ma
tres grauiſſime peccāt q̄ pro-
lem iā natā mutilāt extingūt
et occidūt varijs modis inex
plicabilibus: etiā anteq̄ ſuſce
perit ſacrū baptiſma: ſicut ſo
lēt facere mulieres ille q̄ timē
tes ſcādalū mūdi [illegible] q̄ dam
nationē eternā vidētes ſe pe-
riſſe: in occulto ſtrangulāt

paruulos: vel in fluuium aut cloacam piicit: in hoc deteriores effecte femellis aialiū ſyluestrium: que ſe faciūt qnq̃ occidi pro tuēdis pullis ſuis vt patet in vrſa: leena: lupa: et hmōi. Hoc em̄ homicidij genus excedit in malicia cetera homicidia. Qui eniȝ occidit hoiem baptiȝatum: non propterea occiſus impedit a conſecutione glorie eterne. Sed paruulus non baptizatus ſic occiſus nunq̃ videbit gloriā ſctōrum qđ eſt valde lamentādum: q2 vt dicit Aug. Maius dānum eſt in amiſſione vnius aie q̃ mille corporū. Et Ber. Totus (inquit) iſte mūdus in precio vni⁹ aie equiparari nō poteſt. Sed dicūt tales crudeles mulieres q̃ hec faciūt pro ſaluādo honore ſuo. Sed mirum q̃ non aduertunt ad illā dñi ſentētiā Math. x. Nichil (inquit xp̄s) opertum: ſupple in pn̄ti: qđ non reueletur ſup. in iudicio: vt exponit de lyra. Caueāt igitur matres ne ſua culpa eoꝝ paruuli impediantur a gloria eterna: quam nobis concedat ille. ⁊c.

B ¶ Sermo quintus.

Uidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptem Apocal. v. Notandum q̃ beatus Johānes vidit triplicem librum: videlicet

Generationis humanalis. Incarnationis diuinalis. Sctificationis ſacramētalis. ¶ De p̄rio libro ſcribit Mathei. i. Liber gn̄ationis ieſu xp̄i. Cuius quidem libri quintum capitulū eſt illud qđ ſequitur in genealogia ſaluatoris. vcȝ q̃ Judas genuit Phares et ȝaram de thamar. Ubi ponūtur duo noia filioꝝ: et tertiuȝ ſcȝ matris. Quorum primū ſcȝ Phares interpretatur diuiſio vel diuidēs: ȝarā oriens Thamar autem amaritudo. Iſte aūt tres interpretatiōes cōueniūt trib⁹ gn̄ib⁹ pſonarū.

videlicet Oipotenti deo. Uiro iuſto. Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur interpretatio hui⁹ nois Phares qđ idem eſt q̃ diuiſio vel diuidens deo conuenit. Nam ipe eſt q̄ diuidit bona fortune: nature: gratie ⁊ glorie: quib⁹ ſibi placet: ſm illud. i. Coꝝ. xij Diuidens ſingulis put vult. Sicut olim diuiſit terrā promiſſionis filijs iſrael ſm illō pſal. Diuiſit eis terrā in funiculo diſtributiōis. Sicut em̄ i funiculo ſunt plures cordule pēdētes: ita ⁊ plures erant tribus inter filios iſrael: quibus ſigillatim diuiſit terram pmiſſiōis vnicuiq̃ tribui ptē. Uel ſicut cū funiculo eiicim⁹ canes ⁊ feras: ita dn̄s de⁹ eiecit chenaneos de terra illa in

manu forti:et cōſequēter diui
ſit illaȝ populo ſuo. Itē i die
Iudicij faciet mirabilem di-
uiſionem quādo ſcȝ ſeparabit
bonos a malis ſicut ſeparat
paſtor oues ab hedis ⁊ ſtatu-
et oues a dextris:hedos āt a
ſiniſtris Math.xxv. ¶ Scđo
dicit̄ zaram:id eſt oriens ſcȝm
illud zacha.vi.Ecce vir oriēs
nomen eius. Nonne fuit tāq̄
vir oriēs i ſua natiuitate. qn̄
ſcȝ nox cōuerſa eſt i lucē ſcȝ illđ
pſal. Nox ſicut dies illumina
bitur:in ſignū q̄ ipſe erat vir
oriens et qui debebat illumi-
nare vniuerſum mundum tā
predicatione:q̄ miraculoruȝ
operatione. Poſſumus er-
go dicere illud Luce.i. viſita
uit nos oriēs ex alto.

D ¶ Tertio ipē dicit̄ thamar
i.amaritudo poſtq̄ ſupple fa
ct⁹ eſt hō. Nā q̄diu vixit ⁊ fuit
i hoc ſeculo neq̄ in quo tātū
gaudent mali. cōtinue fuit in
amaritudinibus et dolorib⁹
Tū propter pctā que videbat
regnare i mūdo. Tū propter
populi Iudaici ingratitudi
nē qui erat prim⁹ ad eū ꝓſe-
queāū cui tn̄ p̄ ceteris natio-
nibus maxia bñficia olim cō-
tulerat. Tū ꝓpter cōtinuā ap-
prehēſionē dure paſſionis ſue
future ꝓpterea nō imerito di
cere poterat illud Iob. xvi.
In amaritudib⁹ morat̄ ocu-
lus meus. a quib⁹ petebat li-
berari dicēdo. Libera me dn̄e
ſupple pr̄ et pone me iuxta te
p glorificationem corporis.
Propterea iminente paſſio-
ne ſua dixit. Triſtis ē aīa mea
vſq; ad mortē. Luce.xxii. Me
rito q̄ poterat dicere pr̄i illđ
Eſa.xxxviij. Recogitabo tibi
oēs ānos meos.i.totā vitā me
aȝ pſētē i amaritudie aīe mee.

E ¶ Scđo iſta triplex inter
pretatio pōt cōuenire Iuſto ⁊
vero penitēti. Prīo nēpe po
teſt ver⁹ penitēs dici phares
id eſt diuiſio vel diuidens. dȝ
eīm ſeipſū diuidere ⁊ ſapare a
conſortio malorū. Qui enim
vult ire de piſius romā non
debet ſe ſociare his qui vadūt
in angliā:cum ſit via omnino
opp oſita. Ita in propoſito q̄
vult ire in celum non debet ſe
ſociare his q̄ vadūt ad i infer
nū:vn̄ pſal. Rogat dn̄m dicēs
diuide eos. ſcȝ bonos a ma-
lis:in vita eorum.

F ¶ Scđo iuſt⁹ dȝ eē zarū.i.
oriēs ⁊ lucēs ꝓpt̄ bonā vitā
et famā ſcȝ q̄ nos admonet ſal
uator Mat.v. Sic luceat lux
vr̄a.i.vita vr̄a corā hoīb⁹ vt vi
deāt opa vr̄a bona ⁊ exīde glo
rificēt prēm vr̄m q̄ i celis eſt.
Nōne Iob erat dicit̄ phares
.i.oriēs maxie cū de eo dicat̄
Iob.i. q̄ ipē erat magn⁹ iter
oēs orientales.i.iter oēs Iu-
ſtos q̄ tūc tpis erāt ſup terrā.
Utinā ſtuderem⁹ ſic eē magni
⁊ nō i dignitatib⁹ hōrib⁹ diui-
tiis ⁊ hmōi:ſic faciūt mūdani

BIBLIOTECA ... ROMA ... VITTORIO ...

G ❡ Tertio iuſtus et verus penitens dicitur eſſe thamar. i. amaritudo. Debet eñi penitēs ſemꝑ gemere et dicere cū thobia quale gaudium michi erit q̄ in tenebris ſedeo et lumē celi non video. Thobie v. Debet ergo gemere pctā q̄ cōmiſit et dicere ad dñm. illud Pſalmiſte. Exitus aquarum deduxerūt oculi mei qꝫ nō cuſtodierūt legē tuā. Itē debet gemere piculū dānatiōis eterne ꝙtūcūqꝫ etiā ſit iuſt⁹ qꝫ vt habetur eccleſia. ix. nemo ſit in odio vel amore dign⁹ ſit. Itē debet gemere retardationē a glīa illa celeſti ſm illud pſal. Heu me qꝫ incolat⁹ me⁹ prolōgatus eſt. Taliter gemebat Iob cū dicebat. tedet aīāꝫ meam vite mee. Iob. x.

Tertio principaliter hec triplex interpretatio non abſre cōuenire pōt beate virgini.

H ❡ Primo eñi ipa dici poteſt phares: hoc eſt diuiſio ſeu diuidens. Fuit ſiquidē diuiſa a cōmuni aliarū mulierū vita ⁊ hoc ꝙtū ad multa. Primo quo ad culpe feditatē: qꝫ ſine pctō cōcepta et abſqꝫ pctō vixit Scdo quo ad cōcipiēdi qualitatē qꝫ ſine viro cōcepit dei filiū. Tertio quo ad pariēdi formam qꝫ ſine dolore pepit dei filiū. Unde merito dicere pōt illd. Luce. xviij. Non ſum ſicut ceteri hoim. grās de ſuſceptis bñficijs agēdo: et non ſeipam arroganter iuſtificādo. Hec igitur eſt de qua figuratiue ſcriptū eſt geñ. i. Diuiſit deus lucē: ideſt mariā a tenebris: hoc eſt a ceteris mulieribus tenebroſis ꝑ ignorātiā, culpā, ⁊ penā multiplicē. diuiſit inq̄ eam a tenebris in vita in morte et poſt mortē. Practica ſingula.

❡ Scdo ipſa fuit zara: id eſt oriēs et hoc in triplici ſtatu.

I ❡ Primo q̄dē in ſua natiuitate ſm illud eccle. xxvi. ſicut ſol oriens in mundo. ſupple fuit dei genitrix virgo. Secūdo in filij dei cōceptiōe ſm illud Ez. xliiii. ab oriēte. i. a maria ꝟgine adducā inqt de⁹ pr̄ ſemen tuum: et loqtur deus pr̄ generi hūano ⁊ potiſſime cuilibet patriarche et ꝓphē ex cui⁹ ſemine adductus eſt in hunc mundum dei filius.

❡ Tertio in ſua glorioſa aſſūptione tūc enim dicere poterant angeli et ceteri bti illud Luc. i. viſitauit nos oriēs id eſt mr̄ dñi nr̄i iheſu xp̄i. Ex alto qꝫ ex ſūmitate celi poſt filium eius. Ipſa ergo nūc merito dicere pōt illd Eccle. xxiiij. Ego feci vt ī celis oriretur lumē indeficiēs: ego ī altiſſimis hitaui et thronus me⁹ ī colūna nubis. ❡ Tertio ipſa fuit thamar. i. amara ⁊ potiſſime in bñdicti filij ſui piſſima paſſione ſm illud Treñ. i. et ipſa oppreſſa amaritudie: ⁊ ſic ſup

ple fuit qñ vidit filiũ innocẽtiſſimũ pendẽtẽ in medio latronũ. Unde tunc merito dicere poterat illõ Ruth. i. Amaritudie repleuit me omnipotens: ſupple fili⁹ meus. ꝛ hoc occaſionaliter cũ ſcꝫ vidi eum tã inhumaniter tractari nec adeſſe q̃ eũ conſolaretur. ſed neqꝫ ego ipſa poterã pꝛe dolore eũ cõſolari quini mo augebã quodãmõ dolores ſuos cũ ſcꝫ intuebatur me ad ſtipitẽ crucis taꝫ doloroſam ꝙ ei nõ poteram loqui. Et profecto q̃ ibi aſtabant et eã cõtemplabantur iuſte dicere poterant. Aia ei⁹ in amaritudine eſt. iiij. Reg. iiij. Patet ergo de libro gñationis hũanalis.

SEcundus liber dꝛ incarnationis diuinalis. Dic aũt liber ſcriptus eſt int⁹ ꝛ foris. Et q̃tum ad id qð continetur intus ſcꝫ q̃tum ad vetus teſtamẽtũ iuenim⁹ de hac ſanctiſſima incarnatiõe duo magna teſtimonia ſi apiatur.
R ¶ Primo ibi reperimus vnã figurã vꝫ. Heſter. ij. vbi legitur ꝙ rex aſſuerus valde intime dilexit heſter pulcherrimã virginẽ hebreã cui⁹ ſapiẽtia et ꝓuidentia Judei quos ꝑdere temptabat Amã ſuperbiſſim⁹ liberati ſunt ꝛ Amã confuſibiliter ſuſpenſus i patibulo quod parauerat mardocheo. Ad propoſitum per heſter que interpꝛetatur abſcondita ſignificatur diuinitas filij dei que abſcondita ẽ in corpoꝛe virgineo et ſimiliter terreſtri. Per mardocheum aũt qui interpꝛetaꝛ amara cõtricio impudẽtie intelligitur eius humanitas que valde doluit et fleuit impudẽtiã pctõꝝ noſtroꝝ. Per aſſuerũ aũt qui interpꝛetaꝛ beatitudo ſignificatur de⁹ pater ſm illud Jo. xvii. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te verũ deuꝫ ꝛ quẽ miſiſti. ꝛc. Sicut ergo medio heſter et mardochei tẽpoꝛaliter ſaluati ſunt hebꝛei vt nõ perirent coꝛpoꝛaliter ſed recepti ſunt in amicitia regis aſſueri. Jta ꝛ mediãte xp̃o deo et hoĩe deus pater recõciliatus eſt generi humano et recepit eũ in ſua amicitia. Per Amã aũt itelligitur diabolus quẽ deus pꝛ ſuſpẽdi iuſſit in patibulo iferni eo ꝙ procuraſſet i effectu mortẽ ipſius xp̃i: ſm illud Jo. xiij. Cũ diabolus miſiſſet in coꝛ Jude vt traderet eũ ꝛc. Et ſicut hebꝛei poſtq̃ cognouerũt ſe euaſiſſe periculum quod parabat illis Amã et ipꝫ Amã ſuſpenſũ viderunt valde gauiſi ſunt tripudiãtes et magna cõuiuia celebꝛãtes. Jta ꝛ nos xp̃iani ſũme gaudere debem⁹ ſup redẽptione noſtra quam operatus eſt dei filius in ſua pꝛecioſa incarnatione. ¶ Et ſic patet de ꝑfiguratione hu

ſius incarnationis.

¶ Secundo infra dictū librū inuenimus quādā prophetiā q̄ ſcribitur Danielis.ix. Ubi legitur ꝙ cū daniel eſſet in captiuitate venit ad eū angelus dn̄i gabriel. Dicēs ꝙ diligenter aduerteret ad v̈ba ſua.vii. inquit hebdomades abbreuiate ſunt ſuper populū tuū.i. ſunt adeo prefixe et determinate: et tunc finē accipiet peccatū et delebitur iniquitas: ⁊ poſt.vij.hebdomades occidetur chriſtus.

M ¶ Ubi aduertēdū ꝙ iſte hebdomades ſeu hebdomade nō ſunt hebdomade dierū ſed annorum. Ita ꝙ quelibet ſm Glo.ordi.cōtinet ſeptē annos Et ita.vii.hebdomades cōtinēt.ccccxc.annos. Uolebat ergo ipſe gabriel certificare danieli ꝙ a die qua hec ſibi dicebat vſq; ad paſſionē xp̄i tantū fluere debebant anni.ccccxc.⁊ ita factū eſt. Patet ergo quō aduentus filij dei et eius paſſio fuit expſſe prophetata nō quidem modo cōmuni. Sed etiā cū expreſſione determinati tēporis. Nota ergo q̄tū nobis profuit xp̄i incarnatio q: per ſeipſam accepit finē pctm̄ et deleta eſt iniquitas terre. Sed dices hoc nō habere veritatē: maxime cū adhuc maxima pctā i terra regnēt. intantum ꝙ omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt: ſupple q̄tum ad conſecutionē vite eterne. Nō eſt qui faciat bonū: igitur nō videtur eſſe deleta iiquitas de terra per aduētū filij dei in mundū. Reſponſio q̄tum in eo fuit iniquitatem omnem deleuit ⁊ medicamenta ad illam delendā inſtituit: videlicet eccleſiaſtica ſacramēta. Sed miſeri peccatores nō ceſſāt addere pctā peccatis etiā grauiora priorib⁹ nec curant ſibi de ipſis remedijs ꝓuidere. Et hoc ē de quo maxime conqueritur xp̄s per os dauid ꝓphete dicentis. Contriſtatus ſum in exercitatione mea et conturbatus ſum a voce inimici et a tribulatione pctōris. Uox enī inimici xp̄i vana ꝓmiſſio pctōris dicētis ꝙ ſe emendabit. Sed tn̄ non ceſſat q̄tum in ip̄o eſt tribulare ip̄m prēm miſericordiarū Jugiter eū offendendo. et ide eſt ꝙ propter eius ingratitudinē ipſe xp̄s quaſi contriſtat̄ in exercitatiōe ſua.i.de his q̄ geſſit in preſenti vita pro ſalute illius cuiuſmodi fuerunt ei⁹ ieiunia: labores viarum: dolor paſſionis. et ſimilia. eo ꝙ ipſe miſer peccator q̄tū iſe eſt euacuat tales exercitationes ipſius chriſti.

¶ Secundo p̄ricipaliter iſte liber incarnatiōis diuinalis ſcript⁹ eſt foris q̄tū ad nouū

teſtamentum. In quo legim⁹ Ephe.ij.q᷑ ipe xp̄s eſt pax nr̄a qui fecit vtraq; vnum. vt em̄ dicit glo.ord.ipe xp̄s fact⁹ eſt velut lapis angularis ī quo duo populi: videlicet Iudei ⁊ gentiles: q̄tū ad illos qui crediderūt tāq̄ duo parietes copulantur. Ipſe igitur merito dicit᷑ pax noſtra q꞉ venit ponere pacem inter deū et hominem. Inter angelum et hominē. Inter hominē et hominē. Inter ſpiritum et carnem vt non dominetur amplius ipa caro ſpiritui. Unde ſignanter de p̄mo dicit apoſtolus Ro.v. Cū inimici eſſemus reconciliati ſumus deo patri per mortem filij eius. Tunc ergo impleta eſt prophetia regij prophete dicentis. Orietur in diebus eius ideſt in diebus aduentus filij dei in carnem iuſtitia et abundantia pacis donec auferat᷑ luna: ergo imperpetuū q꞉ nunq̄ auferetur luna de celo q̄tum ad ſubſtantiam eius. Et ſimiliter de hoc predixerat ipſe ꝓpheta euangelicus Eſayas. ix. capitulo vocabitur inquit prīceps pacis. Iſte ergo princeps pacis in ſuo aduentu fecit vtraque vnū: ſcilicet deū ⁊ hominem in eodem ſuppoſito et ꝑſona ſub duabus tamen naturis.

¶ Moraliter quādo videm⁹ aliquos diſcordantes quātū in nobis eſt debemus facere vtraq; vnum per mutuā recōſiliationem. Et hoc maximi meriti eſt apud deum: et tunc opere oſtendimus nos diſcipulos ipſius chriſti qui fecit vtraq; vnum.

M ¶ Modus autem quo hec glorioſa incarnatio facta eſt declaratur ꝑſimile de cyconia que in hyeme propter temporis intemperiē deſerit nidum ſuū. Sed in eſtate adipſum rediens et ex toto diſſipatum inueniēs diligenti ſtudio ipſum reparat et reformat. Ad propoſitum deus in principio mundi propter tēpeſtatem peccati ade quaſi viſus eſt de nido ſuo. i. de hoc mundo abire et ipſum nidum totaliter relinquere. Sed pro certo aduenīente tp̄e veris: id eſt gratie hec cyconia ī hūc mundum reuerti viſa eſt ſm̄ illud Baruch.iij. Poſt hec in terris viſus eſt et cum hominibus cōuerſatus eſt. Et quoniam nidus iſte ferme totus diſſipatus erat vitijs et peccatis pene infinitis et execrabilibus. q꞉ vt dicitur Geñ. vi. Omnis caro: id eſt omnis homo corruperat viam ſuam ideo toto ſtudio laborauit annis ferme.xxxiij.ad ipſius reparationem dicens illud zacharie primo. Reuertar in hieruſalem: id eſt in mundum

viſibiliter apparẽdo ĩ mia. ⁊ dom⁹ mea.i.humanitas mea edificabitur in ea. Et in figura huius legimus.i.Macha.x.ꝙ venit Jonathas in hieruſalem et cepit edificare ⁊ innouare eam. Quanto igitur pl⁹ mũ d⁹ iſte prius diſſipat⁹ fuerat tanto plus in melius reformatus eſt per aductũ filij dei in mundũ ſm illud Ro.v. vbi abundauit delictũ ſupabundauit et gratia.

¶ Tertius liber dr̃ ſanctificationis ſacramẽtalis q̃ ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptẽ. Quorũ primũ ſigillũ vt dictũ eſt ſignificat ſacramentũ baptiſmi ſub quo quidã ſigillo inuenit̃ quĩ tũ ſecretũ qđ tale eſt. Baptiſmi ſacramentũ tanta neceſſitate requirit determinatam materiã ⁊ forme expreſſionẽ q̃ conſiſtit in inuocatione ſancte trinitatis ꝙ ſine ipſis aut altero eorũ baptiſm⁹ nullus ẽ. Jſtud ſecretũ ponit do.ſ.iij par.q.lxvi.ar .v.qđ q̃dã ſecretũ aperitur dupliciter.

¶ Primo claue figuralis declarationis. Legit̃ eñi luce.iij.ꝙ cuz baptizaret̃ xp̃s dñs nr̃ vox patris inſonuit dicens. Tu es filius meus dilectus ĩn te complacuit michi ſuper quo glo. Interl̃. Tu es filius meus. conſubſtantialis: in te cõplauit michi: in adã quidẽ diſplicuit. in te aũt placitũ meũ cõſtitui.i. per te facere decreui qđ michi placet. Itẽ ibi deſcendit ſp̃uſſanctus corporali ſpecie ſicut columba in ip̃m. Propterea: autẽ ipſe ſpirituſſanctus corporali ſpẽ apparuit ſup xp̃m: qꝛ ĩ natura diuinitatis a mortalibus videri nõ poterat: vt dicit Glo. Inter. In baptiſmo igitur xp̃i apparuit trinitas. Primo pr̃ in nube ⁊ voce. Secundo fili⁹ in perſona pro⁊a Tertio ſpiritus ſanctus ĩ ſpecie columbe : vt per hoc daretur intelligi ſacramentum baptiſmi debere dari cũ inuocatione et expreſſione ſancte trinitatis. Et per hoc ꝙ xp̃s baptiſat⁹ eſt in iordanis flumine. datũ eſt intelligi ip̃am aquã eſſe expreſſam huius ſacramẽti materiã. Notãdũ eſt aũt ꝙ ipſe ſpiritus ſanct⁹ non dr̃ deſcendiſſe ſup xp̃m baptizatũ tanq̃ ſi pri⁹ eũ nõ habuiſſet. maxime cũ ab inſtanti ſue cõceptiõis fuerit in eo. ſm illud Eſa.lxi. Spiritus dñi ſup me eo ꝙ vnxerit me: ſcꝫ p gratiam in conceptione. Nec ſimiliter in eũ deſcendit vt nouum gr̃atie genus ſibi cõferret ſicut deſcẽdit ſup ap̃los ĩ die penthtecoſtes. Actuum ij. Sed ad oſtẽdendũ nobis ꝙ ipſe ſpiritus ſanctus deſcendit in illũ q̃ baptizatur ĩ quo recipit habitationem tanq̃ ĩ proprio templo qui pri⁹ erat habitaculum ſathane. Unde

ꝑpter hoc ipſi baptizandi exorcizantur: vt inde expellātur demones et ne impediāt ipm baptiſmum.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur auctoritatiua probatione. Ipſe eīm ſacramētorū īſtitutor iheſus chriſtus huius ſacramenti formam aperte nobis tradidit. Math. vltio di. Euntes in mundū vniuerſum Docete omes gentes baptizātes eos in nomine patris ꝛ filij et ſpiritus ſancti. Hec autē forma recitatur extra de baptiſmo. ca. j. vbi dicit ſic. Si qs puerū ter in aqua immerſerit dicēdo In nomie patris ꝛ filij et ſpūſſancti amē: et non dixerit. Ego te baptizo in nomine patris et filij et ſpūſſancti non eſt puer baptiſatus. Vnd iſta forma adeo neceſſaria eſt: ꝙ ſine inuocatione trinitatis non eſt baptiſmus. vt expreſſe habet ḋ cōſe. diſt. iiii. Si reuera. ꝛc. In ſynodo. Illa ꝗ ē totalis ꝛ ꝑciſa forma baptiſmi: a qua nihil ſubſtrahēdū ē: nec aliqd tanꝙ de necītite addēdū licꝫ tn̄ aliqua addere ad maiorē ſolennitatē ipi⁹ ſacramenti ſicut ꝛ in ſacro altaris cōtigit De materia aūt hu⁹ ſacramēti ꝙ illa ſit aq̄ ptꝫ ꝑ illud Jo. iij. Niſi inqt dn̄s qs renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpūſctō nō pt introire i regnū dī Circa hoc igitur ſunt tres veritates notande diligentiſſime.

P ¶ Prima eſt ꝙ baptizati in magna dignitate conſtituūtur: ita vt xp̄iani a xp̄o dicant: quinimo ſpēales filij dī efficiūtur: regn̄ati ſupple aq̄ ſacri baptiſmatis: vnde Jo. j. Dedit eis poteſtatē filios dei fieri. Sꝫ audiant et intelligāt baptizati. Filij eīm ꝛ filie regū nō ſolēt publice loca ꝓfana et diſſoluta viſitare: als ꝛ ſibi et ꝓgenitoribus ſuis grauē contumeliā inferēt: ꝙto magis illi reprehēdēdi ſunt q ſolo nomine xp̄iani ſunt: ope aūt diabolici. vt eīm dr̄. xxij. q. v. Cauete. Mendaciū eſt ſe xp̄ianū dicere et opa xp̄i nō facere.

Q ¶ Scda vitas eſt ꝙ ille mr̄es q̄ pn̄t ablactare puulos ſuos et nō faciūt ſed eis nutricibus ablactādos tradūt, valde reph̄ēdēde ſunt. Quid eīm honorabilius: ꝙ ablactare dī filiū vel filiam: ipſi aūt puuli dūmō ſint baptizati ſpēales dei filij cenſentur vt dictū eſt. Preterea paruuli ſolēt ſapere naturā et mores illius mulieris ex cui⁹ lacte nutriti ſūt. Maxie cū dicat philoſoph⁹ ꝙ ex eiſdem ſumus ex quibus nutrimur. Ipſe aūt nutrices qn̄ꝗ vitioſe ſūt: ſicut patet de multis q̄ cōceperūt ex adulterio vel fornicatione. Ob eam rem et ipi puuli a talibus educati puerſi erūt: qui ſi fuiſſent ablactati a propria mr̄e forte virtuoſi extitiſſent: ſz ipa mr̄

virtuoſa fuiſſet.

B ¶ Tertia vitas eſt ꝙ p uulus immiñēte piculo ab ob ſtetrice baptizatus obſeruata debita forma et materia ē ita bene baptizat⁹ tāꝙ ſi papa vl' ſanctus petrus eū baptiſaſſet: dūmō hoc itēdat baptizās :ꝙ ſi ipē puul⁹ poſtea euaſerit ad eccl'iam deferēd⁹ eſt nō vt ite rū baptizet: ſed vt ſolennitas obſeruet. Solēt tñ qñqꝫ mini ſtri hui⁹ ſacr'i ſiue mulieres i nec̄itate: ſiue ſacerdotes mini ſtri i ex officio tā corrupte ⁊ vi cioſe ꝓferre formā vborū: ꝙ aliqñ pōt rōnabiliter dubita ri an ſit ibi ſacramētū. Secus aūt vbi eēt pua et nō malicio ſa corruptio vborū. Vñ legit de cōſe. di. iiii. Retulerūt De quodā ſacerdote multū impi to i lingua latīa q̄ baptizabat in hac forma. Ego te baptizo in noīe patria ⁊ filia et ſpūſſā cta. De quo informat⁹ pa. za charias. Rñdit ꝙ dūmō hoc nō faceret malicioſe: ſꝫ per ig norantiā, aut lingue imperi tiā: baptizati ab eo nō erūt re baptizādi. Sed profecto apð me hoc vertitur in dubiū ma xime cum videatur ibi eſſe eſſē tialis ⁊ non tantum acciden talis variatio verborum. Cō ſtat eñi ꝙ iſte terminus. filia, aliud ſignificat :ꝙ iſte termi nus filius. Debet ergo forma cuiuſlibet ſacramēti paulati ue et diſerte pronūciari: et nō ꝓcipitanter ſicut ſolent facere multi presbyteri: q̄ potiſſime in celebrando miſſam et in ſol uēdo diuina tā feſtināter lo quūtur: vt vix aliud preter ſo nū et reſonantiā vocis eorū ab aſſiſtētibus intelligatur tā ꝙ ſi deberēt ſtatim aliqd val de arduū agere qð nō pateret dilationē: et tñ ꝓpter nullam cauſam ita precipitāda eſt for ma vborū: neqꝫ ea que ad di uinū officiū ſpectāt. Vñ Aug. in regl'a ad fratres. Pſalmis et hymnis cū oratis deū hoc vſetur in corde qð ꝓfertur in ore. Non eñi inq̄t Ide. multi tudine verborū flecti pōt de⁹ nec vbis tm̄ orādus eſt deus ſꝫ corde. Quapropter melior eſt quinqꝫ pſalmorū decanta tio cū cordis puritate ac ſpi rituali hilaritate: ꝙ toti⁹ pſal terij modulatio cū cordis tri ſtitia et anxietate. Addamus et nimia precipitatiōe. de cōſ. diſt. v. Nō mediocriter. Vnuſ quiſqꝫ. Itaqꝫ taliter ſe acqui tet in officio ſuo vt tandē mer cedē eternaꝫ ꝑcipe mereatur: 1 quā nobis. ⁊c.

Sermo ſextus.

Vidi librum ſcriptum in tus et foris ſignatum ſi gillis ſeptem.

Beatus Johannes euangeli ſta vidit triplicem librum.

	Generationis hūanalis
viꝫ	Incarnatiōis diuialis
	Sctificationis ſacralis.

A ¶De primo libro loquitur Matheus vbi ſupra cum dicit. Liber generationis iheſu chriſti.rc. In ſexto autem capitulo huius libri dicit: ꝙ phares genuit Eſrom Ubi eſt notandum ꝙ eſrom interpretatur videns ſagittam: vel iraſcens: que quidem interpretatio non iniuſte poteſt competere tribus generibus pſonarū.

vidꝫ
Iheſu chriſto.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶Primo igitur poteſt competere chriſto: q̄ dicitur eſrom.i.videns ſagittam.i.futura mala: que reſeruantur malis in futuro ſecundū illud Deuteronomij triceſimo ſecundo. Congregabo ſuper eos mala: et ſagittas meas complebo in eis.ſcilicet damnatis. Item in eodem.c. Inebriabo ſagittas meas ſanguine.i.vindicta ꝛ vltione: et gladius meus.i.ſentētia illa. Ite maledicti in ignem eternū deuorabit carnes.i. exterminabit ipſos carnales et peccatores homines. Nunquid chriſtus bene videbat ſagittam iudeorum et futurum malum: quando vidēs ciuitatem hieruſalem fleuit ſuper illam dicens: q2 ſi cognouiſſes et tu: quoniam venient dies in te et circundabūt te inimici tui vallo.rc. Luce. xix. Item nunquid ipſe bene fuit Eſrom; id eſt videns ſagittaꝫ: quādo cōuocatis diſcipulis ſuis dixit eis. Ecce aſcendimus hieroſolymā et conſumabuntur oīa que ſcripta ſunt de filio hominis tradetur enī rc. Luce decimo octauo. Tunc ergo preuidebat ſagittas quas proiecturi erant contra euꝫ ipſi iudei et gentiles. Iteꝫ nunquid ipſe fuit Eſrom.i.videns ſagittas apoſtolorūꝫ quādo dixit eis. Tradent vos in concilijs ꝛ in ſynagogis ſuis et flagellabūt vos: et ad preſides ꝛ ad reges ducemini ꝑpter me. Mathei decimo. Scđo chriſtꝰ merito dicit eſrom q̄tū ad ſecūdā interpretationē huius nominis eſrom: qđ ideꝫ valet ſicut traſcens. Nam ipſe chriſtꝰ iraſcitur tripliciter videlicet vtiliter: temporaliter: eternaliť.

C ¶Primo igitur iraſciť vtiliter: videlicet ipſis penitētibus pro quāto punit eos in preſenti nam hoc cedit ad magnam eorum vtilitatem. Sicut enī pater videtur iraſci cōtra filium delinquentē in hoc ꝙ flagellat eum: cuꝫ tamē hoc faciat ad magnam ipſius vtilitatem. Ita in propoſito. Dicat ergo quilibet verus penitens quando ſentit iram domini in flagellis Iram domini portabo quoniam peccaui ei. Mich.ſeptimo. Propterea autem iraſcitur penitentibus affligendo ꝛ puniēdo eos

in preſenti ne cogatur eos pu
nire in futuro. ſcḋꝫ illud pſal=
miſte. Cum iratus fueris ſup
ple in preſenti, ipſi penitenti
miſericordie recordaberis: vi
delicet in futuro: vt amplius
nō puniatur. Propterea di=
cebat pſal'. Nunquid obliuiſ=
cetur miſereri deus aut conti
nebit in ira ſua miſericordias
ſuas: quaſi di. non. quia alibi
ſcriptū eſt. Non inperpetuū
iraſcetur: ſcilicet cōtra veros
et pios penitētes: neqꝫ ineter
num comminabitur. Sed ne
aliquis credat ꝙ deus ſit ni=
miū durus penitentib⁹ i pñti
ideo audiat quid et ipſi dicāt
Non ſcḋꝫ pctā noſtra fecit no
bis: neqꝫ ſcḋm iniquitates no
ſtras retribuit nobis: qm̄ ſm
altitudinē celi a terra corrob.
.m.ſ.ſ.t.ſe.i. ſicut diſtat celū a
terra ita diſtat pena quam in
preſenti patiūtur ipſi penitē=
tes ab eo: qḋ de rigore iuſticie
meruerūt. Scḋo ipſe xp̄us ira
ſcitur tēporaliter: ⁊ hoc maxi
me fit quādo iniqtates noſtre
ꝓuocāt irā dei cōtra nos etiā
in preſenti. ſm illud Hee.ix.
Prouocauerūt te ad iracun=
diā: et receſſerunt a te et proie
cerūt legē tuā poſt terga ſua.
Precipue autē iraſcitur tri
bus generibus perſonarum.
D ¶ Primo quidem ſapien=
tibus: quando contingit eos
peccare: ſicut patuit de Salo
mone: de quo legitur. iii. Re.
.xi. ꝙ iratus eſt dominus Sa
lomoni: eo ꝙ auerſa fuiſſet
mens eius a domino deo iſrl'
Sicut em̄ leo plus iraſcitur
hominibus ꝙ̄ mulieribus vel
paruulis: quia homines occi
dit: illis aūt parcit. Sic ⁊ pl⁹
deus iraſcitur ſapientib⁹ pec
cātibus ꝙ̄ ſimplicibus. In cu
ius figura legitur Daniel'. ij.
ꝙ rex Nabugodonoſor in fu=
rorem et in iram conuerſus ꝑ
cepit vt perderentur om̄es ſa
pientes babylonis. Et hoc eſt
qḋ xp̄s dicit. Luce. xij. Seru⁹
ſciens voluntatē domini ſui:
et non faciens pla. vapul'. mł'.
Scḋo iraſcitur ſuperbis. To
nitruum em̄ citius inuadit lo
ca altiora ꝙ̄ inferiora: et ſimi
liter arbores altas: ꝙ̄ baſſas.
Sic et deus potius et acrius
iraſcitur ſuperbis qui volunt
tenere ſemper loca alta: ꝙ̄ hu
milibus: propterea di. pſal'.
Fundamenta montiū combu
ret. Et alibi. Fundamenta mō
tiū conturbata ſunt ⁊ commo
ta ſunt: qm̄ iratus eſt eis: ſcilꝫ
mōtibus: hoc eſt ſuperbis. In
cuius figura iuſſit ipſe domi=
nus principes populi affigi
in patibulis. Nume. xxv. Ter
tio iraſcitur luxurioſis ſicut
patuit tempore diluuij. Itē
in deſtructione ſodome. Itē
in punitione adulterij dauid
Ita et hodie iraſcitur mundo
propter impudicitias ⁊ abho
minationes carnales que re=

gnant:ſcđm illud pſal. Irat⁹ eſt furore dñs in populũ ſuũ et abhominatus eſt hereditatem ſuam:ſcʒ xpianitatem. Et hoc propter publicas fornicatiões:adulteria:ſtupra:ꝛ hmõi Unñ dicit apl's Ephe.v.ꝙ propter hoc:ſupple peccatũ. venit ira dei in filios diffidẽtie. Interl'.id eſt diaboli:de quibus diffidimus. Nolite ergo (inquit Paulus)effici participes eorum : vcʒ in culpa:ne cõſequẽter ſitis ſocij in pena.

¶ Tertio principaliter ipſe xp̄s iraſcitur eternaliter : vcʒ contra ipſos dãnatos. Iuxta illḋ Exo.xv. Miſiſti iram tuã que deuorauit eos ſicut ſtipulam in ſpiritu furoris tui cõgregate ſũt aque. Item Sap̄. xix. Impijs ſine mĩa ira ſuperuenit. Eſt eñ deus ſicut Elephas:qui q̄uis ſit animal benigniſſimum:qñqʒ tñ mirabiliter et implacabiliter iraſcit' prouocatus:ſic ꝛ deus. vñ ps Cõturbatus eſt in ira:ſup.dei quam oſtendit contra dãnatos. oculus meus:ſcʒ oculus mẽtis.aĩa mea:et vẽter meus Et ſic p3 qñõ de⁹ ð: Eſrom.

E ¶ Secundo principaliter dico ꝙ vir iuſt⁹ poteſt vocari Eſrom : id eſt videns ſagittam vel iraſcens. Primo eñ vidit a'longe ſagittas demonis:id eſt tentationes ꝛ telas ipſius:quas non ceſſat die et nocte iacere in filios dei:vt ſic eos vulneret ad mortẽ.ps Non timebis:tu ſupple penitens. a ſagitta volante in die a negocio perãbulãte in tenebris: ab incur.et demo.meri. Deinde oſtẽdit pſalmiſta q̄tum noceat ſagitta demonis cũ ſubdit. Cadẽt a latere tuo mille ꝛ decem milia a dextris tuis.ꝛc. Item.ij.Regum.xxij Miſit:ſupple demõ. ſagittas ſuas:id eſt tẽtationes.et diſſipauit eos:ſcʒ molles ꝛ imperfectos.qui cedunt omni tentationi. Uir ergo iuſtus ſentiens tales ſagittas ꝛ eas preuidens armat ſe clipeo deuote orationis:refugiẽdo ad diuinam ꝓtectionem:et poſtea confidenter dicit illud Pſal. Sagitte tue tranſeunt.

¶ Secundo dicitur Eſrom, id eſt iraſcẽs. Nam debet iraſci contra vitia ꝛ peccata tam propria q̄ aliena. Et hoc virtuoſum eſt:ſcđ3 illud ps. Iraſcimini ꝛ nolite peccare. Uirtuoſus ei iraſcitur : quia non proficit:q2 frequenter deficit q2 multipliciter offendit. Similiter iraſcitur virtuoſus ſuper defectibus ꝓximi ſui.ꝛc.

F ¶ Tertio priñcipaliter dicta interpretatio cõpetere poteſt beate virgini. Primo igitur dicitur Eſrom:hoc eſt videns ſagittam. Ipſa eñ preuidet ſagittas ꝛ flagella : que qñqʒ vnigenitus ſuus vult vibrare contra pctõres:ſed ipſa

ſuis precibus obſiſtit in dies. Olim eñi dicebat filius ſuus Ego tres ſagittas mittam.i. Reg.xx. Et hoc fuit qñ perdere mūdum voluit cū trib⁹lanceis ꝓpter tria peccata que regnabāt in mūdo: que ſunt ſuperbia: auaricia: luxuria. ſed tantam vltionem impediuit dei genitrix virgo: ideo recte dicitur videns ſagittam.

B ¶ Secundo dr̄ Eſrom/ id eſt iraſcēs. Iraſcitur eñi cōtra ingratitudinem pctōꝝ iugiter offendētium filiū ſuū blaſphemijs opprobrijs ⁊ huiuſmodi. Da exēplum de matre que naturaliter iraſcit̄ cōtra iniuriātes aut cōtumeliā inferētes filio ſuo. Unde quaſi de ea loquens ꝓpheta Dauid interrogat di. Nunquid iraſcitur: ſcꝫ beata maria contra inimicos filij ſui p ſingulos dies.q.d.ꝙ ſic. Nec certe immerito: qm̄ tales ſunt multi: et qui deberēt eſſe primi in fouēdo honorem filij ſui ſunt primi in eius perſecutione. Et ſic de primo libro.

SEcūdus liber dicitur Incarnationis diuinalis: qui quidem liber ſcriptus eſt intus ꝗtum ad vetus teſtamētum: et foris ꝗtum ad nouū. Intus autē inuenitur de hoc ſctiſſimo myſterio icarnationis vna figura ⁊ vna ꝓphetia.

A ¶ Primo igitur inuenitur de hoc figura Jone iij. vbi legit̄ ꝙ dñs dixit Jone. Surge ⁊ vade in ciuitatem magnā Niniue: et predica in ea predicationē quā ego loquor ad te Surrexit ego Jonas et abijt in Niniuem iuxta verbū dñi et ī ea predicauit: nec quidem infructuoſe: qm̄ populus cuꝫ rege penitentiā egit ad predicationem eius. Ad ꝓpoſitum per Jonam qui interpretatur dolens colūba ſignificat̄ xp̄s qui ꝗdiu fuit in hac mortali vita continue merebat peccata noſtra. ꝓpter quod pſal. in perſona ipſi⁹ ait. Tota die cōtriſtat⁹ ingrediebar. Nos autem ediuerſo volum⁹ delectari in preſenti ⁊ aduerſa nō pati. Dixit itaqꝫ de⁹ pater filio. O fili mi kariſſime/ iādiu eſt ꝙ fuiſtis prefiguratus in Jona ꝓpheta. Ipe eñi proiectus eſt de naui in mare vt ceſſaret tempeſtas; quem deglutiuit cete grande: ipſumqꝫ reddidit viuū ad littus maris poſt tertiuꝫ diem. Poſt qō dictū eſt ei a dño vt iret in ciuitatē Niniuen: et predicaret in ea mala que illi ſuperuētura erāt ſi penitentiam non ageret. Sic et vos fili mi deſcēdetis. et pijciemini in cor maris mundi: ſuſcipiet autem vos piſcis ille grandis vterus marie virginis: quam vobis ab eterno preparaui. Poſtꝗ xp̄o de ei⁹ vtero tertio die: id eſt tēpore legis gratie; que eſt tertia: ad

litiis p̄ſētis ſeculi euomuerit Tunc ibitis ad ciuitatem illā magnam niniuen: per quam (ſcd̄m interl.) preſens mūdus ſignificatur: ⁊ predicabitis in ea predicationem quā ego loquor vobis. Fecit igitur noſter iſte Jonas ſicut conſtituit illi deus pater: et tūc abijt in Niniuen quando cepit circuire per ciuitates ⁊ caſtella iudee ⁊ galilee euangelizans regnum dei: id eſt qualiter peruenitur ad regnum dei: quia per penitentiam ⁊ per māda torum dei obſeruantiam.

¶ Secundo infra librum veteris teſtamēti inuenitur vna pphetia de hac ſancta incarnatione: que ſcribitur Jere. xxiij. vbi dicitur ſic. Ecce dies veniūt dicit dn̄s: et ſuſcitabo dauid germen iuſtum vſqꝫ ibi et iuſticiam in terra. Hanc autem prophetiam oēs doctores ad litteram exponunt de chriſto. ſimiliter glo. ordi. et interl. Unde ſuper illo verbo Suſcitabo dauid germen iuſtum. dicit interl. id eſt xp̄m. Similiter dn̄s Card. ad eundem ſenſum exponit dicēs ſic Ecce dies veniūt: id eſt myſterium incarnatiōis filij dei appropinquat. que quidem incarnatio fuit tanq̄ dies: quia per eam mundus illuminat⁹ eſt per lumen fidei: ſm illō p̄s Exortū eſt in tenebris lumen rectis corde: videlicet miſericors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus dn̄s. Sequitur. Et ſuſcitabo. non dicit, generabo: ſed ſuſcitabo quia ſolo opere ſpiritusſancti ipſe chriſtus factus eſt de ſtirpe dauid. Dauid: ita vt ly dauid ſit datiui caſus. Notanter autem deus pater voluit ſuſcitare chriſtū de ſtirpe dauid propter promiſſum illud ſeruandum: de quo in p̄s. Jurauit dn̄s dauid veritatem et non fruſtrabitur eum de fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuā. Item de hoc prophetauerat Eſaias .ix. c. dicēs Super ſolium dauid ⁊ ſup regnum eius ſedebitis. ⁊c. Sequitur Germen iuſtum. id eſt iuſtum in germine, hoc eſt in conceptione. Ceteri autem viri ſunt iniuſti in germine. i. in conceptione preter chriſtum. Uel pro tāto chriſtus dicitur germen qm̄ pater ad hoc miſit eū vt germinaret ⁊ fructificaret operādo ſalutēꝫ noſtrā. Et de hoc germine ſcribitur Eſaie. i. Niſi dn̄s exercituum reliquiſſet nobis ſemen quaſi ſodoma eſſemus. i. in periculo eterne dānationis. Sequitur. Et regnabit rex ille ſup. qui dixit Math. xxviij. Data eſt michi oīs poteſtas in celo et in terra. et ſapiēs erit: id eſt ſapiēter regnabit: ſcd̄m illud pſal. Omnia in ſapientia fecisti: id eſt ſapienter. et faciet iudicium et iuſticiam in terra.

Hoc autem erit in ſecūdo ad=
uentu: in quo iuſte iudicabit
ſm illud Eſaie.xi. Non ſecun
dum viſionem oculorum iu=
dicabit neqꝫ ſm auditum au=
rium arguet. At enim dicitur
Johan.v. Pater omne iudi-
cium dedit filio. vñ pſal. De⁹
iudicium tuum regi da: et iu=
ſticiam tuā filio regis. Sed
queritur quare ſit hic mētio
de ſecundo aduentu cum ipſa
prophetia intelligatur ꝙtum
ad primam partem de aduē=
tu in carnem. Reſpōdeo. Hoc
ideo factum eſt ne ſpes primi
aduētus cederet nobis in pre
ſumptionem. Ut ergo ſimul
cū ſpe timeamus: ideo de iu=
dicio ſit mentio ex quo debet
in nobis ſurgere timor: ſm il
lud Pſal. A voce tonitrui tui
id eſt iudicij tui: quod auditu
eſt terribile admodū tonitrui
formidabunt. ¶ Moraliter
notādum ſup illo verbo Su=
ſcitabo dauid germē iuſtum.
ꝙ ſicut ex dauid grauiſſio pec
catore deſcēdit ſm carnē xp̄s
iuſtiſſimus: ſic ex multis ꝛ re=
probis parētib⁹ qñqꝫ deſcēdit
filius bonus: ſicut ex antiqua
ſtipite ꝛ radice erecta virgula
Propterea dicit Aug. et reci
tatur di.lvi. Undecūqꝫ naſcā
tur hoies ſi parētū vitia non
ſectātur ſalui erūt. Et hoc eſt
cōtra illos qui reprobāt ille=
gitimos tanꝙ ſi non eſſent ca
paces future btitudinis. Cum
tamen ipſe Augu. in predicta
di.ca. Naſci. dicat ꝙ Jepte fi=
lius meretricis ſit aſcriptus
a Paulo cathalogo ſctōrum
Heb.xi. ¶ Moraliter homo
debet regnare ſup ſeipm: et ſa
piēter ſe regere: atqꝫ facere iu
dicium ꝛ iuſticiā de ſeipo i ter
ra.i. in pñti: qꝛ vt habetur.i.
Cor.xi. Si noſmetipſos iudi
carem⁹ nō vtiqꝫ iudicaremur.
¶ Secūdo principaliter pre
dictus liber ſcriptus eſt foris
ꝙtum ad nouum teſtamentū
Unde de hoc loquitur Pau=
lus Gal.iiij. At vbi venit ple=
nitudo tēporis.i. tēpus grē:
in quo (vt dt glo. interl.) ple=
ne dātur dona ſpūſſancti. Uel
ſic ſcðm dñm Hugonem card.
At vbi venit pleni. tēporis.i.
poſtꝙ impletū eſt tēpus pre=
finitū. Uel per plenitudinem
tēporis ſcðm eūdem intelligi
tur tēpus plenitudinis gra=
tiarum: virtutū: ſacramētorꝫ
et oīm bonorum ſpūalium.
Uel ſcðm eūdem per plenitu
dinem tēporis ſignificat abū
dantia tēporaliū que tūc fue=
rūt: ſcꝫ in anno incarnatiōis
filij dei. Etiā ad litterā ſcðm
ꝙ pphetatū fuerat Joelis.ij.
Implebūtur aree frumēto: et
torcularia vino. Et ps. Bene
dices corone anni benignita=
tis tue.i. incarnatiōis: et cāpi
tui replebūtur vbertate. Uel
ſm eūdem dñm card. Per ple
nitudinē tēporis intelligitur

plenitudo mīe dei. Tūc enim impleta fuit illa ꝓphetia ps. Mia dñi plena eſt terra. Uel plenitudo tēporis .i. plenitudo pacis tēporalis q̄ erat ſup vniuerſaꝫ terrā in aduētu xp̄i Qñ de hoc ꝓphetauerat pſal. dicēs. Orietur in dieb⁹ ei⁹ iuſticia ⁊ abūdātia pacis. Etiaꝫ tāta vt non ſit ampli⁹ neceſſarius vſus inſtrumētorum bellicoſorū: ſcḋm illud Eſaie.ij. Cōflabūt gladios ſuos in vomeres: et lāceas ſuas i falces: non leuabit gens ꝯtra gētem gladiū: nec exercebūtur vltra ad preliū. Hec eſt igitur plenitudo tēporis: in quo miſit deus filiū ſuū: in quo notatur dei patris ad nos charitas. Non eñ miſit ad nos angelū vel ꝓphetā: ſed vnicū filiū ſuū coeternū cōſubſtātialem ⁊ incōmutabilem: factū ex muliere: factū ſub lege: i quo notat̄ veniētis hūilitas: vt eos q̄ ſub lege erant redimeret. in quo notat̄ incarnationis vtilitas

I ¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta eſt declaratur in luīe naturali Nam qñq̧ lumen eſt tā immēſum ꝙ pre fulgore ſuo non poteſt cōmode intueri in ſe ab oculis corporeis: et preſertim debilibus et infirmitoſis: et ideo ſolet in aliqua lucerna reponi ne noceat oculis infirmorum: qꝛ ſicut dicit phūs excellens ſenſibile corrūpit ſenſum. Ita in propoſito tāta eſt claritas et excellentia deitatis ꝙ oculis corporeis intueri non poterat: propter quod opus fuit vt reponeretur in aliquo vaſculo corporeo: id eſt in corpore humano: vt a nobis videri poſſet: ſcḋm ꝙ prophetatum fuerat Eſaie.lviij. Orietur i tenebris lux tua. Et eiuſdem.lx. Uenit lumen tuū hieruſalem: ⁊ gloria dñi ſuper te orta eſt. hoc refertur ad diuinitatem. Sequitur: qꝛ ecce tenebre operiēt terrā. hoc refertur ad chriſti humanitatem. Tūc enim tenebre operuerūt terrā qñ in hūano corpore habitauit yppoſtatice diuinitas filij dei. ⁊c. Patꝫ de.ij. libro.

Tertius liber queꝫ vidit Johannes dicitur liber ſanctificationis ſacramētalis Hic aūt liber ſignatus eſt ſigillis ſepteꝫ. Unde ſub primo ſigillo per qḋ intelligitur ſacramētū baptiſmi inuenitur vnū magnū ſecretū: quod eſt ſextum i ordine: quod tale eſt Suſcipiētes paruulum de ſacro fonte obligantur tempore ⁊ loco per ſe vel per alium ꝗtum eſt neceſſe eum inſtruere de credendis ⁊ agēdis que ſunt de neceſſitate ſalutis.

Iſtud ſecretū ponit doc. ſan. iij. par. q. lxvij. arti. viij. Hoc aūt ſecretū aperit̄ dupliciter

K ¶ Primo ſiquidem aperitur claue figuralis declara

tionis. Scribitur eñ Exo.ij. ꝙ filia Pharaonis eleuauit quẽdam paruulum filium de aqua: cui nomen Moyſes im poſuit: eo ꝙ de aquis aſſumpſiſſet eum: adoptauitqꝫ eum in locum filij. Poſt hoc autẽ ipſa filia pharaonis fecit vocari mulierem hebreã: cui dedit paruulum nutriẽdum dicens. Nutri michi hũc puerũ et ego dabo tibi mercedẽ tuã. Ignorabat tamen ꝙ ipſa nutrix eſſet mater paruuli.

Ad ꝓpoſitum per filiam pharaonis intelligitur mater noſtra eccl'ia. Per Moyſem aſſumptuꝫ de aqua ſignificatur paruulus baptizat9. Per nutricem vero intelligũtur illi qui ſuſcipiũt ⁊ tenẽt ipm paruulum ſuper ſacros fontes. Qui ergo tenẽtur educare ⁊ ablactare dictũ paruulum tẽpore ⁊ loco in fide ⁊ bonis moribus. Et ad hec onerat ipa eccleſia filia regis eterni: que iã adoptauit ipm paruuluꝫ i baptiſmo. Q̃ ſi fecerint reddetur eis merces magna in celo Sin aliās de tali negligentia perpetuo dãnabũtur. Et hoc potiſſime vbi non eſt ali9 qui eos inſtruat vtpote nec pater nec mater nec ſimiles.

¶ Scdo dictũ ſecretũ aperit claue auctoritatiue ꝓbatiõis Scribit eñ de cõſ. di. iiij. Uos ante oia. vbi ſic loqtur textus Augu. Uos ante oia tã viros ꝙ mulieres q̃ filios in baptiſmo ſuſcepiſtis: moneo vt vos cognoſcatis fideiuſſores apd̃ deũ extitiſſe ꝓ illis quos viſi eſtis de ſacro fõte ſuſcipe: ĩdeoqꝫ ſemꝑ eos admonete: vt caſtitatẽ cuſtodiãt: iuſticiã diligãt charitatẽ teneãt: ante oĩa ſimbolũ et orationẽ dñicã: et vos ipſi tenete: et illis quos excepiſtis de ſacro fonte oſtẽdite. hec ibi. Ubi dt glo. ſuꝑ illo verbo, fideiuſſores. ꝙ hec eſt cauſa quare inſtitutũ fuit ꝙ in baptiſmo q̃ non eſt xp̃ian9: vtpote iude9 vel paganus nõ offerat paruulũ. Cũ eñ nobiſcuꝫ non tenet articulos fidei: qualiter poteſt ipe obſes eſſe pro puero: et qualiter docebit eũ in his que hic dicuntur.

Iuxta igitur materiam iſtaꝫ ſunt notãde tres veritates.

L ¶ Pria veritas. Non tute videtur agere illi q̃ aduocãt puulos ⁊ filios potẽtũ ad leuãdũ ſuos de ſacro baptiſmate. Tales eñ iſtud faciũt: non ad ſalutẽ illi9 qui baptizatur ſed ad maiorẽ forte faſtũ ⁊ apparatũ: vel vt inde ãpli9 plus iuſto forte ſupportẽt Qualit̃ iſuꝑ ipſi puuli baptizati a talib9 inſtrui poterunt cũ et ipſi vix ſciant fidei ſymbolũ.

M ¶ Secũda veritas. Modernis tempoꝛib9 [illegible] ita ſtricte obligãtur pat[illegible] ſpũales ſeu matres ſicut in primitiua eccleſia ad ipſoꝛum paruulo

rū inſtructionē. eo ꝙ vt pluri mum illi qui baptizātur: habent parētes xp̄ianos de qui bus p̄ſumendū eſt ꝙ filios ſuos diligenter inſtruant: ſi tamen ipſi patres vel matres ſpirituales qualitercunq; ſentirent cōtrarium: tunc ſcōm beatū Thomā vbi ſupra in ſolutione ad primū ipſi tenerētur ſcōm ſuum modum curā impendere efficacem circa ſalutem ipſorū paruulorum.

R ¶ Tertia veritas. Poſt ꝙ aliqua perſona leuauit aliquem de baptiſmo contraxit ipſo facto ſpiritualem cognationem cum illo ⁊ cum patre ⁊ matre illius: in tantū ꝙ leuans paruulum nō poteſt cō trahere poſtmodū cū matre illius: ⁊ ſimiliter ſi fuerit mulier que leuat non poteſt contrahere poſtmodū cū patre p̄uuli: vt dicit̄ expreſſe extra de cognatiōe ſp̄iali capittulo q̄uis. li. vj. Unde talis puuulus dr̄ filius leuantis ⁊ ipe pater eius ſp̄ualis. Et idem eſt de muliere: vt ptʒ. xxx. q̄ſtiōe j. ad limina. §. filia: ꝓpterea vt habetur in eadē cauſa queſtiōe. iij. Ita baptizat⁹ tantū debʒ diligere illū qui ſuſcepit eū de ſacro fonte ſicut patrē. Ad hoc igitur myſteriū debēt eligi p̄ſone deuote ⁊ timorate nō tn̄ p̄ſoe religioſe q2 neq; religioſi dn̄t eē cōpatres neq; religioſe cōmatres: vt cauet̄ de cōſe. di. iiij. monachi. Idē habet̄ diſt. eadē cap. nō licʒ Ubi expreſſe dr̄ ꝙ nō licʒ abbati vl̄ monacho de baptiſmo ſuſcipere filios vl̄ cōm̄res habere. Sʒ prochdolor hac nr̄a tēpeſtate pene infinita ⁊ horrēda ſcelera a multis cōmitti ſolēt ſub velamine iſti⁹ cōpat̄nitatis ⁊ cōmat̄nitatis. Sunt eñ nōnulli q̄ vt liberius ⁊ honeſti⁹ poſſint palā vel in occulto ingredi domos p̄ſonarū ſuſpectarū faciūt eas compatres vel cōmatres. Nouerint ergo tales p̄ſone ꝙ multo graui⁹ ē cognoſcere cōm̄rem ſuā etiā ſolutā q̄ cōiugatā aliā ꝓ q̄to iceſt⁹ ē graui⁹ adulterio. Ammodo ḡ vitent̄ tales doloſitates ⁊ velamīa malitie ⁊ neq̄tie: ⁊ q̄ talib⁹ ſentiūt ſe aliq̄n reos extitiſſe penitentiam agāt vt regnum dei conſequi mereantur quod nobis. ⁊c.

Sermo ſeptimus.

Uidi librū ſcriptū int⁹ ⁊ foris ſignatū ſigill̄ ſeptem Apo. v. beat⁹ Johannes vidit triplicē librum: videlʒ.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis:
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ Prio igit̄ vidit lib. generatiōis hūal̄ de quo Mat. j. Liber gn̄atiōis ieſu xp̄i in cuius q̄dē li. c. viij. legit̄ ꝙ eſrom genuit arā. Ubi notād ꝙ arā īterp̄tat̄ dupl̄r: vʒ elect⁹ vl̄ excelſ⁹ vtraq; āt ītp̄tatio ꝯuēit.

Jeſu xp̄o.
videlicet Viro iuſto.
Virgini marie.

B ¶ Primo igitur xp̄s poteſt vocari aram. i. electus. Unde cū remanſiſſet puer iſte electus in hieruſalem ſtās in medio doctorū. vt ħr luce. ij. Et reqreret eū beata virgo inter cognatos ⁊ notos ipſa poterat dicere ex abundātia cordis ⁊ affectus. illud Cāticorū v. Adiuro vos filie hieruſalē ſi inueneritis dilectum meū vt nūcietis ei qꝛ amore eiꝰ lāgueo. ꝙ ſi filie hieruſalem reſpondiſſent dicentes. Qualis eſt dilectus tuꝰ: quia ſic nos adiuraſti o pulcherrima mulierum. Utiqꝫ reſpondere potuiſſet. dilectus meus candidus ⁊ rubicūdus: electꝰ ex milibus. dilectus inq̄ meus candidus q̄tū ad virginitatis ⁊ corporis nitorem: rubicūdus q̄tū ad charitatis excellētiā: electus ex milibus ſcꝫ angelorū ⁊ hoīm. ad humani generis redemptionē. ſm illud eccleſiaſtes. vij. virū vnum de mille repperi. Vel dic ꝙ xp̄s fuit candidus in vita: rubicūdus in paſſione: electus ex milibus in aſcenſione. Item de eo dicit deus pater illud Eſaie. xlij. Ecce ſeruꝰ meus ⁊ electus in eum placuit ſibi in illo anima mea. Nam xp̄s fuit ſeruus dei patris q̄tū ad humanitatē. ⁊ abeo ab eterno electus multipliciter. vꝫ vt eſſet dux populi ſui. ſicut ioſue electꝰ eſt vt eſſet dux populi iſraelitici reducēdo eū in terram ꝓmiſſionis que prefigurabat terram illam celeſtē ad quā nos ꝓducere venit filius dei in hunc mūdum. Item vt eſſet ſacerdos qui offerret precium redemptiōis animarū noſtrarum in ara crucis deo patri. Itē vt eſſet doctor populi fidelis. Item vt eſſet paſtor aiarū. Itē electꝰ ē vt per proprium ſanguinem introiret ſemel in ſancta ſanctorū eterna redemptione inuenta Hebre. ix. bn̄ ergo dicit̄ de eo ꝙ electus eſt ex milibus quia nō ē inuentus talis neqꝫ inter angelos in celo. neqꝫ īter homines in terra.

C ¶ Secundo poteſt vocari aram. i. excelſus ſm illud pſal̄. Excelſus dominus ſuper omnes gentes dominus ſuper omnes ple eſt.

Excelſus dominus ſupple eſt. et humilia reſpicit: ⁊ alta a longe cognoſcit. i. ſuperbos non approbat. Ipſe igit̄ xp̄s excelſus eſt ⁊ excelſa operatur. ſm illud pſal̄. Omnia excelſa tua. Fuit enim excelſa eius cōceptio qꝛ tunc virtus altiſſimi obumbrauit virgini marie: vt dicit̄ luce. j. Itē fuit excelſa eius natiuitas. quia ſine dolore matris. Itē fuit excelſa eius vita: quia ſine peccato. Item eius predicatio: quia nunq̄ ſic homo locutus eſt. Item eius operatio mira

culoſa excelſa fuit: quia nemo poterat facere ſigna q̄ faciebat. Johan.iij. Item eius paſſio excelſa fuit: qꝛ ſufficiebat pro redemptiōe mille mūdorū. Itē eius reſurrectio ⁊ aſcēſio excelſe fuerunt. ⁊ breuiter quicquid in eo fuit excelſum fuit propter quod merito dicit. Pſalmiſta. Omnia excelſa tua.⁊c.

D ¶ Scd̄o principaliter dico q̄ dicta interp̄tatio arā conuenit iuſto viro: qui dicitur primo arā.i.electus que quidem electio nō eſt aliud q̄ꝫ dei predeſtinatio. Unde de paulo dicitur actuū.ix. vas electionis eſt michi iſte.i. electus ⁊ predeſtinat⁹ vt portet nomē meū corā regib⁹.⁊c. Itē Jo.xiij. dicit xp̄s loquēs de apoſtolis ſuis. Ego inquit ſcio quos elegerim. Facit enī xp̄s verus de⁹ ſicut campſor qui recolligit omnes pecunias ⁊ reponit i ſaccū ſuū. ſed poſtea omnia pōderās in ſtatera qđ melius eſt recolligit ad partem ⁊ quod minus iuſto ponderat ad aliam partem piꝫcit tanq̄ꝫ reprobam pecuniam ⁊ tandem argentario ſeu conflatori tradit vel vēdit qui eam infornacem proijcit. Sic ⁊ deus omnes vocat ad cōmunem eccleſie burſam. at vero in iuditio omnes ⁊ bonos ⁊ malos ponet i ſtatera: eligēs bonos in vaſa ſua. malos aūt foras mittēdo. Unde poſt ea de quolibet iuſto poterit dici illud Danielis.v. Appenſus eſt in ſtatera ⁊ inuentus ā min⁹ habēs. Et hoc eſt qđ ait xp̄s Math.xx. multi ſūt vocati pauci vero electi Et Math.xiij. Simile eſt regnū celorū ſagene miſſe in mari ⁊ ex omni genere piſcium congreganti. Sequitur. elegerūt bonos in vaſa ſua: malos autē foras miſerunt. Sic erit in conſūmatione ſeculi. Exibunt.⁊c.

E ¶ Secūdo vir iuſtus dicitur arā.i. excelſus ſcꝫ in grā merito ⁊ virtutibus ſm̄ illud Eccle.v. excelſo ꝟtuoſo: excelſior.i. ꝟtuoſior ⁊ p̄cioſior eſt ali⁹ ſm̄q̄ dr Eccl̄.xliiij. Nō ē īuētus ſimilis illi. Itē viri iuſti q̄tūcunq̄ pro p̄ſēti habeant cōtēptui: nichilomin⁹ in futuro erunt valde excelſi ⁊ eleuati in gloria ⁊ honore. Nā tunc deus ponet quēlibet iuſtum ſuper excelſam terrā vt comedat fructus agrorum. ſupple paradiſi vt ⁊ ſugerat mel de petra.i. dulcedinem glīe de xp̄o deo ⁊ hoīe: oleūq̄ de ſaxo duriſſimo.i. ſuauitatē de viſione quorūlibet beatorū qui fuerūt ſtabiles in p̄ſēti ⁊ firmi cōtra diabolū ⁊ peccatum tanq̄ꝫ ſaxū duriſſimū Item deus loquens de quolibet iuſto electo q̄ adhuc militat in p̄ſēti dicit illud Pſalmiſte. Ego primogenitū po-

ñam illum ſcꝫ electū quē amo tanꝗ̄ primogenitū. pre regibus terre. i. ſup reges terre exaltabo eum.

F ¶ Tertio principaliter dicta interpretatio merito cōpetit virgini marie que ꝯ͛io dicitur arā. i. electa ſm ꝙ canit. Elegit eam deus ꝛ preelegit eam ꝛ habitare eam facit in tabernaculo ſuo. Fuit ergo electa multipliciter. Primo vt dei filiū conciperet. ſm illud Judicū. v. Pulcherrima mulierum eligitur. Secundo vt carnis liliū cuſtodiret. canticorū. ij. Sicut liliū inter ſpinas ſic amica mea inter filias. i. ſic dei genitrix virgo inter alias mulieres quantū ad ſingulare donum virginitatis. Tertio vt gaudiū celeſte ſublime acciperet. ſm illud cātī. vj. Ipſa ē pulchra vt luna: electa vt ſol.

G ¶ Secundo ipſa dicitur arā. i. excelſa ꝛ hoc multipliciter. tū quia vocatur virgo virginum. tū quia mater dei ꝛ hominis. tum quia a peccato ab omni parte preſeruata tum quia nūc ſupra ſydera in celo eleuata. Unde illi canit eccleſia. O glorioſa domina excelſa ſupra ſydera. ꝛc. Unde propter hec ꝛ his ſimilia poteſt de ea dici illud Eccleſia. xliij. Uas admirabile eſt ſuple virgo maria in qua requieuit dei filius ꝛ opus excelſi. Merito ergo de ea dicere poteſt deus pater: illud Jo. vij. vnū opus feci: ſcꝫ mariā ꝛ omnes admiramini. ſcꝫ de tā glorioſo opere marie.

Secundus liber dicit̄ incarnationis diuinalis. Hic aūt liber ſcriptus eſt intus ꝛ foris: intus quidem ꝗ̄tum ad vetus teſtamētū. ꝛ foris ꝗ̄tum ad nouū. Intus ergo inueniuntur duo.

H ¶ Primo quidē inuenitur vna figura de q̄ Daniel. ij. Ubi legimus ꝙ nabugodonoſor rex vidit in ſomnis vnam mirabilem ſtatuam cuius caput erat ex auro optio pectus vero ꝛ brachia de argēto. venter ꝛ femora ex ere. tibie de ferro. pedū aūt quedā pars ferrea. ꝛ quedam fictilis. cōſequenter vidit lapidē magnum deſcendētē de mōte ſine manib᷒ ꝛ percuſſit ſtatuā illā in ſuis pedibus ferreis ꝛ fictilib᷒ ꝛ minutatim deſtruxit eos. Cumqꝫ rex quereret hominem qui interpretari ſciret ſōnū ſuum nec vllus inueniretur inter caldeos. tādem deuentum eſt ad Danielem qui ipſū interpretans ait Tu rex agnoſce per iſtas quatuor partes ſtatue ſignificari quatuor magna imperia quorum primum tenes. alia aūt tria futura ſunt: ſcꝫ perſarum grecorū ꝛ romanorū. ſed tuū inter omnia glorioſiſſimum

eſt atqꝫ ditiſſimum. Hoc tamē ſcito ꝙ tandē veniet lapis deſcendens de celo ſine manib⁹ qui conteret omnia iſta dominia ⁊ ſibi ſubiugabit. vt autem dicit glo. Interl. iſte lapis fuit xp̄s. de quo ī p̄s. lapidem quem reprobauerūt edificātes hic factus eſt in caput anguli. Iſte aūt lapis deſcendit de monte: quādo natus ē dei filius de beata virgine q̄ fuit velut mons in vertice mōtiū propter ſui excellentiā variā: deſcendit tn̄ ſine manib⁹ .i. ſine humano opere: ſed ſpiritusſancti virtute: ⁊ cōminuit illā ſtatuā quando omnia regna mundi ſaltē ꝑ maiori parte ſubiecta ſunt xp̄o per fidem: perfectiſſime autē ſubiicientur in die iudicii. Tūc eñ omnis poteſtas tēpalis auferetur ab hominibus ⁊ omnis creatura velit nolit xp̄o ſubiugabit: ſm̄ illud Io. xvii. dedit ei ſupple pater xp̄o poteſtatem omnis carnis: ⁊ tūc dicere poterit ipſe xp̄s illud Math. xxviii. Data eſt michi omnis poteſtas in celo ⁊ in terra. Super hoc igit: attendere debēt reges ⁊ principes atqꝫ mundi rectores ꝙ poteſtas eorū exigua eſt ⁊ breuis. ⁊ ideo caueant ne in ſuperbiā eleuentur: vel tyranni efficiātur: quia vt habetur Iaco. ii. Iudicium duriſſimū fiet his qui pſunt tam ſpiritualiter ꝙ etiam temporaliter. Ecce eñ imperium aſſyriorū quod inchoauit in Nino ⁊ finē cepit in Sardanapalo multo tēpore durauit: videlicet ānis mille ducetis quadraginta ⁊ vno tamen finem cepit. Item imperium perſarū quod īcepit a Cyro ⁊ finē cepit ſub Dario q̄uis durauerit ānis. ccxxxi. tamen tandē finem cepit. Similiter ⁊ imperiū grecorum atqꝫ romanorum extincta ſūt ⁊ ſolū xp̄i imperium ineternū permanet: ſm̄ illud Daniel. vii. Dedit ei: ſcꝫ de⁹ pater xp̄o poteſtatē ⁊ honorem ⁊ regnū ⁊ omnes populi tribus ⁊ lingue ſeruient ei. ſequitur: poteſtas eius: poteſtas eterna que non auferetur: ⁊ regnū eius quod non corrūpetur ¶ Moraliter illa ſtatua ex diuerſis partibus ⁊ materiis compoſita ſignificat varios hominū ſtatus. Unde per caput aureū figurātur ſapiētes huius mūdi vel etiā eccleſie prelati qui ſunt dignior pars mūdi ceteris eminentes. brachia vero argentea deſignant nobiles: vtpote reges principes ⁊ ceteros quoſcunqꝫ. venter ereus ſunt diuites huius ſeculi qui poſſidēt era ⁊ metalla. pedes vero ⁊ tybie ferree deſignant homines fortes ⁊ robuſtos corpore. Sed vt dicitur Iere mie. ix. Non glorieṫ ſapiens in ſapientia ſua nec diues in

diuiciſs ſuis: nec fortis i forti tudine ſua. Addamus nec no bilis in nobilitate ſua: quia qua hora non putamus deſcendet de celo lapis ille molaris et grandis: per quē deſignatur mors que deſcendens de monte. i. ex dei ordinatiōe ſecunduʒ illud. i. Reg. ii. Dñs mortificat ⁊ viuificat: cadit ſuper ſingulas ptes ſtatue. i. ſuper ſingula hoim genera: et quotquot īuenit cōminuit et ad terrā proijcit. Nec eſt qui poſſit reſiſtere illi. ſcđm illud pſal. Quis eſt hō qui viuet et nō videbit mortē. quaſi dicat nullus. Sed q̄uis videamus per ſingulos ferme dies hunc lapidē ferire nunc iſtū nunc illū: nunc regē nunc papā: hodie patrē cras filiū: nihilominus nō videmur timere neq; mortē neq; qđ ſequitur mortē neq; iudicia dei q̄ magna ſunt Sʒ volum⁹ ambulare in magnis et in mirabilibus ſupra nos et ducere i bonis dies noſtros tāq̄ ſi nō eēt alia vita p̄t iſtā: ⁊ velemus in p̄nti habere padiſum nr̄ʒ: ſed timeam⁹ ne qua hora nō putamus deſcendat dict⁹ lapis ſup caput noſtrū et ad inferna deſcēdam⁹. Propterea ait xp̄s Mathei. xxiiii. Uigilate: qꝛ neſcitis diem neq; horam.

¶ Scđo infra librū dñice incarnationis inuenim⁹ vnā ꝓphetiā q̄ ſcribiť Ex. ix. Ubi dꝛ ſic. Paruul⁹ natus eſt nobis et filius datus eſt nobis: et factus eſt principat⁹ ſup humerū ei⁹ ⁊ vocabitur nomē eius admirabił cōſiliari⁹: de⁹ fortis: pr̄ futuri ſeculi: princeps pacis: multiplicabiť eius imperiū: et pacis non erit finis. Quod exponēs glo. intł. di. ſic. Paruulus nat⁹ eſt ſʒ carnē nobis ſaluādis: et fili⁹ dei datus ē nobis: qꝛ ſola gratia venit ad nos et nō ex opibus noſtris: et factus eſt principatus ſup humerū eius. Iſte pncipatus fuit crux ꝑ quā de⁹ pr̄ exaltauit illū: et dedit illi nomē qđ eſt ſup oīe nomē: ⁊ vocabiť nomē eius admirabilis qꝛ deus ⁊ homo qđ antea fuit inauditū: conſiliarius: qꝛ magni cōſilij angel⁹: deus, quia creator oim: fortis, qꝛ nemo ei reſiſtere pōt: pater futuri ſeculi qꝛ ſine fine beniuolus: pnceps pacis qꝛ fecit vtraq; vnū ſcilʒ deū ⁊ hominē: ⁊ recōſiliādo nos deo et angelis. Dñs aūt card. ſic exponit. Paruulus in hūanitate datus eſt nobis hominib⁹ nō angelis: datus eſt inq̄ non venditus nec meritus: qꝛ nullus potuit mereri tantum bonū q̄tū eſt incarnatio filii dei. Datus ē ergo nobis multipliciter: videlicet in exēplū noſtre cōuerſationis: in doctorē ⁊ mgr̄m inſtructionis ſalutaris. In precīū nr̄e redēptionis: et tandē

dabit ſe nobis in premium eterne retributionis. Et fact⁹ eſt principatus ſup humeruꝫ eius.i.crux. Joh.ix. Exiuit baiulās ſibi crucē. O pncipatus humilis ⁊ paup pncipanti: ſꝫ nobis glorioſus et locuples. O q̄tū iſte principatus grauabat dulces humeros chriſti: maxime cum in ipſa cruce penderēt omnia peccata mūdi: ſm illud Eſa.liii. Dñs poſuit i eo ſcꝫ xp̄o iniq̄tates oim nr̄m. Tūc ergo ſub tali onere vtiq₃ plangere pie ſe poterat ipe fons pietatis ⁊ dicere illō Eſa.i. Peccata vr̄a facta ſunt mihi moleſta: laborauit ſuſtinens. Et nos miſerrimi pctōres nolumus eū iuuare ⁊ crucē cū Symone ſecū ferre: cū ſimus tamē in cauſa. Studeamus igitur pniam ferre ⁊ dicamus cū Dauid ſigillatim. Ego ſum qui peccaui: ego ſuꝫ q̄ inique egi: iſte aūt qui ouis eſt quid fecit? certe nihil Sed tamē deus pater poſuit in eo iniq̄tates oīm noſtruꝫ. Unde tunc dicere poterat illud pſal. Supra dorſum meū fabricauerūt pctōres. ſupple crucem grauē et admodū mihi moleſtā. Seq̄tur. Et vocabit nomē eius: ſupple ſex modis.

I ¶ Primo admirabilis: q₂ deus et hō: puulus ⁊ immēſus: mortalis et immortalis: cōtinēs et contētus: iudicans et iudicatus: flagellās ⁊ flagellatus: mortificās et mortificatus: quis vnq̄ audiuit talis quis hec excogitare potuit? Merito ergo vocatum eſt nomen eius admirabilis. Unde dictuꝫ eſt Jacob ab angelo in pſona domini Gen.xxxii. Cur queris nomē meū quod ē mirabile? Et pſal. Dñe dñs noſter q̄ admirabile eſt nomē tuum in vniuerſa terra. Secūdo vocabitur nomē eius cōſiliarius. Nā ipe eſt qui ſolet dare et inſpirare bona conſilia: vt eſt illud Math.xix. Si vis pfectus eſſe vade et vende oīa Itē vt ē illud Math.iiii. Penitentiā agite appropinquabit eni regnū celorū. vnde poterat dicere illud Prouerbi. .viii. Ego ſapiētia ſupple dei patris habito in cōſilio. Tertio vocabitur nomē eius de⁹ nō participatiue vt hoies nō nūcupatiue vt ydola ⁊ demomones ſed eſſentialiter ⁊ realiter: deus ergo ſcꝫ vbiq₃ preſens. Ps. Quo ibo a ſpiritu tuo: et quo a facie tua fugiam Si aſcendero in celū ades: ſi deſcēdero. ⁊c. Quarto vocabitur nomen eius fortis quia vbiq₃ potens: fortis in cruce: fortis in inferno: fortis in ſepulchro: quia in cruce ſuperauit pctm̄: in inferno demones in ſepulchro cuſtodes. Quinto vocabitur nomen eius pat futuri ſeculi. id eſt ſine fine beniuolus. Vel pater futuri ſcli

quia futuruȝ ſeculũ filijs ſuis ꝓmittit: et preſens ſeculũ contẽnere debet loquẽs p os ſerui ſui. Johan. ii. di. Nolite diligere mundũ neq; ea ⁊c. Pater ergo dicit̃ et eſt futuri ſeculi qđ eſt eternũ ⁊ nũc tantũ p̃ntis qđ eſt caducũ ⁊ tranſitoriũ. Propterea dicit pylato eũ interroganti: ſi nam rex eſſet. Rex inq̃t ſum ego: ſed regnũ meũ nõ eſt de hoc mũdo: Joh. xviii. Sexto vocabit̃ nomẽ eius p̃nceps pacis. i. mediator dei ⁊ hoiȝ. Ipſe eñ in aduentu ſuo recõciliauit nos deo patri et oĩbus angelis Ephe. ii. Ipſe eſt pax noſtra: qui fecit vtraq; vnuȝ. Ipe igitur chriſtus fuit admirabilis in incarnatione: conſiliarius in predicatione: de⁹ in miraculorum operatiõe: fortis: in paſſiõe: pater futuri ſeculi, in reſurrectione: princeps pacis in aſcenſiõe. Sequitur, Multiplicabitur eius imperiuȝ. i. multiplicabuntur fideles quibus imperabit: multiplicabũtur inq̃ per apoſtolorũ et ſucceſſorũ eorundẽ predicationẽ Et de hoc ꝓphetauit Dauid in ſuo pſalterio di. Domiabitur a mari vſq; ad mare. i. ab inferno vſq; ad purgatorium vbi eſt grauis amaritudo: et vterq; locus ſubeſt eius poteſtati: et a flumine. i. ab homĩe q̃ p preſenti ſubeſt fluxui ⁊ mutabilitati ſicut flumen vſq; ad terminos orbis terrarum. i. vſq; ad conſumationeȝ ſeculi: et pacis eius nõ erit finis: q2 in celo nullũ poteſt eſſe belluȝ ſed plena et perfecta pax.

Secũdo p̃ncipalit̃ iſte liber incarnatiõis diuial' ſcriptus eſt foris q̃tũ ad nouũ teſtamentum in quo inuenitur ſcriptum. Joh. iii. ꝙ Nicodemus venit ſemel ad xp̃m ⁊ di. ei. Rabi ſcim⁹ quia a deo veniſti magiſter: nemo eñ poteſt hec ſigna facere: que tu facis niſi fuerit deus cum illo. In quibus verbis tria tangũtur de ip̃a chriſti incarnatione. Primũ eſt incarnationis veritas: q2 ſcimus ꝙ a deo veniſti magiſter, nõ licet ergo amplius dubitare ipſis iudeis, neq; dicere. Si tu es chriſtus dic nobis palam. Jo. x. Scđȝ eſt veritatis indubietas: quia nemo poteſt hec ſigna facere que tu facis, ꝑpterea ip̃e xp̃s dicebat iudeis. Opa que ego facio ip̃a teſtimonium perhibẽt de me. Joh. v. ⁊. x. Non ẽ amplius eũ interrogabãt iudei dicentes. Magiſter voluimus a te ſignũ videre Math xij. Tertiũ eſt duarũ naturarum in eadeȝ pſona ſublimis vnitas: q2 deus cũ eo: ſcȝ hoĩe in yppoſtatica vnione. ẜm illđ pſal'. Simul in vnuȝ diues et pauper. Non tamen capitur ly hõ prout eſt nomẽ perſone ſed nature: quia aſſumptionẽ

eſt facta in perſona humana: ſed in natura: aſſumpſit quidem dei filius humani naturã ſed non perſonam.

K ¶ Modus autẽ quo facta eſt iſta incarnatio exẽplificari et declarari poteſt in rebus naturalibus: vicꝫ in ſole. Sicut em̃ ſol ꝑ totam noctẽ a ſenſibus noſtris latet tamẽ mane ſolet oriri ad nos accedendo et ſup hemiſperiũ nr̃m apparendo et ſic claritatẽ in terris diffundere. Ita ad ꝓpoſitum ille ſol iuſtitie dei filius qui iugiter illuminat eccleſiã triumphantem poſtq̃ ab humanis ſenſibus diu latuiſſet, et propter noctem .i. obſcuritatem pctĩ ade ſuã nobis preſentiã diu occultaſſet: tandem decreuit iuxta magnitudineꝫ miſerationũ ſuarũ ad munduꝫ iſtuꝫ per carnis aſſumptionẽ viſibiliter redire ꝛ apparere ꝛ ipſi mundo claritateꝫ ſue preſẽtie demõſtrare: videlicet miracula faciendo: predicando: ieiunãdo: in cruce moriẽdo. Propterea merito de eo dici põt illud Eſa.ix. Venit lumẽ tuuꝫ hieruſalẽ et gloria domini ſuper te orta eſt. Sol em̃ in ſuo ortu tria ſolet facere corporaliter: que fecit dei filius in ſua incarnatiõe ſpiritualiter Sol em̃ cum oriri incipit infirmorum dolores mitigat: animalia ſylueſtria fugat ſecundum illud pſal. Ortus eſt ſol et cõgregati ſunt: et in cubilibus ſuis collocabũtur, corruptiones aeris et terre purgat. Ita et dei filius primo in ſuo aduentu mitigauit dolores tentationum ꝛ tribulationẽ humanarum. Scđo demones feroces de mundo fugauit ſecũdũ illud Joh.xii. Nunc princeps mũdi huius eijcietur foras. Tertio peccata et iniquitates de mũdo q̃tuꝫ in ſe fuit extinxit et extirpauit. Nõ ergo ad nos fruſtra venit qui cuꝫ tot ꝛ tantis beneficijs venit et ſic patet de ſecũdo libro ꝛc.

Tertius liber eſt ſanctificationis ſacramẽtalis: qui deſcribitur a beato Johãne tanq̃ ſignatꝰ ſigillis ſeptẽ et poſtq̃ diſcurrimꝰ primum ſigillum ꝛ ſecreta ſub eo contenta tractando de ſacramento baptiſmi: nunc diſſerendũ eſt de ſcđo ſigillo perꝫ qđ intelligimus ſacramẽtum altaris quod eſt maxime dignitatis inter cetera ſacramenta ſicut et baptiſmus maxime neceſſitatis. Sub iſto ergo ſigillo cõtinẽtur principalr̃ ſex ſecreta.

L ¶ Quorũ primũ eſt. q̇ ſacerdote ꝓnunciãte ſimplicem verborũ ſacramẽtaliũ formã ſubito conuertitur ſubſtantia panis et vini in verũ corpꝰ et ſanguinẽ xp̃i. Iſtud ſecretum põit. Doc. ſctũs. iii. p. q. lxxv. articu. iiii. Quod q̃dem ſecretum aperitur duplici claue.

¶ Primo claue figuralis declarationis. Legit enim Exo. vii q moyses percutiendo virga sua flumina egypti conuertit ea in sanguinem. secundum q dicit psalmi. Conuertit aquas eorum in sanguinem et flumina eorum ne biberent. Ad propositum per moysem qui secundum aliquid fuit sacerdos: videlicet quantum ad officium: secundum illud psal. Moyses et aaron in sacerdotibus eius: significatur sacerdos euangelicus: qui tunc virga. i. lingua sua percutit flumina quando conformiter ad christi institutionem profert verba consecrationis super vinum: quo facto liquor ille conuertitur in preciosum et naturalem xpi sanguinem. De conuersione autem panis in xpi corpus figu. habetur Gen. xix. vbi legitur q vxor loth in momento conuersa est in statuam salis. Sic et deus subito prolatis verbis sacramentalibus a sacerdote conuertit panem in xpi corpus. etc.

¶ Secundo istud secretum aperitur claue auctoritatiue probationis. Nam christus de hoc loquens ait Joh. vi. Caro mea vere est cibus: et sanguis meus vere est potus. Item Psal. Memoriam fecit mirabilium suorum miserator et misericors dominus: escam dedit timentibus se: scilicet panem sacramentalem his qui timent eum timore filiali et reuerentiali: quia sic accedendum est ad hoc sacramentum. Item extra de celebratione missarum. c. cum marthe: dicitur: q hoc sacramentum vocatur mysterium fidei: quoniam aliud ibi creditur q cernatur et aliud ibi cernitur q credatur. Nam species panis et vini ibi cernitur: et tamen ibi creditur veritas carnis et sanguinis christi. Eadem sententia habetur summarie extra de sum. trinitate et fide catholica. cap. primo. quod incipit. Firmiter credimus. Item de cons. dist. ii. ante benedictionem: dicitur q ante benedictionem alia species nominatur: sed post benedictionem. i. consecrationem christi corpus significatur: vbi dicit glo. q licet verba successiue proferantur non tamen fit consecratio successiue sed in vltimo instanti prolationis verborum desinit esse panis esse simul incipit christi corpus. Item in eadem di. c. Reuera. dicitur sic. Hec quod conficimus corpus ex virgine est Iuxta autem materiam istam notande sunt alique veritates.

M ¶ Prima veritas. Cum instat tempus consecrationis tunc sacerdos summopere cauere debet ne hostiam nondum consecratam notabiliter eleuet: ne ab assistentibus et presertim simplicibus pro consecrata adoretur: in quo plerique sacerdotes deficiunt: qui faciunt multas genuflexiones et inclinationes atque tragedias etiam ante ipsam consecrationem: que

poſtꝙ conſecrata fuerit cum omni honore ꝛ reuerētia: nec quidem leuiter ꝛ feſtināter ſicut pleriqꝫ rurales preſbyteri facere ſolent: populo oſtendatur adoranda: et hoc breui tempore ne procurante malitia demonis circa veritatem tanti ſacramenti tentationes periculoſe ꝛ varie inſurgant.

N ¶ Secūda veritas. Et ſi ꝙdiu ſoluuntur diuina populus cum omni honore ꝛ deuotione debeat aſtare. Potiſſime tamen iſtud obſeruādum eſt ab hora conſecrationis vſqꝫ in horam cōmunionis. Tunc enim cum humilitate mentis et corporis fundende ſunt deuote preces ad dn̄m: genua flectendo: pectus tondendo: oculis in terraꝫ demiſſis. q ſi ita fiat tunc angeli ſancti qui ibi credūtur eſſe multi: preces tales reuerenter ſuſcipiētes eas offerent in ſublime altare celi coram tota trinitate. Hoc male aduertūt multi viri: qui tūc temporis deambulāt ꝛ gambilāt: vulgariter loquēdo per eccleſiam: alte confabulantes Etiam quādoqꝫ de turpibus ridentes: concachinnātes: et mille fatuitates facientes. Et certe melius eſſet eis ſtare in foro ꝙ in eccleſia.

O ¶ Tertia veritas. Quādo aliquibus non vacat per dies ſingulos audire miſſam: ſaltim quando audiunt pulſari pro ſacramento debēt in corde ſuo ipſum ſacramētum adorare: pectus ſuum percutiendo: et aliquam oratiōem fundendo ad dominum.

¶ Unde legim⁹ de quadam muliere: que cum incidiſſet in deſperationem: paraſſetqꝫ laqueum ad ſe ſuſpendēdum: cōtinuo audiuit pulſari in eccleſia pro ſacramento: que genibus flexis abſens ipſum adorauit dicens. Dn̄e ieſu xp̄e fili dei viui miſerere mei miſerrime peccatricis. Mira res. Funes cum trabe in terraꝫ mox ceciderunt: audiuitqꝫ vlulatus ꝛ clamores demoniorum recedentium. Quod illa perpendēs ſpem reſumpſit: atqꝫ penitentiam de eo quod facere diſpoſuerat peregit. Et ſic a periculo liberata eſt virtute huius ſacramenti. O ſi tantum illi profuit adoraſſe ipm̄ ſacramētum abſens: quātum prodeſſe poterit his qui preſentes ſunt i miſſa: ipſum ſupplices adorantes? Unde de illis ꝗ deuote audiunt miſſam poteſt dici illud Luce.x. Beati oculi qui vident que vos videtis: ꝛ aures que audiūt que auditis. Faciat itaqꝫ quilibet ſuum debitum. vt virtute tanti ſacramēti percipere mereatur regnum celorum. Quod nobis concedat ille qui in trinitate viuit ꝛ regnat.

¶ Sermo octauus.

De Aminadab

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptem Apocalip. v. Beatus Johānes vidit triplicem librum: videlicet.

Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sctificationis ſacramētalis.

A ¶ Primo igitur vidit librum generationis humanalis Jeſu xpi: de quo Math. i. Liber gñationis ieſu xpi filij dauid. ⁊c. In octauo autē capitulo huiꝰ libri ſcribitur ꝙ Aram genuit aminadab. Ubi notādum ꝙ aminadab interpretatur ſpontaneus: vel voluntarius. Iſta autem interpretatio conuenit tribus generibus perſonarum.

	Oipotenti deo.
videlicet.	Uiro iuſto.
	Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur deꝰ poteſt vocari Aminadab: id eſt ſpontaneus vel voluntarius quia ſpontanee et voluntarie produxit res in eſſe: tam angelos ꝙ̄ homines et queqꝫ alia. Ita vt de eo poſſit merito dici illud ps. Oia quecunqꝫ voluit dñs fecit ī celo ⁊ in terra: in mari ⁊ in omnibus abyſſis Nullꝰ enim poteſt ſibi precipere: neqꝫ volūtatem eius impedire: ſm illud Ro. ix. Uolūtati eiꝰ quis reſiſtit? q. d. nullus. Item poteſt ſingulariter dici Aminadab: id eſt ſpontaneus ⁊ voluntarius ꝙ̄tum ad incarnationis ⁊ paſſionis myſterium. Uoluntarie eñ carnem aſſumpſit: et voluntarie in ea paſſus eſt: ſm illud Eſa. liij. Oblatus eſt quia ipſe voluit. Et pſalmiſta in perſona eius dicit. Uoluntarie ſacrificabo tibi: ſupple patri. meipſum offerendo ſacrificiū et hoſtiam laudis. Notāter autem dicit volūtarie ſacrificabo tibi: quia non niſi volēs paſſus eſt: ſm ꝙ dicebat ipſis iudeis Nemo tollet aīam meā a me ſed ego pono eā a meipo. poteſtatem habeo ponendi eam et poteſtatem habeo iterū ſumendi eam Joh. x. De huiuſmodi chriſti voluntaria oblatione ad mortem figuram habemus Nume. xxix. et Deut. xvi. Ubi legitur ꝙ preter ſacrificia ⁊ oblatiões taxatas a lege erant quedam oblationes ſpontanee que fiebant ad nutum: et ꝙ̄tum ad ꝙ̄titatem et ꝙ̄tum ad qualitatem: et ſimiliter ꝙ̄tum ad tempus ⁊ horam. He aūt oblationes prefigurabāt illā oblatiōem ſanctiſſimam ⁊ ſolēniſſimam quā filiꝰ dei obtulit in cruce ad patrem pro nobis: tñ volūtarie et ꝙ̄tū ad genꝰ mortis: et ꝙ̄tū ad tēpus: et ꝙ̄tum ad locū. et huiuſmodi. Bene ergo dicit Eſaias ꝙ oblatꝰ eſt qꝛ ipſe vo.

C ¶ Scdo dicta interpreta

ſto cõuenit homini iuſto:qui dicitur Aminadab.i.ſpontaneus vel volũtarius:qꝛ quilꝫ talis debet eſſe voluntariꝰ potiſſime ad tria. Primo ad deo ſeruiẽdũ. Vult enĩ deꝰ ꝙ vltro et volũtarie ſibi ſeruiatur:qꝛ vt dicit Greg. Non ſunt deo grata coacta ſeruitia. Et Paulꝰ dicit ꝙ hilarem datorem diligit deus.ij.Cor.ix. Voluntarie igitur et ex corde debet homo ſeruire deo. tum quia nichil honorabilius ꝙ̃ dei obſequium. tum quia nulli maiori ꝙ̃ deo poteſt ſeruire. tum quia nichil rõnabilius. tum qꝛ nichil vtiliꝰ. Et ꝑpter hoc dicit pſa. nos admonẽs. Seruite(inq̄t)dño i letitia:introite i cõſpectu eiꝰ in exultatiõe. Audite qd idem ꝑpheta Dauid dicat de viro iuſto. In lege(inq̄t)dñi fuit volũtas eiꝰ: vt ſcꝫ eã faceret volũtarie.ꝛ in lege eiꝰ meditabitur die ac nocte. Dicat ergo quilꝫ cũ eodẽ dauid. Deduc me i ſemita mãdatoꝝ tuorũ:qꝛ ipam ſcꝫ ſemitam volui: eo vcꝫ ꝙ ducit ad vitã:ſcḋm illḋ Mat.xix. Si vis ad vitã ingredi ſerua mãdata D ¶ Scḋo vir iuſtus debet eſſe volũtariꝰ ad ſatiſfaciẽdũ i pñti ne acrius puniatur i futuro:qꝛ vt habetur Heb.x. Horrendum eſt incidere i manus dei viuẽtis. Dicat ergo cũ ſctiſſimo illo Job.x.c. Dimitte me vt plãgã paululũ dolorẽ meũ anteꝗ̃ vadã ad terrã tenebroſam ꝛ opertã mortis caligine Dicat ꝛ cũ regio ꝑpheta Dauid. Volũtarie ſacrificabo tibi ꝛ cõfitebor noĩ tuo dñe qm̃ bonũ eſt. Nõne volũtariꝰ fuit ad ſatiſfaciẽdũ Mauriciꝰ imperator:de quo refert dñs antoniꝰ in ſcḋa pte cronice ſue ti.xij.c.vi.§.x.ꝙ imperauit tẽpore beati gregorij. Fuitq; vir catholicꝰ: et rei publice ſatis vtilis:nichilominꝰ ꝑpter eiꝰ pctã aliqua ſemel viſum eſt ei ꝙ traheretur ad dei iudiciũ:diceretq; ei dñs. Maurici: vbi vis reddã tibi mala que i hoc ſeculo cõmiſiſti? Ad quẽ ille. O pijſſime ieſu:hic potiꝰ michi illa rede ꝙ̃ i futuro. Quo reſpõſo viſum eſt ei ꝙ xp̃s iuberet eũ ꝛ vxorẽ cũ filijs ꝛ filiabus tradi foce militi ſuo: qḋ rei ſtatim ꝓbauit euẽtꝰ. Nam non multo poſt foca q̇ ſub eo militabat:iuuenis qdẽ:ſed tñ ſenſu temerariꝰ fauẽte ſibi exercitu imperatoris imperiũ vſurpat. Quod videns piuſ Mauriciꝰ aufugit cũ tota familia ſua. Ille aũt nec ſic contẽtus ipſum inſequitur:et accepto eo apud Macedoniam ipſum necat cum vxore et filijs. hec ibi. Et quidem bene anime ſue fuit ꝙ i preſenti voluerit ſatiſfacere iuſticie dei. ¶ Tertio vir iuſtꝰ debet eſſe voluntariꝰ ad volũtatem dei implẽdum. Quod ſi queras

que ſit volũtas dei. Reſpōdet tibi Paul⁹ .i. Theſſa.iiij.di. Hec eſt volũtas dei ſanctifica tio veſtra:non perditio : non dānatio: non immũdicia:ſed ſctificatio vr̄a. Hāc igitur vo⸗luntatem debem⁹ ſpōtanee fa cere. Tum qꝛ in ſcriptura no bis iniũgitur : ſm illud pſal. In capite libri ſcriptuꝫ eſt de me vt facerem volũtatem tuā Iſte liber eſt liber pſalmoꝛuꝫ cuius caput eſt prim⁹ p̄s . veꝫ Beatus vir.ꝛc.in quo ſic legi tur. Sed in lege dn̄i fuit volũ tas eius : ſup. viri iuſti. Tum qꝛ ex officio nobis cōmittitur Miniſtri eñ ex officio debēt facere voluntatē dn̄i ſui. Nos aũt vocam⁹ nos ꝛ volum⁹ vo cari ſerui dn̄i:ideo debem⁹ fa⸗cere voluntatem ei⁹. Unde ad hoc nos admonet pſal. dicēs Benedicite dn̄o oēs virtutes eius.miniſtri eius qui facitis id eſt facere vultis volũtatem eius. Tum qꝛ premium inde nobis ꝓmittitur. Heb.x. Uo lũtatem dei faciētis reportе⸗tis repromiſſionem. Dicam⁹ ergo cũ p̄s ad dn̄m. Doce me facere volũtatem tuā:qꝛ deus meus es tu. Item cũ Paulo Dn̄e qd me vis facere. Act.ix. q.d.in oībus paratus ſum ti bi obedire. Et ſic ptꝫ quomo⸗do vir iuſtus dicitur Amina dab:id eſt voluntarius.

E ¶ Tertio predicta inter⸗pretatio conuenit beate virgi ni marie:que dicitur Amina dab:id eſt ſpontanea vel volũ taria:et hoc multipliciter.

Primo quidem ad interpel⸗landum pro nobis. Unde p̄s. ad deum loquēs ait. Pluuiā id eſt Mariam virginem ple nam aquis gratiarum volun tariam:qꝛ q̄tum eſt in ſe vult ſe oībus cōmunicare per auxi lium. ſegregabis deus heredi tati tue : id eſt pp̄lo fideli qui eſt hereditas dn̄i . Huic ergo hereditati domini ſegregata eſt iſta pluuia voluntaria : qꝛ volũtarie ꝛ ex corde impetrat nobis pluuiam gratie ſpiri⸗tusſancti. Ip̄a enim prefigura ta fuit in Heſter que volunta rie ſe obtulit coram oculis re gis aſſueri vt interceder et pro populo hebreorum ne morte perderetur prout decreuerat Aman. Heſter. viij.

¶ Secundo ip̄a fuit ſponta⸗nea ad moriendum pro filio ſuo ſi licuiſſet. Unde cũ ſtaret iuxta crucē meſta corde pluſ⸗q̄ dici poſſit:apud ſe dicebat illud.ij. Reg.xviij. Quis mi⸗chi det vt moriar ꝓ te fili mi Ieſu. O crux arbor vna nobi⸗lis:flecte ramos arbor alta tē ſa laxa viſcera:et rigor lente⸗ſcat ille queꝫ dedit natiuitas vt superni membra regis mi⸗ti tendas ſtipite.

¶ Tertio ip̄a fuit volũtaria circa impletionem diuine vo luntatis : ſicut patet quando

ad reuelationem angeli fugit in egyptum cum paruulo filio ꝛ viro ſuo ioſeph: vbi ſtetit vſq; ad obitum Herodis: Et iterū ad reuelationem angeli rediit in Judeam. Item oſtendit ſe ſpontaneam et volūtariam circa impletionem diuine legis: quando voluit legeꝫ purificationis more aliarum hebrearum obſeruare Luce.ij. Cum tamen illi legi ſubiecta eſſet minime: ſicut neq; filius ſuus legi circunciſionis. Illaꝫ igitur deprecemur vt faciat nos voluntarios legis filij ſui obſeruatores.

Secūdus liber dicitur incarnationis diuinalis: qui quidem liber ſcriptus eſt intus ꝛ foris. Quantum autem ad ſcripturam interiorē per quam intelligim⁹ vetus teſtamentum: inuenimus de hac ſanctiſſima incarnatione duo teſtimonia: videlicet vnā figuram ꝛ vnam ꝓphetiam.

F ¶ Primo igitur vnam figuram: que ſcribitur Geneſis.ij. vbi legitur ꝙ in medio paradiſi terreſtris erat vnus fons mirabilis aſcendēs e terra ad irrigandum vniuerſam ſuperficiem terre illius loci. Ad propoſitum fons iſte ſeu fluui⁹ chriſtum prefigurabat qui venit in hunc mūdum vt ipm irrigaret aquis doctrine: aquis exemplaris vite: aquis operatiōis miraculoſe: aquis gratiarum ꝛ virtutum omnium: vt cum talib⁹ aquis mundaret feces ſcelerum noſtrorum. ps. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: id eſt hunc mūdum quātum ad credentes in eum. Nunquid iſte fluuius fuit valde impetuoſus: atq; ciuitatem dei: id eſt ſanctos angelos in celo letificauit. quando Magdalene peccatrici flente ad pedes eius dixit Remittuntur tibi peccata? Luce.vij. Item quādo dixit mulieri adultere Uade ꝛ ampli⁹ noli peccare Johannis.viij. quaſi dicat. Remitto tibi priora peccata: caue ne adijcias alia et noua.

Et notandum valde eſt ꝙ ibi dicitur ꝙ fluuius egrediebatur de loco voluptatis. Et q̄s locus voluptatis niſi vterus virginis? De quo Canti.iiij. Ortus concluſus: fons ſignatus. De quo egreſſus eſt dei filius quādo propter noſtram ſalutem natus eſt in mūdum qui poſtq̄ multipliciter ipm irrigauit aquis varijs vt dictum eſt. Tandem ipſum irrigare voluit ſanguine proprio in cruce: vt ſic more pellicani filios quos ſerpens ille infernalis occiderat ſuſcitaret. Unde tunc dicere poterat illud pſalmiſte. Similis fact⁹ ſum pellicano ſolitudinis.

¶ Moraliter ſicut dei filius vniuerſum irrigauit mūdum

ſta vult vt ꝛ nos irrigem⁹ cõſciẽtias nr̃as aq̃s lachꝛymaꝝ dicẽs nobis illd̓ Tren̄.ij. Deduc quaſi toꝛrẽtẽ lachꝛymas per diem ꝛ noctem ꝛ non des requiẽ tibi: neq; taceat pupilla oculi tui. Propterea dicebat Pſal. Lauabo per ſingulas noctes lectum meum. ꝛc.

¶ Scd̓o inuenim⁹ infra dictum librũ vnã ꝓphetiã ſatis cõem que ſcribit̃ Eſa. vij. Ecce virgo cõcipiet ꝛ pariet filium ꝛ vocabit̃ nomen ei⁹ emanuel

¶ Pro quo notandum ꝙ olim fuerũt due magne domine que ſimul nequibãt habitare: ſcꝫ virginitas ꝛ maternitas: ſed tamen pꝛimo ceperunt pacifice h̄itare in virgĩe maria que ſimul fuit virgo et mater. Eua em̄ aliq̄n fuit v̓go vcꝫ in paradiſo terreſtri: ſed poſtq̄ꝫ cõcepit deſijt eſſe v̓go Sil̓r Sarra aliq̄n fuit virgo: ſed poſtq̄ꝫ venit ad debitã etatem facta eſt mater: et ex tunc ꝑdidit ſuã virginitatẽ. Sil̓r Rebecca q̄ fuit pulcherrĩa filia poſtq̄ꝫ fuit deſpõſata cum ſancto patriarcha yſaac ſuam amiſit virginitatem. Et bꝛeuiter in nulla muliere: nec ante nec poſt beatam virginem ſimul habitare potuerunt virginitas ꝛ maternitas: ſed q̄ꝫ pꝛimũ vna ingrediebatur domum alia exibat: ſed de beata virgine ſecus fuit: quia de ea longe ante pꝛophetatum fuerat ꝙ ſimul debebat eſſe mater et virgo. Et hoc eſt quod dicit Eſaias vbi ſupꝛa. Ecce (inquit) virgo concipiet ꝛ pariet filium et voca. ꝛc.

¶ Ubi notãduꝫ ꝙ in hac pꝛophetia tria tanguntur de hac gloꝛioſa incarnatione. Primum eſt infallibilis certitudo: quia ecce. Ecce em̄ eſt aduerbium demonſtrandi. Ipe aũt Eſaias infallibiliter certus de hac incarnatione vtitur aduerbio demonſtrãdi tã q̄ꝫ ſi eam pꝛeſentem in ſe videret oculo coꝛpoꝛis. Et iſte eſt mos ꝓphetarum: vt qd̓ futurum eſt tanq̄ꝫ p̄ns denũcient.

¶ Secundum eſt admirationis magnitudo: quia v̓go cõcipiet ꝛ pariet filium: manẽs ſupple virgo: alias nullũ eſſet miraculum: nec ſignum: cum tamen hoc dictuꝫ ſit regi Achas: et datum tanq̄ꝫ maximum ſignum a domino ꝙ habiturus eſſet victoꝛiam de inimicis ſuis. Erubeſcant ergo iudei increduli qui hunc paſſum ſic exponunt. Ecce virgo concipiet: id eſt illa que eſt virgo concipiet: ſed non manẽs virgo. Sed iſta expoſitio ridiculoſa eſt: quia ſecundum hoc nulla eſſet nouitas: nullum ſignum: nullum miraculum pluſq̄ꝫ de matre mea. Propterea dicit Hieronym⁹ Si aliqua defloꝛata concipit que nouitas vel quod ſignuꝫ

quaſi di. nullū. talis eni indt cōceptio vſitata eſt. Et ideo p̄dictū verbū accipiēdū ē in ſenſu cōpoſito ⁊ nō diuiſo. Et nota ꝙ nō dt: pariet filiū ſuū ne daretur intelligi ꝙ eſſet ſuus totaliter: ſed dicit filiū ſcȝ dei patris ⁊ ſuū. Nec etiā dt pariet filios: ſed filiū. per qḋ excluditur error illorū qui dixerunt beatā virginem alios poſt xp̄m habuiſſe filios. Moralit̄ vgo eſt mēs deuota q̄ cōcipit p bonū ꝓpoſitum parit autem per opus bonū: Eſayas triceſimo no. A facie tua. ⁊ cetera. ¶ Tertium quod tāgitur in dicta prophetia eſt huius incarnationis charitatis plenitudo: quia vocabit: ſcȝ virgo maria. nomē eius videlicet filij ſui ⁊ dei emanuel .i. nobiſcū deus. in quo patet eius īmenſa charitas qꝛ dignatꝰ eſt ad nos miſeros peccatores venire: nobiſcū viuere inter nos tanq̄ vnꝰ ex nobis viuere. ⁊ tandē pro nobis pati. Et vere nobiſcū deus: videlicȝ per carnis aſſumptionē: per ſacramētalē p̄ſentiam per ſpecialē ꝓtectionē: p gratie inhabitationē. Sic igitur viuamus vt cum illo ſemper eſſe poſſimus.

¶ Secundo pricipaliter iſte liber ſcriptus eſt foris q̄tum ad nouū teſtamētū. in quo inuenimꝰ ſcriptū Johā. j. ꝙ cū ipſe Johānes baptiſta vidiſſȝ xp̄m veniētem ad ſe iuxta fluuiū iordanis: dixit illis qui ſibi aſtabāt. Ecce agnꝰ dei ecce q̄ tollit peccata mūdi. In q̄bus verbis cōfitet̄ primo xp̄i veram humanitatē. quia agnus dei. Secundo eiꝰ indubitatam diuinitatē. quia tollit peccata mūdi. quod ſoliꝰ dei eſt. dicit ergo. Ecce agnus dei glo. ordi. Ecce agnus dei qui miniſtrat poſſidentibꝰ ſe tria bona: ſcilicet lac ſimplicis doctrine quo paruuli nutriuntur: lanam: ideſt incrementa virtutum: ⁊ eſum carnis ſue. Dominus autem cardinalis ſuper hoc paſſu dicit: ꝙ xp̄us merito dicitur agnus: quia in agno paſchali p̄figuratꝰ Exodi. xij.

M ¶ Tū quia ipſe excellentiſſimus prophetarū Eſaias comparauit eū agno i multis locis ſuarum prophetiarum. Primo quidem capitulo. xvj. de eo dixit ſic ad deum patrem. Emitte agnum domine dominatorem terre: Item capittulo. liij. dicit ſic. Quaſi agnus coram tondente ſe obmuteſcet. Item capit. lxv. Prophetizās de cena domini dicit ſic. lupus. i. Judas ⁊ agnus. i. xp̄s paſcētur ſimul Item Jeremias maximus ꝓpheta in perſona eius loquēs eiuſdē. xj. capit. dicit ſic. Ego quaſi agnus manſuetus qui portatur ad victimā: ſcȝ cru

eis. Tum quia innocens fuit ſicut agnus: ſm illud Eſa liij. Peccatum non fecit nec inuentus eſt dolus in ore eius. Et Pſal. in perſona ipſius. Ego in inocētia mea ingreſſ9 ſum. Tū qz hoſtia quotidiana q̄ ꝛ ſi ſemel tantum ineſſe reali fuerit immolata pro nobis in ara crucis: tamē quotitidie quodammodo offertur in ſacramento altaris: ſm ꝙ dicit ſacerdos. Suſcipe inqt hanc oblationē quā tibi offero in memoriā paſſionis. ꝛc. Et hoc ꝑfiguratū fuit numeri xxviij. Ubi legitur ꝙ iudei debebant omni die offerre duos agnos: vnum mane: et alium veſpere: ꝛ hoc vocabať iuge ſacrificium. Tū quia omnia que in eo fuerūt nobis vtilia fuerunt. Nā eius ſanguis nobis profuit ad noſtram redemptionem. caro ad noſtrā ſacramentalem refectionem. anima ad noſtrā viuificationem. diuinitas ad noſtrā premiationem. Ecce igitur ſingularis agnus. ſʒ cuius certe dei quia fuit verus filius dei patris. Sequiť. Ecce qui tollit peccata mundi: non quidē de loco ad locū illa tranſmutando: ſed vt non ſint. Et nota ꝙ non dicit: qui tullit: vel tollet. ſʒ qui tollit ſcʒ cotidie tollit ergo peccata mundi .i. aufert ꝛ delet: ſm ꝙ ipſe dicit Eſa. xliij. Ego ſum qui deleo iniquitates tuas ꝓpť me. Dicit aūt peccata mundi: nō inferni: quia illa irremiſſibilia ſunt: nec celi: quia illa nulla ſunt: ſed mundi. vbi multa ſunt: ſed quia ibi eſt tempus ꝛ locus miſerendi ideo: ipſe tollit peccata mundi .i. omnium hominum qui ſunt fuerunt ꝛ erunt in mūdo. ꝛ hoc quo ad ſufficientiā. Poſſumus ergo de iſto agno dicere illud Eſa. liij. Uere languores noſtros ipſe tulit: ꝛ dolores noſtros ipſe portauit. Et .j. Petre. ij. Peccata noſtra ipſe ꝑtulit in corpore ſuo ſuper lignum. Et j. Johan. ij. Ipſe eſt ꝓpiciatio pro peccatis noſtris non pro noſtris tantum ſed etiam pro totius mundi.

I ¶ Modus autem iſtius incarnationis qualiter ſcʒ facta ſit declaratur per ſimile in rebus naturalibus. Dicit enim Iſido. ꝙ eſt quidam lapis precioſus qui diciť cerānis qui rutilat vt flamma qui venit de nubib9 celi vbi in locis tonitrui ꝛ cum tonitruo generatur ꝛ exinde inferius deriuatur. Cuius virtus tanta eſt vt perſonā domū ꝛ locū in quo eſt a fulmīe ꝛ tonitruo tutum reddat. Ad propoſitū iſte lapis ſignificat xp̄m qui reuera fuit lapis ꝓcioſiſſim9 in vētre nubis .i. virginis marie ꝓcreatus ꝛ incarnatus: in qua qdam nube reuera locus

erat tonitrui.i. ſpiritusſancti q̄ tonitruo compatur. Luce.j. Spūſſāct⁹ ſuperueniet i te ꝛ virtus altiſſimi obūbꝛabit tibi. Ecce lapis p̄cioſ⁹ ꝛ ex illo loco hic inferi⁹ ad nos deriuatus eſt habēs in ſe mirabilē virtutē ꝛ poteſtatē a deo ꝙ ſi homo illū ſecū habuerit per gratiam ꝛ amoꝛē non timebit a fulmine eterne dānationis: nec ab illo tonitruo de quo Math.xxv. Ite maledicti in ignem eternum. Et ſic patet de ſecundo libꝛo.

Tertius liber ē ſāctifica tiōis ſacramētalis: qui ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptem. Dn loquētes de ſecundo ſigillo p̄ qđ intelligim⁹ ſacramētū altaris inuenimus ſub illo ſigillo vnū magnū ſecretū: vcꝫ ꝙ xp̄s eſt tot⁹ ſub hoſtia ꝛ tot⁹ ſub qualibꝫ ipſi⁹ hoſtie ꝑticula. Iſtud autem ſecretū ponit doc.ſan.iij.par.que.lxxvj.articulis.j.ꝛ.ij. Qđ quidem ſecretū aperitur duplici claue ⁘ ¶ Pꝛio claue figuratiē declaratiōis. Legim⁹ eñ exodi.xvj. ꝙ cū dn̄s opluiſſet terrā in q̄ erāt filij iſrael manna celeſti ꝛ de eo collegiſſet vnuſquiſq; q̄ntū de eo voluiſſet. tamen qui plus collegebat non plus habebat q̄ qui minus: ſꝫ putrefiebat illa ps quā quis collegiſſet vltra mēſurā adeo pꝛefixam pꝛo quolibet capite que vocabatur gomoꝛ. Si vero quis non collegiſſet vnum gomoꝛ nichilomin⁹ ſufficiebat ſibi ꝛ ita bene inde ſuſtentabatur tāq̄ ſi collegeſſet plenum gomoꝛ.

⁘ ¶ Ad ꝓpoſitū māna interpꝛetat̄ qđ eſt hoc. vel quomodo eſt iſtud: ꝛ ita recte p̄figurabat ſacramentū altaris de quo poteſt queri per modum grauis admiratiōis illud quod q̄ſierunt filij iſrael in deſcēſu māne de celo. Mānhu.i.quid ex hoc Exodi. xvi. Sed ſic q̄rentibus poteſt reſponderi illud quod reſpondit moyſes filiis iſrael. Iſte ē panis quē dedit vobis dominus ad veſcendū. Sicut ergo tantum reficiebat ſub parua q̄titate ſicut ſub magna. Ita ꝛ hoc ſacramētū tantū reficit mentem ſanctā ſub parua q̄titate ſicut ſub magna. Circa autem iſtā figurā notandū ꝙ māna p̄figurabat ipſum ſacramētū altaris ꝓpter multa: ſꝫ tantū ad p̄ſens de quatuoꝛ dicem⁹. Pꝛio quidem pꝛopter oꝛiginē Māna eñ deſcendebat de celo: ſm illud Pſalmiſte. Pluit illis māna ad mādūcandū. et de iſto ſacramēto ſcribit̄ Iohan.vi. Ego ſū panis viuus qui de celo deſcendi. Secundo ꝓpter ſapoꝛem Manna enim ſapiebat in oꝛe iuſtoꝛum q̄cquid veniebat eis ad guſtū. ſm illud Sapi. xvi. Panē de celo pꝛeſtitiſti eis:

non qualēcūqȝ: ſed omne de=
lectamētū in ſe habentem. In
ore aūt malorum inſipidum
erat ⁊ ꝓuocabat eos ad nau=
ſeam. Sic ⁊ hoc ſacramētū ſa=
pit in ore iuſtorū ⁊ deuote ſu=
ſcipiētiū omne bonū ⁊ omnē
virtutē. ſapit eñ charitatem:
humilitatē: benignitatē: miſe
ricordiā: liberalitatē: ⁊ ſimi=
lia. Sed in ore malorū inſipi
dū eſt. cuius ratio eſt: qꝛ intꝰ
exiſtens ꝓhibet extraneū. Et
philoſophus dicit ꝙ receptū
eſt in recipēte ad modū recipi
entis. Tertio ꝓpt̄ modū. Si
cut eñ modꝰ quo illud māna
deſcendit ad hebreos fuit om
nino ſupnaturalis ⁊ diuinus
Ita ⁊ modꝰ ⁊ poſſibilitas hu
ius ſacramēti ⁊ q̄cquid ibi eſt:
ſupernaturale eſt. Quarto ꝓ
pter ceſſationem. Sicut enim
māna tunc primo defecit qñ
filij iſrael ceperūt intrare ter
rā ꝓmiſſionis vbi īuenire po
tuerūt vite neceſſaria. Sic et
q̄diu peregrinamur in deſer=
to p̄ſentis ſeculi eſt nobis ne=
ceſſariū iſtud ſacramētum in
quo velatur xp̄i diuinitas ſi=
mul ⁊ humanitas. Sed poſt
q̄ in celo videbimꝰ eum ſicu=
ti eſt: tunc ceſſabit vſus huiꝰ ſa
cramēti: ⁊ ꝓpter hoc vocatur
panis viaticꝰ: id eſt viatoris.
¶ Scđo iſtud ſecretum aperi
tur claue auctoritatis ꝓbatio
nis. Scribitur enim de cōſe.
diſt. ij. capit. ſinguli. Vbi Hie
ronymꝰ ſic loquitur. Singu
li inquit totū accipiunt xp̄m
dominū ⁊ in ſingulis portio
nibus totus eſt nec per ſingu
los minuitur ſed integrum ſe
in ſingulis p̄bet. Item beatꝰ
Tho. in officio huiꝰ ſacramē
ti. Sic inquit xp̄s deus ⁊ ho
mo pfectus ſub modici panis
⁊ vini ſpecie cōtinet. Mandu
catur itaqȝ a fidelibꝰ ſed mini
me laceratur qñimo diuiſo ſa
cramēto integer ſub qualibȝ
diuiſionis pticula perſeuerat
¶ Unde circa hanc materiā
ꝓ noſtra informatione ponā
tres veritates.

M ¶ Prima veritas. Et ſi
hoc ſanctiſſimū ſacramētum
ſūmam bonitatē in ſe cōtine=
at valde tamen nocet ⁊ obeſt
indigne ipſum ſuſcipiētibus
Iſta veritas ſic declarat. Ui=
demus eñ ꝙ idē numero ci=
bus corpalis vni ꝓdeſt ⁊ alte
ri obeſt: ſicut patȝ in multis
eſcis ⁊ potibꝰ optis de quibꝰ
aliqui egrotare incipiūt: ſi de
talibꝰ q̄tūcunqȝ parū guſta=
uerint: vbi alij ſaniores effici=
untur. Item qđ ꝓdeſt iuueni
obeſt ſeni: ⁊ qđ vtile eſt labo=
ranti nocet quieſcenti. Ita in
propoſito.

N ¶ Propterea ipſum ſa
cramētū poteſt cōpari amig=
dalo qui quidē cibus eſt ho=
mini delicatus: ⁊ vulpibꝰ ve=
nenoſus ⁊ mortiferus ſecūdū
Plinium. Propterea dicit

beatus Thomas. Sumunt boni ſumunt mali ſorte tamē inequali vite vel interit9. Et Auguſtinus ſuper Johannē dicit. ꝙ multi de altari accipiunt ⁊ accipiendo moriuntur. Et hoc eſt quod idem Auguſtinus dicit. Et recitatur de conſecratione diſtinctione ſecunda: et ſancta malis poſſunt obeſſe. bonis ſunt ad ſalutem: malis ad iuditium. Et apoſtolus. j. Corin. xj. qui mā ducat ⁊ bibit indigne: iuditiū ſibi manducat ⁊ bibit. i. ad iudiciū ſuū ⁊ dānationē accipit Jſta deberent notare illi qui preſumūt in die ſancto paſche ad hoc ſanctum ſacramētum accedere cū conſciētia peccati mortalis vel cū ꝓpoſito redeundi ad peccata: ſicut ſūt multi adulteri vſurarij. Jtem qui rancorem tenent in corde cōtra proximū. Jtem qui ablata non reſtituunt cum poſſint ⁊ huiuſmodi.

¶ Secunda veritas cōſultius eſſet multo alicui in die paſche aut per decem annos abſtinere a ſacra communioneꝙ̄ ſemel cū peccato mortali ſcienter accedere. Jſta veritas patet. quia quandocūq̄ occurrūt duo ꝑcepta quorum vnum eſt maius altero: minus malum eſt eligere trāſgreſſionem minoris precepti ꝙ̄ maioris. Modo ſic eſt ꝙ dantur duo precepta quorū vnum eſt diuinum: ſcilicet de non accedendo ad hoc ſacramentum cum peccato mortali: ſicut patet per illud prime Corinthiorū vndecimo probet ſeipſum homo: ⁊ ſic et cetera. Aliud autem preceptū eſt humanum: videlicet de cōmunicando ſemel in anno: ſicut patet extra de penitentia et remiſſione capitulo. Omnis vtriuſq̄ ſexus igitur et ſic cōſequenter. Propterea chriſtus dixit mulieri cananee: Math. v. Non eſt bonum inquit ſumere panē filiorum et mittere canibus Et qui queſo ſunt filij dei: niſi deuoti chriſtiani9 et qui canes niſi peccatores: et quis panis filiorum niſi altaris ſacramentuꝫ. Jteꝫ ipſe idem dicit Math. vii. Nolite ſanctū dare canibus: Patet ergo quomodo de iure diuino eſt neminem debere accedere ad hoc ſacramentuꝫ niſi cum pura ⁊ munda conſciētia

¶ Tertio veritas eſt qꝺ accedens ad hoc ſacramentuꝫ adeo debet mundare ſuam cōſcientiam ac ſi ipſe eadem hora crederet ſe debere exalare animam. Patet iſta veritas quia ſi crederet ſe exhalaturū in breui animaꝫ nō teneretur ꝙ̄tum ad ſacramētuꝫ altaris niſi ipſum debite et reuerenter atq̄ cū actuali preuia confeſſione: vbi inueniret ſe mortaliter deliquiſſe ipſum reci-

pere: ſed tñ tenet quotienſcū
q̄ accedit ad hoc ſacramentū
igitur. O q̄ grauit circa hoc
multi delinquūt tam laici q̄
eccl'iaſtici: ⁊ ſignāter illi ſacer
dotes q̄ plerūq̄ cā lucri et cu-
piditatis ferme om̄i die cele-
brāt cū pua aut nulla reueren
tia atq̄ recollectiōe: quinimo
plerūq̄ cū pctō mortali: ſicut
patet de multis eccleſiaſticis
incontinentibus: ſymoniacis
ebrioſis: luſorib⁹ ⁊ hm̄oi. Ob
eā rē d̄ vnoquoq̄ taliū ſigilla
ti cōquerit piiſſim⁹ dn̄s dicēs
illud Hiere. xi. c. Quid eſt q̄
dilectus meus. i. ſacerdos vel
religioſus q̄ eſt de ſorte dn̄i fe
cit in domo mea. i. in eccleſia
et altari ſcelera multa: nunq̄d
carnes ſctē. i. corp⁹ ⁊ ſanguis
xp̄i auferēt a te malicias tuas
quaſi dicat non. Et notanter
dicit ſcelera multa: tū quia ta
les indigne celebrantes irre-
uerenter tractant diuina: tū
q̄ populū grauiter ſcandali-
zāt: tū q̄ pias intētiones xp̄i
fideliū defraudāt. Audiāt igi
tur tales Iſidori ſniam et re-
citat de cō̄ſ. diſt. ii. Qui ſcele-
rate viuūt in eccleſia et cōica-
re nō deſinunt putātes ſe tali
cōione mundari: diſcāt nil ad
emūdationē pficere. hec ibi.
Quinpotius tales apponūt
iniq̄tatē ſup iniq̄tatē: et ideo
nō intrabūt i iuſticiā dei: quā
nobis concedat. ⁊c.

Sermo nonus.

Vidi librū ſcriptū intus
et foris ſignatū ſigillis
ſeptē. Apocal. v.
Beatus Iohānes vidit tripli
cem librum.

vicȝ
Generatiōis hūanalis.
Incarnatiōis diuinalis
Sctificatiōis ſacr̄alis.

A ¶ Pͥo igr̄ vidit librū ge
neratiōis humanalis de quo
Math. i. Liber gn̄ationis ihe
ſu xp̄i. In nono aūt ca. hui⁹ li
bri hētur q̄ Aminadab genu
it naaſon. Ubi notādū q̄ naa
ſan interp̄tatur dupliciter. vi
delicet augur vel ſerpētinus.
Utraq̄ āt interp̄tatio cōuenit.

vicȝ
Iheſu chriſto.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Primo igit̄ chriſtus
poteſt dici naaſon. i. augur et
hoc in bonā p̄tē put dic. Dn̄s
Hugo Car. i. p̄ſcius futurorū
Ipe em̄ p̄ſcit oia anteq̄ fiāt q̄
vt dr̄ col. ii. Ipe eſt in quo ſūt
oēs theſauri ſapie ⁊ ſcie abſcō-
diti. Nūqd ipe fuit verus au-
gur. i. p̄ſcius futurorū quādo
p̄dixit ciuitati hieruſalē mala
que illi ſupuentura erant Lu.
xix. Uenient inq̄t dies in te et
circundabūt te inimici tui val
lo et ad terrā proſternēt te et
filios tuos qui in te ſunt: ⁊ nō
relinquent in te lapidē ſup la
pidē eo q̄ nō cognoueris tem
pus viſitationis tue. Item nū
quid ipe fuit verus augur: id
eſt diuinus et preſcius futuro

rū malorū que ſup eū ventu-
ra erāt quādo aſſumpſit diſci
pulos ſuos ſecreto et ait illis
Ecce aſcendim⁹ hieroſolymā
et conſumabūtur oīa que ſcri
pta ſunt de filio hoīs: tradet
eū gentibus et illudet et fla-
gellabitur ꝛ conſpuet: ꝛ poſt
ꝙ flagellauerit occident eū: et
die tertia reſurget. Luc. xviii
Item nunquid fuit verus au-
gur et pſcius futurorū quādo
in cena predixit iude traditio
nē: petri negationē: ꝛ diſcipu
lorū ſcandalizationē. Lu. xxii
Item qn̄ predixit ſigna mira
bilia et ſtupenda ante iudiciū
ventura. Luce. xxi. Erunt in-
quit ſigna in ſole ꝛ luna ꝛ ſtel
lis: et i terris pſſura gētiū ꝛc.
Item qn̄ predixit finale et tre
mēdū iudiciū. Cū (inquit) ve-
nerit filius hoīs in ſede maie
ſtatis ſue et oēs angeli eius
cū eo. Tūc congregabūtur añ
eū oēs gentes ꝛc. Mathei.
xxv. Item quando predixit fu
tura ſupplicia: que reſeruant
reprobis: et eterna gaudia: q̄
preparata ſunt electis: de qui
bus habetur Math. xxv. et in
multis alijs paſſibus. Pro-
pterea iṗe poterat dicere iu-
deis incredulis illud qđ legit
Joſeph dixiſſe fratribus ſuis
Geneſ. xliiii. An ignoratis ꝙ
nō ſit ſimilis mei in auguran
di ſcientia. i. in predicendo fu
tura.

¶ Item ſcđo Naaſon in-
terpretatur ſerpētinus: ꝛ hec
interpretatio ſimiliter conue
nit xp̄o: tamē in bonā ꝑtē: q2
more ſerpētis decepit diabo-
lum per prudentiā et aſtutiā
ſuā. Propterea iṗe met ſeipſ
cōparat ſerpēti Jo. iii. di. Si
cut moyſes exaltauit ſerpentē
in deſerto: ita exaltari oportꝫ
filiū hominis. De exaltatiōe
añt ſerpentis per moyſē facta
legitur Nume. xxi. ꝙ dn̄s mi-
ſit ſerpentes ignitos: id ē qui
ſpirabant de ore ignem in vl-
tionem peccatorū populi he-
braici ambulantis per deſer-
tum. Ipſi añt ſerpentes adeo
venenoſi erāt ꝙ quotquot tā
gebant inficiebant. Sed do-
minus dedit cōtra hanc pla-
gā remediū quādo precepit
moyſi vt faceret ſerpentē ene-
um et eum eleuaret in palo et
omnes qui tacti eſſent a veris
ſerpentibus in eū reſpicerent
et ſanarētur. Per quod recte
prefigurabatur: ꝙ merito xp̄i
paſſionis ſanamur a morſib⁹
ſerpentiū infernalium. Ideo
ſubdit iṗe xp̄us. Ita exaltari
oportet filiū hoīs: vt oīs
qui credit in iṗm non pereat
ſed habeat vitam eternam.
Item de hoc alia et ſimilis in
virtute figura habetur Exoď.
iiii. vbi dicitur ꝙ virga moy
ſi conuerſa in ſerpentem cepit
deuorare ſerpentes magorū
Pharaonis. Sic et chriſtus
qui habuit ſimilitudinem car

nis peccati: quia habitu inuẽtus eſt vt homo deuorauit et exterminauit de mundo pñti ſerpentes ignitos.i.demones qui cõtinue ſpirant ignẽ pcti; et qui aſſidue manent in igne. Adeo autẽ eos dicitur exterminaſſe ꝙ nobis nequaꝙ nocere valẽt niſi nobis cõſentiẽtibus: ſicut nec canis mordax ad ſtipitẽ ligatus nocere poteſt homini niſi ſeipm̃ nimiuz illi approximauerit.

D ¶ Secundo dicta interpretatio conuenit homini iuſto: qui primo põt dici naaſõ. id eſt augur. hoc ẽ preſcius futurorum. Nam de viro iuſto ſcribitur Eccl. iiii. Melior eſt puer pauper et ſapiens .i. vir iuſtus: q̃ mũdus eſt tãꝙ puer rege ſtulto et ſene q̃ neſcit preuidere in poſteruz. Nõne valde ſapiẽs erat ipe Hiero. qui uidens futura dicebat. Quotiens diem illum ſcilicet futuri iudicij conſidero toto corpore contremiſco. Nam ſiue comedam: ſiue bibam: ſiue aliquid aliud faciã ſemper videtur ſonare in auribus meis illa vox. Surgite mortui venite ad iudicium. Nonne bonus augur id eſt preſcius futurorum erat ipe Job: qui dicebat. Fugite a facie gladij eius quoniam vltor iniquitatum gladius eius et ſcitote eſſe iudi ium. Job. decio nono. Itẽ nonne bonus augur et preſciꝰ futurorum fuit ipe Eſayas cũ dicebat. Dominus ad iudiciũ veniet cum ſenibus populi ſui Eſa. iii. Nonne bonus augur fuit ipſe Joel cum dic. Veniet dies domini magnus et horribilis. Joelis. iii. Item nonne bonus augur et preſcius futurorum fuit ipſe Paulus cũ dic. Omnes nos manifeſtari oportet ante. ꝛc. ii. Corinth. v. Sed prochdolor inſurrexerũt quidam neſcio quales augures ſeu diuinatores q̃ quaſi diuinantes futura et prenoſticantes dicũt ſe velle in finẽ penitere quaſi certũ habẽtes ꝙ vſqꝫ in ſenectam et ſenium viuere habeãt: quaſi tempus et menſuras ipſius habentes in ſua poteſtate ꝛ diſpoſitiõe. Item vir iuſtus põt dici naaſon: id eſt ſerpẽtinus propter tres ſpeciales proprietatatꝭ ſerpentis. Quarũ hec eſt.

E ¶ Prima eſt ꝙ ſerpẽs pro tuendo capite totum corpus exponit periculo. Sic et nos tm̃ debemus diligere caput noſtrum: id eſt xp̃m ꝙ ob amorem illius debemus potius mortẽ milleſies pati q̃ velle ab eo ſeparari. Et hoc ẽ qđ di. Paul̾ Ro. viii. Quis nos ſeparabit a charitate dei an pſecutio: an fames: an nuditas: an gladiꝰ? Deinde ſubdit. Scio ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita ꝛc. ¶ Secunda proprietas eſt ꝙ ſicut ſerpens volens de-

ponere pellem veterem poſnit ſe in arto loco. Sic et nos debemus laborare et contendere vt tranſeamus per anguſtam portam penitentie et ibi relinquere veterē pellem praue conſuetudinis et peccati: ſecundum illud Ephe. quarto. Deponite vos ſecundum priſtinam conuerſationem veterem hominē. ¶ Tertia ꝓprietas ſerpentis eſt ꝙ ne audiat vocem incantatoris vnam aurē iungit terre aliā aūt cauda obturat. Sic et iuſtus ne incātetē a demone debet figere vnā aurem in terram: per recordationem humane fragilitatis, et miſerie: que multipliciter in nobis apparet.

Nec ſilētio ꝑtereūdū eſt illud Vlyſſeū qui iuſſit ſocios ſuos malo nauis colligari et eorū obturari aures: vt eo facilius ſyrenū cātus ꝑtrāſirēt. Quid em̄ aliud eſt nō audire et ſurda aure ſyrenas ꝑtranſire: ꝙ̄ mundi ſpernere voluptates. Aliā aūt dz obturare cauda ꝑ ꝯſideratione mortis et finis: et tunc non poterit incantari qr vt habetur Eccleſiaſtes ſeptimo. Memorare nouiſſima tua et in eternū non peccabis Propterea nos admōet xp̄s Math. decimo. di. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes. ⁊c.

F ¶ Tertio dicta interpretatio conuenit virgini marie que merito poteſt dici naaſō id eſt augur ſeu preſcia futurorum. Nonne bene fuit preſcia futuroꝝ quando in nuptijs deficiente vino dixit filio ſuo Vinum non habent Luce ſecūdo: quaſi dicat. Futurum eſt et quidem in procinctu vt cōuertas aquam in vinum. Unde in ſignum huius dixit ſeruis. Quodcunq dixerit vobis facite: quaſi iam preuideret filium ſuum dicturum ſeruis. Implete hydrias aqua: vt eaꝫ conuerteret in vinum: ſicut poſtmodum rei probauit euentus. Item nūquid ipſa fuit preſcia futuroꝝ: quādo in ſuo cantico prophetauit de ſe ipſa d. Luce. primo Ecce em̄ ex hoc: ſcilꝫ ꝙ virtute humilitatis concepi dei filiū Beatam me dicent omēs generationes. Item nūquid ipſa virgo maria fuit preſcia aduētus ſpiritusſancti in hoc ꝙ a die aſcenſionis filij ſui in celū ipſa perſeuerabat in oratione implorans ipſius ſpiritusſancti aduentum: ſecūdum quod dicitur Actuū primo. Erāt hi omnes perſeuerantes in oratione vnanimiter cum mulieribus et maria matre iheſu et fratribus.

G ¶ Item ipſa mater domini noſtri meritiſſimo dicitur naaſon: id eſt ſerpentina in bonā ꝑtem. Nam ſicut filius ſuꝰ habuit ſimilitudinē ſerpentis nāi. hoīm peccatorū quia ha

bitu inuentus eſt vt hō: vt hēt phil. ii. Caruit tñ veneno pctī Ita et ipa ſimil' fuit ſalijs mulieribus: caruit tamē veneno carnē: tñ quia ſine peccato concepta: tñ quia ſine corruptione fecunda: tuȝ quia ſine dolore puerpera: et ſic de alijs maledictionibus venenoſis: quibus ſubijciūtur cetere mulieres. Propterea gabriel eā ſalutās dī. Aue. q. d. O glorioſa domina regina celi et terre vobis venficio ex parte dei ꝙ eſtis ſine ve. i. ſine maledictione. Salutemus igitur eā. ꝛc.

SEcūdus liber de quo loquitur Joh. vbi ſupra dicitur liber incarnatiōis diuinalis: q̄ ſcriptus eſt int⁹ et foris Intus quidē q̄tū ad vetus teſtamentū: ꝛ foris q̄tū ad nouū. Ubi notandū ꝙ intus inuenim⁹ de hac ſctiſſima incarnatiōe duo magna teſtionia.

Ꝑ ¶ Prio quidē vnā figurā: d̄ qua hētur Eze. xliiii. vbi legitur ꝙ Ezechiel dicit ſe vidiſſe portam in domo domini clauſam: de qua dicit ei dominus. Porta hec clauſa erit etnō apietur: et vir nō trāſiet per eā: qm̄ dñs deus iſrael ingreſſus eſt ꝑ eam: eritq; clauſa principi qui ſedebit in ea.

¶ Ad propoſitum prout exponit glo. interl'. hunc paſſuȝ. Porta in domo dñi clauſa ē virgo maria que fuit clauſa ꝑ virginitatē ante partū: in ꝑtu: et poſt partū: eritq; clauſa principi. i. verbo dei: in cuius aduētu reſerabit'. hec ibi. Augu. aūt ſic exponit. Quid eſt porta in domo dñi clauſa: niſi ꝙ maria erit ſp̄ītacta? Et q̄d eſt ꝙ vir nō tranſibit ꝑ eam: niſi ꝙ Joſeph nō cognoſcet eam? Et quid eſt ꝙ ſolus dñs ingredit' et egreditur per eam: niſi ꝙ ſpūſſanct⁹ impregnabit eā? et angelorū dñs naſcetur ꝑ eā Et q̄d eſt ꝙ clauſa erit ineternū: niſi ꝙ maria virgo eſt ante partū: virgo in partu: ꝛ virgo poſt partū. ¶ Allegorice iſte textus exponitur in gloſa ordi. De porta celi que clauſa erat ante aduentū et paſſionē chriſti: qui eſt princeps regum terre: ſed poſtq̄ iſte princeps pepēdit in cruce et di. latroni. Hodie mecū eris in paradiſo porta reſerata eſt. Sperare igitur debemus ꝙ tandē ꝑueniemus in celū ex quo porta apta eſt: niſi eā nobis clauſerimus per peccata nr̄a. Unde poſtq̄ ꝓpheta Dauid queſiuiſſet. Quis aſcendit in mōtem domini: aut quis ſtabit ī loco ſancto eius. Reſpondit ſibi ſpirituſſanctus. Innocēs manibus. i. opibus exterioribus malis: ſicut ſunt furta et homicidia. Et mundo corde: q̄tuȝ ad opera interiora. Dominus Cardi. exponit hunc paſſum de beata virgine in ſenſu myſtico ſic. Porta in do=

mo dñi clauſa eſt beata maria per quam patet ingreſſus bo nis in celum ſiue i templum ſanctuʒ dei: ſm illud ps. Hec porta dñi iuſti intrabūt in eā ſcilʒ per ſuam interceſſionem. Item de hac porta ſcribit Geneſis. xxviij. q̄ terribilis eſt locus iſte: non eſt hic aliud niſi dom⁹ dei ⁊ porta celi. Hec enim eſt illa porta cui dñs noſter appropinquans ſuſcitauit mortuum: id eſt genus humanum Luce. vij. Iſta autem porta alibi vocatur hoſtiū celi: ſm illud Apoca. xiiij. Uidi et ecce hoſtiū apertū in celo. Sed quomodo apertum cuʒ hic dicatur ꝙ porta hec clauſa erit. Reſponſio. Beata virgo fuit porta clauſa per virginitatem: ſed hoſtiuʒ apertum q̄tum ad intromittēduʒ oēs in celuʒ per ſuam charitatem qua aſſidue orat ꝓ nobis ad hūc finem. Sequitur: quoniā dñs deus iſrael ingreſſus eſt per eam: ſicut ſol intrat per vitrum abſq; illi⁹ fractione. Et ſicut radius ſolis induit colorem vitri: per cuius medium tranſit: ſic xps tranſiens per vterum virginis: qui eſt vitro mundior, induit carnem immaculatam.

¶ Secundo infra hunc librū inuenimus de hoc myſterio vnam prophetiam: que ſcribitur Baruc. iij. vbi ſic dicitur. Hic eſt deus noſter: et nō eſtimabimur alius aduerſus eū. Hic adinuenit oēm viam diſcipline: et tradidit eā Jacob puero ſuo ⁊ iſrael dilecto ſuo Deīde ſequitur. Poſt hec in terris viſus eſt: et cum hoībus cūuerſatus eſt. Sup hoc paſſu dicit de lyra ꝙ hic eſt ꝓphetia de futuro. Olim em̄ deus adinuenit oēm viam diſcipline: id eſt adinuenire fecit. et tradidit illam iacob puero ſuo: id eſt Moyſi i monte ſyna: vt habetur Exo. xx. Et iſrael dilecto ſuo: id eſt populo iſraelitico quem olim valde ſuper oēs gētes ⁊ nationes dilexit. Qd̄ aūt immediate ſequitur Poſt hec in terris viſus eſt. Aperta eſt ꝓphetia incarnationis filij dei. Unde lōge ante tēpora Baruc: hoc promiſerat dñs: ſm ꝙ expreſſe habetur Leuitici. xxvi. Ambulabo inter vos: et ero deus veſter. Item ꝓueb. viij. Delitie mee eſſe cū filijs hoīm. Unde cum dicitur Poſt hec in terris viſus eſt, notatur rei veritas: qr nunq̄ tale audiuit mūdus q̄ ꝙ verbum caro factum eſt: et habitauit i nobis: vt dicit deuotus Bern̄. Cū aūt ſubditur Et cum hominibus couerſatus eſt, notatur incarnatiōis humilitas. verbi grā. Mundi maxima humilitas eſſet ſi rex vel impator depoſitis regijs veſtib⁹ intraret leproſariam indueretq; ſe veſtibus leproſo

rum: ipſis humiliter propter deum ſeruiēdo eis miniſtrando: pedes lauando: et ſimilia pietatis opera circa eos exercendo. Quāto plus debem⁹ magnificare filij dei humilitatem: qui indutus ſacco noſtre mortalitatis cum hoīb⁹ id eſt cum pctōꝛibus conuerſatus eſt: bibendo: comedēdo colloquendo ⁊ hmōi: vt eos ſua doctrina ⁊ exemplo ſanaret ⁊ ad veritatis viam reduceret. Male ergo de eo murmurabant ſcribe ⁊ phariſei apoſtolis dicentes. Quare cū publicanis ⁊ meretricib⁹ mā ducat ⁊ bibit magiſter veſter? Mathei. ix. Propterea ipſemet aſſignauit cauſam ibidē immediate ſubdens. Non eſt inquit opus valentibus medicus: ſed male habentibus.

¶ Tertio pꝛincipaliter iſte liber dñice incarnationis ſcriptus eſt foꝛis: ⁊ hoc ꝙtum ad nouum teſtamentum: in quo inuenimus ſcriptum Lu. vij. ꝙ cum xp̄s ſuſcitaſſet a moꝛtuis filium vidue in poꝛta ciuitatis Naym: confeſtim populus cepit clamare ⁊ dicere deum gloꝛificando quia ꝓpheta magnus ſurrexit in nobis et quia deus viſitauit plebem ſuā. Sup quo dicit dñs Cardi. et ſimiliter magiſter Nicolaus goꝛram ꝙ xp̄s fuit veraciter ꝓpheta: qꝛ multa ventura pꝛedixit. Nam ipſe fuit propheta ille olim a dño per Moyſem mundo pꝛomiſſus. Deut. xviij. Prophetā ſuſcitabo eis de medio fratrū ſuorum ſimilem tui: et ponā verba mea in oꝛe ei⁹. Male ergo de xp̄o iudicabat Symon ille phariſeus di. Hic ſi eſſet pꝛopheta ſciret que et q̄lis eſt mulier que tangit eum: qꝛ peccatrix eſt Lu. vij. Iſte ergo pꝛopheta fuit: non qualiſcūqꝫ ſed magnus. Magn⁹ quidem in potētia: ſicut dꝛ aliquis pꝛinceps magnus. vñ ps. Magn⁹ dñs ⁊ rex magnus ſuper oēs deos. Adeo enī magna eſt potētia eius ꝙ ip̄e dixit Math. xxviij. Data eſt michi oīs poteſtas in celo ⁊ in terra. Item fuit magnus ſapientia. Sicut aliquis doctus dꝛ eſſe magn⁹ clericus. Coll. ij. In quo ſunt oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſciētie abſcōditi. Item fuit magnus gratia ⁊ virtute: ſm ꝙ de eo loquēs Iohānes baptiſta diſcipulis ſuis dicit ꝙ non ad menſurā dat de⁹ ſpiritū: ſup. hoi xp̄o Ioh. iij. Item fuit magn⁹ et nūc et ſemper erit magnus in eccleſia triūphāte: ſm illd ps. Magna eſt gloꝛia eius in ſalutari tuo. Sequitur: ſurrexit in nobis: hoībus ſup. non in angelis: qꝛ vt habet He. ij. Semen abꝛahe appꝛehendit angelos aūt nuſqꝫ appꝛehendit. Et qꝛ deus viſitauit plebē ſuā: vt paſtoꝛ gregem: vt me-

ſitcus infirmum: vt redēptor captiuū. Ubi notādum ſcdm Bedam ꝙ duplex eſt viſitatio. Quedam ſpūalis ⁊ quotidiana: qua ipſe piiſſimꝰ dñs non ceſſat iugiter ꝙtum in ſe eſt viſitare corda hoīm: et preſertim deuotoꝝ. Alia aūt tēporalis ⁊ viſibilis: qua ſemel tantum viſitauit mūdum: de qua Lu.i. Uiſitauit nos oriēs ex alto. Unde hanc viſitationem admirans ipſe propheta dauid ſic inquit. Dñe quid eſt homo ꝙ memor es eiꝰ: aut filius hoīs qm̄ viſitas eum.

I ¶ Modus aūt quo facta eſt hec ſancta incarnatio patere poteſt per ſimilitudinē in rebus exterioribꝰ. Miles eñ cū vult cāpū belli intrare, ſolet aſſumere arma congruētia illi arti: qui poſtꝙ aſſūpſerit oīa neceſſaria arti bellice, tūc paliquā occultā viā egredit de pallio ſuo: et ſubito ī cāpo ſe oñdit armatū: quo viſo terrētur hoſtes. Ita in ꝓpoſito dei filꝰ volēs bellū gerere cōtra diabolū antiquū hoſtem hūani gñis, occulte deſcendit de celo: et cōparuit ī cāpo huius mūdi totꝰ armatꝰ a ſummo vſq; deorſum. Se aūt armauit in pallio vteri virginalis qñ ex ea ⁊ in ea naturā noſtrā aſſūpſit: quē cū vidiſſent hoſtes eiꝰ demones ⁊ valde exterriti fugiebāt a facie eius: ſicut ptʒ de multis obſeſſis ab eo liberatis. Sʒ certe hoc nouum preliādi genꝰ eſt in quo qui moritur triūphat de hoſte ⁊ vincit. Hūc aūt preliatorem et victorioſiſſimū militē debemus cū regio ꝓpheta dauid inuocare in neceſſitatibꝰ et tentationibꝰ noſtris: et dicere ei. Apprehēde arma ⁊ ſcutum ⁊ exurge in adiutoriū michi: vcʒ in bello huius mundi conſtituto. Effunde frameam et cōclude aduerſꝰ eos qui. ⁊c.

Tertius liber dicitur ſctificationis ſacramētalis qui ſignatus eſt ſigillis ſeptē

K ¶ Unde ſub ſecūdo ſigillo per qꝺ intelligitur digniſſimum altaris ſacramētum latet vnum magnum ſecretum: vcʒ ꝙ non obſtante frequenti et quotidiana huius ſacramēti ſumptione: ipſum tñ chriſti corpus ⁊ ſanguis integra perſeuerant abſq; vlla diminutione. Iſtud ſecretum ponit doctor ſanctus. iiij. ſentē. di. xij. q. iij. arti. i. q. i. In corpore. Ubi dicit corpus xp̄i nō frāgi neq; diminui ad fractionem vel diuiſionem ſpecierū ſacramentalium. Quod quidem ſecretum aperitur dupli ci claue: videlicet.

¶ Primo. Claue figuratiue declarationis. Legitur enim iij. Reguʒ. xvij. ꝙ in quadam ciuitate regionis ſydonie: cui nomen Sarrepta erat quedā bona et ſancta matrona vi

dua pauper: tñ ad quã miſſus a dño Helyas ꝓpheta vt paſceretur ab ea tempore famis exhibuit ſibi pro modulo ſuo humanitatis obſequia: qđ videns ipſe Helyas impetrauit a dño vt non imminueret lechitus olei ſui: neqꝫ farina hydrie ſue deficeret quouſqꝫ dñs immiſiſſet fertilitatem ſuper terram: quod factum eſt poſt annos tres ꝛ menſes ſex.

❡ Ad ꝓpoſitũ helyas qui interpretatur de⁹me⁹ recte figurat dei filiũ qui eſt ver⁹ deus noſter. Mulier vidua eſt natura hũana. Sydonia que interpretatur cõmotio eſt preſens mũdus: qui reuera multipliciter cõmouet: nec vnq̃ in eodem ſtatu permanet. Ipſa igitur pauper matrona natura dico humana ante aduẽtũ veri helye famẽ patiebatur cũ filijs ſuis deſiderans hũc panẽ vñ Tren. iiij. Paruuli petierũt panẽ: ſup. ſacramẽtalem. et non erat qui frangeret eis. Propterea patres ſancti veteris teſtamẽti dicere poterant illud Iob. xxxi. Quis det de carnib⁹ ei⁹ vt ſaturemur. At vero vbi aduenit tp̄s miſerẽdi venit verus helyas dei filius in sareptã ſydonie: hoc eſt in hũc mũdũ: et cõſolat⁹ eſt hanc mulierẽ viduã dãdo ſibi ꝯtra eſuriẽ aĩe farine abundãtiam que non deficit: et ex qua reficitur ipſa et filij ſui: per quã intelligitur ipſuꝫ euchariſtie ſacramẽtum: cuius virtus tãta eſt ꝙ q̃diu mundus iſte durabit non deficiet neqꝫ diminuetur. Oleum aũt in lechito ſignificat ſacramẽtum confirmationis: vel extreme vnctionis: ſed de hoc alias. Nec mireris ſi dñs poſſit ipm ſacramẽtum ſemper integrum cõſeruare: maxime cũ legam⁹ Ioh. vi. xp̄m quinqꝫ milia virorum abſqꝫ mulierib⁹ et paruulis ex quinqꝫ panib⁹ ordeaceis ꝛ duob⁹ piſcib⁹ tam abũdanter pauiſſe: vt ex reliquiis xij. ſporte repleri poſſent. Itẽ ſimile legitur feciſſe ipſe xp̄s Math. xv. vbi dicitur ꝙ ex ſeptẽ panibus ꝛ piſciculis paucis pauit quattuor milia hominũ: exceptis ſimiliter mulieribus et paruulis: quibus abundanter paſtis ſuperfuerunt ſeptem ſporte. Cũ itaqꝫ ipſe xp̄s hec ꝛ his ſimilia peregerit neqꝫ ſit diminuta ei⁹ poteſtas apud nullum debet verti in dubium quin poſſit ſuũ corpus ꝛ ſanguinem integraliter conſeruare: nonobſtante ꝙ quotidie a multis ſumatur Sed vt dicit p̄s. A dño factũ eſt iſtud: et eſt mi. in ocu. no.

❡ Secundo iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue probationis. De hoc eñi ſcribitur de conſe. diſt. ij. qui mã ducat. Ubi loquitur beat⁹ Auguſtinus in hunc modum.

Qui(inquit chriſtus)manducat me viuit propter me. Nõ ergo fratres timeamus manducare panem iſtum :ne forte ipm finiamus:id eſt conſummamus:et quod manducem⁹ non inueniamus : manducatur chriſtus viuit manducat⁹ quia ſurrexit occiſus Nec quidem quando ipm manducamus partes de illo facimus: et quidem i ſacramento ſic fit Ubi gloſa. Species ſacramentales diuidimus ſed non ipm chriſti corpus. Unde ſubditur Per partes mãducatur ꝛ manet integer tot⁹. Per partes manducatur in ſacramento: et manet integer totus i celo. Item beat⁹ Thomas in proſa officij huius ſacramenti dixit ſic. Sumit vn⁹ ſumunt mille tantum iſti ꝙtum ille : nec ſumptus conſumitur.

L ¶ Unde circa hoc notande ſunt alique veritates. Prima ỽitas eſt ꝙ firma fide docti pariter ꝛ indocti tenere debent veritatem huius ſacramenti. Probatur iſta veritas per Ricardum libro pͦrio de trinitate:ſic dicentem. Cum omni fiducia poſſum⁹ deo dicere. Domine ſi error eſt:ſcilicet circa hoc ſacramẽtum:a te decepti ſumus. Nam illa tot et tãtis ſignis atqꝫ prodigijs confirmaſti:et talibus que nõ niſi per te fieri poſſunt: ꝙ nõ ſupeſt dubitãdi loc⁹. hec ille.

¶ Secunda veritas. Simplicibus ꝛ indoctis non competit ſubtiles difficultates hui⁹ ſacramẽti multum inueſtigare. Probatus iſta ỽitas per illud Sapiẽtie dictum. Eccl. iij. Altiora te ne queſieris : ſꝫ que precepit tibi deus : ſcꝫ decalogi ꝑcepta illa cogita ſemper : et in pluribus operibus eius ne fueris curioſus. Non enim eſt tibi neceſſariũ ea que abſcondita ſunt videre oculis tuis. Hec ibi.

¶ Tertia veritas. Quicũqꝫ ſtuduit nimium curioſe inueſtigare ſecreta ꝛ abſcõdita huius ſacramenti myſteria : tandem per errorẽ defluxit. Patet iſta ỽitas per illud Prouerbiorũ.xxv. Scrutator maieſtatis opprimetur a gloria Propterea hortat̃ nos paulus Roma.xij. Non plus ſapere ꝙ oporteat ſapere:ſed ſapere ad ſobrietatem : et vnicuiqꝫ ſicut deus diuiſit menſuram fidei. Humiliem⁹ itaqꝫ atqꝫ captiuemus intellectum noſtrum in obſequium chriſti : in credendo fide indubia et ſimplici veritatem tãti myſterij: vt fidei merito peruenire poſſimus ad locum in quo clare omnia videbimus:videlicet ad regnum claritatis eterne.ꝛc.

¶ Sermo decimus.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptem Apocal. v. Notandum ꝙ beatus Johānes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sctificationis ſacramētalis.

A ¶ Primo igitur vidit librum generationis humanalis: de quo Mat. i. Liber gñationis ieſu xp̄i. In capitulo autem decimo huiꝰ libri legitur ꝙ Naaſon genuit Salmon. Ubi notādū ꝙ Salmon interpretaꝛ ſentiēs ſiue ſenſibilis. Hec aūt interpretatio ꝯuenit

videlicet.
Oīpotenti deo.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur deꝰ poteſt dici Salmon. i. ſentiens. Nam ip̄e valde bene ſentit odoramēta virtutū et bonoꝝ opeꝝ dicēs de quolibet iuſto illud Gen̄. xxvij. Ecce odor filij mei: ſicut odor agri pleni. Nam ſicut agri pleni floribꝰ redolent in naribus hoīm: ſic et iuſti pleni floribus virtutū et gratiarū redolēt corā dn̄o. Propterea dicit aīa deuota illud Cāti. i. Nardus mea dedit odorem ſuū. In cuiꝰ figura legitur Joh. xij. ꝙ Maria magdalena per quā ſignificatur penitentis aīa accepit librā vnguēti nardi piſtici precioſi: et vnxit pedes ieſu: et domus impleta eſt ex odore vnguenti. Sic nō ſolū deꝰ delectatur i odore vnguētoꝝ boni operis: ſed ⁊ domꝰ tota illa celeſtis. Propterea dr̄ Lu. xv. ꝙ gaudiū eſt āgelis dei ſuper vno pctōre pn̄iam agente Et per oppoſitū pctōres ꝙtū cūqꝫ mūdi ⁊ politi exteriꝰ: fetēt tn̄ interiꝰ corā deo ⁊ angelis eiꝰ: et maxime obſtinati. In cuiꝰ figura dixit Magdalena ad xp̄m de Lazaro fratre ſuo Dn̄e iam fetet: quatriduanus eſt eīn: ſup. hn̄s in monumēto Joh. xi. De talibꝰ ergo pōt dici illō Exo. v. Fetere feciſtis odorē vr̄m corā pharaone ⁊ ſeruis eiꝰ. i. corā dn̄o ⁊ angelis eiꝰ ſctis. Sicut ergo homines mūdant abhorrēt fetores corporales: ita deus. ⁊c.

¶ Scd̄o iſta interp̄tatio pōt cōpetere ieſu xp̄o ſcd̄m humanitatē. Nā cū ſcd̄m diuinitatē eſſet inſenſibilis ⁊ inuiſibilis factꝰ eſt homo vt ſcd̄m humanitatē ſenſibilis viſibilis mortalis: atqꝫ paſſibilis appareret. Propterea dicit Paulꝰ Philip. ij. Hoc ſentite in vobis quod et in chriſto ieſu.

C ¶ Ubi notādū ꝙ ipſe xp̄s fuit valde ſenſibilis: qꝛ multa et grauida ſenſijt quo ad quinqꝫ ſenſus corporeos. Primo eīm ꝙtū ad ſenſū viſus fuit valde ſenſibilis qn̄ vidēs ciuitatē hierl'm fleuit ſuꝑ illā3 di. qꝛ ſi

cognouiſſes ꝛ tu ſupple fleres qm̄ veniēt dies in te.ꝛc. Luce xix. Item qn̄ videns mariā ꝛ marthā ſororē ei⁹ plorantes tm̄ eſt illis cōpaſſ⁹ ꝙ lachrymat⁹ eſt Iohā.xi. Itē fuit val de ſenſibilis ꝙtum ad ſenſum viſus: qn̄ in hora paſſionis in tuitus eſt piā matrē eius am plexātē arborē crucis nec potentē loqui pre dolore. Ille eīm aſpect⁹ matris ſue valde auxit dolorem ſuum.

¶ Scd̄o xp̄us fuit valde ſenſibilis ꝙtū ad ſenſum audit⁹ qn̄quidem eo pendente in cru ce audiebat blaſphemias improperia detractiones ꝛ irri ſiones iudeorum dicentium Vach q̄ deſtruis tēplū dei ꝛ ī triduo illud reedificas. Sal ua temetipſum: ſi filius dei es deſcēde de cruce. Alios ſal uos fecit: ſeipſum non poteſt ſaluum facere. confidit in deo liberet eū ſi vult Math. xxvii

¶ Tertio fuit valde ſenſibilis ꝙtū ad ſenſū olfactus: qꝛ fuit crucifix⁹ in loco fetidiſſimo: vcꝫ in monte caluarie vbi pēdebant cadauera mortuorū ex quibus fetor mirabilis vſqꝫ ad nares piiſſimi iheſu exaltabat. Et de hoc prophetatum fuerat: Sapi.ii. Morte turpiſſima condemnemus eum. Morte inqꝫ turpiſſima nō ſolū ꝙtum ad ipſum gen⁹ mortis verū etiā ꝙtum ad lo cum mortis ꝛ paſſionis.

¶ Quarto chriſtus fuit vali de ſenſibilis ꝙtum ad ſenſum guſt⁹. Nā in cruce pēdens cōqueſtus eſt pie de potu dicēs: ſitio. Illi aūt maledicti ribal di dederūt ei bibere vinū felle mixtum qui cum guſtaſſet no luit bibere pre illius amaritudine. Unde in pſona ipſius loquēs regi⁹ ꝓpheta Dauid ſic inquit. Dederunt ſupple impiiſſimi iudei: In eſcā meam fel ꝛ in ſiti mea potauerunt me aceto.

¶ Quinto fuit valde ſenſibi lis ꝙtum ad ſenſum tactus: partes enim ille humani corporis in quibus cōgregantur nerui ꝛ vene ſūt maxime ſenſi biles: cuiuſmodi ſunt pedes ꝛ manus: vt ergo grauiorem penam inferrēt maledicti iudei chriſto pcuſſerūt eū in illis partibus: ſecundum illud Pſalmiſte. Foderunt man⁹ meas ꝛ pedes meos: dinume rauerūt oīa oſſa mea: et ſunt v̓ba dicta in perſona xp̄i ꝛ ſic ptꝫ qūo dicta interp̄tatio con uenit xp̄o ſm̄ vtrāqꝫ naturā.

D ¶ Scd̄o dicta interp̄tatio ꝯuenit viro iuſto q̄ dr̄ Sal mon. i. ſēſibilis: debet eīm ſētī re. Pr̄io illa q̄ ſūt īferius: ſcꝫ tpalia ꝛ t̄rena bona vt illa cō tēnat. Itē corp⁹ vt ip̄m ratiōī ſubiiciat. Itē t̄rā vt vn̄ venerit ꝛ quo finalit̄ tēdere habeat cognoſcat. debꝫ eīm vir iuſt⁹ facere ſicut qdā piſcis q̄ dr̄

ſalmõ qui ſẽtiẽs aquã amarã retrocedit ⁊ ſe iterũ cõuertit ad dulcem. Sic ⁊ vir iuſtꝰ cõſiderans omnia hec inferiora amara retrocedit ⁊ ſe iterũ at ꝗ iterũ conuertit ad dulciſſimum ieſum xp̃m.

¶ Secundo vir iuſtus debet ſentire illa que ſunt interius: ſcꝫ in conſcientia: vt ſunt etiã minuta peccata venialia a quibus cauere debet: ⁊ ſi illa ſenſerit iam ineſſe debet cum omni diligentia laborare vt illa abijciat: ſicut ꝙ Pſal. faciebat qui dicebat. Conuerſus ſum in erũna mea dum configitur ſpina: ſcꝫ culpe venialis: a fortiori dum configiẽ ſpina culpe mortalis. Sed ꝑfecto multi ſunt qui facillime ſentiũt ſi in corpore ꝗtũcunqꝫ parũ tãgantur ⁊ ledantur: ⁊ vulnera ꝗuis quãdoqꝫ parua ſtatim mederi feſtinant. qui tñ mortalia peccata letaliter vulnerantia pauperes animas ſentire non videntur. nec etiam ſi ſẽſerint: de remedio opportuno ſibi ꝓuident: in quorũ perſona ſigillatim loquitur Salomon ꝓuerbiorũ. xxiij. dicens. Verberauerunt me ⁊ non dolui: traxerũt me ⁊ non ſenſi. Quando eñ homo trahitur modo per aures modo per naſum ⁊ non ſentit ſignũ eſt ꝙ eſt mortuus corporaliter. Sic in propoſito quando miſeri peccatores non ſenſiũt grauitatẽ petõꝝ ſuorũ ſignũ eſt ꝙ ſũt obſtinati in peccatis ſuis ⁊ ſpũaliter mortui. Et ſimiliter dicendũ eſt quando trahũtur diuerſis penis nec emendantur.

¶ Tertio vir iuſtus debet ſẽtire crucis xp̃i ſupplicia per cordialẽ cõpaſſionẽ ⁊ deuotã meditationẽ: hoc docꝫ Salo. ſapi. j. di. Sentite inquit de domino in bonitate. Sic ſentiebat de dño iheſu xp̃o ipſe Paulus cum dicebat: xp̃o cõfixus ſum cruci Gala. vj. Videmus enim ꝙ cum caput patitur ⁊ dolet totũ corpus ſentit ita ⁊ viri iuſti cõpatiunẽ xp̃o ſicut beatus Franciſcus: beata katherina de ſenis. Si quis a ſit tempore ⁊ loco nõ cõpatitur xp̃o patienti ſignum eſt ꝙ nõ eſt menbrũ eius ſed diaboli: ſicut neqꝫ brachium abſciſum a corpore cõpatiẽ corpori pacienti ⁊ dolenti propterea. Paulus admiratiue loquẽs Ro. xj. dicit ſic. Quis cognouit ſẽſum dñi. q. dicat pauci ſunt qui veraciter chriſto compatiantur.

¶ Quarto vir iuſtꝰ debet ſẽtire illa q̃ ſũt ſuperius: ſcꝫ celi gaudia vt ardentiꝰ in illa tẽdat. Vultur eñ dr ſentire predã ſuã vltra mare: qꝛ valde viget in ſenſu odoratꝰ. Similiẽ canis poſtꝗ predã ſuã amiſit nõ ceſſat donec iterũ inueniat eã. Sic ⁊ iuſti taliter predam

illã celeſtis glie taliter odo-rant ꝙ nõ quieſcũt donec inue nerit illã: ſm illud. Ro.xxviij q̃ ſcðm ſpiritũ ſũt q̃ ſũt ſpũs ſentiũt. Talis fuit Paulus qui poſtq̃ amiſit predam ſuã quã inuenerat cum in raptu archana dei viderat deinceps non ceſſauit currere per vni-uerſum ferme orbẽ donec in-uenit eam in ſua coronatione E ¶ Tertio principalit̃ bea ta virgo poteſt dici Salmõ .i.ſẽſibilis. Nũqd em̃ fuit val de ſenſibilis ⁊ doloroſa quan do audiuit a ſancto Symeo-ne cũ ſuſciperet paruulũ ieſũ in vlnas ſuas. Poſit⁹ eſt hic inſignũ cui contradicet̃ Luce ij. Item nũqd valde ſenſibilis ⁊ doloroſa fuit qñ pdidit filiũ ſuũ in tẽplo in tãtũ vt tertio die cũ eũ inueniſſet dixerit ei Fili qd feciſti nobis. Ecce pa-ter tuus ⁊ ego dolentes q̃re-bam⁹ te Lu. ij. Itẽ nũqd fuit valde ſẽſibilis ⁊ doloroſa qñ vidit ꝙ oportebat eã cũ par-uulo deſcendere in egyptum eo ꝙ herodes iam incipiebat machinari in mortẽ paruuli Math.ij. Itẽ nũqd fuit valde ſenſibilis qñ vidit filiũ ſuum in medio duorũ latronũ pen dentẽ in crucis patibulo nec poſſe ſibi opem vel a via ferre: ſed neq; et pre dolore loqui. Tunc enim impleta fuit in ea illa Symeõis ꝓphetia. ⁊ tuã ipſius animam pertranſibit gladius Luce.ij.

Secundus liber dicitur incarnationis diuinal' qui quidẽ liber ſcriptus eſt in tus ⁊ foris. Intus quidẽ q̃tũ ad vet⁹ teſtamẽtũ: in quo in-uenim⁹ duo magna teſtimo-nia de hac ſanctiſſima incar-natione: videlic; vnam figurã et vnam ꝓphetiam.

¶ Prio igit̃ infra hũc librũ inuenim⁹ vnã pulchrã figurã que ſcribitur Ezechi.i. Ubi le-gitur ꝙ ipſe Ezechi. vidit vnã ſingularẽ viſionẽ quã deſcri-bẽs ſic ait. Uidi inqt ⁊ ecce vẽ tus turbinis veniebat ab aq-lone ⁊ nubes magna ⁊ ignis inuoluens. Et ſplendor in cir cuitu eius ſc; nubis: ⁊ de me-dio eius quaſi ſpecies electri .i. de medio ignis. Et in me-dio eius ſimilitudo.iiij.aĩa-lium: ⁊ hic aſpectus eorũ ſimi tudo hominis in eis: Deide deſcribuntur illa .iiij. aĩalia: cũ poſt pauca dicitur ſic: faci ea hoĩs ⁊ facies leonis a dex-tris ipſorum .iiij. facies bo-uis a ſiniſtris ipſorũ.iiij.⁊ fa-cies aquile deſup.iiij.⁊ facies eorũ ⁊ penne eorũ extente de ſuper hec ibi.

¶ Ad propoſitũ ventus tur binis veniẽs ab aqlone pfi-gurabat aduẽtũ gabrielis ad virginem mariam: qui recte vocatur ventus turbinis: q2 cum ipſe Gabriel ſalutaſſet ip ſam virginẽ: di. Aue gratia

plena.ꝛc. Turbata eſt maria in ſermõe ei⁹ ꝛ cogitabat q̄lis eſſet iſta ſalutatio Luce.j. Nu bes aũt magna eſt xp̄i hũani tas: ignis autẽ inuoluens eſt ſpirituſſanctus: virtute cuius facta eſt iſta vnio diuinitatis ꝛ humanitatis: illud eſt: qđ ſe quitur. Sp̄uſſanctus ſupueni et in te. Splẽdoꝛ ignis in circuitu nubis ſignificat illã ple nitudinẽ gr̄arũ ꝛ donoꝝ ſpi ritualiũ q̄ fuerũt in xp̄o: ſm ꝙ homo. Et de medio ei⁹: ſcꝫ ignis: quaſi ſpẽs electri ſup ple procedebat. Electrum enim eſt metallum quod fit ex auro ꝛ argento: ꝛ quia eſt ibi tripliciter plus de auro q̄ꝫ de argento: ideo ibi aurũ in fulgoꝛe ſuo paleſcit ꝛ minus rutilat: argentũ vero creſcit in claritatẽ. Sic dũ humanitas fuit vnita diuinitati ĩ xp̄o argentũ cepit fulgere: vt patuit in eius trãſfiguratiõe ꝛ alijs opibus miraculoſis: ſed ipſa diuinitas viſa eſt quodãmõ pallere: quia occultabatur: ꝛ quodãmodo obſcurabat̃ ſub pallio humanitatis. Nichilo minus ipſe xp̄s ſe habuit ibi permodũ electri: quia opera eius magis erãt diuina q̄ꝫ hu mana: ꝙ aũt in medio nubis apparuit ſimilitudo.iiij.aĩaliũ ſignificatur: ꝙ ipſe chriſt⁹ comparatus eſt quatuoꝛ animalibus ſecundum diuerſos eius ſtatus.

Nam in ſua incarnatione ꝛ natiuitate habuit ſimilitudinem hominis: quia habitu inuẽtus eſt: vt homo Philip.ij. Secũdo in ſua paſſione habuit ſimilitudinem bouis ꝓuer.vij. quaſi bos du ct⁹ ad victimã. Tertio in ſua reſurrectione habuit ſimilitudinẽ leonis: ſecũdũ illud Eſa.v. Rugitus eius quaſi rugitus leonis: iſte rugitus fuit quando ipſe xp̄s clamabat ad patrẽ pꝛo reſurrectiõe ſui coꝛ poꝛis dicens: illud Pſal. Exurge quare obdoꝛmis dñe exurge ꝛ ne repellas in finẽ quare faciem tuã auertis.i. auertere videris in hoc ꝙ nõ ſtatĩ reſuſcitas coꝛpus meũ iacẽs in ſepulchꝛo.ꝛc. Item ſicut leo ſuo fremitu facit tremere cubile ſuũ. Ita ꝛ in xp̄i reſurrectione terremot⁹ factus eſt magn⁹ circa ſepulchꝛũ in tm̄ ꝙ exterriti ſunt cuſtodes ꝛ facti ſunt velud moꝛtui: tũc eñ vicit leo de tribu iuda. Quarto xp̄s in ſua aſcẽſione habuit ſimilitudinem aquile: tũ quia altius ceteris beatis volauit: quia vſq; ad dexterã dei patris: tum quia ap̄l'is ꝛ ceteris iuſtis modũ volãdi incelum docuit: ſm illud Deut.xxxij. Sicut aquila ꝓuocãs ad volãdum pullos ſuos ꝛ ſuper eos volitãs. tũ quia quotquot in celũ aſcẽdũt virtute ꝛ merito ipſius aſcendũt: ſm illud qđ

ſubditur: Expandit alas ſuas ⁊ aſſūpſit eos: ſcȝ electos atq̧ portauit in humeris ſuis.

G ¶ Uel aliter ipſe xp̄s habet quadruplicē faciē: ſcȝ aquile leonis hoīs ⁊ bouis. Faciē aquile oſtendit beatis. Faciē leonis oſtēdit dānatis: q̄ terret eos ſm illud Pſal. Turbatus eſt a furore ocul⁹ me⁹: ⁊ loquitur in pſona dānati. Faciē hominis q̄ gratioſa eſt oſtendit viris penitentibus qb⁹ dicit illud Johā. xix. Nunc quidem triſtitiā habetis: ſed iterum videbo vos ⁊ gaudebit cor veſtrum. Faciē autē bouis oſtendit obſtinatis peccatoribus minando eis dānationē eternam. Potiſſime aūt ipſe xp̄s oſtendet faciē bouis cum cornib⁹ ꝯtra obſtinatos peccatores in die mortis ⁊ iudicij: quia vt dicit Pſal. Tunc exaltabuntur cornua iuſti ſup ple xp̄i. i. tūc manifeſtabit ei⁹ maxima ira cōtra inſenſatos peccatores. Jn cui⁹ ſign. legitur. iij. Re. xxii. ꝙ Sedechias fecit ſibi cornua ferrea ⁊ ait regi iſrael: his cornibus ventilabis ſyriā donec deleas eā Sic ⁊ ipſe xp̄s cornibus ſue mirabilis ⁊ implacabilis ire ventilabit ſyriā. i. multitudinem peccatorum in die iudicii donec deleat eam. ⁊ hoc fiet quando dicet ipſis reprobis. Jte maledicti in ignem eternum Mathei. xxv.

H ¶ Moraliter vir iuſt⁹ debet habere iſtas quatuor facies. Primo quidē debet habere faciem hominis per diſcretionem ⁊ manſuetudinem Secundo faciem bouis per carnis crucifixionem ⁊ placētem deo oblationem: ſicut in veteri lege boues deo offerebantur in ſacrificium. Tertio debet habere faciem leonis p peccati deteſtationem ⁊ fugā Quarto faciem aquile per diuinorum ⁊ celeſtium ſanctam comtemplationem: ⁊ ſic patȝ de figura huius myſterii.

¶ Secundo inuenim⁹ infra hunc librum vnam ꝓphetiā q̄ ſcribit Exodi. iiii. vbi dicit Moyſes ad dn̄ȝ. Obſecro domine mitte quē miſſur⁹ es: in q̄bus verbis moyſes orabat: cū dicebat. Obſecro dn̄e: ⁊ prophetabat quia mitte quē miſſur⁹ es: ſcȝ filiū tuū ad redimēdum genus humanum ſecundum autem: ꝙ Moyſes eligebatur a domino vt per eum populus iſraelitic⁹ liberaretur de manu Pharaonis figura erat ꝙ fili⁹ dei eſt gi deberet ad liberādum populum de poteſtate diaboli ⁊ de hoc ſufficiat ad preſens.

¶ Secundo iſte liber ſcript⁹ eſt foris q̄tum ad nouū teſtamentum. Ubi legitur Luce. iiii. ꝙ poſtq̄ chriſt⁹ ſemel p̄dicaſſet in ſynagoga ⁊ ſtuperent audiētes ſup ſermonib⁹

ſuis appropinquās ad quen=dā demoniacū ſtatī exclamauit demō per os eius dicens. Sine: quid nobis ꝛ tibi iheſu nazarene: veniſti perdere nos Scio te qꝛ ſis ſctūs dei Increpauit aūt illū dicēs. Obmuteſce et exi ab illo. Et exiuit illico. Itē in eodē capit. habet ꝙ cū multis demoniacis manus imponeret: exibāt demonia a multis clamātia ꝛ dicentia: quia tu es filius dei. Et increpās nō ſinebat ea loqui qꝛ ſciebant ipm eſſe xpm. Hec ibi

I ¶ Sup quo paſſu pñt moueri tres difficultates. Pria qd ſignificat demoniac⁹ in ſynagoga. Reſponſio ſignificat ſm Do. Cardi. ꝙ in qualibet cōgregatiōe etiā ꝙtūcūqꝫ ſctā eſt ſemp aliquis demoniacus q̄ pturbat pacē habentes. Et hoc ſignificatū eſt p id quod ſcribit Job. i. ꝙ cū veniſſent filii dei vt aſſiſterēt corā dño affuit inter eos ſathan. Itē patꝫ p illud Jo. xii. vbi xps loquēs de congregatiōe diſcipulorū ſuorū di. Nonne ego vos. xii. elegi et vn⁹ ex vobis diabol⁹ eſt. Propterea Aug. excuſās ſanctas congregatiōes cōtra eos qui ſcandalizātur de bonis ſi quos paucos malos inter eos viderit dicit ſic. Quātūlibet inuigilet diſciplia domus mee homo ſum. Nec michi arrogare audeo vt dom⁹ mea melior ſit: ꝙ archa noe. vbi tātū inter octo hoīes vn⁹ reprobus inuētus eſt: aut melior ſit ꝙ domus abrahe: vbi dictū eſt. Eiīce ācillā ꝛ filiū ei⁹ aut melior ſit ꝙ domus Iſaac vbi de duobus geminis ī malachia dictū eſt. Jacob dilexi Eſau aūt odio habui. Deinde ſubdit. Sicut difficile ſum expertus meliores ꝙ q̄ in monaſteriis profecerūt: ita nō ſum peiores exptus ꝙ qui in monaſteriis defecerunt. Hec ille. et recitat di. xlvii. Quātulibꝫ.

R ¶ Secūda difficultas eſt. Quare dñs phibuit diabolo ne cōfiteretur eū eſſe ſctm̄ dei filiū. Reſpōſio hoc fecit ad inſinuādū ꝙ nō ē ſpecioſa laus in ore pctōris: vt hētur Eccli. xv. Propterea his q̄ docte et pulchre predicāt ſed male viuūt improperat dñs p pſalmi. dicēs. Quare tu enarras iuſticias meas et aſſumis teſtamentū meū per os tuū. Maxime qꝛ tu odiſti diſciplinā ꝛ p iecisti. ꝛc. Itē hoc fecit ad inſtructionē noſtrā: vt ſcꝫ doceret nos fugere laudes hoīm: ꝛ maxime turpiū pſonarū: qꝛ ſicut di. ſen. lib. de virtutib⁹. Tam triſte debet noobis eſſe laudari a turpib⁹ ꝙ ſi laudaremur ob turpia.

L ¶ Tertia difficultas eſt. Quō ipe demon cognouit de xpo ꝙ eſſet filius dei. Reſponſio hoc cognouit p opa ꝛ ope randi modū: vt hētur in glo.

ord. allegādo venerabilē Bedā ſic inquiētē. Cū (inq̄t) ieiunio fatigatū videret diabolꝰ xp̄m verum hoiem intellexit: ſed q2 tentando nō p̄eualuit veruȝ dei filiū eſſe dubitauit. Nunc ergo per ſignorū potētiā iaȝ certior effectus filium dei arbitratus eſt.

M ¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta eſt declarat per exemplum in naturalibꝰ. Legimus eīn de vnicorne q̄ē animal valde terribile. Percutit eīn ſuo cornu tam periculoſe q̄ nemo poteſt inde ſanari: nec cōtra eū protegi: tamen poſita coram eo puella virgine et formoſa ſtatim depoſita oī ferocitate cadit corā ea et dormit in ſinu ſuo. Ad ꝑpoſitū per vnicornem intelligitur rigor diuīe iuſticie cōtra humanum genꝰ: qui olim adeo terribilis erat q̄ nō erat qui poſſet ſe abſcondere a calore eius. Sed tandē inuēta eſt vna pulcherrima puella videlicet virgo maria que in tantum mitigauit rigorē iuſticie eius q̄ ip̄m traxit ad gremiuȝ vteri ſui. Propterea merito ſunt prefigurata ī dalida: que fecit reclinare ſampſonē virorum fortiſſimum in ſinu ſuo. Judi. xvj. Unde ꝛ de huiuſmodi vnicorne ſcribitur in pſal. Edificauit ſcilicet dei filius ſicut vnicornis ſanctificiū ſuū. id eſt virginis vterum ſanctū Quia ſicut vnicornis nō permittit quodcunq̄ aliud aīal ad ſuum latibulum ſeu reclinatoriū propiꝰ accedere. Sic nec xp̄s permiſit q̄ in illo ſancto tabernaculo in quo nouē menſibus et diebus decē reclinauit, alius homo reclinaret eo q̄ ipſum ſibi ſoli ab eterno elegit et preordinauit.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramētalis qui deſcribitur in themate cum ſubditur Signatū ſigillis ſeptem. Unde continuātes materiā de ſcdo ſigillo ad huc īuenio ſub iſto ſigillo vnum magnuȝ ſecretū: vid3 q̄ chriſti corpus ſimul et ſemel in ſe idem exiſtēs eſt in diuerſis et diſtinctis altaribus ſacramētaliter. Jſtud ſecretuȝ p̄ōit. d. .x.iij. q .lxxv. ar. i. in ſol. ad tert. quod quidē ſecretū aperitur duplici claue. Et

N ¶ Prio claue figuralis declaratiōis. Legitur eīn. i. Re. xxviij. q̄ cum poſt mortem ſamuelis ꝓphete rex Saul grauiter ab aduerſarijs īpugnaretur ꝛ preſertiȝ a Philyſtijs conſuluit dominum quid naȝ agere deberet: qui cum non ei reſpōderet mutato habitu regio ꝛ alio aſſumpto ne cognoſceretur venit ad quandaȝ mulierem diuinatricem rogans eam: vt ſibi ſuſcitaret Samuelem: id eſt apparere faceret. Cum ergo illa feciſſet ſuas in

cātationes ſtatim appuit Samuel amictus pallio. Quem cum ſtatim Saul adoraret ſe inclinando dixit ei Samuel. Quare inquietaſti me vt ſuſcitarer. Cui ille. Coartor nimis. Ecce eñ Philiſtijm pugnant contra me: et neſcio qđ agere debeam. Conſului autē dominū: ſed nō reſpondit michi. Tandē cum Samuel dixiſſet Sauli ꝙ in craſtinū deberet occidi per ipſos Philiſteos iterū requieuit i domino. Ad ppoſitū, per Samuelem qui interpretatur audiēs dñm: pfigurabatur xp̄us: qui ſemper audiuit deum patrẽ obediendo voci ſue. Unde ipſe dicebat Joh. xiiii. Sicut mā datū dedit mihi pater ſic facio. Utinam ſic poſſemus dicere. Iſte ergo Samuel ſemel mortuꝰ pro nobis ſuſcitatur in ſacramēto altaris dum ad verba ſacerdotis ibi icipit ſacramētaliter eē qualiter priꝰ non erat. Nihilominus quo ad literam de ipſo Samuele eſt duplex opinio: et vtranqꝫ ſuſtinet Auguſtinus tanꝗ pbabilem.

¶ Pria dicit ꝙ ſamuel ibi non apparuit realiter: ſed demon ad incantationeꝫ mulieris illius habentis ſpiritū phytonicum. Secunda auteꝫ opinio dicit ꝙ ibi realiter apparuit tamen diuina volūtate ad annūciandū Sauli mortem ſibi vicinam: ex eo ſcilicet ꝙ conſuluiſſet mulierem phytoniſſam: ⁊ propter alias cauſas. Et de hac materia habetꝰ in decreto. xxvj. q. v. Nec mirum. Ubi textus magis declinat ad primā opinionē: ꝙ ad aliam. Tamen fauendo ſecunde opinioni quam videtur approbare de Lyra ſuper dicto paſſu: tunc conſequenter dicē dū eſt ꝙ Samuel ideꝫ exiſtēs ſimul et ſemel fuit in pluribꝰ locis: videlicet in lymbo prīm et ſuper terram loquens cum Saule: in hoc myſterio prefigurādo chriſtuꝫ ſummū prophetarum: qui ſimul eſt localiter in celo et ſacramētaliter in mundo iſto: etiam in diuerſis altaribus. Nec ſine cauſa dictum eſt ꝙ ipſe Samuel apparuit Sauli amictus pallio quia per hoc ſignificabatur ꝙ xp̄s debebat apparere in hoc ſacramēto ſub ſpeciebus ſacramentalibus: velut ſub quodā pallio: quem ſtatim verbis platis debet ſacerdos reuerenter adorare humiliterꝰ caput inclinando: et non ita feſtinā ter ſicut pleriqꝫ faciunt q ipſaꝫ hoſtiam oſculantur: nunc ad vnam partem: nunc ad aliam

¶ Secundo iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue probationis: Ait enim Pſalmiſta. Dominus ſupple iheſus chriſtus in templo ſancto ſuo: id eſt in alaris ſacramen

to: dominus in celo ſedes ei⁹ quaſi dicat: ꝙ ſimul eſt in ce. et in altari. Itē de conſecra. diſt. ij. quid ſit dicit gregori⁹ ꝙ tanta eſt eccleſie vnitas in chriſto: vt vn⁹ vbiqꝫ ſit panis corporis chriſti et vnus ſit calix ſanguinis ipſius.

P ¶ Patet ergo falſitas erroris Berēgarij: qui dicebat: ꝙ impoſſibile erat corp⁹ chriſti eſſe realiter et veraciter in altari: ex quo aſcendit in celuꝫ ſed dicebat ꝙ tantum ibi erāt ſpecies panis et vini: et ꝙ ibi erat chriſti corpus tantum ſicut in ſigno. ¶ Ipſum autem errorem reuocauit Rome coram Papa Nicolao et centū xiii. epiſcopis ſicut exp̄ſſe habetur de conſe. di. ii. Ego Berengarius Sed ne putēt ſimplices omnino eſſe impoſſibile idem corpus ſimul eſſe i celo localiter et in altari ſacramentaliter. Uel etiā in diuerſis altaribus. Audiant quid legimus de beato Ambroſio Dicē eñ cum Mediolani diuina celebraret aliꝗtuluꝫ obdormiuit quo tp̄e pendēte inuiſibiliter Turonas petijt et ibi celebrare a cūctis qui aderant viſus eſt exequias quondam peculiaris eius in domino amici beati Martini: qui illa tempeſtate deceſſerat. Et ita ſimul fuit Mediolani et Turonis. Nullus ergo in dubium vertere debet quin chriſti corpus ſacratiſſimum diuina virtute poſſit ſimul eſſe in diſtinctis altaribus. Pro quo notande ſunt alique veritates.

A ¶ Prima veritas diuina diſpenſatione conueniēter factum eſt vt ipſum chriſti corpus ſub ſpecie panis latitaret in hoc venerabiliſſimo ſacramento. Cuius ratio eſt: quia nullus pre nimio horrore eū ſumere auderet ſub ꝓpria forma et effigie. ¶ Nota hiſtoriam pulchram de beato Uictore: qui cum diuina celebraret ſacra hoſtia cōuerſa eſt in effigiem paruuli ſubridentis et dicentis ſancto viro Uictori. Uictor māduca me: al's nō habebis partem mecū. Qui cum audiſſet hunc ſermonem magis timuit. Propterea rogauit humiliter dictū infantulum cuꝫ maximo cordis deſiderio vt ſe transferret in priſtinam formam: propterea ꝙ abhorreret euꝫ ſumere in ſpecie tali: quod cum factum fuiſſet ipſuꝫ ſacramentū ſanctiſſimus vir deuote et cum vberimis lachrymis ſumpſit.

B ¶ Secunda veritas. Tanta eſt immenſitas claritatis corporis chriſti glorioſi aſſertoris humani generis: ꝙ neqꝫ a nobis mortalib⁹ creaturis videri poſſet in hoc ſacramento: ſi talis qualis eſt in celo nobis appareret. Cu⁹ ratio

eſt: quia ſi id qđ videtur ma-
gis ineſſe non ineſt: neqȝ illud
quod minus: ꝓut dicit maxi
ma thopicalis. Sed magis vi
detur poſſibile ꝙ filij iſrl' po-
tuerūt videre faciē moyſi de-
ſcendentis de monte cū tabu-
lis: et ſimiliter ꝙ tres apoſto
li potuerint videre chriſti hu
manitatē transfiguratā ꝗ ꝙ
poſſimus pro preſenti intue-
ri in hoc ſacramento humani
tatem chriſti glorificatā: et ta
m ē illi talia videre nō potue-
rūt: ſicut patȝ de primo Exo.
xxxiiii. ⁊ De.ii. Mat.xvii. igr
S ¶ Tertia vitas. Magis
expedit ſaluti aīarū noſtra-
rū ꝙ xp̄s velatus in hoc ſacra
mēto appareat ꝗ ꝙ in forma
ꝓpria. Patet quia meritū fi
dei tūc euacuaretur: qđ tamē
maximū eſt. Ut enī di. Greg.
Fides non habet meritū vbi
vel cui humana ratio prebet
experimentū. Itē vt habetur
xxiiii.q.i. Non turbatur. Fi-
des comprehēdit que ſunt ſu
pra rationem. Patet ergo ꝙ
ipſe chriſtus conuenienter vo-
luit inuiſibiliter ⁊ occulte in
hoc ſacramēto apparere. Sȝ
ſicut milites honorāt regem
ſub pallio occultatū ꝗuis ipȝ
non videāt ſic et in propoſito
tm̄ debemus honorare chri-
ſtum in hoc ſacramēto ꝗtū ſi
ipm̄ ſenſibiliter videremus.
Studeamus ergo ipm̄ debite
venerari ī terris vt ab ipo ho
noremur in celis. ⁊c.

Sermo vndecimus.

Vidi librū ſcriptū intus
et foris ſignatū ſigillis
ſeptē. Apocal'.v.
Beatus iohannes vidit tripli
cem librum.

Gñationis hūanalis.
vicȝ Incarnatiōis diuīalis.
Sctificatiōis ſacralis.

A ¶ De.i.libro loqtur Ma-
the⁹.i.c.d. Liber gñatiōis ihe
ſu xp̄i. In cuius quidē libri.c.
xi. legitur. ꝙ Salmon genuit
booz de raab. Ubi aduertēdū
ꝙ booz īterp̄tatur fortis ſiue
robuſtus: que quidem inter-
pretatio non immerito cōpe
tit tribus generibus pſonarū

Omnipotenti deo.
vidȝ Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur cōpe-
tit deo qui dicitur booz.i. for
tis ſm illud pſal'. Domin⁹ for
tis et potens dñs potens in p̄
lio: videlicet in myſterio īcar
nationis: in quo quidem p̄lio
ipſe victor euaſit: et diabolus
victus confuſibiliter eiectus
eſt ſcdm illud Johā. xii. Nūc
princeps mundi huius eijcie
tur foras: et hoc eſt ꝙ beatus
Joh. dicit in apocalip.xii.ca.
Proiectus inquit eſt draco il
le magnus ſerpens antiquus
qui vocatur diabol⁹ et ſatha
nas: qui ſeducit vniuerſū or-
bem: et proiectus eſt in terrā
et angeli eius.i. ſatellites ⁊ cō

plices ĩ malo cum illo plecti
ſunt vcꝫ in terram illã de qua
Job.x. Terrã miſerie ⁊ tene=
brarum vbi vmbra mortis et
nullus ordo ſed ſempiternus
horror inhabitãs. Et de hoc
longe ante ꝓphetauerat Eſa.
xl.ca, dicẽs. Dñs in fortitudi
ne veniet: et brachiũ eius dña
bitur. Non ergo immerito ve
nit ad incarnãdum in manu
forti ⁊ brachio extento: qꝛ ha
buit gerere forte bellum con=
tra illũ de quo ſcribit Job.ix
Si fortitudo queritur robu=
ſtiſſimus eſt. Item eiuſdẽ Job
xl. Non eſt poteſtas ſuper ter
ram que cõparetur ei: qui fa=
ctus eſt vt nullum timeret.
Propterea ipẽ xp̃s vt melius
caperet ⁊ ſuperaret cautiꝰ ipꝫ
draconem inferni abſcondit
ſub velamine hũane fragilita
tis immẽſam potẽtiam ſue di
uinitatis: ſm illũ Abacuc.iij.
Ibi abſcõdita eſt fortitudo eiꝰ
Nichilominꝰ tanta eſt forti=
tudo ipſius ꝙ ante faciẽ eius
ibit mors. Et egredietur dia=
bolus ante pedes eius. Dicat
ergo quilibet noſtrum ad dñꝫ
illud p̃s. Diligam te dñe for=
titudo mea dñs firmamẽtum
meum ⁊ refugium meum ⁊ li
berator meus. Ubi notãdum
ꝙ diuina fortitudo.
Bonos tãgit ipos corrigẽdo
Malos frãgit ipos puniẽdo.
Sctõs tegit ipos defendẽdo.
C ¶ De primo in p̃s. A for
titudine manus tue ego defe
ci in increpationibus ꝓpter
iniquitatem corripuiſti ho=
minem: et tabeſcere feciſti ſi=
cut araneam animam eius.
¶ De ſecundo ſcribit Eſa.ij.
Introibunt in ſpeluncas pe=
trarum ⁊ in voraginem terre
a facie fortitudinis dñi cum
ſurrexit percutere terram: ſcꝫ
in iudicio. ¶ De tertio ſcri=
bitur ĩ p̃s. Dñs fortitudo ple
bis ſue: et ꝓtector ſaluationũ
xp̃i ſui eſt. Item alibi Deduxi
ſti me qꝛ factꝰ es ſpes mea tur
ris fortitudĩs a facie inimici.
D ¶ Secundo dicta inter=
pretatio huiꝰ nominis Booꝫ
conuenit viro iuſto: qui meri
to dicitur Booꝫ id eſt fortis.
Nam iuſtus quilibet eſt for=
tis ad reſiſtẽdum contra pec=
cata: ad ſufferendum equani=
miter aduerſa: et ad aggrediẽ
dum ardua et difficilia in via
dñi. Sicut eñ ille athleta qui
ĩ ſtadio habet pugnare debet
habere magnã fortitudinem:
et ſimiliter columna que ma
gnum pondus debet portare
Item et viator ſeu curſor qui
magnum curſum habet perfi
cere. Hec ⁊ his ſimilia debent
habere magnam fortitudinẽ.
Ita in propoſito homo iuſtꝰ
debet eſſe valde fortis virtute
et gratia. Tum qꝛ poſitus eſt
in ſtadio pugne preſentis vite
ad pugnandum contra mũdi
rectores tenebrarum harum

tum qꝛ habet multa pati adꝫ uerſa. tum qꝛ habet magnum viagium ⁊ peregrinationem facere: vcʒ de hoc mūdo ad celum. Propterea paulꝰ Heb. xi. Enumeratis ibi multis viris iuſtis ⁊ ſanctis dicit ꝙ fortes facti ſunt ī bello: et caſtra verterūt exterorum. i. diſſipauerunt munitiones ⁊ fortalitia vitiorum ⁊ demonum.

E ¶ Sʒ dicet forte aliquis Non poſſum eſſe ita fortis vt poſſim omī malo reſiſtere: et in bono pſeuerare: quale igit̄ reſtat michi remedium? Reſponſio. Triplex ad hoc datur remedium ſpūale ſicut et his qui ſe ſentiunt debiles viribus corporeis triplx̄ datur remedium corporale.

¶ Primū em̄ remedium corporale cōtra debilitatem corporis eſt fulcimentum baculi Homo em̄ ex ſe debilis: cū auxilio baculi fortioꝛ efficit̄: et quādo laſſitudine pꝛemit̄, ſuper ipm̄ baculum accubat ſe. Sic ⁊ vir iuſtꝰ ſi timet de propria fragilitate accipiat baculum crucis: ⁊ ſup illo ſe appodiet ⁊ pauſet per ipſiꝰ paſſionis deuotam meditationem: ſecūdum ꝙ conſulit apoſtolꝰ Heb. xij. dicens. Recogitate eum qui talem ſuſtinuit a peccatoribus: ſupple iudeis ⁊ gētilibus, aduerſus ſemetipſum contradictionē: vt non fatigemini animis vr̄is deficiētes. Deinde ſubdit magnum verbum contra eos qui conqueruntur ſi quid quantuncunꝙ etiam parum patiuntur propter xp̄m aut querelam eius. Non em̄ inquit adhuc vſ ad ſanguinem reſtitiſtis aduerſus peccatum repugnantes.

¶ Secundum remedium qḋ datur debilibus corporaliter eſt frequēs ſumptio cibi ⁊ potus cum debita menſura. Ita et ad fortificandum aīas noſtras in amore dei ⁊ celeſtium bonorum ſummum remediū eſt frequēs ſumptio cibi ⁊ potus ſacramentalis: quia vt dicit ps. Panis: ſupple ſacramentalis coꝛ hoīs debilis: ſcʒ in via mandatorum dei confirmet. Figuram habemꝰ de Helya. iij. Regum. xix. qui alimentatus pane angelico myſterio ſibi allato ⁊ preparato refocillatus eſt: cū prius valde debilis eſſet: intantū ꝙ ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus. Per illum autem panem recte prefigurabatur panis ſacramentalis qui reficit et corroborat debiles: ideo deuoti et iuſti frequenter debent illum recipere.

¶ Tertium remedium quod preſtatur debilibus corporaliter eſt recurſus ad locum tutum: ſicut videmus ꝙ ingruētibus bellis homines retrahunt ſe ad loca munita vt po-

te ad ciuitates caſtra et forta
litia. Ita ꝛ qui ſentit ſe debi-
lem ad reſiſtendum malo de-
bet recurrere ad deum, et ad
ſanctos eiꝰ per deuotam ora
tionem: et generaliter ad to-
tam eccleſiam triumphātem
que eſt velut caſtrum fortiſſi-
mum protegens omnes quot
quot ad ipſum refugiunt.
Propterea dicebat regiꝰ pro
pheta dauid in perſona cuiuſ
libet tentati. Leuaui oculos
meos in montes: id eſt in ſan
ctos qui habitant in montibꝰ
eternis. vnde veniet auxiliuꝫ
michi. Tamen principale au
xilium quod poteſt nobis in
de prouenire eſt illud de quo
ſubditur Auxilium meū a do
mino. vnde Prouerbiorum
viij. Turris fortiſſima nomē
domini: ad ipſam currit iu-
ſtus et exaltabitur. Reſuma-
mus igitur vires: et labore-
mus fortiter pro obtinenda
illa celeſti gloria: ſecundum
ꝙ nos admonet ſpiritusſan-
ctus. ij. Regum. ij. dicens. Cō
fortētur manus veſtre: et eſto
te filij fortitudinis. Sꝫ proch
dolor pauci ſunt qui velint eſ
ſe fortes in his que dei ſunt:
quinimo quo ad talia ſe excu
ſant: allegantes ſuam debili-
tatem: ſicut patet de illis qui
excuſāt ſe de ieiunio: peregri-
natione: etiam oratione ꝛ hu
iuſmodi. Sed attendere de-
bent ꝙ difficile erit eis reſiſte
re potentie diaboli in articu-
lo mortis. Maxime cum di-
cat pſalmiſta in perſona mo-
rientis. Irruerunt in me for-
tes. Et alibi. Fortes; ſcilicet
demones queſierūt animam
meam.
¶ Tertio dicta interpre-
tatio conuenit virgini Ma-
rie: que dicitur Booz: id eſt
fortis. Unde de ea poteſt in-
telligi illō Prouer. xxxi. Mu
lierem fortem quis inueniet;
ſup. talem qualis eſt vgo ma
ria. Nam ipā fuit adeo fortis
ꝙ contriuit caput ſerpentis.
Geū. iij. Ipa ꝯteret caput tuū
Propterea fuit prefigurata
in Judich: que caput holofer
nis ī cubiculo amputauit. Ju
dich. xiij. Item ipſa fuit adeo
fortis ꝙ ex omni parte deuі-
cit peccatum ne in ea domina
retur: ſecūdum illud Geū. iiij.
Subter te erit appetitus tuꝰ
et tu dominaberis illius. Itē
fuit adeo fortis ꝙ vbi colum-
ne eccleſie eeciderunt, ipſa ſo
la ſolida permanſit in fide: ſe-
cundum illud Johannis. xix.
Stabat iuxta crucē mater ie-
ſu. Poſſumus ergo de ea di-
cere illō prouer. xxxi. Manū
ſuam miſit ad fortia. ꝛc.
SEcūdus liber dicitur in
carnatiōis diuinalis: de
quo ſubditur ſcriptum intus
et foris. Ubi per ſcripturā in
teriorem intelligitur vetus te
ſtamētum: in quo inuenimus

duo magna teſtimōia de hac ſanctiſſima incarnatione.
G ¶ Primo vnā figurā que habetur Dañ.xiiij. vbi legitur q̄ cū ipſe Daniel eſſet apd̄ Babyloniā in lacu leonū, trāſlatus eſt vſq; ad eū Abacuc de iudea vna cū prādio qđ deferebat meſſoribus ſuis. Intrauit aūt abacuc locū carceris et inde exiuit ſine apertione. Inſuper vt ibi habetur ipē daniel a leonibus minime eſt tactus ſeu leſus. Ad ppoſitum per Abacuc qui interpretat̄ luctator fortis ſignificat̄ xp̄s qui luctatus eſt cōtra diabolum . tū in deſerto poſtq̄ ieiunauit. tum in monte caluarie quādo de eo per mortē triūphauit . tum in limbo qñ portas inferni cōfregit. Per danielem aūt qui interpretatur cauſa dei intelligit̄ genus humanū: cui⁹ peccatū fuit cauſa occaſionalis deſcēſus filii dei ī mūdū. Iſte aūt pauper ⁊ deſolatus daniel olim erat ī lacu leonū qñ erat ſub poteſtate demonū Ad iſtū igit̄ captiuū Danielem miſſus eſt ppheta ille magnus abacuc .i. dei filius cū prādio illo ſue immēſe diuinitatis : quo ampliſſime reficit angelos in celis: angelo tñ gabriele preuio q̄ eius aductū nūciauit virgini marie. Tunc ergo deſcendit iſte abacuc in foueam leonū quando filius dei deſcēdit viſibiliter in hūc mūdum. Uenit aūt de iudea que interpretatur confeſſio: in babyloniā que interpretatur cōfuſio: quādo deſcēdit de celo vbi eſt cōtinua confeſſio diuine laudis: ⁊ venit in hanc vallē miſerie: vbi eſt abūdās cōfuſio pctōrum. Sed aduertēdum eſt q̄ ſicut abacuc clauſo carcere intrauit ⁊ exiuit: ſic ⁊ dei filius ſuā digniſſimam matrem reliquit incorruptum poſt partū ſicut ante partū extiterat. Et hoc eſt qđ canit eccleſia. Deſcēdit de celis deus verus a patre genit⁹ introiuit in vterum virginis: nobis vt appareret viſibilis: indutus carne hūana : a protopparēte edita : et exiuit per clauſam portā : deus ⁊ homo lux ⁊ vita: cōditor mūdi : tāq̄ ſponſus pcedens de thalamo ſuo. Leones aūt ī lacu leonū ſignificāt vniuerſitatē demonum vel etiā pctōrum que in nullo valuerūt cōtingere dñz ieſum xp̄m. O igitur viſitatio ſtupēda ⁊ admirabilis. O natiuitas gaudioſa ⁊ venerabilis. O pfunda humilitas ⁊ amabilis. Quis vnq̄ audiuit talia: quis hec excogitare potuit? Sed certe hec ſunt opera tua deus : apud quem non eſt impoſſibile omne verbum O q̄tum debem⁹ gaudere in dño ſuper tanto bñfictor ſum mas gratias illi referre. Sed dicunt quidam. Etiam pater

multū veneramur hāc glorioſam incarnationem: ob cuius honorem comedimus bonas carnes dieb⁹ ſabbatinis que mediant inter diem natiuitatis dñi ꝛ feſtum purificatiōis Illis ei dieb⁹ pre ceteris epulamur cū bonis caponib⁹: becacijs: ancerībus craſſis: et vinis optimis: feſtiuātes beatā virginē in ſuo puerperio: gallice en ſa geſine. Sed illis reſpōdeo ꝙ relinquo eos in ſua inueterata conſuetudine: dūmodo a ſuperfluo ſibi caueāt et ab omni ſuperſtitione. Nouerunt tamen ꝙ beata virgo in talibus non delectatur: ſed magis in ieiunijs ꝛ abſtinentijs que fiūt tali die ob reuerētiam ipſi⁹. Nec talib⁹ epulis veſcebatur in puerperio ſuo.

¶ Secūdo inuenio vnā prophetiam de dñica incarnatione infra hunc librum veteris teſtamēti que habetur Deut. xviij. Ubi legitur dñm dixiſſe ad Moyſem. ꝓphetam ſuſcitabo eis de medio fratrū ſuorum ſimilē tui: et ponam verba mea in ore ei⁹: loqueturꝙ ad eos oīa que precepero illi Qui aūt verba ei⁹ que loquetur in noīe meo audire noluerit/ego vltor exiſtā. Ubi glo. interl. perpetua pena vindicans. Similiter eadē glo. exponit hunc paſſum: cum glo. ordi. ad litterā de xp̄o ſic di. Prophetam: id eſt chriſtum qui fuit dñs ꝓphetarum: de quo iudei aliquando dixerūt Hic eſt vere propheta qui venturus eſt in mundum. Suſcitabo eis: ſcꝫ iudeis. de medio fratrum ſuorum: id eſt de ſemine dauid. Heb. ij. Semen abrahe apprehēdit. Item hic eſt ꝓpheta de quo mulier ſamaritana Johan. iiij. Domine vt video propheta es tu. Item de quo loquebant̄ duo diſcipuli eūtes in emaus quādo reſponderunt dicētes. De ieſu nazareno qui fuit vir propheta potens opere ꝛ ſermone Luce. xxiiij. Nota quomodo hic propheta prophetauerit multipliciter: vcꝫ de paſſione ꝛ reſurrectiōe ſua: de deſtructione ciuitatis hieruſalē de conſummatione ſeculi: de reprobatione malorum ꝛ electione bonorum: et hmōi.

¶ Secūdo iſte liber ſcriptus eſt foris ꝗtum ad nouum teſtamentum: in quo inuenim⁹ ſcriptum Mathei. i. ꝙ cū Joſeph videret virginem Mariam grauidam voluit occulte dimittere eam. Ad quem venit angelus dñi in ſomnis decens. Joſeph fili dauid noli timere accipere mariam cōiugem tuā. Et ſubdit cauſam dicens. Quod enim in ea natum eſt/de ſpirituſancto eſt: et ideo ne ſuſpiceris ꝙ de alio viro ſit. Ut exponit glo. interl. Pariet autem filium

non filios. et vocabis nomen
eius ieſum. gloſa interl. Non
impones quod ab eterno im
poſitum eſt. Deide ſubdit cau
ſam huius nominis. Jpe eniꝫ
ſaluum faciet. interl. quod ſo
lius dei eſt. Populum ſuum.
interlin̄. quos predeſtinauit
a peccatis eorum. interl. que
ex eis ſunt.

¶ Jn his autem verbis euan
geliſta notat primo incarna=
tionis ſublimitatem: cū dicit
Quod enī in ea natum eſt de
ſpiritusancto eſt. Secūdo ma
rie ſingularem prerogatiuā:
quia pariet filium: ſcꝫ dei pa=
tris ⁊ ſuum: quod nulli alteri
mulieri conceſſum eſt. Tertio
incarnatiōis vtilitatem: quia
ſaluum faciet populū ſuū. ⁊c.

¶ Dn̄s Hugo cardinalis ex
ponens hunc paſſum morali
ter dicit ꝙ per Joſeph ſignifi
catur quilibet penitēs: ſeu po
tius peccator q̄ timet aggre=
di penitentiam attendēs diffi
cultatem et arditatem ipſi⁹
et ideo vult occulte dimittere
eam. Sed venit ad eum ange=
lus dn̄i: id eſt diuina inſpira=
tio et monitio di. ei. O pau=
per peccator noli timere acci
pere mariam: id eſt amaram
penitentiam coniugem tuam
id eſt ne timeas te illi coniun
gere ex corde: tum quia pul=
chra eſt ⁊ formoſa: et macula
non eſt in ea. tum quia diues
Nam omnia bona venient ti=
bi pariter cum illa. tum qꝛ ge
neroſa: nam ipſa eſt ſecunda fi
lia dei. Prima autem eſt in=
nocētia quam oppreſſiſti pec=
cando: et ideo tibi offert gra=
tia iſta que eſt ſoror eius. No
li ergo timere accipere eā con
iugem tuā. Qꝛ ſi queras quo
modo poteris cum ea contra
here. Reſponſio. Per contri
tionem inchoabis matrimo=
nium: per confeſſionem ratifi
cabis ipſum: et per ſatiſfactio
nem conſūmabis totum. Ne
inꝙ timeas: quia quod in ea
natum eſt: id eſt bonum ꝓpo=
ſitum quod in te iam natū eſt
ad emēdandum vitam tuam
et ad penitendum, de ſpiritu
ſancto eſt: et ab eo eſt. Sic enī
eſt omnis qui natus eſt ex ſpi
ritu Johannis. iij. Ex iſta au=
tem generoſa coniuge naſcun
tur optime ⁊ pulchre proles:
videlꝫ cordis mundicia: ſpes
de adipiſcenda gloria: inte=
rior leticia: operatio merito
ria: et huiuſmodi. vnde Pſal
miſta. Filij tui ⁊ ſimiliter fi=
lie tue ſicut novelle oliuarū
in circuitu menſe tue. Peni=
tentia enim habet fruct⁹ ſuos
tanꝙ proles: in quibus dele=
ctatur. Hanc igitur coniugem
amplectemur: quia fecūda eſt
valde: ſecundum illud Pſal=
miſte. Uxor tua ſicut vitis a=
bundās: in lateribus domus
tue: id eſt in interioribus con
ſcientie tue.

¶ Modus aūt quo hec ſancta incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus exteriori bus ꝛ pſertim in rectore vniuerſitatis Pariſienſis. Pro quo aduertendum ꝙ vniuerſitas Pariſienſis cōtinet ſub ſe .iiij. facultates: vcꝫ artiſtarū: medicorum: iuriſtarum: ꝛ theologorū: que omnes ſubſūt vni capiti: vcꝫ rectori: cui obtemperare habent omnes ꝛ ſinguli de vniuerſitate: qui tamē aſſumitur ſemper de infima facultate: videlicꝫ artiſtarū: q̄ quidem facultas ꝛ ſi ſit ordine infima non tamen in honore potiſſime rectorie dignitatis. Unde artiſte dicere poſſunt. Letemur ꝛ gloriemur qꝛ rector ſēper eſt de noſtris ꝛ de cetu noſtro. Ad propoſitum iſta vniuerſitas eſt multitudo angelorū ꝛ hominū: cuius .iiij. facultates ſūt tres ierarchie angelorū ierarchia ꝛ hoīm: ꝛ iſta facultas hominum q̄uis videatur ordie nature infima ꝛ ſub āgelis: ſm illud Pſal. Minuiſti eum: ſcilicet hominē paulominus ab angelis: tamē in honore pcellit omnes facultates angelorū in hoc: ſcꝫ ꝙ ille qui eſt rector vniuerſorū iheſus chriſtus aſſumptus eſt de ea ꝛ non de alijs ſuperioribꝰ ierarchijs āgelicis: ꝛ hoc eſt ꝙ dicit Paulus Hebre. ij. Semen abrahe apprehendit: angelos autē nuſꝙ̄ apprehendit. Et hoc eſt quod ſubdit Pſalmiſta vbi ſupra. Gloria ꝛ honore coronaſti eum ꝛ conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarū. Licet igitur in alijs natura humana ſit inferior angelica: tamen in honore rectorie nō eſt infima ſed ſuprema. Iſte autē rector venit in hunc mundum vt liberaret ſcholarē ſuum captiuū. i. humanum genus in carcere peccati ꝛ in captiuitate diaboli detentum: ſm illud Luce. xix. Uenit filius hominis querere ꝛ ſaluum facere quod perierat. Item finaliter deſcendit in illum carcerem tenebroſū ꝛ ſubterraneum limbi ꝛ quotquot ibi de ſuis inuenit eduxit inde ꝛ liberauit. Et hoc eſt quod ſancti illi patres olim petebāt dicentes. O emanuel rex et legifer noſter veni et educ vinctum de domo carceris et vmbra mortis. Moraliter hic inſtruimur ꝙ ſi velimus peruenire ad illas ſūmas celeſtes dignitates neceſſe habemꝰ priꝰ in pſenti hūiliari quia ſcd̄m dn̄i ſententiā Luce. xiiij. Omnis qui ſe humiliat exaltabitur ꝛ Luce primo. Depoſuit potentes de ſede ꝛ exaltauit humiles.

Tertius liber dicitur ſctificationis ſacramētalis qui ſignatus eſt ſigillis ſeptē: id eſt ſeptem ſacramentis.

Unde pſequẽdo ſecũdũ ſigillum inuenim⁹ ſub iſto ſigillo vnũ ſecretũ magnũ a ſeculis abſconditũ: vez. Quot ꝛ ſi ſpecies ille ſacramentales corporis xp̄i veraciter diuidantur frangantur ac dentibus terãtur: in nullo tamen diuiditur aut frangitur: ſeu leditur xp̄i corpus: ſed im paſſibiliter ſumitur. Iſtud ſecretum ponit doc. ſan. iij. par. que. lxxvij. arti. vij. Quod quidẽ ſecretum aperitur dupliciter.

I ¶ Prio claue figuralis declarationis. Legitur eñ Exodi. iij. ꝙ cum moyſes paſceret oues ſoceri ſui ietro circa mõtem dei oreb: ecce apparuit ei dñs in flãma ignis de medio rubi. Uidebat autẽ ſenſibilit moyſes rubũ ardentẽ ſed non comburentẽ: quod admirãs dixit. Certe volo ſcire quid ẽ hoc ꝙ rubus ardet ꝛ non cõburitur quia nũꝗ vidi aliqd ſimile. Cum ergo appropinquaret dominus locutus eſt ei de medio ignis. ꝛc.

¶ Ad propoſitũ ꝑ moyſen ꝗ interpretat aſſũptus de aqs ſignificatur quilibet fidelis ꝗ aſſumpt⁹ eſt de aquis fontis baptiſmatis. Hic aũt moyſes debet aſcendere montẽ ſancte contemplatiõis ꝛ videre oculo fidei rubum ardẽtem ꝛ nõ cõburentem inter manus ſacerdotis. Rubus autẽ iſte eſt dei filius homo factus qui totus ignitus eſt ꝛ ardens igne charitatis in deſiderando noſtram ſalutẽ. Unde qui olim dedit nobis vitam ſuam ex abundantiſſima charitate ſua in cruce moriendo: nunc dat nobis ſuum corpus ꝛ ſanguinem ſacramentaliter nos reficiendo: ſine tamẽ aliqua ſui diuiſione aut leſione: qꝛ omnes ille actiones reales ꝛ naturales que ibi fiunt ad ſpecies exteriores terminantur: ꝛ non ad ipſum xp̄i corpus qđ nõ eſt ibi modo naturali ſed tantum ſacramentali. Exemplũ habem⁹ in imagine in ſpeculo repreſentata que minime frangit ad fractionẽ ipſi⁹ ſpeculi: ita ꝛ in ꝓpoſito.

¶ Secundo iſtud ſecretũ aperitur claue auctoritatiue probationis. Auguſtin⁹ enim exponens illum paſſum Iohã. vj. Caro non ꝓdeſt quicꝗ di. Quot iſtud intelligitur ſecũdum illos qui carnaliter intelligebant veritatem huius ſacramenti. Carnem inquit ipſe Auguſtinus: Quippe ſic intellexerũt quomodo in cadauere dilaniatur aut in macello venditur. Patet ergo ꝙ xp̄i corpus in hoc ſacramento non dilaniatur non diuiditur non leditur. Item dicit idem Auguſtinus ꝛ recitatur de conſecratione diſtin. ij. qui manducat. ꝙ quando manducamus xp̄i corpus partes

de illo non facimus: licet bene partes de ſpeciebus ſacramētalibus faciam⁹: vbi dicit glo. ꝙ ipſum ſacramentum .i. ſpecies ſacramentales per ptes diuidimus: ſed non ipſū xpi corp⁹. Item beat⁹ Thomas in officio huius ſacramēti ſic inquit. Manducatur ita ꝙ xpi corpus a fidelibus ſed minime laceratur: quinimo diuiſo ſacramento ſub quali bet diuiſionis particula integraliter pſeuerat: lacerantur tamen ⁊ diuidūtur ipſe ſpecies ſacramētales. hoc tñ cum maxia reuerentia ⁊ non cū importuna feſtinatione faciendum eſt ſicut ſolent facere nō nulli ſacerdotes qui etiā ruſtico more maſticāt ipſas ſpecies: ⁊ quaſi more canino deuorant: euacuant quoqꝫ ſpecies calicis ad inſtar pot⁹ cōmunis. Eſt ergo reuerēter tractandum ⁊ deuote ſuſcipiēdū tam venerabile ſacramentum Et hoc ꝓpter tres glorioſos effectus quos operatur ſpiritualiter in illis ꝗ ipſum deuote ſuſcipiunt: quos quidem effectus aſſignat do. ſan. par. iij. que .lxxix. qſ per totū.

K ¶ Prim⁹ igit̃ effect⁹ eſt gratificatio. Nam iſtud ſacramentū cōfert gratiā omnibus illis ꝗ deuote ipſum ſuſcipiūt Etiā qđ maius eſt qñdoqꝫ cōfert grām añ actualē ipi⁹ perceptionē: vtpote cū quis ꝓponit firmiter ipm̃ ſuſcipere dolendo de pctīs ſuis ꝓpter ipſius reuerētiā. Ipſis aūt iam iuſtificatis auget gratiā. Et ideo nō immerito vocat̃ hoc ſacramētū euchariſtia: qꝛ euchariſtia idem eſt ꝙ bona grã vt habet̃ .j. queſti. j. multi. Et eſt euchariſtia nomē grecum.

L ¶ Secūdus effectus huius ſacramēti ē remiſſio. Primo enim remittit certam portionem pene tempalis debite Quātum aūt remittat de illa pena eſt nobis omnino incertū. Secūdo remittit venialia peccata ⁊ preſertim quibus ſuſcipiens non afficitur. Unde dt. Ambro. ⁊ recitatur: de cōſe. diſtin. ij. ante benedictionem Qui mādu cauerit hoc corp⁹, fiet ei remiſſio pctōꝝ: qđ glo. exponit de remiſſiōe venialiū pctōꝝ. Nō eſt tñ neceſſe oīa venialia remitti per quālibet ſuſceptionē hui⁹ ſacramēti: ſꝫ ſcđm ꝙ magis vel min⁹ quis deuote accedit ad ipm̃ ſacramentū: ſecundū hoc plura vel pauciora venialia ei remittūtur. Ideo ſic orat eccl'ia in quadam collecta di. Purificent nos q̄s dñe ſacramenta q̄ ſūpſim⁹ ⁊ pſta: vt hoc tuū ſacramentū nō ſit nobis reatus ad penā ſed interceſſio ſalutaris ad veniā ſit ablutio ſcelerum .i. venalium peccatorum. Uel ſcelerū .i. reliquiarū relictarū poſt remiſſionē pctōꝝ mor-

talliū. q quidē peccā pprie dicū tur ſcelera. Tertio remittit in caſu mortalia oblita: ſm q Bt. d.ſ.iij.p.q.lxxix.art.iij.ver bi grā. Eſt aliquis qui habet aliqua mortalia de quibus at teritur ſatis tenue ⁊ remiſſe ⁊ cū hoc de illis cōfitetur: in il lo caſu de attrito nō fit cōtri tus per actualē abſolutionē ſacramētalem: ſaltē nō eſt ne ceſſe. In illo aūt caſu talis eſt in mortali pctō cū accedit ad ſacramētū altaris ⁊ tamē vir tute huius ſacramēti remitti tur ſibi mortale peccatū ſal tem oblitū igit. ⁊c. Terti⁹ ef fectus hui⁹ ſacramenti eſt ſa tiſfactio. Nam iſtud ſacramē tum eſt ſatiſfactoriū in virtu te paſſionis xp̄i que in eo ma xime repreſentatur. Prodeſt enim iſtud ſacramentū p mo dum meriti ſacerdoti celebrā ti ⁊ ipſum ſuſcipienti: ſed pro deſt per modum ſatiſfactiōis: illi ad cuius intentionē offert deo prī ipſū ſacramētū ⁊ hoc ſuppoſita diſpoſitiōe in eo: ſi ue vitā agat in humanis ſi ue debitum ſoluerit vniuerſe carnis: cuiuſmodi ſunt anime exiſtentes in penis purgato rij. Multū igit pdeſt miſſa rū celebratio ad eleuationē penarū purgatorij: q² vt ha. de con. di. ij. capit. Nichil. Ni chil in ſacrificijs mai⁹ eſſe po teſt q̄ corpus ⁊ ſanguis xp̄i: nec vlla oblatio hac potior ē: ſed omnes hec p̄cellit q̄ pura cōſcientia dn̄o offerenda eſt: ⁊ pura mente ſumenda atq̧ ci bus veneranda: hec ibi. Ha bet aūt ⁊ alios effectus iſtud ſacramentū in digne ſuſcipiē tibus de quib⁹ tractat beat⁹ Thomas vbi ſupra: ſed breui tatis cauſa ptranſimus ad p̄ ſens. Hoc vnum ſolum notan tes q ſicut filij iſrael q̄diu in deſerto fuerūt celeſti paſcebā tu. alimēto quod tn̄ eis defe cit q̄ primū intrare ceperunt terrā pmiſſionis. Ita ⁊ hoc ſacramentū viatorū eſt cuius vſus deficiet in celo: ⁊ ideo a viatoribus ſūma veneratiōe frequentandū eſt: quaten⁹ ip ſam veritatem ſub his figuris latitantē tandē vnde poſſint in celo cōtemplari. ⁊c.

¶ Sermo duodecim⁹.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ fo ris ſignatum ſigil lis ſeptē Apocal. v. Beatus Johan. vidit triplicē lib. vez. Generationis humanalis. Incarnationis diuinalis. Sāctificatiōis ſacramētalis. A ¶ De primo libro loquit Mathe⁹ di. Liber gn̄ationis iheſu xp̄i. In cui⁹ libri capit. xij. habet. Quot booz genuit obeth ex ruth. Ubi notandū q obeth interpretatur ſerui tor vel ſeru⁹: que quidē inter pretatio conuenit tribus ge

neribus perſonarum.

videlicet. Omnipotenti deo. Uiro iuſto. Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur dicta interpretatio conuenit omni potēti deo qui merito appellatur obeth .i. ſeruitor: ꝛ hoc ſecundum humanitatē. Nam poſtq̄ carnem aſſumpſit dixit: ꝙ non venit in hunc mundum miniſtrari ſed miniſtrare ꝛ dare aiam ſuam in redēptionem pro multis Mathei xx. Item de eo loquēs Pau. phi. ii. di. ꝙ formā ſerui accepit in qua fact⁹ ē obediēs prī vſq̄ ad mortē. Nonne formā ſerui induit ꝛ aſſūpſit qn̄ pedes diſcipulorū lauit. Item qn̄ p iudeā ꝛ galileā p̄dicabat egrotos ſanabat nūq̄d illis populis ſeruiebat ꝛ miniſtrabat: vtiq̄. Propterea tūc dicere poterat illud Luce. xxij. Ego ſū in medio vrm ſicut q̄ miniſtrat. Et ideo merito preſignatus fuit in ipō pr̄iarcha iacob: de quo legitur geneſis xxix. ꝛ xxx ꝙ ſeruiuit ſocero ſuo labā. vii. annis pro lya ꝛ alijs ſeptē p rachael quib⁹ ābab⁹ aſſūptis rediit ad ꝓpria. Ad ꝓpoſitū dn̄s nr̄ ihe⁹ xp̄s ſeruiuit deo prī in hoc mundo annis multis quib⁹ expletis rediit in celū vnde ꝓceſſerat cū duabus vxoribus q̄rū vna ꝛ q̄dē p̄dilecta fuit hūanitas ſua gl'ioſa: alia vero fuit vniuerſa multitudo ſ̄ctarū illarū aīarū q̄s de limbo eduxit ei ſecū in celū deduxit quo redeunte vtiq̄ dicere poterat deo prī: illud Pſalmi, Seruus tuus ego ſū ꝛ fili⁹ ancille tue .i. virginis marie q̄ ſe vocauit ācillā tuā qn̄ dixit angelo Luce .i. Ecce ancilla dn̄i. Itē ꝛ in celo nō ceſſat ipē xp̄s miniſtrare mēſis ſicut ante ꝓmiſerat diſcipulis ſuis Luce xxii. di. Et ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit michi pat̄ meus regnū vt edatis ꝛ bibatis ſuper mēſam meam in regno meo. Item eiuſdem Luce duodecimo. Precinget ſe ꝛ faciet illos diſcūbere ꝛ trāſiens miniſtrabit illis: ſcilicet electis ꝛ amicis ſuis.

C ¶ Secūdo dcā interp̄tatio cōuenit viro iuſto q̄ dicit obeth .i. ſeruitor: quia reuera iuſti reputāt ſe ſeruos dei: nec quidē inmerito. Illi em̄ milites qui capiūtur in bello iuſto: q̄ cū poſſent occidi ſi tamen preſeruant̄ a morte iuſto iure cōſtituuntur ſerui ſe captiuū. Ita in propoſito cum dn̄s noſter ihe⁹ chriſtus preſeruauerit nos a morte eterna atq̄ acquiſierit ſibi in bello quod geſſit in cruce contra diabolum nō immerito nos ſibi pleno iure vēdicauit in ſeruos: ꝛ ideo tenemur illi in omnibus obedire ꝛ volūtatē nr̄am ſue infallibili volūtati

Jn oībus ſubmittere ſecundū
illud Joſue.xxiiii. Nūc ergo
timete dn̄m et ſeruite illi cor=
de perfecto atqꝫ veriſſimo .Et
Luce.i. Seruiamus domino
in ſanctitate et iuſticia corā
ip̄o omnibus diebus noſtris.
D ❡Quod ſi q̄ras quō ꝛ q̄li=
ter ſit illi ſeruiendū. Jntelli=
ge ꝙ ad idoneū ſeruum iheſu
chriſti illa req̄rūtur ſp̄ualiter
que req̄rūtur in ſeruo princi=
pū aut nobiliū corꝑaliter. Jl
la aūt ſunt ſex. Primū eſt hi=
laritas ī facie et ſermōe. Pri
cipes em̄ huius ſeculi nō dili
gūt ſeruū triſtē ſed hilarē Sic
nec deus tales vult habere: q̄
ſeruiāt ſibi inuite et cū triſti=
tia animi: quia poti⁹ vt dicit
Apls.ii. Corinth.ix. Hilarē
datorē ſiue ſeruitorē diligit
deus. Et Pſal. Seruus autē
tuus letabitur. Debemus er=
go tāto dn̄o ſeruire cū cordis
leticia ꝛ ſpirituali gaudio: qꝛ
nō ſunt illi grata coacta ſerui
tia vt vult Grego. Scd̄m eſt
mūdicia exterior: q̄ em̄ vellet
ſeruire principi pollutis ma=
nibus cōfuſibiliter expelleret
Jta et deus cū ſit ip̄e fons pu
ritatis ꝛ mūdicie vult habere
ſeruos mūdos corde: quibus
dat benedictionē ſuā dicens
Math.v. Beati mūdo corde:
qm̄ ip̄i deū videbūt Propter
ea di. pſal. in ꝑſona dei. Am=
bulās in via immaculata hic.
.i. in eccleſia. Uel hic: id eſt in
religione. Uel hic.i. in eccleſia
militāte mihi mīſtrabat. De
hoc figurā habemus.iii. Reg
.x. de ſeruis regis ſalomonis
qui ita ornate et munde mini
ſtrabāt menſis ꝙ regina Sab=
ba cōuerſa eſt in ſtuporē et ad
miratiōnē. Perāplius aūt re
gi regū ſeruiendū eſt cū omni
mundicia cordis et aīe. Ter=
tiū eſt erectio. Uoluit em̄ dn̄i
tp̄ales habere ſeruos qui aſſi=
ſtant eis in menſa erecta facie
vt videre poſſint ſi aliq̄d deſit
de miſterio. Jta et deus vult
ꝙ eleuemus oculos cordium
noſtrorū in eū: vt ſciamus q̄d
ei beneplacitū ſit om̄i tempo
re. Unde poſtq̄ Pſal. dixiſſet
Ad te leuaui oculos meos: q̄
habitas in celis ſtatim ſubdit
Ecce ſicut oculi ſeruorū ī ma=
nibus dn̄orū ſuorū. Jta oculi
noſtri ad dn̄m deū noſtrū do
nec miſereatur noſtri. Quar=
tū eſt continuus tremor. Ser
uus em̄ aſſidue eſt in tremore
ne aliquid faciat aut dicat q̄d
nō placeat dn̄o ſuo. Jta ꝛ iu=
ſtus apd̄ deū. Un̄ puer. xxviii.
Beat⁹ hō qui ſemꝑ ē pauid⁹
Jtē pſal. Seruite domino in
timore ꝛ exultate ei cū tremo
re. Quītū quod req̄rūt dn̄i tē
porales in ſeruis ſuis eſt ꝓm
pta diligentia. Sic et nos de=
bemus eſſe ꝓmpti ad obtēpe=
randū mādatis dn̄i: vt d quo
libet noſtrū merito poſſit do
min⁹ dicere illud pſal. Jn au

ditu auris obediuit michi. Et nos vice verſa illi dicere illud Luce.xiiii. Dñe factũ eſt vt im paſti. Sextũ eſt honeſta vere-cũdia. Unde d̃ ſeruis Joachi viri ſuſanne legitur. Dañ.xiii ꝙ erubuerũt vehemẽter quã-do audierũt ſiniſtre loqui de Suſanna. Sic ⁊ ſeruos domi-ni decet verecundiã ⁊ honeſtã humilitatẽ. ſm illud Judith. viii. Humiliemus illi aĩas no-ſtras et in ſpiritu cõſtituti hu-miliato ſeruiẽtes illi dicamꝰ flentes dño: vt ſcd̃m volunta-tẽ ſuã ſic faciat nobiſcũ miam ſu ãcito Hec aũt fuerũt verba Judith ad ppl̃z tempoꝛe per ſecutionis Holofernis.

E ❡ Tertio dicta interp̃-tatio cõuenire põt virgini ma rie que merito põt dici obeth id eſt ancilla ⁊ miniſtra dñi ſe cundũ ꝙ ſeip̃am vocauit quã do reſpõdit angelo dicẽs. Ec ce ãcilla dñi. Luce.i. quaſi di-ceret. Fiat de me qd̃ erit bene placitũ coꝛã dño. Merito er-go dicitur eius ancilla ſeu mi niſtra: tum quia miniſtrauit ſibi illos puriſſimos ſangui-nes ex quibus foꝛmata eſt ip-ſius humanitas: tuz quia mi niſtrauit ſibi lac virgineuz et de celo miſſum cũ eũ ablacta-ret ſcd̃m ꝙ canit eccleſia. Ipſ regẽ angeloꝛũ ſola virgo la-ctabat vbere de celo pleno: tũ qꝛ totius humanitatis obſe-quia circa eũ paruulũ exerce-bat vt eſt illud Luce.ii. Pan-nis euz inuoluit et reclinauit in pꝛeſepio: quia nõ erat ei lo cus in diuerſoꝛio. Itẽ Math. ii. dꝛ ꝙ tulerũt xp̃m pntes eiꝰ vt ſiſterent eũ coꝛã dño: ſcilicz xl. die poſt natiuitatẽ Et ideo ipa merito dicere poteſt illud Eccli.xxiiii. In habitatiõe ſã-cta coꝛã ipſo ſupple filio meo miniſtraui. Et hoc de.i. libꝛo.

Secundus liber dicit in-carnationis diuinalis d̃ quo ſubdit in themate, ſcrip-tũ eſt intus et foꝛis. Intus q̃-dã q̃tũ ad vetus teſtamentũ. Foꝛis aũt q̃tũ ad nouũ. Intꝰ ergo inuenimꝰ duo magna te ſtimoĩa de hac ſanctiſſima in carnatione.

❡ Pꝛimo quidem reperimꝰ vnaz figurã: de qua Exod. .iii. Ubi legitur ꝙ dñs apparuit moyſi ⁊ dixit ei. Uidi afflictio nẽ ppl̃i mei: qui eſt in egypto et clamoꝛẽ eius audiui pꝛop̃ duriciã eoꝛũ: qui pꝛeſunt opi bus. Deinde paucis interpoſi tis ſequitur. Sed veni mittaz te ad pharaonẽ vt educas po pulũ meũ de egypto. Ad pꝛo poſitũ: iſta tempoꝛalis libera tio filioꝛũ iſrael per manum moyſi: figura erat future libe rationis totius hũane nature fiende per manũ filij dei ĩ foꝛ-ma hoĩs. Dixit ergo deus pa ter. Uidi. i. videre feci. Uel vi-di: ſcilicet oculo miẽ et pieta-tis: afflictionẽ ſpiritualẽ po-

puli mei.i. electorū qui eſt in egypto.i.in mundo: vbi ſunt multe tenebre. Vel in egypto .i.in ſeruitute demōis. Et clamorem eius audiui quo petit ſupple auxiliū a me et liberationem: propter duritiā eorū qui preſunt opibus/id eſt demonū qui preſidebāt mundo ante aduentū xp̄i dure et crudeliter ip̄m tractando. Tandem di.pater filio. Sed veni mittā te ad Pharaonē .i.contra demonē preliaturū cū eo: vt educas populuꝫ meum de egypto et adducas eū p mortem tuā in hanc terram ꝓmiſſionis lacte et melle manantē In his aūt verbis tanguntur plures cauſe dominice incarnationis.

F ¶ Prima eſt dei patris ad nos ſumma charitas ꝛ pietas: qꝛ dicit. Ro.v. Cōmēdat deus ſupple pater charitateꝫ ſuam in nobis: quia cum inimici eſſemus recōciliati ſumꝰ deo per mortem filij eius. Secunda cauſa eſt humana neceſſitas: quia afflictionem populi mei qui eſt in egypto. Nam ante filij dei aduentū nos oēs in eadem condemnatione eramus ꝛ in eadē ſeruitute a qua nos liberauit dei filius. Unde illi dicere poſſumus: et quilibet pro ſe illud Pſalmiſte. Saluaſti de neceſſitatibꝰ animam meam. Tertia cauſa eſt ſanctorū patrū deprecatiōis aſſiduitas ſibi et clamorē eius ſcilicꝫ cuiuſlibet ſancti patris ad me clamantis audiui. Unde aliqui dicebant iſtud pſal. Nūquid obliuiſcetur miſereri deus: aut continebit in ira miſericordias ſuas. Alij autē dicebant illud Pſal. Nunqd ineternū iraſceris nobis: aut extendes irā tuaꝫ a generatione in generationeꝫ. Et hoc eſt quod dicit ideꝫ Pſal. Clamauerunt ad dn̄m cum tribu'arentur: et de neceſſitatibus eorum liberauit eos. Et eduxit eos de tn̄bris et vmbra mortis et vincula eorū dirupit: qbus ſcilicet ligati tenebantur a demone. Quarta cauſa ē demonū ſeua crudelitas: qꝛ propter duritiaꝫ eorū qui preſūt opibus. Nam de quolibꝫ maligno ſpiritu ſcribitur Piere. vi. Crudelis eſt et non miſerebitur. Quīta cauſa eſt dei patris eterna ordinabilitas: qꝛ veni inquit pater ad filiū mittam te.ꝛc. Hoc enī proceſſit ex eterna eius preordinatione. Nā ab eterno ꝓuidēs futuraꝫ hūani generis ruinā ſimul ꝓuidit remediū cōtra illā. Notandū eſt aūt ꝙ in verbis predictis triplr nobis datur moralis et fructuoſa inſtructio.

G ¶ Prima eſt cū dicit Vidi afflictionē populi mei q̄ eſt in egypto et gemitū eius audiui. Per hoc moralr inſtruimur: ꝙ ip̄e dn̄s videt appro-

bãdo afflictionẽ penitentiũ et
gemitũ cordis eorũ audit: im
mo exaudit. Propterea dice
bat Psal. in pſona penitẽtis.
Afflictus ſuz et hũiliatus ſuz
nimis: rugiebã a gemitu cor-
dis mei Dñe añ te oẽe deſide
riũ meuz et gemitus me⁹ a te
nõ eſt abſconditus.

D ¶ Scda inſtructio eſt cuz
dicitur. Propter duritiã eo-
rũ qui p̃ſunt opibus, p quod
moraliter daꝛ intelligi: ꝙ op
p̃ſſio paupm a potẽtibus ⁊ di
uitibus valde diſplicet deo:
clamãs corã eo vindictã. Un-
de piiſſimus dñs qui eſt ꝓte-
ctoꝛ paupm conq̃ritur de cru
delitate potẽtũ magnatũ et
iudicũ cõtra eos dicens illud
Psal. Deuorãt plebẽ meam.
.i. pauperes ſicut eſcaz panis.
Tertia inſtructio eſt cũ diciꝛ.
Ueni mittã te ad pharaonem
vt educas pplm meũ. ⁊c.

J ¶ Per qđ moralr daꝛ in
telligi ꝙ null⁹ dz ſe ingerere
ad regendũ alios: ⁊ potiſſime
ad regimen aĩarũ niſi vocat⁹
a deo tanꝙ aaron: vt habetur
Hebre. v. Sed ꝓhdoloꝛ ho-
die fit totũ oppoſitũ i electio
nibus maioꝝ d'gnitatuz. Et
ſimiliter in collatione ſimpli
ciũ beneficioꝝ cum tamẽ hoc
ſit vetitũ ⁊ iure diuino et ec-
cleſiaſtico. Nam vbi fuerit ali
qua electio celebranda de fu-
turo paſtoꝛe aliquoꝝ voces
emũtur: alioꝝum voces extoꝛ
quẽtur minis et terroꝛibus:
alioꝝum voces mendicantur.
Olim eñ ancilla hoſtiaria in
troduxit petrũ in atriũ prin-
cipis ſacerdotũ: ſed hodie qđ
nequit facere ãcilla ſymonia
ſtica, efficit poteſtas tpalis et
tyꝛannica. Ceterũ ad hanc de
uenimus tẽpeſtatẽ vt etiaz p-
uulis adhuc ferme ad vbera
matrũ pedẽtibus ⁊ vix oronẽ
dñicã ſcientibus ꝓferre cathe
drales ⁊ inſignes ecclie prio-
ratus, archidyaconat⁹ et ab
batie committantur regende
cum tamẽ legamus ipm moy
ſem iam octogenariũ ſe mul-
tipliciter excuſaſſe cum a dño
vocaretur: vt eſſet dux popu-
li. Similiter et Aarõ erat oc
toginta triũ annoꝝ cum fa-
ctus eſt pontifex: ⁊ quãdo ce-
perunt loqui ad Pharaonẽ
vt habetur exp̃ſſe Exod. vij.

K ¶ Scdo infra hũc libꝛuz
veteris teſtamẽti iuenim⁹ vnã
ꝓphetiã đ dñica incarnatiõe
Scribiꝛ eñ abdie. i. auditum
audiuim⁹ a dño: legatũ miſiꝛ
ad gẽtes. Ubi glo. interl. Le-
gatus eſt xp̃us iheſus hõ: qui
mittiꝛ ad Nabugo. ⁊ exercitũ
eius: vt veiat ad deſtructionẽ
ydumeoꝝ. Et no. ꝙ ꝓphã loq̃
tur de futuro myſterio p mo
dũ p̃teriti ꝓpꝛ certitudinẽ ꝓ-
phie ſicut plerũq; ꝓphẽ loqui
ſolent. Fuit aũt iſte legatus a
latere dei pr̃is miſſus in hũc
mũdũ cũ pleĩtudĩe ptãtis ſm

illud Math.xxviij. Data eſt mihi omnis poteſtas ſupple a deo patre: in celo et in terra Nonne hac poteſtate ſue legationis fungebatur: qñ dixit muliere deprehenſe in adulterio. Ego te non condēnabo: vade et amplius noli peccare. Jo. viij. Itē quando dixit Magdalene. Remittūtur tibi peccata tua: vade in pace Lu.vij. Itē qñ dixit palytico. Confide fili remittuntur tibi peccata. Math.ix. Itē quando dixit latroni pendenti in cruce. Hodie mecū eris in paradiſo Luce.xxiij. Hāc aūt poteſtatē impertitus ē apl'is ſuis poſt reſurrectionē ſuā quādo inſufflauit et dixit eis. Accipite ſpiritū ſanctū quorū remiſeritis pctā remittentur eis. Joh.xx Et quorū retinueritis retenta erūt. Ibidem. Quia ergo mundus iſte ante aduentū filij dei plenus erat pene infinitis et enormibus exceſſibus et delictis. Omnis quippe caro corrupat viā ſuam et terra repleta erat iniquitate. Gene.vi Ideo opus fuit vt deus pater mitteret iſtū legatū ad terras ¶ Scdo iſte liber deſcribitur a Johanne fuiſſe ſcriptus foris qtū ſcz ad nouū teſtamentum. Nā Joh.xvi. dñs noſter ſic loquitur dicēs. Exiui a patre et veni in mundū; vbi glo. interl. Exiui carne ſumpta nō tñ pfem deſerui: iterum relinquo mundū: eadē glo. corpali diſceſſiōe nō gubernatiōe preſentie. Et vado ad patrē ſicut flumina illuc reuertuntur vnde fluūt. In his aūt vbis duo principaliter tangunt. Primū eſt chriſti maieſtas et ſublimitas: qr exiui a patre quo nihil altius. Scdʒ eius immēſa charitas ꝛ humilitas quia veni in mundū: quo nihil infimius. Tertiū aplorū lachrymoſa pietas: quia iterū relinquo mūdū. vnde ibi ſubditur Sed quia hec locutus ſum vobis triſtitia impleuit cor vrm Quartū aſcenſionis xpi ſublimitas: quia vado ad patreʒ Moraliter quilibet poteſt dicere poſt chriſtum. Exiui a patre ſupple celeſti: quo ad aīaʒ p creationē. Itē a patre terreſtri: quo ad corpus p naturalē gñationē. Et veni in mūdū miſerū, caducuʒ, fallacem: nō mūdū ſed immundū: qr plena eſt terra iniqtate ꝛ impietate ſua. Iterū relinquo mundū p mortē velim nolim ſed qñ neſcio. Et vado ad prem. ſ. celeſtē q me pceſſit vt paret michi locū et qui me ibi expectat cū tota illa curia celeſti ſecunduʒ illud Pſal. Me expectant iuſti donec retribuas mihi Iſta autem verba dicere poſſunt iuſti et electi: qui nihil purgabile habent: ſed ſuperedificāt aurum, argentum, et lapides pcioſos. Sed qs eſt hic et quis

talis ⁊ profecto laudabimus eum. Sed pctōꝛ amarus: ſuperbus: mūdanus ⁊ luxurioſus quādo appropiquat portas mortis poteſt dicere. Iterum relinquo mūdum quod michi ſupra modū graue eſt: et vado non quidem ad patrē quia peccādo degeneraui me ſed ad iudicem: et ideo valde timeo: et toto corde ⁊ corpore contremiſco. Taliter ergo viuam⁹ vt in articulo mortis cū dño noſtro dicere poſſimus Uado ad patrem.

L ¶ Modus aūt iſtius gratioſe incarnationis declarat in rebus naturalib⁹. Uidem⁹ enī ꝙ ortholan⁹ volēs de nouo inſerere arborem/pꝛio amputat ramos illius/ſolū trūcum arboris relinquens. Cui trunco facta aliqua parua inciſione apponit ramum alterius arboris cū vna maſſa terre: quo facto ſucceſſu tēporis adinuicem ſe coniungit virgula ⁊ trūcus ⁊ efficit arboꝛ vna Ad propoſitum ſic ſuo modo factum eſt in iſta ſancta incarnatione: in qua natura humana inſita eſt verbo diuino tanꝙ principali trunco. Facta eſt aūt vnio virgule ⁊ trūci: id eſt nature humane ⁊ diuine: mediante terra illa virginali: ſcilꝫ virgine maria: in cui⁹ vtero hoc myſterium cōpletum eſt. Inſertoꝛ aūt fuit ſpiritusſanctus qui hanc vnionem fecit: ſm illud Lu. i. Spiritusſanctus ſuperueniet i te. Et ſicut ortholani diligenter cuſtodiūt arborem nouiter inſitam ne deuoꝛetur a brutis et tranſeuntibus deuaſtetur. Ita et ſummopere debemus et cum omni diligentia ſuſcipere hāc incarnationem: ſm ꝙ nos admonet beatus Iacobus in ſua canonica. c. i. dicēs Abiicientes (inquit) omnem immundiciam: et abundantiam malitie ſuſcipite inſitū verbum: id eſt dei filiū: quod poteſt ſaluare aīas veſtras. Ergo libēter ſuſcipiēdum eſt et ſuſceptum diligenter cuſtodiendum. Uerbum abbreuiatum faciet dñs ſuper terram. Et nota abbreuiatum.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis: qui ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Unde adhuc ſub ſigillo ſecundo per quod intelligimus ſacramentum altaris inuenimus vnum magnum ſecretum. Uidelicet ꝙ non minus debet ſe preparare per verā penitētiam ad hoc ſacramētum volēs accedere: ꝙ qui ab hoc ſeculo habet migrare. Iſtud ſecretum ponit doctoꝛ ſan. iii. par. q. lxxx. articu. iiii. Quod quidem ſecretum aperitur duplici claue.

M ¶ Primo igitur aperitur claue figuratiue declarationis. Legitur enim. iiii. Re

gum.xxiij. q̄ Joſias rex iuda noluit oīno q̄ filij iſrael celebrarent phaſe dn̄o:niſi prius purgarentur ab ydolatria. Quod cum feciſſent amouentes ydola que erāt in templo dn̄i:et vaſa cū quibus fiebant ſacrificia ydolis. Comburentes etiam de mandato regis oſſa ſacerdotū ydolatrātium que erant in ſepulchris. Inſuper ⁊ occidētes alios ſacerdotes ydolatras quos adhuc ſuperſtites inuenerunt: et eos igne cremātes:in omni terra iude et ſamarie rediit Joſias in hieruſalem ⁊ dixit populo Nunc facite phaſe dn̄o deo veſtro. Erat autē phaſe feſtum valde ſolēne apud iudeos:qd̄ celebrabāt annis ſingulis ī recordatiōe liberatiōis de egypto. ¶ Ad propoſitum Joſias qui interpretatur:in quo eſt ſacrificium/ſignificat xp̄m qui ſeipſū obtulit deo patri hoſtiam immaculatā pro nobis miſeris peccatorib⁹. Hic aūt Joſias iubet vt purgem⁹ conſcientias noſtras ab ydolatria ſpirituali:id eſt ab om̄i peccato mortali. Item iubet vt ipſa ydola:id ē peccata crementur igne cōtritionis ⁊ cōfeſſionis:quibus peractis poterimus digne celebrare phaſe dn̄o accedendo ad hoc venerabile ſacramentum.

¶ Similiter de iſta preparatione ad menſam altaris aliā figurā habemus Exo.xvi. Ubi legitur q̄ filij iſrael non receperūt māna de celo q̄diu habuerūt de farina egypti in ſaccis ſuis. Sic nec poſſum⁹ recipere digne hoc ſacramētū niſi prius expurgatū fuerit vetus fermētū peccati per confeſſionē. Propterea nos hortatur apl's.i.Cor.v. dicēs Expurgate vetus fermētū vt ſitis noua conſperſio. ¶ Similiter legim⁹ Gen̄.xviij.q̄ abraham volēs reficere tres angelos in ſpecie peregrinoꝝ iuſſit primo illis lauare pedes:quibus lotis poſuit corā eis panem. Applicatio eſt facilis. Per hoc ei ſignificatur q̄ miniſter eccleſie:vtpote curat⁹, neminem debet admittere ad menſam altaris qui prius nō lauerit pedes affectionū ſuaꝝ. ¶ Scd̄o iſtud ſecretū aperit claue auctoritatiue ꝓbatiōis Dicit em̄ apl's loquēs de volentibus cōicare. Probet aūt ſeipſū homo:et ſic de pane illo edat et de calice bibat.i.Cor. ij. Item de conſe.di.ij.Nichil Dicit papa Alexander q̄ iſta oblatio corporis ⁊ ſanguinis xp̄i pura cōſciētia offerēda eſt ſcilꝫ ex parte miniſtri:et pura mēte ſumēda vcꝫ ex parte recipiētis ⁊ cōicātis:atq̄ ab oīb⁹ ſupple exiſtētibus venerandis. Sicut em̄ ſumere cibū de recēti anteq̄ prior fuerit digeſtus magis cauſat egritudinē q̄ va

litudinem. Ita ꝛ ſuſcipere hoc ſacramētum anteꝙ peccatum ſit totaliter digeſtū per cōtritionem ꝛ proiectum per confeſſionem, obeſt ꝛ non ꝓdeſt.

M ¶ Unde ad oſtendēdum ꝙ grauiter delinquunt qui in mortali communicant ponemus tres veritates.

¶ Prima veritas. Qui communicat i mortali, reputatur homicida dñi noſtri ieſu xp̄i. Iſta veritas patet per Ap̄lm dicētem .i. Cor. xi. Qui manducauerit panē vel biberit calicem dñi indigne reꝰ erit corporis ꝛ ſanguinis dñi. Super quo Amb. Qui indigne xp̄m ſumit: idem eſt ac ſi proprijs manibꝰ xp̄m interficeret. Cōſiderēt illi q̄ frequēter cōicāt in mortali ꝙtū dolerēt ſi xp̄z proprijs manibꝰ crucifixiſſent.

¶ Scd̄a vitas. Indigne communicantes ſunt peiores iudeis. Iſta veritas ptz q2 iudei xp̄m ignorabāt eſſe filium dei vt habet .i. Corin. ij. ſi cognouiſſent nunꝙ dñm glorie crucifixiſſent. Xp̄iani autem indigne communicantes credunt et confitētur ip̄m eſſe filiū dei Cū itaqꝫ peccatū ex certa ſciētia commiſſum ſit grauius ceteris paribus: hinc ſequitur ꝙ xp̄iani in peccato cōicātes grauiꝰ peccāt ꝙ iudei crucifigētes. Vñ de talibꝰ pōt verificari illō Heb. vi. Rurſum crucifigētes ſibimetipſis filiū dei.

¶ Tertia veritas. Tales in peccato cōmunicātes ſunt fratres Iude ꝛ ſimiles illi in nequitia qui cōmunicauit i mortali ꝛ cū ꝓpoſito peccādi. Caueant ergo ne illis vna dierū accidat ſicut ꝛ ipſi proditori iude: de quo legitur Io. xiij. ꝙ cum accepiſſet bucellam panis: que tamen non erat ſacramentum, nichilominꝰ introiuit in eum ſathanas: ita ꝛ diabolus accipit ſpecialem poteſtatem in eos qui indigne cōmunicāt. Videāt ergo in ꝙto ſint periculo.

¶ Sermo. xiij.

Vidi librum ſcriptū intus ꝛ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notādū ꝙ beatus Iohannes vidit triplicem librum: videlicet.

Generationis humanalis.

Incarnationis diuinalis.

Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De p̄rio libro ſcribitur Math. i. Liber gn̄ationis ieſu xp̄i. In cuiꝰ capitulo. xiij. legitur ꝙ obeth genuit Ieſſe. Ubi aduertēdum ſm litteraꝫ ꝙ vt dicunt cōiter expoſitores: vt dñs Cardi. Gloſa ordiñ. et de Lyra. Iſte Ieſſe fuit binominus. Nam aliquādo dictꝰ eſt yſai: vt .i. Reg. xvi. Aliquādo autem dictus eſt Ieſſe vt hic. Potius autem hic deſcribit ſub nomine Ieſſe ꝙ ſub noie

yſaí:eo q̄ de eo hic agitur ſe-cūdum q̄ xp̄s deſcendit ab eo vt prophetatum fuit Eſaie.xi. Egredietur virga.i.virgo maria de radice ieſſe:⁊ flos:id eſt chriſtus de radice eius:ſcʒ virginis aſcendet. De quo quidem flore figuratiue ſcribitur Gen.xxvij. Ecce odor filij mei (inquit de⁹ pater et ſimiliter virgo maria) ſicut odor agri pleni. ¶ Ad propoſitum ali redeuntes notandum q̄ Ieſſe interpretatur incēdium. Iſta autem interpretatio cōuenit tribus generib⁹ perſonarum videlicet

- Ieſu chriſto.
- Viro iuſto.
- Virgini marie.

B ¶ Primo igitur chriſto qui merito appellatur Ieſſe id eſt incendium tam paſſiue q̄ actiue. Paſſiue quidem:q2 fuit incenſus duplici igne. Primo igne amoris interi⁹ quo ad animaʒ:quo igne fuit adeo incēſus vt aīam ſuā poſuerit pro aīabus noſtris liberandis ab eterno illo incēdio. Propterea ipſe dicebat Luce.xii. Ignem:ſup.amoris ⁊ immēſe charitatis veni mittere in terrā:et quid volo niſi vt ardeat ſcʒ peccata mundi. ¶ Scd̄o fuit incēſus igne doloris exterius quo ad corpus Non em̄ potuit piiſſimus ieſus continere ignem amoris in ſinu cordis ſui niſi ipʒ proderet i aperto exteri⁹. Et hoc potiſſime factū eſt in paſſione ſua quādo hūanitas ſua aduſta eſt in cruce igne vehemētiſſimi doloris Treñ.i. O vos oēs qui tranſitis per viā:attēdite ⁊ videte ſi eſt dolor ſimilis ſicut dolor meus. Hic eſt igit̄ agnus immaculatus pro nobis oblatus ſup altare crucis:et ibi igne amoris ⁊ doloris aſſatus Exodi.xij. Hic eſt yſaac portās ſuper humeros ſuos ligna holocauſti quibus vrendus credebatur a patre ignem ⁊ gladiū deferēte Gen. xxij. Hic eſt mons ſynay fumigans eo q̄ deſcendiſſet dn̄s ſuper eū in igne Exodi.xix.

C ¶ Scd̄o dico q̄ xp̄s dr̄ incendium actiue.et hoc potiſſime complebitur in fine mūdi qm̄ tūc(vt dicit p̄s)ignis ante ip̄m precedet:et inflāmabit in circuitu inimicos ei⁹. Iteʒ alibi. Ignis a facie ei⁹ exarſit id eſt exardeſcet. Et iſte ignis dicit̄ ignis cōflagrationis:q2 cōflagrabit ⁊ extermiabit oīa ¶ Item dr̄ incendium actiue q2 ip̄e eſt q̄ incendet dānatos in inferno:ſm illō p̄s. Pluet ſcʒ xp̄s ſup pctōres.i.dānatos laqueos:ignis:ſulphur:et ſpiritus pcellarum:pars calicis eorum. Et nota q̄ dicit pars: q2 dānati non tm̄ patiētur ab illis enumeratis ſed a multis aliis. Iſte ē ignis de quo Deutero.xxxij. Ignis ſuccēſus eſt in furore meo:et arde. vſqʒ ad

infer.no.ergo in eternū:qꝛ infernus nō habebit nouiſſima.
D ¶ Secūdo vir iuſtus poteſt dici Jeſſe.i.incendium:qꝛ debet incēdi duplici igne:vcꝫ igne charitatis interiꝰ ⁊ igne tribulationis exterius. Primum aūt incendiū facit ſpūs ſctūs:quādo ſcꝫ ventū ſuū inſufflat in cordibus noſtris ignem charitatis: ſcđm illud Rom̄.v. Charitas dei diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris per ſpm̄ ſanctum qui datus eſt nobis. Item ps̄. Ignis ſup.charitatis a facie eius: vcꝫ ſpūſſancti exarſit. Sꝫ quid:exarſerit inſinuat cū ſubdit,carbones ſuccenſi ſunt ab eo. Per carbones aūt intelligi poſſunt pctā que denigrant ⁊ deturpāt faciem aīe: ſm̄ illud Treñ.iiij. Denigrata eſt facies eorū:ſcꝫ pctōꝝ ſup carbones. Tales ergo carbones ſuccēdit ignis ſpūſſācti qui charitas eſt. In cuiꝰ figura legitur Nume.xi. ꝙ egreſſus eſt ignis dn̄i ⁊ deuorauit extremā ptē caſtroꝝ.
E ¶ Hic igit̄ ignis charitatis incendit aīam tripl̄r: vcꝫ Per dolorem contritionis. Per feruorem deuotionis. Per ardorem dilectionis. Per primū culpas eliminat. Per ſcđm mētem illuminat. Per tertium deo cōglutinat De primo ſcribitur Thob.vi. ꝙ incenſo iecore piſcis .i. humano corde per charitatē fugabitur demoniuꝫ.i. peccatū De ſcđo Joh.xiiij. Paraclytus aūt ſpūſſctūs: qui ſup.eſt ipſa charitas per eſſentiā, docebit vos oīa: vcꝫ mentes veſtras illuminando. De tertio dicit Greg. ꝙ ſpirituſſanctus amor eſt. Amor aūt eſt vnio amantis cum amato.
¶ Secūdo dico ꝙ iuſtus debet incēdi exterius igne tribulationis ⁊ aduerſitatis in preſenti:ne ſcꝫ incendatur in futuro igne dure cruciationis:ſaltem purgatorij. Et hoc ꝓ quotidianis culpis:quas profecto vitare perdifficile eſt:quia vt habetur Prouer.xxiiij. Septies i die cadit iuſtus. Pro talibus igitur culpis incendatur in preſenti: vt in articulo mortis dicere poſſit cuꝫ pſal. ad dn̄m. Igne me examinaſti et non eſt inuēta in me iniquitas. Sicut eñ vaſa aurea ⁊ argentea prius igne purgantur in fornace anteꝙ̄ aptentur ad vſus potētum: ſic ⁊ de nobis neceſſe eſt fieri ſi velimus corā deo mundi apparere. Propterea ſaluator noſter Johā.xvi.ait. In mūdo preſſurā habebitis:in me autem pacem. Et apo.ij.Thi.iij. Oēs(inqt) qui pie volunt viuere in chriſto ieſu perſecutionem patiūtur. Et hec eſt cauſa quare dominus permittit iuſtos tentari: et a tyrannis:principibus et potētibus ſeculi aduerſa pa

ti:ſm illud pſ. Dum ſuperbit
impius:ſup. tyrannus vel qui
cunq peccator incēditur pau
per:id eſt iuſtus. Et hoc non
tam legimus in ſacris codici
bus q̄tum videm⁹ coram ocu
lis noſtris.
F ¶ Tertio beata virgo po
teſt dici Jeſſe:id eſt incēdium.
Ipſa eñi fuit incenſa igne mul
tiplici: vc3 charitatis ⁊ amo-
ris quo ad deū:doloris ⁊ cō-
paſſionis quo ad filiū ſuu3 in
cruce ſuſpenſum:feruētis deſi
derij quo ad populum ſibi de
uotum: cuius ſalutem feruen
ter deſiderat ⁊ diligēter pro-
curat:ſciens ſe a deo eſſe cōſti
tutam ꝓcuratricem ⁊ aduoca
tricem ſalutis hūani generis
et preſertim ſibi deuotorū fa-
mulorum. Hec igitur eſt ciui-
tas altera hieruſalem que to-
taliter incēdio tradita eſt Ju
dicum.i. Si igitur frigemus
peccato approximemus nos
ſue grē ⁊ charitati vt ſic cale-
ſiamus:q2 incēdium eſt.

SEcūdus liber dicitur in
carnatiōis diuinalis. Et
hic liber ſcript⁹ eſt intus ⁊ fo-
ris:intus quidem q̄tu3 ad ve
tus teſtamētum:foris autem
q̄tum ad nouum. Intus igi-
tur inuenimus de hac ſacra-
tiſſima incarnatione duo ma
gna teſtimonia.
G ¶ Primo quidem vnā fi
gurā que ſcribitur Gen. xxiiij.
Ubi legitur q abraham miſit
procuratorem dom⁹ ſue noīe
Eliezer de terra promiſſionis
ad terrum Meſopotamie/ad
ꝓcurādū vxorē filio ſuo yſaac
Cūq3 ille abiiſſet tādem inue-
nit Rebeccam virginem pul-
cherrimam ⁊ incognitā viro
ſtantem iuxta aquarum fon-
tem. Cuius queſiuit aſſenſum
ſi nam vellet habere in ſpon-
ſum tam generoſum ⁊ elegan
tem iuuenē quēadmodū erat
ipſe yſaac filius illius maxi-
mi patriarche Abrahe. Que
poſtq̄ audiuit verba nuncii tā
dem annuit:⁊ ſic facta eſt vxor
yſaac. ¶ Ad ꝓpoſitum Elie-
zer qui interpretatur dei mei
ſctificatio recte ſignificat Ga-
brielem archangelum a deo
per gratiam ſanctificatum.
Abraham aute3 qui interpre
tatur pater multarum gen-
tium ſignificat deum patrem
qui eſt pater vniuerſorum ge
neraliter per creationem: et
iuſtorum ſpecialiter per gra-
tiam. Dictus igitur nuncius
miſſus fuit de illa terra pro-
miſſionis celeſtis:de qua pſal
miſta. Credo videre bona do
mini in terra viuentium. qui
veniens in hunc mundum/in
uenit tandem poſt multas a-
lias ſanctas mulieres quan-
dam venuſtiſſimam et hone-
ſtiſſimam virginem: vtiq3 mē
te corpore pulchram que ſta
bat ad fontem aquarum vi-
uentiū que fluunt impetu de

libano paradiſi. quã cũ reuerenter ſalutaſſet dicens. Aue gr̃a plena dñs tecũ: hortatus eſt eam vt cõſentiret vice totius nature humane: cũ qua cõtrahere volebat magnũ ſacramẽtũ ⁊ matrimoniũ ſingulare dei filius: quia vt habet Extra. de ſponſalibus ca. tua nos. Sine conſenſu cetera fedus coniugale nequeũt pficere. Tãdem virgo ſanctiſſima vice toti⁹ nature humane in hoc matrimoniũ cõſenſit qñ angelo ait. fiat michi ſecundũ verbũ tuũ: ⁊ ſic matrimoniũ ipſum contractũ eſt: ⁊ extunc verbum caro factum eſt ⁊ habitauit in nobis. O p̃cioſum ⁊ admirabile ſacramẽtum angelicis ſpiritibus ſtupendũ: demonibus tremẽdũ: ⁊ hoib⁹ omni veneratiõe colẽdũ: quis vnq̃ audiuit talia quis tale myſteriũ excogitare potuit vt in eodẽ lecto eſſent de⁹ ⁊ homo. Unde tũc potuit dicere beata virgo in perſona nature humane: illud Can. ij. En dilectus me⁹ loquit̃ michi dicẽs. Surge ꝓpera amica mea: colũba mea: formoſa mea: ⁊ veni. Iã enĩ hyẽs tedioſe expectationis ſanctorũ patrum tranſiit. Uel per hyemẽ ſignificatur tẽpeſtas valida: ire dei contra genus humanum. Iſta igitur hyems tranſiit in iſta in carnatiõe. Similiter imber: vez ſacrorũ eloquiorũ ꝓphetarũ abiit quando: ſcilicet ſacrum ipſum myſterium tam multipliciter ꝓphetatum: factũ eſt preſens. Qđ autem ſequitur ⁊ flores apparuerunt in terra noſtra referendum eſt ad figuras que ſimiliter ceſſauerunt in hac incarnatione: ideo dicit. Apparuerũt loquens de preterito ideo immediate ſubdit: tempus putationis aduenit: ſcꝫ incarnatiõis filij dei quãdo: ſcꝫ putate ſunt figure ⁊ ꝓphetie antique legis. Uox turturis audita eſt in terra noſtra. Illa vox turturis fuit vox gabrielis dicẽti. Aue gratia plena dominus tecũ. Item Ecce concipies ⁊ paries filium: et vo. ⁊c. Item. Spũſſctũs ſuperueniet in te ⁊ virt⁹. ⁊c. Itẽ vox turturis fuit illa vox marie ad angelum. Ecce ancilla domini fiat ⁊ cetera. Que q̃dem vox tam alte inſonuit ꝙ audita eſt in terra viuentium ſcilicet in celo ideo: merito dicere potuerunt boni angeli ꝙ vox audita eſt in terra noſtra. Tunc enim ficus protulit groſſos ſuos quando maria concepit ⁊ peperit dei filium: ⁊ vinee florentes dederunt odorem ſuum quando virtutes marie vtpote humilitas: virginitas: charitas: et ſumma puritas: ceperunt redolere in cõſpectu domini. Et poſt hec clamauit.

dei filius ad naturã humanã id quod ſequitur. Surge ꝓpe ra amica mea: ſpecioſa mea: ꝛ veni columba mea in foraminib⁹ petre: in cauernis macerie. Hoc aũt factũ eſt quando natura humana aſſũpta ẽ in vnitatem ſuppoſiti diuini verbi. O ꝗ̃tũ igitur hodie dignificata nobilitata ꝛ exaltata eſt natura humana. O ꝗ̃ ſollicite debet ſe cuſtodire homo ab hoc ſeculo neq̃ ꝛ ab oĩ iniq̃tate. Propterea poteſt ei dici illud Can. j. Si ignoras te o pulchra inter mulieres ꝛc. practica. ꝛc.

¶ Secundo inuenim⁹ vnam ꝓphetiã de hac Benedicta incarnatione: Numeri. xxiiij. Ubi introducuntᷣ ℣ba balaã dicentis. Uidebo eũ: ſcȝ xp̃m ꝛ hoc in poſteris: quia magi qui deſcenderũt a balaam viderunt eum ſed non modo: quia fuit magnũ tempus a balaam vſq; ad xp̃m: ideo ſequitur. Intuebor illum ſed non prope. Et poſt hoc immediate ſequitur. Orietur ſtella ex iacob: vbi interˡ. i. diuinitas xp̃i: ꝛ conſurget virga de iſrael de qua ſcribitᷣ Eſa. xj. Egredietur virga de radice ieſſe. Et in Pſal. Reges eos in virga ferrea. Alia vero lr̃a habȝ ꝛ conſurget homo de iſrael: ꝓpterea glo. oꝛ. refert. Primũ ad diuinitatem: ſcȝ cũ dr̃. Orietur virga de radice. ꝛc. Secundũ aũt ad humanitatẽ cũ ſcȝ ſubditur. Et conſurget homo de iſrael. Sequitᷣ. Et percutiet duces moab: glo. interˡ. neq̃tias ſpiritales principatus: ſcȝ ꝛ poteſtates: ſpiritales affigẽs cruci. Duces igitur moab ſunt demones qui ante aduentum xp̃i ducebant moab. i. homines in abyſſum. Sed ex quo ſurrexit virga vel homo de iſrael. i. dei filius de ſemine iudeoꝝ ꝑcuſſit ipſos duces moab: qꝛ vt dicit glo. oꝛdi. non potuit ſaluare moabitas niſi prius vaſtaſſet duces impietatis. Dñs hugo cardina. exponens hũc paſſũ dicit: ꝙ iſte textus non eſt hiſtoric⁹ ſed tantũ ꝓphetic⁹ de xp̃o ẽ: ergo ſenſ⁹. Orietur ſtella. ꝛc. i. xp̃s de iudeis ſecũdũ carnẽ: ꝛ cõſurget virga. i. maria ex iſrael. Uel vtrũq; refertur ad xp̃m qui dicitur ſtella ꝛ virga. ſtella quidem a ſtãdo quia ſuos ſtare facit in bono ꝛ potiſſime beatos. Item qꝛ illuminat omnẽ hoĩem venientẽ in hunc mundũ. Nã ſicut ſtella ſex radios habet quib⁹ illuminat noctem. Sic ꝛ xp̃s ſex virtutes quib⁹ illuminat omnem hominẽ. Prima virtus eſt humilitas. Secunda manſuetudo. Et de iſtis duabus ſcribitur Math. xj. Diſcite a me quia mitis ſum ꝛ humilis corde. Tertia obedientia de qua Phil. ij. Chriſtus

factus eſt obediēs p̄ri vſq3 ad mortem. Quarta patientia Eſa.xlij. Semp tacui patiens fui quaſi parturiēs loquar. Quinta mīa Job.xxxi. Ab in fantia mecū creuit miſeratio de vtero matris mee egreſſa eſt mecū. Sexta eſt charitas .j.Johā.iiij. In hoc apparuit charitas dei in nobis q̄m vni genitum filiū ſuū miſit deus in mundū vt viuamus p ip̄m Similiter xp̄s dicitur virga quia flagellat non credentes. Et de hac virga poteſt intelli gi illud Jere.i. Quid tu vi- des Jeremia. Virgā vigilātē ego video. Certe iſta v̄ga fre- quēter vigilat ſup mūdū iſtū modo mittendo peſtē: modo guerrā: modo famē: ⁊ huiuſ- modi: ſed mirabilius ⁊acri⁹ vigilat ſup miſeros dānatos de quibus: poteſt intelligi il lud Pſal. Reges eos i virga ferrea q̄ dura eſt ⁊ inflexibilis ⁊ hoc ideo q2 noluerunt regi in preſenti in virga lignea mi ti ⁊ flexibili: penitētiā agētes p peccatis ſuis. Regam⁹ er- go nos in iſta virga lignea ne nos regat chriſtus in virga ferrea in inferno.

¶ Secundo iſte liber incar- nationis diuinalis ſcriptus eſt foris q̄tum ad nouū teſta- mentū: vbi inuenim⁹ ſcriptū Johā.xv. Quot cū dominus noſter loq̄ret de iudeis incre pando obſtinationem eorū ⁊ perfidiā ait. Si non veniſſē ⁊ locutus eis fuiſſem.glo.in- terlli illud quod tenentur cre dere ⁊ facere: peccatū non ha berent. ſcʒ infidelitatis: vt di cit de lyra. Dn̄s autem card. ſic dicit. Si non veniſſem car nē aſſumendo. ⁊ locut⁹ fuiſſē eis: docēdo tam ſignis q̄ ver bis ⁊ beneficiis: peccatū non haberent. Non q2 nō haberēt pctm̄ an̄q̄ veniſſet: ſed pecca- tū dicit antonomatice: illud peccatū q2 nō crediderunt in xp̄m: ſequitur. Nūc aūt excu- ſationē nō habent de pctō ſuo vcʒ infidelitatis: quia veni ⁊ locut⁹ ſum eis. Unde glo. or- di. dicit ſic. Illi quibus nō ve nit nec locutus eſt xp̄s habēt excuſationem nō de omni pec cato: ſed de hoc q2 in xp̄m nō crediderūt. Hi vero quib⁹ in apl̄is venit ⁊ locutus eſt non excuſant. Priores vero qui ſine lege peccauerūt ſine lege peribūt. Modernis vero tem porib⁹ multi p̄dicatores ſigil latim dicere poſſunt de obſti nato populo xp̄ianorum. Si nō veniſſem ⁊ locutus eis fuiſ ſem pctm̄ nō haberēt: ſcʒ tam graue: ⁊ hoc p̄cipue tāgit eos qui ſpernūt p̄dicatores ⁊ ver bū dei dicētes illud Nume. xxi. Aīa noſtra nauſeat ſup cibo iſto leuiſſimo. Et ideo p̄- dicatores veritatis ecōtrario debent illis dicere: illud Act. xiij. Uobis oportebat primū

loqui verbū dei: ſed quoniam repuliſtis illō ꝛ īdignos vos iudicaſtis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. i. ad agricolas ꝛ rurales homines qui frequenter eſuriūt verbū dei: de quibus conqueritur dn̄s ꝑ Jeremiā dicētē Trene. iiii. Paruuli. i. ſimplices ꝛ idiote: petierunt panē: vez doctrine ꝛ non erat qui frāgeret eis

J ¶ Modus aūt quo hec ſāctiſſima incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus naturalibus. Uidemus eīm granū ſynapis minimū q̄dē omnibus ſeminibus ꝑut ait ſaluator Math. xiij. ſed poſtq̄ creuerit mai⁹ eſt omnib⁹ holerib⁹ intātū ꝙ fit arbor ꝛ volucres celi habitant in ramis eius. Ad ꝓpoſitū per granū ſynapis ſecundū glo. ord. intelligitur humilitas incarnatiōis filij dei. Iſtud autem granum ſynapis ſeminauit homo: id eſt de⁹ pater in horto ſuo pinguiſſimo: hoc eſt in virginis vtero. Et q̄uis iſtud granū in principio videretur minimū omnibus ſeminibus. i. angelicis ſpiritib⁹ ſecundum illud Pſalmiſte. Minuiſti eū paulominꝰ ab angelis: poſtq̄ tamen creuit ꝛ aſcēdit vſqȝ ad altitudinem crucis in mōte caluarie. Uel etiam quando aſcēdit ad dexteram dei patris in ſua aſcenſione: tunc maius factum eſt ceteris holeribus: id eſt angelis: ſecundum q̄ ſubditur in Pſal. Gloria ꝛ honore coronaſti eum: ꝛ cetera. Nonne hoc granum paruum fuit: quando paruulus nat⁹ eſt nobis ꝛ filius datus eſt nobis Eſa. ix. Sed de magnitudine eius ſubditur immediate in eodem capittulo. Et factus eſt principatus ſuper humerum eius: ꝛ vocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius deus fortis pater futuri ſeculi: princeps pacis. Multiplicabit eius imperium ꝛ pacis eius nō erit finis. Super ſolium dauid ꝛ ſuper regnum eius ſedebit: ꝛ cetera. Item iſtud granum ſynapis quod paruum fuit in natiuitate creuit in arborē magnā quando cepit predicare ꝛ miracula facere per vniuerſam iudeam ꝛ galileam: in tantū vt dicerent iudei: illud Luce vij. Propheta magnus ſurrexit in nobis: tunc enim apparuit celſior patriarchis ꝛ ꝓphetis omnibus. per volucres vero habitātes in ramis ei⁹ intelligi poſſūt ſācti angeli qui famulabātur xp̄o: ſicut patet quādo nūciauerūt paſtoribus ſuam natiuitatē. Luce. ij. Item quando miniſtrauerūt ei in deſerto Math. iiij Item quando confortauerūt eū in horto. Luce. xxii. Item qn̄ nūciauerūt ſuā glorioſam reſurrectionem Mar. xvi. Lu

ce.xxiiii. Johan.xx.⁊ Math. xxviii. Item qñ eo aſcendente in celũ apparuerunt aplĩs Act.i. Moraliter ſi velimus creſcere in arbores magnas ĩ futuro ſeculo oportet ꝙ hic humiliemur: qꝛ oĩs qui ſe humiliat exaltabit. Luce.xiiii. Itẽ oportet ꝙ in preſẽti mortificemur ad inſtar grani ſynapis vel frumenti: qꝛ vt dicit Johã.xii. Niſi granũ frumenti cadẽs in terrã mortuũ fuerit ipſũ ſolũ manet: ſi autem mortuum fuerit multum fructum affert.

Tertius liber ſꝫ ſanctificationis ſacramẽtalis q̃ ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Iã enĩ dictũ eſt de duobꝰ primis ſigillis ⁊ de contẽtis ſub ipſis. Reſtat nunc dicere de tertio ꝑ quod intelligimꝰ ſacramẽtum penitẽtie quod eſt maxime neceſſitatis adultis poſtq̃ peccauerũt: qꝛ vt dicit Lu.xiii. Niſi penitentiã habueritis oẽs peribitis. Sub iſto aũt ſigillo continẽtur ſex magna ſecreta. Primũ eſt ꝙ de quolibet peccato mortali debet homo dolere vſq ad finem vite ſue etiam q̃tũcunq diu viuat. Iſtud ſecretũ ponit d.ſ.iii.p.q.lxxxiiii.art.viii. Quod q̃dem ſecretũ apitur duplici claue: vꝫ figuratiue declaratiõis ⁊ auctoritatis ꝓbationis.

R ¶ Prio q̃dem aperit claue figuratiue declaratiõis. Regit enĩ. iii. Re.ii. ꝙ ſalomon mortuo pre ſuo dauid miſit ſuos ſuos vt adducerent ad eũ Semey. q̃ cũ ad ipm veniſſet vtpote valde anxiꝰ de morte adorauit regẽ ſalomonem. Cui dixit rex. Edifica tibi domũ in hieruſalẽ ⁊ habita ibi ⁊ caue ne inde egrediaris. Iuro enĩ tibi ꝙ ſi inde egredieris ⁊ pertrãſieris torrẽtẽ cedron morte morieris: ⁊ ſãguis tuꝰ erit ſup caput tuũ. Hoc autẽ ideo fecit ſalomon eo ꝙ ipſe Semey fuerat prem ſuum dauid grauiter pſecutꝰ ⁊ illi iniuriatꝰ cũ fugeret a facie filii ſui abſolõ: vt habe.ii.Re.xvi. Cũq ille ꝓmiſiſſet regi ſe ita facturũ ſeruauit quidem fidẽ ⁊ promiſſum per certos dies. Nichilominus tandem pertranſiuit terminos ſibi conſtitutos. Hoc cum audiſſet ſalomon eo accerſito iuſſit ipm occidi. ¶ Ad ꝓpoſitũ ſalomon q̃ interp̃tat vno modo retribuens iniquis: ſignificat dñm noſtrum iheſũ xp̃m qui in die iudicii faciet iudicium ⁊ iuſticiam in terra reddens vnicuiq iuxta opera ſua dicẽs malis. Ite maledicti in ignẽ etnũ ⁊ bonis. Venite benedicti pris mei ꝑcipite regnũ. Mathei viceſimo quinto. Semey vero qui interp̃tat audi me: ſignificat pauperẽ peccatorem cui ꝓcipit dominus vt

audiat eũ mandata eius ſer‑
uando. Dauid aũt qui interp̄
tat̄ vultu deſiderabilis ſignifi
cat deũ patrẽ ĩ quẽ deſiderãt
angeli et cũcti beati ꝓſpicere
Nec immerito: qꝛ ipe eſt ſpe‑
culũ ſine macula et cãdoꝛ lu‑
cis eterne: ſicut et filius eius
Ioh.xvi. Hec eſt vita eterna
vt cognoſcãt te ſolũ verũ deũ
et quẽ miſiſti iheſum chriſtuȝ
O quot multi et pene infiniti
ſunt hoies ſup terrã qui hunc
regẽ mitiſſimũ dauid patrem
celeſtẽ grauiter offenderũt et
illi multipliciter ĩiuriati ſunt
ſicut ſunt blaſphemi: periuri:
adulteri ⁊ huiuſmodi. Quot
eñi pctã cõmittimus: tot lapi
des contra eũ moꝛe ſemey ia‑
cimus: ⁊ eũ ad iracundiã ꝓuo
camꝰ. Propter qđ pie conq̄‑
rit̄ dicẽs ꝑ os dauiticũ. Su
pꝛa doꝛſuȝ meũ fabꝛicauerũt
pctõꝛes: nõ q̄dẽ ſel̄: ſȝ plõgaue
rũt iniquitatẽ ſuaȝ. Sed quia
ſcriptũ eſt Ioh.v. ꝙ pater nõ
iudicat quenꝙ̄ ſed oẽ iudiciuȝ
dedit filio: ideo ipe filius pꝛe
cipit om̄ibꝰ qui patri ſuo in‑
iuriati ſunt vt vadãt in ciuita
tẽ r̄fugij hieruſalẽ: ꝑ quã ſigni
ficatur pnia. Hieruſalẽ eñi in
terpꝛetatur viſio pacis: ⁊ per
pniam pax ꝓcurat̄ inter deũ
et pctõrẽ. Mãdat aũt ne inde
exeãt vſqꝫ ad finẽ vite ſue: al̄s
quotiẽſcũqꝫ inde exierit erũt
rei moꝛte eterna. Non eſt igi‑
tur in hac ciuitate penitentie
ſtandũ ad hoꝛã vel ad diẽ vel
hebdomadã ſicut faciũt mul‑
ti in paſcha: q̄ ipſa die paſche
cantãt Gl̄ia patri: ſcđa die: et
filio: tertio die: et ſpũiſancto
ſed diebꝰ ſequẽtibꝰ. ſicut erat
in pꝛincipio et nũc et ſemp̄. ⁊c
Dolẽdũ igitur eſt om̄ibꝰ die
bus vite noſtre ꝓ vnico moꝛ‑
tali: etiã ſi viuerẽmꝰ mille an
nos: nec aliquãdo exeũdũ eſt
de ciuitate pnie. O q̃tuȝ igit̄
dolere debent illi miſeri pctõ
res q̄ tot et tãta indies perpe‑
trãt mala: q̄ merito ſigillatiȝ
dicere deberent. Peccaui ſup
numerũ harene maris et mul
tiplicata ſunt pctã mea et nõ
ſum dignꝰ videre altitudineȝ
celi pꝛe multitudĩe iniq̄tatis
mee: qm̄ irritaui irã tuã ⁊ ma
lũ coꝛaȝ te feci. ¶ Scđo iſtud
ſecretũ apitur claue auctoꝛi‑
tatiue ꝓbationis. Scribit̄ eñi
de pe. di.iij. pnia: et ſũt verba
Aug. q̄ loq̄tur di. Cõtinue do
lendũ eſt de pctõ qđ declarat
ipa dictionis virtus. i. ſignifi
catio vel interp̄tatio ſm̄ glo.
Nã penitere ẽ penã tenere vt
ſemp̄ hõ puniat in ſe vlciſcẽdo
qđ commiſit peccãdo. Et pau
cis ĩterpoſitis ſubdit. Ille pe
nã tenet qui ſemp̄ vindicat qđ
cõmiſiſſe dolet. Iteȝ ĩ eadẽ di.
c. Pnia eſt mala: ſic loquitur
beatus Ambꝛo. Pnia eſt ma
la p̄terita plãgere et plangen
da iterũ non committere. An
ad ꝓpoſitũ hic inſerũtur tres

veritates.
R ¶ Prima veritas. Nō eſt de neceſſitate ſalutis vere penitēti: vt cōtinue doleat exteri9 de pctō cōmiſſo vtpote continue ieiunādo: corpus ſuū diſciplinādo: pegrinādo: oculis lachrymādo. ⁊ ſic de alijs exercitijs exterioribus. Probatio, q2 iſtud non patit̃ hūana fragilitas: nec de9 ab homie hoc exigit. Itē3 pnia exterior ſm btm Tho. vbi ſupra eſt q̄ quis ſigna exteriora doloris oſtendit et verboten9 confitet̃ pctā ſua ſacerdoti vt iuxta ei9 arbitriū ſatiſfaciat: ⁊ talis penitētia nō oportet q2 duret vſq3 ad finē vite ſ3 vſq3 ad determinatū tp̄s ſm menſurā pcti

¶ Secūda vitas. Pnia interior ſcd3 eundē doctorē ibide3 debet durare vſq3 ad finē vite q̄tuncūq3 etiā homo ſupuixerit. Sēp eni debz homini diſplicere q2 peccauit: q2 ſi placeret ei peccaſſe iā ex hoc ipo peccatū incurreret et fructus venie pderet. Et hoc intelligendū eſt habitualiter. Debet eni penitens ſic eſſe diſpoſitus: q2 quotiēs peccatū cōmiſſum occurret memorie de illo dolebit. Propterea dicit Aug. et recitatur de pe. di. iij. ſi apls. Quod vbi dolor finit̃ deficit et penitētia. Si vo deficit penitentia quid relinqtur de venia: quaſi dicat nihil: q2 vt habetur in glo. ſup eodē. c. talis ita intrabit gehennā ac ſi nullū peccatū eſſet dimiſſum. Itē in eadē di. c. Ille penitentiam dicitur ſic. Ille penitentiā digne agit: q ſic preterita mala deplorat: vt futura iterū non cōmittat. Nā qui plangit peccatū ſuū et iterū admittit peccatū: quaſi ſi quis lauet laterē crudū: quē q̄to magis abluit tāto magis lutū facit. Sed p dolor pauci pſeuerant i vera penitētia. Propterea ſcribitur Eſa. lxv. Obliuioni tradite ſunt āguſtie priores.

¶ Tertia vitas. Nullus d3 pſumere de remiſſiōe peccati ſui poſt lapſum ſed ſemper habet timere: poteſt tamē ſpare. Hoc patet per illud Eccli. v. De ppiciato peccato noli eſſe ſine metu. Sed quia pauci ſūt vt dicebamus q vere peniteāt ideo dicit Ambro. ⁊ recitatur in predicto lib. de. pe. d. iij. c. Reperiūtur. Facilius inquit inueni: qui recte ſeruauerit innocentiā: q̄ qui congrue egerit penitentiā. Perſeuerem9 igitur in pnia ſi velimus itrare regna celeſtia: ſm illud xpi pmiſſu3. Penitētiā agite appropinquabit regnu3 celoru3 Mathei quarto.

Sermo. xiiij.

Vidi libru3 ſcriptū intus ⁊ foris ſignatū ſigillis ſeptem. Apocalip. quinto.

Vtšis Johẽs vidit triplicem librum.

Gñationis hũanalis.
vicꝫ Incarnatiõis diuialis.
Sctificationis ſacr̃alis.

A ¶ De pͥo libro ſcribitur Math.i.vbi legiť in.xiiii.ca. illius. ꝙ Jeſſe genuit Dauid regẽ. Quod ſi queras quare iſte potius noĩatur rex ꝙ aliĩ cũ tamẽ ĩ hac genealogia plures cõtineãtur q̃ reges fuerũt nec tamẽ reges nominantur: ſed ſolus Dauid. Ad hoc reſpondet dñs Hugo Card. ſimiliter et de Lyra. ꝙ hoc ideo ẽ: quia ipẽ Dauid fuit pͥcipiũ regum ⁊ pͥmus rex per queꝫ ordo gñationis decurrit vſqꝫ ad xp̃m.

B ¶ Eſt ergo notãdũ ꝙ Dauid dupliciter interp̃tatur: videlicet manu fortis: et vultu deſiderabilis: ſed ſecundaꝫ interpretationẽ breuitatis cauſa ptrãſeuntes pͥmã ꝓſequamur. Dicta igiť pͥma interp̃tatio merito conuenit tribus gñibus perſonarum.

Jheſu chꝛiſto.
videlicet. Viro iuſto.
Virgini marie.

C ¶ Pͥmo igitur ſaluatoꝛ nr̃ merito põt dici Dauid: id ẽ manu fortis. Tũ pͥo qꝛ diabolũ q̃ robuſtiſſim⁹ eſt vicit in cruce pugnãdo: ſm ꝙ ipẽ paulo ãte ꝓmiſerat Jo.xiĩ.d. Nũc princeps mũdi huius eiſcieť foꝛas. Et õ hoc figura legitur .i.Re.xviĩ: vbi diciť ꝙ Dauid vicit Goliath cũ quinqꝫ lapidibus ſũptis de toꝛrẽte. Vbi p Goliath: qui interpꝛetatur tranſmigrãs: ſignificatur diabolus q̃ tranſmigrauit de altitudie celi in pꝛofundũ abyſſi. Per quinqꝫ aũt lapides de toꝛrente ſignificantur quinqꝫ vulnera coꝛpis iheſu xp̃i cum quibus vicit ipm̃ Goliath infernalẽ et confuſibiliter ꝓſtrauit. Tum ſecũdo quia poꝛtas inferni cõfregit. ſecũdũ illud Pſal. Cõtriuit poꝛtas ereas et vectes ferreos confregit dicẽs ipſis demonibus Attollite poꝛtas pꝛincipes veſtras ⁊ eleuamini poꝛte eternales et introibit rex gloꝛie. Cũqꝫ interrogaſſent ipſi pꝛincipes infernales. Quis ẽ iſte rex gloꝛie tam potẽs tam gloꝛioſus et immenſus: ſtatim reſpondit dicens. Dominus foꝛtis et potẽs: dñs potẽs in pꝛelio et iõ attollite illi poꝛtas clauſtroꝝũ infernalium: vt educat vinctos ſctõs illos pr̃es de lacu in quo non eſt aqua. zacha. ix. Tum tertio: qꝛ celũ reſerauit aĩas ſanctoꝝũ patrũ illuc deducẽdo in ſua aſcenſiõe ſm ꝙ ꝓmiſerat. Johã.xiĩ. Ego ſi exaltatus fuero oĩa trahã ad me ipſum. Poſſum⁹ ergo de eo merito concludere illud ꝓuerb o.xxxĩ. ꝙ manuꝫ ſuã miſit ad foꝛtia. Preterea dicta interpꝛetatio poteſt exponi

de chriſto ſecundum q̄ de⁹ eſt qui habet duplicem manum: videlicet: potẽtie et miſericoꝛdie.

D ❡ De pꝛia ſcribiẗ Hie. xviij. Sicut lutum in manu figuli: ſic vos in manu mea domus iſrł. Hec ē eñi man⁹ que olim foꝛmauit celos: que deiecit luciferuꝫ in abyſſum: que foꝛmauit adam de limo terre et euam de coſta viri: que etiã percuſſit egyptum plagis maximis: et que pplm iſrłiticum liberauit de egyptiaca ſeruitute, ſcḋm illud pſał. Manus tua gentes diſperdidit videlicet Amoꝛreos: Homoꝛreos: Etheos et huiuſmodi de terra pꝛomiſſionis eijciendo: et plantaſti eos ſcilꝫ filios iſrael in ip̄a terra pꝛomiſſionis: afflixiſti populos: ſcilicet infideles et expuliſti eos ḋ dicta terra pꝛomiſſionis. Hec igitur ē man⁹ dei valida ⁊ foꝛtis qua frequenter ꝑcutit peccatoꝛes tã in pꝛeſẽti q̄ in futuro: quaꝫ ſentiens paup peccatoꝛ et ſuũ peccatum recognoſcens merito debet dicere illud Ruth. i. Egreſſa eſt manus dei contra me.

E ❡ De ſecũda manu videlicet miſericoꝛdie dei. ſcribitur in Pſał. Aperis tu manũ tuam: et imples omne animal benedictione. Hec autem manus diuine miſericoꝛdie

❡ Pꝛio ꝓtegit a ruina. Eſa. xlix. In vmbra manus ſue ꝓtexit me. ❡ Secũdo ſubleuat a culpa. Pſalmiſta. Cum ceciderit non collidetur: quia dominus ſupponit dexterã ſuaꝫ ❡ Tertio cõſeruat in gratia. Pſalmiſta: Firmetur manus tua: et exaltetur dextera tua. ❡ Quarto gloꝛificat in patria. Pſalmiſta. Extẽdit manũ ſuam in retribuendo. Hec igitur eſt manus illa: de qua ipſe dñs p Pſalmiſtam dicit Manus eñi mea auxiliabitur ei, ſcilicet homini conferendo pꝛedicta quatuoꝛ beneficia.

F ❡ Scḋo dicta interpꝛetatio cõuenit homini iuſto: qui diciẗ dauid. i. manu foꝛtis et hoc tripłr. Pꝛio in oꝛone in qua ꝓ gr̃a impetranda foꝛtiẗ debet leuare in celum manus ad dñm: et ſimiliter vt detur ei auxiliũ deſuper contra ſpiritales nequitias dicens cum Pſał. In nomine tuo leuabo man⁹ meas. In cuius figura legiẗ Exoḋ. xvij. q̄ cũ moyſes leuaret manus ſuas in celum populus hebꝛeoꝛum vincebat Amalechitas. Applicatio eſt facilis. ❡ Scḋo debet eſſe vir iuſtus manu foꝛtis in miſericoꝛdia et liberalitate: ſua bona pauperibus largiendo ſecundum facultatem ſuam: vt merito poſſit de eo dici illud Pꝛouerbioꝛũ treceſſimo pꝛimo. Manum ſuã aperuit inopi: et palmas ſuas extẽdit ad

pauperē. Et hoc eſt cōtra multos vſurarios ⁊ auaros: qui habēt manus ſuas extētas ad ſuſcipiendū: ſed nō ad dandū: cōtra quos ſcribitur Eccli. iiij. Nō ſit porrecta manꝰ tua ad accipiendū et ad dandū collecta. Tertio dꝫ eē manu fortis in delinquentium punitiōe: ⁊ hoc precipue ptinet ad prelatos et maiores: qui debēt eſſe fortes in puniēdo errata ſubditorū: ita vt tandē quilibet eorū merito dicere poſſit illō Cañ. v. Manus mee diſtillauerūt myrrham. Myrrha eñi eſt amara et medicinalis: ⁊ iō recte ſignificat correctionē: q̄ etſi ſuſtinētibus amara videatur et aſpa: eſt tamē medicinalis et fructuoſa.

G ¶ Tertio dicta interptatio cōuenit virgini marie que ꝑ tāto dicitur dauid. i. manu fortis: qꝛ vt habetur prouer. xxxj. Manū ſuam miſit ad fortia. Nam ipſa mittit manum ſuā contra fortem irā dei eam placādo: ne vlciſcaſ de nobis peccatorībꝰ. Secūdo contra magnam ſeuitiam diaboli eā reprimēdo ne ſibi deuotis noceat. Tertio contra fortem et apertaꝫ ingluuiem inferni: ne paupes animas in mortis articulo abſorbeat. Dicamꝰ igitur ei illud Pſalmiſte. Fiat manus tua vt ſaluet me et tenebit me dextera tua.

Secūdus liber dicitur incarnationis diuinalis q̄ ſcriptus eſt intus et foris: intus quidē q̄tū ad vetus teſtamentū in quo inuenimus duo magna teſtimonia de hac ſanctiſſima incarnatione. Et

H ¶ Primo quidem vnam figurā que habetur Judicum vj. vbi legitur q̄ deꝰ captiuauit inter manus Madianitarū filios iſrael: ⁊ hoc propter ſua peccata que augebant indies: quos in tanta ſubiectione et miſeria tenebat rex Madian q̄ nō relinquebat eis vite neceſſaria. Nā ipſi Madianite auferebant ab eis panem de manu immo etiā de furno priuſq̄ ex toto decoqueretur. Similiter et triticum de horreo: et contradicentes grauiter flagellabantur ⁊ ſic ad maximam egeſtatem deuenerūt. Sed tandem eorū miſertus eſt dominus. Nam eo tempore erat quidam de filijs iſrael nomine Gedeon vir ſimplex et bonus: qui cum noctis ſilētio in occulto ventilaret triticum in area ſua, apparuit ei angelus domini ſalutans eū et dicens. Dominus tecum virorum fortiſſime. Ad quē conuerſus Gedeō ait. Et quomodo inquit eſt nobiſcum dominus qui tot et tanta mala patimur. Cui angelus. Reſume vires quia deus decreuit per te liberare populum ſuum de manu Madian. At Gedeō: vt

inquit probem ꝙ vera loque
ris hoc erit ſignum. Ecce ete-
nim ponam iſtud vellus lane
id eſt pellem ouis cū lana ſua
in area. i. in illa planitie ī qua
ſolet excuti granum: et ſi ī cra
ſtino inuenero vellus rore ma
defactum et aream ſiccam cū
omni planitie circūadiacente
credam ꝙ dn̄s ſit mecū locu-
tus. Cunq; hoc factum fuiſſet
rurſuȝ petiuit vt ecōtrario fie
ret: vȝ ꝙ ros deſcenderet ſu-
per aream vellere manente ſic
co: quod etiam factum eſt. Vi
ſis igitur his ſignis: aſſūptis
trecentis viris inuaſit exerci-
tum madianitarū in noīe dn̄i
cum tamen eſſent quadringē-
ta milia: ex quibꝰ maximam
partem occidit: aliis ī fugam
verſis. Et nota iuxta hiſtoriā
ꝙ filii iſrael ꝙdiu deum debi
to cultu colebant pace fruebā
tur: ſed cum ad peccata ſe con
uertebāt dn̄s ſuſcitabat eis ad
uerſarios q̄ eos impugnarēt.
¶ Ad ppoſitum iſta eſt pul-
cherrima figura incarnatio-
nis filii dei. Area igit̄ eſt vir-
go maria. Vellꝰ eſt xp̄s. Ros
diuinitas. Quo quidem ro-
re hmōi vellus plenum fuit:
quia in chriſto habitauit ple-
nitudo diuinitatis: area ta-
men ſicca remanſit: quia vir-
go maria intacta ſemper fuit
Vel aliter vellus eſt vterꝰ ma
rie virgis. Ros eſt diuinitas.
In hac itaq; ſanctiſſima incar
natione iſtud vellus: id eſt vir
ginis vterus fuit plenus rore
celeſtis gratie ⁊ diuinitate a-
rea ſicca remanente: id eſt iu-
dea gēte in ſua perfidia rema-
nente. Deſcendit ergo vt dicit
Pſalmiſta ſicut pluuia in vel
lus: ſupple dei filius: in vterū
v̾ginis: et ſicut ſtillicidia ſtil
lantia ſuper terram: quia cū
abundantia gratiarum venit
Sicut enim ros vel pluuia
ſine ſtrepitu et ſono deſcen-
dit in vellus: ita ⁊ dei filiꝰ oc-
culte deſcendit in vterum vir
ginis. Et hoc eſt qđ canit ec-
cleſia. Sicut pluuia in vellus
deſcendiſti vt ſaluum faceres
genus humanū. Notāter aūt
diximus Mariam per vellus
deſignari: qꝛ ſicut vellus eſt
molle ⁊ dulce: ſic ⁊ maria ſm
illud Bernardi verbū. Volue
et reuolue totam euangelii ſe
riem: ſi quid durū: ſi q̄d aſpe-
rum inueneris in maria ad il
lam accedere verearis. Ex iſto
aūt vellere. i. ex puriſſimis ſan
guinibus virginis marie for-
mata eſt veſtis ſaluatoris: id
eſt humanitas ipſius.
¶ Secundo infra hunc librū
veteris teſtamēti inuenimꝰ de
hac incarnatione vnam pul-
chram pphetiam que ſcribit
Abacuc. ii. Ubi ſic legit̄. Ap-
parebit in finem ⁊ non mētie
tur: ſi moram fecerit expecta
eū: qꝛ veniēs veniet ⁊ non tar
dabit. Super quo paſſu dicit

glo.ordi.ꝙ iſte textus eſt ma
nifeſta ꝓphetia de aduētu xp̄i
in carnem. Dicit aūt ꝓpheta
ꝙ non tardabit: quia ab ipſo
Abacuc:qui fuit cōtēporane⁹
Danieli vſq; ad xp̄m non fue
rūt quingenti anni. Per hoc
aūt ꝙ dicit Veniēs veniet/da
tur intelligi ꝙ hec ꝓphetia ſe
extendit ad duplicem dn̄i ad
uentum. Exponēdo igitur eā
de ſcd̄o aduentu dicamus ſic.
Apparebit:ſup. dei filius ve
rus deus et homo perfectus.
in finem.i.in diem iudicij ge
neralis.et non mētietur:ſup.
q̄tum ad illa que predixit:tā
per ſe ꝙ per prophetas ⁊ apo
ſtolos ſuos de ipo iudicio:ſ3
illud Luce.xxi. Celū et terra
tranſibūt:verba aūt mea non
tranſibūt:quin ſup.impleant
vt exponit glo.ordi.Et Nūe.
xxiij. Non eſt deus quaſi ho
mo vt mētiatur. Iſtud atten
dunt periuri ⁊ mēdaces pro
miſſa non implētes.Et qꝛ ali
quis poterat conqueri de tar
ditate iſtius aduētus ⁊ dicere
Iamiam promiſit dei fili⁹ vi
ſitare nos: ſed nūdum venit.
ideo ſubiungit Abacuc dicēs
Si moram fecerit expecta eū
qꝛ veniens veniet. Et idem di
cendum eſſet illi qui admira
retur de tarditate dei iudicij:
ad quod ipſe xp̄s veniens ve
niet: vt malos a bonis ſecer
nat:vt cauſas ⁊ merita diſcu
tiat:vt ſinglo⁊ merita ⁊ acta
palam faciat:vt mercedē vni
cuiq; tribuat:vt pctōrum:et ſi
gnāter malorum xp̄ianorum
ingratitudinem oſtendat: vt
male ab alijs iudicata corri
gat. Et qꝛ aliquis poſſet dice
re ꝙ non veniet ad illud iudi
cium niſi poſt multa tēpora:
ideo ſubdit Et non tardabit:
qꝛ vt habetur.i.Cor.x. Nos
ſumus in quos fines ſeculorū
deuenerūt.Et Ioh.ī Apocal.
xiiij.c.nos admonet dicens.
Timete deū et date illi hono
rem:qꝛ venit hora iudicij ei⁹.
¶ Scd̄o iſte liber ſcriptus eſt
foris q̄tum ad nouū teſtamē
tum:in quo legimus Iohā.i.
ꝙ cū beat⁹ Iohānes baptiſta
tante eſtimationis eſſet apud
iudeos vt crederent eum eſſe
meſſiam/miſerūt ad eū ſacer
dotes ⁊ leuites vt interroga
rēt eū. Tu quis es? Qui poſt
ꝙ reſpōdit ſe non eſſe meſſiam
ſtatim dedit teſtimonium de
xp̄i incarnatione vtpote iam
completa dicēs. Medius ve
ſtrum ſtetit quē vos neſcitis.
Super quo glo.interl. dei fi
lius corpe preſens vobis ap
paret:quem non cognoſcitis
propter ſui humilitatem: ſed
vultis ſcire quid ego de eo ſen
tio/ego dico ꝙ hic eſt q̄ poſt
me venit naſcēdo ⁊ predican
do qui ante me factus eſt.
Glo.interl.id eſt michi prepo
ſitus eſt dignitate. Cui⁹ non
ſum dign⁹ corrigiam calcia

ſoluere. In quibusverbis Jo hannes cõfitetur xp̄i ſublimi= tatem: et ſui hũilitatem atq̄ paruitatem. De lyra aũt ſup hoc paſſu dicit ſic. Medius ve ſtrum ſtetit.i.cõiter viuens in ter hoies. Ipſe eñi xp̄s inter hoies cõem vitam duxit quo ad cibum/potum/veſtimen= tum/frequẽtationem ⁊ hmõi vt patet ex decurſu euangelio rum: quem tñ iudei nõ cogno uerunt ſcʒ q̄tum ad diuinita= tem: immo ipſum ſimpliciter negauerunt coram Pylato. Raynerius aũt in ſumma ſua titulo de incarnatiõe.c.xxvi. exponens illud verbum Me= dius veſtrũ ſtetit.⁊c. allegans Origenem dicit q̄ iſta aucto ritas poteſt exponi tã de xp̄o. q̄ de nobis. De xp̄o quidẽ ſic. Neſcit eñi homo vtrum odio vel amore dign⁹ ſit: vt habeť Eccl'aſtes.ix. Et ideo ignorat ſi xp̄m in medio ſui.i.in corde ſuo habeat per gratiam ⁊ cha ritatem. De nobis aũt ſic ex= ponit. Cum eñi ſimus ratio= nales: in medio noſtrum ſtat quod neſcim⁹: et illud eſt cor noſtrum: quod nec videmus: nec ſcimus: nec illius naturã cognoſcim⁹. Et hoc eſt quod dñs dicit Hieremie.xvij. Pra uum eſt cor hoīs ⁊ inſcrutabi le: quis cognoſcet illud? Ego dñs ſcrutãs cor ⁊ probans re nes qui do vnicuiq̄ iuxta viã ſuam; et iuxta fructum adin= uentionum ſuarum.

I ¶ Modus aũt quo hec in carnatio mirifica facta eſt pa tere poteſt in reb⁹ naturalib⁹ et potiſſime in precioſa mar= garita: que ſm Iſidorum lib. ethimologiarum.c.xvi. gigni tur in vẽtre coclee marine me diãte celeſti rore quem ipſe co clee determinato tẽpore anni hauriũt. Eſt aũt iſta gemma candida: parua ⁊ virtuoſa.

¶ Ad ppoſitum iſta precio= ſa margarita eſt xp̄i humani= tas valde precioſa: que forma ta eſt in vtero virginis marie mediante rore celeſti: id eſt vir tute ſpiritusſancti: ſecundum illud Gabrielis verbũ ad Ma riam. Spiritusſanctus ſuper ueniet in te: et virtus altiſſi= mi obumbrabit tibi. Luce.i. Et de hoc longe ante prophe tatum fuerat Eſaie.xlv. Rora te celi deſuper ⁊ nubes pluãt iuſtum aperiatur ter.⁊c. Fuit autem iſta precioſa margari= ta candida per virginitatem et oimodã puritatem: parua per fundã humilitatẽ: virtuo ſa per miraculorũ operatiõeʒ

K ¶ Aliter et miſtice iſta precioſa margarita ſignificat animam rationalem que tan tum dignatus eſt appreciari dei filius vt voluerit eam ſibi charo precio cõparare: dãdo ſcilʒ totum quod habuit: veʒ corpus aiam ſanguinẽ et vitã Propterea ipſemet cõparat

ſe homini negociatori querẽ-
ti bōas margaritas Mat.xiij
qui cū inueniſſet vnā precioſā
margaritā.i.naturā humanā
vedit oīa ſua ⁊ cōparauit eā.
Nam iſta margarita eſt tam
precioſa ꝙ neqꝫ homo neqꝫ an
gelus potuit eā cōparare:ſed
ſolus deus homo factus.
¶ Aliter ⁊ anagogice iſta pre
cioſa margarita ē celeſtis glo
ria ꝙ oportet cōparare ꝙdiu
ſumus in nūdinis hui⁹ mūdi.
Unde quidā eā cōparāt dādo
oīa ſua pauperib⁹ ꝓpter deū.
Alij dando pellem ſuaꝫ. Alij
ieiunādo. Alij peregrinando
Alij orando. Alij peccata ſua
ſua flendo. Alij dei maxīa be-
neficia meditando ⁊ hmōi. Et
iſta eſt illa precioſa margari-
ta de qua Augu. in pſona dñi
loquitur dicens. Uenale ha-
beo. et quid? Regnū celorum
Quo emitur Paupertate re
gnum: labore requies: igno-
minia glīa: morte vita. Stu-
deat igitur quiſqꝫ eam ſibi cō
parare: et conſideret qualem
pecuniam habeat ī burſa.i.in
facultate ſua ad eam cōparan
dam: qꝛ ꝙuis ſit valde precio
ſa nullus tamen poteſt ſe ex-
cuſare quin illam valeat ſibi
comparare. Poteſt quis di-
cere. Pauper ſum: et ideo ca-
ſtrum emere non poſſum. Et
alius. Infirm⁹ ſum ⁊ debilis:
et ideo ad nuptias amici ne-
queo ire. Et alius Senex ſum
et viribus confractus: et ideo
ad militiam regis ire non va
leo. Sed nunquid poterit ſe ex-
cuſare ꝙ regnum celorū non
poſſit emere: aut ad ipſuꝫ per
uenire? Certe nō. Faciat ergo
quod poteſt: qꝛ ille mercator
celeſtis liberalis eſt: et ſoluit
ſe: gallice en toute denree.

TErtius liber dicitur ſan
ctificationis ſacramen-
talis: qui ſignatus eſt ſigillis
ſeptem. Proſequendo igitur
tertium ſigillum inuenimus
ſub eo magnum latēs ſecretū.
L ¶ Uidelicet ꝙ ipm ſacra-
mentum penitētie eſt tante ne
ceſſitatis: vt ſine eo nulli qui
mortalit peccauit pateat via
ſalutis. Iſtud ſecretum ponit
doc.ſan.iij.par.q.lxxxiiij.ar-
ti.v. Quod quidem ſecretum
aperitur duplici claue.
M ¶ Primo claue figura-
lis declarationis Narrat eīn
beatus Iohānes Apocal.xxi.
ꝙ vidit quādā ciuitatem que
verſus quattuor partes mun
di tres portas habebat: vide-
licet ad oriētem tres: ad occi-
dētem tres: ad meridiem tres
ad aquilonem tres. Sic autē
diſpoſita erat ipſa ciuitas ꝙ
nullus poterat eā intrare ni-
ſi per alteram illarum quat-
tuor plagarum mūdi. Et ſiue
per parteꝫ orīetalem ſiue per
quancūqꝫ aliam intrare vellet
neceſſe erat eū tranſire ꝑ tres
portas ad ſeinuicē ordinatas

¶ Ad ppoſitum. Iſta ciuitas eſt illa celeſtis gloria: de qua Apocal. xxi. Vidi (inquit Johannes) ciuitatem ſctãm hierusalem nouam deſcẽdentem de celo adeo paratã: ſicut ſpõſam ornatã viro ſuo. Et in pſ Hierlm que edificatur vt ciuitas. Vbi per hierlm in ppoſito intelligitur eccleſia triumphans. Ad hanc ciuitatem deduci petebat ⁊ orabat ppheta dauid cũ aiebat. Quis deducet me in ciuitatem munitam Ad hanc igitur ciuitatem toto ſtudio tẽdere debemus: qꝛ in ea eſt ſumma ſecuritas. Et de hoc figurã habemus Gen. xix. Vbi legitur qꝫ cũ angelus dñi veniſſet ad perdẽdũ ſodomam ⁊ oẽs circa regionẽ/hortatus eſt Loth vt inde exiret et ſe ſaluaret in mõte. Ad quẽ Loth ait. Dñe non poſſum in monte ſaluari: ſed hic eſt ꝓpe ciuitas parua ad quã poſſum faciliter fugere ⁊ in ea ſaluari Cui angelus. Feſtina et ſaluare in ea. ¶ Ad ppoſitũ Loth qui interpretatur declinãs ſignificatur penitẽtem qui pri⁹ declinauit a mãdatis dei peccando: qui anhelat ⁊ cupit venire ad illam ciuitatem celeſtem que parua dicitur ⁊ eſtimatur a mortalibus: qꝛ oculus non vidit: nec auris audiuit: nec i cor hois aſcẽdit que deus preparauit diligẽtib⁹ ſe Ad hãc igitur ciuitatem quilibet poteſt faciliter fugere: et aiam ſuã ibi perpetuo ſaluare Et ad hoc hortatur ſpũſſctũs dicẽs. Feſtina ⁊ ſaluare in ea.

Per quattuor aũt vias quibus itur ad hanc ciuitatem intelligitur oĩs humana etas. Per tres vero portas ex oĩ parte ſignificãtur tres partes penitẽtie: per quas ⁊ ſine quibus nullus poſt pctm̃ intrat celũ. Prima igitur porta eſt cõtritio cordis. Scda cõfeſſio oris Tertia ſatiſfactio operis Per viam igitur que reſpicit ad oriẽtem intrant adulti iuuenes: in quibus iam incipit oriri lumen diſcretionis. Nichilomin⁹ ſi iam mortaliter peccauerint oportet eos primum trãſire p illas tres portas penitẽtie: alias nõ poſſent intrare dictã ciuitatẽ. Et ideo parẽtes debẽt eis oſtẽdere viã per quã ambulẽt verbo ⁊ exẽplo: et inducere eos ad pure confitẽdum: et ad reuerenter cõicandum ſi etas ⁊ diſcretio patiatur: qꝛ vt habet Tren. iij Bonum erit viro cũ portauerit iugum dñi ab adoleſcẽtia ſua. Per viam que ad meridiem reſpicit debẽt intrare illi in quibus feruet calor naturalis/concupiſcentias carnis domando ieiunijs peregrinationibus diſciplinis ⁊ ceteris operibus laborioſis. Contra quod faciunt illi qui dicũt qꝫ oportet vt iuuẽtus faciat ſuũ

curſum: ſed poſtq̄ fuerint ſenes facient ſicut boni. Sed notare debent q̄ multi galandi ita dicebāt ſicut ipſi qui tñ ad ſenilem etatem minime deuenerunt: ſed in flore ſue etatis mortui ſunt: quorū cadauera iam putrefacta ſunt: ſ3 vbi ſint eoru3 aīe nouit ille qui nichil ignorat. Per hanc igitur viā que reſpicit ad meridiē intrauit celū ipē Paulus q̄ in adoleſcētia ſua ↄuerſus eſt ad dn̄3 Silr Magdalena ⁊ plres alij. Per viā que reſpicit ad ſeptētrionem debēt intrare in celū ſenes: in quibus paulatiue decreſcit ⁊ deficit calor naturalis: quib⁹ meli⁹ eſt tūc ↄuerti ad dn̄3 (q̄uis tarde) q̄ nūq̄. Iſtud attēdere debēt illi qui in iuuentute fuerūt boni ſocij mūdanis ⁊ ſolatijs vanitatib⁹ vacātes: quos in ſenectute remordere debet ↄſciētia penitentiam agētes de prioribus et tēpus perditū redimentes dicēdo cū ps. Delicta iuuētutis mee ⁊ ignorātias meas ne memineris dn̄e. Per viā aūt que reſpicit ad occidētem debēt intrare paradiſum decrepiti: et in quibus virtus naturalis penit⁹ deficit: ſicut ſunt illi qui diu languēt: quos de⁹ ſua mīa ⁊ pietate adhuc ad penitētiam expectat. Uideat igitur quilibet per quam viā velit ire ad celum: et aīaduertat q̄ in qualibet predictarū viarum ſunt tres porte q̄s oportet neceſſario poſt peccatum mortale ipi penitēti pertrāſire: que ſunt ↄtritio confeſſio et ſatiſfactio.

M Scd̄o iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue pbationis. Legitur em̄ Luce. xiij. q̄ xp̄s loquēs iudeis ⁊ conſequēter oib⁹ pctōrib⁹ ait. Niſi inquit penitētia3 habueritis oēs peribitis. Pro ampliori aūt declaratione huius ſecreti ponūtur aliquē ỽitates.

¶ Prima. Non minus eſt neceſſaria penitētia pctōri adulto q̄ baptiſm⁹ paruulo. Probatio: q2 ſicut paruulus non poteſt ſaluari ſine baptiſmo, ita nec adultus pctōr ſine penitētia. Et ſicut xp̄s dicit Niſi quis renatus fuerit ex aqua et ſpūſancto non pōt introire in regnū dei Joh. iij. Ita dicit Niſi penitētiā habueritis oēs peribitis. Propterea ipē Hieronym⁹ vocat ipa3 pniā3 ſcd̄am tabulā poſt naufragiū: q2 ſicut paſſus naufragiū non pōt ſaluari niſi cū aliqua parua tabula ipſius nauis fracte ſic nec fracta naui innocentie poteſt quis ſaluari niſi cū tabula penitentie.

O ¶ Scd̄a ỽitas. Et ſi pnīa ỽtus ſūme ſit neceſſaria ad ſalutem non tñ penitētia ſacramētū. Prima pars patet ex precedēti ỽitate: ſ3 ſcd̄a pt3 ſic q2 pōt occurrere mltiplex ca

ſus in quo penitēs nō poteſt habere penitētiā ſacramētum vtpote ſi ſubdito ꝓueniatur morte: ſi vſum loquēdi amiſerit ſi deſit copia ſacerdotis ⁊ ſic de aliis. Cum eñ de⁹ nō obliget ſuā creaturam ad impoſſibile: ſequit̄ ꝙ nō ſēper eſt neceſſaria pnīa ſacramentū.

P ¶ Tertia veritas. Et ſi in caſu neceſſitatis vbi deeſt ſacerdos bonū ſit cōfiteri laico tamē ibi nō eſt penitētia ſacramētū. Probat̄ prima ps: qꝛ qui cōfitet̄ laico in neceſſitate p defectū ſacerdotis oſtendit ſe vere penitere ⁊ facit qđ in ſe eſt: igit̄. Sed ſcđa ps ꝓbat̄: qꝛ laic⁹ nō habꝫ claues eccl'ie ⁊ p cōſequēs abſoluere nō poteſt tenetur tñ ſub pena pcti mortalis celare q̄ audiuit ꝓpter ſigillū ſecreti qđ nō eſt violandū potiſſime in illo caſu ꝓpt' reuerētiā ſacramēti cōfeſſiōis cū quo ſimilitudinē quādam habet cōfeſſio ſic facta laico. Et ſic patet de ceteris.

Sermo decimuſquintus.

Vidi librum ſcriptū int⁹ ⁊ foris ſignatū ſigillis ſeptē Apo. v. Beat⁹ Johā. vidit triplicem librum: vꝫ.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De prio li. le. Math. j. Li. gñatiōis ieſu xp̄i. ⁊c. In eius qđā libri capit. xv. Regiſ ꝙ dauid genuit ſalomonē ex ea q̄ fuit vrie. Ubi primo q̄rit̄ q̄re in hoc capl'o nō exprimitur nomē berſabee ſiue bethſabee ſcđm aliā lr̄am ſicut exprimit̄ nomē dauid: ⁊ ſicut exprimunt̄ noīa triū aliarū mulierū: vꝫ thamar: raab: ⁊ ruth. Rñdeo qꝛ ipa berſabee peccauit cum dauid adulterādo ⁊ ꝑter hoc in necē viri ſui cōſētiendo. Non aũt tres alie: imo magis meruerunt laudari ex generationibus ſuis.

B ¶ Scđo q̄rit̄ quō ipe ſalomō inſerat̄ in genealogia ſaluatoris cū nat⁹ ſit ex berſabee adultera. Rñdeo q̄uis ipe dauid p̄mo fuerit adulterat⁹ cū berſabee ⁊ ex ea genuerit filiū tñ mortuo viro ſuo cū ea vera cit' ꝯtraxit: poſt quē cōtractū genuit ipm ſalomonē. ꝙ autē cū ea cōtraxerit poſt mortem vrie: pꝫ ex pſſe. ii. Re. xi. i fine.

C ¶ Tertio q̄rit̄ quō potuit ipe dauid licite ꝯtrahere cū ipa berſabee maxie cū p⁹ ꝯtraxiſſꝫ cū micol filia ſaul. et ꝓpterea habet̄ extra de eo q̄ duxit i m̄rimoniū quā poluit p adulteriū ca. vltio. Quot ſi qs cognouerit mulierē cui⁹ marit⁹ adhuc viuit cū ꝓmiſſione cōtrahēdi cū ea poſt mortē viri ſui: poſtmodū non pōt ipe adulter cū ea cōtrahere etiam mortuo pori marito ꝙ ſi de fctō ꝯtraxerit ꝯtract⁹ null⁹ ē.

¶ Ad iſtud dicendum q ipſe dauid potuit licite cōtrahere cū berſabee ⁊ q̄ dr ipm prius cōtraxiſſe cū micol. hoc nō infringit ipm matrimoniū: tū quia forte iā mortua erat: tū quia forte fuit diuinitꝰ inſpiratus ad cōtrahendū cū pluribꝰ ad augendū dei cultū ſicut ipſe abrahā qui cognouit agar et ſarā. Itē iacob ſimul habuit lyā ⁊ rachael. Quot aūt dicitur iura hūc cōtractū ꝓhibere. Prīo dr q̄ hoc falſū eſt iura eñ loquūtur: de illo qui ꝑmittit cōtrahere ⁊ dat fidem adultere ad huc viuente marito. cuiuſmodi nō fuit in ꝓpoſito. Secūdo dicitur q̄ iſta iura noua non ligabant antiquos patres.

D ¶ His ſuppoſitis veniēdū eſt ad interꝑtationē huiꝰ noīs ſalomon. Salomō igīt interpretatur pacificus vel retribuēs iniquis q̄ quidē interpretatio cōuenit iſtis.

	Ieſu chriſto.
videlicet	Uiro iuſto.
	Uirgini marie.

E ¶ Prīo igīt dñs nr̄ iheſꝰ xp̄s dr ſalomō. i. pacificꝰ tum q̄ pacifice ingreſſꝰ eſt mūdū iſtum. Luce. ij. Facta eſt cum angelo multitudo celeſtis exercitꝰ laudātiū deū ⁊ dicētiū glīa in altiſſimis deo ⁊ in terra pax ho. bo. vo. Tū quia pacifice vixit: vnde admonebat ſuos diſcipulos di. Math. x. intrātes domū ſalutate eam dicentes. Pax huic domui. Tū quia moriēdo pacē reliqt Io. xiiij. Pacē relinquo vobis: pacē meā do vobis. Tum quia pacē inter deū patrem ⁊ hoīem reformauit. Ephe. ij. Ipſe eſt pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ vnū. Et Eſa. liii. diſciplina pacis nr̄e ſup eū. Tū quia in reſurrectiōe pacē annūciauit: Luce vltī. Stetit ieſus in medio diſcipulorū ſuorū ⁊ dixit eis. Pax vobis. Tū quia pacē ꝓmiſit. Io. xvj. In mūdo preſſurā habebitis: in me autem pacem.

F ¶ Secūdo: ſcđa īterꝑtatio huiꝰ noīs ſalomō q̄ idem eſt q̄ retribuēs iniquis cōuenit xp̄o. Ipſe enim dixit illud Deu. xxxij. Reddā vltionē hoſtibus meis ⁊ his qui oderūt me retribuā. Et hoc erit qñ in iudicio dicet malis illud Mathei. xxv. Ite maledicti in ignem eternum.

G ¶ Secūdo dicta interꝑtatio cōuenit hoī iuſto q̄ prīo dr ſalo. i. pacificꝰ. Nā ipe debȝ eſſe pacificꝰ tripl̄r. Prīo quo ad deū ꝑ mētis rectitudinē ſiue volūtatis cōformitatē: ſcḋm illud leonis pape. Hec ē inq̄t vera ⁊ ꝑfecta pax a voluntate dei nō diuidi ⁊ in his que dei ſunt iugiter delectari. Scđo debet vir iuſtus eſſe pacificus quo ad proximū per mutuā et ſincerā charitatē: ſcḋm illud

Ro. xij. Si fieri poteſt qđ ex
vobis eſt cū oībus hoībus pa
cē habētes. Et ad hoc ipſum
hortatur nos ſaluator. Mar.
ix.d. Pacē habete īter vos.
Itē.ij.Co.xiij.ait apl's Pacē
habete ⁊ deꝰ pacis ⁊ dilectio
nis erit vobiſcū. Tertio debꝫ
eſſe pacificus quo ad ſe ipſum
qꝛ vt dicit Auguſti. Pax eſt
ſerenitas mētis: trāquillitas
animi: ſimplicitas cordis ⁊ ſic
aūt homo eſt pacificꝰ quo ad
ſe ipſū qñ ratio in eo dñatur.
quia vt dicebat Saluus. Luce
xj. Cū fortis armatꝰ cuſtodit
atriū ſuū in pace ſunt oīa que
poſſidet. Iſte autem fortis ar
matꝰ eſt ſuperior hō qui ſi di-
ligenter cuſtodiat atriū ſuū
hoc eſt inferiorē hoīem tunc
oīa ſūt in eo pacifica. Tales
aūt pacifici a deo diligunt in
tantū ꝙ filii eiꝰ vocant ſ̄m il
lud Math. v. Beati pacifici
qm̄ filii dei vocabūtur: eo ꝙ
deo cōformant: qui totus eſt
pacificus.

H ¶ Secūdo vir iuſtus po
teſt dici ſalomō.i. retribuens
iniquis. Iſti aūt iniqui ſunt
primo inimici eius q̄ inique ad
uerſant ei quibus debet retri
buere amorē ⁊ dilectionē ſ̄m
illō xp̄i p̄ceptū. Mat. v. Dili
gite inimicos v̄ros. Itē ſuſtēta
tionē corpalē tempore ⁊ loco
ideo ſubdit. Benefacite his q̄
oderūt vos. Itē etiā elemoſi
nā ſpiritualē: vcꝫ orationē iō
ſequit. Et orate p̄ p̄ſequētibꝰ
⁊ cal. vos. Secūdo iſti iniqui
ſūt motus ſenſuales rebellan
tes cōtra rationē: quibꝰ debꝫ
iuſtꝰ retribuere caſtigationē
⁊ mortificationē. Ro. viij. De
bitores ſumꝰ nō carni vt ſecū
dū carnē viuamꝰ: ſed vt ſup-
ple eā ſpiritui ſubiiciamꝰ Ter
tio iſti iniqui ſunt demones:
quibꝰ debet iuſtus retribuere
cōdignā mercedē: vcꝫ reſiſten
tiā: ſ̄m illud. j. Petri. v. Ad-
uerſarius veſter diabolꝰ tāꝗ̄
leo. ⁊c. ſequit: cui reſiſtite for-
tes in fide. Dicat igit vir iu-
ſtus illud Deu. xxxij. Reddā
vltionē hoſtibꝰ meis: ſcꝫ mo-
tibus ſenſualitatis ⁊ demoni
bus q̄ oēs ſūt hoſtes aīe mee.

I ¶ Tertio dicta interpre
tatio cōuenit virgini marie q̄
primo dicit ſalomō.i. pacifica.
Nā ipa habuit pacē ex omni
pte: ſcꝫ ſuperius quo ad deum
exteriꝰ quo ad proximū: inte
riꝰ quo ad ſeipſaz. Prouer. iij.
Vie eius vie pulchre ⁊ oēs ſe-
mite eiꝰ pacifice. Propterea
recte p̄figurata fuit in archa
noe in qua omnes beſtie que
ibi erāt pacifice ſimul habitabāt

K ¶ Secūdo ipſa poteſt
dici ſalomō.i. retribuens ini-
quis. Iſti enī iniqui ſūt pri-
mo vniuerſa peccata quibus
retribuit generalem excluſio
nem: qꝛ ſine macula fuit. Se-
cūdo iſti iniqui ſunt demōes:
quibꝰ retribuit fugam ⁊ pro-

pulſionē q2 ad ſolā ſui nois inuocationē terrenť ⁊ fugantur. Tertio iſti iniqui ſunt errores cōtra fidē catholicam: quibus retribuit interēptionē. Unde canit Eccleſia. Gau de maria virgo cunctas hereſes ſola interemiſti in vniuerſo mundo. Et ſic patet de primo libro.

Secundus liber dī incarnationis diuinalis q̄ deſcribiť a Johā. ſcriptus int⁹ ⁊ foris. Intus ergo ꝙtum: ſcꝫ ad vet⁹ teſtamētū inueniūtur duo magna teſtimōia de hac glorioſiſſima incarnationē.

¶ Prio enim inuenitur vna pulchra figura q̄ ſcribiť Gene xlij. Ubi legiť ꝙ cū tēpore famis Jacob miſiſſet filios ſuos in egyptū ad cōparandū ſibi frumēta Joſeph frater eorū quē pri⁹ vēdiderāt ⁊ qui domū regis Pharaōis regebat eos recognouit. Sed tamen nō ſe illis manifeſtauit primū ſꝫ interrogauit eos vnde eſſēt ⁊ quē prēꝫ haberēt q̄ cū ad oīa ꝑ ordinē rūdiſſēt: tādē audito ꝙ aliū frēm haberēt domi cū prē: vcꝫ beniamin: dixit eis ꝙ vnū ex ipis captiuū relinqrēt qui de carcere nullo pacto liberareť quouſqꝫ ad prēm redeuntes frēm illū minimū: videlicet beniamin ſecum adducerent. Cumqꝫ ad patrem veniſſent ⁊ cuncta narraſſent tādem remiſit eos ad egyptum ⁊ ſimul cū eis puulum filium ſuū beniamin ⁊ ſic liberat⁹ eſt alter' de carcere: vcꝫ ſymeon.

L ¶ Ad ꝓpoſitū oportet declarare quid intelligitur ꝑ Jacob: ꝑ Joſeph: ꝑ beniamin: per egyptum vt ſic excutiētes paleā de grano: de figura eliciamus clarā ⁊ apertā veritatē Jacob igitur eſt adā. Joſeph rector ⁊ gubernator ťre egypti ſignificat deū patrē qui regit oīa: bēiamin ſignificat dei filiū. egypt⁹ pſentē mūdū. In hac igiť egypto mūdi hui⁹ debem⁹ oēs fieri mercatores et ꝑ bona opa cōpare nobis frumēta celeſtis glīe Tenebat igitur Joſeph ſymeonē captiuū qū deus pater quotquot moriebanť captiuos tenebat in infernū dicens eos inde non liberandos niſi primū in hūc mundū deſcendiſſet ipe beniamin qui filius dextre interpretatur per quē ſignificatur dei fili⁹ qui dicitur ſedere ad dexterā dei patris: qui etiā minimus dicitur non dignitate q2 ſic ſup omnes eſt ſed humilitate. Magn⁹ eīn de⁹: ſed paruus angel⁹ minor homo: minimus dei filius incarnatus. Pſalmiſta. Minuiſti eū paulomin⁹ ab angelis. O ſeuera dei iuſtitia q̄ tā aſpe ⁊ dure puniuit vnicā ade trāſgreſſionem de qua quidem culpa dicit ſcot⁹ in ſecūdo Sent. diſt. xii. Quot hodie multa pecca

ta grauiora ex genere cōmit‑tunt̄ ꝙ̄ fuerit pctm̄ ade. Nam pctm̄ eius fuit malū qꝛ ꝓhi‑bitū: ſed hodie multa cōmit‑tūtur que ideo ꝓhibita ſunt qꝛ mala et q̄ habēt inuolutā malitiā. dicit eīn Ariſto.iij. Ethico.ꝙ ſūt quedā pctā q̄ cō ſeſtim noīata habēt inuolutā malitiā ſicut ſunt adulteria furta: detractiones: mēdatia ꝛ huiuſmodi. Dico eīn vobis ꝙ violare matrimoniū ſuum deflorare ỽginē: peierare blaſ phemare nomen dn̄i: odere ꝓximū ꝛ ſimilia: ſūt multo grauiora ex gn̄e ꝙ̄ fuerit pec‑catū ade. Cū igit̄ deꝰ tantum punierit pctm̄ ade tā in ſe ꝙ̄ in omni poſteritate ſua val‑de timere debemus penas q̄s nobis reſeruat dei iuſtitia in alio ſeculo niſi penituerimus in preſēti. ¶ Moralit̄ dn̄s lo quens rectoribus ppl̄i ſui et ſignāter eccl̄ie p̄latis dicit cō minatorie. Ite ꝛ adducite fra trē vr̄m minimū ad me.i.vnū quēqꝫ de ſubditis vr̄is addu‑cite ad me: alias nō videbitis faciē meā in celo ſed faciā vos recludi in carcerē inferni. Et hoc ē quod ſcriptū eſt.iij.Re. xx. Cuſtodi virum iſtum qui ſi lapſus fuerit erit aīa tua ꝓ anima illius.

¶ Secūdo infra hūc librum inuenimꝰ vnā ꝓphetiam: vcꝫ Eſa.lxij. Propter ſyō inquit Eſaias non tacebo. Ubi gloſa interl̄.ideſt ꝓpt̄ reges ꝛ prin cipes nō tacebo quin annūciē aduentū domini: ꝛ ꝓpter hie ruſalē interl̄.i.ſacerdotes: nō quieſcā interl̄.a ꝓcibus donec veniat filius dei. vnde ſequit̄ donec egrediat̄ vt ſplēdor iu ſtus eiꝰ interl̄.ideſt xp̄s qui ē ſplēdor pr̄is a quo omnis iu ſtitia egrediat̄. ex vtero ỽgi‑nis ꝛ ſaluator eiꝰ.i.iheſꝰ qui eſt ſaluator eccl̄ie vt lāpas ac cendat̄: vcꝫ in cordibꝰ fideliū. Nota ꝙ xp̄s eſt egreſſꝰ ex vte ro matris vt ſplendor per in nocētiā. Sed nos egredimur vt tenebra per culpā Sequit̄. Et videbūt gētes iuſtū tuū.i. xp̄m ꝛ cūcti reges inclytū tuū videbunt inꝙ̄ ꝑ fidē ꝛ ſi non ꝑ corporalem preſentiam. Do‑minus hugo card. exponens hūc paſſum di.ꝙ intelligit̄ ad lr̄am de xp̄o cuiꝰ aduētū tan‑to affectu deſiderabant ꝛ pre conizabant ſancti illi ꝓphete veteris teſtamenti ꝙ nullus potuit illis ſilentiū impone‑re donec egreſſus fuit vt ſplē dor iuſtus eius: ideſt donec in carnem apparenter venit dei filius. Unde et dicebant. Utinam dirumperes celos ꝛ deſcēderes. Eſai. ſexageſſimo quarto. Et canticorū primo Oſculetur me oſculo oris ſui Uocat autē Eſaias ipſū chri‑ſtum iuſtū et ſaluatorem: qꝛ ipſe eſt iuſtus in retributio‑ne ꝛ ſaluator in iuſtificatione

Uel dicit iuſtus malos puniē
do:et ſaluator bonos remune
rādo. Alr exponit hoc de apo
ſtolis et p̄dicatoribꝰ primiti=
ue eccl'ie:quorū quilibet dice=
bat. Propter ſyon nō tacebo
ſcꝫ a p̄dicatiōe ⁊ annūciatiōe
noue legis: q̄uis ſyō ꝓhibeat
nos loqui in noīe ieſu chriſti:
et ꝓpter hieruſalē.i.ꝓpter ſa
cerdotes ⁊ ſcribas nō quieſcā
.i.nō ceſſabo ab apta predica=
tione. Tales p̄dicatores erāt
Petrus et Iohēs q̄ dixerunt
iudeis Act.iiij. Si iuſtum eſt
vos audire potiꝰ q̄ deū indi=
cate. Nō eīn poſſumus q̄ vidi
mus et audiuimus nō loq̄.Et
hoc ē cōtra p̄dicatores q̄ par=
cunt vitijs magnatū:q̄ ꝓpter
reges ſyō et ſacerdotes hirl'm
elingues et muti ſūt. Sꝫ pro
pheta in ꝑſona iuſti p̄dicato=
ris dicit. Propter ſy on nō ta
cebo.i.ꝓpter reges et milites
nō ſilebo a veritate p̄dicatio=
nis.Et ꝓpter hirel'm nō quieſ
cā.i. ꝓpter ſacerdotes inuidē
tes ⁊ obloquētes nō ceſſabo a
cōtinuatiōe bone opatiōis vl'
ab executiōe iuſte aīaduerſio=
nis. Reges eīn et principes ſe
pe volūt vt taceat v̄itas ver=
bi dei. Uñ ꝓpter hāc cāꝫ ipe he
rodes fecit decollari Iohēm
Baptiſtā. Mar.vj. Propter
ea ſcribit Eſa.xxx. Ppl'us ad
iracūdiā ꝓuocās eſt:⁊ filij mē
daces filij nolētes audire legē
dei. Qui dicūt videntibus no
lite videre: et aſpiciētibus no
lite aſpicere nobis ea que re=
cta ſunt : videlicꝫ opa mie vel
reſtitutionis aut pnie/ſeq̄tur
Loq̄mini nobis placētia:ſcilꝫ
q̄ licitū eſt habere plures pre
bendas ⁊ plura beneficia eo q̄
multi habuerūt ea et libenter
ſupple audiemus vos.ſeq̄tur.
Donec egrediatur vt ſplēdor
iuſtus eius.⁊c.i.donec ipi au=
ditores v̄bi dei cōcipiāt in ſe
dei filiū ꝑ grām et incipiat in
eis ardere ꝑ charitatem.

¶ Secūdo in exteriori corti
ce huius libri vicꝫ q̄tū ad no=
uū teſtamentū inuenimꝰ ma=
gnū teſtimoniū de hac incar=
natiōe. Legitur eīn Ioh.x.q̄
ſemel iudei venerūt ad xp̄ꝫ di
cētes ei ī dolo. Quouſq3 aīaꝫ
nr̄am tollis : dū ſcꝫ nos incer
tos relinquis de tua diuinita
te:vt dicit glo.interl'. Si tu es
xp̄s.i.meſſias in lege ꝓmiſſus
dic nobis palaꝫ. Quibus ipe
reſpōdit. Loquor vobis et nō
creditis. Opa que ego facio ī
noīe pr̄is mei ipa teſtimoniū
ꝑhibēt de me:ſcꝫ q̄ ſum verus
dei filius et meſſias in lege ꝓ
miſſus. Unde et ipimet iudei
viſis ſignis hoc fatebātur ſi=
cut patet Ioh.iij. Nemo pōt
facere hec ſigna q̄ tu facis niſi
fuerit deus cū eo. Propterea
Chriſo.di.q̄ iudei opibꝰ cla=
mātibus verba req̄rūt:⁊ v̄bis
docētibus ad opa defugiūt ſē
per chriſto contrariātes et in

ſua perfidia pſeuerantes:et iō ſubditur. Sed vos nō creditis qꝛ nō eſtis ex ouibꝫ meis. Sic aūt locutus ē: qꝛ vt dicit glo. interl. Iſtos videbat futuros pditioni. O q̄ tremendū verbū. Vos non eſtis ex ouibus meis: quid eñi iuſinuare voluit: niſi q erāt reprobi ꝛ preſciti ad damnationem eternam. Et certe pōt xpus dicere multis chriſtianis. Vos non creditis qꝛ non eſtis ex ouibꝫ meis. Ubi notādū q propter quinqꝫ miſeri pctōres nō credūt verbis chriſti.

M ¶ Prio qꝛ huiuſmodi v̄ba illis diſplicent. Eccl. xxi. Audiuit luxurioſus et diſplicebit ei et proijciet illud poſt dorſum ſuū. ¶ Scdo qꝛ ſunt cōtraria ſapientie mundanorū. i. Corin. ij. Aīalis hō nō pcipit que ſunt ſpūs dei: ſtulticia eſt illi et nō poteſt intelligere. ¶ Tertio qꝛ de talibꝫ nō cogitāt. Prouer. xviii. Non recipit ſtultus verba prudentie niſi ea dixeris que verſant in corde eiꝫ. ¶ Quarto quia fingūt et dicūt huiuſmōi v̄ba dicta ad terrorē: et non ad veritatē. Hiere. xxxviii. De induſtria diſſoluit manus virorū bellatorū. ¶ Quito: quia nō vident penas quas dñs ipſis comminatur. Hie. xx. Factus ſum in deriſum tota die quia oēs ſubſannant me: qꝛ iam olim loquor vociferans iniquitatē et vaſtitatē clamito: et factꝫ eſt mihi ſermo dñi in opprobrium et in deriſum ¶ Moraliter qlibet pctōr cōgrue pōt dicere illud xp̄i v̄bū ſed non ad eundē ſenſum vicꝫ. Opa que ego facio: vt ſūt furta: adulteria: periuria: et ſimilia ip̄a teſtimoniū phibent de me: ſcꝫ q ſum malus: et tādeꝫ in iudicio teſtimoniū phibebunt de me: ſcꝫ q ſum dignus eterna dānatiōe: ſcꝫ illud Ro. ii. Teſtimoniū reddente illis conſcientia ipſorum.

N ¶ Modus autē quo hec incarnatio facta ē patere pōt in rebus naturalibus: vidꝫ in cētauro: qui ſm fabulas poetarū de nube naſcitur: hñs duplicē naturā ſcꝫ rōnalē et aīalem. Nā in pte anteriori videt quaſi homo: ꝛ in pte poſteriori equus. ¶ Ad ppoſitū ſicut Centaurus ex nube naſci fingitur: ita et xp̄s v̄aciter natꝫ eſt de virgine maria que nubi cōpatur. Ip̄e ergo ex pte anteriori ſcꝫ diuinitatis: q ab eterno fuit eſt verus deus. Ex pte aūt hūanitatis que eſt ps poſterior eſt verus hō. Nō eſt ergo homo ſoluꝫ nec deus ſolū: ſed ſimul verus deus ꝛ verus homo. Nō tñ fuit homo: qui poſſet peccare: ſed fuit deus: q poſſet ſaluare. Nam vt dicit Augu. de verbis dñi ſup Ioh. Iſte due nature. ſ. hūi ꝛ dei ita in xp̄o vnite ſunt atqꝫ coniun-

cle vt vnꝰ atq̧ idē deꝰ iesus et homo aliqñ agat: aut loquatur res diuias: aliqñ hũanas Et ſic patet de ſecundo.

Tertius liber qui dicitur ſctificatiõis ſacramẽtalꝰ ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Vñ ſub tertio ſigillo: p quod intelligimus ſacramentũ penitẽtie inuenimus vnũ aliud ſecretũ: videlicet ꝙ ſacramentum pnie eſt tante virtutis et efficatie: vt reſpectu illius nullũ peccatum ſit ſimpliciter et abſolute irremiſſibile. Iſtud ſecretum ponit Do. ſ. iiii. p. q. lxxxvi. ar. i. quod quidẽ ſecretum apitur duplici claue: videlicet figuralis declaratiõis et auctoritatiue ꝓbationis.

¶ Pꝛio igitur apitur claue figuralis declaratiõis. Legitur enĩ. ii. Reg. xiii. ꝙ Dauid inter mltos filios habuit duos videlicet Amon ꝛ Abſalon. Habebat et cum eis vnaꝫ filiã nomine Thamar: quam inoꝛdinato amoꝛe diligebat ipſe Amon: qui cuꝫ videret ꝙ non poſſet ad nutum cum ea doꝛmire finxit ſe grauiter infirmum: qui cum iaceret in lecto rogauit in dolo patrem ſuum Dauid: vt ſoꝛoꝛ ſua thamar miniſtraret ei. Cui annuit pater. Cum itaq̧ illa honeſte ei miniſtraret oppꝛeſſit eam. Cumq̧ frater eius Abſalon tantum ſcelus audiſſet valde abhoꝛruit ſimulabat tamẽ ſe nihil de hoc ſcire: vt cõmodius captata hoꝛa et loco occideret fratrem ſuum Amon Nõ poſt multos igitur dies ſimulata occaſſione rogauit ipſum Amon: vt irent ad domum paſtoꝛum: vbi tondebãtur oues: qui cuꝫ abijſſent ibi occcidit eum. Poſt quod factum ipſe Abſalon fugit a facie patris ſui Dauid: et habitauit extra regnum iſrael annis tribus: videlicet in domo Tholomai regis geſſur. Eo autem tempoꝛe pendente acceſſit ad Dauid mulier quedã induta veſte lugubꝛi ſimulãs luctum ꝛ planctũ: que ſic pꝛudenter locuta eſt coꝛam rege: vt ipſe diceret ad Joab. Vade ꝛ reuoca puerum meum Abſalon. Cunq̧ eum reuocaſſet de Geſſur mãdauit Dauid pater eius ꝙ habitaret in Hieruſalem: nec ante ſe compareret Sed poſt annos duos rogauit Joab Dauid pꝛo filio ſuo Abſalon: qui exaudiuit eum et accerſito abſalon de Hieruſalẽ veit ad pr̃em: et cadens in terraꝫ adoꝛauit eũ: quẽ pater (qua in filios ſolẽt eẽ pietate) leuãs e terra oſculatus eſt euꝫ et pax facta eſt.

¶ Ad pꝛopoſitum pꝛimo videndũ eſt quid ſignificent iſta quatuoꝛ nomina. Dauid. Abſalon: Joab: amon. Dauid ergo q̄ interpꝛetatur manu foꝛtis ſignificat deum patrem: q̄

adeo eſt fortis vt nullus poſſit ei reſiſtere neqꝫ in celo: neqꝫ in terra: neqꝫ ſub terra. Iſte igitur dauid habuit duos filios quorū primogenitus eſt chriſtus. Secundus autem et iunior eſt populus fidelis: quē ſibi genuit in ſacro baptiſmate. Primus igitur ſignificatur per amon: qḋ interpretatur onuſtus: quia reuera Dominus noſter ieſus chriſtus fuit grauiter onuſtus peccatis noſtris in paſſione ſua: ſecundū illud Eſa. quinquageſimo tertio. Diſciplina pacis noſtre ſuper eum et liuore eius ſanati ſumus: oēs nos quaſi oues errauimus vnuſquiſqꝫ in viā ſuam declinauit: et dominus ſupple pater poſuit in eo ſcilicet chriſto iniquitatē omniū noſtrū: id eſt penam debitam pro iniquitatibus noſtris.

Scd̄s vero filius ſignificatur p Abſalon: qui interpretatur patris luctus vel patris amaricatio: quia profecto multi xp̄iani ſunt in conſpectu patris celeſtis amaricatio ⁊ luctus ꝑpter peccata ſua: adeo vt quōqꝫ amaricatꝰ dixerit deꝰ Penitet me feciſſe hominem. Gen. vj. Unde ibi premittit ꝙ videns deus ꝙ multa malitia hoim eſſet in terra: ⁊ ꝙ cūcta cogitatio cordis intēta eſſet ad malū oī tpe penituit eū ꝙ hominē feciſſet: ⁊ p̄cauēs in futurū: ⁊ tactꝰ dolore cordis intrinſecus. Delebo inqͣt hominē quē creaui a facie terre ab hoīe vſqꝫ ad aīātia: a reptili vſqꝫ ad volucres celi. Penitet eīm me feciſſe eos. hec ibi. Iſte igit̄ abſol. i. ppl's xp̄ianꝰ tūc occidit in dolo fratrē ſuū ieſum xp̄ꝫ qñ mortaliter peccat: ſm̄ illud Hebre. vj. Rurſū crucifigētes ſibimetipſis filiū dei. Quale igit̄ remedium reſtat miſero pctōri poſtꝙ peccādo ꝙtū in ſe fuit occidit fratrem ſuum ieſum chriſtū. Certe debet fugere ad verā pn̄iam que ſignificat̄ p regeꝫ Tholomai: qui interpretatur deducēs ad mēſuram. Sic ⁊ ipſa penitentia reducit ad debitam menſurā inequalitatē peccati dicens. ꝙ ꝑ menſura pcti debet eſſe plagarū modus: vt habetur Deute. xxv. Cunqꝫ peccator venerit ad regem Tholomai. i. ad verā penitentiam dꝫ ibi ſtare: nec poſt pctā ſua redire. Mulier autē que tam prudenter pro Abſalōe interceſſit / ſignificat diuinā miām vel virginē mariam que impetrat paupibꝰ pctōribꝰ redire volētibꝰ ad p̄rē ſuū celeſtem grām ⁊ plenam indulgētiam Uult tamē pater celeſtis: qui nullū malum ſinit impunitū vt penitēs qui ex hac mortali vita tranſit ante completam et perfectam ſatiſfactionē deſcendat in domuꝫ purgatorij ꝑi. ſꝑ aperte videat faciē ſuaꝫ

quo ibi exiſtente ⁊ adhuc languente: venit Joab qui interpretatur pater .i. ſacerdos: q̄ eſt pater ſpūalis penitentium rogans ipm̄ dauid .i. patrē celeſtē offerendo ſibi oblationē altaris oſ̄ones ⁊ ſuffragia eccleſie: vt dignetur reuocare filiū de purgatorio ⁊ eū recipere in ſuo palatio celeſtis glorie. Et hoc ē quod dicit ſacerdos in miſſa. Suſcipe ſctā trinitas hāc oblationē: quā tibi offero i memoriā paſſiōis dn̄i nr̄i ie. xp̄i: ⁊ p̄ſtavt in cōſpectu tuo. ⁊c. Poſt auditas igit̄ p̄ces miniſtrorū eccl̄ie tandem pr̄ celeſtis iubet ad ſe veīre fugitiuū abſalō ⁊ tūc eū āplexat̄ et oſculatur in ſignū perfecte recōciliatiōis atq̄ ſecū manere facit i celo Patz igit̄ q̄ ſicut abſalon poſt fr̄icidiū et pr̄nā offenſam tandē in mīa patris ſui dauid eſt receptus. Ita et pctōr q̄tūcunq̄ ſcelus perpetrauerit: ſi tn̄ penitere voluerit et cōſilio Joab .i. boni confeſſoris crediderit cum effectu obediendo tandem miſericordiam a deo conſequetur.

¶ Scd̄o iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue probationis. De hoc eñ ſcribitur Eze. xviii. vbi introducuntur verba dei dicētis. Si impius egerit penitentiā ab om̄ibus pctīs ſuis que operatus eſt et cuſtodierit oīa precepta mea: et fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā vita viuet ⁊ non morietur: ⁊ omniū iniquitatū eius quas operatus eſt non recordabor. Itē Math. xviii. legitur: q̄ cū petrus interrogaret xp̄m dicēs. Dn̄e quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei? Vſq̄ ſepties. Cui xp̄s reſpondit. Non dico tibi Petre vſq̄ ſepties ſ; vſq̄ ſeptuagies ſepties .i. totiēs quotiens voluerit penitere: quia ibi ponitur numerus finitus pro infinito vt dicit glo. Item de hoc ſcribitur de pe. d. iii. Talis. Vbi ſic loquitur Chrī. Talis mihi crede talis eſt erga homines pietas dei q̄ nunq̄ ſpreuit penitentiam: ſi ei ſincere ⁊ ſimpliciter offeratur: et ſi ad ſummum quis perueniat malorū et inde tn̄ velit reuerti ad virtutis viam ſuſcipit ⁊ libenter eum amplectitur deus: facit eñ om̄ia quatenus ad priorē reuocet ſtatum. Et qd̄ eſt adhuc preſtātius et eminentius etiā ſi nō potuerit quis explere in preſenti ſatiſfaciendi ordinē q̄tulācūq̄ tn̄ et q̄lz breui tempe geſtam non reſpuit penitentiā. Hec ibi. Unde ad cōfirmandū propoſitum ibi allegat̄ hiſtoria de rege Achab ſceleratiſſimo viro: que habet̄ tertio Regū viceſimo primo. de quo tandem dicit domin⁹ ad Helyam. Vidiſti quomodo compūctus eſt Achab a facie mea: quia fleuit in conſpe-

ctu meo nõ inducam malũ.in diebus eiꝰ. Item deuotꝰ Ber. de hoc loquẽs dicit ſic in quodam ſermõe. Omnino ꝓpter manſuetudinem que de te predicatur curremus poſt te dñe Ieſu:audiẽtes ꝙ pauperẽ non ſpernas:pctõrem nõ horreas non em̃ horruiſti confitẽtem latronem: non lachrymãtem peccatricem:non cananeã ſupplicãtem:non in adulterio deprehenſam:non ſedẽtem ĩ theloneo:non ſupplicantem publicanum: non negãtem diſcipulum:non perſecutorem diſcipulorum:non ĩpos crucifixores tuos.hec ille. O ãpliſſima dei mĩa. O largiſſima dei charitas. O infinita patris celeſtis dilectio que tanta eſt vt ſi daretur per poſſibile vel impoſſibile homo vlator ſecũ ferens oĩa pctã demonũ et dãnatoꝝ hoĩm qui ſunt et erunt ĩmo ꝗ haberet tot pctã quot ſunt ſtelle ĩ celo:gutte aque in mari:folia in arboribꝰ:grana arene in mari: et quicquid in iſtis inferioribꝰ ꝗ̃tũcũqꝫ multiplicatum inueniri põt:et de illis penitere vellet/om̃ia illi remitteret deus/et ad miſericordiã ſuſciperet. Sed tamen ꝓ ampliori declaratiõe huiꝰ hic inſerũtur tres veritates.

P ¶ Prima vẽitas. Sicut ĩ pñti nullũ eſt pctm̃ ſimpliciter irremiſſibile ꝗ̃tũcũqꝫ graue: ita ꝑ oppoſitũ in inferno nullũ eſt remiſſibile etiã ꝗ̃tũcũqꝫ leue. Probatio eſt clara: qꝛ ĩ inferno nulla ẽ redẽptio. Nec deꝰ dimidiã dat veniam

Q ¶ Scd̃a vẽitas.ſicut nullus citra deũ põt eſſe ſũme bonus ſic nec aliqs põt eſſe ſũme malꝰ. Pria pars eſt ſatis nota:ſed ſcd̃a ꝓbatur ꝑ illud ps. Supbia eoꝝ ꝗ te oderũt aſcẽdit ſemp. Nichilominus vniuerſitate maloꝛũ ẜm genꝰ poteſt qs eſſe ſũme malus:qꝛ põt qs eſſe infectꝰ ſeptẽ pctĩs mortalibꝰ. Põt tñ qs ꝑuenire ad ſũmũ maloꝛũ ẜm qd: cuiꝰ ſcꝫ deſꝑabilis eſt correctio:vt hꝫ ĩ glo.ſ.i.c. Talis de pe.d.iii.

R ¶ Tertia veritas. Omne pctm̃ moꝛtale ex ꝓpꝛia in dignitate eſt irremiſſibile/etiaꝫ in pñti ſtatu: et ꝙ remittatur hoc ſolũ ẽ ex infinita dei mĩa. Ptꝫ per illud Treñ.iii. Mĩe dñi eſt ꝙ non ſumꝰ cõſumpti ſcꝫ ĩ pctĩs nr̃is.ꝛc. Etiã ptꝫ ꝑ illd̃ Ozee.xiii. Perditio tua iſrael ex te tantũmodo in me auxilium tuum.

¶ Sermo ſextuſdecimus.

Vidi librum ſcriptũ intus ꝛ foris ſignatum ſigillis ſeptẽ Apocal.v. Notãduꝫ ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sãctificatiõis ſacramẽtalis.

A ¶ De p'mo libro ſcribitur Math.i. Liber gñationis. In capit. aũt. xvi. huiꝰ libri legit ꝙ Salomon genuit Roboam Sub iſto aũt Roboam primo diuiſus eſt ppl's hebreoꝝ ſeu regnũ iudeorum i duo regna vt ptʒ.iij.Reg.xij. Nam decē tribꝰ receſſerūt ab iſto roboam et adheſerũt ieroboam: et tũc dictũ eſt regnũ iſrael: due aũt tribus q̄ remãſerũt ipi roboã dicte ſunt regnũ iuda. Iſte ergo roboã volēs i ſubditos ſeuire ad inſtar pr̄is pdidit decem ptes regni: ⁊ bona tpalia que illi pater eiꝰ ſalomon ſupbiēdo ⁊ luxuriãdo cõgregauerat tãq̄ heres fatuꝰ diſſipauit Ita ⁊ hodie adhuc multi ſunt quoꝝ pr̄es magnas diuitias poſſederũt / ⁊ nũc ipi filij ſunt mēdici: qꝛ forte eoꝝ parētes male ꝯgregauerũt: pauperes opprimēdo: vſuras faciendo: et malas exactiones exercēdo Iſtis filijs põt dici illud Mathei.xxiij. Teſtimoniũ vobis eſt ꝙ eſtis filij patrũ veſtrorum.

B ¶ Item dicit Chryſoſto. ꝙ regnũ iudeoꝝ pacificũ fuit et integrũ q̄diu ipē Salomõ ſeruiuit deo in iuuentute: ſed poſtq̄ Sathanas incitauit eũ ad fornicationem ⁊ ydolatriã cepit ſcindi regnũ ſuuʒ: et tpe filij ſui Roboam totaliter ſciſſum eſt adeo vt de.xij.tribꝰ tm̄ due ſibi remãſerũt. Sic ⁊ regna xp̄ianoꝝ q̄diu in ipis bene ⁊ fideliter cultus eſt deꝰ pacifica fuerũt: ſed poſtq̄ xp̄iani dederũt ſe fornicatiõibꝰ: blaſphemijs ⁊ cetis pctis orta ſũt bella int̄ pricipes catholicos

C ¶ Ad ppoſitũ igit̄ redeũtes notãdũ ꝙ Roboam interpretatur latitudo ppl'i ſeu dilatans populum. Que quidē interpretatio cõuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet
- Ieſu chriſto.
- Viro iuſto.
- Virgini marie.

D ¶ Primo igitur xp̄s merito põt dici Roboam.i.dilatatio ppl'i tam ſm̄ ꝙ deꝰ q̄ ſm̄ ꝙ homo. Nam ſm̄ ꝙ deꝰ primo ex vno ſolo: ſcʒ Adam dilatauit ⁊ multiplicauit totuʒ genꝰ humanũ. Itē poſt diluuiuʒ ex octo pſonis dilatauit iterũ pplm̄ ſuũ. Item ex vno ſolo ſcʒ Abraham dilatauit ritum circũciſiõis Geñ.xvi. Et ſil'r ex eo dilatauit fideles ſm̄ ꝙ pmiſerat ei Geñ.xxij. Multiplicabo ſemen tuũ.i.fideles qui ex te egredietur: ſicut ſtellas celi ⁊ velut arenam que eſt in littore maris. Et ſequitur. Et bñdicētur i ſemine tuo oēs gentes. Et ppterea dictus eſt Abraham.i.pater multarum gētiũ ſeu pater multitudinis Item infantũ dilatauit.xij.filios Jacob ꝙ ex eis deſcēderūt xij.tribus iſrael ſcd̄m ꝙ pmiſerat ipi Jacob Geñ.xxviii. dicēs ei. Dilataberis ad oriētē

et occidētē ꝛ ſeptētrionē et meridiem:ꝛ erit ſemen tuū quaſi puluis terre:atq̄ benedicētur in te ꝛ in ſemine tuo cūcte tribus terre. Item ex paucis aīabus que deſcēderāt in egyptū tēpoꝛe Joſeph:vcȝ.lxx.intātū repleuit terrā egypti q̄ pharao rex egypti timuit ne dn̄arentur terre egypti ſi amplius permitterentur multiplicari. Propter qđ voluit eos delere pꝛecipiēdo obſtetricibꝰ hebꝛeoꝛū vt maſculos interficerent Exo.i. Merito ergo ipſe dꝛ Roboam: hoc eſt dilatans populū. Vn̄ de eo pōt dici illud qđ ad litterā legit̄ de Symone machabeo.i. Machab. xiiii. Dilatauit fines gētis ſue
E ❡ Preterea poſtq̄ ipſe deꝰ eſt homo factꝰ adhuc per ampliꝰ cepit eſſe Roboā.i. dilatās populū adeo vt ex.xii. apl̄is multiplicauerit vniuerſitatem xp̄ifideliū. Mar.vi. Conuocauit .xii. et cepit eos mittere binos:ſcȝ ad pꝛedicādum regnū dei:vt dꝛ Luce.ix. Propterea ip̄e dicebat eis Jo. xv. Ego elegi vos ꝛ poſui vos vt eatis ꝛ fructū afferatis:vcȝ in cōuertēdo populū ad fideȝ catholicam: et fructus veſter maneat: ſcȝ in eterna gloꝛia. vt exponit de Lyꝛa. Itē nūqd valde dilatauit populū fidelem quādo in oēm terrā exiuit ſonus pꝛedicationis apoſtoloꝛum. Item dilatauit populum quādo ex vno patre religionis tot fratres per oꝛbē multiplicauit: ſicut factuȝ eſt de beato Benedicto Baſilico Anthonio Bernardo Dn̄ico Frāciſco:ꝛ ſic de aliis. Poſſumus ergo merito de eo dicere illud qđ ad litterā legit̄ de Juda machabeo:videlȝ q̄ dilatauit gloꝛiam populi ſui.i. Machabeoꝛum.iii.
F ❡ Scđo dicta interpꝛetatio merito cōuenit homini iuſto qui debet dilatare nō quidem populū:ſed tria que ſunt in ip̄o:vcȝ coꝛ:os:et manus.
❡ Pꝛio nēpe debet dilatare coꝛ ſuū ad affectādū et diligēdum intātū vt ſe extēdere poſſit ad diligēduȝ nedū amicos ſed etiā inimicos:non ſolū vicinos ꝛ pꝛopinquos:ſed etiaȝ aduenas ꝛ peregrinos.vn̄ p̄s Et ambulabam in latitudine .ſ.dilectiōis amādo quoſcūq̄ etiam malos. Iſtam latitudinem coꝛdis voluit nos habere xp̄s qn̄ dicit Math.v. Diligite inimicos veſtros.ꝛc. Hāc latitudinem coꝛdis habuit ſalomon ſcđȝ q̄ de eo dꝛ.ij.Re. iiii. Dedit dn̄s Salomoni ſapiētiam ꝛ pꝛudētiam ꝛ latitudinem coꝛdis. Hāc latitudinē coꝛdis habuit xp̄s qn̄ oꝛauit p̄ ſuis crucifixoꝛibꝰ Lu.xxiii. Item Stephanus qn̄ oꝛauit pꝛo ſe lapidantibus Act.vii.
❡ Scđo vir iuſtus debet dilatare os ſuū ad depꝛecādumȝ

ps. Os meū aperui ⁊ attraxi ſpiritum. Et alibi. Exaudiuit me in latitudine dns. Et ad hanc dilatationem nos hortatur dns dicēs in ps. Dilata os tuum: ſcʒ ī oratione: et implebo illud. i. te exaudiam.
¶ Tertio debet vir iuſtꝰ dilatare manus ſuas ad erogādū pauperibus ſm ꝙ dns precipit Nūe. xxiij. Pluribus dabitis latiorem partem. Sed prochdolor multi dilatāt cor ſuū ad odiendum non ſolum inimicos: ſed ⁊ amicos benefactores ⁊ propīquos quod eſt valde deteſtandum. Contra quos ps. Pro eo vt me diligerent detrahebant michi: et poſuerūt aduerſum me mala pro bonis ⁊ odium pro dilectione mea. Alij dilatant os ſuū ad blaſphemandum dnm De quibus conqueritur ī ps dicens. Dilatauerunt ſup me os ſuum. Alij dilatant manꝰ ſuas ad rapiendum aliena: ſicut ſunt fures ⁊ vſurarij. Unde de auaro ſcribitur Abacuc ij. Dilatauit quaſi infernꝰ animam ſuam: et ipē quaſi mors et non adimplebitur. Nam ſicut infernus eſt inſatiabilis: et alios affligit qui ibi ſūt: ita et auarus eſt inſatiabilis: nec alios ceſſat affligere. ſ. paupes
S ¶ Tertio dicta interpretatio conuenit beate virgini que merito dicitur Roboam id eſt dilatatio populi. Nam ſicut gallina dilatat alas ſuas ſuper pullos ſuos vt ꝓtegat eos contra miluum: ſic ⁊ beata vgo extēdit ⁊ dilatat alas mie ſue ſup populum ſibi deuotum: ſm illud Deut. xxxij. Expandit alas ſuas ⁊ aſſūpſit eos: atꝗ portauit in humeris ſuis: ſupple ſibi deuotos ⁊ ſincere famulantes. Propterea canit eccleſia. Sub tuum preſidium confugimꝰ ſancta dei genitrix. Unde in figura huiꝰ legitur. ij. Reg. xvij. ꝙ quedaʒ mulier expandit velamen ſup os putei: in quo latitabāt Jonathas ⁊ achimas ſerui Dauid: cum ſcʒ eos quererēt ſerui Abſalon vt traderentur ad mortē. Similiter de hoc alia et quidem ſimilis figura legitur Joſue. ij. Ubi legitur ꝙ cū Joſue miſiſſet duos viros ad explorādum terram ꝓmiſſionis: et ſignāter ciuitatem Jericho: ꝙ primum ingreſſi ſunt ciuitatē, rex Jericho eos perquiri fecit: ſed quedaʒ mulier noīe Raab abſcōdit eos in ſolario domus ſue, operiēs eos ſtipula q̄ ibi erat. ¶ Ad propoſituʒ hec mulier ſignificat virginem glorioſam que ſupꝫ refugiētes ad ſinū miſericordie ſue dilatat pallium ſeu velamē miſericordie ſue ne eos capiat diuina iuſticia. Et ſic patet quomodo merito dicitur Roboam. Et ſic patet de primo libro.

SEcūdus liber dicitur in carnatiōis diuinalis. Et Qui quidez liber ſcriptus eſt intus ⁊ foris. Intus quidem q̄ntum ad vetus teſtamentum in quo inuenimus de hac ſan ctiſſima incarnatiōe duo ma gna teſtimonia.

¶ Primo quidem vnā pul chram figuram Judicum.xiij Ubi legitur ꝙ filij iſrael pecca uerunt contra dn̄m: propter quod tradidit eos in manib⁹ philiſtinorum multo tēpore vcȝ.xl.annis. Tūc aūt tempo ris erat quidā homo hebreus noīe Manne/habens vxorem ſterilem. Illi ergo vxori appa ruit angelus dn̄i dicens. Ecce concipies filium qui erit naza reus dei .i. deo cōſecratus ab infantia ſua ⁊ ex vtero matris et ipſe incipiet liberare iſrael de manu philiſtinorum.

¶ Ad propoſitum per iſtam hiſtoriam aperte prefigurata eſt incarnatio filij dei Iſte em̄ filius nunciatus vxori manne dictus eſt Sanſon: vt habetur in fine predicti capituli. San ſon aūt interpretatur ſol eoꝝ et ideo pulchre ſignificat xp̄m de quo ſcribit Malachie.iiij. Orietur vobis timentib⁹ deū ſol iuſticie: et ſanitas in pēnis eius: ſup. orietur. Penne em̄ ieſu xp̄i ſunt electi qui poſt ge neralem reſurrectionem fruē tur ſanitate.

H ¶ Conceptio igitur ſan ſonis prefigurauit conceptio nem ſaluatoris ī multis. Pri mo ex parte nunciantis: quia vtraq̧ conceptio nunciata eſt per angelum. Scd̄o ex parte nunciati: q̄r vterq̧ nūciat⁹ fuit deo conſecratus: ſcȝ tam ſan ſon ꝙ xp̄s. Tertio ex parte cō ceptionis: q̄r vtraq̧ miracu loſa fuit. Illa quidē q̄r ex ma tre ſterili: iſta vero q̄r ex virgi ne. Quarto ex parte operis vel finis: quia vterq̧ liberauit populum. Ille quidem cor poraliter et tēporaliter. Iſte vero ſpūaliter ⁊ eternaliter.

I ¶ Juxta aūt hiſtoriā tria ſunt notāda. Primum ꝙ ipſe ſanſon fuit vnus de quattuor quorū noīa ī veteri teſtamēto per angelum prenūciata ſunt Quorum prim⁹ fuit yſmael Geñ.xvi. Secūd⁹ yſaac. Geñ. xviij. Terti⁹ Joſias.iij. Regū xiij. Quartus ſanſon: de quo hic. Silr̄ in nouo teſtamento aliquoꝝ noīa per angelū nun ciata legūtur: et iſti ſunt tātū duo: vcȝ Saluator noſter/et Johānes baptiſta: de quibus habetur Luce.i.

K ¶ Secūduȝ notādum eſt circa cōceptionem Sanſonis ꝙ non ſic fuit deo cōſecratus ex vtero matris ſue ꝙ tūc fue rit a peccato originali purga tus: q̄r ſi ſic tunc deinceps nō potuiſſet mortaliter peccare: qd̄ eſt falſum: nam ⁊ mortali ter aliqn̄ peccauit vt ptȝ intuē

ti librum Judicū. Sed vt dicit de Lyra iſta conſecratio intelligitur ꝑ donū fortitudis que eſt grā gratis data: que ex vrō fuit data Sāſoni ꝑ cōſolatiōe ⁊ liberatiōe ppłi iſrłitici.
R ¶ Tertium notādum eſt ꝙ cū pplus iſrael deū deuote colebat tūc pacem ex oīni parte habebat: ſed ꝙ primū ſe ad ydolatriā aut ad aliud pctm̄ cōuertebat ſtatim ſequebatur diuina vltio ⁊ pena. Et hunc modum etiaꝫ hodie obſeruat deus circa populū xpianum. Nam ad magnam dei miām pertinet non diu ſinere hoīes peruerſe agere: ſed ſtatim vlciſci ⁊ penam adhibere.
¶ Scđo infra hūc librū veteris teſtamēti inuenimus vnā ꝓphetiam de hac digniſſima incarnatione: vcꝫ Eſa. lij. Ubi dicitur ſic. Hec dicit dñs. i. reuelauit gratis venūdati eſtis. interł. ſcilꝫ diabolo vrā ſpōte. Et ſine argento redimemini. interł. i. ſine vllo merito vrō: ſed gratuito dei bñficio. Redimemini inꝗ ſanguine filij dei vt dicit eađ glo. Dñs aūt cardi. ſic exponit. Gratis venūdati eſtis: vos ſup. pctōres: quia pro iniquitatib⁹ quas feciſtis volūtarie venūdati eſtis diabolo. Eſaie. l. Quis eſt creditor meus dicit dñs cui vēdidi vos. q. d. Non vēdidi vos diabolo: ſed vos ipſi. ꝓpterea ſequitur. Ecce eīn in iniquitatibus veſtris venditi eſtis. Uel ideo gratis venundati eſtis. O miſeri pctōres: qꝛ nec commodū inde habuiſtis mercando cū diabolo: ſed maximum dānum. ps. Uēdiſti populum tuum ſine precio. Et Treñ. i. Oīs popul⁹ gemēs dederūt precioſa pro cibo ad refocillādam aīam ſuaꝫ: precioſa inꝗ ſcꝫ nature gratie ⁊ glorie. Et Prouer. x. Cor impiorū pro nichilo. Propterea Paulus loquens ad dānatos dicit ſic Subſannādo ⁊ deridēdo eos Ro. vi. Quem fructū habuiſtis in quibus nūc erubeſcitis Taliter autem ſe venūdatum fuiſſe aſſerebat Paulus cū diceba t Ro. vij. Ego autē carnalis homo venundatus ſub peccato ſup. ſerui. Mundꝰ igitur gratis venundatur diabolo miſer luxurioſus quando pro momentanea ⁊ fetida delectatione vendidit aīam ſuā diabolo. Similiter ⁊ auarus ꝓ denario aut obolo. Similiter ⁊ ſuperbus pro modica et trāſitoria gloria. Et ſic de alijs pctōribus: de quib⁹ poteſt inferri ⁊ dici quoniā gratis venundati eſtis. Propterea dicitur Eſaie. xlij. Quis cecus niſi qui venundatus eſt. Ualde profecto cecus eſt qui nō videt quomodo decipitur a diabolo cui vendit animam ſuam pro tali moneta ſicut eſt culpa mortalis. Seqtur. Et ſi

ne argento redimemini: quia ſanguine filij dei. Propterea dicitur. i. pet. i. Nō corruptibilibus auro vel argento redempti eſtis de veſtra vana conuerſatione paterne traditionis: ſed precioſo ſanguine agni incontaminati et immaculati ieſu chriſti.

M ¶ Sed contra. Daniel. iiij. dicitur. Peccata tua elemoſynis redime. Et Prouerbiorū decimotertio. Redemptio anime viri proprie diuitie. Reſponſio: qui venditus eſt diabolo per pctm̄: per hec redimi nō poteſt: ſed bene poteſt per ea habilitari ad conſequendū effectū dominice redemptionis. Iſta deberēt aduertere illi queſtores et predicatores indulgentiarum: qui cum pene infinitis mendacijs et fallacijs nituntur vendere paradiſuꝫ pretio appreciato: ſicut venduntur equi et porci in foro/dicentes. Venale habeo. Quid? Regnum celoruꝫ. Quo emitur? auro: argento monetato et non monetato: Bonis lintheaminibus: capitegijs: ſeruietis: ſtangneis vaſis: frumento: ordeo ꝛ huiuſmodi. Et poſt hec nouit dn̄s quomō et qualiter: ꝛ in quos vſus talia expendūtur.

¶ Secundo extra hunc librū inuenimus vnam veritatem apertam. videlicet Iohānis octauo: vbi legitur ꝙ cum Iudei murmuraſſent contra chriſtum eo ꝙ dixiſſet eis. Ego vado ꝛ queretis me ꝛ in peccato veſtro moriemini. Ipſi tanꝙ imbecilles non intellexerunt verbum: ſed ceperunt dicere. Nunquid interficiet ſe ipſum quia dicit. ꝛc. Quorū interrogatiōi reſpōdens ait. Vos de deorſum eſtis: ideſt de maſſa corrupta pondere originalis peccati: vt exponit de lyra Vel deorſum eſtis: ideſt carnales ꝛ terreni. vt dicit dn̄s Hugo cardinalis. Ego vero de ſupernis ſum: tam ſecundum diuinitatem ꝙ ſecundū humanitatē: ſecundum diuinitatem quidem de ſupernis ſum: quia illam habeo a patre qui ſuperius habitat: ſecūdū illud Pſalmiſte. Dominꝰ in celo ſedes eius. Secūdū vero humanitatem de ſupernis ſū tū quia anima mea creata eſt a deo patre: tum quia corpꝰ meum formatum eſt virtute ſpūſſancti Luce. i. Spūſſanctꝰ ſupueniet in te ꝛ virtꝰ. ꝛc. Vos de hoc mūdo eſtis: ideſt de numero mūdanorū ꝛ amātiū mūdū. Ego nō ſū de hoc mūdo: ſed prior iſto mūdo vt dicit. Interl. Vel ꝑ ſtātū non ſū de hoc mūdo: qꝛ nō adhereo mūdanis ꝑ amorē. Vel nō ſū de hoc mūdo cōmuni lege naſcēdi: vt exponit dn̄s card.

N ¶ Sed obiicit manicheus dicēs. ꝙ ſi non eſt de hoc

mūdo xp̄us: ergo nō vere ha
buit naturā humanā: quia il-
la eſt de hoc mūdo: ⁊ vlterius
ergo nō fuit verꝰ hō. ¶ Rn̄-
ſio. Iſte terminꝰ mūdꝰ in pro
poſito eſt nomē male affectio
nis: ſm̄ ꝙ dr. i. Johā. v Quot
totꝰ iſte mūdus in maligno
poſitus eſt. Et ꝓpterea dicit
Criſo. Quod ꝑ hoc nō dicit ſe
carnē nō ſuſcepiſſe vt heretici
dicūt: ſed ꝑ hoc oſtēdit ſe pro
cul eſſe a mūdi nequitia. Si-
cut ⁊ de diſcipulꝭ ait Jo. xvii.
ꝙ de mūdo nō ſūt. Seqꝛ. Di-
xi ergo vobis qꝛ moriemini
in pctīs vr̄is: vꝫ infidelitatis
⁊ crudelitatis. Si em̄ nō cre-
dideritis: cū ſufficiētē habea-
tis ꝑſuaſionē: qꝛ ego ſū: ſup-
ple verus deus: moriemini in
pctō vr̄o: antonomatice infi-
delitatis. i. ꝓ illo pctō dāna-
bimini. Cū ergo eum interro
gaſſēt iudei dicētes. Tu quis
es ⁊c. q. d. quē teipm̄ facis vt ta-
lia nobis cōmineas. Sed ad
hanc queſtionē iam dudū rn̄-
ſum eſt. vꝫ Exodi. iii. Ego ſū
qui ſū. vel qui eſt miſit me ad
vos. Nichilominꝰ adhuc ex
humilitate rn̄det eis vt nullā
excuſationē habeant a modo
ſue incredulitatis: dixit eis.
Ego pricipiū ſū ſupple. i. eter
nꝰ ab eterno prē ꝓmogenitus
an̄ omnē creaturā: q̇ ⁊ loquor
vobis: ex tēpore fctūs homo
ꝓpter vos vt poſſitis me in-
telligere. In quibus verbis

euidenter ſe oſtendit duas na
turas habere: ſcꝫ diuinā ⁊ hu
manā. Sed fortaſſis apud ſe
dicet aliquis. Ego credo in fi
liū dei ſicut eccl̄ia ꝓcipit cre-
dendū: ⁊ ita ſpero ſaluari. Sꝫ
aduertat ꝙ etiā demones cre
dūt ⁊ cōtremiſcūt qui tamen
nūq̄ſ ſaluabunt. Nō ergo ſuf-
ficit credere deū aut deo ad ſa
lutē cōſequēdū: ſed oportet in
deū credere: Credere aūt i de
um eſt credendo in ipſum tē-
dere ꝑ bona opa: put dt Bea-
tus Tho. xxii. que. ii. arti. ii.
Propterea dicit apl̄s Jaco-
bus. ij. cap. ꝙ fides ſine operi
bus mortua eſt. Nā fides ſine
operibꝰ eſt ſicut cādela in lu-
cerna ſine lumie q̄ non ꝓdeſt
q̇cq̄. ¶ Moralit de multis
pctōribꝰ poteſt dici illud qđ
xp̄s dicit de perfidis iudeis.
Moriemini in pctīs vr̄is ⁊ hi
ſunt obſtinati ⁊ qui ad flagel
la dei nolūt emolliri.

Q ¶ Modus autē quo hec
incarnatio fctā eſt patere po-
teſt in rebꝰ naturalibꝰ: vꝫ i fe
nice de quo dicit Ambro. in
exameron: ꝙ eſt auis vnica in
ſua ſpecie q̄ habitat in arabia
⁊ viuit multo tēpore: vꝫ quin
gentis annis q̄ vidēs finē ſuū
imminere facit ſibi domūcu-
lā de thure ⁊ mirra atq; cete-
ris aromatibꝰ in quā intrat
prius tamē ibi ſuſcitato igne
cum reuerberatione aeris ex
alis ſuis facta. Et cū materia

ſu ꝑpoſita ſit multũ pinguis ⁊ ſicca: deſacili accẽdit quibꝰ pactis ipſe fenix in mediũ ignis ſe proiicit ⁊ ſic cõburitur: ex cuius cineribus alius fenix generat: q̃ paulatiue creſcẽs tandẽ pficit ⁊ ſic ſaluat ſuam ſpeciem in vnico indiuiduo. ¶ Ad ꝑpoſitũ fenix ẽ virgo maria ꝑpter ſui ſingularitatẽ ſic dicta: qr nec primã ſimilem viſa eſt nec habere ſequentẽ. Ex iſto fenice ortus eſt aliꝰ fenix: ſcʒ ieſus xp̃s ſine tamen cõmixtione ſeminũ. Natꝰ eſt aũt infra domũculã plenam aromatibꝰ. i. in vterũ ꝟginis marie q̃ plena fuit odore virtutũ omniũ. Itẽ iſte fenix ieſus xp̃s cõſũmatꝰ eſt in cruce ⁊ aduſtꝰ igne doloris: ſed tertia die reuixit. Potuit autẽ iſte fenix veraciter dicere illud Pſal. Singulariter ſum ego donec trãſeã. ¶ Moraliter perpetuitas fenicis nobis inſinuat ꝑpetuitatẽ hoĩs qui ⁊ ſi in morte incineret: tamen in iuditio idẽ in numero reparabit. Et datur nobis in exẽplũ ꝙ actor ⁊ creator oĩm ſãctos ſuos in ꝑpetuũ perire nõ patietur. Sed vt dicit apoſtolus. i. Corin. xv. Corpus noſtrum quod modo ſeminatur in corruptiõe: ſurget in incorruptione: ſeminatur in innobilitate: ſurget in gloria: ſeminatur in infirmitate: ſurget in virtute.

Tertius liber dicit ſãctificationis ſacramẽtalis ſub cuiꝰ ſigillo tertio iuenimꝰ aliud ſecretũ: vcʒ ꝙ virtute ſacramẽti penitẽtie in diſpoſito cõmutatur pena eterna in temporalẽ. Iſtud ſecretũ ponit. d. ſ. iii. p. q. lxxxvi. ar. iiii. Quod quidẽ ſecretũ apit duplici claue: vcʒ figuratiue declaratiõis ⁊ auctoritatiue ꝓbationis.

P ¶ Primo igit aperitur ꝑ declarationẽ figure q̃ habet. ii. Re. xxiiii. Ubi legit ꝙ cum dñs dediſſet pacẽ regi dauid per circuitũ tũc eleuatum eſt cor eius in ſupbiã ⁊ vocato ad ſe Joab principe militie ſue ꝑcepit ei vt circuiret terras ſuo dominio ſubiectas atq numeraret populum ſibi ſubiectum: quod cũ feciſſet Joab poſt mẽſes nouẽ ⁊ dies. xx. rediit ad regẽ dans ei numerũ deſcriptiõis quã fecerat ⁊ inuenta ſũt de iſrael octingenta milia virorũ fortiũ ⁊ paratorũ ad bellũ: de iuda aũt quingenta milia. Hoc autẽ valde diſplicuit dño: quod intelligens dauid clamauit ad dñm ⁊ dixit. Peccaui valde in hoc fctõ ⁊ ſtulte egi: ſed precor dñe ignoſce michi. Miſit ergo ad eũ dñs Gad ꝓphetam qui diceret Dauid ex pte dñi triũ tibi dat optio elige quod volueris: aut famẽ pãnos ſeptẽ in omni terra tua: aut bellum

tribus mēſibus: aut peſtilētiā p̱ tres dies in om̄i terra tua ſup quo dicit Gre. q̄ qñq̄ dñs punit populū temporaliter ꝑpter peccata principū ⁊ maiorum. Dauid ergo omnibus hincinde pēſatis dicit ad Gad Melius eſt inquit vt incidā in manus domini qꝛ multe mīe eius ſūt q̄ꝫ in manus hominū Ipſe aūt dauid ſciebat vt dt de lyra q̄ hec plaga ⁊ ira dei veniebat ꝑpter pctm̄ ſuum: ⁊ ideo deliberate voluit eligere tale genus aduerſitatis cui ipſe ſubeſſe poſſet ſicut ⁊ ſubditi cuiuſmodi eſt peſtilentia. Si em̄ elegiſſet famē p̱ ſeptem annos. ſciebat q̄ qcūq̄ habuiſſet panē ipē etiā habuiſſet: ⁊ p̱ talē modū nō diuites ſed tm̄ pauperes puniti fuiſſent. Similiť ſi elegiſſet bellū ipē ſciebat q̄ ſui milites eū defendiſſent vſq̄ ad mortē ⁊ prius mortē tolleraſſent q̄ꝫ eū ꝑmiſiſſēt corā eis occidi. Peſti aūt poterat ſubeſſe ſicut ⁊ ſui ſubditi qꝛ peſtis nemini pcit: peſte ergo interierūt de populo ſuo numero .lxx. milia virorū: et multoplures mortui fuiſſent ſi non prohibuiſſet dñs angelum cedentem populum: et dixiſſet ei. Sufficit nunc contine manū tuam. Ad propoſitum dauid qui interpretať manu fortis ſignificat quēlibet peccatorē qui fortis eſt ⁊ potens ad malum ſed debilis ad bonū: ſicut patet de illis q̄ pernoctant in ludis taxillorū ⁊ chartarū qui vix darent mediā horā in laudibus diuinis. Item de illis qui vagātur per mundū ⁊ maria cupiditatis cauſa qui vix volunt ire ad eccleſiā ꝓ celeſti glīa acquirenda. Itē de illis qui faciūt magnas abſtinētias pro ſanitate corporis qui ꝓ ſalute anime vix volūt ſoluere eccleſiaſtica ieiunia. Ecce qūo peccator eſt fortis ad malum ⁊ debilis ad bonū: ſed audiat quid dñs talibus dicat Eſa. v Ve qui potentes eſtis ad bibēdū vinū viri fortes ad miſcēdā ebrietatē. Et in eodē caplo Ve q̄ cōſurgitis mane ad ebrietatē ſectandā ⁊ potandū vſq̄ ad veſperā vt vino eſtuetis. Poſtq̄ꝫ igiť iſte dauid offēdit dñm ipſe dñs tāq̄ꝫ pať pius ⁊ miſericors mittit ad eum ꝓphetam ſuum: ideſt ꝓpoſitū vite melioris: vel etiam predicatorem aliquē qui nunciet ei peccatum ſuum ad penitentiā eum inducendo. Ponit autem eum deus in optione vt ſcꝫ eligat alterū iſtorū triū vcꝫ vel penā inferni: vel purgatorij vel preſentis ſeculi: ⁊ hec tria ſignificantur per illa tria que oblata ſunt dauid vt alterum eligeret. Nam per famem ſeptem annorū ſignificatur pena inferni in quo loco ipſi dānati patiuntur ma-

ximam famē: ſm illud Pſal.
Famē patientur vt canes: per
bellū trimēſe ſignificatur pe-
na purgatorii q̄ eſt multo bre
uior ⁊ mitior pena iferni. Sʒ
per peſtilentiā trium dierum
ſignificatur penitētia portā-
da in preſēti vita q̄ ⁊ breuior
ē atq; multo mitior aliis dua
bus. ꝙ ſi pctōr iſtā penam ele
gerit tunc debʒ puniri p̄ tres
dies quorū prim⁹ eſt vera cō-
tritio: ſecūd⁹ integra cōfeſſio
tertius cōpleta ſatiſfactio. Et
ita ptʒ ꝙ virtute penitētie pe
na eterna cōmutatur in tēpo-
ralem: ⁊ ideo ſi prudētes fue
rimus acceptabimus illā q̄ tē
poralis eſt. tū quia breuis: tū
quia mitis: tū quia vtilis: eſt
enī meritoria amplioris gra
tie ⁊ celeſtis glīe: ⁊ ſimul cum
hoc ſatiſfactoria. Pena aūt i
ferni neutrū habet: pena vero
purgatorii ⁊ ſi ſit ſatiſfacto-
ria non tamē meritoria. Pro
pterea di. Aug. in libro de de
cem cordis: ꝙ meli⁹ eſt modi
ca amaritudo in faucibus q̄
eternum tormētū in viſcerib⁹
Hec igitur attendant illi qui
videntur poſtpoſuiſſe deum ⁊
ſalutē animarū ſuarū qui ad
nichil aliud cogitant niſi qua
lr̄ poſſint bn̄ epulari ⁊ letari
in preſenti tanq̄ ſi nō eſſet ali
us ſtatus preter iſtū. Et ideo
bene nos admonet qui dicit
Ne tardes cōuerti ad domi-
nū ⁊ ne differas de die in diē
ſubito enim. ⁊c. Eccle. v.

¶ Secundo iſtud ſecretū ape
ritur claue auctoritatiue pba
tionis: dicit enim deus peni-
tenti: illud Eche. iiij. Diem p
anno dedi tibi. Ubi per annū
intelligitur diuturnitas pe-
ne purgatorii: vel perpetui-
tas pene inferni. Tunc ergo
de⁹ dat diem pro anno peni-
tenti quando commutat pe-
nam eternam in temporalem
vel cum acceptat modicā pe-
nam in preſenti: in defalcatio
nem pene portande in purga
torio. Propterea dicitur Ec
cleſiaſtici vndecīo ꝙ malitia
ideſt pena hore obliuionem
facit luxurie magne: ideſt extī
guit magnam penā in alio ſe
culo portandam. Unde circa
hanc materiam ponūtur tres
veritates.

Q ¶ Prima igitur veri-
tas. Non eſt regulariter no-
bis certum q̄ta temporalis
pena reſtat ſoluenda ſiue hic
ſiue in purgatorio poſt verā
cōtritionē ⁊ penitētiā de pec-
catis. ptʒ iſta veritas qꝛ talis
pena taxat̄ ſcđm determina-
tionē ⁊ diffinitionē diuini cō
ſilii ⁊ iuditii quod eſt nobis
occultiſſimum. Nam in com-
prehenſibilia ſunt iuditia dei
vt habetur Roma. xj.

R ¶ Secunda veritas Nō
eſt vniuerſabiliter verum ꝙ
cuilibet mortali peccato cor
reſpōdeat ſeptennis ſemper

pnia ſiue in pn̄ti ſiue i purga-
torio portāda. Ptꝫ q: ſtat ꝙ
aliqs tm̄ cōterat de pctō ꝙtū
cūqꝫ graui ꝙ ſic decedēs dum
mō confeſſus euolet ad celos.
Hoc ptꝫ de bono latrone: cui
miaꝫ ex corde poſcenti dictū ē
a xp̄o. Luc.xxiij. Hodie mecū
eris in paradiſo.

S ¶ Quod ergo iura taxāt
pniam ſeptemneꝫ ꝑ quolibet
mortali: vt patꝫ in Decretis.
xxxiij.q.ij.Hoc ip̄m. Aliqñ āt
pniaꝫ decēnē: vt ptꝫ vbi ſupra
c.Latorē: vbi matricide ipo-
nit pnia decēnis. Et ſilr̄ pe
nitentiā taxāt religioſe forni-
cāti et corruptori eius: vt ptꝫ
xxvii.q.i.Deuotā. Aliqñ autē
pniam.xv.ānorū: vt ptꝫ.xxx.
q.i.Si quis ſacerdos. Et.c.ſe
quēti qđ incipit. Nō debꝫ epi
ſcop⁹ vbi pnia.xv.ānorū.im-
ponit ſacerdoti aut ep̄o qui fi
liā ſuā ſpūalez cognouerit: et
hoc vbi crimen deuenerit ad
noticiā multorū ꝙuis inꝙ iu
ra ſic taxent rigoroſas pnias
tñ hodie oēs pnie in foro inte
riori ſunt arbitrarie: vt patet
xxvi.q.vii.Hoc ſit poſitū:⁊.c.
tpa Sic tñ ꝙ ꝑ grauiori pecca
to grauior pnia imponat: et
ꝑ minori minor. Et hoc ē qđ
dicitur in.c.ꝑ qualitate: cā et
queſtiōe vbi ſupra: ꝑ qualita-
te delicti tp̄s pnie impendat.

T ¶ Querit aūt glo.ſup il-
lo capi.Hoc ſit poſitū.Si ſa-
cerdos poſſit totū tempus re
mittere.Et reſpōdet ꝙ nō: ſi-
cut expreſſe patet.xxiii.q.iiij.
Si is qui prelatus.

V ¶ Tertia ꝟitas.Rōnabi-
liter pnie ſunt mitigande ſm
qualitatē pſonarū.patꝫ: q: vt
habetur.xxvi.q.vii. alligant:
et ſunt ꝟba Chriſo.ſup Mat.
Si erram⁹ modicā pniaꝫ im
ponētes nōne melius eſt pro-
pter miam rōnē reddere: ꝙ ꝑ
pter crudelitateꝫ.Ubi eñ pa-
terfamilias largus eſt: diſpē-
ſator non debet eſſe tenax. Si
deus benign⁹: vt qđ ſacerdos
eius auſterus vult apparere.
Hec ibi.Itē in eadē queſtione
⁊ cā.c.tpa.dꝫ ſic Tpa peitutu
nis habita moderatiōe conſti
tuēda ſunt tuo iudicio ꝑut cō
uerſorū animos pſpexeris de
uotos eſſe: piter etiā habētes
etatis ſenilis intuitū et picu-
lorum quoqꝫ quorſicunqꝫ aut
egritudinū reſpicietes neceſſi
tates.hec ibi.Ptꝫ ergo ꝙ pe-
nitētie oēs ſunt arbitrarie:
ſicut habetur in glo.ſup eodē
c.Et ita pn̄t ⁊ debēt rōnabilr̄
mitigari penſata cōditione et
qualitate pſonarum: aſpecta
etiā diſplicentia penitentis.

Sermo.xvii.

VIdi librū
ſcriptū intus et fo-
ris ſignatū ſigillis
ſeptem Apocal.v.
Beatus Johannes vidit tri-
plicem librum.

Gñationis humanalis.
vidꝫ Incarnationis diuialis
Sctificatiõis ſacralis.

A ¶ Primo igitur vidit librũ generatiõis hũanalis. In cui⁹ quidẽ libri cap.xvij. legiturq̧ Roboam genuit abiam Ubi notandũ ꝙ Abia interp̄tatur pr̄ dñs. Iſta aũt interpretatio cõuenit tribus generib⁹ pſonarũ.

Ieſu chriſto.
videlicꝫ Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur cõuenit ieſu chriſto: q̄ merito dicitur abia.i.pr̄ dñs. Eſt em̄ pr̄ iuſtorũ ſm illud.ii. Reg.vii. Ego ero illi in patrẽ. Item eſt dñs vniuerſorũ. In cuius ſignum Oĩa quecũq̧ voluit fecit in celo, et in terra: i mari: ⁊ in oĩbus abyſſis: vt di. Pſal. Sed qm̄ in interp̄tatiõe noĩs abraham: qui tm̄ valet ſicut pater multarũ gentiũ: dictum fuit quõ deus dr̄ pater: ⁊ ſimiliter vir iuſt⁹: virgo aũt maria mater. Ideo ſecundã interpretatiõnẽ pſequamur. Abia ergo dñs interpretatur: que quidẽ interpretatio conuenit

C ¶ Primo ieſu chriſto: taꝫ ſcḋm diuinitatẽ: ꝙ ſm humanitatẽ. ¶ Primo nanq̧ ſcḋm diuinitatẽ dr̄ dñs: quaſi dans manus.i.auxiliũ bene opãti bus ſm qḋ dicit Pſal. Auxiliũ meũ a dño qui fecit celũ et terrã. Ipſe em̄ eſt qui dicit in Pſal. Manus mea auxiliabitur ei: ſcꝫ bene viuere volẽti: et brachiũ meũ confirmabit eũ. Quãtũ aũt valeat iſtud auxiliũ oſtẽditur cũ ſubditur. Nichil pficiet inimicus in eo: ſcꝫ diabolus: qui anthonomatice dr̄ inimicus hoĩs iuſti: ⁊ filius iniq̄tatis: id ẽ q̄ inimicus non apponet nocere ei. Et q2 etiã iuſti et deuoti timẽt potẽtiã diaboli potiſſime in articulo mortis. Ideo di. de⁹. Et cõcidã a facie ĩpius ſcꝫ iuſti inimicos eius.i.demones ⁊ odiẽtes eũ in fugã conuertã: ne ſcꝫ illi noceãt et viã celi p̄pediãt. Dicamus ergo ei cũ Pſal. Fiat manus tua vt ſaluet ⁊ tenebit me dextera tua: ſcꝫ in articulo mortis: quando videlicꝫ grandia pericula imminebũt michi a filio iniq̄tatis diabolo. Scḋo dicit̄ dñs quaſi minãs pctõrib⁹. Ipẽ em̄ ẽ dñs ille de quo Pſal. Niſi cõuerſi fueritis gladiũ ſuũ vibrauit: arcum ſuum tetendit et pauit illũ. Et i eo parauit vaſa mortis.i.inſtrumenta mortifera: ſagittas ſuas ardentibus effecit. Sagitte em̄ ardentes valde piculoſe ſunt et atroces: et ideo ſignificant rigorem diuine iuſticie contra malos. Iteꝫ ipſe eſt dominus ille qui oliꝫ dixit minas iudeis. Leuitici vigeſimo ſexto dicẽs. Si ſpreueritis leges meas et iudicia mea cõtẽpſeritis: vt nõ facia-

quo ibi exiſtente ⁊ adhuc languente: venit Joab qui interpretatur pater. i. ſacerdos: q̄ eſt pater ſpūalis penitentium rogans ipſm dauid. i. patrē celeſtē offerendo ſibi oblationē altaris orones ⁊ ſuffragia eccleſie: vt dignetur reuocare filiū de purgatorio ⁊ eū recipere in ſuo palatio celeſtis glorie. Et hoc ē quod dicit ſacerdos in miſſa. Suſcipe ſctā trinitas hāc oblationē: quā tibi offero ī memoriā paſſiōis dñi nr̄i ie. xp̄i: ⁊ pſſa vt in cōſpectu tuo. ⁊c. Poſt auditas igit̄ p̄ces miniſtrorū eccl̄ie tandem pr̄ celeſtis iubet ad ſe veīre fugitiuū abſalō ⁊ tūc eū āplexat̄ et oſculatur in ſignū perfecte recōciliatiōis atq; ſecū manere facit ī celo Patz igit̄ q̄ ſicut abſalon poſt fricidiū et pr̄naz offenſam tandē in mia patris ſui dauid eſt receptus. Jta et pctōr q̄tūcunq; ſcelus perpetrauerit: ſi tn̄ penitere voluerit et cōſilio Joab. i. boni confeſſoris crediderit cum effectu obediendo tandem miſericordiam a deo conſequetur.

¶ Scđo iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue probationis. De hoc em̄ ſcribitur Eze. xviii. vbi introducuntur verba dei dicētis. Si impius egerit penitentiā ab om̄ibus pctīs ſuis que operatus eſt et cuſtodierit oīa precepta mea: et fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā vita viuet ⁊ non morietur: ⁊ omniū iniquitatū eius quas operatus eſt non recordabor. Itē Math. xviii. legitur: q̄ cū petrus interrogaret xp̄m dicēs. Dñe quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei? Uſq; ſepties. Cui xp̄s reſpondit. Non dico tibi Petre vſq; ſepties ſz vſq; ſeptuagies ſepties. i. totiēs quotiens voluerit penitere: quia ibi ponitur numerus finitus pro infinito vt dicit glo. Item de hoc ſcribitur de pe. d. iii. Talis. Ubi ſic loquitur Chr̄. Talis mihi crede talis eſt erga homines pietas dei q̄ nunq̄ ſpreuit penitentiam: ſi ei ſincere ⁊ ſimpliciter offeratur: et ſi ad ſummum quis perueniat malorū et inde tn̄ velit reuerti ad virtutis viam ſuſcipit ⁊ libenter eum amplectitur deus: facit em̄ om̄ia quatenus ad priorē reuocet ſtatum. Et qđ eſt adhuc preſtātius et eminentius etiā ſi nō potuerit quis explere in preſenti ſatiſfaciendi ordinē q̄tulācūq; tn̄ et q̄lz breui tempe geſtam non reſpuit penitentiā. Hec ibi. Unde ad cōfirmandū propoſitum ibi allegat̄ hiſtoria de rege Achab ſceleratiſſimo viro: que habet̄ tertio Regū viceſimo primo. de quo tandem dicit dominus ad Helyam. Uidiſti quomodo compūctus eſt Achab a facie mea: quia fleuit in conſpe-

ctu meo nō inducam malū.in diebus eiꝰ. Item deuotꝰ Ber. de hoc loquēs dicit ſic in quodam ſermōe. O mnino ꝓpter manſuetudinem que de te predicatur curremus poſt te dñe ieſu: audiētes ꝙ pauperē non ſpernas: pctōrem nō horreas non eīm horruiſti confitētem latronem: non lachrymātem peccatricem: non cananeā ſupplicātem: non in adulterio deprehenſam: non ſedētem ī theloneo: non ſupplicantem publicanum: non negātem diſcipulum: non perſecutorem diſcipulorum: non ipſos crucifixores tuos. hec ille. O ãpliſſima dei mīa. O largiſſima dei charitas. O infinita patris celeſtis dilectio que tanta eſt vt ſi daretur per poſſibile vel impoſſibile homo violator ſecū ferens oīa pctā demonū et dānatorꝫ hoīm qui ſunt et erunt īmo ǭ haberet tot pctā quot ſunt ſtelle ī celo: gutte aque in mari: folia in arborib': grana arene in mari: et quicquid in iſtis inferiorib' ǭtūcūqꝫ multiplicatum inueniri pōt: et de illis penitere vellet, oīa illi remitteret deus, et ad miſericordiā ſuſciperet. Sed tamen ꝓ ampliori declaratiōe huiꝰ hic inſerūtur tres veritates.

P ¶ Prima vītas. Sicut ī pñti nullū eſt pctm̄ ſimpliciter irremiſſibile ǭtūcūqꝫ graue: ita ꝑ oppoſitū in inferno nullū eſt remiſſibile etiā ǭtūcūqꝫ leue. Probatio eſt clara: qꝛ ī inferno nulla ē redēptio. Nec deꝰ dimidiā dat veniam

Q ¶ Scd̄a vītas. ſicut nullus citra deū pōt eſſe ſūme bonus ſic nec aliqs pōt eſſe ſūme malꝰ. Pria pars eſt ſatis nota: ſed ſcd̄a ꝓbatur ꝑ illud ps. Supbia eoꝝ q̄ te oderūt aſcēdit ſemꝑ. Nichilominus vniuerſitate malorū ſm̄ genꝰ poteſt qs eſſe ſūme malus: qꝛ pōt qs eſſe infectꝰ ſeptē pctis mortalibꝰ. Pōt tn̄ qs ꝑuenire ad ſūmū malorū ſm̄ qd: cuiꝰ ſcꝫ deſꝑabilis eſt correctio: vt hꝫ ī glo. ſ. i. c. Talis de pe. d. iij.

R ¶ Tertia veritas. Omne pctm̄ mortale ex ꝓpria in dignitate eſt irremiſſibile, etiaꝫ in pñti ſtatu: et ꝙ remittatur hoc ſolū ē ex infinita dei mīa. Patꝫ per illud Treñ. iij. Miē dñi eſt ꝙ non ſumꝰ cōſumpti ſcꝫ ī pctis nr̄is. ⁊c. Etiā ptꝫ ꝑ illd̄ Ozee. xiij. Perditio tua iſrael ex te tantūmodo in me auxilium tuum.

¶ Sermo ſextuſdecimus.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notãduꝫ ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet. Generationis humanalis. Incarnationis diuinalis. Sãctificatiōis ſacramētalis.

A ❡ De prio libro ſcribitur Math.i. Liber gñationis. In capit. aũt. xvi. huiꝰ libri legit ꝙ Salomon genuit Roboam Sub iſto aũt Roboam primo diuiſus eſt ppl's hebreorũ ſeu regnũ iudeorum ĩ duo regna vt ptꝫ.iij.Reg.xij. Nam decẽ tribꝰ receſſerũt ab iſto roboam et adheſerũt ieroboam: et tũc dictũ eſt regnũ iſrael: due aũt tribus q̃ remãſerũt ipi roboã dicte ſunt regnũ iuda. Iſte ergo roboã volẽs ĩ ſubditos ſeuire ad inſtar pr̃is ꝑdidit decem ꝑtes regni: ꝛ bona tpalia que illi pater eiꝰ ſalomon ſupbiẽdo ꝛ luxuriãdo cõgregauerat tãꝙ heres fatuꝰ diſſipauit Ita ꝛ hodie adhuc multi ſunt quorũ pr̃es magnas diuitias poſſederũt/ꝛ nũc ipi filij ſunt mẽdici: qꝛ forte eorũ parẽtes male ꝯgregauerũt: pauperes opprimẽdo: vſuras faciendo: et malas exactiones exercẽdo Iſtis filijs põt dici illud Mathei.xxiij. Teſtimoniũ vobis eſt ꝙ eſtis filij patrũ veſtrorum.

B ❡ Item dicit Chryſoſto. ꝙ regnũ iudeorũ pacificũ fuit et integrũ q̃diu ipe Salomõ ſeruiuit deo in iuuentute: ſed poſtꝙ Sathanas incitauit eũ ad fornicationem ꝛ ydolatriã cepit ſcindi regnũ ſuuꝫ: et tpe filij ſui Roboam totaliter ſciſſum eſt adeovt de.xij.tribꝰ ĩ m̃ due ſibi remãſerũt. Sic ꝛ regna xp̃ianorũ q̃diu in ipis bene ꝛ fideliter cultus eſt deꝰ pacifica fuerũt: ſed poſtꝙ xp̃iani dederũt ſe fornicatiõibꝰ: blaſphemijs ꝛ ceťis pctis orta ſũt bella inť pricipes catholicos

C ❡ Ad ꝓpoſitũ igiť redeũtes notãdũ ꝙ Roboam interpretatur latitudo ppl'i ſeu dilatans populum. Que quidẽ interpretatio cõuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet Ieſu chriſto.
Viro iuſto.
Virgini marie.

D ❡ Prio igitur xp̃s merito põt dici Roboam.i. dilatatio ppl'i tam ẜm ꝙ deꝰ q̃ ẜm ꝙ homo. Nam ẜm ꝙ deꝰ primo ex vno ſolo: ſcꝫ Adam dilatauit ꝛ multiplicauit totuꝫ genꝰ humanũ. Itẽ poſt diluuiuꝫ ex octo ꝑſonis dilatauit iterũ pplm̃ ſuũ. Item ex vno ſolo ſcꝫ Abraham dilatauit ritum circũciſiõis Gen.xvi. Et ſil'r ex eo dilatauit fideles ẜm ꝙ ꝓmiſerat ei Gen.xxij. Multiplicabo ſemen tuũ.i. fideles qui ex te egredientur: ſicut ſtellas celi ꝛ velut arenam que eſt in littore maris. Et ſequitur. Et bñdicẽtur ĩ ſemine tuo oẽs gentes. Et ꝓpterea dictus eſt Abraham.i. pater multarum gẽtiũ ſeu pater multitudinis Item intantũ dilatauit.xij.filios Iacob ꝙ ex eis deſcẽderũt xij.tribus iſrael ſcd̃m ꝙ ꝓmiſerat ipi Iacob Gen.xxviij. dicẽs ei. Dilataberis ad oriẽtẽ

et occidētē ⁊ ſeptētrionē et meridiem: ⁊ erit ſemen tuū quaſi puluis terre: atq; benedicētur in te ⁊ in ſemine tuo cūcte tribus terre. Jtem ex paucis aīabus que deſcēderāt in egyptū tēpore Joſeph: vcȝ. lxx. intātū repleuit terrā egypti ꝙ pharao rex egypti timuit ne dn̄arentur terre egypti ſi amplius permitterentur multiplicari. Propter qđ voluit eos delere precipiēdo obſtetricibus hebreorū vt maſculos interficerent Exo. i. Merito ergo ipſe dr̄ Roboam: hoc eſt dilatans populū. Vn̄ de eo pōt dici illud qđ ad litterā legit̄ de Symone machabeo. i. Machab. xiiii. Dilatauit fines gētis ſue.

E ¶ Preterea poſtꝗ ipſe deus eſt homo factus adhuc per amplius cepit eſſe Roboā. i. dilatās populū adeo vt ex. xii. apl̄is multiplicauerit vniuerſitatem xp̄ifideliū. Mar. vi. Conuocauit. xii. et cepit eos mittere binos: ſcȝ ad predicādum regnū dei: vt dr̄ Luce. ix. Propterea ip̄e dicebat eis Jo. xv. Ego elegi vos ⁊ poſui vos vt eatis ⁊ fructū afferatis: vcȝ in cōuertēdo populū ad fideȝ catholicam: et fructus veſter maneat: ſcȝ in eterna gloria. vt exponit de Lyra. Jtē nūqd valde dilatauit populū fidelem quādo in oēm terrā exiuit ſonus predicationis apoſtolorum. Jtem dilatauit populum quādo ex vno patre religionis tot fratres per orbē multiplicauit: ſicut factuȝ eſt de beato Benedicto Baſilico Anthonio Bernardo Dn̄ico Frāciſco: ⁊ ſic de aliis. Poſſumus ergo merito de eo dicere illud qđ ad litterā legit̄ de Juda machabeo: videlȝ ꝙ dilatauit gloriam populi ſui. i. Machabeorum. iii.

F ¶ Scđo dicta interpretatio merito cōuenit homini iuſto qui debet dilatare nō quidem populū: ſed tria que ſunt in ip̄o: vcȝ cor: os: et manus. ¶ Primo nēpe debet dilatare cor ſuū ad affectādū et diligēdum intātū vt ſe extēdere poſſit ad diligēduȝ nedū amicos ſed etiā inimicos: non ſolū vicinos ⁊ propinquos: ſed etiaȝ aduenas ⁊ peregrinos. vn̄ p̄s Et ambulabam in latitudine .ſ. dilectiōis amādo quoſcūꝗ etiam malos. Jſtam latitudinem cordis voluit nos habere xp̄s qn̄ dicit Math. v. Diligite inimicos veſtros. ⁊c. Hāc latitudinem cordis habuit ſalomon ſcđȝ ꝙ de eo dr̄. iij. Re. iiii. Dedit dn̄s Salomoni ſapiētiam ⁊ prudētiam ⁊ latitudinem cordis. Hāc latitudinē cordis habuit xp̄s qn̄ orauit ꝓ ſuis crucifixoribus Lu. xxiii. Jtem Stephanus qn̄ orauit pro ſe lapidantibus Act. vii. ¶ Scđo vir iuſtus debet dilatare os ſuū ad deprecāduꝫ

ps. Os meū aperui ⁊ attraxi ſpiritum. Et alibi. Exaudiuit me in latitudine dñs. Et ad hanc dilatationem nos hortatur dñs dicēs in ps. Dilata os tuum: ſcʒ ī oratione: et implebo illud .i. te exaudiam.

¶ Tertio debet vir iuſtꝰ dilatare manus ſuas ad erogādū pauperibus ſm ꝙ dñs precipit Nūe. xxiij. Pluribus dabitis latiorem partem. Sed prochdolor multi dilatāt cor ſuū ad odiendum non ſolum inimicos: ſed ⁊ amicos benefactores ⁊ propīquos quod eſt valde deteſtandum. Contra quos ps. Pro eo vt me diligerent detrahebant michi: et poſuerūt aduerſum me mala pro bonis ⁊ odium pro dilectione mea. Alij dilatant os ſuū ad blaſphemandum dñm De quibus conqueritur ī ps dicens. Dilatauerunt ſup me os ſuum. Alij dilatant manꝰ ſuas ad rapiendum aliena: ſicut ſunt fures ⁊ vſurarij. Unde de auaro ſcribitur Abacuc ij. Dilatauit quaſi infernꝰ animam ſuam: et ipē quaſi mors et non adimplebitur. Nam ſicut infernus eſt inſatiabilis: et alios affligit qui ibi ſūt: ita et auarus eſt inſatiabilis: nec alios ceſſat affligere .ſ. paupes ꝯ

¶ Tertio dicta interpretatio conuenit beate virgini que merito dicitur Roboam id eſt dilatatio populi. Nam ſicut gallina dilatat alas ſuas ſuper pullos ſuos vt ꝓtegat eos contra miluum: ſic ⁊ beata vgo extēdit ⁊ dilatat alas mie ſue ſup populum ſibi deuotum: ſm illud Deut. xxxij. Expandit alas ſuas ⁊ aſſūpſit eos: atq͡ʒ portauit in humeris ſuis: ſupple ſibi deuotos ⁊ ſincere famulantes. Propterea canit eccleſia. Sub tuum preſidium confugimꝰ ſancta dei genitrix. Unde in figura huiꝰ legitur .ij. Reg. xvij. ꝙ quedaʒ mulier expandit velamen ſup os putei: in quo latitabāt Jonathas ⁊ achimas ſerui Dauid: cum ſcʒ eos quererēt ſerui Abſalon vt traderentur ad mortē. Similiter de hoc alia et quidem ſimilis figura legitur Joſue. ij. Ubi legitur ꝙ cū Joſue miſiſſet duos viros ad explorādum terram ꝓmiſſionis: et ſignāter ciuitatem Jericho: ꝙ primum ingreſſi ſunt ciuitatē, rex Jericho eos perquiri fecit: ſed quedaʒ mulier noīe Raab abſcōdit eos in ſolario domus ſue, operiēs eos ſtipula q̄ ibi erat. ¶ Ad propoſituʒ hec mulier ſignificat virginem glorioſam que ſup refugiētes ad ſinū miſericordie ſue dilatat pallium ſeu velamē miſericordie ſue ne eos capiat diuina iuſticia. Et ſic patet quomodo merito dicitur Roboam. Et ſic patet de primo libro.

SEcūdus liber dicitur incarnatiōis diuinalis. Et Qui quideꝫ liber ſcriptus eſt intus ⁊ foris. Intus quidem q̄tum ad vetus teſtamentum in quo inuenimus de hac ſanctiſſima incarnatiōe duo magna teſtimonia.

¶ Primo quidem vnā pulchram figuram Iudicum. xiij Ubi legitur q̄ filij iſrael peccauerunt contra dn̄m: propter quod tradidit eos in manib⁹ philiſtinorum multo tēpore vcꝫ. xl. annis. ¶ Hic aūt temporis erat quidā homo hebreus noīe Manne, habens vxorem ſterilem. Illi ergo vxori apparuit angelus dn̄i dicens. Ecce concipies filium qui erit nazareus dei. i. deo cōſecratus ab infantia ſua ⁊ ex vtero matris et ipſe incipiet liberare iſrael de manu philiſtinorum.

¶ Ad propoſitum per iſtam hiſtoriam aperte prefigurata eſt incarnatio filij dei Iſte eñi filius nunciatus vxori manne dictus eſt Sanſon: vt habetur in fine predicti capituli. Sanſon aūt interpretatur ſol eorꝫ et ideo pulchre ſignificat xp̄m de quo ſcribiť Malachie. iiij. Orietur vobis timentib⁹ deū ſol iuſticie: et ſanitas in pēnis eius: ſup. orietur. Penne eñi ieſu xp̄i ſunt electi qui poſt generalem reſurrectionem fruētur ſanitate.

D ¶ Conceptio igitur ſanſonis prefigurauit conceptionem ſaluatoris ī multis. Primo ex parte nunciantis: quia vtraqꝫ conceptio nunciata eſt per angelum. Scd̄o ex parte nunciati: qꝫ vterqꝫ nūciat⁹ fuit deo conſecratus: ſcꝫ tam ſanſon q̄ xp̄s. Tertio ex parte cōceptionis: qꝫ vtraqꝫ miraculoſa fuit. Illa quidē qꝫ ex matre ſterili: iſta vero qꝫ ex virgine. Quarto ex parte operis vel finis: quia vterqꝫ liberauit populum. Ille quidem corporaliter et tēporaliter. Iſte vero ſpūaliter ⁊ eternaliter.

I ¶ Iuxta aūt hiſtoriā tria ſunt notāda. Primum q̄ ipſe ſanſon fuit vnus de quattuor quorū noīa ī veteri teſtamēto per angelum prenūciata ſunt Quorum prim⁹ fuit yſmael Gen. xvi. Secūd⁹ yſaac. Gen. xviij. Terti⁹ Ioſias. iij. Regū xiij. Quartus ſanſon: de quo hic. Silr̄ in nouo teſtamento aliquorꝫ noīa per angelū nunciata legūtur: et iſti ſunt tātū duo: vcꝫ Saluator noſter, et Iohānes baptiſta: de quibus habetur Luce. i.

K ¶ Secūduꝫ notādum eſt circa cōceptionem Sanſonis q̄ non ſic fuit deo cōſecratus ex vtero matris ſue q̄ tūc fuerit a peccato originali purgatus: qꝫ ſi ſic tunc deinceps nō potuiſſet mortaliter peccare: qđ eſt falſum: nam ⁊ mortaliter aliqñ peccauit vt ptꝫ intuē

ti librum Judicū. Sed vt di-
cit de Lyra iſta conſecratio in
telligitur ꝑ donū fortitudis
que eſt gr̄a gratis data: que ex
vr̄o fuit data Sāſoni ꝓ cōſola
tiōe ⁊ liberatiōe ppl̄i iſrl̄itici.
R ¶ Tertium notādum eſt
ꝙ cū ppl̄us iſrael deū deuote
colebat tūc pacem ex omi par
te habebat: ſed ꝙ̄ primū ſe ad
ydolatriā aut ad aliud pctm̄
cōuertebat ſtatim ſequebatur
diuina vltio ⁊ pena. Et hunc
modum etiaꝫ hodie obſeruat
deus circa populū xp̄ianum.
Nam ad magnam dei miam
pertinet non diu ſinere hoīes
peruerſe agere: ſed ſtatim vl-
ciſci ⁊ penam adhibere.
¶ Scdo infra hūc librū vete-
ris teſtamēti inuenimus vnā
ꝓphetiam de hac digniſſima
incarnatione: vcꝫ Eſa. lij. Ubi
dicitur ſic. Hec dicit dn̄s. i. re
uelauit gratis venūdati eſtis.
interl̄. ſcilꝫ diabolo vr̄a ſpōte.
Et ſine argento redimemini.
interl̄. i. ſine vllo merito vr̄o:
ſed gratuito dei bn̄ficio. Redi
memini inꝙ̄ ſanguine filij dei
vt dicit eaḋ glo. Dn̄s aūt car
di. ſic exponit. Gratis venūda
ti eſtis: vos ſup. pctōres: quia
pro iniquitatibꝰ quas feciſtis
volūtarie venūdati eſtis dia-
bolo. Eſaie. l. Quis eſt credi-
tor meus dicit dn̄s cui vēdidi
vos. q. d. Non vēdidi vos dia
bolo: ſed voſipſi. ꝓpterea ſe-
quitur. Ecce enī in iniquitati
bus veſtris venditi eſtis. Uel
ideo gratis venundati eſtis.
O miſeri pctōres: q꞉ nec com
modū inde habuiſtis mercan
do cū diabolo: ſed maximum
dānum. ꝑs. Uēdiſti populum
tuum ſine precio. Et Treñ. i.
Ois populꝰ gemēs dederūt
precioſa pro cibo ad refocillā
dam aīam ſuaꝫ: precioſa inꝙ̄
ſcꝫ nature gratie ⁊ glorie. Et
Prouer. x. Cor impiorū pro
nichilo. Propterea Paulus
loquens ad dānatos dicit ſic
Subſannādo ⁊ deridēdo eos
Ro. vi. Quem fructū habui-
ſtis in quibus nūc erubeſcitis
Taliter autem ſe venūdatum
fuiſſe aſſerebat Paulus cū di
cebat Rom̄. vij. Ego autē car-
nalis homo venundatus ſub
peccato ſup. ſerui. Nunqd igi
tur gratis venundatur diabo
lo miſer luxurioſus quando
pro momentanea ⁊ fetida de
lectatione vendidit aīam ſuā
diabolo? Similiter ⁊ auarus
ꝓ denario aut obolo. Simi-
liter ⁊ ſuperbus pro modica
et trāſitoria gloria. Et ſic de
alijs pctōribus: de quibꝰ po-
teſt inferri ⁊ dici quoniā gra-
tis venundati eſtis. Propter
ea dicitur Eſaie. xlij. Quis ce
cus niſi qui venundatus eſt?
Ualde profecto cecus eſt qui
nō videt quomodo decipitur
a diabolo cui vendit animam
ſuam pro tali moneta ſicut eſt
culpa mortalis. Seqtur. Et ſi

ne argento redimemini: quia ſanguine filij dei. Propterea dicitur. i. pet. i. Nō corruptibilibus auro vel argento redempti eſtis de veſtra vana conuerſatione paterne traditionis: ſed precioſo ſanguine agni incontaminati et immaculati ieſu chriſti.

M ¶ Sed contra. Daniel. iiij. dicitur. Peccata tua eleemoſynis redime. Et Prouerbiorū decimotertio. Redemptio anime viri proprie diuitie. Reſponſio: qui venditus eſt diabolo per pctm̄: per hec redimi nō poteſt: ſed bene poteſt per ea habilitari ad conſequendū effectū dominice redemptionis. Iſta deberēt aduertere illi queſtores et predicatores indulgentiarum: qui cum pene infinitis mendacijs et fallacijs nituntur vendere paradiſuz pretio appreciato: ſicut venduntur equi et porci in foro, dicentes. Venale habeo. Quid? Regnum celoruz. Quo emitur? auro: argento monetato et non monetato: Bonis lintheaminibus: capitegijs: ſeruietis: ſtangneis vaſis: frumento: ordeo ꝛ huiuſmodi. Et poſt hec nouit dñs quomō et qualiter: ꝛ in quos vſus talia expendūtur.

¶ Secundo extra hunc librū inuenimus vnam veritatem apertam. videlicet Iohānis octauo: vbi legitur ꝙ cum Iudei murmuraſſent contra chriſtum eo ꝙ dixiſſet eis. Ego vado ꝛ queretis me ꝛ in peccato veſtro moriemini. Ipſi tanꝙ imbecilles non intellexerunt verbum: ſed ceperunt dicere. Nunquid interficiet ſe ipſum quia dicit. ꝛc. Quorū interrogatiōi reſpōdens ait. Vos de deorſum eſtis: ideſt de maſſa corrupta pondere originalis peccati: vt exponit de lyra Vel deorſum eſtis: ideſt carnales ꝛ terreni. vt dicit dñs Hugo cardinalis. Ego vero de ſupernis ſum: tam ſecundum diuinitatem ꝙ ſecundū humanitatē: ſecundum diuinitatem quidem de ſupernis ſum: quia illam habeo a patre qui ſuperius habitat: ſecūdū illud Pſalmiſte. Dominꝰ in celo ſedes eius. Secūdū vero humanitatem de ſupernis ſū tū quia anima mea creata eſt a deo patre: tum quia corpꝰ meum formatum eſt virtute ſpūſſancti Luce. i. Spūſſanctꝰ ſupueniet in te ꝛ virtꝰ. ꝛc. Vos de hoc mūdo eſtis: ideſt de numero mūdanorū ꝛ amātiū mūdū. Ego nō ſū de hoc mūdo: ſed prior iſto mūdo vt dicit. Interl. Vel ꝑtāto non ſū de hoc mūdo: qꝛ nō adhereo mūdanis ꝑ amorē. Vel nō ſū de hoc mūdo cōmuni lege naſcēdi: vt exponit dñs card.

N ¶ Sed obiicit manicheus dicēs. ꝙ ſi non eſt de hoc

mūdo xp̄us: ergo nō vere ha
buit naturā humanā: quia il-
la eſt de hoc mūdo: ⁊ vlterius
ergo nō fuit ver⁹ hō. ¶ Rñ-
ſio. Iſte termin⁹ mūd⁹ in pro
poſito eſt nomē male affectio
nis: ſm ꝙ dr̄. j. Johā. v. Quot
tot⁹ iſte mūdus in maligno
poſitus eſt. Et ꝓpterea dicit
Criſo. Quod ꝑ hoc nō dicit ſe
carnē nō ſuſcepiſſe vt heretici
dicūt: ſed ꝑ hoc oſtēdit ſe pro
cul eſſe a mūdi nequitia. Si-
cut ⁊ de diſcipul' ait Jo. xvii.
ꝙ de mūdo nō ſūt. Seq̄r. Di-
xi ergo vobis q2 moriemini
in pctīs vr̄is: vcꝫ infidelitatis
⁊ crudelitatis. Si eñ nō cre-
dideritis: cū ſufficiētē habea-
tis ꝑſuaſionē: q2 ego ſū: ſup-
ple verus deus: moriemini in
pctō vr̄o: antonomatice infi-
delitatis. i. ꝓ illo pctō dāna-
bimini. Cū ergo eum interro
gaſſēt iudei dicētes. Tu quis
es? q. d. quē teipm̄ facis vt ta-
lia nobis cōmineas. Sed ad
hanc queſtionē iam dudū rñ-
ſum eſt. vcꝫ Exodi. iii. Ego ſū
qui ſū. vel qui eſt miſit me ad
vos. Nichilomin⁹ adhuc ex
humilitate rñdet eis vt nullā
excuſationē habeant a modo
ſue incredulitatis: dixit eis.
Ego pricipiū ſū ſupple. i. eter
n⁹ ab eterno p̄re ꝓmogenitus
añ omnē creaturā: q̄ ⁊ loquor
vobis: ex tēpore fctūs homo
ꝓpter vos vt poſſitis me in-
telligere. In quibus verbis
euidenter ſe oſtendit duas na
turas habere: ſcꝫ diuinā ⁊ hu
manā. Sed fortaſſis apud ſe
dicet aliquis. Ego credo in fi
liū dei ſicut eccl'ia ꝑcipit cre-
dendū: ⁊ ita ſpero ſaluari. Sꝫ
aduertat ꝙ etiā demones cre
dūt ⁊ cōtremiſcūt qui tamen
nūꝗ̄ ſaluabunt. Nō ergo ſuf-
ficit credere deū aut deo ad ſa
lutē cōſequēdū: ſed oportet in
deū credere: Credere aūt i de
um eſt credendo in ipſum tē-
dere ꝑ bona opa: put dt̄ Bea-
tus Tho. xxii. que. ii. arti. ii.
Propterea dicit apl's Jaco-
bus. ij. cap. ꝙ fides ſine operi
bus mortua eſt. Nā fides ſine
operib⁹ eſt ſicut cādela in lu-
cerna ſine lumie q̄ non ꝓdeſt
qcq̄. ¶ Moralit' de multis
pctōrib⁹ poteſt dici illud qđ
xp̄s dicit de perfidis iudeis.
Moriemini in pctīs vr̄is ⁊ hi
ſunt obſtinati ⁊ qui ad flagel
la dei nolūt emolliri.
O ¶ Modus autē quo hec
incarnatio fctā eſt patere po-
teſt in reb⁹ naturalib⁹: vcꝫ i fe
nice de quo dicit Ambro. in
exameron: ꝙ eſt auis vnica in
ſua ſpecie q̄ habitat in arabia
⁊ viuit multo tēpore: vcꝫ quin
gentis annis q̄ vidēs finē ſuū
imminere facit ſibi domūcu-
lā de thure ⁊ mirra atqꝫ cete-
ris aromatib⁹ in quā intrat
prius tamē ibi ſuſcitato igne
cum reuerberatione aeris ex
alis ſuis facta. Et cū materia

ſu ꝑpoſita ſit multū pinguis ⁊ ſicca: defacili accēdit quib⁹ pactis ipſe fenix in mediū ig nis ſe proiicit ⁊ ſic cōburitur: ex cuius cineribus alius fenix generat: q̄ paulatiue creſcēs tandē ꝑficit ⁊ ſic ſaluat ſuam ſpeciem in vnico indiuiduo. ¶ Ad ꝓpoſitū fenix ē virgo maria ꝓpter ſui ſingularitatē ſic dicta: q2 nec primā ſimilem viſa eſt nec habere ſequentē. Ex iſto fenice ortus eſt alt⁹ fenix: ſcꝫ ieſus xp̄s ſine tamen cōmixtione ſeminū. Nat⁹ eſt aūt infra domūculā plenam aromatib⁹. i. in vterū ꝟginis marie q̄ plena fuit odore virtutū omniū. Itē iſte fenix ieſus xp̄s cōſūmat⁹ eſt in cruce ⁊ aduſt⁹ igne doloris: ſed tertia die reuixit. Potuit autē iſte fenix veraciter dicere illud Pſal. Singulariter ſum ego donec trāſeā. ¶ Moralitter perpetuitas fenicis nobis inſinuat ꝑpetuitatē hoīs qui ⁊ ſi in morte incineret: tamen in iuditio idē in numero repabit. Et datur nobis in exēplū ꝙ actor ⁊ creator oīm ſāctos ſuos in ꝑpetuū perire nō pacietur. Sed vt dicit apoſtolus. i. Corin. xv. Corpus noſtrum quod modo ſeminatur in corruptiōe: ſurget in incorruptione: ſeminatur in innobilitate: ſurget in gloria: ſeminatur in infirmitate: ſurget in virtute.

Tertius liber dicit ſāctificationis ſacramētalis ſub cui⁹ ſigillo tertio inuenim⁹ aliud ſecretū: vcꝫ ꝙ virtute ſacramēti penitētie in diſpoſito cōmutatur pena eterna in temporalē. Iſtud ſecretū ponit. d. ſ. iii. p. q. lxxxvi. ar. iiii. Quod quidē ſecretū apit duplici claue: vcꝫ figuratiue declaratiōis ⁊ auctoritatiue ꝓbationis.

P ¶ Prio igit aperitur ꝑ declarationē figure q̄ habet. ii. Re. xxiiii. Vbi legit ꝙ cum dn̄s dediſſet pacē regi dauid per circuitū tūc eleuatum eſt cor eius in ſupbiā ⁊ vocato ad ſe Ioab principe militie ſue ꝑcepit ei vt circuiret terras ſuo dominio ſubiectas atꝙ numeraret populum ſibi ſubiectum: quod cū feciſſet Ioab poſt mēſes nouē ⁊ dies. xx. redijt ad regē dans ei numerū deſcriptiōis quā fecerat ⁊ inuenta ſūt de iſrael octingenta milia virorū fortiū ⁊ paratorū ad bellū: de iuda aūt quīgenta milia. Hoc autē valde diſplicuit dn̄o: quod intelligens dauid clamauit ad dn̄m ⁊ dixit. Peccaui valde in hoc fctō ⁊ ſtulte egi: ſed precor dn̄e ignoſce michi. Miſit ergo ad eū dn̄s Gad ꝓphetam qui diceret Dauid ex ꝑte dn̄i triū tibi dat optio elige quod volueris: aut famē ꝑ ānos ſeptē in omni terra tua: aut bellum

tribus mẽſibus: aut peſtilẽtiã
p tres dies in om̃i terra tua
ſup quo dicit Gre. q̃ q̃ncq̃ dñs
punit populũ temporaliter
ppter peccata principũ ⁊ ma
iorum. Dauid ergo omnibus
hincinde pẽſatis dicit ad Gad
Melius eſt inquit vt incidã in
manus domini q2 multe mĩe
eius ſũt q̃ in manus hominũ
Ipſe aũt dauid ſciebat vt dĩ
de lyra q̃ hec plaga ⁊ ira dei
veniebat ppter pctm̃ ſuum: ⁊
ideo deliberate voluit elige=
re tale genus aduerſitatis cui
ipſe ſubeſſe poſſet ſicut ⁊ ſub=
diti cuiuſmodi eſt peſtilentia.
Si em̃ elegiſſet famẽ p ſeptem
annos. ſciebat q̃ q̃cũq̃ habuiſ
ſet panẽ ipe etiã habuiſſet: ⁊ p
talẽ modũ nõ diuites ſed tm̃
pauperes puniti fuiſſent. Si=
milit̃ ſi elegiſſet bellũ ipe ſcie
bat q̃ ſui milites eũ defendiſ
ſent vſq̃ ad mortẽ ⁊ prius mor
tẽ tolleraſſent q̃ eũ pmiſiſſẽt
corã eis occidi. Peſti aũt po
terat ſubeſſe ſicut ⁊ ſui ſubditi
q2 peſtis nemini pcit: peſte er
go interierũt de populo ſuo
numero .lxx. milia virorũ: et
multoplures mortui fuiſſent
ſi non prohibuiſſet dñs ange=
lum cedentem populum: et
dixiſſet ei. Sufficit nunc con=
tine manũ tuam. Ad propo
ſitum dauid qui interpretat̃
manu fortis ſignificat quẽli=
bet peccatorẽ qui fortis eſt ⁊
potens ad malum ſed debilis

ad bonũ: ſicut patet de illis q̃
pernoctant in ludis taxillo=
rũ ⁊ chartarũ qui vix darent
mediã horã in laudibus di=
uinis. Item de illis qui vagã
tur per mundũ ⁊ maria cupi
ditatis cauſa qui vix volunt
ire ad eccleſiã p celeſti gl'ia ac
quirenda. Itẽ de illis qui fa=
ciũt magnas abſtinẽtias pro
ſanitate corporis qui p ſalu=
te anime vix volũt ſoluere ec=
cleſiaſtica ieiunia. Ecce quõ
peccator eſt fortis ad malum
⁊ debilis ad bonũ: ſed audiat
quid dñs talibus dicat Eſa. v
Ve qui potentes eſtis ad bibẽ
dũ vinũ viri fortes ad miſcẽ=
dã ebrietatẽ. Et in eodẽ capl'o
Ve q̃ cõſurgitis mane ad ebrie
tatẽ ſectandã ⁊ potandũ vſq̃
ad veſperã vt vino eſtuetis.
Poſtq̃ igit̃ iſte dauid offẽdit
dñm ipſe dñs tãq̃ pat̃ pius ⁊
miſericors mittit ad eum p=
phetam ſuum: ideſt ppoſitũ
vite melioris: vel etiam pre=
dicatorem aliquẽ qui nunciet
ei peccatum ſuum ad peniten
tiã eum inducendo. Ponit
autem eum deus in optione
vt ſcz eligat alterũ iſtorũ triũ
vcz vel penã inferni: vel pur=
gatorij vel preſentis ſeculi: ⁊
hec tria ſignificantur per illa
tria que oblata ſunt dauid vt
alterum eligeret. Nam per fa
mem ſeptem annorũ ſignifi=
catur pena inferni in quo lo=
co ipſi dãnati patiuntur ma=

ximam famē: ſm illud Pſal. Famē patientur vt canes: per bellū trimēſe ſignificatur pena purgatorii q̄ eſt multo breuior ꝛ mitior pena iferni. Sz per peſtilentiā trium dierum ſignificatur penitētia portāda in preſēti vita q̄ ꝛ breuior ē atq; multo mitior aliis duabus. ꝙ ſi pctōr iſtā penam elegerit tunc debꝫ puniri ꝑ tres dies quorū prim⁹ eſt vera cōtritio: ſecūd⁹ integra cōfeſſio tertius cōpleta ſatiſfactio. Et ita ptꝫ ꝙ virtute penitētie pena eterna cōmutatur in tēporalem: ꝛ ideo ſi prudētes fuerimus acceptabimus illā q̄ tēporalis eſt. tū quia breuis: tū quia mitis: tū quia vtilis: eſt eñ meritoria amplioris gratie ꝛ celeſtis gl'ie: ꝛ ſimul cum hoc ſatiſfactoria. Pena aūt iferni neutrū habet: pena vero purgatorii ꝛ ſi ſit ſatiſfactoria non tamē meritoria. Propterea di. Aug. in libro de decem cordis: ꝙ melı⁹ eſt modica amaritudo in faucibus q̄ꝫ eternum tormētū in viſcerib⁹ Hec igitur attendant illi qui videntur poſtpoſuiſſe deum ꝛ ſalutē animarū ſuarū qui ad nichil aliud cogitant niſi qualit' poſſint bñ epulari ꝛ letari in preſenti tanq̄ꝫ ſi nō eſſet alius ſtatus preter iſtū. Et ideo bene nos admonet qui dicit Ne tardes cōuerti ad dominū ꝛ ne differas de die in diē ſubito enim. ꝛc. Eccle. v.

¶ Secundo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue ꝓbationis: dicit enim deus penitenti: illud Eche. iiij. Diem ꝓ anno dedi tibi. Ubi per annū intelligitur diuturnitas pene purgatorii: vel perpetuitas pene inferni. Tunc ergo de⁹ dat diem pro anno penitenti quando commutat penam eternam in temporalem vel cum acceptat modicā penam in preſenti: in defalcationem pene portande in purgatorio. Propterea dicitur Eccleſiaſtici vndecio ꝙ malitia ideſt pena hore obliuionem facit luxurie magne: ideſt extīguit magnam penā in alio ſeculo portandam. Unde circa hanc materiam ponūtur tres veritates.

Q ¶ Prima igitur veritas. Non eſt regulariter nobis certum q̄ꝫta temporalis pena reſtat ſoluenda ſiue hic ſiue in purgatorio poſt verā cōtritionē ꝛ penitētiā de peccatis. ptꝫ iſta veritas qꝛ talis pena taxaꝛ ſcđm determinationē ꝛ diffinitionē diuini cōſilii ꝛ iuditii quod eſt nobis occultiſſimum. Nam incomprehenſibilia ſunt iuditia dei vt habetur Roma. xj.

R ¶ Secunda veritas Nō eſt vniuerſabiliter verum ꝙ cuilibet mortali peccato correſpōdeat ſeptemnis ſemper

pnīa ſiue in pn̄ti ſiue i purga-
torio portāda. Ptʒ q2 ſtat ꝙ
aliqs tm̄ cōterat de pctō q̄tū
cūqʒ graui ꝙ ſic decedēs dum
mō confeſſus euolet ad celos.
Hoc ptʒ de bono latrone: cui
miaʒ ex corde poſcenti dictū ē
a xp̄o. Luc.xxiij. Hodie mecū
eris in paradiſo.
S ¶ Quod ergo iura taxāt
pniam ſeptemneʒ ꝓ quolibet
mortali: vt patʒ in Decretis.
xxxiij.q.ij.Hoc ipm̄. Aliqñ āt
pniaʒ decēnē: vt ptʒ vbi ſupra
c.Latorē: vbi matricide ipo-
nit pnia decēnis. Et ſilr̄ pe
nitentiā taxāt religioſe forni-
cāti et corruptori eius: vt ptʒ
xxvij.q.i.Deuotā. Aliqñ autē
pniam.xv.ānorū: vt ptʒ.xxx.
q.i.Si quis ſacerdos. Et.c.ſe
quēti qđ incipit. Nō debʒ epi
ſcop⁹ vbi pnia.xv.ānorū.im-
ponit ſacerdoti aut ep̄o qui fi
liā ſuā ſpūalez cognouerit: et
hoc vbi crimen deuenerit ad
noticiā multorū q̄uis inq̄ iu
ra ſic taxent rigoroſas pnias
tn̄ hodie oēs pnie in foro inte
riori ſunt arbitrarie: vt patet
xxvi.q.vii.Hoc ſit poſitū:ʒ.c.
tpa Sic tn̄ ꝙ ꝓ grauiori pecca
to grauior pnia imponat: et
ꝓ minori minor. Et hoc ē qđ
dicitur in.c.ꝓ qualitate: cā et
queſtiōe vbi ſupra: ꝓ qualita-
te delicti tp̄s pnie impendat.
T ¶ Querit aūt glo.ſup il-
lo capi.Hoc ſit poſitū. Si ſa-
cerdos poſſit totū tempus re
mittere.Et reſpōdet ꝙ nō: ſi-
cut expreſſe patet.xxiii.q.iiij.
Si is qui prelatus.
V ¶ Tertia vitas. Rōnabi-
liter pnie ſunt mitigande ſm
qualitatē pſonarū.patʒ: q2 vt
habetur.xxvi.q.vii. alligant:
et ſunt v̄ba Chriſo.ſup Mat.
Si erram⁹ modicā pniaʒ im
ponētes nōne melius eſt pro-
pter miam rōnē reddere: q̄ ꝓ
pter crudelitateʒ.Ubi em̄ pa-
terfamilias largus eſt: diſpē-
ſator non debet eſſe tenax. Si
deus benign⁹: vt qđ ſacerdos
eius auſterus vult apparere.
Hec ibi. Itē in eadē queſtione
ʒ cā.c.tpa.ſʒ ſic Tpa peitutu
nis habita moderatiōe conſti
tuēda ſunt tuo iudicio ꝓut cō
uerſorū animos pſpexeris de
uotos eſſe: piter etiā habētes
etatis ſenilis intuitū et picu-
lorum quoqʒ quorūcunqʒ aut
egritudinū reſpiciētes neceſſi
tates.hec ibi. Ptʒ ergo ꝙ pe-
nitētie oēs ſunt arbitrarie:
ſicut habetur in glo.ſup eodē
c.Et ita pn̄t ʒ debēt rōnabilr̄
mitigari penſata cōditione et
qualitate pſonarum: aſpecta
etiā diſplicentia penitentis.

Sermo.xvii.

VIdi libruʒ ſcriptū intus et fo-
ris ſignatū ſigillis
ſeptem Apocal.v.
Beatus Johannes vidit tri-
plicem librum.

Gnationis humanalis.
vidꝫ Incarnationis diuialis
Sctificatiōis ſacralis.

A ¶ Primo igitur vidit librū generatiōis hūanalis. In cui⁹ quidē libri cap.xvij. legiturq̧ Roboam genuit abiam Ubi notandū ꝙ Abia interp̄tatur p̄r dn̄s. Iſta aūt interpretatio cōuenit tribus generib⁹ ꝑſonarū.

Jeſu chriſto.
videlicꝫ Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur cōuenit ieſu chriſto: ꝗ merito dicitur abia.i.pr̄ dn̄s. Eſt em̄ pr̄ iuſtorū ſcḋm illud.ii. Reg.vii. Ego ero illi in patrē. Item eſt dn̄s vniuerſorū. In cuius ſignum Om̄ia quecūq̧ voluit fecit in celo, et in terra: ī mari: ⁊ in oībus abyſſis: vt di. Pſal. Sed qm̄ in interp̄tatiōe noīs abraham: qui tm̄, valet ſicut pater multarū gentiū: dictum fuit quō deus dr̄ pater: ⁊ ſimiliter vir iuſt⁹: virgo aūt maria mater. Ideo ſecundā interpretatiōnē ꝓſequamur. Abia ergo dn̄s interpretatur: que quidē interpretatio conuenit

C ¶ Primo ieſu chriſto: taꝫ ſcḋm diuinitatē: ꝗ̄ ſcḋm humanitatē. ¶ Primo nanq̧ ſcḋm diuinitatē dr̄ dn̄s: quaſi dans manus.i.auxiliū bene oꝑanti bus ſcḋm qḋ dicit Pſal. Auxiliū meū a dn̄o qui fecit celū et terrā. Ipſe em̄ eſt qui dicit in Pſal. Manus mea auxiliabitur ei: ſcꝫ bene viuere volēti: et brachiū meū confirmabit eū. Quātū aūt valeat iſtud auxiliū oſtēditur cū ſubditur. Nichil ꝓficiet inimicus in eo: ſcꝫ diabolus: qui anthonomatice dr̄ inimicus hoīs iuſti: ⁊ filius iniq̄tatis: id ē ꝗ inimicus non apponet nocere ei. Et qr etiā iuſti et deuoti timēt potētiā diaboli potiſſime in articulo mortis. Ideo di.de⁹. Et cōcidā a facie ip̄ius ſcꝫ iuſti inimicos eius.i.demones ⁊ odiētes eū in fugā conuertā: ne ſcꝫ illi noceāt et viā celi p̄pediāt. Dicamus ergo ei cū Pſal. Fiat manus tua vt ſaluet ⁊ tenebit me dextera tua: ſcꝫ in articulo mortis: quando videlicꝫ grandia pericula imminebūt michi a filio iniq̄tatis diabolo. Scḋo dicit̄ dn̄s quaſi minās pctōrib⁹. Ip̄e em̄ ē dn̄s ille de quo Pſal. Niſi cōuerſi fueritis gladiū ſuū vibrauit: arcum ſuum tetendit et parauit illū. Et ī eo parauit vaſa mortis.i.inſtrumenta mortifera: ſagittas ſuas ardentibus effecit. Sagitte em̄ ardentes valde ꝑiculoſe ſunt et atroces: et ideo ſignificant rigorem diuine iuſticie contra malos. Iteꝫ ipſe eſt dominus ille qui oliꝫ dixit minas iudeis. Leuitici vigeſimo ſexto dicēs. Si ſpreueritis leges meas et iudicia mea cōtēpſeritis: vt nō facia

tis ea que a me conſtituta ſūt: et ad irritū perducatis pactū meum: ego hoc quoqꝫ faciam vobis: viſitabo vos velociter egeſtate et ardore: que conſiciat oculos veſtros: et conſumat aīas veſtras: id eſt vitam ꝯ fruſtra ſegetis ſementem que ab hoſtibus devorabitur: ponam faciem meā contra vos et corruetis corā hoſtibus veſtris: et ſubijciemini inimicis veſtris: fugietis nemine perſequente. Sin aūt nec ſic obedieritis mihi addā ad correctiōes veſtras ſeptuplū ꝑpter pctā veſtra: et conteram duriciā ſuperbie veſtre: daboqꝫ vobis celū deſuper ferreū: et terram eneam. Non proferet terra germen ſuum: nec arbores poma prebebūt. Immittā in vobis beſtias agri: que conſumant vos et pecora veſtra: et ad paucitatē cuncta redigant ꝙ ſi nec ſic volueritis recipere diſciplinā ſed ambulaueritis ex aduerſo mihi: ego quoqꝫ contra vos incedā et percutiam vos ſepties propter peccata veſtra: inducāqꝫ ſuꝑ vos gladiū vltorem federis mei. Cunqꝫ fueritis in vrbe mittā peſtilentiam in medio veſtri: et trademini in manibus hoſtium. Poſtꝙ confregero baculū panis veſtri. id eſt ſuſtamentum vite veſtre: ita vt decem mulieres in vno clibano coquāt panes. i. tā parum habeāt de farina ⁊ paſca vt poſſit recipi in paruo clibano: et reddant eos ad pondus. i. diſtribuāt familie ſue ad pōdus et comedetis et non ſaturabimini. Si aūt nec ꝑ hec audieritis me: ſed ābulaueritis cōtra me ⁊ ego incedā aduerſus vos ſeptē plagis ꝓpter pctā vrā. Ita vt comedatis carnes filiorū veſtrorū et filiarū vrārum. Hec ibi in forma. O dura cōminatio. O ſeuera dei iuſticia cōtra malos et obſtinatos pctōres. Merito ergo dicitur dñs. i. dans minas: ſcilꝫ penarum contra tranſgreſſores ſue legis tam in preſenti: ꝙ in futuro: propter quod dicitur. ii. Machab. iiii. ꝙ in leges diuinas impie agere non impune cedit. Et ideo cōmuniter in veteri teſtamento qñ dominus cōminatur penas tranſgreſſoribus legis ſue: vocat ſe dñm: ſicut eſt illud Leuitici. xviii. Ego domin⁹ leges meas cuſtodite: quaſi dicat iō debetis ſeruare leges meas: quia dñs ſum abſolute ⁊ vniꝰ oīm et poteſtatē habeo ſuper omnia. Et ideo di. Ambro. ꝙ dñs eſt nomē poteſtatis. Tertio dominus dicit: quaſi dās munus: ſcilicet ſibi deuote famulātibus: dat eñ iuſtis munus temporalis ſuſtentationis: gratie ſpiritualis et glorificationis celeſtialis. In cuius figura legitur Leuitici vi

geſimo ſexto: ꝙ dixit Judeis et per cōſequēs omībus chriſtianis. Si in preceptis meis ambulaueritis ⁊ mādata mea cuſtodieritis dabo vobis pluuias temporibus ſuis: ⁊ terra gignet germē ſuū: et pomis arbores explebuntur: apprehendet meſſiū tritura vindemiā et vindemia occupabit ſementem: et comedetis panem veſtrū in ſaturitate ⁊ abſq; pauore habitabitis in terra veſtra Dabo pacē in finibus veſtris dormietis et non erit qui exterreat. Auferam malas beſtias: et gladius non trāſibit terminos veſtros. Perſequimini inimicos veſtros et corruēt coram vobis. Perſequetur quinq; de veſtris centum alienos: et centum de vobis decem milia. Reſpiciam vos: et creſcere faciam: multiplicabimini et firmabo pactū meū vobiſcū. Comedetis vetuſtiſſima veterū et vetera nouis ſuperuenientibus proijcietis.

Sequit̄ Ambulabo inter vos et ero deus veſter: voſq; eritis populus meus. Hec ibi. Preterea dicta interpretatio conuenit xp̄o ſecundū ꝙ hō. Nā

D ¶ Primo dedit manus id eſt auxilium quando infirmos curauit: ſicut patet in deductione euangeliorum. Secundo dedit minas in comminatione eternorum ſupplitiorum. ſicut patet Mathei decimo tertio: vbi dicit. Exibunt angeli et ſeparabūt malos de medio iuſtorum: ⁊ mittēt eos in caminū ignis. Item Mat. xxv. Ibūt hi in ſupplicium eternum. Item Mathei octauo Filij regni eijcientur foras et mittentur in tenebras exteriores: ibi erit fletus ⁊ ſtridor dētium et ſic de alijs. Tertio dedit munꝰ in pctōꝝ remiſſione: ſicut cū dixit Magdalene. Lu. vii. Remittūtur tibi pctā tua. Itē cū dixit mulieri adulitere. Joh. viii. Ego te nō cōdēnabo vade et āplius noli peccare. Itē cū di. palytico Mat. ix. Remittūtur tibi pctā tua.

E ¶ Secundo predicta interpretatio cōuenit homini iuſto: qui recte dicitur Abia: id eſt dn̄s. Debet enī vir iuſtus dominari tribus. Primo interioribus: id eſt voluptatibꝰ et appetitibus ſuis: quia ſicut dicit̄ Prouerbio. decimoſexto. Melior eſt patiēs viro forti: et qui dn̄atur animo ſuo expugnatore vrbiū. Scd̄o debet dn̄ari exterioribꝰ: vicʒ deſiderijs ⁊ voluptatibꝰ carnis. Baruch. iii. Dn̄antur ſup beſtias q̄ ſunt ſuper terrā. Tertio debet dn̄ari ſubditis inferioribꝰ Gen̄. xxvii. Eſto dn̄s frꝫ tuorū Et de iſto triplici dn̄io pōt intelligi illud Gen̄. i. Dominamini volatilibus celi: piſcibꝰ maris: et vniuerſis animantibus: que mouentur in terra.

Ubi nota: q volucres celi sũt
mot9 animi: pisces maris car
nis affectus: animãtia x̃o ter
re sunt subditorũ cetus.

F ¶ Tertio dicta interpre
tatio conuenit virgini marie
que merito dicitur Roboam:
id est domina. Est enĩ primo
dña mundi ⁊ hoc sonat nomẽ
suum. Naz maria vno mõ in
terpretatur mundi domina.
Scđo est dña celi: ſm q illi ca
nit ecclesia Aue regina celorũ
aue domina angelorũ. Ter
tio est domina filij dei: qꝛ ma
ter eius. In cuius signũ dicit
Luce secundo q xp̃s erat sub
ditus illis: scilicet marie ⁊ Jo
seph. Propterea Ble. dicit
de ea sic. Quid nos tantilli:
quid actione pusilli: quid in
eius laudibus referimus cum
etiã si omniũ nostrũ membra
verterentur in linguas null9
eam laudare sufficeret. Altior
enĩ est celo: de qua nitimur.
Abysso profũdior cui laudes
dicere conamur. Si celum te
vocem altior es: si matrẽ gen
tium precellis. Si formã dei
appellarem tu digna existis.
Si dñam angelorũ parata es
se probaris. Quid igitur di
gne de te dicã: nisi sicut deus
oĩm nostrũ est p̃: sic tu es no
stra mater. hec ille. Et sic pa
tet de primo libro.

Secũdus liber dicitur in
carnationis diuinalis: q̄
describit a Jo hãnc script9 in9
et foris. Intus quidẽ q̃tũ ad
vetus testamentũ: foris autez
q̃tũ ad nouũ. Intus ergo in
uenimus de hac beatissima in
carnatione duo magna testi
monia.

¶ Primo quidẽ vnam in figu
ra. i. Reg. ix. vbi legitur: q do
minus apparuit Samueli di
cẽs. Cras hac ipsa hora: que
nunc est mittã ad te virũ vide
licet saul de terra beniamin et
inunges eũ ducẽ sup populuz
meũ israel: et saluabit popu
lũ meuz de manu Philistino
rũ. Respexi enĩ populũ meuz
quia venit clamor eorum ad
me. hec ibi. De ipso aũt Saul
in eodẽ capitulo sex dicũtur.
Primo q erat de tribu Ben
iamin. Secundo: q inter bo
nos erat melior. Tertio quod
erat ceteris hoĩbus fortior et
altior: adeo vt cum esset in co
mitatu aliorum virorum for
tiũ: emineret super eos ab hu
mero. Quarto q de mãdato
patris prexit ad requirenduz
asinas. Quinto: q inũct9 est
in regẽ super israel a Samue
le ppheta domini. Sexto: q
liberauit ppl'm israel de ma
nu Ammonitarũ.

G ¶ Ad propositũ Saul
qui interpretat' petitio signi
ficat xp̃m: vt expo. glo. ordi. ⁊
sil'r interl'. Hunc igitur Sau
lem diu et ardenter petierunt
sancti patres dicentes. Pu

tas ne videbo putas ne me hic inueniet illa ſancta natiuitas Alij aũt dicebãt. Ueni ad liberandum nos dñe deus virtutum. Alij aũt aiebãt. Oſtende nobis dñe miam tuã et ſalutare tuũ da nobis. Alij xo. Ueni dñe et noli tardare: relaxa f.pl.t.iſrael. Iſte igitur Saul dicitur fuiſſe de tribu Beniamin. Tum qꝛ ſicut tribꝰ bẽiamin erat minima in tribubus iuda: ſic ꝛ dei filiꝰ aſſũpſit naturã minimam ꝛ infimã inter naturas intellectuales. Tum qꝛ beniamin interpretatur filius dextere: et ideo merito ſignificat xp̄m qui filius eſt dextere dei patris ab eo eternaliter et conſubſtantialiter manens. ¶ Secundo iſte noſter ſaul fuit inter bonos melioꝛ immo optimꝰ: qꝛ vt habetur .i. Pet. ij. Peccatum non fecit: nec inuentus eſt dolus in oꝛe eius: qđ de nullo alio đꝛ. Quinimo ceteri oẽs declinauerũt ſimul inutiles facti ſunt non eſt qui faciat bonum non eſt vſqꝫ ad vnũ. ¶ Tertio fuit ceteris altioꝛ gratia: meritoꝛ dignitate ꝛ gloꝛia. p̄s. Similis erit deo ſupple patri. in filijs dei. i. int̃ filios dei. Heb. i. Cum ſit ſplendoꝛ gloꝛie et figura ſubſtantie eius: poꝛtãſqꝫ oia xbo virtutis ſue purgationem pctõꝝ faciẽs: ſedet ad dextrã maieſtatis i excelſis: tãto melioꝛ ãgelis effectꝰ q̃to differentius pꝛe illis nomen hereditauit. Cui em̃ dicit aliquando angeloꝛum. Filius meꝰ es tu ego hodie genui te. Et multa alia que ſequuntur per que pꝛobat ipſe apoſtolus xp̄i magnitudinem ꝛ excellẽtiam ſup ceteras creaturas. ¶ Quarto iſte ſaul venit ꝛ deſcẽdit in deſertum huius mundi querere aſinas patris ſui. i. aias perditas: ſm illud Lu. xix. Uenit filius hoīs querere et ſaluum facere quod perierat. Queſiuit ergo dei filius miſeras aſinas: non quidem vno die tm̃: aut hebdomada mẽſe vel ãno ſed quo adutxit in pꝛeſenti: in quo patuit eiꝰ charitas: benignitas ꝛ hũilitas. ¶ Quinto noſter Saul fuit vnctus a deo patre: vcꝫ oleo gratie ꝛ mie. p̄s. Inueni dauid ſeruũ meuꝫ oleo ſancto meo vnxi eum ſcꝫ filium q̃tũ ad humanitatem. Olim enim deus valde rigidus erat contra miſeros peccatoꝛes adeo vt diceret. Anima que peccauerit ipſa moꝛietur Ezech. xviii. Adeo etiam vt mandaret adulteram lapidari Leuitici. xx. Sed ex quo incarnatus eſt tam manſuetꝰ effectus eſt vt dicat Lu. v. Nõ veni vocare iuſtos ſed peccatores ad penitentiam. Item vt abſoluat peccatricem adulteram dicit. Ego te non condẽnabo: vade ꝛ ampliꝰ noli peccare Ioh. viii. ¶ Sexto iſte

Saul finaliter liberauit populum ſuum de manu ammonitarum: id eſt demonū et peccatorum: quia propterea carnem aſſumpſerat ⁊ in hūc mūdū venerat. Patet ergo quomodo bene prefigurata ē hec glorioſa incarnatio. O q̄m male igitur tantum beneficiū recognoſcūt pauperes peccatores: vtpote adulteri: blaſphemi: periuri: vſurarij ⁊ hmōi. Olim enim multi ieiunabāt per aduentum: alii autem abſtinebant a carnibus ob reuerentiam huius ſanctiſſime incarnationis: atq̧ cōfitebātur et cōmunicabant in die natiuitatis dn̄i: ſed hodie hec conſuetudo ſepulta eſt. Et hic eſt q̄ etiam hodie valde pauci ſaluantur: et maior pars deſcendit in abyſſum.

¶ Secūdo infra hūc librum inuenimus vnam pphetiam que ſcribitur Eſa. vi. Ubi loquitur Eſaias dicens. Audiui vocem dn̄i dicētis. Quem mittam: ſcꝫ ad incarnandum et ad genus humanū redimēdum Et quis ibit nobis. Per hoc aūt q̄ primo dicit, quem mittam: et non quē mittemꝰ deſignatur diuine ſubſtantie vnitas. Sed per hoc q̄ ſubdit Et quis ibit nobis, inſinuat̄ perſonarum pluralitas: vt dicit glo. interl. Et conformiter glo. ordi. allegans Origenem dicit q̄ per hoc ſignificatur filij a patre miſſio temporalis: qui tamen propterea non eſt putandus tanq̄ minor a patre miſſus. Et ſimile dictū eſt Gen. i. Faciamꝰ hominem ad ymaginem ⁊ ſimilitudinē noſtram. Et ſic iubente dn̄o tota trinitas imp̄at. Per hoc autem q̄ dicit, quem mittā, non querit ex ignorātia: ſed ad cōuenientius iniungēdum ⁊ cōcludēdum incarnationis myſterium. Sicut Gen. iij. dicit dn̄s. Adam vbi es: vt ex eiꝰ reſponſione conueniētius eum argueret de trāſgreſſione. Et dixi: ego ſupple filius ad patrem. Ecce ego paratꝰ ad obediendum: mitte me ſcꝫ ad incarnādum ex quo non poteſt aliter ſaluari genꝰ humanum Et dixit: ſcꝫ pater ad filiū. Uade: et dices populo huic: vcꝫ iudaico duro ⁊ obſtinato. Audite: interl. xp̄m predicantem et nolite intelligere. i. noletis Non eīm incitauit iudeos xp̄s ad non intelligendum que dicebat et ad non obediendum: ſed ſic loquitur propheta prenunciando populi obſtinationem quam preuidebat futurā Uidete viſionē: id eſt xp̄m corporaliter. et nolite cognoſcere: id eſt non cognoſcetis eum verum deum. Permiſſiue ergo loquitur dn̄s ⁊ non imperatiue; vt dicit dn̄s Cardina. Unde Paulus Actuum vltio videns iudeorum incredulita

tem quibus predicabat dixit
eis allegando hanc prophe=
tiam. Bene(inquit)locut⁹ eſt
ſpiritusſanct⁹: ſcꝫ per Eſaiam
ꝓphetam ad patres noſtros
dicēs. Uade ad populum iſtū
et dic.ꝛc. Seq̄tur. Exceca cor
populi huius:et aures ei⁹ ag=
graua:et oculos eius claude.
Ut enim dicit glo.ordi. Eſaias
preuidens cecitatem ſuperuē
turam in iſrael vt plenitudo
gentium intraret ad fidem: di
xit. Dn̄e exceca cor populi hu
ius: quaſi ſi totum mūdū ſal
uare deſideras exceca cor po=
puli huius: ꝙ ſi hic populus
excecatus fuerit gētes illumi=
nabūtur. Hic ergo manifeſte
propheta Eſaias predicit iu=
deorum excecationem ꝛ indu
rationem: quia audiētes xp̄m
predicātem non intellexerūt
et vidētes non cognouerunt.
H ¶ Sed pōt queri ſi ꝓphe
ta ratiōabiliter orauerit dn̄m
dicens Exceca.ꝛc. Rn̄det dn̄s
cardinalis ꝙ ſic. Uidens enim
Eſaias nimiam iudeorum ob
ſtinationem non motus libi=
dine vindicte: ſed accēſus amo
re iuſticie: ſciens ꝙ excecatis
iudeis plenitudo gentium il=
luminata ad fidem ſubintra=
ret: precādo quod iuſtum eſt
non tamen imprecando dixit
ad dominum. Exceca cor po=
puli huius: non quidem mali
tiam impartiendo: ſed gratiā
non conferendo. et aures ei⁹
ſupple interiores aggraua.i.
aggrauari peccato permittas
Et oculos ei⁹ interiores clau
de.i.claudi permittas hoſtio
peccatorum. Ne forte videat
oculis ſuis: et auribus ſuis au
diat: et corde ſuo intelligat: et
conuertatur ꝛ ſanem eum. Et
iſta vltia verba ſunt verba nō
ꝓphete ſed dn̄i: que accipiēda
ſunt non optatiue ſeu impre=
catiue: ſed magis conſecutiue
ac ſi diceret. Ita eueniet ſicut
dictum eſt.
I ¶ Scd̄o queri pōt vtrum
excecatio ꝛ obduratio pecca=
toris ſit a deo effectiue ꝛ im=
mediate. Ad hoc rn̄det de ly=
ra in poſtilla ꝙ non: ſꝫ vtrūqꝫ
eſt magis ex liberi arbitrij de
fectibilitate. Homo em̄ auer=
tens ſe a deo meretur vt iuſte
deus retrahat grām ſuā ab eo
Cui⁹ q̄dē grē ꝓpri⁹ effect⁹ eſt
illuīare intellectū et inflāma=
re ſeu mollificare affectum: et
ideo ipſa ſubtracta homo ex=
cecatur ꝛ obdurat ex ſua ma=
litia. Et ſic pꝫ.ꝛc. ¶ Morali
ter iſta verba que ad litteram
ſcripta ſunt de iudeis pn̄t ho
die intelligi de malis xp̄ianis
obſtiatis i malitia ſua atqꝫ ex
cecatis. et applicatio ē facilis
¶ Scd̄o iſte liber ſcriptus eſt
foris q̄tum ad nouum teſta=
mētū in quo inuenimus ſcri=
ptum: vcꝫ Luce.x. ꝙ chriſtus
cōuerſus ad diſcipulos dixit
eis. Beati oculi qui vident

que vos videtis. vbi glo. iterl dicit ꝙ loquitur dñs de oculis mẽtis ⁊ interioribꝰ: nõ aũt de exterioribꝰ: alias pharisei et increduli iudei fuissent Beati qui viderunt xp̄i p̄ñtiam corporalem. Sequitur. Dico ei vobis ꝙ multi reges ⁊ prophete voluerũt videre oculo corporali que vos videtis scꝫ me et miracula que facio. et nõ viderũt sup. corpaliter q̄uis bene sp̄ũaliter. Sicut ip̄e Abrahã de quo Jo. viij. dicit ip̄e xp̄s. Abraham exultauit .i. desiderauit: vt videret diẽ meũ: scilꝫ diẽ incarnationis mee: vidit vcꝫ sp̄ũaliter ⁊ per fidẽ et gauisus est. Vñ glo. ord. dicit ꝙ p̄phete ⁊ iusti a lõge dñi gl'iam viderũt p speculũ in enigmate: sed apl'i p̄ñtem dñm h̄ñtes et ab ip̄o que volebant interrogãtes: non per angelos vel varias visionũ species docebãtur: et ideo ipsi beati fuerũt qꝛ dñm duplici oculo interiori scilꝫ et exteriori viderunt. Oẽs igit' illi beati fuerũt qui veraciter ⁊ hũiliter viderunt et audierũt xp̄m p̄ñtialiter loquẽtẽ et miracula faciẽtẽ: qđ nulli antiquorũ cõcessum fuit q̄uis meriti: et tñ hoc multo desiderabãt. Vnde legitur Nũe. xxiiij. ꝙ cũ p̄pheta Balaam p̄phetasset de dñica incarnatiõe dicẽs Orietur stella ex iacob. subiũgit in eodem capitulo. Heu quis victurus est quando ista faciet dñs. Item Esa. lxiiij. Rogabat ip̄e esaias dñꝫ dicẽs Vtinã dirũperes celos ⁊ descenderes. Non tñ ita ꝙ dñs in descẽdẽdo celos dirũpat: vt dicit dñs Hugo cardi. sed loquitur propheta more nr̄o: ideo sequitur. Vtinã a facie tua mõtes defluerẽt. i. vtinam tãta velocitate i h̄uc mũdũ visibiliter appereś: vt i aduẽtu tuo mõtes viderẽtur defluere ⁊ resolui ad instar niuis ante cõspectũ ardoris solis. Et Cãti. i. Osculetur me oscl'o oris sui. Et eiusdẽ. c. viij. Quis mihi det te fratrẽ meũ suggẽtẽ vbera matris mee. i. beate virgis que est mater oĩm electorum: vt inueniã te solũ foris: non abscõditũ in sinu patris: sꝫ foris i hoc mũdo: et deoscu ler te. Quãuis ergo tam feruẽter eum desiderarẽt non tñ eũ viderũt nisi per quasdam species visionũ: sicut patet de Abraham Geñ. xviij. qui tres vidit ⁊ vnum adorauit. Item de Moyse Exodi. iij. qui vidit rubũ ardẽtẽ et non cõburi. Et eiusdem. c. xxxiij. dicit dñs ad Moysem. Videbis posteriora mea: faciem aũt meã videre non poteris. Bti ergo fuerũt apl'i q̄ xp̄m viderũt p̄ñtialiter ¶ Anagogice ista v̄ba possũt verificari de beatis qui deum clare intuẽtur facie ad faciem et qui audiũt angelicas illas iubilatiões: de qbꝰ. i. Cor. ij.

Oculus nõ vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs aſcendit que preparauit deus diligētibus ſe. In cui⁹ figura legitur iij.Reg.x.ꝙ cū regina ſaba veniſſet ad regem Salomonem et vidiſſet oēm apparatū domus ſue tandem dixit. Beati viri tui: et beati ſerui tui. Hi qui ſtāt coram te ſemper ⁊ audiūt ſapiētiam tuā. Applicatio eſt facilis ¶ Moraliter in predicta auctoritate duo dicūtur. Primū eſt Beati oculi qui vident que vos videtis. Hoc em̄ referẽ ad theologos et litteratos viros qui vident dei myſteria ī ſacra ſcriptura que abſcondita ſunt ab oculis ſimplicium ⁊ illitteratorum. Scd̄m eſt. Et aures q̄ audiūt que auditis: ſup.ſunt beate. Iſtud refertur ad illos quib⁹ ſepe proponitur dei verbum. Cuiuſmodi ſunt illi qui morantur in magnis ciuitatib⁹. Uel etiam iſtud refertur ad illos qui frequentant diuinas laudes ⁊ officia tam de die ꝙ de nocte. Cuiuſmodi ſunt religioſi deuoti: vel etiaꝫ q̄ talib⁹ officijs ex deuotione aſſiſtūt. ℞ ¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus naturalibus: vcꝫ in ape. Apis enim multas habet ꝓprietates per quas congrue ſignificat hāc glorioſam incarnationem. Primo etem̄ apis naſcitur ſine cōmixtione ſexuum: ſic ⁊ xp̄s ſine viro ſed ex ſola virgine Maria. Scd̄o habet apis mel in ore: ſed retro.i.in cauda pungētem aculeum. Sic ⁊ xp̄s in primo aduentu habuit mel in ore.i.dulcedinē in predicatiōe. Math. xi. Uenite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati eſtis. Iteꝫ Io. vij. Si quis ſitit veniat ad me ⁊ bibat. Sed ī cauda.i.in ſcd̄o aduētu habit aculeum perforantem ⁊ pūgētem vſqꝫ ad ſanguineꝫ quādo dicet reprobis Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternū ⁊c. Tertio apis eſt breuis. Sic ⁊ xp̄s valde humilis. Eſa.ix. Paruulus natus eſt nobis. Quarto fruct⁹ eius eſt dulcis: ſcꝫ mel. Sic et fructus ipſius xp̄i qui eſt hūani generis redēptio: angelice ruine reparatio: ianue paradiſi reſeratio. Un̄ merito dicere poteſt illud Eccl̄iaſt.xxiiij. Flores mei fructus honoris et honeſtatis. Et eiuſdem.xi. Breuis in volatilib⁹ eſt apis et initium dulcoris habet fructus illi⁹. Ecce igitur examen id eſt cōgregatio apum: quod inuenit Sanſon in ore leonis et fauus mellis Iudicū.xiiij. Examen igitur Apum in ore leonis eſt humanitas vnita diuinitati in xp̄o: quam debemus inuenire per fidem et guſtare per deuotionē ꝙ ſuauis eſt dn̄s. Quinto apis ſi multum agitetur, pungit et ledit

hominem quaſi ſe vindicans. Hoc tamen eſt preter naturaꝫ ipſius. Sic ⁊ xp̄s multū agitatus a pctōrib⁹: tādem cogitur vindicare ſe de eis. Eſa.i. Heu conſolabor ſuper hoſtibus meis ⁊ vindicabor de inimicis meis. q.d. nō cōſolabor ſed quaſi inuitus vindicabor de eis. Hoc patuit in iudeis quos diu expectauit ad penitētiā: vcꝫ quadragintaduob⁹ ānis: quos vt vidit obſtiatos demum mirabilem ⁊ a ſeculis inauditam vltionem fecit de eis. Propterea dicit Grego. Quos vt conuertantur diutius expectat: non conuerſos durius dānat. ¶ Sexto apis parat ſibi domūculā ad melliſluēdum. Sic ⁊ filius dei parauit ſibi domum vteri virginalis: vt in ea requieſceret et melliflueret mel gratiarum ⁊ virtutum. Prouerbiorū.ix. Sapientia edificauit ſibi domum: ſcꝫ virginis vterum.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis: de quo ſubdit Johānes ſignatum ſigillis ſeptem. Unde ſub tertio ſigillo inuenitur aliud ſecretum: vcꝫ ꝙ admodū difficile eſt homini habituato in peccatis ſuis vere et ſalubriter penitere in extremis. Iſtud ſecretū ponit doctor ſanctus in.iiij.ſentētiarū diſt.xx.q.i.arti.i.q.i.in ſolutione ad primum. Quod quidem ſecretum aperitur dupli ci claue: videlicet claue figuralis declarationis: et auctoritatiue probationis.

1 ¶ Primo igitur aperitur claue figuratiue declarationis. Legitur enim Apocalipſis.xij. ꝙ Beatus Johannes vidit quandam mulierem parturientem; et coram ea ſtabat quidam draco terribilis et magnus, habens capita ſeptem et cornua decem. Stabat autem ante mulierem: vt cum peperiſſet deuoraret filium eius. ¶ Ad ꝓpoſitum per iſtam mulierem parturientem ſignificatur quilibet homo in mortis articulo conſtitutus: qui quandoq; interius mouetur a deo ⁊ exteri⁹ a confeſſore ⁊ ab aſſiſtentibus vt reſiliat a peccato: et confiteatur ſperando de infinita dei mia. qui ſic monitus qn̄q; incipit concipere ꝓpoſitū boni operis. Nam qn̄q; ꝓponit plene cōfiteri: aliena reſtituere: inimico indulgere: peccatum in poſterū toto poſſe vitare. ſed ne parturiat huiuſmodi bonam conceptionem eam executioni demandando: ſtatim adeſt draco ille infernalis habens capita ſeptem et cornua decem: id eſt tentādo eum de ſeptem peccatis mortalibus: et de trāſgreſſione decem preceptorum decalogi. Et breuiter tentat eum omnibus mo-

dis poſſibilib⁹ ſciens q̄ ſi tūc
euadat potentiā ei⁹ nūq̄ po=
terit poſtea eum amplius ra=
pere Apo.xij. Ve terre ⁊ mari
ideſt miſero peccatori: q₂ de=
ſcendit diabolus ad vos: ſcʒ
peccatores qui eſtis terreni p
auaritiā ⁊ aquoſi per luxuriā
deſcēdit inq̄: ideſt deſcēdet in
articulo mortis veſtre: habēs
irā magnā ſciēs q₂ modicū
tempus habet: ſcʒ ad tentan=
dum hoīem ꝓpinquum: q₂ ſi
euadat crudelitatē ei⁹ tūc nō
poterit ei amplius nocere: ſcʒ
poſt mortē. Nec mireris ſi tā
tū inſultet miſeris pctōribus
morituris: cū etiam inſultet
⁊ iuſtis in celum tendentibus
Propterea ſubdit iohannes
poſt predicta: q̄ ꝑſecutus eſt
mulierē que peperit maſculū
mulier aūt q̄ peperit maſculū
eſt anima deuota que nō tātū
habuit florem boni propoſiti
ſed et fructū boni operis: quo
non obſtante adhuc ei iſſidia=
tur ille draco infernalis vt ra
piat fructū ei⁹: ſciēs q₂ modi
cū tempus habet: ſcʒ ad tentā
dum eam Abacuc.iij. ibi abſcō
dita eſt fortitudo eius: ſcʒ de=
monis: ante faciem eius: ſcʒ
morituri ibit mors. Nā dia=
bolus facit tunc homini ap=
parere mortem per modum
cuiuſdam terribilis vt eū ter
reat ⁊ perturbet: apparet etiā
⁊ ipſe in effigie horribili: ideo
ſubditur egrediatur .i. egre=
dietur diabolus ante pedes
eius: vcʒ morituri ſicut aſſtitit
morti beati martini. Cui mar
tin⁹. Quid hic aſtas cruenta
beſtia nichil in me funeſtū re
peries ſed ſinus abrahe me ſu
ſcipiet. O verbum maxime ſe
curitatis. O confeſſio maxie
laudis. Heu quis noſtrū tunc
taliter poterit repellere hoſtē
tam ſeuerum. Quis poterit
dicere. Mundum eſt cor me
um ⁊ purus ſum a peccato ꝰ
Prouerbiorū viceſimo. Ta=
lis autem diaboli aſſiſtentia
⁊ tremebunda preſentia nata
eſt impedire penitentiā in ex
tremis.

M ¶ Sicut refert venera=
bilis Beda de geſtis anglo=
rum de quodam rege anglie
noīe adonerēdus qui habuit
militē vnū ꝓbū quidem in ar
mis ſed corruptum in mori=
bus quē viſitauit rex cum gra
uiter egrotaret monens eum
de ſua ſalute ⁊ de eccleſiaſti=
cis ſacramētis ſuſcipiendis:
qui rennuit hoc facere: dicens
q̄ eſſʒ hoc ſignū tepidi cordis
Iterum in craſtino cum ten=
deret ad mortem viſitatur a
rege ⁊ ſimiliter monet. Cui
ille. O domine mi rex bene
dicitis: ſed hora eſt iam ni=
mis tarda. Iam enim adiudi
catus ſum eternis ſupplicus
Nam paulo anteq̄ rediretis
huc venerunt ad me duo cla=
riſſimi iuuenes quos credo

angelos veniſſe: quorū vn⁹ ſedit ad pedes lecti mei ⁊ alt᷑ ad caput: qui dixerūt. Videamus ſi aliquod ius habeam⁹ in iſto qui adiudicat⁹ eſt morti: ⁊ ecce vnus extraxit librū ſpecioſiſſimū valde ſed admodū puum lr̄is aureis ⁊ circūfulgentibus ſcriptum: in quo ꝓpriis oculis legēs: vidi q̄dā parua opera bona que feci in iuuentute mea anq̄ mortalit᷑ peccaſſe: deinde ſubito duo terribiles demōes itrauerūt camerā iſtā afferētes vnū magnū librum ſcriptū litteris nigris in quo vidi ⁊ legi omnia peccata mea que vnq̄ feci ex quo ſum ſuper terrā. Et dixerunt iuuenib⁹: quid hic facitis: ſcitis enim ꝙ nullū ius in eo habetis. At illi. Verum dicitis. Et ſic receſſerūt. Nūc autē hi duo demones cruciāt me vltra q̄ credi poteſt: quibus dictis ⁊ rege valde ſtupente: verſis oculis: ⁊ ſtridēs dentibus facieq̄ȝ terribiliter immutata animā ſuā miſerā reddidit inter manus illorum demonū. Patet igit᷑ q̄ difficile eſt peccatori in malis habituato in extremis penitere. Tūc enim vt dicit Pſal. Diabolus inſidiatur quaſi leo in ſpelunca ſua vt rapiat pauperē pctōrē.

¶ Secundo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue probationis: dicit eīm Salomon prouerbiorū. xxii. Quod adoleſcens ambulans iuxta viam ſuā etiā cū ſenuerit nō recedet ab ea. Item Iere. xiij. Si mutare poteſt ethiops pellē ſuā aut pardus varietates ſuas: ⁊ vos poteritis benefacere cum didiceritis malū. Iuxta aūt hanc materiā inſeruntur tres veritates.

N ¶ Prima veritas. Poſſibile eſt abſolute quēlibet peccatorē q̄tūcunq̄ȝ grauē in extremis penitere. Patet per illud Eze. xviij. In q̄cūq̄ȝ hora ingemuerit peccator. ⁊c. Item deuot⁹ Ber. Nemo inquit deſperādus eſt dū eſt in hoc corpore cōſtitut⁹. Itē Auguſtin⁹ per penitentiā aboleri pctā indubitanter credim⁹ etiā in vltimo vite ſpiritu ſi admiſſorū peccatorū peniteat Itē xxvi. q. vi. Si preſbiter dicitur. ꝙ preſbiter nō debet denegare penitētiā morietibus et cauſam ſubdit: ꝙ vera penitentia ⁊ confeſſio in vltimo eſſe poteſt. Itē ad hoc exēplum habem⁹. ii pali. xxxiii. de manaſſe rege iuda qui diu vixit in malis ſuis multis: propt᷑ quod dominus tradidit eum in manu aſſyriorū qui duxerūt eū ligatū cathenis in babylonē captiuū. Hic poſtq̄ coanguſtat⁹ ē. orauit dn̄m ⁊ egit penitētiā valde: ⁊ reduxit eū dn̄s in hieruſalē in regnū ſuum ⁊ deinceps virtuoſe vixit atq̄ȝ feliciter mortuus eſt. Itē

habemus exēplū de bono latrone. de quo dt magiſter ſententiarum diſtin. xx.iiii. q̄ licet ei⁹ penitētia ſera fuerit nō tamē indulgentia.

S ¶ Scda veritas valde difficile eſt vere penitere in extremis ꝛ talis penitētia eſt valde dubia. hoc patet pene infinitis auctoritatibus: dicit em̄ Augu. ꝛ reſitaꝛ de pe. diſt. vij. null⁹: q̄ timēdū eſt de penitēte ſero quē morb⁹ vrget ꝛ pena terret: ad verā inquit vix veniet ſatiſfactionem: maxie cū filii quos ille dilexit ante ſint preſentes: vxor ꝛ mūdus: de unde cōcludit q̄ multos ſolet ſerotina penitentia decipere Itē Gre. Tāta eſt vis doloris q̄ alibi nō poteſt ferri vis cogitationis. Et magiſter ſen. diſt. xx. iiii. dicit. Quod difficile eſt vt tunc vera ſit penitētia qū ſera venit qū cruciat⁹ mēbra ligat ꝛ dolor ſēſum opprimit vt tūc vix homo aliqd valeat cogitare. Et ideo bene cōſulit ipe Augu. ſm q̄ recitatur i decreto vbi ſupra q̄ nullus debet expectare qū peccare non poteſt: arbitrii q̄rat libertatē vt delere poſſit cōmiſſa nō neceſſitatem. Et multa alia pulchra habes de hac materia in p̄dicta diſtinctiōe ſeptima de pe.

P ¶ Tertia veritas eſt q̄ meli⁹ ē penitere in extremis q̄ nūq̄. Probatio q: ſm Augusti. Pnīa ſi in extremo vite hyatu veīt ſanat ꝛ liberat. Et hinc eſt q̄ in cōmuni ꝓuerbio dr. q̄ meli⁹ eſt tarde q̄ nūq̄. Nichilominꝰ terret me verbū Hiero. di. Quod de centū milib⁹ quorū ſemꝑ vita mala fuit vix ad verā pn̄iam ꝑuenit vn⁹. Propterea di. Augu. et recitaꝛ de pe. diſt. vij. ſi quis poſit⁹ ſic cōcludēs. Uis a dubio liberari. age pn̄iam dū ſanꝰ es: ſi ſic agis. dico tibi q: ſecur⁹ es q: pn̄iam egiſti eo tp̄e quo peccare potuiſti: ſi autē vis agere pn̄iam qū peccare non potes pctā te dimiſerūt nō tu illa. hec ille Patēt ergo tres veritates ſupra poſite.

Sermo xviii.

Uidi librum ſcriptū int⁹ ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptē Apo. v. Beat⁹ Iohā. vidit triplicē librum. vz.
Generatiōis humanalis.
Incarnatiōis diuinalis.
Sanctificatiōis ſacramētalis

A ¶ De p̄io libro ſcribiꝛ Math. j. Liber gn̄atiōis ieſu xp̄i. ꝛc. In cui⁹ libri cap. xviij. legiꝛ q̄ abia genuit aſa de quo dt Criſo. ſup Matheū. Quod adeo bn̄ vixit q̄ delectat legere eius hiſtoriam. Ecce inqt aurū in ſordib⁹ iuenitur q: p̄r iſti⁹: vz. abia vita ſorduit ipe vero exēplo vite ꝛ odore ɣtutū oib⁹ redolebat ꝑpter

qđ ſcđm nōnullos Aza inter‑pꝛetatur vnguētū. Quāuis er‑go mala radix malos fruct⁹ afferat de cōmuni curſu: atq; mali parētes malos filios: ta‑mē aliqñ ꝛ ſi raro cōtrariū cō‑tingit xp̄s eñi ꝛ virgo maria multos bonos ꝛ paucos ma‑los in gñatiōe ſua habuerūt. Sic̄r ꝟgo caſta ꝛ humilis xp̄z humilē fructū genuit vt nos ſequamur eos multiplicitate ꝟtutū: hec Criſo. Preterea ipſe idē alibi dīt ſic. Quid pro deſt ei gñatio vilis quē moꝛes adoꝛnāt ꝛ nobilitēt: quid no‑cuit abꝛahe ꝙ tharam habuit pr̄em luteoꝛū deoꝛū cultoꝛē Nōne ſegregat⁹ a genere ſuo poſit⁹ eſt hic in caput fideliū vt iā nō dicat̄ fili⁹ pctōꝛū ſed pater ſanctoꝛum.

B ¶ His igit̄ ſuppoſitis de ſcēdam⁹ ad ꝓpoſitū Aza igit̄ interp̄tat̄ tā ſcđm glo. interl̄. ꝙ oꝛdinariā attollēs que q̄dē interpꝛetatio cōuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet — Jheſu chꝛiſto. Uiro iuſto. Uirgini marie.

C ¶ Pꝛīo igit̄ cōuenit dño nr̄o ieſu chꝛiſto q̄ ſm ꝙ de⁹ dī aza. i. attollēs ſeu extollēs. Ip‑ſe eñi extulit in altū tria. Pꝛi‑mo naturā humanam quam extulit vſq; ad dexteram dei patris in celeſtib⁹: ſcđm illud Pſal. Dixit dñs ſupple pat̄ dño meo. i. ieſu chꝛiſto qui eſt dñs nr̄ ꝑ nature ꝑticipationē ſolus eñi filius fact⁹ ē emanu el. i. nobiſcum de⁹: ſede a dex‑tris meis. i. in potioꝛib⁹ bo‑nis p̄ris: vñ Mar. xvi. Dicit̄ ꝙ aſſūptus eſt in celū ꝛ ſedet a dextris ꝟtutis dei. Et ibi eū vidit btūs Stepha. vñ ꝛ dī Act. vii. Ecce video celos ap‑tos ꝛ ieſū ſtātē a dextris ꝟtu‑tis dei. Et ſic̄r de hoc teſtimo niū. ipſe paul⁹ Hebꝛeoꝛū. j. di‑cēs: ꝙ ſedet ad dexterā maie‑ſtatis ei⁹ in excelſis tāto me‑lioꝛ angel̄ effect⁹ q̄to differē‑ti⁹ pꝛe illis nomē hereditauit Et hoc idem ꝓbat cōſequēter apl̄s in eodē cap. Propterea hāc excellētiā nature hūane admirātes ꝛ cōſiderātes an‑geli refugiūt quodāmō hono rari ab hoīb⁹. Vñ legit̄ Apo. xx. ꝙ cū Johā. voluiſſet ado‑rare angelum qui ſibi dei my ſteria oſtēdebat ꝛ ad pedes ei⁹ cecidiſſet ꝓhibuit ille dicens. Uide ne feceris cōſeru⁹ eñi tu us ſū ꝛ frm̄ tuoꝛum. Scđo ipſe attulit in altū coꝛ hūanū dū inſpirauit fidē catholicā ꝛ de dit ſpē de gl̄ia cōſequēda. Vñ ſm Augu. Unū de mirabilib̄ actis a deo ē cōfictio fidei cū coꝛde hūano q̄ tāta ē vt extol lat ipm̄ hoīem ſupꝛa ſe. Pſal. Accedet hō ad coꝛ altū. i. ad cognitionē altā q̄lis ē cogni‑tio fidei ꝛ exaltabit̄ de⁹ ſup‑ple ī tali coꝛde. Tertio attulit in altū aīas ſctōꝛū p̄rm in ſua

aſcenſione: ſcẽdũ illud Epheſiorũ quarto. Aſcendens in altum captiuam duxit captiuitatem. Hoc autẽ prefiguratum fuerat Heſter ſeptimo in mardocheo qui cum prius humilis ſtaret ante fores palatii regis aſſueri tandem tamen multũ honorabiliter attolitus ⁊ exaltatus eſt. Sic ⁊ iſti ſãcti patres ante dñi aſcẽſionem ſtabant ante fores palatii celeſtis expectantes dei miſericordiam: tandem ergo ipſe rex regũ ⁊ dñs dñantium ieſus chriſt⁹ ipſas fores apuit ⁊ ſic glioſe illic ingreſſi ſunt ſancti illi patres: Aman aũt qui eis diu aduerſatus fuerat ſuſpenſ⁹ ẽ in patibulo iferni.

D ¶ Scđo dicta interpretatio cõuenit homini iuſto q̃ dr aſa. hoc ẽ attollẽs. Eſt aũt attollere in ꝓpoſito idẽ ꝙ ſurſum tollere ſeu leuare: ⁊ non idẽ ꝙ auferre. Juſtus igitur debet tria attollere in celũ. Primo man⁹ feruenter orãdo. Pſal. Exaudi dñe vocem deꝓcationis mee dũ oro ad te dũ extollo manus meas ad templum ſc̃tũ tuũ. cauſa aũt quare iuſtus orat deũ ſubdit cum ſubinfert. Ne ſimul tradas me: ideſt tradi permittas cum peccatoribus: ideſt cum demonibus qui anthonomatice peccatores dicuntur. ⁊ cũ operantibus iniquitatẽ qui idem ne perdas me. Quod ſi queras quando debeas orare et manus ad dñm leuare. Audi pſalmiſtam dicentem. Clamaui ad te domĩe: ſcʒ orãdo tota die: expandi ad te manꝰ meas: ideſt oraui frequẽtiꝰ quo potui ⁊ ad hoc nos hortatur apłus Theſſa. v. ſine intermiſſione orate. Et Pſalmiſta ait. Veſpere ⁊ mane ⁊ meridie narrabo: i. orabo. Specialiter aũt eccleſiaſtici ⁊ religioſi debẽt orationi inſiſtere ⁊ manus ad celum iugiter leuare ita vt non ſolũ de die ſed ⁊ nocte hoc agant. Et ad hoc hortatꝛ eos ſpũs ſctũs dicens per os dauid. Ecce nunc: ideſt ſemp. qꝛ de tempore non habemus niſi nunc ſcđm Philoſophos. Benedicite dominũ omnes ſerui domini: id eſt vos qui ad hoc eſtis ſpecialiter electi ⁊ vocati: ideo ſubdit. qui ſtatis in domo domini: id eſt in eccleſia officio ⁊ deputatione in atriis dom⁹ dei noſtri. i. in clauſtris ⁊ religioſis domibus: vos ſpecialiter in noctibus extollite manus veſtras in ſancta ⁊ benedicite dominum. dicit aũt in noctibus ⁊ non in nocte contra illos eccleſiaſticos prebendatos ⁊ religioſos q̃ nõ frequẽtant officiũ nocturnum niſi raro: ⁊ in precipuis ſolennitatibus: ꝙ ſi feceritis benedicat: id eſt benedicet te dominus ex ſyõ: hoc ẽ ex celo q̃ fecit

celũ et terrã.i.viſibilia et inuiſibilia.

E ¶ Quod ſi q̃ras vbi debeas man⁹ orando in celũ leuare audi Aplm̃. i.Thi.ii. dicentẽ. Volo vos orare in omni loco leuãtes puras manus ſine ira ꝛ diſceptatiõe. Declarat aũt qualiter oporteat habere manus puras in or̃one cũ dicit ſine ira ꝛ diſceptatiõe Si vero queras quid operat̃ iſta eleuatio manuũ in or̃one Dico ꝙ opat̃ victoriã de peccatis ꝛ de demonibus. In cuius figura legitur Exod.xvii. Quod cũ leuaret moyſes manus in celuꝫ vincebat iſrl̃: ſi ãt paululum remiſiſſet ſupabat Amalech. Dicit̃ aũt ibi ꝙ manus moyſi erãt graues. Sic ꝛ multi ſunt graues et ſomnolẽti in or̃one. ¶ Secũdo dico ꝙ iuſtus debet attollere in celũ vocẽ ſuã ad deũ laudanduꝫ ſicut feciſſe legitur illa marcella ancilla marthe. Lu.xi. Extollẽs voceꝫ quedã mulier de turba di. Btũs vẽter q̃ te portauit: ꝛ vbera que ſuxiſti. Tercio dꝫ extollere i celũ cor ſuũ ip̃m ad deũ dirigendo. Treñ. iii. Leuemus corda noſtra cũ manibus ad dñm in celos. Et ad hoc hortamur in miſſa dicẽte ſacerdote. Surſuꝫ corda. Cui reſpõdet cler⁹ ꝓ toto populo. Habem⁹ ad dñm. Sed de multis fallit hec reſpõſio: q̃ orãtes et miſſe aſſiſtẽtes habent cor occupatum circa exteriora et nociua.

F ¶ Tertio dicta interpretatio cõuenit virgini marie: q̃ dr̃ aza.i.attollẽs ſeu extollẽs. Ipa eñ primo extulit taꝙ iuſtiſſima man⁹ ad deũ ꝑ deuotã or̃onẽ et adhuc iugiter extollere nõ ceſſat dñ ſine intermiſſiõe orat pro nobis dicẽs illud Pſal̃. Dñe clamaui ad te exaudi me ꝓ pplo ſcꝫ mihi deuoto: intẽde voci mee cũ clamauero ad te. Dirigatur oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo: eleuatio manuum mearũ ſacrificiũ veſptinũ. Et eſt ſenſus: ꝙ ſicut in veteri lege ſacrificiũ veſptinũ erat acceptabilius q̃ matutinuꝫ. Sic et p̃ces v̾ginis marie ſunt corã deo acceptiores q̃ or̃ones et p̃ces quorũcũq; ſanctorum Dicamus ergo ei. O v̾go ſanctiſſima ora ꝓ populo interueni ꝓ clero itercede ꝓ deuoto femineo ſexu: ſentiãt om̃es tuũ iuuamẽ q̃cũq; celebrãt tuam cõmemorationẽ In cuius figura dixit Ozias ſacerdos ad iudith. Nũc ora pro nobis qm̃ mulier ſancta es et timẽs deũ. Judith.viii. Secũdo ipa extulit vocẽ vſq; ad celũ qñ ex ꝓfundiſſima hũilitate di. angelo Luce.i. Ecce ancilla dñi: fiat ꝛc. Nã hec vox i tm̃ attollita eſt ꝙ aſcẽdit vſq; ad dexterã dei patris: et inde fecit deſcẽdere filiũ dei i terris. Pro

pterea dr. Eccli. xxxv. q oratio ſupple marie humiliãtis ſe nubes penetrat. Unde hanc vocẽ tã humilẽ audire deſide rabat qui dicebat Cañ.ii. So net vox in auribus meis. Vox eñi tua dulcis et facies tua de cora. Tertio ipa extulit cor ſuũ ad deũ in omni aduerſita te et neceſſitate: ita vt de ea di ci poſſit illd Danie.xiii. Erat cor eius fiduciã habẽs in dño Et ſic patet de primo libro.

Secũdus liber dr incarna tiõis diuinalis. Eſt autẽ iſte liber ſcriptus intus et foris: intus qdẽ q̃tũ ad vet⁹ teſtamentũ: vbi inuenimus duo magna teſtimonia de hac incarnatione.

B ¶ Primo quidẽ vnã figurã zacha.iii. vbi legit q ppheta zacharias dixit dñz ſibi oſtendiſſe ihesũ ſacerdotem magnũ ſtantẽ corã ãgelo dñi. Et Sathã ſtabat a dextris ei⁹ vt aduerſaret ei. Et dixit dñs ad sathã. Increpet dñs in te ſathã. Et erat ieſus indut⁹ veſtibus ſordidis: et ſtabat ante facie3 angeli: qui ait. Auferte veſtimenta ſordida ab eo. Ad propoſitũ iſte ieſus ſacerdos magn⁹ fili⁹ Joſedeh ſm glo. ord. z ſlr ſm D. Car. pfigurabat ieſũ xp̃m: q eſt ſacerdos in eternũ ſm ordinẽ melchiſedech zi. cui⁹ ſacerdotiũ pfigurauit ipe melchiſedech offerẽs panẽ et vinuz ipi abrahe. Geñ.xiiii. Iſte igitur ſacerdos ſm hũanitatẽ ſtabat corã angelo.i. corã diuinitate pvnionẽ ypoſtaticã: vel ſtabat corã angelo.i. corã facie diuinitatis: quã ab inſtãti cõceptiõis vidit iſte ſacerdos magn⁹ q̃tũ ad portionẽ ſupiorẽ aĩe ſue Sathã ãt ſtabat a dextris ei⁹: vt aduer.ei. Ad lram vt dicit D. Card. zacharias vidit in ſpũ ieſũ filiũ Joſedech et angeluz q iudeis perat ſlr orãtes p reditu ppl'i de captiuitate et repatiõe hierusalẽ: ſed ſathã volẽs eos impedire reſiſtebat: vt ſic impediretur cultus dei: ſed nõ puaiuit. Sed ad ppoſitũ redeuntes ſathan ſtãs vt aduerſet ieſu ſacerdoti magno in cã liberationis ppl'i iſrl'is ſignificat diabolũ q ſp voluit aduerſari xp̃o. Nã et ipm in deſerto temptauit Mat.iiii. Ite3 ipz tradi iudeis p iudã pcurauit. Joh. xiii. Cena facta cũ diabol⁹ miſiſſet in cor vt traderet eũ Judas ſymonis ſcharíotis. Ite3 paſſionẽ eius impedire voluit p vxorẽ Pylati qñ ſcripſit viro ſuo dicẽs. Nihil tibi et iuſto illi: multa eñi paſſa ſũ hodie p viſum pter eũ. Math. xxvii. Itẽ eius reſurrectione3 ipedire voluit p ſatellites ſuos cuſtodiẽtes ſepulchrũ eius Sed in oibus confuſũ ſe vidit diabolus qd notat cũ dicitur; Increpet dñs in te ſahã.i. contra te; hoc eſt eius increpatio

tue male volũtatis effectũ im pediat. O bone deus ſi redẽ ptori noſtro aduerſari volue rit ſathan quid de nobis locu ſtis credenduz erit. Per hoc do ꝙ iſte ſacerdos pri⁹ indu tus erat veſtib⁹ ſordidis: que poſtea iuſſa ſunt ab eo auferri datur intelligi ꝙ ipſe xp̃s aſſũ pſit corpus paſſibile et morta le ſubiectũ hũanis neccitatib⁹: ſed tñ iſte ſordes ablate ſũt ab eo in reſurrectione quãdo re ſurrexit immortalis et impaſ ſibilis. Ro. vj. Chriſtus reſur gens ex mortuis iã nõ morit mors illi vltra non dñabitur Itẽ chriſtus adhuc in mẽbris ſuis veſtibus ſordidis induit ſed auferentur qñ ſtola glie in duemur. Uel iſte veſtes ſordi de quibus induit ihesus ſunt ornamẽta eccl'iaſtica q̃ plerũ ꝗ ſordida et diſſuta ſunt qui bus induitur in ſuis mẽbris. et homines mũdani induun tur p̃cioſis vtpote ſcarleto: ſe rico et hmõi. Uel al'r ſm Do. Cardi. veſtes ſordide ſignifi cãt carnẽ xp̃i ſcruentatã in paſ ſiõe. Eſa. liii. Nos reputaui mus eũ leproſũ. ꝛc. Et eiuſdez lxiii. Omĩa indumẽta mea in quinaui. Sed hec veſtimenta infirmitatis ꝛ penalitatis ab lata ſunt ab eo ĩ morte ſeu po tius in reſurrectiõe ſua qñ in duit ſe fortitudinẽ et decorez. Pſal. Dñs regnauit; ſcʒ in re ſurrectiõe: decorẽ indutus eſt indut⁹ eſt fortitudinem et prec cinxit ſe.

¶ Scdõ infra hunc librũ ve teris teſtamẽti inuenim⁹ vnã pphetiã de hac incarnatione vicʒ Eſa. lx. Ubi dr ſic. Surge illũinare hierl'm: quia veit lu mẽ tuũ: et gloria dñi ſup te or ta eſt. Hanc aũt pphetiã expo nũt ſacri doctores de incarna tiõe ſaluatoris. Uñ glo. interl' di. ſic. O hierl'm que cecidiſti p infidelitatẽ ꝛ que adhuc ia ces ĩ vicijs: ſurge a pctis prio ribus: et illuminare per fidez qꝛ venit lumẽ tuũ. i. filius dei homo factus: q̃ venit illumia re his qui in tenebris et in vm bra mortis ſedẽt: et glia dñi. i. fili⁹ dei: q̃ eſt gloria patris ſu per te orta eſt. i. ortus eſt ꝛ am bulabũt gẽtes in lumine tuo. ſcʒ in lumie fidei credẽdo: ꝛ re ges ſupple oriẽtales ĩ ſplẽdo re ort⁹ tui. i. in illa ſtella q̃ ap puit in ortu tuo: de qua Ma. ij. Uidim⁹ ſtellã eius in oriẽte et venim⁹ adorare eũ. D. aũt Card. poſt glo. ord. di. ſic. O hierl'm. i. o eccl'a militãs ſur ge in fidelibus ppl'is: que ceci diſti in incredulis: ſurge in ec cleſijs: q̃ cecidiſti ĩ ſynagogis ſurge in gẽtibus: q̃ cecidiſti in iudeis: ſurge p cõfeſſionẽ q̃ ce cidiſti p negationẽ: ſurge p vir tutes: q̃ cecidiſti p vicia: ſurge pctm̃ dimittẽdo, ꝛ cũ ſurrexe ris illũinare fidẽ xp̃i ampli⁹ recipiẽdo: qꝛ venit lumẽ tuuz

tibi lōge ante ꝓmiſſum ad redēptionē tuā venturuꝫ: a quo illuiaberis ſi fidem xp̄i ſuſceperis. Idē Do.Cardi. Exponēs hunc paſſū moralr̄ di.ſic. O hierl'm.i.o aīa: ſurge de lecto voluptatis: de ceno ⁊ luto pcti: de ſomno et torpore bene agendo: ſurgeq̄ oino pſtra ta es vētre ⁊ pectore herēs terrenis. Eſa.lii. Cōſurge cōſurge induere fortitudīe tua ſyō: illuminare.i. recipe lumē gr̄e qđ tibi offertur. Ephe.v. Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis et illuminabit te chriſt⁹. Surge per affectū boni: illūinare p intellectū veri. Sequitur in dicto cap. Quia ecce tenebre operient terrā: qr vbiq̄ extra eccl'iaꝫ ſūt tenebre erroris et ignorātie: et caligo pctōꝝ ppl'os ſupple operiet. Sup te aūt orietur dn̄s.i.ſup merita tua incarnabitur fili⁹ dei: qr null⁹ potuit mereri incarnationē filij dei: et gl'ia eius.i. filius dei gl'ioſus in te videbit̄ ſm illud Baruch in terris viſus eſt. Et ambulabūt gentes in lūie tuo et reges. ⁊c. expōe hoc vt prius.

¶ Scđo iſte liber ſcriptus eſt foris q̄ntū ad nouū teſtamētū in quo inuenim⁹ ſcriptū. Jo. iij. vbi xp̄us ſic loq̄tur iudeis. Sic deus dilexit mundū vt filium ſuū vnigenitū daret ſupple ad mortē: vt dicit glo. interl'. Per mundū aūt intelligitur humana natura vt dicit glo. ordi. quā deus pater tm̄ dilexit: q̄ filiū ſuū vnigenituꝫ voluit dare p redēptione illius. Do. aūt Cardi. pulchre exponēs hunc paſſum dicit q̄ hic cōmēdatur dilectio dei ad nos quinq̄ modis.

¶ Primo ex pte dantis quia deus ſupple fecit talem donationē: q̄ cū hō homi faciat aliquā donationem: poſſunt eſſe mlt'e cauſe. Uel quia indiget ei⁹ auxilio: ſicut pauperes dant aduocatis et diuitibus. Uel quia optat eius beniuolentiaꝫ: ſicut ſubdit⁹ dat dn̄o ſuo. Uel quia poſſet eum dānificare: ſicut agricole dāt tyrannis militibus. Modo deus nō indiget noſtro auxilio. Pſal. meus deus es tu: quoniam bonorum meorum non eges. Job.xxii. Quid pdeſt deo ſi iuſtus fuerit: aut quid ei cōferes ſi immaculata fuerit vita tua. Item nec poſſumus eum damnificare. Job tricesimo quinto. Si peccaueris quid ei nocebis: et ſi multiplicate fuerint iniquitates tue q̄d facies cōtra eū? Item nō optat noſtrā beniuolentiā quia ex ea non eſt ei melius.

¶ Secundo cōmendatur dei dilectio ex pte illi⁹: cui facta eſt talis donatio: quia dilexit mundum: id eſt hominem ad ymaginem ſuam factū. Facta eſt ergo talis donatio mūdo

immũdo.i.hoĩ pctõri dei inimico ꝛ viliſſime creature. Unde et de hoc miratur Pſal. dicẽs. Quid eſt hõ ꝙ memor es eius aut filius hois qm viſitas eũ: ſupple carnẽ aſſumendo. Propterea ipſe xp̃s dicit Miere.xii. Dedi dilectaʒ meaʒ .i. vitã in manus inimicorum eius. Et Ro.v. Cũ amici eſſemus recõciliati ſum⁊ deo patri p̃ morteʒ filij eius. Tertio cõmendatur talis dilectio ex p̃te dati: qꝛ filiũ ſuũ vnigenitũ: non ergo ſeruũ ſed filiũ dedit: nõ alienũ ſed ſuũ. Ro.viii. Proprio filio ſuo non pepcit deus: ſed pro nobis omnibus tradidit illũ: non vnũ ex ſuis ſed vnigenitũ ad quẽ tota ſpectat paterna hereditas q̃ totũ p̃ris affectũ poſſidet indiuiſũ Cũ eñ pater habet plures filios: affectus eius in plures diuiſus minor eſt in ſingulis: ſʒ qñ ẽ vnigenit⁊ tũc tot⁊ affect⁊ p̃ris manet ĩ illũ indiuiſ⁊ Preterea poſſet ſtare ꝙ aliq̃s haberet vnicũ filiũ quẽ tamen nõ diligeret ſʒ ꝓpter malã vitã ſuã libenter vellet eũ videre mortuum: ꝛ tunc non eſſet quid magnũ ſi eum daret: ſed ſic nõ fuit de xp̃o qꝛ pater ſũme eũ diligebat Math. xvij. hic eſt filius me⁊ dilectus: in quo michi bene cõplacui. Itẽ poſſʒ ſtare: ꝙ aliquis haberet vnigenitũ bonũ: ſed tamen infirmitoſũ vel inſenſatum qui non faceret niſi grauare domum intantũ ꝙ pater libenter vellet eſſe expedit⁊ de eo: ꝛ tũc nõ eſſet mirũ ſi eũ daret ſed ſic nõ fuit de xp̃o qꝛ vt habetur.j. Corin.i. Ipſe eſt ſapientia et virtus dei p̃ris. Job ix. ſapiens corde eſt et fortis robore. Quarto cõmendatur hmõi dilectio ex p̃te modi: qꝛ daret. Nõ dicit vt redderet vl' venderet aut mutuo concederet: qꝛ nullus meruit filij dei incarnationeʒ: nã vt hẽt. Job xviij. Neſcit homo p̃ciuʒ ei⁊: ſcʒ incarnatiõis filij dei. Propterea dicit paul⁊ tit.iii. Nõ ex opibus iuſticie.ꝛc. Quinto cõmendatur hmõi dei dilectio ex fine ꝓpter: quẽ datus eſt: qꝛ vt omnis qui credit in eum non pereat ſed habeat vitam eternaʒ qua nichil optabili⁊ nichilꝙ melius. ¶ Moraliter Sicut deus pater fuit maxime liberalis erga nos in hac ſancta incarnatione: ita vt nobis dederit filiuʒ ſuum vnigenitum. Sic ꝛ nos debemus propter eũ eſſe liberales ad paupes quos reputat tãꝙ mẽbra ſua: ſʒ p̲fecto auar⁊ nõ daret p̱ deo denariũ aut micã panis: q̃ p̱ eo dedit filiũ ſuũ quo nihil ẽ mai⁊. Itẽ delicat⁊ nõ vult dare deo vnũ ieiuniũ aut leuẽ p̃niam p̱ quo tñ merito deberet dare mille vitas ſi haberet.

I ¶ Modus aſit quo hec in

carnatio facta eſt patere po-
teſt in reb⁹ naturalib⁹, et po-
tiſſime i tonitruo: in quo mul
ta cõcurrũt. Primum eſt vio
lẽta nubis fractio. Scđm cho
ruſcatio que eſt accenſio vapo
rum ſiccorũ. Tertiũ caſus la-
pidis deorſum. Quartũ inũ
datio aq̃rũ ꝛ hymbriũ ſequẽ-
tium. ¶ Ad ppoſitũ ſic factũ
eſt ſuo modo i hac incarnatio
ne. Prio q̃dẽ tũc facta eſt fra-
ctio nubis qñ adueniẽte veri-
tate ceſſauit figura: et qñ ille
q̃ olim appebat ꝛ loquebatur
ſctis pphetis in nube carne in
duta locut⁹ eſt apte. Et de hoc
ps. Intonuit de celo dñs: vcꝫ
tẽpore pr̃iarcharũ et pphetarũ. et altiſſim⁹ dedit vocẽ ſuã:
ſcꝫ ex quo eſt homo fact⁹. Nõ
ergo ampli⁹ dat vocem alienã
vcꝫ pphetarũ: ſꝫ ſuã ore ad os
loquẽs nobis. Et hoc ẽ qđ di
cit pau. Heb. i. Multipharie
multiſq; modis olim deus lo
quẽs pr̃ib⁹ in pphetis nouiſſi
me dieb⁹ iſtis locut⁹ eſt nobis
in filio ¶ Scđo ſecuta eſt cho
ruſcatio: qñ vcꝫ gabriel cũ in-
gẽti luce deſcẽdit ad virginẽ.
vñ Aug. in pſona ꝟgis marie
in quodam ſermone dicit ſic
Uenit ad me Gabriel archãge
lus: facie rutilãs: veſte chorũ-
ſcãs: inceſſu mirabilis. ¶ Ter
tio deſcẽdit lapis in terrã: qñ
fili⁹ dei deſcẽdit i vterũ ꝟgis.
Hic eſt igit̃ lapis ille reproba
tus a iudeis q̃ tãdẽ fact⁹ eſt in
caput ãguli iudeos ꝛ gẽtiles
i vnũ cõnectẽs. de quo ps. La
pidẽ quẽ reprobauerũt edifi-
cãtes hic fact⁹ eſt i caput ãgu-
li. ¶ Quarto ſecuta eſt abun
dãtia aquarũ: ſcꝫ gr̃arũ et do
noꝝ dei. Nã extũc cha[t]aracte
celi apte ſũt ꝛ facta eſt pluuia
ſup terrã: nõ q̃dẽ. xl. dieb⁹ ꝛ to
tidẽ noctib⁹ ſicut factũ eſt tpe
diluuij Geñ. vij. ſed vſq; in finẽ
ſclĩ nõ ceſſabũt iſte aque gr̃aꝝ
deſcẽdere ſup terrã. Et hoc eſt
qđ orabat Eſaias. xlv. dicens.
Rorate celi deſuper et nubes
pluãt iuſtũ apiat̃ terra: ſcꝫ vte
ri ꝟgialis. et geriet ſaluatorẽ.
R ¶ Moraliter tonitruum
ſignificat terribilẽ diẽ iudicij
Dr̃ ei tonitruũ. q. ton⁹ terrẽs
et pfecto illa vox tube Surgi
te mortui venite ad iudicium
oẽs terrebit tam bonos q̃ ma
los: precipue aũt illa vox. Ite
maledicti i ignẽ eternũ ſupra
modũ terrebit malos. Vñ ps.
A voce tonitrui tui formida-
bũt. Si eñi in trãſfiguratione
dñi apl̃i audiẽtes illã dulciſſi
mã vocẽ pr̃is dicẽtis. Hic eſt
fili⁹ me⁹ dilect⁹, intm̃ timue-
rũt q̃ ceciderũt in facies ſuas
q̃d credẽdũ erit de illa terribi
li ꝛ ſtupẽda voce iudicis ipla
cabilis ieſu xp̃i⁹ Et hoc eſt qđ
dr̃ Job. xxvi. Et cũ vix paruã
ſtillã ſermõis ei⁹ audierimus
qs poterit tonitruũ magnitu
dinis illi⁹ intueri⁹ q. d. q̃ val
de durũ erit illud audire.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis: de quo in themate ſubinfertur: ſignatū ſigillis ſeptē. Unde ſub tertio ſigillo inuenim⁹ adhuc vnū ſecretū qđ eſt ſextū ī ordine vcʒ ꝙ pnīa ſeu ſatiſfactio in mortali pctō facta tnꝗtū hmōi non eſt remiſſiua in aliquo pene ī foro dei debite rōne delictorū preteritorū et iaʒ remiſſorū quo ad culpā. Iſtud ſecretū ponit doc. ſan. iiij. ſētē. di. xv. q. i. art. iij. q. ij. in ca. qſtiūcule. Qđ quidē ſecretū aperitur duplici claue.

¶ Primo claue figuratiue declaratiōis. Scribit el Geñ. iiij. ꝙ cū Abel et Caym obtuliſſent ſacrificiū dño: reſpexit dñs ad Abel ⁊ ad munera ei⁹ Caym aūt ⁊ ad munera ei⁹ nō reſpexit. ¶ Ad ppoſitū Abel q̄ interptatur luct⁹ ſignificat verū penitētē q̄ ſatiſfacit ī grā lugēdo pctā ſua: cui⁹ munera ſunt deo accepta: vtpote ieiunia orōes ⁊ elemoſyne q̄ ſunt ptes ſatiſfactiōis. Caym vero q̄ interptatur poſſeſſio ſignificat pctōres quos adhuc poſſidet diabol⁹ per pctm̄: eo ꝙ vere penitēt etiā quicq̄d exteri⁹ oſtēdāt: et ideo de⁹ non reſpicit ad eorū munera. i. illa nō approbat nec acceptat in partem ſatiſfactionis pluſꝗ ſi illa non facerent: ꝗuis tñ meli⁹ ſit talia opera facere ꝗ oīno omittere: proſunt eniʒ ad multa: ſed non ad ſatiſfaciendum in foro dei.

¶ Scdō aperit claue auctoritatiue pbationis. Nam dñs loquens ad illos qui credunt poſſe ſatiſfacere ī mortali peccato dicit ſic Eſa. i. Audite verbum dñi principes ſodomorū auribꝰ percipite legem dei veſtri popul⁹ gomorre: quo mihi multitudinem victimarū veſtrarū dicit dñs plen⁹ ſum holocauſta arietū et adipem pinguiū et ſanguine vitulorū et agnorū et hircorum nolui. Cū veneritis ante cōſpectum meū quis queſiuit hec de manibus veſtris. Ne offeratis vltra ſacrificium fruſtra: incenſum abhoīatio eſt michi. Et deſequitur. Et cū extēderitis manus veſtras auertā oculos meos a vobis. Et cū multiplicaueritis oratiōem non exaudiam: et cauſa hui⁹ ſubditur. Manus enim veſtre ſanguine plene ſunt. i. pctō. Et poſt pauca oſdit qualiter agēda ſit penitētia cū ſubiūgit dicēs. Lauamini mundi eſtote auferte malū cogitationū veſtrarū ab oculis meis: q̄eſcite agere peruerſe: diſcite benefacere. Item dñs Eſaie. lviij. reprobat ieiunium factū ī mortali pctō di. Ecce ī die ieiunij vrī inuenitur voluntas vrā ⁊ oēs debitores vros repetitis. Ecce ad lites et cōtētiōes ieiunatis et pcutitis pugno impie. Nolite ieiu

nare ſicut vſq ad hãc diem vt audiat in excelſo clamor veſter. Et qr iudas voluit ſatiſfacere in mortali pctõ reſtituẽdo triginta denarios iudeis dicẽs. Peccaui tradẽs ſãguinẽ iuſtũ: ideo talis reſtitutio nullomõ ſibi pfuit. Similit Pau. hebreo. xii. de Eſau loquẽs dĩt q nõ iuenit pñie locũ q̄q̄ cũ lachrymis inquiſiſſet eã. Et hui9 ratio aſſignat Ge. xxvii. Ubi legit q eſau oderat frem ſuũ iacob p bñdictione qua bñdixerat ei pr. Uñ ꝛ dicebat in corde ſuo: veniẽt dies luct9 pris mei ꝛ occidã iacob frem meũ. Itẽ. ii. Macha. ix. Legit q anthioch9 celeſtus orabat dñm a quo nõ eſſꝫ miaꝫ cõſecutur9. Propterea ſaluator nr dat nobis ſalubre documẽtũ di. Lu. iii. facite fruct9 dignos pñie. Ubi notãdũ q qdã faciũt pñiaꝫ ſed nõ fructus illi9 ſicut illi qui faciunt opa de genere bonorũ in peccato mortali. qdã neutrũ faciunt ſicut eſt de illis q nullum bonũ faciũt: qdã aũt vtrũq faciũt: ſicut patet de illis qui faciũt multa bona opa cũ grã ꝛ charitate: ꝛ tales ſunt pauci. Unde Criſo. ſup matheũ dicit Quod non ſufficit veris penitentibus peccatum dimittere ſed oportet fructũ boni operis ferre. Et dat exẽplũ de medico cui nõ ſufficit euellere ſagittã de femore ſed oportꝫ medicamẽtũ vulneri apponere.

M ¶ Circa hoc igit ponũtur tres veritates. Pria veritas. Et ſi nullus immortali poſſit deo ſatiſfacere nõ tamẽ ſunt penitentie iniũcte omittende: prima ps ſatis patuit. ſed ſecunda pbatur quia talis eſt trãſgreſſor pcepti eccl̃ie et potiſſime hoc intelligit vbi penitẽti pfigit termin9 pñiaꝫ implẽdi ꝛ ſine cauſa rationabili huiuſmõi ẗminũ trãſgredit: talis ergo implẽs penitẽtiam in mortali ꝛ ſi nõ ſatiſfaciat in foro dei: nichilominꝰ vitat nouã trãſgreſſionem quã icurreret nõ ſatiſfaciẽdo

N ¶ Secũda veritas penitẽtia in mortali pctõ facta ꝛ ſi nõ ſit meritoria aut ſatiſfactoria in foro dei ẽ tñ ad multa vtilis ꝛ fructuoſa. pria ps ſatis patet. ſed ſecũda probat ſic. Nã huiuſmodi pñia deũ ad miſerãdũ prouocat. Item hoĩem ad bñfaciẽdũ habilitat ꝛ facilitat. Itẽ p eã omiſſionẽ ꝛ nouũ reatũ deuitat. Itẽ cor pctõris ad verã pñiaꝫ illuſtrat vtdĩt Gre. ꝛ recitat de pe. diſt. v. falſas ꝛ ideo nullo modo eſt dimittenda.

O ¶ Tertia vitas. Si qs p tẽ ſatiſfactiõis ꝛ pñie i grã p ſoluerit ꝛ ptẽ i mortali pctõ ſi in illo deceſſerit p illa ſcdã pte etnaliter i inferno puniet. Probatio. Nã ſm btm Tho. ꝛ dñꝫ Petrũ de palude i. iiij.

m. iiii.

ſtētiarū. Ad verā ſatiſfactionem ī foro dei requirit̄ ꝙ fiat cum amicitia dei acceptantis modo peccatum mortale impedit talem amicitiam cū tollat charitatem: igitur. ⁊c. Et hoc eſt qđ dicit apl̄us. i. Cor. xiij. Si (inquit) diſtribuero in cibos pauperum oēs facultates meas: et ſi tradidero corpus meum ita vt ardeam: charitatem aūt non habuero nichil michi prodeſt: ſupple ad ſatiſfactiōem ſicut nec ad meritum aut premium eternum Reſolutorie ergo tenendū eſt ꝙ ſi quis ī mortali peccato diceret omī die vnum pſalteriū et daret pauperebꝰ mille aureos: ieiunaretqꝫ in pane ⁊ aqua: et ſic de aliis operibꝰ ſatiſfactoriis/in nullo diminueret penam ī foro dei ſibi iam debitam ⁊ taxatam ex ordinatione diuine iuſticie. Ex quo patet ꝙ plus prodeſt vnū ieiunium in gratia ꝙ̄ cētum in peccato. Et plus vnum denariū porrectū pauperi ex charitate: ꝙ̄ milia auri ⁊ argenti diſtributa cū peccato mortali. Et idem dicendū eſt de oratione: vt expreſſe habet̄ de cōſe. di. v. Non mediocriter. Attendat igit̄ quiſqꝫ quādo qualiter et vbi ſatiſfacere debeat: vt ad eternam gloriam perueniat. Quā nobis cōcedat. ⁊c.

¶ Sermo. xix.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notādū ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.

Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De prīo lib. ſcribit̄ Mathei. i. Liber gn̄atiōis ieſu xp̄i In cuius libri cap. xviij. legit̄ ꝙ Aza genuit Joſaphat. Ubi notādum ꝙ Joſaphat interpretatur iudicās. Hec autem interpretatio cōuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet
- Jeſu chriſto.
- Uiro iuſto.
- Uirgini marie.

B ¶ Prīo igitur conuenit̄ Jeſu xp̄o qui merito dr̄ Joſaphat. i. iudicās: qr vt habetur Joh. v. Pater om̄e iudicium dedit filio. Et in p̄s. Judicabit orbem terre in equitate: et pp̄l̄os in veritate ſua. Et hoc fiet ī iudicio gn̄ali. Ip̄e etiam nūc iudicabit vnūquēqꝫ ī articulo mortis: ſꝫ hoc fit occulte tunc aūt iudicabit manifeſte. Nam ipſe erit tunc iudicans his modis.

videlicet
- Aperte.
- Juſte.
- Seuere.

C ¶ Prīo quidez aperte. ij. Cor. v. Oēs nos manifeſtari opꝫ ante tribunal xp̄i: vt vnuſ

quiſq; recipiat ꝓut i corpore geſſit: ſiue bonū ſiue malū. Et .i.Cor.iij. Tunc vniuſcuiuſq; opus manifeſtū erit. Et in ps Deus manifeſte veniet: de⁹ nſ ſcʒ q̄tū ad hūanitatē. et nō ſilebit: ſed ſup. apte arguet pctōres ꝛ eorū peccata tā occulta q̄ manifeſta. Nam libri cōſciētiarū qui nūc inuoluti ſūt tūc aperiētur ꝛ iudicabūtur mortui ex his q̄ ſcripta erūt in libris ſm opa eorū: vt hr̄ Apoca.xx. et Dan̄.vij. Judicium ſedit ꝛ libri aperti ſunt.

¶ Scdo iudicabit iuſte. vn̄ ps Juſtus es dn̄e ꝛ rectū iudiciū tuū. Dicit ergo Juſ⁹ es: ergo timeāt iniuſti et pctōres. dn̄e: ergo timeāt ſupbi q̄ dicūt nō ſeruiem⁹ dn̄o. et rectū: ergo timeāt diſtorti. iudiciū tuū: ergo timeāt iudicādi. Qr ergo iuſte iudicabit ideo corrumpi non poterit tiore aut amore odio vel munere: ſed ab eo iudicati merito dicere poterūt illud Dan̄.iij. Peccauim⁹ et inique egim⁹ recedētes a te: et deliq̄m⁹ in oīb⁹: et precepta tua nō audiuim⁹: nec obſeruauim⁹: nec fecim⁹ ſicut preceperas nobis vt bene nobis eſſet. Oīa ergo que induxiſti ſuper nos: et vniuerſa que feciſti nobis i vero iudicio feciſti: et tradidiſti nos in manib⁹ inimicoꝝ noſtrorū: ſcʒ demonū iniquorū et peſſimorū preuaricatorūq;: et regi iniuſto ꝛ peſſimo vltra oēʒ terrā. ſ. lucifero.

¶ Tertio iudicabit ſeuere et īplacabiliter. vn̄ Prouer.vi. zelus ꝛ furor viri. i. xp̄i nō parcet in die vindicte: nec acq̄eſcet cuiuſq; precibus: nec recipiet ꝓ redēptione dona plurima. Propterea Sophonias.i.c. deſcribēs diē iudicij vocat eā diē amarā: diē ire: diē tribulationis ꝛ anguſtie: diē calamitatis ꝛ miſerie: diē tenebrarū et caliginis: diē nebule ꝛ turbinis: diem tube ꝛ clangoris. Hec igitur attēdēs ꝛ timēs regius propheta Dauid aiebat. Cōfige tiore tuo carnes meas .i. carnales concupiſcētias: vt xp̄o confixus ſim cruci. a iudicijs em̄ tuis timui: vcʒ a iudicijs mortis ꝛ gehenne. et ideo feci iudiciū et iuſticiam: ſcʒ de meipſo i p̄nti: vt non tradas me calūniātib⁹ me: ſcʒ demonibus: ſed ſuſcipe ſeruū tuū in bonū: vt ſcilʒ des michi grām bene operādi. non calūniētur me ſuperbi: id eſt non per calūniam ſuam me capiāt ſuperbi ille demōes i hora mortis mee: vel i extrēo illo iudicio.

D ¶ Scdo dicta interpretatio cōuenit hoī iuſto: q̄ dr̄ Joſaphat: hoc ē iudicās. Dʒ ei ſe ipſʒ iudicare i p̄nti vt n̄ iudicet a deo i futuro: qr vt hr̄.i.Cor.xi. Si noſmetip̄os diiudicarem⁹ non vtiq; diiudicaremur.

E ¶ Pro quo notādū q̄ ſicut i foro ſeculari tria ſūt: ita

et foro pniali. Nam i foro ſeculari primo delictuȝ publicatur i curia i facie iudicis: ſic ꝛ i foro pnie delictū publicādū eſt corā iudice aīe.i.corā ꝯfeſſore ſꝰs. Os iuſti meditabitur ſapiaȝ et lingua eiꝰ loquetur iudicium Ille eniȝ ſapiam meditatur qui ppoīt cōfiteri: et ligua illiꝰ loquitur iudiciū q̄ diſcrete cōfitetur pctm̄ ſuū cū oībꝰ circūſtātijs. In cuiꝰ figura legitur Mat.i.ꝙ iudas q̄ interp̄tatur cōfitēs genuit phares.i.diuiſionē et diſtinctionē pctōꝝ et circūſtātiarū: et ȝarā.i.ortētē qꝛ ꝑ verā cōfeſſionē oritur et naſcitur penitēs deo: de thamar id eſt de amaritudine cordis.

¶ Scḋo reatu publicato et ꝓbato reus punitur. Sic ꝛ publicato pctō i cōfeſſiōe penitēs dȝ puniri ꝑ ſatiſfactiōeȝ cōdignā vn̄ ꝑs. Beati q̄ faciūt iudiciū et iuſticiā in oī tpe. Et reuera beati: qꝛ ꝑ hoc euadūt penas tā inferni ꝙ̄ purgatorij: qꝛ vt habetur Naū.i. Nō cōſurget duplex tribulatio. Sicut etiā videmꝰ i foro ſeculari ꝙ q̄ mutilatur nō ſuſpēdit. Itē bn̄ dicit in oī tpe: qꝛ lȝ de malefactoribus ſclaribꝰ nō fiat vīdicta in die feſto: tn̄ de pctīs vindicta ſumēda eſt omi hora: oī ſtatu oī tpe ꝛ oī loco. Et hoc eſt qḋ dt ꝑs i pſona penitētis. Peccatū meū cōtra me eſt ſcꝫ.i.ſp ſum cōtrariꝰ illi. ¶ Tertio ſepe reꝰ iudicio dato forbanizatur. Sic ꝛ i foro pnie hȝ forbanizare ſuum pctm̄ ipe penitēs Jo.viij. Uade ꝛ āpliꝰ noli peccare. Et ſicut forbantȝatus reducēs reꝰ eſt mortis, et ſibi deteriꝰ eſt ꝙ̄ ante. Sic eſt de illo q̄ poſt ꝯfeſſionē redit ad pctm̄ In cuiꝰ figura dictū eſt paralitico ſanato a xp̄o Johan.v. Uade ꝛ amplius noli peccare ne deterius tibi contingat.

¶ Tertio dicta interp̄tatio cōuenit btē Ꝟgini. Ipa ei iudicauit ſe minorē filio cū dt Ecce ancilla dn̄i Lu.i. Itē iudicauit ſe habiturā honorē perpetuū: ex quo cōcepit dei filiū dicens vbi ſupra. Ecce ex hoc: ſcȝ ꝙ cōcepi dei filiū beatā me dicēt oēs gn̄atiōes. Item iudicatura eſt.xij.tribꝰ iſrael cū apoſtolis: de qbꝰ Math.xix. Sedebitis ſuꝑ ſedes iudicātes duodecim tribꝰ iſrael. Immo ipa ſtabit in eminētiori loco poſt filiū ſuū. In cuiusfigura legitur iij.Regū.ij.ꝙ Salomon iuſſit preparari ſue mr̄i thronū q̄ ſedit ad dexterā eiꝰ. Itē de hoc alia figura hr̄ Judicū.iiij.de delbora prophete vxore lapiath que iudicabat ppl̄m dn̄i. Applic.ē facit.ꝛ ſic pȝ de primo

Secūdꝰ liber dr̄ incarnatiōis diuinalis. Hic aūt liber ſcriptus eſt intus ꝛ foris Intꝰ q̄dē q̄ntū ad vetꝰ teſtamētū: et foris q̄ntū ad nouū: intꝰ ꝗ inuenimꝰ de hac ſcīſſia icarnatiōe duo magna teſtiōnia.

S Pꝛio inuenim⁹ vnã figu.
Judicũ.xiiij.Ubi legit ꝙcũ ſe
mel Sãſon ꝑgeret ad quãdaꝫ
ciuitatẽ inuenit leonem in via
quem manu arripiẽs ſine gla
dio ipꝫ infruſtra diuiſit ꝛ di=
lacerauit: ſicq; mẽbꝛatim di=
ſperſo receſſit. Cũq; nõ multo
poſt ꝑ eãdẽ viã rediret cõperit
ĩ oꝛe leõis examẽ.i.ↄgregatio
nẽ apũ ac fauũ mellis de q̇ gu
ſtauit ꝛ cõedit. Poſt hec cũ ve
niſſꝫ ĩ ciuitatẽ ꝛ eũ circũſtarẽt
xxx. viri ꝓpoſuit eis ꝓbleuma
vnũ adijciẽs ꝙ ſi illõ ſoluerẽt
daret eis.xxx.tunicas ꝛ totiđ
ſyndones : ꝓbleuma aũt hoc
erat. De cõedẽte exiuit cib⁹:et
de foꝛti egreſſa ẽ dulcedo. Cũ
q; hui⁹ interꝑtationẽ dare nõ
poſſẽt tãdeꝫ cõſuluerũt vxoꝛẽ
ei⁹ alienigenã q̃ indicauit eis
eo ꝙ a viro ſuo ipſam interꝑta
tionem audierat:et ſic lucrati
ſũt dicta ſpolia. ¶ Ad ꝓpoſi
tũ Paulus đt ꝙ oĩa ĩ figuris
cõtigebãt illis:opꝫ ḡ excutere
granũ de palea. Mel igit ẽ di
uinitas ſaluatoꝛis nr̃i dei:ſm
illõ Eccl.xxiiij. Spũs me⁹ ſuꝑ
mel dulcis ꝛ hẽditas mea ſuꝑ
mel ꝛ fauũ. Sicut eĩ mel gñat
ſine cõmixtiõe maris ꝛ femĩe
ita ꝛ xp̃s ſine ſexuũ cõmixtiõe
Quid ḡ ẽ ꝙ de cõedẽte exiuit
cib⁹ niſi ꝙ de ꝟgie maria exi=
uit xp̃s q̇ eſt cib⁹ quẽ in ſacro
altaris ſumim⁹ : ſm ꝙ ipſe đt
Joh.vi. Caro mea ꝟe eſt cib⁹
Sil' de foꝛti egreſſa eſt dulce
do qñ de beata ꝟgie q̃ eſt illa
mulier foꝛtis De qua ꝓuerb.
xxxi. Mulierẽ foꝛtem q̇s inue
niet.egreſſa eſt illa celeſtis dul
cedo:vtꝫ diuinitas filij dei:de
qua q̇dẽ dulcedine ſcribit ĩ pſo
Q̃ magna multitudo dulcedi
nis tue dñe quã abſcondiſti ti
mẽtib⁹ te. Et alibi. Paraſti in
dulcedine tua:o tu de⁹ pauꝑi
.i.humili q̇ eſt pauper ſp̃tũ ad
ſuã eſtiationẽ. Sꝫ q̇d eſt dictu
ꝙ illi.xxx.hoĩes neſcierũt ꝑ ſe
ſoluere ꝓbleuma Sãſonis ni
ſi ꝙ null⁹ põt ſufficiẽter ſolue
re archana ꝛ ſubtilitates ĩcar
natiõis filij dei ſm ꝙ ait Hie
rony.ad Euſtochiũ. Natura
inquit nõ capit:et vſus neſcit
ſup.hoc myſteriũ ꝑfecte. Mu
lier aũt alienigẽa q̃ reuelauit
ꝓbleuma eſt fides nr̃a q̃ recte
đr alienigena : q2 a deo venit.
Hec eñi mulier reſerat fideli=
bus iſtud ꝓbleuma ſp̃tũ ſuffi=
cit ad ſalutẽ. Ille aũt.xxx.ve=
ſtes ꝛ totidẽ camiſie quas pꝛo
miſit Sãſon interpꝛetib⁹ ſui
ꝓbleumatis ſignificãt illõ pꝛe
mium celeſte qđ ꝓmittit dñs
veris interpꝛetib⁹ pꝛobleuma
tis.i.veris fidelibus. Item de
foꝛti egreſſa eſt dulcedo quan
do de oꝛe gabꝛielis qui inter=
pꝛetatur foꝛtitudo dei egreſſa
eſt illa dulcis ꝛ amena saluta
tio angelica. Aue gratia ple=
na dominus tecum. ¶ Moꝛa
liter tunc mel in oꝛe gerimus
quando de deo reuerenter et

deuote loquimur aut preces ad eū fundim⁹. Unde ꝛ Pſal. dicebat: ꝙ dulcia faucib⁹ meis eloquia tua: ideſt mandata ſup mel oꝛi meo. Itē tunc mel in oꝛe gerimus quotiēs ꝓximū inſtruim⁹ aut a pctō reuocam⁹. Sed ꝑfecto de multis poteſt dici illud Pſal. Os tuū habūdauit malitia et lingua tua cō. d. ſedēs ad fratrem t. loquebaris ꝛ aduerſ⁹ filium mr̄is tue p. ſe. ſcꝫ de eo detrahendo ſuſurrādo ꝛ huiuſmōi. ℂ Scdo īfra hunc librū inuenim⁹ vnā ꝓphetiam Pſal. xxxix. Ubi pſalmiſta loquēs in pſona filij dei loquentis ad patrē ſic ait Sacrificiū ꝛ oblationē noluiſti tu ſupple deus pater: qꝛ vt di. glo. oꝛd. xp̄o veniēte in hunc mūdū deus pater noluit ea que erant figura illius.

M ℂ Pꝛo quo notādū ꝙ quatuoꝛ: ſacrificium. oblatio. holocauſtū: ꝛ ꝓ pctō: ſic inter ſe differūt. Nā ſacrificium de animalib⁹ fiebat vt de pecudibus bobus volucrib⁹ ꝛ huiuſmodi. ſic tñ ꝙ vna ps cōburebat̃ reliq̄ aūt cedebat ī ſoꝛtē miniſtroꝝ tēpli Oblatio aūt fiebat de ſimila thure oleo ꝛ huiuſmodi. Holocauſtū vero de quocūqꝫ fieret totū cōburebatur: ſed pꝛo peccato erat ſacrificiū ſiue oblatio q̄ offerebatur ꝓ pctō: ꝛ hoc gen⁹ oblationis erat multiplex in ſpecie: vt habet̃ in leuitico. Hoc igit̃ ſuppoſito ꝓ declaratiōe terminoꝝ ſ₃ ſic textus. Sacrificiū ſupple aialiū ꝛ oblationē: de quocūqꝫ fiat: noluiſti: tu ſupple de⁹ pater ꝛ ſunt verba filij ad p̄rem: ipē igitur deus pater noluit iſta abſolute ꝛ ꝓpter ſe ꝛ ſimpliciter: ſed voluit deuotionē offerētium: qꝛ vt di. Augu. Nūꝙ in odoꝛibus ſacrificioꝝ delectatus eſt dn̄s niſi in fide ꝛ deſiderio offerentis. Uel noluit deus iſta vt res: ſed vt ſigna vt ſ₃ dn̄s car. vñ Eſa. j. holocauſta arietū ꝛ adipē pinguium ꝛ ſanguinē vituloꝝ ꝛ agnoꝝ ꝛ hyrcoꝝ nolui.

I ℂ Sed poteſt q̄ri cur ipē dn̄s pcepit ſacrificiū ſibi offerri ex quo illud nult. Reſpondeo ne ipi iudei illud ydolis offerrēt leuitici decio ſeptio. Adolebit ſacerdos adipē in odoꝛem ſuauitatis dn̄o ꝛ neſquaꝙ immolabūt hoſtias ſuas demonib⁹. Nunc aūt iſta nullo pacto offerri debent nō eñ in lege grē mactande ſunt hoſtie ſed cōſciētie. Propterea ipē dn̄s dicit Eſa. j. Ne offeratis vltra ſacrificiū fruſtra incenſū eñ abhominatio eſt michi. Sequitur in Pſalmos. Aures aūt pfeciſti michi. i. perfectā obedientiā dediſti michi. q. d. xp̄s ad patrē Nec per ſacrificia aut oblationes placatus es humano ge-

neriſʒ pobediētiā meā. Phi.
ij. Factus obediēs pr̄i vſqʒ ad
mortē. Sequit̄ Holocauſtum
qđ ſcʒ totū intendit̄ ⁊ p pctō:
ideſt ſacrificiū vel oblatio q̄
offertur p pctō nō poſtulaſti
tu ſupple pater. vñ Eſa. j. dicit
Cum veniretis ante cōſpectū
meū qs queſiuit hec de mani
bus veſtris: tunc dixi ecce ve-
nio: ſcʒ ad me offerendū in ſa-
crificiū tibi acceptiſſimū pro
pctō totius mūdi. vbi glo. or.
Cū ſacrificia ceſſent cōſtat ve-
niſſe chriſtum. Et glo. Interl.
temp⁹ eſt vt veniāt pmiſſa q2
auferunt̄ promittentia. Dns
car. Tūc ſcʒ cū oēs ad ſacrifi
cia carnalia ⁊ nō ad laudē dei
currerēt. Dixi facto qđ pri-
us annūciauerā per pphetas
Ecce factus viſibilis venio in
mūdū. Johā. xvj. Exiui a pr̄e
⁊ veni in mūdū. Et ne dicat̄:
q̄ a caſu ⁊ ſine magna puidē-
tia venit filius dei in mūdum
ſubiungit. In capite libri ſcʒ
pſalmorū dauid ſcriptū eſt
de me: vcʒ ibi. Beatus vir qui
nō abiit in cōſilio impiorū ⁊
in via pctōrū nō ſtetit. ⁊c. Nā
ille pſalmus recte intelligit̄
de xp̄o vſqʒ ibi. Nō ſic impii.
Uel alit̄ iſte liber ſm̄ de lyra
eſt liber diuine p̄deſtinatiōis
de quo in Pſal. Deleant̄ de
libro viuentiū ⁊ cū iuſtis. ⁊c.
Caput hui⁹ libri eſt illud qđ
prio ⁊ principalit̄ ptinet ad
diuinā p̄deſtinationē cuiuſmo
di eſt myſteriū incarnationis
per qđ hoies inducunt̄ ad vi
tā eternā. Et ideo bñ dicit. In
capite libri: ſcʒ diuine p̄deſti-
natiōis. Alter liber iſte eſt no
uū teſtamētū cui⁹ caput ē il-
la ps q̄ cōtinet ſācta euāgelia
In capite ergo hui⁹ libri ſcri
ptū eſt de me vt facerē volūta
tē tuā: ſcʒ ibi Johā. vj. deſcen
di de celo nō vt faciā volūtatē
meā ſed volūtatē eius qui mi
ſit me. Et q2 volūtas delibera
tiua xp̄i hois ſemp erat cōfor
mis diuine: voluntati ideo
ſubditur: deus me⁹ volui: ſcʒ
facere volūtatē tuā. Eſa. liii.
Oblat⁹ eſt q2 ip̄e voluit: ⁊ le-
gē tuā: ſcʒ charitatis ⁊ gr̄e ha
bui in medio cordis mei. Hāc
ergo legē charitatis habuit
xp̄s nō in armariolo aut ſtu-
diolo: ſed in medio cordis ſui
Uñ. Ephe. v. xp̄s dilexit nos
⁊ tradidit ſemetipſum p no-
bis oblationem ⁊ hoſtiā deo
in adorem ſuauitatis.

¶ Secundo iſte liber ſcript⁹
eſt foris q̄tū ad nouū teſtamē
tum in quo inuenim⁹ ſcriptū
Col. ij. Qđ in xp̄o habitat oīs
pleītudo diuītatis corpalit̄:
ſup quo glo. Interl. dt. q̄ ſic
habitat dīnitas ī xp̄o q̄ pſo-
nalit̄ ē ei vnita: q̄ nō eſt in ali
qua creatura alia. Nō eñi vt
dicit de lyra in xp̄o fuit tātū
diuinitas p eſſētiā pñtiā ⁊ po
tētiā: per quē modū eſt in om
nib⁹ creaturis. Uel per gr̄am

per quẽ modũ ẽ in oĩb⁹ iuſtis
ſed per vnionẽ ꝑſonalẽ : ⁊ iſte
mod⁹ eſt valde ſingularis et
tm̃ xp̃o hoi cõueniẽs. dicit au
tẽ corporaliter .i. veraciter ⁊
nõ vmbraliter. Uel q2 ſenſibi-
liter diuinitas p xp̃m nobis
innotuit. aliter em̃ nõ pote-
rat diuinitas in ſenſũ veni-
re niſi corp⁹ aſſũpſiſſet: vt em̃
di. dñs Car. Prophetis ap-
paruit diuinitas in aereo cor-
pore vel in ſola ymaginatiõe
ſed in xp̃o hoie corporaliter
Johã .j. Uerbũ caro fctm̃ eſt.
Item notãter di. Apl's. ꝙ in
xp̃o habitat oĩs plenitudo di
uinitatis . q2 hoc ſoli xp̃o eſt
ꝓpriũ: in alijs aũt iuſtis habi
tat ps illi⁹ plenitudis ⁊ hoc ẽ
qđ dicit. Johã.j. de plenitu-
dine ei⁹ nos oẽs accepim⁹. nõ
aũt dicit plenitudinẽ accepi-
m⁹: ecõtrario aũt de malis ⁊
pctõrib⁹ poteſt dici ꝙ in ip-
ſis habitat plenitudo malitie
⁊ iiquitatis. Nã hodie de mũ
do iſto poteſt dici illud Gene
ſis vi. Corrupta eſt terra co-
rã dño ⁊ repleta eſt iniqtate
vbi di. glo. Interl. ꝙ p terrã
in ꝓpoſito intelligit hõ q de
terra ẽ: ꝓpter quẽ cũcta crea-
ta ſũt. quo peccãte oĩa dicunt
corrupta: ideo ĩ eodẽ cap. ſub
dit. Repleta ẽ terra iniqtate
interli .i. habitatores terre a
facie eorũ .i. pſentia. ⁊ ego diſ
pdã eos cũ terra. interli. vt nõ
ſit ãmodo ſuo more fructife-
ra. Dicam⁹ ergo ꝙ corrupta
eſt terra corã dño: q̃tũ ad pec
cata carnalia q̃ vbiq3 regnãt
⁊ inuerecũde ꝑpetrant: ſcđm
illđ Gal. v. Manifeſta ſũt ope
ra carnis: ⁊ repleta eſt iniqta-
te q̃tũ ad cetera pctã: cui⁹ mo
di ſũt furta rapine ĩuidie de-
tractiões: blaſphemie: ⁊ ſilia.
Propterea Eze. vij. đr ſic fac cõ
cluſionẽ qm̃ t'ra plẽa eſt iudi-
tio ſãguinũ ⁊ ciuitas plẽa iiq
tate. Caueam⁹ ḡ qđ de⁹ cõmi
nat⁹ ẽ mũdo ante diluuiũ di
cẽs: ⁊ ego diſpdã eos cũ t'ra.
R ¶ Mod⁹ aũt quo hec in-
carnatio fctã eſt patere poteſt
in reb⁹ naturalib⁹ ſeu artifi-
cialib⁹: vc3 in ſpeculo. Specu
lũ em̃ ĩ ſe pue q̃titatis exiſtẽs
rẽ incõpabilit maiorẽ in ſe re
pñtat vt pote domũ caſtrum
currũ ⁊ ſilia. Ita ⁊ in ꝓpoſi-
to ip̃a diuinitas ĩ ſe incõphen
ſibilis intra vterum vginis
tota cõtinebat: ⁊ ſimil'r tota
vnita fuit corpuſculo ieſu xp̃i
Uñ canit Eccl'ia de btã vgine
Sãcta ⁊ imaculata vginitas
qbus te laudib⁹. ⁊c. Nullus
ergo hoc credat impoſſibile
ex quo ĩ natura quodãmõ vi
dem⁹ ſiſe. De hoc aũt ſpeculo
ſcribit Jaco. j. hic: ſc3 xp̃s cõ-
parat viro cõſideranti vultũ
natiuitatis ſue ĩn ſpeculo. Itẽ
Sap. vii. Cãdor ẽ lucis et'ne
⁊ ſpeculũ ſine macula dei ma
ieſtatis .i. dei pr̃is ⁊ imago bo
nitatis illi⁹ .i. plena repñta-

tio illi⁹ vt pote p oĩa ei ſimi-
lis. Nã ſicut i ſpeculo ſũt duo
vcȝ plũbũ ⁊ vitrũ. ſic ⁊ in xp̄o
diuinitas ⁊ hũanitas. Et ſicut
plũbũ iũctũ vitro cauſat refle
ctionẽ in ſpeculo: ſic ⁊ hũani-
tas ieſu xp̄i cauſa fuit q̄ diui
nitas apparuit in terris Ba-
ruch. ij. In terris viſ⁹ eſt ⁊ cũ
hoĩb⁹ cõuerſat⁹ eſt. Itẽ ſicut
ſpeculo integro manẽte reſul
tat vna ſpẽs. Sic ⁊ xp̄o inte-
gro in vita manente appuit
imago hũanitatis: ſed fracto
p mortẽ i paſſiõe apparuerũt
due imagines: ſcȝ diuinitatis ⁊
hũanitatis. Et de hoc loq̄bat
xp̄s cũ dicebat Iohã. viij. Cũ
exaltaueritis filiũ hoĩs tunc
cognoſcetis q² ego ſũ ſupple
deus ⁊ homo. Sic cognouit
thomas poſtq̄ ſpeculũ iſtud
fuerat fractũ i cruce duas ima
gines. i. duas naturas in xp̄o
di. dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹ Iohã.
xx. p̄mũ referebat ad hũanita
tẽ. ſcd̄m aũt ad diuinitatem.

TErti⁹ liber dicitur ſancti
ficatiõis ſacramẽtal' de
quo ſubdiꝭ q̄ ſignat⁹ eſt ſigil-
lis ſeptẽ. Aũ poſtq̄ dictũ ẽ de
trib⁹ p̄mis ſigillis p q̄ itelligi
m⁹ ſacramẽtũ baptiſmi alta-
ris ⁊ p̄nie. Nũc ꝯſequẽter di-
cẽdũ ẽ de quarto ſigillo p qđ
itelligim⁹ ſacramẽtũ mr̄imo
nij. Sub iſto aũt ſigillo cõti-
nentur: ſex magna ſecreta.

A ¶ Primũ ẽ q̄ ſacramẽtũ
mr̄imonij cetera ſacramẽta p̄
cellit multiplr ⁊ p̄ſertim i ſin
gulari bñdictiõe. Iſtud ſecre-
tũ ponit d. ſ. iiij. Gene. vi. xlii
q. iii. art. ii. Ubi dt̄ q̄ p̄rie nu-
ptie bñdicunꝭ. Quod q̄dẽ ſe-
cretũ aperitur duplici claue.

¶ Primo igiꝭ apiꝭ claue hiſto
rialis declaratiõis. Cũ enim
hoc ſacramẽtũ īc̄ptũ eſt in offi
ciũ ⁊ in remediũ īſtitutũ eſt in
lege nature: ideo nõ potuit p̄
figurari maxie cũ figura p̄ce-
dat p̄figuratũ: loco tñ figure
quã aſſignam⁹ i aperitõe ſigil
lorũ aliorũ ſacramẽtorũ po-
nem⁹ in apertiõe cuiuſlibȝ ſe
creti cõtẽti ſub hoc ſigillo ali
quã hiſtoriã i ſacra ſcriptura
cõtẽtam. Quãtũ igiꝭ ad hoc
primũ ſecretũ legim⁹ Gene. j.
q̄ poſtq̄ dñs creauit adã ⁊ euã
benedixit eis ⁊ ait. Creſcite ⁊
multiplicami ⁊ replete terrã.
Et eadẽ v̄ba repetijt qñ poſt
diluuiũ dt̄ noe ⁊ filiis ſuis at
q̄ vxorib⁹ eorũdẽ. Creſcite ⁊
multiplicami ⁊ re. ter. Gene.
ix p̄mitti aũt ibi q̄ bñdixeit
eis. Hec aũt bñdictio tũc iple
ta ẽ qñ ex filiis ſem repleta eſt
aſia. ex filiis chã africa: ⁊ ex fi-
lijs iaphet europa: vbi ſita ẽ
tota gallia. Propterea dt̄ p̄s. q̄
bñdixit eis ⁊ mltiplicati ſũt ni
mis. i. valde Et ẽ hic notãd q̄ p
hoc q̄ dñs bñdixit ſtatui mr̄i-
moniali elediꝭ error eorũ qui
detrahẽtes tãto ſacramẽto di
cũt actũ cõiugalẽ illicitũ. q̄ ſi
ita eẽt neq̄ dñs dix. Creſcite

et multicamini: nec nuptias
bñdixiſſet. Precellit autē hoc
ſacramētū cetera ſacramenta
nō ſolū in bñdictiōe: ſed in an=
tiq̄tate: eo ꝙ primū ſacramen
torum eſt. Itē ex pte loci: q2 in
padiſo terreſtri: cetera aūt in
hac valle miſerie. Item ex pte
ſtatus: quia in ſtatu innocen=
tie: cetera aūt in ſtatu p̄uarica
tionis. Ita dicit Hiero. et re=
citatur. xxxii. q. ii. Sicut non
oīs. Itē xp̄s nō parū honora=
uit hoc ſacramentū: q̄n q̄dem
ex virgine coniugata naſci vo
luit: atq3 initiū ſignorū ſuorū
in nuptijs fieri voluit. Jo. ii.
Propterea dicit Aplś. Heb.
xiii. ꝙ honorabile cōnubiū in
oībus ꝛ thorus immaculatꝰ.
M ¶ Scđo iſtud ſecretū api
tur claue auctoritatiue ꝓba=
tionis. Scribitꝰ enī. xxx. q. v.
Spōſus. ꝙ ſpōſus ꝛ ſpōſa offe
rātur a pntibus vel a panym=
phis in eccłia ſacerdoti bene=
dicendi ab eo: qui cū accepint
benedictionē eadē nocte ꝓ re=
uerētia benedictiōis in v̄gini
tate pmaneāt. Idē etiā habetꝰ
eadem. q. ꝛ cā in tribꝰ aut qua
tuor capit. Sed forte querit
aliq̄s quē fructū habet hec nu
bentiū benedictio. Reſponſio
habet effectū multiplicem.
N ¶ Prio nanq3 refrenat
demonis malitiā q̄ aduerſatꝰ
frequēter matrimoio ſicut pa
tuit de Sara: cuiꝰ ſeptē viros
interfecit Aſmodeus tho. vi.

¶ Scđo opatur ꝓlis fecūdi
tatem. Pſal. Benedixit eis et
multiplicati ſūt nimis. Ter=
tio opatꝰ quādā diſpoſitionem
ad gratiā vel ad augmentū il
lius: ſicut et cetera ſacramēta
lia. Propterea. xxx. q. v. Nul
lus. ſic legitꝰ. Nullꝰ fidelis cu
iuſcūq3 cōditiōis occulte nu=
ptias faciat: ſed accepta bene=
dictiōe a ſacerdote publice nu
bat in dn̄o. Sed ꝓ maiori de=
claratiōe huius ſecreti ponū=
tur tres v̄itates.
O ¶ Pria. Quicūq3 cōtra=
hit clādeſtie et occulte ꝛ ſi ma
trimoniū teneat mortalr ta=
mē peccat. Pria ps ptz: q2 ſo
lus mutuꝰ conſenſꝰ inter pſo
nas habiles ad cōtrahendū fa
cit marimoniū. ſed ſcđa ps pa
tet q2 talis facit directe cōtra
ꝓhibitionē eccłie: vt ptz p im
mediatū decretū Nullꝰ: igitꝰ.
P ¶ Scđa v̄itas nō obſtā
te benedictiōe nubētiū pōt tn̄
illis multipliciter male ſucce
dere: vtpote q̄n initiū ē malum
Cū enī matrimoniū ſit vincu
lū ligās vſq3 ad mortē ſi fue=
rit fundatū ſup leue et inſtabi
le fundamentū cuiuſmōi ſunt
pulchritudo: diuicie: et ſilia
de facili ruet. Et vt habetꝰ. di.
lxi. Miramur. vix bono pagū
tur exitu: que malo inchoata
ſunt principio. Precipua igi
tur cā inducēs aliquē ad nu=
bendū debet eē ꝓlis ꝓcreatio.
Ita dr. xxxii. q. ii. pudor. Pu

doꝛ inq̄t text⁹ eſt feminis nup tiarū p̄mia nō habere qb⁹ hec ſola cā.i.p̄cipua eſt nubēdi.

Q ¶ Tertia veritas. Matrimoniū vt frequēti⁹ vergit in deterioꝛē exitū: qn̄ fit inter notabiliter diſpes etate: ſtatu atq3 diuitijs. Exēplū de pꝛio. vt ſi vir ſit ſexagenari⁹ ⁊ mulier vigenaria. Aut ſi aliqua mulier quadragenaria moꝛtuo pꝛimo viro cōtrahat cum aliquo iuuene gallādo et animoſo: q̄ foꝛte pꝛi⁹ erat famulus ſuus cū mutua donatiōe bonoꝛum illi qui ſupuixerit. Exēplū de ſcd̄o vt ſi vir ſit ruſticus q̄ttūcūq3 diues et contrahat cū aliqua puella nobili. Nā i illo caſu ipa volet dominari in domo et vocabit virū ſuū villanū. Sil'r ſi vir fuerit nobilis et cōtraxerit cū filia ruſtici tūc reputabit eā tāq̄ ancillā. Exēplū de tertio vt qn̄ diues cōtraxit cū paupe in illo em̄ caſu diues ḋ facili impropabit paupi q̄ nihil ſecū attulit: et q̄ viuit de bonis ſuis ⁊ q̄ maledicta hoꝛa in qua vidit eā. Et ideo nō debet eſſe notabilis diſparitas inter cōtrahētes: ſiue q̄tū ad etatē ſiue q̄tū ad ſtatū aut diuitias. Et hoc eſt cōſiliū ſapiētis. Eccleſiaſt.xiii. Omis caro ad ſimilē ſibi cōiūgetur: ⁊ oīs homo ſimili ſui ſociabitur. Donet nobis ieſus xp̄s ſibi aſſimilari in pñti p g̃ſa3: vt tandem eidē ſimilari poſſimus in futuro p gloꝛiā eternam.

¶ Sermo.xx.

Vidi libꝛu3 ſcriptū intus ⁊ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apocal'.quinto. Beatus Johēs vidit triplicē libꝛum.

vc3. Gñationis hūanalis. Incarnatiōis diuial'. Sctificatiōis ſacral'.

A ¶ De pꝛimo libꝛo ſcribit Math.i. Liber gñationis ieſu xp̄i ⁊c. In cuius quidē libꝛi.c.xx. legitur q̄ Joſaphat genuit Jorā. Hic em̄ Joꝛam: vt dicit Magi. hiſtoꝛiarū in tantu3 ex diuicijs ſuis ſupbiuit: vt contra deū duceret in vxoꝛē Hodoliā filiā impiiſſime Jeſabel et achab impiiſſimi viri: nec ſibi hoc ſuffecit: ſed etiā occidit ſex fratres ſuos. Sed non euaſit magnū dei iudiciū: nā plaga mirabili et diuina a dn̄o pcuſſ⁹ eſt: adeo vt ante biduū moꝛtis ſue inteſtina ſua putrefacta iacerēt. Caueāt igitur ſibi illius exemplo diuites ſeculi et potētes: ne ſc3 de ſuis diuicijs ſupbiāt aut nimiū exaltentur: q2 vt habetur Eccle.x. Auaro nihil ſceleſtius: nichil iniqus: q̄ pecuniā amare. Hic em̄ aiam ſuā venalē h3: qm̄ in vita ſua pꝛecit intima ſua: id ē pcul abiecit a ſe v̄tutes: q̄ debent ab hoīe amari tanq̄ inti

ma ſua. His ſuppoſitis deſcē-
dendū eſt ad ꝓpoſitū noſtruꝫ
B ¶ Jorā igiť interpretať ex
celſus: q̄ quidē interpretatio
cōuenit tribus generibus pſo
narum.

Jeſu chriſto.
videlicꝫ Uiro iuſto.
Beate virgini.

C ¶ Primo igitur ieſus chri-
ſtus dicitur Jorā. i. excelſus ꝛ
et q̄tū ad diuinitatē et q̄tum
ad hūanitatē. Et q̄uis in ſu-
perioribus: vicꝫ ſermone. vij.
multa dicta ſint de hac mate
ria ſub hoc nomine Aram: tñ
adhuc diſſerendū eſt. Quātū
igitur ad diuinitatē merito
chriſtus excelſus dicitur: tuꝫ
ꝓpter ſupremū dominiū. ps.
Excelſus ſup om̄es gentes do
minus: tū ꝓpť ſupexcellentē
maieſtatē. Eſa. xxxviij. Atte-
nuati ſunt oculi mei. i. defece
rūt ſuſpiciētes in excelſo. Tū
ꝓpter ſue potētie inattingibi
lem magnitudinē. Job. xi. Ex
celſior celo eſt: et q̄d facies. i.
quō eū cōp̄hendes et illi ade-
quari poteris: ſedē ꝓfundior
inferno: ꝛ vnde cognoſces. Lō
gior terra menſura eius: et la
tior mari. Si ſubuerterit oīa
vel in vnū coartauerit: q̄s cō-
tradicet ei? vel quis dicere ei
pōt. Cur ita facis? Et hoc eſt
qd̄ dr̄ in pſal. Si aſcēdero i ce
lū tu illic es: ſi deſcendero ad
infernū ades: ſi aſſūpſero pē-
nas. ꝛc. Propterea dī Sapia
diuīa Eccľ. xxiiij. Gyrū celi cir
cuiui ſola et ꝓfundū abyſſi pe
netraui: in fluctib⁹ maris am
bulaui: et in oī terra ſteti. Qꝛ
ergo tā excelſus eſt dn̄s: iō po
tētior. Res em̄ celſiores ſūt ce
teris potētiores ſicut patꝫ de
fulmine qd̄ d̄ excelſo venit: et
ſi potētior ergo magis timē-
dus. Pſal. Qm̄ excelſus eſt
dn̄s: terribiľ rex ſup oēs deos
Itē qꝛ tā excelſus: ideo flexibi
lior. Res em̄ celſiores ſunt ce-
teris flexibiliores et mollio-
res: ſicut patet in ſūmitatib⁹
arborū reſpectū ſtipitis ꝛ groſ
ſorū ramoruꝫ: et ſi flexibilior
ego magis diligend⁹: quia vt
habeť in pſaľ. Proſpexit d̄ ex
celſo ſācto ſuo: dn̄s de celo in
terrā aſpexit: vt audiret gemi
tus cōpeditorū. i. penitentiuꝫ
q̄ ſunt adhuc ligati ꝓ obliga-
tionē pene. Itē qꝛ eſt taꝫ excel
ſus: ideo ceteris p̄ſtantior. Ex
celſe em̄ pſone ſunt alijs p̄ſtā-
tiores: ſicut patet de illis qui
ſunt ī dignitate aut officio cō
ſtituit: huiuſmōi ſunt reges et
principes: epi et p̄lati: et ſi pre
ſtantior: ergo magis reueren
dus. Danie. iiii. Dn̄atur excel
ſus in regno hoīm et hominē
humilē cōſtituet ſup illud: ſcꝫ
xp̄m.

D ¶ Sc̄do xp̄s dr̄ iorā. i. ex
celſus q̄tū ad humanitatē ſꝫ
illud Pſaľ. Deus excelſus re
dēptor eorū eſt. Hic eſt etiam
de quo dī deus pater in pſaľ.

Ego primogenitū ponā illuȝ excelſū pre regibus terre ⁊ ponā in mari manū eius ⁊ in fluminibus dexteraȝ eius. Hoc aūt tunc impletū eſt qn̄ venti et mare obedierūt xp̄o. Mat. viii. Unde in figura huius celſitudinis legitur in Pſal. ꝙ rex egypti conſtituit Joſeph dn̄m dom⁹ ſue ⁊ principē oīs poſſeſſiōis ſue. Quāuis ergo ipe chriſtus ante ſuā paſſionē fuerit valde abiectus ⁊ cōtēptus: tamen poſt ſuā reſurrectionem fuit valde excelſus et ſublimatus a deo: vt in nomine eius om̄e genu flectaī celeſtiū terreſtriū et infernorum. Phil. ii. Nam vt ibi premittitur datū eſt ei nomen: qđ eſt ſuper omne nomen: vt ſcilicet vocetur Jeſus: quod interpretatur ſaluator. Hec igitur eſt mutatio dextre excelſi. Sȝ nō obſtāte tanta xp̄i celſitudine etiā ꝙtum ad vtranqȝ naturā Nihilominus maledicti peccatores in ira cōcitauerūt excelſum in in aquoſo .i. in terra arida et ſicca murmurātes pre inopia bonorū terrenorū Uel dic ꝙ chriſtus fuit excelſior angelis: prophetis; et regibus. De primo Heb. i. tāto angelis melior effectus; ꝙto differētius pre illis nomē hereditauit. De ſecundo Act. x. Huic oēs pphete teſtimoniū phibēt. De tertio. Math. xii. Ecce pluſꝙ ſalomon hic.

E ¶ Secundo dicta interpretatio cōuenit homini iuſto ꝗ merito dicitur Jorā. i. excelſus. Nā vir iuſt⁹ dȝ eē excelſ⁹ tripl̄r. Primo v̄tualr̄. Sicut em̄ aggregatio ⁊ cumul⁹ puarū arenarū facit qn̄qȝ in mari montem magnum ⁊ eleuatuȝ Jta et qn̄ virtutes cōgregantur in aīa deuota vir magnus et excelſus corā deo efficitur: et ꝙtūcunqȝ excelſus fiat et in v̄tute creſcat nūꝙ tamē ad ſūmū pfectionis gradū pueniet qꝛ vt hētur Eccleſiaſtes. v. Excelſo excelſior eſt alius: et ſup hos eminētiores ſunt alii: ſup oēs aūt ē rex ſcȝ ieſus chriſt⁹ in ſummo excelſus vt dictū eſt ¶ Scđo vir iuſtus debet eſſe excelſ⁹ cordialiter. Et hoc fit qn̄ habet cor excelſum ⁊ eleuatū vſqȝ in celū p fidē. Sic erat cordialiter excelſus Job ꝗ dicebat. Ecce in cel̄ eſt teſtis me⁹ et conſcius meus in excelſis. Job. xvi. Jn hui⁹ figura legiī Judicū. ix. ꝙ in medio ciuitatis thebes erat turris excelſa valde: ad quā cōfugerūt viri ⁊ mulieres cum ciuitas oppugnaretur ab Abimelech: clauſerant aūt ſupra ſe firmiſſime ianuā et ſtabāt ſuper tectū turris per propugnacula.

¶ Ad propoſitum turris excelſa in medio ciuitatis eſt fides que adeo excelſa eſt quod eleuat hominē ſupra celum et facit eum venire vſqȝ ad veri

vel cognitionē: cū igitur op-
pugnamur ab Abimelech: id
eſt a diabolo ꝛ ſic debemus re-
currere ad iſtam turrim aīad
uertētes glīam padiſi: quā p-
dimus conſentientes diabo-
lo ꝛ penas inferni quas incur
rimus que oīa tenemus per fi
dem : et ſic viriliter decertare
contra nequitias et oēm mili
ciam diaboli.

¶ Tertio vir iuſtus ſi fuerit
in pñti his duobus modis ex
celſus tandem efficietur excel
ſioꝛ in celis triūphaliter: vn-
de de viro iuſto ſcribiť Deu-
tero. xxxii. ꝙ cōſtituit eū dñs
ſup excelſam terrā ſupple celi
Et Ezechielis. xxxiiij. dñs lo-
quēs de iuſtis ait. In mōtibꝰ
excelſis paſcā eos. Propťea
pſaľ. hoꝛtatur quēlibet iuſtuꝫ
di. Expecta dominū ꝛ cuſtodi
viam eius ꝛ exaltabit te: id eſt
excelſum faciet vt hereditate
capias terrā. In quibus ꝟbis
notatur qñ homo iuſtus debꝫ
excelſus fieri in celo : quare et
qualiter. Quādo quidem: c..r
te non hic: ſed poſt moꝛtem.
Et hoc notatur cū dicitur. Ex
pecta. In cuius figura legitur
Mathei. xx. Quod cū ſero fa
ctuꝫ eſſet iuſſit paterfamilias
opariis vinee ſue mercedē red
di. Quare debet excelſꝰ ꝛ ma-
gnus fieri. Certe ꝑpter cuſto-
diā mādatoꝛū dei : ideo ſubdi
tur. Cuſtodi viā eius. i. ꝑcepta
q̄bus itur ad dñm. Math. xix
Si vis ad vitā ingredi ſerua
mandata. Qualiter debet iu-
ſtus excelſus fieri in celo. Cer
te honoꝛabiliter: eternaliter:
abundanter. Honoꝛabiliter q̄
dē qꝛ exaltabit te. ſ. deꝰ. Exal
tari autē et ſublimari a deo
eſt valde honoꝛificū. Itē eter
naliter qđ notať ibi: heredita
te: qđ enī hereditariū eſt ꝑpe-
tuo poſſidetur. Pſaľ. Iuſti
hereditabūt terrā et inhabita
būt in ſeculū ſeculi ſuper eam
Itē abūdanter : qđ notāť ibi:
capias terrā: ſcꝫ viuentiū ſine
penuria alicuius boni: immo
cū omī abundātia cuiuſcunqꝫ
boni deſiderabilis Dentero.
viii. Introducet te dñs in ter
rā bonā: vbi abſqꝫ penuria co-
medes panē tuum ꝛ rerū om
niū abundātia ꝑfrueris. Pa-
tet ergo ꝙ magnus et ꝙ excel
ſus erit in celo quilibet iuſtꝰ.
Studeamus igitur iuſti fieri
in pꝛeſenti : vt illic excelſi eſſe
poſſimus.

¶ Tertio dicta interpꝛe-
tatio cōuenit beate virgini : q̄
excelſa fuit. Pꝛimo in pꝛeſen
ti et hoc multipliciter. Pꝛio
ꝗtū ad ſanctificatiōis graduꝫ
Sic enī ſanctificata eſt vt nun
ꝙ peccato ſubiacuerit : etiam
p inſtās : qđ de nullo alioꝛū
ſanctoꝛū legitur. Pſalmiſta.
Adiuuabit eaꝫ deus mane di-
luculo. Secundo quantuꝫ ad
gratie munus copioſum. Lu
ce. i. Aue gratia plena. Ber.

Ceteris per partes.et cetera.
¶ Tertio ꝙtum ad virginita
tis votum. Nam ſecũdum ſa-
cros doctores ipſa eſt que pri
mo emiſit votum de conſeruã
da virginitate. Propterea re
ſpondit angelo. Quomodo
fiet iſtud quoniam virum non
cognoſco? Super quo gloſa
interl. Quomodo fiet vt con
cipiam ⁊ pariam que in virgi
nitate ꝑmanere diſpoſui. In
quibus verbis tangit ꝙ ipſa
vouerat caſtitatem.

¶ Secũdo excelſa nunc eſt in
eccleſia triumphante adeo vt
ſedere dicatur ad dexterã filij
ſui in celo: ſecundum illud ꝑs
Aſtitit regina a dextris tuis
in veſtitu.⁊c. Figura.iij.Reg.
ij.de bethſabee: cui poſitus eſt
thronus vt ſederet ad dexterã
filij ſui ſalomonis. Propter
ea canit eccleſia. O glorioſa
domina excelſa ſupra ſydera.
Item prefigurata fuit Iudi-
cum.ix. Per turrim excelſaʒ
ꝗ erat in medio ciuitatis the
bes: ad quam confugerũt viri
ac mulieres ⁊ oẽs principes
ciuitatis clauſa firmiſſime ia
nua cũ eos pſequerẽtur Abi-
melech: venit aũt vna mulier
per quam ſignificatur virgo
maria ad propugnacula tur-
ris: que proiecit lapidem grã
dem cũ quo confregit cerebrũ
ipſius Abimelech: per quem
ſignificatur diabol⁹.et ſic po
pulus liberatus eſt.⁊c.

SEcũdus liber dicitur in
carnationis diuinalis:
quem deſcribit Iohãnes ſcri-
ptum intus ⁊ foris: primũ re
ferens ad vetus teſtamentum
ſcḋm autẽʒ ad nouum. Intus
igitur inuenim⁹ de hac ſacra
tiſſima incarnatione duo ma
gna teſtimonia.

H ¶ Primo quidem vnã fi
guram Geñ.iij. Ubi legitur ꝙ
cum peccaſſet Adam/cogno-
uit ſe nudum: et conſuit folia
ficus: et fecit ſibi periʒomata.
Et tũc venit ad eũ dñs deam-
bulans in paradiſo ad auram
poſt meridiẽ: ⁊ tũc abſcõdit ſe
Adam ⁊ vxor ei⁹ a facie dñi in
medio ligni paradiſi. Quem
cũ vocaſſet dñs di. Adam vbi
es? ait. Uocem tuã dñe audiui
in paradiſo: et timui eo ꝙ nu
dus eſſem ⁊ abſcõdi me. ¶ Ad
propoſitũ Adam ꝗ interpre-
tatur terra rubra figura ẽ xp̃i
qui fuit tot⁹ rube⁹ interius in
aĩa per charitatẽ: et ſiľr exte-
rius i corpe ꝑ ſanguis effuſio-
nem: qḋ admirãtes angeli di
xerũt. Quare rubrũ eſt veſti-
mẽtũ tuũ.i.corp⁹ tuũ ſangui-
nolẽtũ: et veſtimenta tua ſicut
calcãtiũ i torculari. Eſa.lxiij.
Id eſt quare ſũt veſtes carnis
tue rubricate ſicut ſolẽt eſſe ru
bea veſtimẽta illoꝝ qui calcãt
vinũ in torculari. Quib⁹ rñ-
det di. Torcular calcaui ſol⁹.
Illud torcular fuit crux i qua
ſolus paſſus eſt xp̃s pro redẽ-

pſlone humani gñis. Ipſe tamen dr calcaſſe torcular crucis ⁊ mortis.i.ſuperaſſe:quia mors nequiuit eũ detinere quin a mortuis victorioſus reſurgeret. Iſte igitur Adam tot⁹ rubicũdus interius ⁊ exteri⁹ tũc fuit totaliter nudus ĩ medio paradiſi celeſtis ꝙdiu carnem non aſſũpſit. Sed tũc cõſuit folia ficus ⁊ fecit ſibi perizoma qñ formauit ſibi corpus ĩ vtero vgĩs quo veſtiret ⁊ operiretur diuinitas ſua:qꝛ aliter videri ab humanis oculis non poterat. Tunc etiã dr ſe abſcõdiſſe in medio ligni qñ diuinitatem ſuã abſcõdit ⁊ occultauit diabolo/ne per eum impediretur humani gñis redẽptio ſi eũ cognouiſſet dei filium. vñ Abacuc.iij. Ibi:ſcʒ in vtero virgĩs vel ſub velamẽto noſtre carnis abſcõdita eſt fortitudo eius:id eſt diuinitas.

¶ Moral̃r. illi in medio ligni ſe abſcõdũt qui pctm̃ ſuũ celare contendũt: qꝛ vt habet Johã.iij. Oĩs qui male agit odit lucem: que aperit mala et non venit ad lucẽ/immo fugit eã vt non arguãtur opera eius.i.pctã. Illi aũt cõponũt folia ficus ꝙ non cõfitẽtur clare:ſed nituntur per ambages et ſubtilitates palliare maliciã ſuã. Uel vt dicit dñs Cardi. per ficus intelligũtur clerici: qui ſi boni optimi: ſi mali peſſimi. Jere.xxiiij. Quid tu vides Hieremia? Et dixi. Ficus: ficus bonas bonas valde ficus malas malas valde que comedi non poſſunt: qꝛ clerici vix poſſunt corrigi dicẽtes ꝙ bene ſciũt ꝗd agere debeãt: et faciunt ſibi perizomata de folijs ficuũ dum folijs verboꝝ ſuorum peccatũ ſuũ defendũt vel occultãt. ¶ Uel etiã iſtud poteſt referri ad ypocritas: ꝗ tũc folijs ficuũ faciũt ſibi perizomata.i.ſuccinctoria vel brachas qñ ſub pallio ſctitatis occultãt immũdiciã ſue iniꝗtatis. Sed tandem veniet dñs qui illuminabit abſcondita tenebrarũ:et manifeſtabit conſilia cordium.i.Cor.iiij.

¶ Scđo infra hũc librum inuenim⁹ vnã ꝓphetiã.ps.xviij Ubi ꝓpheta dauid loquẽs de futuro myſterio per modum preteriti dixit ſic. In ſole poſuit tabernaculũ ſuũ. Iſte ſol eſt beata virgo que illuiat vniuerſam eccl̃iam ſicut ſol terrã Ber. Tolle mariã quid reſtat niſi tenebre? Ipa eñi eſt que fugat tenebras hereſum: ſicut illi cãtat eccl̃ia. Gaude Maria virgo cũctas hereſes ſola interemiſti. In iſto igitur ſole dei filius poſuit tabernaculũ ſuũ .i.corp⁹ et humanitatem que fuit tabernaculũ diuinitatis ſub quo latuit. Hoc aũt factũ eſt qñ dei fili⁹ de ipa vgĩe mũdiore ſole carnem aſſumpſit. Seqtur. Et ipe tanꝙ ſponſus

ſupple˘ornatus decore virtu‑ tum ꝛ grãrum. ꝓcedẽs de tha lamo ſuo.i.de virginis vtero In hoc eniꝫ thalamo vt dicit glo.ordi.deus humane natu re vt ſponſus ſponſe copulat⁹ eſt. Sequitur. Exultauit vt gy gas ad currẽdam viã.i.hilari ter et cũ gaudio cucurrit viaꝫ hui⁹ vite: in qua non debem⁹ eſſe moroſi viatores ſed trãſi‑ lientes. Uel viam paſſiõis ſue que fuit via ad regnum. Sed qũo exultaſſe dr maxime cum imminente paſſione dixerit. Triſtis eſt aĩa mea Luce.xxij. Reſpõſio. Triſtabatur ex par te portiõis ſeu partis inferio ris: ſed exultabat ex parte ſu‑ perioris. Hic aũt xp̃s dicitur gygas: quia ſicut gygas quaſi geminam videtur habere q̃ti tatem reſpectu aliorum hoim ꝓpter quod eſt incõparabilis alijs hoib⁹: ita ꝛ xp̃s fuit ꝛ eſt incomparabilis alijs hoibus Eſt eniꝫ immenſus maieſtate: ĩcõparabilis fortitudine: in comprehenſibilis celeritate. ¶ Poſtq̃ ergo pſalmiſta teti git xp̃i incarnationem ibi In ſole poſuit ꝛc.et natiuitatem ibi Tãq̃ ſpõſus ꝓce.et paſſio‑ nem ibi Exultauit vt gygas. cõſequẽter tãgit eiuſdem eter nam ei⁹ gñatiõem cum ſubdit A ſummo celo egreſſio ei⁹.i. ab inuiſibili maieſtate dei pa tris eſt ſup.egreſſio ei⁹.i. eter na generatio. Uel poſſumus hoc etiam referre ad incarna‑ tionem ei⁹: tũc ergo egreſſus eſt a ſummo celo quando na‑ turam aſſumpſit in terram vi ſibiliter deſcendendo. Quod autem ſubditur Et occurſus eius vſq; ad ſummum eius: ad ipſius aſcenſionem referẽduꝫ eſt quando vc; videntib⁹ apo ſtolis eleuatus eſt: et nubes ſu ſcepit eum in celum: et ſedet a dextris virtutis dei. Et huic prophetie alludit xp̃i verbuꝫ in euangelio Ioh.xvi.vbi ait. Exiui a patre et veni in mun‑ dum: ecce a ſũmo celo egreſſio eius. Iterum relinquo mun‑ dum et vado ad patrem: ecce et occurſus eius vſq; ad ſum‑ mum eius. Qđ autem ſequi‑ tur. Nec eſt qui ſe abſcondat a calore eius, referendum eſt ad ſpirituſſãcti ſuper apoſtolos miſſionem ĩ ſpecie caloris: id eſt ignis. Que quidem miſſio tãta ꝛ tam mirabilis atq; ma nifeſta fuit vt neminem latue rit. Auditus enim tunc eſt re‑ pẽte de celo ſonus mirabilis Item apparuerunt diſparti‑ te lingue tanq̃ ignis. Item ce perunt apoſtoli loqui varijs linguis. Item facta hac voce conuenit multitudo iudeorũ et aliorum: et mente confuſa eſt quoniam audiebat vnuſ‑ quiſq; lingua ſua illos loquẽ tes Actuum ſecũdo. Ecce quo modo non eſt qui ſe abſcõdat a colore eius.

Item non fuit q̄ ſe abſcōderet a caloꝛe ei⁹ qñ in oēm terram exiuit ſon⁹ eoꝛum: vcʒ apl'oꝝ. ¶ Moꝛaliter i ſole ponit dñs tabernaculū ſuū qñ incipim⁹ habere bonū ꝓpoſitum: q2 vt habetur Sap.vij. In aīas ſanctas ſe transfert: tāq̄ aūt ſponſus ꝓcedit de thalamo ſuo qñ bonū ꝓpoſitū deducimus ad opus ⁊ effectū: exultat aūt vt gygas qñ in bono opere pſeuerām⁹ vſq; i finē: ad currēdā viam: vcʒ ſancte perſeuerātie. ꝙ aūt dr̄ A ſūmo celo egreſſio eius ⁊ occurſus eius.⁊c. idem valet qḋ illud xp̄i verbū Luce xiiij. Oīs qui ſe exaltat hūiliabitur. ecce: a ſūmo celo egreſſio ei⁹. et oīs qui ſe humiliat exaltabit: ecce ⁊ occurſus eius vſq; ad ſummum ei⁹. Vel hoc ꝙ dicit, a ſūmo celo egreſſio eius referēduʒ eſt ad caſum et ruinā luciferi. ꝙ aūt ſequitur et occurſus ei⁹.⁊c. referēdum eſt ad ſaluatiōem hoīs q̄ illic aſcēſurus eſt virtuoſe operādo vnde cecidit lucifer turpiter peccādo. ꝙ vero ſubditur Nec eſt qui ſe abſcondat a caloꝛe eius, referri poteſt ad demonis fallaciam et aſtutiam que tanta eſt vt etiā viros ſpirituales tēptet ⁊ qñq; ſeducat q2 vt dicitur Job.xli. Fact⁹ eſt vt nullū timeret. Hoc patuit in xp̄o quē tentauit Mat.iiij. ¶ Secūdo iſte liber ſcriptus eſt foꝛis q̄tum ad nouum teſtamentum: in quo inuenim⁹ ſcriptum Joh.ix. ꝙ cum xp̄s illuminaſſet hoīem cecū a natiuitate: et poſt hec inueniſſet eum in tēplo gratias agētem de tanto beneficio interrogauit eum dicens. Credis in filium dei? At ille. Et quis eſt filius dei vt credam in eum? Cui xp̄s. Ipſe eſt qui loquitur tecum. Et pꝛocidēs adoꝛauit eum dicens. Credo dñe.⁊c. Ex iſta hiſtoꝛia patere poteſt q̄ benignus ⁊ humilis ſit ſaluatoꝛ noſter qui nō dedignatur cuʒ pauperculo hoīe tam ſedule loqui: vbi a pilato interrogatus tacuit. Hoc auteʒ ideo actum eſt vt condēnaret humanā ſupbiaʒ que infimas et abiectas perſonas ſpernit: et non niſi magnas ⁊ honoꝛabiles ſm ſeculi faſtum veneratur ⁊ appreciatur. Item per hoc innuitur ꝙ plerūq; ſimplices ⁊ idiote ſunt pꝛōptioꝛes ⁊ feruentioꝛes ad audiendum de his que ſunt fidei ⁊ ſalutis q̄ docti ⁊ litterati. vnde Auguſtin⁹. Stulti rapiūt celos ⁊ nos cum ſciētijs noſtris demergimur i infernū. Pꝛopterea dicebat ipſe chꝛiſt⁹ ad patrem Mathei.xi. Abſcondiſti hec a ſapientibus et pꝛudentibus: et reuelaſti ea paruulis: id eſt humilibus. vñ p̄s Intellectuʒ dat paruulis. Et beda dicit ꝙ humilitas eſt clauis ſcientie. Deus eñ ſuper-

bis reſiſtit: humilibus autem dat gratiam Jacobi. iiij. Sed quam gratiam. Certe gratiã cognoſcẽdi inueſtigabiles diuitias chriſti.

J ¶ Modus autem quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in rebꝰ naturalibus: et preſertim ĩ Balena que eſt piſcis marinus admodum magnus de quo dicit Holcoth ſup libros ſapiẽtie ꝙ aliqñ tandiu ſtat immobilis in vno loco ꝙ terra videt̃ creſcere ſuper dorſum illiꝰ: tum ex arena maris quam mouet: tum ex rore celi: atq; ſucceſſu tẽporis incipit vireſcere ipã terra. Naute igitur credẽtes ibi adeſſe terram firmam ⁊ ſolidam illic applicant: ignẽq; ſuperponunt pro neceſſarijs decoquendis: cuiꝰ ardorem ſentiẽs balena mox deſcendit in ꝓfundum maris et ſic omnes periclitãtur.

¶ Ad propoſitum balena ſeu cete piſcis grandis eſt Jeſus xp̃s qui olim latuerat in profundo abyſſi paradiſi: tãdem aũt viſus eſt ambulans ſuper aquas. Marci. vi. Viderũt eũ ambulãtem ſupra mare: et putabãt fantaſma eſſe. Vel mare preſens ſeculum ſignificat: in quo apparuit dorſum huius balene qñ in humanitate apparuit dei filius: ſm illud Titi. iij. Apparuit benignitas et humanitas ſaluatoris noſtri dei. Itẽ Abacuk. iij. Poſt hec in terris viſus eſt: et cum hominibus conuerſatus eſt. Naute autẽ fuerunt iudei qui videntes dorſum huius balene ſupra ipſum ignem ſuccenderunt: ignem quidem doloris et penalitatis. Et de hoc pĩe conqueritur ipſe chriſtus ieſus per os dauiticum dicẽs Supra dorſum meum: id eſt ſupra humanitatem meam: fabricauerunt peccatores. i. iudei qui anthonomatice dicuntur pc̃tõres ꝓpter ſcelus commiſſum ĩ xp̃m: nec quidem tãtum ſemel hoc fecerũt ſed prolongauerunt iniquitatem ſuã Jo. xi. Ab illo ergo die. ſ. quo collegerũt pontifices ⁊ phariſei cõſiliũ aduerſus ieſum: vcȝ poſt reſuſcitationẽ lazari: cogitauerũt eũ interficere. Patȝ ergo ꝙ multis diebꝰ ꝓlõgauerũt iniquitatem ſuã. Tũc aũt iſtud cete ſenſit vehementiam ignis: et in ꝓfundũ maris deſcendit qñ xp̃s ex vehemẽti dolore paſſionis exalauit aĩam que in ꝓfundum abyſſi. i. limbi deſcendit vt inde educeret vinctos. Sed poſtmodũ ipſi naute hoc eſt iudei deſcenderunt multo profundius: quia vſq; ad abyſſum demonum et oĩm dãnatorum. Iterum autem redijt cete ad littus maris: vcȝ in reſurrectiõe: ſed ipſi iudei deſcenderũt in ꝓfunduȝ inferni quaſi lapis ꝗ ſup. non reuertit̃: ſed illic ſemꝑ manet.

TErtius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis qui deſcribitur a Johāne tanq̄ ſignatꝰ ſigillis ſeptē Unde ſub quarto ſigillo inuenimus aliud magnū ſecretuȝ quod eſt tale. Sacramētū matrimonij tam volūtarium ex parte contrahētiū eſſe dignoſcitur: vt nulla coactio ſeu violentia adhiberi debeat. Jſtud ſecretū ponit doc. ſan. iiij. ſenten. diſt. xxix. arti. iij. q. i. Qđ q̄dē ſecretū aperit dupliciter ℞

❡ Primo quidem claue hiſtorialis declarationis. Legitur em̄ Gen. xxiiij. q cū patriarcha Abrahaȝ miſiſſet de terra chanaā Eliezer procuratorem domꝰ ſue in terrā natiuitatis ſue que dicebatur arā in qua remanſerat Nacor frater eius cū ſua vxore ꝛ liberis qn̄ ipſe ad vocem dn̄i exierat de terra illa vt veniret in terram chananeoꝝ: mox dictus Eliezer obuiā habuit Rebeccam filiam Bathuelis que introduxit eum ī domū patris ſui. Qui aperiens cauſam ſue legationis dixit ſe eſſe miſſum a dn̄o ſuo Abraham vt quereret puellam que eſſet vxor filij ſui yſaac. Cūq; habitꝰ eſſet ſermo de ipā Rebecca tādem pater eam aduocauit querens ſi nam vellet habere in ſponſum tam elegantem et generoſum atq; virtuoſum iuuenē cuiuſmodi erat ipe yſaac. Ipſa aūt benigne ꝛ vltro cōſenſit: et ſic facta eſt ei vxor. Sic ꝛ faciendum eſt quotiēs ventilat queſtio de aliqua puella tradēda nuptui.

❡ Scđo iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue probationis. Scribitur em̄ in decretis. xxxij. q. ij. c. vltio qđ incipit Hoc factū. q nemo cogēdus eſt ad matrimonium: ſed mulieres illis nubāt quos ꝓpria volūtate voluerint habere maritos. Unde. xxxi. q. ij. ſi verū. ponitur caſus de quadā puella filia cuiuſdam magni principis qui dicebatur Jordanis: quā flentem ꝛ valde iuitam pater nupſerat cuidā dicto Rainaldus. Sup hoc igit cōſultus papa Urbanus reſpōdet per dictū decretū q ſi ita fuerit actū nubat in dn̄o alteri ſi voluerit: eo q matrimonium primū nullū fuit ꝓpter defectū conſenſus. Ad idem etiā eſt capitulū ſequēs: qđ incipit Cum ſcitas. Jſta igitur notare debent parentes: qui comminantes verbis ꝛ verberibus filijs ꝛ filiabꝰ ſuis vt cōſentiant in talem vel talem. Cuȝ tamen ſcribatur extra de his que vi metuſve cauſa fiunt ca. Perlatuȝ. quod aſſenſus coactus ꝛ per violentiam extortus non tenet. Jtem extra de ſponſalibꝰ. ix. c. Cū locum dicit textus. Cum locum non habeat conſenſus vbi metus

vel coactio intercedit neceſſe eſt vt vbi aſſenſ⁹ cuiuſq̄ re q̄rit̄ur coactionis materia repel la.c.r. Itē infra dicitur ꝙ animus puelle indagandus eſt ꝛ inquirēdus ad cōſentiēdū ne per timorē dicat ſibi placere quod odit ꝛ ſequatur exitus qui de inuitis ſolet nuptijs ꝓuenire. Sed ꝓ maiori declaratione circa hoc ponunt̄: aliq̄ veritates.

L ¶ Prima talis eſt. Et ſi rationabiliter debitis mediis ꝑſuadere poſſint parētes natis ſuis vt cū certis ꝑſonis cōtrahant minas tñ ꝛ terrores minime adducere debent. Probatio. Nam vt habetur vicesſimo tertio preſens. Quod quis non diligit facile contēnit. Preterea ſecundum Doctorem ſanctum in quarto ſētentiarum diſtinctione viceſima nona articulo tertio q̄ſtione prima. Vinculum matrimonij perpetuum eſt: et ideo illud quod repugnat ꝑpetuitati tollit mr̄imonium cuiuſmodi eſt metus p̄ſertim cadens in conſtantē virū. Nec etiā ad faciendū mr̄imonium ſufficit volūtariū mixtū ſicut de illo qui ꝓicit merces, in mari tēpore ꝑiclitationis nauis ſed requirit̄ volūtarium ſimpliciter completum ꝛ nudum.

M ¶ Scḋa veritas. Mulier que coacte contraxit cum aliquo coactiōe tollente matrimonium continuo manet in peccato niſi poſtea interuenerit conſenſus. Probat̄ q2 quo non conſenſit non eſt ſua ꝛ ita quotiens cognoſcit̄ a viro illo peccat mortaliter etiā adulterādo eo ꝙ talis vir credit ſe ligatū mr̄imonio tamē ſi ſequatur ꝓles legitima reputatur: q̄diu latet ſecretum impedimētum vir tamē ille non peccat ex quo cōſenſit in eam ꝛ credit eam eſſe ſuam. Iſtud debent ponderare parentes qui cum vident filiam ſuā diligere aliquē gallādū et forte honeſtum iuuenem q̄uis in ceteris pauperem: noluūt eſt tradere filiam ſuam ſed forte tradunt eam alicui magno vſurario iam ſene ꝛ hoc propter diuitias que cum poſuerit amorem ſuum in prioſrem vix plene conſentiet in ſenem illum. Similiter quandoq̄ contingit filium alicui⁹ potentis viri diligere filiam alicuius pauperis ꝛ in eam iam conſenſiſſe ꝛ forte rē habuiſſe cum ea affectu maritali Demum pater ille hoc agnito videns ꝙ non eſt bene caſ⁹ filii ſui cum illa contrahere propter paupertatem aut generis diſparitatem tantum facit ꝙ quitāt ſe mutuo dando filie certā pecunie ſummā ꝛ poſt hec ꝓcurat filio ſuo vxorem nobilē ꝛ diuitē. In illio

enim caſu ꝛ illa filia adultera
tur: ſi cū alio cōtraxerit. ꝛ ſi-
militer ille ſi cū alia qꝛ: vt ha
bet. xxvii. q. ii. c duobꝰ modis
Puellā que cū altero cōtra-
xerit ꝑ verba de p̄ſīti alter du
cere nō poteſt. Nec papa pōt
in hoc diſpenſare altero viuē
te maxime cū pꝛimū matri-
moniū fuerit verū ꝛ ratum.
N ¶ Tertia veritas. Si ali
qua inuite ꝛ coacte cū aliquo
cōtraxerit ſi velit tute cōſule-
re ſaluti anime ſue debet eum
dimittere aut de nouo in eū
cōſētire. Pꝛobatio qꝛ niſi ita
fecerit eternū ſuppliciū ſuſti-
nebit eo ꝙ continue viuit in
peccato. Caueāt igiꝉ parētes
ne volētes ditare filias ſuas
eis ꝓuidendo de diuite mari
to ipſis inuitis ꝓcurent eis
eternā dānationē a qua nos
ꝓſeruet ieſus xp̄us amen.

Sermo. xxi.

Vidi libꝛum
ſcriptū intus ꝛ fo-
ris ſignatū ſigillis
ſeptē Apo. v. Notādū ꝙ Jo.
vidit triplicem libꝛum: vꝫ
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.
A ¶ Pꝛio igiꝉ vidit librū
g. h. de quo Math. i. liber ge-
neratiōis ieſu xp̄i. Jn cuiꝰ ca.
xxi. legiꝉ ꝙ Jorā genuit Oziā
B ¶ Ubi notādū ꝙ hic omit
tūꝉ due generationes. Nā hic
nō nomināꝉ ochoſios ꝛ ama
ſias de quibus quarto regū
vii. ſed a genealogia xp̄i pꝛe-
ſcinduntꝉ. Cuius ratio eſt ſm
doctores qꝛ Jorā fuit electus
vſq ad quartā gn̄ationē ex eo
ꝙ de ſemine peſſime Jeſabel q̄
occidit ꝓpħetas ꝛ achab viri
filiā accepit noīe godoliā ex
qua peſſima gn̄atio traxit ori
ginē. Ecce igiꝉ ꝙ periculoſū
ē inire cōnubia cū impiis. Ca
ue igiꝉ ne vxorē ducas: vel tu
mulier virū de domo impia
ne cōtingat te deleri cū gn̄a-
tione tua a generatione chꝛi
ſti ꝛ a conſoꝛtio iuſtoꝛum.
Sed ſi audieris parētes eſſe
bonos tūc cū omi fiducia ex
is cōiugē tibi vel filio tuo aſ-
ſume ꝛ quere cōiūgi gn̄atiōi
rectoꝛū que bn̄diceꝉ. Nā do-
minus in generatione iuſta ē
ꝛ non cōiungaris generatiōi
peſſime adultere ꝛ peruerſe.
Natiōes enī pūerſe: ſcꝫ auaro
rū tyrānoꝛū p̄donū vſurario
rū ꝛ adulteroꝛū ceteroꝛūq ma
loꝛum ſunt cauſe conſūmatio
nis coniugum. Non eſt ergo
ſecundum eos generatio xp̄i
ſed poſt eos: vꝫ ſecundū Ozi
am q̄ īterp̄taꝉ foꝛtitudo ſiue
robuſtꝰ dn̄i. Hec aūt interp̄tatio
cōuēit tribꝰ gn̄ribꝰ pſonarū.

Jheſu chꝛiſto.
videlicet Uiro iuſto.
Uirgini marie.

C ¶ Pꝛimo igitur cōue-
nit ieſu xp̄o: ſecundū Pſalmi.

Fortitudo mea ⁊ laus mea do
min⁹ ⁊ fact⁹ ē michi in ſalutē.
D ¶ Item Jere. xxxii. for-
tiſſime ⁊ magne potentie do-
minus exercituum nomē tibi
Sed quia dictum eſt de forti
tudine cū loqueremur de in-
terpretatiōe nois booz : ideo
tantum loquamur de robore
ꝙuis idem ſignificēt fortitu-
do ⁊ robur: xps igitur meri-
to dicitur ozias: ideſt robuſt⁹
quia vt ha. Job.ix. ſi fortitu-
do queritur robuſtiſſim⁹ eſt.
fuit enim robuſt⁹ demonē in
cruce ſuperando Jo. xii. nūc
princeps mundi huius eiiciet
foras fuit robuſtior infernū
ſpoliando zacha.ix. Tu quo-
q in ſanguine teſtamenti tui
emiſiſti vinctos tuos de lacu
in quo non ē aqua: fuit fortiſ
ſimus ⁊ robuſtiſſim⁹ in ſua re
ſurrectiōe quando exiuit clau
ſo ſepulchro Mathei xxviii.
Terremotus factus eſt mag-
nus angelus enim domini de
ſcendit de celo. deinde paucis
īterpoſitis ſequit Pre timo
re autem ei⁹: vcʒ angeli exter-
riti ſunt cuſtodes ⁊ facti ſunt
velut mortui. Un̄ bene de eo
dicit Johā. apoca. v. q vicit
leo.i. xps de tribu iuda vicit
inq diabolum in cruce vni-
uerſitatē demonum in limbo
⁊ potentiam cuſtodū in ſepul
chro. Tunc ergo vt habetur
Exo.xv. Cōturbati ſunt prin-
cipes edom: ideſt demones:
robuſtos moab: ideſt maio-
res demones ⁊ potentiores
in naturalibus obtinuit tre-
mor: xpo infernū ſpoliante vt
dicit Interli: obriguerunt.i.
horrerī ceperūt omnes habi
tatores chanaā.i.inferni. Ir-
ruat ſup eos ſupple demones
formido ⁊ pauor Interl. cru-
cis in magnitudine brachii
tui in cruce extenſi. Hoc etiā
poteſt exponi de iudeis qui
valde conturbati ſunt audita
xpi reſurrectione. Unde legit
Math.xxviij. q cū pre timo-
re exterriti fuiſſent cuſtodes
ſepulchri dn̄i in ipſa hora re-
ſurrectiōis dominice venerūt
in ciuitatem hieruſalē ⁊ nun-
ciauerūt principibus ſacerdo
tum oīa q̄ acta fuerāt: ⁊ illi ti-
mentes ne hoc diuulgarēt in
populo dederūt eis pecuniā
copioſam dicētes. Dicite q
diſcipuli eius venerunt nocte
⁊ furati ſunt eū vobis dormiē
tibus: qđ ⁊ fecerūt: ſed menti-
ta eſt iniquitas ſibi. ideo ſeq-
tur. Fiāt ſupple ipi iudei im-
mobiles quaſi lapis. Interl.
ad fidē duritia incredulitatis
donec ptranſeat: ſcʒ ad fidem
populus tu⁹: vcʒ gentilis: do
nec ptranſeat populus tuus
p eternam p̄deſtinationē iſte
quē poſſediſti.i. acquiſiſti ſan
guine redimendo quē diabo-
lus vili precio onerat peccā-
do ſine peccato.
E ¶ Scđo vir iuſtus poteſt

dici oſias .i. robuſtus . Et ad hoc admonet eū ſpiritusſanctus dicens illud Joſue.i. Cōfortare ꝛ eſto robuſtus valde Debet ergo quilibet iuſtus eſſe robuſtus ad reſiſtendū tētationibus: ad ſubſiſtēdū tribulationibus: ꝛ ad inſiſtendū bonis operationibus. Propterea bene dr̄ ei. Cōfortare ꝛ eſto robuſtꝰ In cuius figura legit̄.j.Re.xvj. de dauid: ꝙ quidam dixit de eo. Uidi filiū yſai bethleemitē ſcientē pſallere: fortiſſimū robore ꝛ virū belli coſum. Ubi per dauid qui interpretatur vultu deſiderabilis ſignificat̄ vir iuſtus cuius vultus ꝛ facies cōſciētie deſiderabilis eſt ꝛ pulchra coram deo ꝛ angelis eiꝰ. talis igitur dauid debet eſſe fortiſſimꝰ robore ꝛ vir bellicoſꝰ contra quecunqꝫ aduerſa ꝛ peccata. Sed queris quid mouere debet hominem iuſtum ad tria predicta: vcꝫ ad reſiſtendū tentationibus: ad ſubſiſtendū tribulationibus.ꝛc. Reſponſio duo principaliter hoc facere debent: vcꝫ vitatio gehenne: ꝛ expectatio retributiōis eterne. Prouer.xxx. Leo fortiſſimꝰ beſtiarū ad nulliꝰ pauebit occurſum: vbi per leonē intelligitur vir iuſtus qui in his que dei ſunt ꝛ ſalutis adeo fortis eſt vt neqꝙ̄ frāgi poſſit: dicat ergo iuſtꝰ cū Pſal. ad dn̄m: fortitudinē meā ad te cuſtodiā.

F ¶ Ubi notādū ꝙ duplex eſt fortitudo: ſcꝫ anime ꝛ corporis: fortitudo ꝛ robur aīe cōſiſtit in virtutibus ꝛ bonis operibus: hanc aūt fortitudinē debemꝰ cuſtodire ad dn̄m aſcribendo honori ſuo quicquid virtutis ꝛ meriti in nobis eſt ꝛ nō nobis. fortitudo aūt ꝛ robur corpis cōſiſtit in ſanitate agilitate ꝛ viribus corporeis: ꝛ totū hoc ſimiliter: debemus deo attribuere nobis aūt nichil niſi pctm̄. Ne nobis cōtigat ſicut diabolo qui bonū qd̄ a deo habuit: ſibi aſcribēs: illd̄ amiſit. Et ideo bn̄ loquit̄ iuſtꝰ di. fortitudinē meā in eā ſpūalē corporalem ꝛ naturalē ad te cuſtodiā qꝛ deus ſuſceptor meus es.

G ¶ Tertio dctā iterp̄tatio merito cōuenit btē v̄gini. Nā ipa fuit robuſta i filij ſui paſſiōe qn̄qdē recedētibꝰ diſcipulis ipa nō receſſit ſꝫ amore filij ſui ardēs deſiderio ſtabat iuxta crucē. Jo.xix. Nō eīn expaueſcebat tortorū crudelitatē nō iudeorū malignitatē: nō apoſtolorū fugā: ſed ſtabat cōſtāter ꝛ robuſto animo. Propterea admiratiue loquens Salomō. prouer.xxxj. dicit. Mulierē fortē quis inueniet ſupple talem qlis eſt Maria. ¶ Secundo fuit robuſtior tēpore tridui in fide immobiliter p̄manēdo. Petrꝰ eīn qui ſe iactauerat de robore ſuo di.

Et ſi oportuerit me mori te‑cũ nõ te negabo. Et ſimiliter ceteri diſcipuli qui ita dixe‑rant Math xxvj. turpiter ceci derũt ſm q eis pdixerat xps in cena. Omnes vos ſcandalũ patiemini in me in iſta nocte Math. xxvj. in tantum enim tũc fluctuare cepit fides eccle ſie vt in ſola virgine maria re mãſerit. ¶ Tertio nſic eſt ro buſtiſſima potiſſime in repel‑lendo a ſuis deuotis famulis omnẽ militiã malignorũ ſpi‑rituũ. ber. Nõ ſic timẽt hoſtes viſibiles caſtrorum multitu‑dinem qñtũ timẽt aeree pote‑ſtates marie inuocationẽ. Et Criſo. Tribularer nimirũ et deſparẽ ſi nõ marie pꝛocinio adiuuarer. Et ideo merito p‑figurata eſt per Judith que ex cõſtantia z robore animi ab‑ſtulit caput Holofer. iudich. xiij. Sic z maria contriuit ca put ſerpẽtis infernalis z cru‑deliſſimi illius tyrãni q olim aduerſabatur toti mũdo. Hec eſt igitur illa mulier de qua admiratiue loquitur ſalomõ Prouer. xxxj. di. Mulierem fortem quis inueniet qualis ſupple eſt maria.

SEcund⁹ liber dicitur in‑carnatiõis diuinalis hic autem liber ſcriptus eſt int⁹ et foris. intus ergo inuenim⁹ de hac ſanctiſſima incarnatio ne duo magna teſtimonia.

H ¶ Primo quidẽ vnam figurã. iii. Re. vltio vbi legit: q cum achab rex iſrael vellet inire bellũ cõtra regem ſyrie pro recuperanda ciuitate ra‑moth quã ab eo vi abſtulerat predict⁹ achab vocauit in au xilium ioſaphat regem iuda. Qui cũ ſimul veniſſent dixit rex iſrael regi iude. Sume ar ma z ingredere prelium ipſe igitur achab ingreſſus eſt pre lium cum eo mutato tamen habitu ne ab aduerſariis ag‑noſceret. Rex autẽ ſyrie dixe rat militibus ſuis. Non pug‑nabitis contra maiorẽ aut mi norem ſed tm̃ contra regem iſrael. Cumq dicti milites in telleriſſent ioſaphat non eſſe regem iſrael: quidã in incertũ dirigens ſagittam percuſſit regem iſrael inter ſtomachũ z pulmonem qui eadem die veſpere mortuus eſt. ¶ Ad propoſitum Achab qui inter pretatur fraternitas: pater‑nitatis ſignificat chriſtũ qui ratione hũanitatis eſt frater noſter: ſed pater ratione diui nitatis. Ramoth aũt ſignifi‑cat pñtem mũdũ quẽ vi deti‑nebat rex ſyrie. i. diabolus qui eſt rex ſup oẽs filios ſup‑bie. Sed tandẽ ingreſſus eſt lo cũ certaminis rex achab quã‑do dei filius deſcendit in hũc mundum vt preliaretur con‑tra diabolũ z ad hoc eum in‑uitabat Pſalmi. dicẽs. Ap‑prehende arma z ſcutũ z exurge

in adiutorium michi: effunde frameam et cõclude aduerſus eos qui pſequũtur me. Dicit aũt iſte Achab mutaſſe habitũ ſuũ qñ ſub clamide nr̃e fragilitatis occultauit ſuã diuinitatez. Phil.ii. Cũ in forma dei eſſet ſemetipm exinaniuit formã ſerui accipiẽs in ſilitudinẽ hominũ factus: ⁊ habitu inuẽtus vt homo. Nihilominus totũ preliũ versum eſt cõtra achab: tũ qꝛ dñs pater poſuit in eo iniq̃tates oim nr̃m: tũ qꝛ ꝓditor dederat iudeis ſignũ dicẽs. Quẽcunq; oſculatus fuero ipe eſt tenete eũ: tuz qꝛ expediebat vt vnꝰ hõ moreretur ꝓ populo: et nõ tota gens piret. Iſte igitur noſter Achab tãdẽ pcuſſus eſt inter pulmonẽ et ſtomachũ quãdo Longius latus eius apuit: et ſic concluſum et finitũ eſt bellũ: qđ olim erat inter deũ ⁊ genus humanũ. Sed ꝓchdolor nõ ſufficit peſſimis xp̃ianis ꝙ iſte Achab tã crudeliter ꝓ eis fuerit in monte caluarie occiſus: niſi etiã indies eũ crucifigant ſm ꝙ dicit Apl̃us Heb. vi. rurſũ crucifigẽtes ſibimet ipis filium dei.

¶ Secũdo infra hũc librum veteris teſtamẽti inuenimus vnã ꝓphetiã de hac incarnatiõe Michee. v. Et tu bethleez effrata. i. ſic dicta: puulꝰ ſup. vicus es in milibus iuda. i. inter mille alias ciuitates: que ſunt in terra Juda. Nichilominus nõ obſtãte puitate tua multũ tamẽ honoraberis: qꝛ ex te egredietur michi: q̃ ſit dominator in iſrael. q. d i. Ex te puulo vico egredietur puulꝰ xp̃s de virgine natus ⁊ hoc ꝙ tũ ad humanitatẽ. Sed ſm diuinitatẽ. Egreſſus eiꝰ ſcȝ gñationis eterne eſt ab initio. i. a patre: de quo initio ſcribitur Joh. j. In principio erat vbũ a diebus eternitatis. i. ab eterno. ſm illud Pſal. Ex vtero ante luciferũ genui te. Uel vt dicit dñs Card. Egredietꝛ viſibilis ab illa inacceſſibili luce: quaz eternaliter inhabitat apud patrem. Et ſi dicatur ꝙ Math. ii. videtur cõtrariũ dicere: vbi dꝛ. Et tu bethleem terra iuda nequaꝙ minia es. ⁊c. hic autẽ dꝛ puulus es. ⁊c. Ad hoc rñdet Hiero. dicẽs. Puto Matheũ voluiſſe redargue re negligentiã ſcribarũ in lectione ſcripturarũ ſic poſuiſſe: qꝛ nec in hebreo: nec in ſeptuaginta ſic hẽtur. Uel dicendũ ꝙ Matheus ponit ſ̃itatẽ ꝓphetie etſi nõ vba. Eſt etiaz notandũ ꝙ ſcribe q̃ ſic apte locuti ſunt corã herode de ortu et natĩtate xp̃i inexcuſabiles ſũt quia nõ crediderũt in ipm

¶ Moraliter p hoc ꝙ xp̃s voluit in puа ciuitate naſci et non in magna et populoſa inſtruimur ꝙ nõ debemus gloriari nec extolli de loco nati-

uitatis: aut de ſublimitate pn tũ qꝛ vndecũqꝫ et vbicũqꝫ naſcant hoīes ſalui eſſe pñt: ſi mõ ꝟtuoſe et catholice viuãt: immo plerũqꝫ obeſt naſci in magnis ciuitatibus et ibi educari ꝓpter inſolẽtiae eoꝝ cũ q̄bus cõtingit cõuerſari: ibi eñi multo plus abundat materia pctī et ruine: ꝙ in villulis et locis cãpeſtribus. In cuius figura legit Gen.xviii.ꝙ Loth q̄ nõ potuit ſaluari ī ſodomis ſaluatus eſt in pua ciuitate: q̄ dicta eſt ſegoꝛ: de qua dicit ei angelus. Feſtina et ſaluare in ea. ¶ Moꝛaliter bethleē domus panis interp̄tatur: p pane aũt frequẽter in ſacra ſcriptura ſignificat gratia ſp̄ũſãcti vel pnia ſm ſenſum illius pabole Luce.xi. Amice accõmoda mihi tres panes .i.contritionẽ: confeſſionẽ et ſatiſfactionẽ: quos tres panes debemus mutuo accõmodare ab amico noſtro ieſu xp̄o: ſi igit in domo conſciẽtie noſtre fuerit iſte panis pnie ꝓfecto naſcetur ī nobis ieſus xp̄s p gratiã. Eſto igit dom⁹ panis: vt in te naſcatur ieſus xp̄s. Si dicis. In domo mea nõ eſt pãis Eſa.iii. Uade ad amicũ tuũ et dic ei. Amice accommoda.ꝛc.

K ¶ Secũdo iſte liber ſcriptus eſt foris: ꝙtũ ad nouum teſtamentũ: in quo inuenim⁹ ſcriptũ. Titi.ii.ꝙ Paul⁹ loquẽs de hac incarnatiõe dicit ſic. Appuit gratia dei et ſaluatoꝛis noſtri. Interl. Appuit in carne aſſumpta gr̄a dei.i. amoꝛ: quo deus dilexit nos. Titi.iii. Appuit beignitas ꝛ hũanitas ſaluatoꝛis nr̄i dei .i. benignitas in humanitate. Joh.iii. Sic deus dilexit mũdũ vt filiũ ſuũ vnigenituꝫ daret p mũdo.i.p hoīe. Sequitur oībus hoibus. Interl.i. ad vtilitateꝫ oīꝫ hoīꝫ ſine quo nõ ꝓfuiſſet naſci. Item qꝛ gratia ſaluatoꝛis dei ſufficiẽs eſt omnibus hoibus: qꝛ vt hr̄tur in Pſal. Apud dñm mĩa et copioſa apud eũ redẽptio: erudiẽs nos: vcꝫ tria. Primo qd vitandũ qꝛ vt abnegantes.ꝛc. Scđo quid agendũ: qꝛ ſobꝛie: et iuſte et pie.ꝛc. Tertio quid ſpandũ: qꝛ expectantes beataꝫ ſpẽ.ꝛc. Erudiuit ergo nos xp̄s exẽplo vite ꝛ ꝟbo doctrine vt abnegãtes impietatẽ: ſcꝫ infidelitatis que coꝛrũpit intellectũ: et ſecularia deſideria: q̄ coꝛrũpũt affectũ. Seculare aũt deſideriũ eſt auaritia ſm Criſo. Opoꝛtet ergo ipſam abnegare ſi velimus ſaluari: qꝛ vt habet.i.Thi.vi.q̄ volũt diuites fieri incidũt in tentationẽ et in laqueũ diaboli et ī deſideria multa inutilia et nociua: q̄ mergũt hoīem in interitũ. Glo. aũt interl. dicit ſic. Uiuam⁹ in hoc ſeculo fragili ſobꝛie: quo ad nos: et iuſte: quo ad ꝓximũ: et pie: quo ad deũ.

L ¶ Vel ſm Do. Cardi. ſo-
brie cõtra luxuriã et gulã: iu-
ſte contra auariciã: pie cõtra
ſupbiã. Vel ſobrie contra car-
nẽ: iuſte contra mundũ: pie cõ
tra diabolũ qui eſt impius.
Hec aũt tria pfigurata fuerũt
p illa tria munera: que obtu-
lerũt magi dño: vƺ aurũ th⁹
et myrrhã. Mat. ii. Nã illi of
ferũt aurũ: qui viuũt pie. Illi
thus qui viuũt iuſte: quia iu-
ſticia ſua ad modũ thuris re-
dolet vſq; in alios. Illi xpo of
ferũt myrrhã q viuũt ſobrie ſa
crificãtes corpus ſuũ dño. Il
lis ergo trib⁹ modis viuam⁹
expectãtes beataƺ ſpem: id eſt
beatitudinẽ ſperatã: et aduen
tũ glie magni dei. i. manifeſta
tionẽ glorie ieſu xpi: q eſt ma-
gnus deus. Tũc eñi veniẽs ad
iudiciuƺ appebit glorioſus: q
hic fuit ignominioſe tractat⁹
Unde Luc. xxi. Tunc videbũt
filiũ hominis venienteƺ in nu
bibus cum virtute magna: et
maieſtate. Tunc ergo appare
bit magnus deus: qui hic ap-
paruit puer puus: ideo ſeqtur
Et ſaluatoris noſtri ieſu chri-
ſti: quaſi dicat. Magnus erit
in punitiõe multorum: ſed ſal
uator in premiatione bonorũ
et electorum.
M ¶ Modus aũt quo hec
incarnatio facta eſt patere po
teſt in rebus naturalib⁹ et pre
ſertim in ſallamãdra: que ſecũ
dum Catholicon eſt gen⁹ ſer-
pentis qui et nutritur in igne
ſm Pli. et ſil' ignẽ extinguit:
immo ſine cõſumptiõe i igne
viuit. Et cauſa huius eſt ma-
gna frigiditas ipſius. Naƺ ſi
cut glacies in ignem proiecta
ipm extinguit: ita ⁊ hic ſerpẽs
veniẽs in ignẽ propter ſue fri
giditatis rigorem ipm extin-
guit: vt patet de pelle eius de
qua fiunt interdũ zone regũ:
que poſt longã vetuſtatem in
ignẽ proiecte nõ cõburuntur:
ſed illeſe purgate extrahũtur
De hac etiã pelle lychni fiunt
in lampadib⁹ q nullo incẽdio
comburũtur. Ad ppoſitũ iſte
ſerpens ſignificat xpm ſm il-
lud Iohã. iii. Sicut Moyſes
exaltauit ſerpentẽ in deſerto:
de quo Nume. xxi. Ita exalta
ri oportet filiũ hominis: exal
tari inq; in corde per fidem in
ipm firmiter credendo: in ore
ipm deuote laudãdo: ⁊ in ope
re ipm magnificando. Item
exaltari ipm oportebat i cru-
ce: al's omnes mortui fuiſſent
et piiſſent a ſerpentibus infer-
nalibus: tandem aũt exaltat⁹
eſt in celo in ſua glorioſa aſcẽ
ſione. Eſt tamẽ attendendũ q
iſte ſerpẽs non fuit venenoſ⁹:
ſed tñ habuit ſimilitudinem
illius: qꝛ vt habetur Phil. ii.
Habitu inuẽtus eſt vt homo.
Nos aũt ſumus ſerpentes ve
nenoſi: q ex vtero matris con-
trahimus virus pctĩ origina
lis: a quo nequimus liberari.

nec purgari niſi medio huius cuius virtus opatur in ſacramēto baptiſmi remiſſionem pctōꝝ. Iſte igitur ſerpēs ieſus xp̄us ad modū ſalamādre nutritur in igne charitatis et amoris ſm illud Deute. iiii. Deus noſter ignis conſumēs eſt. Et Luc.xii. Ignē veni mittere in terram et quid volo niſi vt ardeat. Et ſilr extinguit ignē concupiſcētie ꝛ pcti. Potiſſime aūt in btā vgine extinxit ignem fomitis habitualis Nā hmōi fomes ſm ꝙ dicit D.S.iii.p.q.xxvii.art.iiii.in c.articuli in cōceptiōe ipſiuſmet virginis, fuerat ligatus: vt non inſultaret: ſed in cōceptiōe ſaluatoris totaliter ablatus eſt: vt amplius nō eſſet. Et hoc eſt qđ dicit Gabriel ad ipſam vginē. Aue gratia plena.d.t.b.tu ī mulierib⁹: quia in nulla alia muliere fuit ablatus hmōi fomes niſi in ipa ſola. Non tamen intelligenda eſt per huiuſmodi fomitē ligatū aliqua macula ſed tm̄ habitualis rebellio partis ſēſitiue: que vtiqꝫ exire potuiſſꝫ in actū niſi fuiſſet diuinitus preſeruata ipa ſanctiſſima virgo. Iſta igitur ſalamandra in igne viuebat quando dei fili⁹ in aſſumpto corpe habitauit in vtero virginis mēſibus nouem ꝛ diebus decem: quia ſicut ignis eſt puriſſimum elementū: ita et beata virgo puriſſima et mūdiſſima fuit. Cā ti.iiii. Macula non eſt in te. Aliter pellis ſalamandre que non conſumitur igne, ſignificat diuinitatē filii que non eſt conſumpta ex vnione ad humanitatē: nec humanitas ex ex vnione ad diuinitatem: ſed vtraqꝫ vera ſemꝑ manet in eodē ſuppoſito. Et hoc eſt quod dicit Athanaſius in ſymbolo Unus oīno eſt ſupple xp̄s: nō confuſiōe ſubſtātie: ſed vnitate pſone. Nā ſicut anima rationalis et caro vnus eſt homo: ita deus et homo vnus ē chriſtus.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis qui ſignatus eſt ſigillis ſeptē. Unde ſub quarto ſigillo inuenim⁹ aliud ſecretū: videlicet ꝙ in contractu matrimoniali ſumme attendendū eſt ad mores vtriuſqꝫ nubentiū. Iſtud ſecretū ponit Do.S.iiii.ſeñ.diſt.xxix.q.x.art.i. in ſol.ad ſecundū. Quod quidem ſecretum aperitur dupl̄r Nā ¶ Primo quidē hiſtoriali declaratiōe. Legitur eñ Gene.xxviii. ꝙ yſaac patriarcha ſctiſſim⁹ ꝑcepit filio ſuo iacob vt nō accipet ſibi cōiugē de genere chananeorum: eo ꝙ ipſi chananei erāt ydolatre et peſſimi homines: ſed iuſſit vt iret in Meſopotamiā ſyrie ad domum Bathuelis patris Rebecce mr̄is ipſius Jacob et ibi

accipet ſibi cõiugẽ de filiabus labam auunculi ſui qui erat filius dicti Bathuelis. Jacob itaqꝫ patris audita volũtate, nõ more mltorũ modernorũ iuuenũ q̃ p libitu pentibus nõ vocatis cõtrahũt cõnubia: vñ poſtea grauiter eos penitet ſꝫ nimis tarde: iuit ad domũ p̃dicti labã: et ibi cõtraxit cõnubia cũ Lya ⁊ Rachel ſororib⁹ et hoc ex diuina diſpenſatiõe interi⁹ eũ inſpirãte. Itẽ propter paucitatẽ fideliũ licebat tũc cõtrahere in aliq̃bus gradibus in q̃bus nunc non licet. Hodie ergo pentes ad inſtar pt̃iarche yſaac debẽt puidere filijs ſuis nubẽdis de puellis honeſtis et virtuoſis. Et ſimiliter pntes puelle debent eam dare non ditiori: non fortiori non iuniori: ſed meliori ⁊ diligẽter ſe inq̃rere de morib⁹ illius Itẽ ſi bona eius ſint iuſte acquiſita ⁊ huiuſmõi: q2 ſi vir fuerit malus defacili deprauabit mulierẽ bonam. Et ſi ecõuerſo ſi vir fuerit virtuoſ⁹ faciliter deprauabitur p mulierem neq̃. Et de hoc habemus plures hiſtorias in ſacra ſcriptura. Legit᷑ em̃. iiii. Reg. viii. q̃ Jorã habuit patrẽ deũ timentẽ et colentem: vicꝫ Joſaphat: qui erat rex iuda et tamẽ ipſe Joram factus rex peſſime vixit ãbulans ĩ vijs achab regis iſrl̃. Et huius cauſa aſſignatur eo. ſcꝫ q̃ ipſe duxerat filiam ipſius achab nomine godoliam in vxorem: que tanq̃ heres malicie patris ⁊ ipſa peſſima fuit. Itẽ. iii. Re. xi. legit᷑: q̃ cã perditionis et fatuitatis Salomonis ſapiẽtiſſimi atq̃ glorioſiſſimi ſup oẽs reges terre, fuit, eo q̃ adamauit mulieres alienigenas et ydolatras: vnde in tantã veſaniam verſum eſt cor eius: vt coleret deos earũ in cotemptum veri dei. Item legitur Gẽn. vi. q̃ deus fuit valde iratus quãdo filij dei acceperũt ſibi vxores de filiabus hoim. Ubi ſcḋm ſacros expoſitores per filios dei intelliguntur illi hoies q̃ remãſerant in cultu veri dei: et per filias hominũ intelligũtur filie pctõrum et potiſſime ydolatrarum.

G ¶ Secũdo iſtud ſecretũ apitur auctoritatius probatiõe. Nã dñs dixit iudeis p moyſẽ. Deute. vii. Cũ dñs introduxerit te in terrã quã poſſeſſurus es ⁊ deleuerit gentes multas corã te. ſ. etheũ: amorreũ gergeſeũ ⁊ huiuſmõi: non inibis cũ eis fedus: nec ſociabis cũ eis coniugia: filiã tuã nõ dabis filio eius: nec filiã illius accipies filio tuo: quia ſeducet filiũ tuum ne ſequatur me: ſed vt magis ſeruiat dijs alienis: q̃ ſi obedire ſup. noluieris iraſcetur furor dñi ⁊ delebit te cito. Hec ibi. Patꝫ ergo quomodo dominus prece

perit cõnubia eſſe contrahen-da:et cum quibus perſonis. Sed circa hoc multi grauiter errãt qui non attẽdũt niſi ad tẽporalia:vno dicente. Talis filia habet magnũ matrimo-nium.alio dicẽte. Talis ſemel habebit magnas poſſeſſiones qꝛ debet ſuccedere tali vel tali qui plenꝰ eſt bonis. Tales er go decipiũtur frequenter:nec perfecte diligũt ſuas vxores. Qui enĩ vult conſtruere edifi cium firmũ et ſtabilem/nõ de bet ipm̃ fundare ſuper lutum aut arenã: ſed ſup terrã firmã et ſolidam. Cũ igitur matri-moniũ duret vſqꝫ ad mortem neceſſe eſt vt ſolidũ habeat fun damẽtum:modo temporalia et ſilr̃ corpalis pulchritudo inſtabilia ſunt:ſm̃ illud Pro-uerb.xxxi. Fallax gr̃a et vana pulchritudo:mlĩer aũt timẽs deum ipa laudabitur:et talis ducenda eſt in ſponſam. Unde hic notãter tres regule ꝑ mo-dum triũ veritatũ que obſer-uande ſunt ab his qui volunt contrahere connubia.

P ¶ Prĩa igĩ vitas. Uo-lẽs aliquã ducere i ſpõſam dꝫ attẽdere ad mores parẽtũ pu elle:ſi boni ſint nec ne. ꝙ ſi bo nã relationẽ de eis a viris pro batis audierit:tũc debet bene preſumere de filia eorũ.ſ.ꝙ be ne eã inſtruxerit: et ꝙ tenebit de radice parẽtũ. Si aũt ma-lam relationẽ de ipſis audie-rit:vtpote qꝛ pater eſt vnꝰ ma gnus vſurariꝰ:et mater ſuper ba ꝛ forte adultera:rixoſa ꝛ li tigioſa:tũc poteſt rõnabiliter dubitare de filia ne ſequatur mores patris ꝛ matris.et po tius mr̃is ꝙ̃ patris:eo ꝙ plꝰ habet a matre ꝙ̃ a patre. Itẽ qꝛ plus cõuerſatur cũ matre ꝙ̃ cum patre. Si vero ſit que ſtio de viro ſilr̃ interrogãduꝫ eſt ſi ſit bonꝰ catholicꝰ:fidelis mercator:non periurus:non luxurioſus: non crapuloſus: non luſor:non ꝑcuſſor ꝛ hmõi qꝛ patrem ſeqtur ſua proles.

Q ¶ Scd̃a veritas. Non ſo lum ad mores parẽtũ attẽdẽ-dum eſt:ſꝫ etiã ad mores puel le:qꝛ aliqñ ſtat parẽtes vtuo-ſos ꝛ filiã vicioſam vel ecõuer ſo. Cõſiderãdũ igĩ eſt ſi puel la ſit deuota:pudica:verecun da:artificioſa ꝛ diligẽs. Et cir ca hoc grauiter deliquũt illi qui braxãtes mr̃imonia plus debito ꝛ cõtra cõſciẽtiam lau dant ꝛ extollũt qñqꝫ aliquam puellã: vt qꝛ illis aliquo mõ attinet:vel qꝛ ſperant aliquã tẽporalem mercedẽ ſi modo poſſint efficaciter mediare in cauſa talis matrimonij. Naꝫ qñqꝫ laudãt ſuperbam de hu-militate:impudicam de caſti tate:loquacem de taciturnita te:effrenatam de gracioſitate atqꝫ benignitate:ꝛ ſic de alijs

R ¶ Tertia veritas. Uolẽs alicui dare filiam ſuã in vxo-

rem non ſolum debet attēdere ad mores illꝰ: ſed etiam ſi bona tam ipſius ꝙ parētum illius ſint de iuſto lucro: et ſi gnanter illa portio que poteſt illi contingere: qꝛ melius eſſet dare filiam ſuam vni bubulco ꝙ viro nobili ꝛ locupleti de erario alieno: vtpote de vſuris rapinis ꝛ hmōi. Et idē dicēdū eſt de illo qui querit filiā alicuiꝰ diuitis in vxorem qꝛ ſm doctores theologos ſi aliqua contraxerit cū aliquo viro qui nihil habeat niſi per vſuram et rapinā, ipſa debet aliūde ſibi querere victui ſuo neceſſaria: nec de talibꝰ quicꝙ percipere niſi ī neceſſitatis articulo. Sed prochdolor modernis tēporibus parum iſta ponderant hoies: nec de hoc multū interrogāt: immo non eſt eis cure vndecūqꝫ venerint bona ipa: ꝓpter qḋ multa infortunia ſequūtur plerūqꝫ talia matrimonia: et quandoqꝫ dānatio eterna: a qua nos liberet Jeſus xp̄s. Amen.

¶ Sermo. xxij.

Vidi librum ſcriptū intus ꝛ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notādū ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De p̄rio lib. ſcribit Mathei. i. Ubi legit ꝙ Joatham genuit Achaz. Ubi notādum ꝙ Joathā interp̄tatur pfectꝰ. Hec aūt interp̄tatio conuenit tribus generibꝰ perſonarum.

videlicet
Jeſu chriſto.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Prio quidem cōuenit Jeſu xp̄o ſm vtrāqꝫ naturam Nam ſm naturā diuinam dr pfectus tripliciter: vꝫ in gn̄e cauſe efficiētis: formalis ꝛ finalis. ¶ Prio quidē in gn̄e cauſe efficiētis. Ipe em̄ eſt qui efficit ī creaturis pfectionem quā hn̄t. Deut. xxxij. Dei pfecta ſunt opa. Et Gen̄. i. Uidit deꝰ cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Item eiuſdē. ij. c. Perfecti ſūt celi ꝛ oīs ornatꝰ eoꝝ. ¶ Scdo ī gn̄e cauſe formalis Eſt em̄ deꝰ formaliter pfectꝰ et eſſentialiter: ipa perfectio. Mat. xix. Quis bonꝰ niſi deꝰ Perfectū em̄ dr cui nichil deeſt: modo ſoli deo nichil deeſt cuilibet aūt creature deeſt aliqua pfectio ſeu aliqs modus aut gradꝰ pfectiōis ¶ Tertio ī gn̄e cauſe finalis: qꝛ oīa ordinant ad ipm ſuo modo tanꝙ ad ſuā pfectionē. ¶ Itē ꝙtū ad hūanitatē dr pfectꝰ: et hoc tripliciter. Prio fuit pfectus homo ī incarnatiōe: ſm illud Athanaſij. Perfectꝰ deꝰ pfectus hō ex aīa rōnali ꝛ hūana carne ſubſiſtēs: et p hoc elidit

error dicentium xp̄m habuiſſe corpus fātaſticū ⁊ nō reale: ex quo errore ſeqtur ꝙ mors ſua fuerit fātaſtica: et q̄cūq; geſſit in corpe: et per ↄ̄ns ꝙ nō ſim⁹ veraciter redēpti ſ; fantaſtice q̄ oīa ſunt abſurda. ¶ Scđo fuit pfect⁹ redēptor. Na mors ſua erat p̄ciū infinitū: eo ꝙ erat actio dei ⁊ hoīs. Si aūt de potētia dei abſoluta angelus in aſſūpto corpe redemiſſet genus hūanū: talis redēptio nō fuiſſet pfecta neq; cōdigna: eo ꝙ nō fuiſſet tāta i bōitate q̄ta fuiſſet culpa Ade. ¶ Tertio fuit pfect⁹ i reſurgēdo: tūc eīm reaſſumpſit quicq̄d pertinet ad integritatē et perfectionē nature hūane ꝑ ſtatu glīe.

C ¶ Scđo dicta interpre. cōpetit viro iuſto q̄ dr̄ Joatham .i. pfect⁹ ſuo modo. Et ad hoc nos hortatur dn̄s Gen̄. xvij. di. Ambula corā me ⁊ eſto pfect⁹ Talis fuit Noe de quo Gen̄. vi. Noe erat vir pfect⁹ in gn̄a tiōibus ſuis .i. inter eos q̄ erāt tūc tp̄is: vt expo. de Lyra. Itē ad hāc pfectione; hortat̄ nos xp̄s i euāg. Mat. v. di. Eſtote pfecti ſicut pr̄ vr̄ pfect⁹ eſt. que q̄dē v̄ba pn̄t dirigi ad multos ſtat⁹ hoim̄. Pͦ vos religioſi eſtote pfecti i pauptate ſicut pr̄ vr̄ xp̄s pfect⁹ fuit de quo legit̄ Mat. viij. Vulpes terre foueas hn̄t: et volu. celi nidos: fili⁹ aūt hois nō h; vbi recliet caput ſuū: et d̄ hac pfe. ſcribit̄ Mathei. xix. Si vis perfectus eſſe vade ⁊ vende oīa que. ⁊c. Item vos diuites eſtote perfecti in liberalitate et mīa ad pauperes: ſicut pater veſter celeſtis miſe. eſt: q̄ ſolem ſuū oriri facit ſup bonos ⁊ malos: et pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos. ſic g̃ viuatis vt de vobis tādē poſſit dici illđ Eccli. xxxi. Btūs diues q̄ inuēt⁹ eſt ſine macula et q̄ poſt aurū nō abijt: nec ſpauit i pecunie theſauris. Quis eſt hic ⁊ laudabim⁹ eū. q. d. ꝙ pauci ſūt tales. ſeqt̄. Probat⁹ eſt i illo .ſ. auro: vel i dei amore: et pfect⁹ inuēt⁹ eſt: et ideo erit illi glīa eterna: q² potuit trāſgredi p auariciā et non eſt trāſgreſſus: et facere mala per vſurā ⁊ nō fecit. Itē vos eccleſiaſtici eſtote pfecti i vite ſc̄titate ſicut pater veſter perfectus eſt qui dicit Leuitici. xix. Sancti eſtote: quia ego ſanctus ſum. Propterea dicit dn̄s cuilibet eccleſiaſtico illud Deut. xviij. Perfectus eris ⁊ abſq; macula. Nota tamen ꝙ in predicta auctoritate Eſtote pfecti, ſicut ly ſicut non dicit oīmodam equalitatem: quia null⁹ poteſt equiparari deo ſimpliciter ſc̄m illud p̄s. Deus quis ſimilis erit tibi. q. d. nullus. Sed tantum dicit imitationem ⁊ participatam ſimilitudinem ſc̄m illud p̄s. Filīs erit deo ſc; iuſtus in filijs dei.

D ¶ Vel dic ꝙ iuſtus debet

eſſe perfectus tripliciter.
¶ Primo ĩ corde per rectam intentionem: qualis erat rex Ezechias qui ait ad dñm. iiij. Re. xx. Obſecro dñe memẽto quõ ambulauerim in veritate corã te: et ĩ corde pfecto: et qđ placitum eſt coram te fecerim
¶ Scđo ĩ ore per rectã et circũſpectam locutionẽ: ſcđm illđ Jaco. iij. Si qs in verbo non offendit hic vir perfectus eſt. Et ex hac ꝓpõne infero aliam ſcʒ ꝙ valde pauci ſunt viri perfecti. Probatio: qꝛ vt đt glo. ſup illo ꝟbo eiuſdem capituli Linguam nullꝰ hoim domare põt Nullus eſt qui aliqñ in lingua ſua non delinquat.
¶ Tertio in opere per aduerſoꝝ equanimem tollerãtiam. Eccl. xxxi. Probatꝰ eſt in illo ſcʒ aduerſitatis opere ꝛ perfectus inuẽtꝰ eſt: qꝛ nõ murmurauit cõtra dñm: nõ recuſauit ſubire ꝓpter eũ laborẽ: ſed dixit, fiat volũtas tua. Tales fuerũt Job Dauid Joſeph Laurẽtius Uincẽtiꝰ: ſcti dei apłi: et martyꝛes vniuerſi: ideo de quoꝝ tali ſubdit in ꝓdicta auctoꝛitate ꝙ erit illi glĩa ẽtna ſcʒ apud dñm in celis.
E ¶ Tertio dicta interpꝛetatio põt cõpetere ꝟgini glĩoſe que đr Joatham. i. perfecta et ꝙtũ ad coꝛpoꝛis decoꝛem et ꝙtum ad aie nitoꝛem ꝛ gſe plenitudinẽ. Si eñi pfecta ſũt dei opa vt habet Deut. xxxij. ꝙto magis ĩpa maria que fuit quodam ſingulare dei opus: de qua dicit ſpũſſctũs Cãt. vi. Una eſt colũba mea, perfecta mea: vna eſt matris ſue electa genitricis ſue: viderũt eã filie ſyon. i. aie deuote: et btiſſimã predicauerũt ꝛ regine laudauerũt eã: ſcʒ ꝓpter pfectiones que ĩ ea ſunt. Hec eſt de qua figuratiue ſcribit Exodi. xxxix. Perfectũ eſt opus tabernaculi. Ubi per tabernaculum ſiue thꝛonũ intelligit Maria: que fuit thꝛonus ille virgineus in quo ſedit ille q̃ eſt rex regum et. d. d. Item in ꝑs. Thꝛonus eius (ſcʒ filij dei) ſicut ſol (ſup. eſt) in cõſpectu meo. Et ſũt verba patris loquẽtis de virgine maria ꝛ filio ſuo. Seqꝛtur. Et ſicut luna pfecta ĩ eternũ et teſtis in celum fidelis
F ¶ Ubi notandũ ꝙ ĩpa ꝟgo in hoc ꝟſu cõpatur quattuoꝛ rebus. ¶ Pꝛĩo thꝛono. Ipſa eñi fuit thꝛonꝰ veri Salomonis. i. xp̃i q̃ dicit Eccli. xxiiij. Thꝛonus meus in colũna nubis. i. in beata virgĩe. ¶ Scđo cõparatur ſoli. Sol eñi ſplendet ꝛ ardet: ſic ꝛ virgo Maria ſplẽduit p ſctãm cõuerſationẽ et ardebit p feruentem ad deũ et ad pꝛoximum charitatem.
¶ Tertio comparatur lune. Luna eñi eſt frigida: humida et maris dñatiua. Nam ſcđm motum lune fit fluxus ꝛ refluxus maris: ita ꝛ virgo ſancta

fuit frigida cõtra eſtum luxu rie: humida cõtra faſtum ſup bie: maris aũt nũc eſt dña cõtra miſerias preſentis vite.

¶ Quarto cõparatur teſti fi deli. Ipſa eñ in celo erat pro pctõribus: et teſtatur q̄ filius dei pro eis factus eſt homo: ſi cut dicit deuot⁹ Ber. Mater oſtendit filio pectus ⁊ vbera. Dicamus ergo illi illud Hie rem̃.xliij. Solij glie tue recor dare: ne irritum facias fedus tuũ nobiſcũ: ſed ſup. impetra nobis apud filium tuũ grãm Quod vt facilius faciat ſalu temus eam dicẽtes.⁊c.

SEcũd⁹ liber ẽ incarna tiõis diuinalis. Hic aũt liber ſcriptus eſt intus ⁊ foris Int⁹ q̃dẽ q̄tũ ad vet⁹ teſtamẽ tum. Unde ipm̃ aperientes in uenimus in eo duo magna te ſtionia de hac mirifica incar. S ¶ Primo quidem vnam figuram que habetur Nume. xvij. Ubi legitur q̄ Aaron ha bebat vnam virgam in manu totaliter ſiccam: quam cum ad preceptũ dñi Moyſes fra ter eius poſuiſſet intra taber naculum coram dño, in craſti no reperta eſt frondoſa geſtãs flores ſimul ⁊ fruct⁹ amigda lorum: virgis aliaꝝ tribuum ſiccis remanentibus.

H ¶ Ad ꝓpoſitum per hanc virgam ſignificatur beata vir go maria ſm glo.ordi. que ſu pernaturaliter floruit in con ceptione ſaluatoris qui eſt il le flos de quo Cãtico.ij. Ego flos cãpi ⁊ lilium cõuallium. Sicut eñ flos campi naſcitur de herba ⁊ q̃nq̄ villi terra, nec tamen vllam inde contrahit immũdiciam: ſic ⁊ dei filius de pctõrib⁹ naſcẽs nullam cõ traxit culpam: quinimo nat⁹ eſt vt oĩm culpas deleret: tan dem hec virga fructũ attulit: vcꝫ in eiuſdem ſaluatoris io cunda natiuitate. De quo fru ctu locuta eſt Helizabeth cum dixit ipſi Marie. Bñdicta tu in mulierib⁹ et benedict⁹ fru ctus ventris tui Luce.i. Et de hoc fructu longe ante ꝓpheta uerat regius ꝓpheta dicens. Dñs (ſupple pater) dabit be nignitatem.i. filium benignũ et dulcem. et terra nr̃a.i. virgo maria: dabit fructum ſuum.i. pariet dei filium. Hec eſt igit̃ virga: et hic eſt flos virge: de quib⁹ predixerat Eſa.xi.c.vi. Egredief virga de radice ieſſe et flos de radice ei⁹ aſcendet.

I ¶ Aliter vt tãgit dñs Hu go card. virga eſt xp̃s: de qua ps. Uirgam virtutis tue emit tet dñs (ſupple pater) ex ſyon: id eſt ex celo empyreo: vbi ſan cti angeli cõtẽplãtur ⁊ ſpecu lantur illam ſummam diuini tatem. dñare in medio inimi corum tuoꝝ.i. demonũ quos ipſe xp̃s confutauit in ſua in carnatione. Hec autem virga frondiuit in natiuitate: floruit

in reſurrectione: fructificauit in patrũ de limbo liberatiõe. Item i ſpũſſcti miſſiõe. Item in miraculoꝝ opatiõe. Item in apl'oꝝ predicatiõe. Hec eſt ỽga que verſa eſt i colubꝛum Exo. iiij. qñ ſcꝫ dei fili⁹ naturã humanã aſſũpſit. Vñ et ipe cõparat ſe ſerpẽti Jo. iij. Hec eſt ỽga que deuoꝛauit ỽgas magoꝛũ Pharaonis Exo. vij. qñ vcꝫ dei fili⁹ cõfutauit demões et aſtutias eoꝛũ. Hec eſt virga cũ qua fecit deus pater ſigna mirabilia i terra: vt habetur eiuſdẽ Exo. plib⁹ capl'is. Hec ſil'r eſt ỽga illa ferrea de qua ps. Reges eos i virga ferrea. qḋ potiſſime fiet i iudicio qñ cũ iſta virga canes. i. pctõꝛes pcutiẽtur: ⁊ extra domũ eccl'e in infernũ expellentur. ❡ In cuius figura dictũ eſt Moyſi Exodi. viij. Extẽde virgã tuã et pcute puluerẽ terre. i. miſeros pctõꝛes. Virga eñ de ſui natura i pꝛĩcipio eſt flexibilis tenera ⁊ mollis: ſed i fine efficitur dura: groſſa: difficilis: atqꝫ rudis. Sic ⁊ xp̃s dñs noſter ꝑ pñti eſt dulcis: tener: flexibilis ⁊ benign⁹: nichilominus i fine. i. in die iudicij efficitur durus ⁊ inflexibilis erga pctõꝛes: quia tũc loquetur ad eos i ira ſua: et i furoꝛe ſuo cõturbabit eos vt ait ps. Et ideo nũc põt figurari per virgam auream aſſueri: que i ſignum clementie fuit extenta ad Heſter Eiuſdem, v. c. Sed i die iudicij figurabitur in virga ferrea que ad percutiendum impios eſt extẽta: de qua Apoc. xij. Recturus erat omnes gentes in virga ferrea.

℟ ❡ Moꝛaliter per virgam Aaron que floꝛuit et fructum attulit poſſum⁹ intelligere tyrannos pꝛincipes ⁊ malos ſeculi iudices qui videtur i pꝛeſenti floꝛere per nimiam pꝛoſperitatem ⁊ felicitatem: fructũqꝫ afferre per rapinã: vſuram et crudelem ſpoliatiõem Et de hac virga videbatur loqui dñs per os Dauid cũ aiebat. Si dereliquerit filij ei⁹ legem meã: et i iudicijs meis non ambulauerit: ſi iuſticias meas pph. et mãd. mea nõ c. Viſitabo in virga iniquitates eoꝛũ et in verberibus peccata eoꝛum. Unde quotiẽs popul⁹ iſraeliticus conuertebat ſe ad ydolatriam ſeu quoduis grã de peccatũ, ſtatim cõtra eum mittebat dñs virgam furoꝛis ſui: vt ſic eũ ad penitẽtiam reuocaret. Debẽt tamen paupe res iniuſte oppꝛeſſi a tyrãnis pacientiam in oĩbus ſeruare quia vt dicit ps. Non relinquet dñs virgam peccatoꝛum ſuper ſoꝛtem iuſtoꝛum. ſed tãdem liberabit eos i manu foꝛti et bꝛachio extento: et eos qui ipſos ſic iniuſte et inhumaniter tractauerunt ꝓijciet in ignẽ inferni: ſicut pater ſo-

let in ignem pꝛiicere virgam:
qua pcuſſit filiū ⁊ eū oſculari.
L ¶ Aliter virga eſt mens
hūana que debet eſſe flexibilis
ad obediēdum diuinis man-
datis que ſicca eſt ⁊ arida quo
tiens moꝛtali pctō ſubiacet:
ſed tūc incipit floꝛere ⁊ fron-
dere qñ incipit bonas cogita
tiones habere: ⁊ tandem fru-
ctū affert quando exit in bo-
nas ⁊ virtuoſas operationes
da exemplum de illo qui pꝓ-
ponit reſtituere aliena vel q̄
pꝓponit dare ſua pauperibus
Item de illo qui pꝛoponit cō
fiteri vel huiuſmodi.
M ¶ Scdo infra hūc librū
veteris teſtamēti inuenimus
vnā pꝓphecīā de xp̄i incarna-
tione: vcʒ Eccle.xxxviii. Altiſ
ſimus de terra creauit medici
nam. Interlī. ad ſalutem ho-
minū. Seq̄tur ⁊ vir pꝛudens
ideſt fidelis ⁊ deuotus catho
lic⁹ non exhoꝛrebit illā. Sup
quo dt glo.oꝛd. ꝙ ſunt dupli
ces medici: vcʒ coꝛpales ⁊ ſpi-
rituales. Coꝛpoꝛales quidē
curant coꝛpoꝛa: ⁊ ſpirituales
animas. Utriq; ergo honoꝛā
di ſunt ſed ſpūales p̄ferendi.
Propterea p̄mittit̄ in eodē
cap̄lo. Honoꝛa medicū pꝓpter
neceſſitatē: vcʒ medicū coꝛpo-
ris pꝓpter neceſſitatē humane
vite. medicum autem anime
pꝛopter neceſſitatem ſalutis
eterne. Tunc ergo altiſſimus
ſcʒ deus pater vel deus trini-
tas vt dī. dñs cardi. de terra
creauit medicinā qñ de beata
virgine foꝛmauit xp̄i coꝛpus
⁊ vir pꝛudēs .i. deuot⁹ catho
lic⁹ non abhoꝛrebit illam: ſcʒ
medicinā ꝙuis de terra xgi-
nali creatam: ideſt pꝓductam.
Sed pꝛofecto multi videntur
hodie abhoꝛrere iſtam medi-
cinam ſicut ſunt illi qui inde-
uote ⁊ irreuerenter plurimū
accedūt ad ſacramētum alta-
ris in quo p pꝛeſentiam realē
⁊ non tm̄ p effectū inuenitur
iſta medicina celeſtis in quo-
rū figura legitur Nume.xxi.
ꝙ filij iſrael dixerūt de māna.
Anima noſtra nauſeat ſuper
cibo iſto leuiſſimo. Et eiuſdē.
xi.c. Oculi noſtri non reſpici-
unt niſi man. Aliter tunc de-
us de terra creauit medicinā
quando de apotheca coꝛpo-
ris ⁊ humanitatis chꝛiſti exi-
uit preciū noſtre redemptio-
nis ⁊ illa pꝛecioſa vnguenta
ſacramentoꝛum eccleſie fluxe-
runt eo pendente in cruce: qs
ergo vir pꝛudens: ideſt iuſt⁹
⁊ ſollicit⁹ de ſua ſalute exhoꝛ
rebit hanc multipharium me
dicinam: pꝛofecto nullus.
¶ Moꝛaliter terra eſt con-
ſcientia humana de qua creat
altiſſimus medicinam quan-
do de conſcientia peccatrice
educit peccatoꝛum compun-
ctionē ſʒ multi ſūt q̄ abhoꝛrēt
iſtā medicinā copunctionis
⁊ penitētie peccatoꝛū ſimiles

illis infirmis qui nullo pacto poſſunt induci ad ſuſcipiẽdū potionē amarā ꝓpter qđ quādoꝙ incurrūt mortē. Sic ⁊ illi dānationē eternam. Et ideo di. Hiero. ſup Ezechie. Quod omnis medicina ad tēpus habet amaritudinem ſed fructus doloris ſuauitate pēſatur.

¶ Secundo iſte liber ſcript⁹ eſt foris ꝙtum ad nouū teſtamētum in quo inuenim⁹ ſcriptū Philip. ii. Cū in forma dei eſſet: ſcʒ xp̄s glo. interli. i. in plena eſſentia ⁊ equalitate dei pr̄is. Non rapinā arbitratus ē eſſe ſe equalē deo ſupple patri: quia vt dicit Interli. a parte rei illi erat equalis in natura diuina. Uel vt dicit. glo. ord. ideo nō rapinā arbitratus eſt ſe equalē eſſe deo: qꝛ hoc ſcibat certiſſime ideo non iudicauit ſe vſurpare qđ ſuū non eſſet: vt diabol⁹ ⁊ homo prim⁹ quorū quilibet aliqualiter voluit vſurpare diuinitatē: diabol⁹ quidē quādo dicit ſimilis ero altiſſio. Eſaie. xiiii. homo vero quādo appetiuit ſcire bonū ⁊ malū ſicut dii. Gene. iii. Sequitur ſed ſemetip̄m ex. f. ſed accip. qui tn̄ dn̄s oīm erat. Unde. ii. Corin. vii. ꝓpter nos egenus factus eſt cū eſſet diues. Propterea merito dicere poterat illud Apo. vlti. Ego primus et nouiſſimus prim⁹ qdem ꝙtū ad diuinitatis ſublimitatē: ſʒ nouiſſim⁹ ꝙtū ad humanitatis humilitatē. prim⁹ ergo in dignitate ſʒ nouiſſim⁹ ī ſeruitute: qꝛ formā ſerui accipiens Et certe huius ſerui ſeruitiū fuit cūctis ſeruitiis laborioſius ⁊ deſpicabilius ſed fructuoſius ⁊ vtili⁹. Unde caſſianus. Filius erat ⁊ factus eſt tanꝗ̄ ſeruus: nec ſolā formā ſerui accepit vt ſubeſſʒ: ſed etiā malis ſeruiuit vt vapularet vt peccati penā ſolueret cū culpā nō haberet. Nā iſte medic⁹ minuit ſibi ꝓpter ſanitatē nr̄am ⁊ effudit abundanter ſanguinē vt ſuo ſanguine tibi faceret medicinā: ſequitur in ſimilitudinē hoīm factus factor oīm: tūc ergo in ſimilitudinē hoīm dr̄ factus quādo apparuit mortalis ⁊ paſſibilis Uel forte dr̄ ꝑ tāto i ſimilitudinem hoīm fact⁹: qꝛ habuit ſimilitudinē carnis peccatricis ſed nō veritatē. Fuit eñ verus hōſʒ ſimilis peccatorib⁹. Ro. viij. deus filiū ſuū mittēs ī ſimilitudinē carnis peccati idē pctm̄ dānauit. Sequit: ⁊ habitu īuentus eſt vt homo. i. ver⁹ homo qꝛ ſecundū dn̄m car. ly vt eſt expreſſiuū veritatis ſicut ibi Johā. i. Uidim⁹ gloriā ei⁹ quaſi vnigeniti a patre. Notanter aūt dr̄ apoſtolus habitu cōparās humanitatē xp̄i veſti. Sicut eñ veſtis nō mutat hoīem ſed

mutatur ſic diuinitas integra manſit ꝛ humanitas meliorata fuit vel ſicut ſub veſte abſcōditur humana caro ita ꝛ ſub hūanitate latitabat diuinitas in xp̄o: Et nota ꝙ dt in ſimilitudinē hoīm ꝛ nō in ſimilitudinē angelorū aut demonū: qꝛ angeli non eguerūt redemptiōe ꝛ demones capaces nō fuerunt. Nec etiā dicit in ſimilitudine hoīs: ſcꝫ primi: qꝛ primus homo ante lapſum non indigebat repatiōe poſt lapſū aūt eguit cū omi ſua poſteritate: ideo dt in ſimilitudinem hoīm ꝛ nō hoīs. Sequit. humiliauit ſemetipſum. interli. tā altū: non ergo ali⁹ eū coegit. Propterea dicebat Johā. x. Ego pono aīam meam. Sequitur factus obediens: patri ſupple: nō ſolū ſuſtinendo opprobria ꝛ cōuitia ſꝫ ꝛ mortē. ideo Sequitur vſqꝫ ad mortē. Nō qualēcūqꝫ ſed crucis: que erat cōtēptibiliſſima Sapien. ii. Morte turpiſſima cond. eū. Jtē acerbiſſima Trene. j. O vos oēs qui. ꝛc. Jtē q̄ erat diutiſſima. Pſal. fui flagellat⁹ tota die ꝛ caſtigatio mea in matutinis. Hanc autē mortē talem ſuſtinere voluit piiſſim⁹ ieſus vt nos a morte culpe ꝛ gehēne liberaret. Unde. ii. Regū. xviii. dt Dauid. i. xp̄s fili mi abſolō. Abſolon fili mi: quis michi det vt moriar pro te abſalon. i. vice tui. Sequitur ꝓpter quod ꝛ de⁹ exaltabit: eū ſupple in reſurrectiōe. Apl̄us ergo in predicta auctoritate tria notat de xp̄o Primo ei⁹ hūilitatē qꝛ ſe exinaniuit. ſuper quo Auguſtin⁹. Quid ergo intumeſcis homo. O pellis morticina qd tenderis. O ſanies feda: quid inflaris: princeps tu⁹ hūilis ꝛ tu ſupbis: caput eſt humile ꝛ mēbrū ſupbit. Scd̄o notat apl̄us xp̄i charitatē qꝛ nobis ſeruiuit formā ſerui accipiēs Tertio notat eiuſdem maximā patientiā qꝛ vſqꝫ ad mortē crucis. ¶ Moralit̄ iuxta illud verbū. Nō rapinā arbitratus. ꝛc. Notādū eſt ꝙ hodie multi ſūt raptores ꝛ fures cuiuſmodi ſunt vani glorioſi et ſcioli hoīes q̄ rapiūt ꝛ furant doctrinas antiquorū doctorū mutato eaꝝ ordine aut aliqua adiecta v̄borū palliatiōe ꝛ eas ſuis noīb⁹ aſcribi faciūt vt aliquid noui dicere videātur: de quib⁹ p̄miſimus in ꝓlogo hui⁹. Alij aūt rapere volunt dei potētiā ſicut ſūt illi qui cōfidunt in ꝓpriis virib⁹ ꝛ ſenſu atqꝫ militū comitiua ſicut reges ꝛ principes terreni: cōtra quos ait Pſal. Non in fortitudine equi volūtatē habebit nec in tibiis viri bn̄placitū. ꝛc. Alii rapere volūt honores ꝛ eccleſiaſticas dignitates ſicut ſūt ferme oēs clerici cōtra quos loquit. Apl⁹

Hebreo.v. dicẽs. Nec quiſq̄ ſibi ſumat honorẽ: ſed qui vocat a deo tanq̄ aaron.

N ¶ Modus autẽ quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus naturalibus ꝛ ꝓſertim in pauone. Pauo eñ has habet cõditiones. Habet eñ plumas aliquas quaſi deauratas in quibus apparet q̄dã mirabilis ꝛ iocũdus ſplẽdoꝛ quaſi rotũdus. Itẽ alias habet velut griſias vocẽ habꝫ terribilẽ in tantũ ꝙ homo pauet in auditu illius que quidẽ vox terret ſerpentes ꝛ eos fugat. Itẽ pedes habet turpes Caro autẽ eius valde dura adeo vt vix putredinẽ ſentiat. Nã q̄nquidem ſeruatur abſq̄ coꝛruptionẽ ꝑ multos dies. Vñ refert Augu.li.xxii. de ciuitate dei. ꝙ ſeruauit carnes pauonis poſt coctionẽ integras ꝛ incoꝛruptas per annũ integrum. Ad ꝓpoſitũ oĩa iſta cõueniunt aliquo modo xp̄o. Nã plume deaurate ſignificãt diuinitatẽ xp̄i: Pſal. poſterioꝛa doꝛſi ei⁹ ĩ pallore auri: rotũda aũt figura q̄ apparet in dictis plumis. ſignificat filii dei eternitatẽ q̄ caret principio ꝛ fine ſicut figura circularis. plume vero griſee que humiles ſunt ſignificãt xp̄i humanã naturam in qua humilis apparuit quia tunc habitu inuent⁹ eſt vt homo: vt dictum eſt ſupra. Vox terribilis ꝛ hoꝛribilis pauonis ſignificat illã xp̄i mirabilẽ ꝛ tremebundam vocẽ qua clamabit contra repꝛobos in die iudicii dicens illud Mathei. xxv. Ite maledicti in ignem eternum. de hac voce loquitur Pſal. dicẽs a voce tonitrui tui: quia erit hoꝛribilis ad iſtar maximi tonitrui foꝛmidabũt ſupple damnati Nec quidem ĩmerito q2 tunc tremebũt angeli ꝛ archãgeli. Hec ergo vox fugabit ſerpentinos pctõꝛes eos deiiciẽs in abyſſum: pedes aũt viles pauonis ſignificãt ꝙ xp̄s vilis reputatus eſt a iudeis ſm illud. Pſal. Ego ſum vermis ꝛ nõ homo: in eſtimatione ſupple inimicoꝝ meoꝝ iudeorũ oppꝛobꝛium hoim̃ ꝛ abiectio plebis: ꝙ aũt carnes pauonis diu cõſeruantur abſq̄ coꝛruptiõe recte ſignificat ꝙ ſacrũ xp̄i coꝛpus nõ debebat coꝛrumpi ꝑ putrefactionẽ ꝛ incinerationẽ ſm illud Pſal. Non dabis ſctm̃ tuum videre coꝛruptionem. ¶ Moraliter predicatoꝛ recte cõparari poteſt pauoni. Nã plume auree pauonis ſignificant ſacrã doctrinã quam debet habere ꝛ populo ꝑdicare: plume vero griſee ſignificãt veſtis vilitatẽ quã debꝫ iteri⁹ ꝛ exterius gerere: vox terribil' pauonis ſignificat ꝑdicatoꝛis cõſtãtiam ꝛ acrimoniam in repꝛe

hēſione vitiorū: ſm illō Eſa. lviii. Clama ne ceſſes q̄ſi tuba ext.v.c.⁊ annuncia pplo meo ſcelera.ꝛc.pedum vilitas inſinuat hūilitatē quā debet habere: vel mortis meōriam. carniū incorruptio deſignat rectam intentionē: q2 nō debet pdicare ꝓpter hūanā laudem aut ꝓpter diuitias cōgregandas: ſeu beneficia ꝓcuranda: ſicut pleriqꝫ faciūt in dānationem animarum ſuarum: ⁊ ſic patet de ſecundo libro.

TErtius liber dr̄ ſāctificationis ſacramētalis de quo ſubdit in theumate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſeptē. Unde ſub quarto ſigillo p quod intelligimus ſacramētum matrimonij inuenimus aliud ſecretum quod eſt quartū in ordine quod ē tale. Quicūqꝫ cōtrahit cum aliqua principaliter cauſa explende libidinis grauiter videt̄ peccare ⁊ grauiſſimo ſe exponit periculo. Iſtud ſecretū ponit d. ſ. iiii. ſen. diſt. xxxi. queſtione. ii. articulo tertio. Quod quidem ſecretum aperitur dupliciter more aliorum.

B ¶ Primo aperitur claue hiſtorialis declarationis Regit enī Tho. vi. ꝙ cū angelus raphael moneret thobiā iuniorem vt duceret ſarram in vxorem ille timuit prima frōte hoc facere eo ꝙ audierat demonem aſmodeū iam ſtrāgulaſſe ſeptem viros ipſius prima nocte qua ingreſſi fuerant ad eam: timebat ergo ne ſimiliter ſibi accideret ſi cum ea contraheret. Cui raphael. Audi inquit me ⁊ oſtēdam tibi qui ſunt illi quibus poteſt preualere demon aſmodeus. Super illos enim poteſtatē habet qui cōiugium hac intētione ſuſcipiunt vt ſue libidini vacent: ſicut equus ⁊ mul9 quibus non eſt intellectus: ⁊ vt per talem nephariū modū deum a ſe ⁊ a ſua mente expellant. Tu autē cum acceperis eam ingreſſus cubiculū: eſto continens ab ea per tres dies ⁊ nichil aliud niſi oratiōi vacabis cum ea. Tranſacta aūt nocte tertia accipies virginē cum timore domini: ⁊ amore filiorum magis ꝙ libidinis ductus hec ibi. Hoc igitur notent illi lubrici viri qui non cauſa prolis ſuſcipiende ſed potius libidinis ſue explende matrimoniū ingrediuntur. Et quod deterius eſt quandoqꝫ per diabolicas ⁊ damnatiſſimas vias ꝓcurāt mortem alicuius viri vel conſulunt vxorem illius quomodo ⁊ qualiter occidi poſſit vt poſtea contrahere poſſint cum eius vxore. Hoc tamen ſciant ꝙ ſi quis det operam in procuranda morte alicuius viri ſiue gladio ſiue veneno hac intentione vt cum eius vxore

poſſit contrahere:ſi mors in=
de ſequat nūq̄ poteſt cū ea cō
trahere:qḋ ſi de facto cōtraxe
rit contractus nullus eſt vt ex
p̄ſſe habet.xxxi.q.i. Si qs vi=
uēte marito: quinimo vt ibi=
dē dr Sine vlla ſpe cōiugij cuȝ
pn̄ia dȝ ꝑpetuo manere. Iteȝ
hoc attēdāt adulteri:q̄ dāt fi=
dē ſuis adulteris mulieribus
de cōtrahēdo cū eis poſt mor
tē virorū ſuorū. Mouerint er
go ꝙ ſi cōtrahāt cū talib⁹ mu
lierib⁹ poſt mortē primi ma=
riti matrimoniū nullū eſt: vt
expreſſe dicit vbi ſupra.c.Re=
latū.Et ſimiliter extra de eo:
qui duxit i matrimoniū quaȝ
polluit ꝑ adulteriuȝ.c. Si qs
vxore viuēte. Sec⁹ aūt eſſet ſi
qs ſimplici et recta intētiōe ꝓ
mitteret alicui mulieri ꝙ con
trahet cū ea ſi cōtingat virum
ſuū quē ꝓ tunc habet mori an
te ſe:et illa cōſenſerit. Illo eñ
mortuo iſte pōt cū ea licite cō
trahere. vt habet in dicta de=
cretali.ſuꝑ hoc textu dt gloſa.
ꝙ ſola fides data nō impedit
matrimoniū viro priori de=
functo: niſi fuerit ad carnaleȝ
copulā ꝓceſſū. Hec aūt ꝓhibi
tio ideo facta eſt ne tā adulter
q̄ adultera proni eſſent ad in
terfectioneȝ ꝑtis ſue:vt citius
poſſent adinuicē cōtrahere.
¶ Scḋo iſtud ſecretū aꝑitur
claue auctoritatiue ꝓbatiōis
Scribit eñ.xxxii.q.iiii.Ori=
go.et ſunt v̄ba Hiero.dicētis
ꝙ origo amoris honeſta erat
ſcȝ ſpes ꝓlis vel vitatio forni
cationis:vt expo.glo.ſed ma=
gnitudo deformis vicȝ imo=
derata exactio debiti ꝑ nimio
ardore libidinis. Deinde poſt
pauca ſubditur. Adulter eſt i
ſuā vxorē ardētior amator: in
aliena q̄ppe vxore oñis ama
tor turpis eſt: in ſua nimius:
Sapiēs eñ iudicio et diſcre=
tione dȝ amare vxorē:nō affe=
ctu explēde libidinis.Et poſt
pauca. Nihil iniquius eſt nec
fedius q̄ vxoreȝ amare quaſi
adulterā:ſuꝑ quo di.glo.ꝙ ta
lis dr adulter nō reatu crimi=
nis illius capitalis: ſed ſiītu
dine adulterine libidis. Nā ſi
cut adulter in adulterā ardet:
ita iſte in ꝓpriā. Itē glo.ibidē
di. ꝙ ille dicit vehemēs ama
tor q̄ in tm̄ diligit vxorē ſuaȝ
vt apud ſe diſponat ꝙ vbi ip̄a
eſſet vxor alterius non minus
carnaliter cū ea vellet cōmiſ=
ceri. Sed ꝓh dolor multi ſe in
hoc decipiūt q̄ matrimoniuȝ
ingrediūtur libidinis effrena
te cauſa: et q̄ in illo pene infi=
nitas abominatiōes ꝑpetrāt
quas ſolū audire execrabile eſt
Qui habet aures audiēdi au
diat: bonū eſt edificare domū
ad inhabitādū: ſed valde ridi
culoſū eſt ſi in fundamēto po
neretur tectū vel ediuerſo: nō
plus dico: q2 nimis exp̄ſſa no
cent. Unde propter tales ne=
farios abuſus hmōi ꝑſone q̄=

ſuficiq; pulchre et in naturalibus diſpoſite priuātur ꝓle iuſto dei iudicio: aut ſi ſequatur ꝓles illa abortiua naſcit̃ : vel ſtatim moritur: ꝙ ſi ſupuixerit nihilominꝰ plerūq; eſt deformis corpe: ita vt in ſe oſtēdat manifeſta indicia iniq̄tatis pntū: et hoc eſt qđ dt Apoſto. gal. v. Manifeſta indt ſūt opa carnis. q. d. ꝙ ſe ipſa manifeſtant talibus ſignis exteriorībꝰ. Unde pro maiori declaratiōe huius ponuntur aliq̄ veritates.

P ¶ Prima veritas. Ille debite vtitur matrimonio: q̄ accedit ad ſuā cā ꝓlis: aut reddēdi debitū: vel cauſa fornicatiōis vitāde in ſua vxore: imo cognoſcēs ſuā ob alteraȝ illarū cāꝛū ſi fuerit in gratia meretur: vt dt Dn̄s Petrus de Palude di. xxxij. quarti. q. iij in principio. ꝙ aūt matrimoniū poſſit licite et ſine quacūq; culpa exerceri ꝓbatur ī decreto. diſt. xxvi. Deinde ꝑ hoc ſcȝ qđ deus mandauit et inſtituit actū cōiugij ante lapſum Gen̄. i. di. Creſcite et multiplicamini. Silr̄ ⁊ poſt lapſū hoc idē repetijt Gen̄. viij. Propterea extra de ſumma trini. ⁊ fide catho. c. j. dr ꝙ non ſolū virgines et continētes et vidue: ſȝ etiā coniugati ꝑ rectā fideȝ et bonā opationē deo placentes ad eternaȝ merentur ꝑuenire beatitudinē. Et ideo condemnātur Tartiani et Martiani tanq̄ heretici: q̄ dixerunt homines in ſtatu coniugali non poſſe ſaluari.

Q ¶ Secūda vitas. Frequēter in actu matrimoniali incidit culpa venialis. Probatio. Nā ſm Dn̄m Petruȝ de Paludē di. xxxi. quarti. Si q̄s petat debitū cauſa delectationis tn̄ intra limites matrimonij talis peccat veīaliter. Hoc aūt contingit freq̄ēter: igit̃.

R ¶ Tertia veritas. Silr̄ in multis caſibꝰ actus matrimonialis eſt mortalis. Unꝰ ē qn̄ delectatio exit limites matrimonij: qn̄ ſcȝ q̄s cognoſcit ſuā patus idē facere cū quacunq; alia ſi ſibi occurreret. Uel qꝛ patus eſt ſuā cognoſcere etiaȝ ſi nō eſſet ſua. Secūdus caſus eſt. Quādo q̄s cognoſcit ſuaȝ mō ſimpliciter indebito vtpote contra naturā. Tertius qn̄ in loco ſacro: et ſic de multis alijs caſibus quos ponit Dominꝰ Anthoninus in. iij. p. ſūme ſue. ti. j. c. xx. in multis ꝭ. Sed qꝛ ſcriptuȝ eſt in pſal. ꝙ eloquia dn̄i eloquia caſta ⁊ argentū igne examinatū. Ideo ſobrie de hac materia loquendū eſt ad populū ne ſcandaliȝentur puſilli. Uideāt ergo cōiugati qualiter ſe regere habeant in ſtatu matrimoniali ſi gloriam expectant eternaȝ: quam nobis. ⁊c.

Sermo. xxiij.

Vidi libruz
ſcriptū intus et fo
ris ſignatū ſigillis
ſeptē. Apo.v.
Btūs Johannes vidit tripli
cem librum.
Gñatiōis hūanalis.
vcȝ. Incarnatiōis diuialis.
Sctificatiōis ſacralis.
A ¶ De primo libro ſcribit
Math.i. Liber gñationis ieſu
xpi.ꝛc. In cuius libri.c.xxiii.
legitur ꝙ Achaz genuit Eze-
chiā. Ubi notanduȝ ꝙ Achaz
interp̄tatur cōprehendens: q̄
quidē interpretatio competit
tribus generibus pſonarum.
Jeſu chriſto.
vcȝ Uiro iuſto.
Uirgini marie.
B ¶ Primo igitur compe-
tit Jeſu xp̄o q̄ dicitur Acham
.i. cōprehendēs. Ipe em̄ com-
prehendit pfecte tria. Primo
cōprehendit diuinā eſſentiam
et ſolus ip̄e. ſm illud Mat.xi.
Nemo nouit patrē niſi ſol⁹ fi
lius. Et hoc intelligitur ſm
dn̄m Hugonem Cardina. de
noticia increata ꝛ pfecte com
prehēſiua. Cū em̄ ip̄e ſit equa
lis patri: ſicut pater cōprehē-
dit ſuā eſſentiaȝ et filiū et ſpm̄
ſctm̄. Ita ip̄e fili⁹ cōprehēdit
et eſſentiā et patrē cū ſpū ſan-
cto. Scdo ip̄e filius cōprehen
dit hūanā menteȝ. Ipe em̄ ſcit
qd eſt in hoīe: vt hētur Jo.ii.
ſup quo di. Jo. Cri. ꝙ xp̄s nō
indiget teſtibus vt ppriorum
plaſmatū mētes diſcat: qꝛ vt
dicitur Prouer.xvi. Omnes
vie hoim patent oculis eius.
Et Mat.x. dicebat chriſtus.
Oēs capilli capitis vr̄i nume
rati ſunt. Ubi p capillos ca-
pitis: q̄ valde muniti ſunt me
rito pn̄t intelligi hūane cogi-
tationes ꝛ affectiōes: q̄ ꝙtūcū
ꝗ pue ſint: illas tn̄ nouit chri
ſtus pfecte vt hētur i glo. ord.
et hoc oſtēdet in effectu qn̄ in
die iudicij rōnē reqret de om
nibus illis: qꝛ vt hētur Sap.
j. In cogitationib⁹ impij in-
terrogatio erit. Et iſta noti-
cia dei cōprehēſiua tā interio
rū ꝙ exteriorū actuū merito
deberet nos retrahere a cogi
tatiōibus ꝛ affectionibus ma
lis. Et de tali cōprehēſione lo
quebat Apłus Phil.iii. cū di
cebat. Cōprehēſus ſum a ieſu
xp̄o. Tertio ip̄e chriſtus com
prehendit oēm creaturā tā an
gelicā ꝙ hūanā et ſenſitiuā ſi
ue inſenſitiuā. Frequenter em̄
logici circūloquūtur differē-
tias et pprias paſſiones rerū
p terminos nō ſignificatiuos
eo ꝙ ipſe differētie ꝛ pprieta
tes vere ſunt qnꝗ nobis igno
te: ſed ipſe chriſtus om̄ia iſta
plene cognoſcit. Et hoc eſt qđ
dixerūt ei diſcipuli ſui. Nunc
ſcim⁹ qꝛ ſcis oīa: ꝛ nō eſt op⁹
vt qs te interroget. Joh.xvi
C ¶ Scdo dicta interp̄tatio
cōpetit aliquomō viro iuſto

q̄ ōz achaz.i.cōprehendēs. Nō q̄dē ſic q̄ poſſit deū pfecte cōp̄hēdere: q2 vt hētur. Jo.x.iiii. Deū nemo vidit vnq̄: ſcȝ viſione cōprehenſiua. Propterea dicebat ſctūs ille Job.xxiii. Si ad orientem iero non apparet: ſi ad occidentē nō intelligā euȝ. Si ad ſiniſtrā: q̄d agā? Nō apprehendaȝ eum. Si me vertā ad dextrā nō videbo illum. Ipſe vo ſcit viā meam et pbabit me quaſi aurū qō per ignē tranſit. hec ibi. Patet ergo q̄ nulla creatura pōt deuȝ perfecte cōprehēdere. Nihilominꝰ aliq̄n ſacra ſcriptura loq̄tur nomine cōprehenſionis generaliter et loco apprehenſionis: vt eſt illud.i.Corinth. ix. Sic currite vt cōprehendatis. Et Phil. iii. Sequor ſi quomodo comprehendam. Poſſumus ergo improprie et imperfecte deū comprehendere: quia vt habetur Joh.i. Lux.i. diuitas que eſt lux clariſſima: in tenebris lucet.i. ab hūano intellectu quoquomō capi et cognoſci poteſt: nō tamen perfecte comprehendi: Et ideo ſubinfertur. Et tenebre: id eſt intellectus creati ſiue angelici: ſiue humani: qui dicūtur tenebre per reſpectuȝ ad claritatem intellectus diuini eam ſcilicet diuinam eſſētiam non comprehenderūt. Secundo vir iuſtus debȝ cōprehendere dei charitatē: ſm illud Ephe. iii. In charitate radicati et fundati ſupple eſſe debetis vos iuſti: vt poſſitis comprehendere cum omnibꝰ ſanctis: id eſt cum ceteris iuſtis que ſit latitudo et longitudo: ſublimitas et profundū Sup quo di. Do. Card. q̄per cōp̄hēſionē illarū.iiii. dimēſionū inſtruimur cognoſcere quid ſignificet ipſa forma arboris crucis: cuiꝰ latitudo in qua ſunt manus chriſti affixe et protenſe ſignificat q̄ debemus extēdere manus noſtras ad pauperes q̄uis etiam inimicos: ſm illud Mat.v. Benefacite his qui oderunt vos Longitudo autē: id eſt lignuȝ ab alto verſus terram: in quo affixum eſt chriſti corpus/ſignificat pſeuerantiam in boīs operibus. Altitudo: id eſt illa tabula ſuperior inſinuat expectationem eternorū bonoruȝ. Profundū aūt.i. lignū ſuppe daneū ſignificat pfunditatē et immēſitatē grē dei: a qua pcedūt ⁊ ſuſtentātur tria pdicta: videlȝ latitudo operū. pſeuerantia in bono incepto: et deſideriū eternorū. Tertio debȝ comprehēdere vir iuſtꝰ inſultus tentationū carnalium et quorūcūq̄ pctōrū: vt nō notabiliter inſurgant cōtra rationeȝ. Et hoc eſt qō dicit. Pſal. in perſona viri iuſti. Perſequar inimicos meos: ſcȝ motus ſēſualitatis: q̄ inimicātur

homini iuſto: et cõprehendaꝫ illos: nõ illi me: et non cõuertar donec deficiãt. i. non ceſſabo perſequi huiuſmodi inimicos modo ꝑ feruẽtẽ orationẽ: modo ꝑ lachrymarũ effuſionẽ: modo ꝑ rigidã penitentiã donec penitus ceſſauerint michi aduerſari: ergo non debet ceſſare iuſtus a tali pſecutione añ mortẽ: qꝛ vſqꝫ tũc nõ ceſſãt eũ impugnare vitia: demoẽs ⁊ mũdꝰ. Uel põt iſte textus ſic exponi. Perſequar inimicos meos. i. peccata mea in cõtritione: et cõprehendã illos: ſcꝫ in confeſſione. Eſt eñi cõprehẽdere idẽ ꝙ ſimul apprehẽdere in confeſſione. Itaqꝫ ſimul debent apprehẽdi pctã: et ſimul ꝑ portã oris de domo conſciẽtie eijci: ſicut ſolet ancilla immunditias domus invnũ colligere, et tũc ſimul eijcere. Sequitur. Et nõ cõuertar ſupple a vra penitẽtia donec deficiant: ſcilicet ꝙtũ ad penã in ſatiſfactione: confringã illos ꝑ deteſtationẽ: nec poterunt ſtare. i. mihi preualere: quinimmo cadẽt ſubtus pedes meos. i. affectus meos: ita vt eis nõ poſſit amodo dominari Sed qꝛ hec victoria a dño deo eſt: ideo ſequitur. Et inimicos meos dediſti mihi dorſum et odiẽtes me: ſcilicet peccata vel demones diſperddiiſti.

D ¶ Tertio dicta interpretatio congruit virgini marie que merito dicitur Achaz: id eſt cõprehendẽs. Ipſa eñi dicit de ſeipſa illud Eccli. xxiiii. Gyrũ celi circuiui ſola: vbi ꝑ celũ intelligitur humanitas chriſti: celũ eñi dicitur a celando: et hũanitas xp̃i celabat ⁊ occultabat eius diuinitatẽ: tunc ergo virgo maria gyrũ celi circuiuit ſola qñ dei filiũ ĩtra vterũ ſuuꝫ cõprehendebat: ſm ꝙ ꝓphetatũ fuerat Miere. xxiii. Nouũ faciet dñs ſup terram: mulier. i. maria circũdabit virũ. i. dei filiuꝫ. Propterea in eius laudem canit eccl̃ia di. Quẽ celi capere nõ poterant tuo gremio contuliſti. Item ipſa cõprehendit ꝓfunditatem ſcripturarũ: et hoc eſt qđ ſubditur in predicta auctoritate. Et ꝓfundũ abyſſi. i. ſcripturarum et ꝓphetiarũ penetraui. id eſt ꝑfecte cognoui que eñi incognita fuerũt ſanctis angelis et ꝓphetis: illi manifeſta fuerũt adeo eñi ꝓfundũ abyſſi ſcripturarũ et myſteriorũ fidei penetrauit ꝙ cunctas hereſes ſola interemit in vniuerſo mundo: ꝑut illi canit eccl̃ia Itẽ ipſa nũc in celo dr̃ cõprehẽdere licet imꝑfecte diuinã eſſẽtiã altius tñ ꝙ ceteri bti: ꝙto altius ſublimata eſt in celo. Itẽ nunc cõprehendit qcqd in eius laudem facimus aut dicimus: et hoc debet nos inducere ad ſibi deuote ſeruiẽdũ. Illam ergo ſalutemus. ⁊c.

SEcūdus liber dicitur in carnationis diuinalis: Qui quidez liber ſcriptus eſt intus ꝛ foris. Intus ergo ꝙtū ad vetus teſtamētū inuenim⁹ de hac glorioſiſſima īcarnatione duo magna teſtimonia.

¶ Prio inuenim⁹ vnā figurā que habeẗ Exo.iij. Ubi legitur ꝙ cum Moyſes paſceret oues Jetro cognati ſui, ꝛ veniſſet ad mōtem oreb ſtatim vidit rubū ardētem ꝛ non comburētem: moxq; eo intuēte appͣuit dn̄s de medio rubi in flāma ignis nec tū rubus ī medio flamme amiſit viriditatē ſuā, qḋ fuit valde mirabile. Et ideo ſuper hoc admirās ipſe Moyſes dixit. Certe ego volo appropinquare ꝛ videre quare rub⁹ nō coburatur. Cūq; appropīquare vellet locutus eſt ad eū dn̄s de medio ill⁹ rubi ꝛ flāme di. Moyſes: caue ne appropies huc: ego em̄ ſum deus Abraham: deus yſaac ꝛ de⁹ Jacob patrū tuorū .i. quē illi quorū fidem imitaris coluerunt.

E ¶ Ad ppoſitū rubus ardēs ꝛ nō cōburēs vterus eſt virginis marie per quē tranſiuit ille ignis diuin⁹: de quo Deute.iiij. De⁹ tu⁹ ignis cōſumēs eſt. Et bene dr̄ de⁹ ignis cōſumēs: tū qꝛ pctā cōſumit in cordib⁹ hoīm p ſuā charitatē: tū qꝛ reprobos ignib⁹ gehenne traditurus eſt. Sophonie.i. In igne celi eius deuorabitur oīs terra.i. oīs pctōr. Item Malachie.iij. Quis ſtabit ad vidēdū eū: ipſe em̄ quaſi ignis cōflās: ſup.eſt. Sicut eīi ignis ardore ſuo cōflat et liquefacit metallū: ita ꝛ iuſticia dei cruciabit ppetuo reprobos. Unde eccl̄ia de hoc Rubo et igne ſic canit. Rubū quem viderat Moyſes incōbuſtū cōſeruatā agnouimus tuā laud. vir. dei geni. ꝛc. Et notāter dr̄ ꝙ rub⁹ in nullo eſt diminut⁹ per illū ignē: qꝛ Maria ꝟgo fuit poſt partū ſicut ante partū Propterea canit eccl̄ia. Aduenit ignis diuin⁹ illumināns ꝛ non cōburēs. Si aūt voluerim⁹ de ꝑpe accedere curioſe inueſtigādo iſtud myſteriū: quō.ſ. ſit poſſibile deum qui incomprehēſibilis eſt cōprehēdi in virginis vtero. Et ſilr̄ quomodo poſſibile eſt ꝟginē cōcipe ꝛ parere ſine corruptiōe ꝟgitatis vtiq; diceẗ nobis. Caue ne appropies huc nimis curioſe inueſtigando tam ineffabile myſteriū: ſed ſimplici corde illud credas. Et ad hoc nos admonet ſacra ſcriptura Eccl̄.iij. dicens. Altiora te ne queſieris: et in pluribus operibus eius ſcilicet dei ne fueris curioſus. Non eſt enīz tibi neceſſarium ea que abſcondita ſunt videre oculis tuis: ſed que precepit tibi deus illa cogita ſemper: cuiuſmodi ſunt precepta decalogi: fidei articuli ꝛ huiuſmōi

Dñs Cardina. exponens hũc paſſum allegorice dicit ꝙ ignis in rubo eſt chriſtus in iudaico populo de quo nat⁹ eſt qꝛ vt habetur Jo.iiij. Salus ex iudeis eſt. Moyſes ergo ignem ĩ rubo videbat: qꝛ lex xp̄z de iudeis naſciturũ predicabat. ꝙ aũt rub⁹ ardebat ⁊ non cõburebatur ſignificat ꝙ pungens malitia iudeorum increpatur a xp̄o, ſed non conſumitur: fruſtra ergo fuit ignis iſte in rubo: qꝛ non eſt cõbuſt⁹ Vel ſm eũdem Rubus incombuſtus eſt xp̄i hũanitas a diuinitate non abſorpta: qꝛ xp̄s ſimul fuit verus deus ⁊ verus homo. Vel aliter Rubus ardens ⁊ non cõburens eſt ignis inferni qui ardet aĩas dãnatorum pro preſenti ⁊ poſt diem iudicij ſimul cruciabit aĩas cũ corporib⁹ ſine tñ cõſumptiõe.

F ¶ Qualiter aũt hoc fieri poſſit beatus Augu. xxi. de ci. dei. c. iiij. perſuadet multipliciter. Et primo adducit exemplum de Salamandra que in igne viuit. Scd̃o adducit exẽplum de quibuſdam mõtib⁹ in Sicilia qui a lõgiſſimis tẽporib⁹ vſq; nunc flãmis eſtuãt et tamen ſemper integri perſeuerant. Tertio adducit exemplum de carnibus Pauonis que multo tẽpore reſeruãtur incorrupte vt dictum eſt ĩ precedenti ſermone. Quarto adducit exemplum de calce: que cum extĩguitur aqua tũc multo plus accẽditur, quaſi in ſe latenter ignem reſeruãs: propter quod viua dicitur: nec tamen ab illo igne occulto conſumitur. hec ille. Nunc igitur rubum inferni ardẽtem ⁊ non comburẽtem attenta mẽte debemus procul aſpicere cogitãdo eius grauitatem et diuturnitatem: vt ſic ſaltim a peccato abſtineam⁹ timore pene, ſi non volum⁹ abſtinere amore iuſticie: propterea dicebat p̄s In meditatione mea. i. in conſideratione penarum inferni: exardeſcet ignis. i. meditabor frequẽter q̄ ardens ſit ille ignis. Sed vide q̄ benignus ſit deus qui non vult mortẽ peccatoris: ſed eũ admonet ad penitentiam ⁊ peccati vitationẽ dicẽs ſicut olim dixit Moyſi Caue o pauper pctõr ne appropies huc: ſcʒ in locum tormentorum. ⁊c.

¶ Scd̃o infra hũc librum inuenimus vnam ꝓphetiã Eſa. xix. vbi ſic legit. Ecce dñs aſcẽdet ſuper nubẽ leuem. Interl. id eſt ſup carnem pondere peccati immunem. et egredietur egyptũ. i. mũdum ſic naſcẽdo de virgine. Vel ad litterã. Jngredietur egyptũ cuʒ Joſeph et Maria matre ei⁹: ſicut legitur Math. ij. angel⁹ precipiſſe ĩpi Joſeph in ſõnis di. Surge et accipe puerũ. ⁊c. Tũc ergo dei filius aſcendit ſup nubem

leuem quãdo aſſumpſit natu-
ram pondere peccati non gra
uatam. Vel nubes leuis eſt vte
rus marie ſup quem aſcendit
in ſua incarnatione. vñ Johã.
Apo.xiiij. ad ꝓpoſitum dicit
ſic. Vidi et ecce nubem cãdidã
et ſup nubem ſedentem ſimilẽ
filio hoĩs habentem in capite
ſuo coronã aureã. i. dignitatẽ
regalem: q2 rex regum et d.d.
et in manu ſua falcem acutam
id eſt iudiciariam poteſtatem
Seqtur in predicta ꝓphetia.
Et mouebũtur ſimulacra egy
pti a facie eius. q2 ad litteraꝫ
xp̃o intrãte egyptum oĩa ydo
la corruerũt: vel demones in
eis obmutuerũt: nec tunc re-
ſponſa dabãt: ſicut legitur in
hiſtoria ſcolaſtica. Vel ſm do
minum Cardi. Mouebuntur
ſimulacra egypti. i. deſtruet
ydolatria xp̃o veniẽte in hunc
mundum. Unde magi intelli-
gẽtes iuxta ꝓphetiã Balaam
dei filiũ natũ: qui magicã ar-
tem deſtrueret venerũt ĩ beth
leem ⁊ puerũ adorauerunt cũ
muneribꝰ. Seqtur Et cor egy
pti tabeſcet in medio eiꝰ. i. ſa-
pientes mũdi obſtupeſcẽt au-
dientes xp̃m tam doctum ⁊ tã
ta miracula facientem.

¶ Moraliter tunc xp̃s aſcen-
dit ſuper nubem leuem quan
do per gratiam aſcẽdit ſuper
aĩam de pctĩs penitentem; et
tunc ingreditur egyptũ quan
do incipit lucere per fidẽ for-
matam ĩ corde quod prius te
nebroſum erat per culpã mor
talem: quo ingrediente mouẽ
tur ſimulacra egypti: id eſt de
ſtruitur ⁊ euertitur funditus
vniuerſa multitudo pctõrum
et tunc cor egypti. i. penitẽtis
incipit tabeſcere in medio eiꝰ
ſtupendo de maxima dei mĩa
quia cum prius eſſet filius ge
hẽne ſtatim incipit eſſe filius
glorie: et de peccatore fit iuſtꝰ
Poteſt etiam iſte textꝰ expo-
ni de die iudicij. Tũc eñi aſcẽ-
det dñs ſuper nubem leuẽ: ſm
illud Luce.xxi. Videbũt filiũ
hoĩs in nubibus celi venten-
tem cũ poteſtate magna ⁊ ma
ieſtate: et ingredietur egyptũ
quando ſedebit in valle Joſa
phat iudicaturꝰ viuos ⁊ mor
tuos: et commouebuntur ſi-
mulacra egypti a facie eius:
quando reprobi vidẽtes eum
timebunt timore horribili.
Item tales commouebuntur
a facie iudicis xp̃i quando lo
quetur ad eos in ira ſua: et in
furore ſuo cõturbabit eos di-
cens. Ite maledicti in ignem
eternum: qui paratus eſt. ⁊c.
¶ Scdõ iſte liber ſcriptus eſt
foris q̃tum ad nouũ teſtamẽ
tum: in quo inuenimus ſcri-
ptum.ij. Corinthiorum.viij.
Ubi loquitur Paulus dicẽs.
Scitis gratiaꝫ dñi noſtri ieſu
chriſti: id eſt ſcire debetis. Cõ
ſequenter oſtendit que ſit illa
grã ſeucharitas xp̃i: cũ ſubdit

quoniam propter nos egen⁹ factus eſt. Interl. in hoc mundo: cum eſſet diues. Interl. in ſua maieſtate: vt illius inopia diuites eſſetis: ſcꝫ in ſpūalib⁹ Unde glo. ordi. poſt Auguſt. ſup hūc paſſuꝫ dicit ꝙ dei fili⁹ paupertatem aſſūpſit ⁊ diuitias non amiſit. intus diues: foris pauper. latēs de⁹ in diuitijs: apparēs homo in paupertate. Oēs ergo diuites facti ſunt in pauperem xp̄m credentes: nemo ergo ſe cōtēnat pauper in cella diues in conſciētia. Et poſt pauca. Non ergo expaueſcas cū tua mēdicitate ad illū accedere qui indutus noſtra paupertate: vbi ſe pauperauit nos ditauit. hec ibi. O diues igit̄ et locuples xp̄i pauptas ⁊ egeſtas per quā ditamur bonis gr̄e in preſenti ⁊ glorie i futuro. Et vere inquit dn̄s Hugo card. xp̄s pauper ⁊ inops fuit: quis em̄ inquit magis paup̄ ꝙ̄ qui ſeip̄ꝫ non habet? Xp̄s aūt ſeip̄m nō habuit: qꝛ ſe totū nobis dedit ſm̄ illud Eſa. ix. Filius datus eſt nobis. Ip̄e igitur cū diues eſſet, ꝑpter nos p̄rio pauper natus eſt Luce. ij. Non erat ei locus i diuerſorio. Scd̄o pauper cōuerſat⁹ eſt ⁊ vixit Mat. viij. Fili⁹ hoīs non habet vbi recliet caput ſuū. Tertio pauper mortu⁹ eſt: qꝛ nudus i cruce Joh. xix. Milites cū crucifixiſſent eū acceperūt veſtimēta ſua: et fecerūt quattuor ptes vnicuiqꝫ militi ptem. De tunica aūt inconſutili ſubditur ibi ꝙ miſerūt ſortes quis eā integram haberet: qꝛ non poterat cōmode diuidi. Quarto pauper ſepult⁹ eſt: qꝛ i ſepulchro Joſeph q̄ erat de arimathia. Jo. xix. Bene ergo dicit Paulus ꝙ ꝑpter nos egenus fact⁹ eſt. Propterea clamat ad vnū quēqꝫ noſtrū di. illō Tren. iij. Recordare pauptatis mee ⁊c.

H ¶ Modus aūt quo hec ſāctiſſima incarnatio facta ē patere pōt i reb⁹ naturalib⁹: vcꝫ in Leopardo. Eſt em̄ leopardus aīal ſatis cōe i affrica: cuius multe ſūt ꝓprietates: ſm̄ Albertū in lib. de aīalib⁹. In primis leopard⁹ eſt aīal velociſſimi mot⁹. Item gn̄atur ex leena ⁊ pardo. Item eſt rufus nigris maculis interpoſitis. Item eſt aīal fortis ire ⁊ venatiōi aptū: vn̄ poſtq̄ fuerit domeſticatū ſi in. iij. vel. iiij. ſaltu predā non accipit tm̄ iraſcitur ⁊ indignat̄ ꝙ niſi ſanguīe placetur inſilit in venatorem Item pinguedo corporis ſui eſt medicinalis ⁊ vtilis paraliticis. hec Albert⁹. ¶ Ad ꝓpoſitum ꝑ leopardū qui gn̄at̄ ex p̄re ⁊ m̄re diuerſaꝝ ſpecieꝝ ſignificatur ieſus xp̄s q̄ ſm̄ aliā et aliā naturā genit⁹ eſt a deo patre eternaliter: et a virgine maria temporaliter: ita ꝙ eſt perfect⁹ de⁹ ſm̄ vnā naturam

et pfectus homo ſcðm aliam. Fuit aũt iſte leopardus velociſſimi mot⁹ qñ circuibat per caſtella iudee ⁊ galilee euãgelizãs regnũ dei Mat.ix.et Luce.viij. Et de hoc pphetatum fuerat Cãti.ij .Ecce iſte:ſcʒ dei filius.venit.i.vẽtur⁹ eſt ſaliẽs ĩ mõtib⁹ trãſiliẽs colles. Fuit aũt rufus qð idem eſt ꝙ rube⁹ ſcðm catholicon:et hoc in ſua paſſione. Unde admiratiue loquebãtur de eo ſancti angeli dicẽtes illud Eſa.lxiij. Quare rubrũ eſt veſtimentũ tuũ.i. tua hũanitas:⁊ veſtimẽta tua ſicut calcãtium in torcularib⁹ Quib⁹ rñdit dicẽs qð ſeqtur. Torcular calcaui ſol⁹ .i. mortem ꝑ oĩb⁹ ſolus ego ſuſtinui ideo non miremini quare rubrum eſt veſtimẽtum hũanitatis mee. Habuit aũt iſte Leopardus maculas nigras ĩ ſua morte. Item iſte Leopardus multo tẽpore venat⁹ eſt aĩas noſtras:currens poſt eas ſpacio.xxxiij.annoruʒ. Predam aũt cepit qñ lucrat⁹ eſt magdalenam:zacheũ:latronẽ in cruce:et ceteros q̃ crediderũt ĩ eũ Inſup adhuc hodie non ceſſat venari aĩas noſtras per ſuos predicatores. Unde ipẽ dicit Jere.xvi. Mittam eis multos venatores: et venabũtur eos de omni mõte:et de omni colle:et de cauernis petrarũ. Item ipẽ dicit cuilʒ tali bono venatori.i.predicatori. Cũꝗ venatu.i.predicatione ⁊ labore tuo aliquid apprehenderis id eſt aliquẽ ad pniam cõuerti feceris:fac michi inde pulmẽtum.i.eũ cõfirma in bona vita quã incepit: ſicut me velle noſti Geñ.xxvij. Sʒ prochdolor ꝙuis ſint hodie multi venatores ſuper terrã: paucos tñ venãtur pctõres:et hoc ideo vel qꝛ non plene ſciũt artem venãdi aĩas xp̃o, ꝙuis forte bene ſciãt artem venandi pecunias et bona tẽporalia. Uel ꝙ ipſi pctõres ſunt nimis aſtuti propter qð non permittũtur ſe venari dño:ſed bene diabolo qñ venatur eos aliqua tẽtatione Noſter igitur leopardus xp̃s qñ videt ꝙ frequẽter voluit venari aliquem pauperem pctõrem, ſed ille aufugit:tũc vehemẽter ⁊ quaſi implacabiliter iraſcitur dicẽs illud p̃s. Contriſtatus ſum in exercitatione mea .i. in exercitio qð aſſũpſi in reuocãdo pctõres deuia iniquitatis eorũ;nec tunc poteſt placari niſi ſanguine.i.eterna dãnatione pctõrum. Qð aũt pinguedo leopardi ſit medicinalis paraliticis ſignificat ꝙ gratia ⁊ meritum chriſti ex quo fluxerũt eccleſie ſacramẽta eſt valde medicinalis animabus noſtris:quia vt habetur.Eccli.xxxviij. Altiſſimus de terra:id eſt de humanitate chriſti creauit medicinam. Et ſic patet de ſcðo lib.⁊c.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis qui deſcribitur a Johāne ſignat? ſigillis ſeptem.

M ¶ Unde ſub quarto ſigillo adhuc inuenim? aliud ſecretum: vcʒ ꝙ cōiūctio maris ⁊ femine infra grad? conſanguinitatis ſeu affinitatis ꝓhibitos nequit federe cōiugali firmari: quinimo inceſtuoſa cenſenda eſt. ꝙ ſi ſecus actū fuerit plerūqʒ etiā in p̄nti vltio concomitatur diuina. Iſtō ſecretum ponit doc. ſan. iiij. ſentē. di. xli. arti. v. Quod quidē ſecretum aperit duplici claue.

¶ Prio claue hiſtorialis declarationis. Legit enī. ij. Reg. xiij. ꝙ Dauid habuit duos filios: ſcʒ Abſalon ⁊ Amon: habuit etiaʒ filiā vnā cui nomen Thamar. Cūqʒ Amon exarſiſſet i cōcupiſcētiā ſororis ſue tandem ſimulata infirmitate vi oppreſſit eā. Cū itaqʒ tā nephariū ſcelus deueniſſet i noticiā fratris ſui Abſalon: inuitato ad cōuiuiū Amon ibi occiſus eſt diuino/eū perſequēte iudicio. Patet ergo qūo inceſtus punit. Et nota ꝙ ibi premittitur ꝙ thamar volēs impedire tantuʒ ſcelus in fratre ſuo dixit. Noli frater mi facere hāc ſtultitiam: quin poti? loquere ad regem: et nō denegabit me tibi. Hoc autē dixit ſm dn̄m Cardi. vt ſic ſubterfugeret manus eius.

¶ Item Gene. xxxv. Legitur ꝙ Ruben dormiuit cuʒ Bala concubina patris ſui Jacob: qui ob cauſam iſtā priuat? eſt iure priogeniture ſue: vt plenius habet Gen̄. xlix. et trāſlatum eſt hmōi ius ad Joſeph: regia aūt dignitas ad Judam et ſacerdotiū ad Leui. Un̄ dicit ei pater cū moreret. Rubē priogenitus me? maior in donis ſcʒ eſſe debuiſti: vcʒ ꝓpter primogeniturā: ſed minor in imperio ſup. es effect?: et hoc ꝓpter inceſtū tuū: q? aſcēdiſti cubicule patris tui ⁊ maculaſti thorū eius. ¶ Item Mar. vi. legitur ꝙ btūs Johēs exiuit de deſerto vt argueret Herodem inceſtuoſum cū Herodiade vxore fratris ſui Philippi. ¶ Item btūs Paulus .i. Cor. v. excōicauit quēdam corinthum qui abutebat nouerca ſua: ⁊ ꝓpter hoc nephas traditus eſt poteſtati Sathane corporaliter vexād?. ¶ Itē Ariſto. viij. de aialibus refert de quodā equo pulcherrimo cui ſuperpoſitus fuit pannus ante oculos vt non videret equam matrem ſuam: ſed cum ea commiſceretur: que etiam pulchra erat. Cūqʒ poſt commixtionem fuiſſet amot? pannus ille et recognouiſſet equā eſſe matrem ſuam, intantum hoc factū exhorruit ꝙ ſeip̄m precipitauit. Patʒ ergo quomodo inceſtuoſa cōiūctio ma

ris ⁊ femine punitur a deo. ¶ Secundo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue pbationis. Scribit eñi in Decre. xxxv. q.x. fraternitatis. Et ſimilit extra de cōſanguinitate ⁊ affinitate.c.non debet. Q͛d mrimonium contractū inter conſangnineos vel affines intra quartum gradū nullū eſt ſed tales inceſtuoſi cēſendi ſūt quinimo cōſanguinei ſeu affines ſcienter cōtrahentes infra quartū gradū ſunt excōmunicati: vt ha. in Clementinis rubrica de cōſanguinitate ⁊ affinitate.c.eos. Pro maiori autē declaratione huius materie notāde ſūt aliq̄ veritates.

I ¶ Pria igitur veritas. rationabiliter interdictus eſt cōtractus inter affines ⁊ conſanguineos vſq₃ ad determinatos gradus. Tum q₂ niſi ſic tunc homines nimium effi cerētur: libidinoſi pp̄ter diutinā cōuerſationē ⁊ ita animi eorum nimis emoleſcerēt per luxuriam. Tum quia ſi ſic tūc inter virum ⁊ vxorē fieret nimis amoris ardor. Cum eñi homo naturaliter cōſanguineas ⁊ affines diligat: vt ha. ii. Politicorū. ſi adderetur: amor qui eſt ex commixtione venerea preberetur incentiuum maxime libidinis q͛d caſtitati matrimoniali repugnat. Tum quia per hoc impediretur multiplicatio amicorum. q̄ eñi quis vxorē extraneam accipit: iungunt ſibi q̄dam ſpūali amicitia oēs cōſanguinei ſue vxoris ac ſi eſſet cōſanguinei ſui. Et iſtas rationes ponit. do.ſa.xxii.q.cliiii. articulo nono.

K ¶ Secūda veritas cōueniēter iſti gradus reſtricti ſūt ad pauciorē numerū q̄ olim fieret. Pro quo notād̄ q̄ poſt deus pr imos parentes creauit atq₃ in padiſo matrimonium inſtituit excluſit a mrimonio vnum gradum conſanguinitatis. dicēdo per os ade. Relinquet homo patrem ⁊ mrem ⁊ adherebit vxori ſue Gene.ii.q.d. nūq̄ licebit prī ſumere filiā in vxorē; nec mrī filiū in ſponſū. Fuit tñ cōceſſū filiis ade cōtrahere mrimonium in prima linea collaterali ſed nō recta pp̄ter neceſſitatē eo q̄ non erant alie pſone. Et ideo opus fuit vt frēs aſſumerēt ſorores in vxores ad multiplicādū genus hūanū. Sed facta ſufficiēti multiplicatiōe ſemp fuit ille grad⁹ p̄hibitus Similiter in lege veteri fuerunt aliqui gradus conſanguinitatis expreſſi infra quos non poterat contrahi matrimoniū ſicut patet Leuici.xx. Silr in primitiā ecclia interdicebat mrimoniū vſq₃ ad ſeptimum gradum excluſiue ſicut patet.xxxv.q.iii. caplo cōtradicim⁹. Itē eadē cā.q.viii.

per totū: Sed hodie ſunt tm̄ quatuor ꝓhibiti ſicut patȝ ex tra de cōſanguinitate ꝛ affini tate. c. nō debet. Q̄ ſi q̄ras quare potius nūc licet cōtra here in. v. ꝛ. vi. gradib⁹ ꝙ oli Ad hoc reſpōdet dictū caplm ita dicēs. Nō debet rep̄hen ſibile iudicari ſi ſcḋm varieta tem tēporū ſtatuta quādoqȝ varient humana: p̄ſertim cū vrgens neceſſitas vel euidens vtilitas id expoſcit: qm̄ ipſe de⁹ ex his que in veteri teſta mēto ſtatuerat nō nulla mu tauit in nouo.

L ¶ Tertia veritas. Sicut cōſanguinitas habet quatuor gradus infra quos nō poteſt contrahi mr̄imoniū ita ꝛ affi nitas qui quidem gradus affinitatis fundantur in gra dib⁹ cōſanguinitatis. Nā mu lier cōtrahēs cū aliquo cōtra hit affinitatē cū illis qui ſunt conſanguinei viri ſui vſqȝ ad quartū gradū ꝛ ecōuerſo. Et cōſanguinei vxoris ſunt affi nes viro ſuo in eodem gradu affinitatis in quo ſūt ſibi con ſanguinei ꝛ ecōuerſo. Nichi lominus cōſanguinei viri nul lo modo ſūt affines cōſangui neis vxoris ſue nec ediuerſo. ꝛ ideo inter eos nō ꝓhibetur mr̄imoniū. Unde duo fratres poſſunt cōtrahere cū duabus ſororibus. Sil'r pater ꝛ filius poſſūt cōtrahere cū mr̄e ꝛ fi lia. Et ideo ſicut cōſanguine⁹ non pōt cōtrahere cū conſan guinea ſua infra quartū gra dū. Ita neqȝ affinis cū affine infra quartum gradū affini tatis. Preter hec ſūt ad huc tria notanda.

M ¶ Primū eſt ꝙ ſi petr⁹ ꝓmiſerit berte de futuro ꝛ an teꝙ ꝓcedat vlterius cogno uerit cōſanguineā eius nō po teſt deinceps cū ea cōtrahere impediēte affinitate poteſt ta men papa ſuper hoc diſpen ſare ſcḋm dn̄m Petrū de pal. in quarto ſenten.

N ¶ Scḋm eſt ꝙ ſi ip̄e pe trus duxerit bertā per verba de p̄ſenti ꝛ deinceps habue rit rē cū germana ip̄ius berte per hoc non diſſoluit mr̄imo niū. impedit tamen ip̄e petr⁹ a petitione debiti in penā ſui peccati: nō aūt vxor eius: quia nō debet reportare iacturā ex pctō viri ſui. nichilomin⁹ pa pa poteſt cū tali viro diſpen ſare vt poſſit exigere debitum ne ſcȝ: ſit oneroſus vxori ſue imo in hoc poteſt epiſcopus loci diſpenſare ſcḋm dn̄m an thoniū florentinum in ſecun da parte ſumme ſue.

O ¶ Tertiū eſt ꝙ affinitas tam bene contrahitur ꝑ copu lā fornicariā vel adulterinam ſicut ꝑ copulā cōiugalē. vide ant igit fornicatores ꝛ adulte ri ꝙ̄tis ſe exponāt periculis ꝛ malis. Poteſt eīm cōtinge re ꝙ petr⁹ cognouerit forni

carie bertã pariſius ⁊ poſtmo dum intẽdat contrahere cum maria germana eius ebꝛoy. In quo caſu mrimoniũ nullũ eſt impediente affinitate contracta per actum foꝛnicariũ cum berta. Uideant ergo cũcti quot ſũt cõtract⁹ iceſtuoſi ⁊ per cõſequẽs nulli ꝙ tamen reputant legittimi. Ignoꝛãtia tamẽ facti ꝓbabilis ⁊ non iuris eos excuſat. Caueat ergo ſibi quiſqꝫ ab adulterio ⁊ foꝛnicatione ſi velit predicta incõuentẽtia vitare ⁊ ad celeſtem gloꝛiam peruenire quã nobis concedat ⁊c.

Sermo.xxiiij.

Uidi librum ſcriptũ intus ⁊ foris ſignatũ ſigillis ſeptẽ Apo.v. Beatus Johan. vidit triplicem libꝛum: vcꝫ.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sãctificatiõis ſacramẽtalis.

A ¶ De pꝛĩo libꝛo ſcribit. Math.i. Liber gñationis ieſu xp̃i.⁊c. In cui⁹ libri capl'o. xxiiij. Legit ꝙ ezechias genuit manaſſem. Pꝛo quo notandum ſcđm glo.oꝛd. ⁊ de lyꝛa ꝙ iſte ezechias eſt ille de quo quarti Re.xx. ⁊ Eſa.xxviii. Cui eũ Eſaias nũciaſſet moꝛtẽ ex pte dñi cõuertit faciẽ ſuã ad parietẽ ⁊ fleuit amare non quidem timoꝛe moꝛtis ꝓpinqua ſed ꝓpter defectum ſeminis timens ne xp̃s de eo noſſi naſceret. Unde ipe dixit. Ego dixi in dimidio dierũ meoꝛũ vadã ad poꝛtas inferi queſiui reſiduũ annoꝛũ meoꝛũ dixi nõ videbo dñm deũ in terra viuẽtiũ ſed in celo. Nõ aſpiciã hoiem vltra: ideſt amodo nõ ſpero eũ facturũ hoieꝫ. Et ideo eo ſic oꝛante cũ lachꝛymis reuerſus eſt ad eũ Eſaias ex parte dñi nũcians ei ꝙ deberet ſupuiuere .xv. annos et tũc illo tempoꝛe pendente genuit manaſſem.

B ¶ His p̃miſſis veniẽdũ ẽ ad interpꝛetationẽ nois: Ezechias igitur interpꝛetat adiutoꝛium dei que quidẽ interpꝛetatio conuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet Jheſu chꝛiſto. Uiro iuſto. Uirgini gl'ioſe.

C ¶ Pꝛĩo igitur xp̃s dr auxiliũ ſiue auxiliatoꝛ ⁊ q̃tum ad diuinitatẽ ⁊ q̃tũ ad hũanitatẽ. Nã q̃tũ ad diuitatẽ ipe ẽ ꝙ auxiliat. his qui iuocãt eũ qꝛ vt ha.ii. Para.xx. Cũ ignoꝛemus ꝗd agere debeamus hoc ſolũ habemus reſidui vt oculos nr̃os dirigamus ad dñm. Pꝛopterea iſtud auxiliũ petebat Pſal. cũ dicebat ad p̃rem. Da nobis dñe auxiliũ de tribulatiõe: ideſt filium tuũ ꝙ auxiliet nobis in tribulatiõe nr̃a qꝛ vana ſalus hois ſupple eſt ſine ipo. Sed in deo

ſcʒ incarnato faciem⁹ v̄tutē ⁊ ip̄e ad nichilū deducet inimicos nr̄os: vcʒ demōes. Et hoc idē auxiliū petebat ſalomon ſap i. ix dicēs. Mitte illā de ſede magnitudinis tuo vt mecū ſit per nature cōformitatē ꝙtū ad carnes aſſūptionē. et mecū laboret: in ꝓcuratione ſalutis mee. Iſtud igit̄ eſt auxiliū de quo Jaco. j. Omne datū optimū ⁊ omne donum ꝑfectū deſurſū eſt deſcēdēs a p̄re luminū. Et in Pſal. Auxiliū meū a dño q̄ fecit celū ⁊ terram. Ad iſtud auxiliū refugiendū ē in tēpore tribulatiōis vt pote famis: peſtilētie: belli infirmitatis ⁊ huiuſmōi exēplo Heſt. de q̄ eiuſ. xiiij. capl̄o Silr̄ exēplo iudich ꝯtra holofernē de q̄ eiuſ. xiii. ca. q̄ʒ vt ha Oſee. xiii. ꝑditio tua iſrael ex te tm̄modo ī me auxiliū tibi.

D ¶ Similiter chriſtus ꝙtū ad hūanitatē dicit̄ auxiliū nr̄m. Ipſe enim auxiliat⁹ eſt hūano generi in facto redemptiōis ſcḋm illud Eſa. j. Dñs de⁹ auxiliator me⁹ ⁊ iō nō ſū confuſus. Et ideo ſignificat⁹ eſt per illū qui apparuit Jude machabeo eūti ad prelian dum cōtra liſiā principē militie antiochi. ii. Macha. xi. apparuit aūt ſic. Nā videbatur quaſi homo incedens eques in veſte candida cū armis aureis ⁊ haſta vibrata: ⁊ in tali forma videbatur eos precedere: que quidem apparitio ꝑſagiū erat de celo miſſum victorie venture: ſicut rei ꝓbauit euētus. Ita ⁊ dei fili⁹ apparuit in aſſūpta hūanitate ꝑliaturus cōtra diabolū auxiliū ferens hūano generi: ſcḋm ꝙ rogabat. Pſal. di. Apprehende arma ⁊ ſcutum ⁊ exurge. ⁊c.

E ¶ Scḋo dicta interp̄tatio cōuenit viro iuſto. Nā quilib; iuſtus poteſt auxiliū magnū ferre in neceſſitate conſtitutis ſcḋm illud Pſal. Mittat tibi ſupple deus auxiliū de ſācto vcʒ viro iuſto. Juſti eñi orant ꝓ ceteris: vt ha. Jaco. v. Multū valet or̄o iuſti aſſidua. Debent eñi iuſti ſe inuicē iuuare orationibus ⁊ beneficiis ſpiritualibus qʒ vt ha. Prouer. xvij. Frater qui iuuat a fratre quaſi ciuitas firma

F ¶ Notādū ergo ꝙ iuſtus ſcḋm poſſibilitatē ſuā debet ferre auxiliū trib⁹ generibus ꝑſonarū: vcʒ pauperib⁹ peccatoribus: ⁊ in purgatorio exiſtentibus. ¶ Primo igitur debet adiuuare pauperes eis miniſtrando vite neceſſaria ⁊ hoc p̄cepit apl̄s cū di. Gal. vj. Alter alterius onera portate ⁊ ſic adimplebitis legē xp̄i q̄ ſupple p̄cipit mutuā charitatē. Ut eñi diuites haberēt materiā lucrandi celum voluit deus aliquos eſſe pauperes quibus benefacerent: ſm illō Deu. xv. Non deerūt paupe-

tres in terra tua: idcirco ego precipio tibi vt aperias manũ frĩ tuo egeno ꝛ pauperi: ꝗ tecũ verſatur in terra. Et xp̃s in euãgelio: pauperes ſemper habebitis vobiſcũ Johã. xii. Ut eñ dicit Plinius. Apes mutuo ſe iuuãt adeo ꝙ cũ vna venit de foris ad alueare onuſta floribus ſtatim tres vel quatuoꝛ de aliis occurrũt et vt eã adiuuẽt ꝛ exonerẽt. Similiter ſolinus li. de mirabilibus mũdi dĩt: ꝙ elephantes mutuo ſe iuuãt in tantũ ꝙ ſi vn⁹ ex ipis in terrã ceciderit: ſi clamauerit petẽs auxilium qꝛ per ſe ſurgere nõ poteſt eo ꝙ paucas iũcturas habet: ſtatim alii elephantes illic adueniũt ꝛ eũ e terra eleuãt. Similiter cerui antiqui iuuant iuuenes in trãſitu aque profunde. Si ergo aĩalia iſta ſibi mutuo adiutoꝛiũ pꝛeſtant in neceſſitatis articulo: q̃to magis hoĩes potentes ꝛ diuites debẽt pauperib⁹ auxiliũ ferre. Sꝫ pꝛoch dolor. hodie videt̃ poſſe verificari de quolibet paupere illud Geneſis. ii. Ade non inueniebat̃ adiutoꝛ ſiſis ſibi. Creature eñ multe inueniunt adiutoꝛium ſimile ſibi ſicut iam dictum eſt immediate ſed homini pauperi vel tribulato vix iuenitur adiutoꝛ ſimilis ſibi. i. vix inuenitur aliquis diues adiutoꝛ ſimilis ſibi quia vterqꝫ homo et per cõſequens ſimiles. Sꝫ hodie videtur eſſe de hominibus ſicut de canibus qui mutuo ſe moꝛdent ꝛ frater fratrem ꝛ filius patrem ꝛ matrẽ ꝛ quandoqꝫ benefactoꝛem: in hoc non diſtinguẽtes: immo ſi vnus percutitur ꝛ eiulaueret: ceteri accurrunt non ad eum iuuandum ſed moꝛdendum. Sic in pꝛopoſito. Et hoc eſt quod dicitur Michee ſeptimo. Frater fratrem venatur ad moꝛtem: ꝛ inimici hominis domeſtici eius.

G ¶ Secundo vir iuſtus debet iuuare peccatoꝛes: non quidem eos poꝛtando ꝛ nutriendo in malitia ſua: ſicut pleriqꝫ mali faciunt ſed eos a peccato pꝛo poſſe reuocando: hoc autem adiutoꝛium eſt deo valde gratum. Unde Jacobi quinto. Si quis ex vobis errauerit a veritate: ꝛ conuerterit quis eum: ſcilicet monitione verbali: oꝛatione coꝛdiali: exemplo virtuali: ſcire debet quoniã qui conuert fecerit peccatoꝛẽ ab erroꝛe vie ſue: id eſt peccatoꝛum ſuoꝛum ſaluabit animam eius a moꝛte: ſcꝫ ſpirituali ꝛ eternali: qđ eſt maximum beneficium. Refert enim Plinius. ꝙ eſt quidam piſcis dictus eſtaurus qui adeo diligit ſuum compatrem: ꝙ ſi vnus fuerit captus et nitat̃ exire de ſpoꝛtula piſcatoꝛis: ſtatim ali⁹ videũs eũ

ſic luctāte. Juuat eū et caudaꝫ eius in ore ſuo apprehendens ipm extrahit ſi pōt. Ita et in ꝓpoſito: quādo iuſti vidēt ali quos irretitos laqueis dia boli debent elaborare modis ꝑdictis ad eorū extractionem Et ad hoc nos hortat ſaluator noſter Math. xviii. dicēs. Si peccauerit in te frater tuꝰ vade et corripe euꝫ inter te et ipm ſolū. Si aūt. ꝛc. Et tūc verificabitur ꝺ tali iuſto taliter peccatorē in effectu reuocante illud pſal. Adiuuit paupem .i. pctōrē de inopia ſcꝫ peccati Et ipſi peccatores poſtea dicere poterūt illud pſal. Anima nr̄a ſicut paſſer erepta eſt ꝺ laqueo venātiū .i. pctōrū vel demonū: laqueus ſup. pcti: quo ligati eramus cōtritus et confractus eſt: et nos liberati ſumus: ſcilꝫ pīculo eterne dānationis cui ſuberamꝰ: ꝙ diu in peccato fuimus: adiuoriū nr̄ꝫ in noīe dn̄i.

II ¶ Tertio vir iuſtus debꝫ adiutoriuꝫ preſtare aīabus in purgatorio exn̄tibus ꝓ eis deuote et aſſidue orando. In cuius figura legit Deutte. xxii. ꝙ ſi quis inuenerit aſinū ꝓximi ſui cecidiſſe debꝫ eū releuare. Aſinus ꝗ cecidit eſt homo: qui cadit p mortē: cuiꝰ anima qn̄qꝫ cadit vſqꝫ ad purgatoriū Nō debemꝰ ergo preterire tales paupes aīas ſꝫ ꝓ viribꝰ laborare ad earū releuationem modo orōnibus: mō elemoſynis: mō ieiunijs: mō diſciplinis: modo miſſarū ſuffragijs. Sed ꝓhdolor ille paupes aīe pie cōqrunt de mſtis: ꝗ nō dedignātur eis auxiliū et adiutoriū ferre. Unde dicūt illud pſal. Et nō dixerūt ꝗ pteribāt: ſup. p cimiteria ⁊ alia loca ſacra: in ꝗbus requieſcunt corpa defunctorū: benedictio dn̄i ſup vos: benedicimus vobis in nomīe dn̄i. Audiat igit iuſtus eiulatus ⁊ clamores taliū paupm aiarū dicentiū illud Job. xix. Miſeremini mei miſeremini mei ſaltē vos amici mei: qꝛ manꝰ dn̄i tetigit me videlꝫ in hūc locū tormētorū

III ¶ Tertio dicta interptatio cōuenit virgini marie que merito ꝺꝛ ezechias .i. adiutorium ſiue adiutrix et auxiliatrix. In cuius figura legit Gene. ii. ꝙ dixit deꝰ trinitas. Faciamꝰ ei ſcꝫ homini adiutoriū ſibi ſibi: videlꝫ xp̄o: ita ꝙ ly ei referatur ad hominē: et ly ſibi ad xp̄m: et tūc eſt ſenſus: ꝙ ſicut xp̄s eſt adiutor noſter: ita et maria adiutrix. Uel vtrūqꝫ pōt referri ad xp̄m: et tunc eſt ſenſus: ꝙ virgo maria aliquo mō adiuuit filiū ſuū in ope humane redēptiōis: qꝛ ſicut ipe ꝑdicatur redēptor et repator ſic et ipa ꝺꝛ redēptrix et reparatrix. Unde de ea dicit deus pr̄ ad hoiem illud pſal. Poſui adiutoriū ſup. hois in potēte

vez maria que eſt adeo potẽs:
vt poſſit adiutoriuȝ ferre ſuis
famulis in vita: in morte: ꝛ poſt
morteȝ. Dicamꝰ ergo ei illud
Pſal. Iniqui.i.demones/pſe
cuti ſunt me adiuua me: ſup.
maria q̄ oẽs in mari et ĩ terra
adiuuare potes/ adiuua inq̄
me miſerũ pctõrẽ: qḋ ſi facere
volueris indefectibiliter ſaluꝰ
ero. Dicamus ergo oẽs. San
cta dei genitrix ſit nobis auxi
liatrix: qḋ vt liberius faciat ſa
lutemus eam dicentes.

Secũdus liber ḋꝛ incarna
tiõis diuinalis. Hic aũt
liber ſcriptꝰ eſt intus ꝛ foris.
Intus quidẽ q̄tũ ad vetus te
ſtamentũ: in quo inuenimus
duo magna teſtimoĩa de hac
p̄cioſiſſima incarnatiõe: vide
licet vnã figuram et vnam p̄
phetiam.

¶ Primo igitur inuenimus
vnã figurã que habet Judicũ
ij. et.iij.capit. vbi legimus q̄
mortuo Joſue ſub quo bene ꝛ
religioſe ſe habuit pplꝰs he
breorũ: ſtatim filij iſrael fece
rũt malũ in cõſpectu dñi ꝛ ſer
uierũt ydolo Baalim ꝛ dimi
ſerũt dñm deũ p̄rm ſuorũ: qui
eduxerat eos de egypto: atq̄
in hũc modũ p̄uocauerũt irã
dei cõtra ſe p̄pter qḋ tradidit
eos in manꝰ inimicorũ ſuorũ
Nã redegit eos ſub captiuita
te regis Chuſauraſathaim: q̄
erat rex Meſopothamie: ꝛ ſer
uierũt ei.viij. annis. Tãdem
aũt clamauerũt ad dñm q̄ ſu
ſcitauit eis ſaluatorẽ dictum
Othoniel: in quo fuit ſpiritꝰ
dñi et liberauit eos. Ecce au
diuimus figurã: audiamus et
v̄itatẽ ſub figura latentem: q̄ꝛ
ſm̄ Apo.i.Corin.x. Oĩa in
figuris cõtingebãt illis: vide
licet p̄ribus veteris teſtamẽti
ſilr et ſanctis patriarchis. Si
militer ꝛ deuotꝰ Ber. ſup miſ
ſus eſt exponẽs illũ terminuȝ
nazareth di. q̄ oẽs reuelatio
nes et figure que preceſſerunt
apud patres antiquos fuerũt
quedã ſemina vel flores rẽ re
dẽptiõis. Ipſe enĩ xp̄us in ſuo
aduẽtu fuit ille fructꝰ: de quo
Luc.i. Bñdictus fructus ven
tris tui. Et ideo ſicut adueniẽ
te fructu cadit flos: ita ꝛ adue
niẽte chriſto qui eſt veritas flo
res.i.figure ceſſauerũt.

K ¶ Ad p̄poſitũ igitur pri
mus iudex poſt Joſue: q̄ libe
rauit pplm iſrl de manu gen
tiũ fuit Othoniel q̄ interp̄tat
ſignũ dei: ꝛ ideo recte ſignifi
cat chriſtũ: qui fuit ſignũ mĩe
dei p̄ris erga genus hũanum
Inſup Othoniel interp̄tatur
ymago p̄ris eius: hec ſilr in
terpretatio cõuenit optime
ieſu chriſto: q̄ eſt p̄fecta et ex
preſſa dei p̄ris ymago ſcḋm il
lud Heb.i. Cũ ſit ſplẽdor glo
rie et figura ſubſtãtie eius ſedꝫ
ad dexterã p̄ris ineternũ: filij
aũt iſrl ſeruiẽtes ydolo Baa
lim ſiue Aſtaroth ſignificant

genus humanū: qḋ multo tē-pore ſeruiuit diabolo: videlꝫ vſqꝫ ad xp̄i incarnationem. Poſt lōga igitur tp̄a mundꝰ clamauit ad dn̄m: cuiuſmodi fuerūt ꝓphete et ſancti illi patres q̄ p̄ceſſerūt chriſti aduentū: ad quos tādē miſit Othoniel redēptorē eorum. i. filiuꝫ ſuum: q̄ eſt expreſſa eius imago vt dictū eſt. Hic aūt othoniel ſtatim cepit pugnare cōtra regeꝫ Meſopothamie dictū chuſanraſathaim: q̄ interpretaꝛ iniq̄tas: et ideo recte ſignificat diabolū plenū malicia et iniq̄tate. Hec ſꝫo pugna primum habita eſt in deſerto qn̄ diabolus p̄ſumpſit tentare xp̄m. Mat. iiii. ſed victus ē qn̄ dixit ei chriſtus. Vade Sathana dn̄m deuꝫ tuum nō. ꝛc. Et ideo ibi ſequitur: ꝙ reliq̄t eū tentator. Tandeꝫ hec pugna efferbuit in hora paſſionis chriſti: qn̄ miſit Sathā in cor iude vt traderet eum iudeis. Jo. xiii. et hmōi. Ipſe tamen chriſtus q̄ ſignificatur ꝑ othoniel ſemꝑ ꝛ vbiqꝫ eū vicit ꝛ potiſſime in cruce: ꝓpter qḋ dicebat ip̄e xp̄s Jo. xii. Nūc p̄nceps mūdi huius eijcietur foras. Et ita per hunc modum noſter Othoniel xp̄s liberauit pp̄l'm ſuum de ptāte diaboli. Hic aduertāt pctōres in malis ſuis pſeuerātes: ꝙ filij iſrael non ſeruierunt Baalim et Aſtaroth niſi annis octo: ꝛ tamen grauiter eos puniuit dn̄s qꝛ annis octo fuerunt redacti in ſeruitutē: quid igitur fiet obſtinatis pctōꝛibus: q̄ nō tm̄ annis octo: ſed ferme toto vite ſue tp̄e ſeruiūt diabolo ꝑſeuerādo in peccatis: ſicut patet de multis vſurarijs: cōcubinarijs et hmōi.

R ¶ Moraliter ꝓut tangitur in gloſa ordina. ꝑ hoc ꝙ filij iſrael tantum ſteterunt ſub captiuitate et ſeruitute regis Chuſanraſathaim: q̄to tempore ſeruierāt Baaliꝫ et Aſtaroth: qꝛ vtrobiqꝫ octo annis ſignificatur: ꝙ q̄to tp̄e q̄s in peccato fuit et pſeuerauit: tanto debet in penitētia pmanere: ſm̄ illud Apo. xviii. q̄tum glorificauit ſe et ī delicijs fuit tm̄. ꝛc. Et Deu. xxv. Pro mēſura pctī erit ꝛ plagarū modus. Et ſaluatoꝛ in euangel'. Mathe. vii. In qua menſura menſi fueritis re. vob. Naꝫ vt di. Interl'. Afflictio pn̄ie debꝫ eſſe ſm̄ q̄titatem culpe. Diſce hoc inquit glo. ordi. q̄ erraſſe te cognoſcis: ꝛ q̄to tp̄e peccaſti: tanto humilia teip̄m deo in cōfeſſione penitentie: nō igitur expectes vt humiliet te Chuſanraſathaiꝫ: et inuito neceſſitas extorqueat penitentiam: preueni tortoris manus qꝛ ſi te ip̄e correxeris pius eſt dominus qui vindictam temperet ei qui illam penitēdo preuenit. Hec ibi. Vel aliter ꝓut

tangitur in eadē glo.ord.et ſi
militer interl. Iſte Othoniel
ſignificat aliquē angelorum
militie celeſtis : qui mittitur
in auxiliū eorum qui heredi-
tatem capiūt .i. capturi ſunt
ſalutis:vt liberet eos a ſerui-
tute diaboli vel peccati.
¶ Secundo infra hunc librū
inuenimus ipſam prophetiā
que hētur Eſa.xi. Ubi dicit
ſic.Egredietur virga. Interl.
.i.maria:de radice yeſſe:id eſt
de ſtirpe Dauid: qui fuit filius
Ieſſe ſiue yſay:et flos.i.chriſtus
qui eſt flos virtutū:corona an
gelorū : et ſertum electorū:de
radice eius ſcz Ieſſe.Et requie
ſcet a conceptione ppetua ſup
eum:ſcz chriſtum ſpiritus dñi
ſpūs ſapiētie et intellectus etc.
Hec in dicta glo.interl.q̄ etiā
dicit:ꝙ hec prophetia intelli
gitur de natiuitate dñi. Glo.
aūt ord.ſimiliter exponit di.
ꝙ virga eſt maria in qua nul-
lus frutex adheſit.i. nulla ſpi
na fuit:flos aūt eſt xp̄s ſm il-
lud Cañ.ii. Ego ſum flos cam
pi et liliū conuallium.Sequi
tur.Requieſcet ſuper eum ſpi
ritus domini.etc.quia in ipſo
chriſto habitat plenitudo di-
uinitatis : vt habetur Ioh.i.
M ¶ Dominus aūt Hugo
Cardinalis: et poſt euz de Ly
ra dicūt ſimiliter ꝙ maria ſi-
gnificatur per virgā : que qui
dem virga fuit gracilis pro-
pter rerum et ſpūs pauptatez
modica per humilitatē :recta
per charitatē: plana per pec-
cati immunitatē;flexibilis per
compaſſionē : cortice tecta per
ſolitudinis amorē:arcens ca-
nes: id eſt demones a nobis per
deuotā orationē : ſurſum ere
cta per iugem contemplatio-
nem.Hec eſt igitur virga que
deuorauit ſerpentes magorū
Exod.vii. Hec eſt virga : que
diuiſit mare rubrū vt tranſi-
rent libere filij iſrael ad terrā
promiſſionis. Exodi.decimo
quarto. Hec eſt virga aaron:
que frondiuit : floruit : et fru-
ctum fecit. Numeri decimo
ſeptimo. Hec eſt virga que fe
cit fluere aquas de petra vt bi
berēt filij iſrl et ceſſaret mur-
muratio eorum. Numeri vi-
geſimo. Hec eſt virga que per
cuſſit duos duces Moab ſcili
cet ſuperbiam et luxuriā. Nu
me.xxiiii.Orietur ſtella ex Ia
cob. ſeqtur. Et percutiet duces
moab.Hec ē virga :q̄ cōſolatur
peccatores ſm illud Pſalmi
ſte.Uirga tua:id eſt maria: et
baculus tuus.i.chriſtus / ipſa
me conſolata ſunt. Et breui-
ter hec eſt virga : que ſola oēs
regit et dirigit i regnū filij ſui
ſm illō Pſal.Uirga directio
nis virga regni tui.Sequitur
Et requieſcet ſuper eū ſpūs dñi.
Hoc impletuz fuit i baptiſmo
xp̄i quādo ſpūſſanctus in ſpe-
cie colūbe ſup eū māſit Lu.iii
¶ Moraliter tunc egreditur

virga de radice yeſſe qui inter
pretatur incendiũ quoniam ex corde
incenſo igne charitatis egre-
ditur bona cogitatio: et flos
de radice aſcendit quoniam poſt bo-
nã cogitationem ſequitur bona
affectio ſiue bonũ deſiderium
et tandẽ ſup talem florẽ requieſ-
cit ſpũs dñi: quoniam poſt bonã affe
ctionẽ ſequitur bona opatio/
ſiue pſeuerãtia in bono. Stu-
deamus ergo eſſe tales: vt ſup
nos requieſcat ſpũs dñi.

¶ Scdo iſte liber ſcriptus eſt
foris quantũ ad nouũ teſtamẽtũ
in quo inuenim⁹ ſcriptũ Jo.
v. Ego inqt chriſtus. Ueni in
nomine patris mei. i. in virtu
te prīs: vel ad honorem prīs
manifeſtãdũ: vel ad mandatũ
patris. Et nõ accepiſtis me. i.
nõ me reputaſtis vos iudei ve
rũ dei filium et Meſſiaz in le
ge vrã pmiſſum. Si aũt alius
venerit. glo. ord. ſcz Antexp̄s
q eſt alius: imo alienus a chri
ſto in nomine ſuo illum reci-
pietis: vt impleat dictũ Apo
ſtoli. ii. theſſa. ii. vt credãt mẽ
datio q non credũt veritati. Jl
le ergo venit in nomine prīs:
q propriã gloriã nõ querit ſed
dei. Jlle ergo venit in nomie
ſuo qui in omnibus et ex om-
nibus propriam gloriã que-
rit. Multi ergo ſunt doctores
et predicatores atq; paſtores
in eccleſia chriſti: qui veniunt
non in nomine patris ſed ſuo
et tales plerumq; recipit mũ

dus: quia mores vtrorũq; p-
pe moduz conformes ſunt et
pares. ¶ Moraliter chriſtus
frequenter vult venire ad nos
per gratiã: vt tandez vadam⁹
ad eũ per gloriam. Jp̄e eñi eſt
qui dicit. Ecce ego venio cito
et merces mea mecũ eſt: ſcilicz
gratia. Apocal. xxii. Jtem ip̄e
dicit. Ego ſto ad hoſtiuz et pul
ſo: ſi quis audierit me et ape-
ruerit michi hoſtium intra-
bo. rc. Tunc aũt apimus ho-
ſtium cordis noſtri chriſto quoniam
conſentimus diuine inſpira-
tioni. Jn hoc ergo q ipſe vult
venire ad nos p ſalute et ma-
xima vtilitate noſtra patet
eius ingens charitas et beni-
gnitas. Sed in hoc qd ſubdi-
tur et nõ accepiſtis me inſinua
tur humana puerſitas: qd eñi
nequius quam nolle recipe in hoſ
pitio cordis ſui tm̃ dñm. Me
rito ergo impropat eis dicẽs
Non accepiſtis me: ſcilicet in
intellectu p fidem: in affectu p
amorẽ: in manu per opationẽ
Si aũt alius venerit in nomi
ne ſuo illum recipietis. Dñs
Cardinalis. Alius aut verius
alienus a chriſto eſt diabolus
qui recipitur in conſcientijs
peccatorum contempto et ex
pulſo chriſto. Et de hoc ipſe
chriſtus conqueritur Eſa. qui
quageſimo ſept. vi. Juxta me
diſcooperuiſti te: et ſuſcepiſti
ad ulterum. i. diabolum: cum
tamen hoc prohibeat Paul⁹

Ephe.iiij.dicens. Nolite locum dare diabolo.

R ¶ Modus aũt quo hec ſãctiſſima incarnatio facta ẽ patere põt in reb⁹ naturalib⁹:et preſertim ĩ camelo. Eſt eñi camelus aĩal tenaciſſime mẽorie et ſi ſemel fuerit offenſus/diu diſſimulat vindictã:ſed tandẽ capta opportunitate vlciſcit. Scdo eſt aĩal magnũ gibbum hñs in dorſo. Tertio eſt velociſſimi mot⁹: et potiſſime ille q̃ dr dromedari⁹. Quarto lac ei⁹ ſm dñm Albertũ in lib. de aĩalibus eſt ſubtili⁹ oĩni lacte et meli⁹:et ſubtilioris actiõis in tm̃ ꝙ aperit ſtructuras propter vehemẽtiã caloris naturalis q̃ ĩ eo eſt. Quĩto eſt aĩal valde aptũ ad portãdũ põdera:et qñ opꝫ eum onerare:tũc ſe inclinat ⁊ incuruat.

¶ Ad ꝓpoſitũ ita fuit de xp̃o qui fuit camel⁹ portãs aromata virtutũ et grãrũ et auꝝ meritorũ multum nimis.iij.Regũ x. Fuit ergo iſte camel⁹ gibboſus in hunc modũ. Res eñi gibboſa habet vnã partem altiorem alia: ita ⁊ in xp̃o natura diuina fuit mĺto altior humana. Item fuit velociſſimi motus:quia a ſummo celo egreſſio eius et occurſus eius vſq; ad ſummum eius. Lac autem eius fuit ſanguis ipſius: qui fuit maxime virtutis:intantum ꝙ penetrauit terram vſq; ad vmbilicum eius:id eſt vſq; ad inferos ſanctos patres inde liberando. Item iſte camel⁹ portauit grauiſſima põdera:vꝫ peccata totius mundi. Unde Eſaie.liij. Uere languores noſtros ipẽ tulit ⁊ dolores.⁊c. Et paucis interiectis ſequitur. Oẽs nos errauimus vnuſquiſq; in viam ſuã declinauit:et dñs ſcꝫ pater poſuit in eo iniquitates oĩm noſtrum. Iſta autem pondera adeo grauia ſunt ꝙ ipẽ pte cõqueritur dicẽs illud Eſaie.i. Peccata veſtra facta ſunt michi moleſta laboraui ſuſtinẽs Eſt autem iſte noſter camelus tenaciſſime memorie:qr nullius rei:nullius boni:nullius mali lapſu temporis obliuiſcitur. Ipſe enim eſt qui vnicuiq; tam bono q̃ ma°o dicit illud Eſa.xlix. Ego nũq̃ obliuiſcar tui:ecce enim in manibus meis deſcripſi te. Hic igitur camelus poſtq̃ ſemel fuerit offenſus ab aliquo mortaliter non ſtatim vlciſcitur:ſed expectat pctõres ad penitentiam.ꝙ vbi viderit dilationẽ ſuam non proficere tãdem mirabilem vltionem facit. Hoc patuit in perditione iudeorum quos expectauit multo tempore ad penitentiam:tandem poſt quadragĩta duos annos fecit de eis vltionem a ſeculis inauditam per Titum et Ueſpaſianuꝫ. Propterea ipẽ ſolet dicere ad peccatores il-

lud Eſaie.xlij. Tacui ſemper ſi lui quaſi parturiens loquar: diſſipabo et abſorbebo ſimul: ſcȝ corpus ⁊ animam: ⁊ hoc in die iudicij. Studeamꝰ igitur placare iram huiꝰ cameli aduerſum nos: quia nobilis ⁊ generoſe nature eſt: et ad inſtar veri cameli prouior ad benignitatem ꝙ ad vindictam.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis qui ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Unde ſub quarto ſigillo per quod intelligimus ſacramentum matrimonij inuenimus adhuc vnum ſecretum quod eſt ſextum ⁊ vltimum.

S ¶ Uidelicet ꝙ filij nati ex legitīo mrīmonio ſunt multo melioris cōditionis ꝙ qui extra mrīmoniū. Iſtud ſecretum ponit doc.ſan.iiij.ſentētiarum. diſt.xli.q.iij.artic.ij. Quod quidem ſecretum aperitur duplici claue.

P ¶ Primo aperitur claue hiſtorialis declarationis. Legitur enim Gen̄.xxv.ꝙ quādo Abraham voluit diuidere bona ſua filijs ſuis: tunc aſſignauit immobilia vtpote hereditatem ſuaȝ filio ſuo yſaac quem habuerat ex Sara. Filijs autē cōcubinarum: cuiuſmodi fuit yſmael, largitus eſt mūera.i.res mobiles. Et hāc partitiōem rationabiliter fecit Abraham filijs ſuis: q: Sara diuinitꝰ inſpirata dixerat viro ſuo Abrahe. Eijce ancillam: ſcilȝ Agar et filium eius vcȝ yſmael: quia non erit heres filius ancille cum filio libere Gen̄.xxi. Cum autem ipſe Abraham dure accepiſſet verba hec vxoris ſue: dixit ei dn̄s vt habetur in dicto capitulo. Non tibi videatur aſperū ſuper puero ⁊ ſuper ancilla tua ſed oīa quecūqȝ dixerit tibi ſara fac: quia in yſaac vocabitur tibi ſemen. Non eſt igitur nouum neqȝ legi dei aduerſuȝ ſi filij illegitimi non ſuccedant ſicut ⁊ legitimi.

S ¶ Secundo iſtud ſecretum aperitur claue auctoritatiue probationis. Scribitur enim.xv.q.viij. Cum multe. ꝙ proles aliena pollutiōe nata nūꝙ hereditatem accipiet. Sup quo dicit glo. ꝙ hoc intelligitur de hereditate paterna ⁊ non materna. Nam matri ſuccedit filiꝰ ſpurius: vt dicit eadem glo. Item extra qui filij legitimi.c. Per venerabilem. dicitur ꝙ filiꝰ ex adulterio natus qui proprie ſpuriꝰ dicitur non poteſt legitimari per matrimonium ſequens. Et ibi ē expreſſus caſꝰ de quodam magno dn̄o qui petebat hanc legitimationem ab Innocentio.iij. pro filijs ſuis ex adulterio natis: ſed perdidit penam ſuam. Pro maiori igitur declaratione huius materie ⁊ totali terminatione po

nuntur tres veritates.

R ¶ Pria veritas. Nō quo rūcūqꝫ filiorum equa eſt conditio. Probatio. Nam ſcdm beatum Tho.iiij.ſentē.di.xli. q.iij.art.i.in.c. Quattuor ſūt genera filiorū. Quidam em̄ dicūtur naturales ꝛ legitimi ſicut illi qui ex legitimo matrimonio procreātur. Alij dicuntur naturales: ſed non legitimi: ſicut illi qui ex fornicatione naſcuntur. Alij dicūtur legitimi: ſed non naturales: ſicut ſunt filij adoptiui. Alij nec ſunt naturales nec legitimi: ſicut ſunt illi qui ex adulterio naſcūtur: qui ſpurij vocantur: gallice auouetres. Tales enim in deteſtationem peccati parētum non poſſunt ſuccedere in paterna hereditate: nec ſimiliter ad officia publica aut ecc̄iaſticas dignitates ꝓmoueri: ſignāter q̄tum ad illa officia vel dignitates que requirūt ī miniſtro quandam honeſtatem. Nec hoc adverſatur iuri diuino qd̄ habetur Ezech.xviij. Fili⁹ non portabit iniq̄tatē p̄ris nec ecōuerſo. Hoc em̄ verū eſt in foro dei vel ī foro cōſcie: et ſil̄r q̄tū ad bona ḡre vel ḡl'e: ſed lex diuina non dicit quin tēporaliter fili⁹ poſſit puniri ꝓ pctō p̄ris cū etiā in diluuio ꝛ in deſtructione ſodome puuli ita bene fuerunt extincti ſicut ꝛ grādes Dicit tamen btūs Tho. in pre dicta diſt.q.ead.ar.ii.q̄ tales ſpurii ſunt a parētibus alendi et ī neceſſariis ꝓuidēdi.q̄ vbi parētes non vellēt facere ſunt compellendi. Unde et adhuc hodie ſi aliqua conceperit ex adulterio vel fornicatiōe paſ cogitur ad educationē puuli.

S ¶ Secūda veritas. Euenire plerūqꝫ ſolet vt filii illegitimi carnaliter degenerent a bonis morib⁹ ſpiritualiter. Probatio: quia communiter tales non habent qui eos inſtruant aut inſtrui faciant: qꝛ nec pater nec mater de ipſis curam gerſit efficacem: ꝛ ideo quando ceperint incrementū de facili efficiuntur inſolētes indeuoti: fures: luxurioſi: qꝛ patrem ſequitur ſua proles. Unde et ille qui primus legitur in ſacra ſcriptura deū blaſphemaſſe erat ſpurius: q̄ poſt ea domino iubēte lapidatus eſt. Leuitici.xxiiii.

T ¶ Tertia veritas. Non obſtante parentum nequitia pn̄t nichilomin⁹ tales ſpurii et quicūqꝫ illegitimi nati eſſe v̄tuoſi iuſti ꝛ ſancti ſi ad hoc dederit operā efficacē. ꝓbatio Nam vt dicit Aug. et recitaꝛ di.lvi. Undecūqꝫ. vbi dicit ſic. Undecūqꝫ naſcantur hoīes ſi parentum non ſequātur vitia honeſti ꝛ ſalui erunt. Semen em̄ hoīs ex qualicūqꝫ homine creatura dei eſt. Unde in glo. ponitur talis verſus. Teſtes

quias geritis ſordida lana fuit Item in eadem di.ca. Nunq̄. recitātur ad hoc ꝓpoſitū verba Chryſo.dicētis. Nunq̄ de vitijs erubeſcamus parētum ſed illud vnū queramꝰ et ſemper amplectamur virtutē: vcꝫ huiuſmōi em̄ etiam ſi alienigenam habet matrem: vel etiaꝫ ſi fornicatione pollutam vel quolꝫ hmōi dedecore ſordidatam, nichil tn̄ de eius ſcꝫ matris vilitate fuſcabitur aut crimine polluetur. deinde ſubinfert. Non eſt ergo nec de virtute: nec de vicio parētū: aut laudādus aliqs aut culpādus Siliṫ Hierony. de hoc loquēs ſm q̄ habetur eadē di.ca. Naſci di.ſic. Naſci de adulterio non eſt eiꝰ culpa qui naſcitur: ſed illiꝰ qui generat. Et ibi expreſſe exēplificat de Jepte qui fuit filiꝰ meretricis: vt habeṫ Judi.xi. quē tn̄ apl's inter ſanctos cōnumerat Heb.xi. Iteꝫ di. eadem c. Dn̄s noſter. idem Hierony. exēplificat de Juda patriarcha: qui ex concubitu cuꝫ Thamar nuru ſua genuit Phares ⁊ zaram Gen̄.xxxviij Ex quo Phares tādem deſcēdit Salmon qui fuit dux populi i deſerto. inde Obeth. inde Booꝫ. inde poſtea Iſai. inde Dauid. inde Salomon. inde finaliter xp̄s. Item ibidem c. Oſius papa habeṫ qō Damaſus papa ſcribēs btō Hierony. enūerat decē ſūmos pontifices qui fuerunt filij preſbytero ⁊ aliqui filij epoꝝ: nota tn̄ q̄ non fuerāt prius ꝓmoti ad ſacros ordines anteq̄ ſcilꝫ aſſumerētur ad papatum niſi cū diſpēſatiōe. Hi em̄ tam virtuoſe vixerūt q̄ morum honeſtas eos cōmēdabiles fecerat. Patet ergo q̄ filij illegitime nati poſſunt virtuoſi exiſtere non obſtante parētum neqtia Propterea. i.q.iiij. Crimen. dicitur q̄ crimen vel pena paterna nullā maculā filio infligere poteſt: ſꝫ pōt tam virtuoſus exiſtere q̄ tandem ad gloriam ꝑueniet eternam. Quā nobis concedat. ⁊c.

¶ Sermo. xxv.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal'. v. Notāduꝫ q̄ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet. Generationis humanalis. Incarnationis diuinalis. Sāctificatiōis ſacramētalis. A ¶ De p̄io lib. ſcribiṫ Mathei. i. Liber generatiōis ieſu xp̄i. ⁊c. In cuiꝰ quidē libri. ca. xxv. legiṫ q̄ Manaſſes genuit Amon. Pro quo i primis notādū q̄ iſte Manaſſes multo tp̄e fuit malꝰ: adeo q̄ vt habeṫ iiij. Reg. xxi. repleuit ciuitatē hierl'm ſanguīe ꝓphetarū vſq̄ ad os. i. q̄tū potuit facere: ſicut vas dr̄ plenuꝫ qn̄ non pōt

ampli⁹ aliū liquorē recipere
Inter quos fecit occidi Eſaiā
pphetā auſiculū ſuū ſm de ly
ra. Magna crudelitas fuit in
Manaſſe occidere pphetā:ſed
maior q₂ auſiculū ſuū:maxīa
aūt q₂ ſerra lignea ad diutur
niorē afflictionē. Fecit aūt iſte
rex occidere pphās dñi: tum
q₂ eū arguebāt ſup ydolatria
ſua ⁊ ceteris malis que multa
erāt vt habet̃ in predicto cap.
tū vt liberi⁹ et magis impune
peccaret. Et ideo pp̄ter dictā
ydolatriam ⁊ cetera mala ſua
duct⁹ eſt ī captiuitatē babylo
nicā per regē aſſyriorū ligatus
cōpedib⁹ et cathenis:et ibi po
ſitus eſt ī carcerē. vbi bibebat
aquā cū aceto modico ad mē
ſurā vt viuere poſſet. Cūqȝ ve
hemēter affligeret̃:et penitēs
oraret. audiuit eū dñs: et ī flā
ma ignis deſcēdēs vincula ei⁹
aduſſit:et ſic reuerſus eſt in
hierl̃m ⁊ reſtitut⁹ ī regnū ſuū
Et deinceps ſeruiuit dño ī cor
de pfecto. Ita ⁊ nos poſtq̄ pec
cauim⁹ debem⁹ agere pniam
ſi ad regnū celorū volum⁹ pue
nire. His itaqȝ ſuppoſitis de
ſcēdētes ad ppoſitū dicimus
q manaſſes interpretat̃ obli
uioſus. Que qdē interptatio
cōuenit trib⁹ gnib⁹ pſonarum

videlicet
Jeſu chriſto.
Viro iuſto.
Virgini marie.

B ¶ Primo igit̃ xp̄s pōt vo
cari Manaſſes .i. obliuioſus.
Nam ipe ad modū obliuiſcen
tis ſe habet qntum ad tria.

C ¶ Primo ei obliuiſcit̃ pctō
rum in pnia. Ezech. xviij. Si
impius egerit pniam ab oīb⁹
pctis ſuis q̄ operatus eſt omn
iniqtatū ei⁹ quas operat⁹ eſt
nō recordabor.ſ.ad puniēdū
q₂ ipe impi⁹ recordat⁹ eſt ad
ſatiſfaciēdū: vt expo. glo. īterl.
Vel ſm magiſtrū Nicolaum
de lyra Nō recordabor ad pu
niēdū eternaliter:ſed bene ad
puniēdū tēporaliter Nam cū
homo punit de⁹ parcit:cū ho
mo meminit deus obliuioni
tradit:cū homo aperit de⁹ te
git. Hec eſt igitur virt⁹ pnie.

¶ Scdo ipe xp̄s ſic intelligen
do ſm q deus obliuiſcit̃ meri
torum ī recidiuo ⁊ ruina. Vn̄
et ī predicto capl'o Ezech. ſub
ditur q ſi iuſtus auerterit ſe a
iuſticia ſua ⁊ fecerit inquitatē
oēs iuſticie ſue quas fecerat
nō recordabūtur ampli⁹.ſ.ad
ſalutē ei⁹. Sed huic videt̃ con
trariari vbū apl'i. Heb. vi. di.
Non eſt iniuſt⁹ de⁹ vt obliui
ſcatur opis vr̄i. Ergo falſum
eſt q non recordabūtur āpli⁹
iuſticie ⁊ opa bōa ī recidiuāte
Reſpōdeo. Verbū Ezechielis
intelligit̃ de illo q̄ non reſipi
ſcit a pctō:ſed ī eo morit̃:cui⁹
iuſticie nō recordabūtur quo
ad euaſionē pene et̃ne:vl' quo
ad adoptionē celeſtis glorie.
Verbum aūt apl'i intelligitur
de illo qui reſipiſcit a pecca-

to:tanꝗ̄ ſi diceret ꝙ opera ve
ſtra mortificata reuiuiſcent ſi
penitētiā egeritis. Et ita ptꝫ
ꝙ apl'ſ non cōtradicit ꝓphe-
te nec ecōuerſo. ¶ Tertio ipſe
xp̄s ſiue deus obliuiſcit̄ obſti
natorū.i.ad modū obliuiſcen
tis ſe haber erga eos: ſm illō
Rom.i. Tradidit illos de9.i.
tradi ꝑmiſit i reprobū ſenſuꝫ.
Item Pſal.in pſona dn̄i. Di
miſi eos ſm deſideria cordis
eorū.q.d. Non flagellaui eos
vt filios:ſed vt ſeruos repro-
bos dimiſi eos libere ire poſt
cōcupiſcētias ſuas. Oſee.iiij.
Non viſitabo ſup filias vr̄as
cū fuerint fornicate:et ſuper
ſpōſas vr̄as cū adulterauerit.
Item eiuſdē.i.c. Uoca nomen
ei9 abſqꝫ mīa:qꝛ non addā vl-
tra miſereri domui iſrael:ſed
obliuione obliuiſcar eorum.
Hec aūt eſt magna ira dei: ſcꝫ
taliter obliuiſci pctōꝝ adeo
vt nō puniātur i pn̄ti. Et per
oppoſitū flagellare delinquē
tes i pn̄ti ex maxīa dei mīa ꝓ
cedit:ſm illud.ij. Macha.vi.
Multo tēpore nō ſinere pctō
ribus ex ſentētia agere:ſed ſta
tim vltiones adhibere magni
beneficij eſt iudiciū. Deinde ſe
quitur i p̄o. Ibūt i adinuētio
nib9 ſuis.i.in pctīs nouis que
adueniēt:quaſi ruētes de pec
cato i pctm̄. Patet ergo ꝙ̄ pe
riculoſum et dānabile eſt ali-
quem in pn̄ti obliuiſci a deo.
Propt̄ea pſal.timēs taliter
obliuiſci a deo dicebat. Uſqꝫ
quo dn̄e obliuiſceris mei i finē
vſqꝫquo auertis.i.auertere vi
deris faciem tuam a me:eo ſcꝫ
ꝙ non me punis in preſenti.
D ¶ Scd̄o dicta interpreta
tio conuenit viro iuſto qui dr̄
Manaſſes.i.obliuioſus. De-
bet eñi vir iuſtus tria obliuio
ni tradere. ¶ Prio oēm car-
nalem et illicitū amorem per
quē poſſet quouiſmodo retar
dari a glīa: ſcd̄m ꝙ admonet
ſpūſſctūs in p̄s dicēs ad aīam
deuotā. Audi filia ⁊ vide ⁊ in
clina a.t.et obliuiſcere ppl'm
tuū.i.illos q̄ poſſent te retra-
here a maiori bono:vel trahe
re ⁊ inducere ad aliqd̄ maluꝫ.
Qd̄ ſi feceris:tūc concupiſcet
rex ſcilꝫ xp̄s decorem tuum.
¶ Scd̄o debet vir iuſtus obli
uioni tradere iniurias ſibi il-
latas contumelias et oppro-
bria:ſm ꝙ admonet ſacra ſcri
ptura Eccl'i.x.di. Ois iniurie
ꝓximi tui ne memineris.ſ.ad
vlciſcēdum:ſm illd̄ Leui.xix.
Non queras vltionē;nec me-
mor eris iniurie ciuiū tuorū.
Seqtur in Eccl'iaſtico. Et ni-
chil ages i operib9 iniurie.i.
nulli iniuriam irroges:ꝙ̄uis
nocēti tibi. Unde Geñ.l.legit̄
ꝙ mortuo ⁊ ſepulto iacob fra
tres Joſeph timētes ne forte
memor eſſet iniurie quam paſ
ſus fuerat ab eis:et ſe vindica
re vellet:mandauerunt ei di-
centes. Pater tuus precepit

nobis anteq̄ moreretur: vt hec tibi verba illiꝰ dicerem⁹. Obſecro vt obliuiſcaris ſceleris fratrū tuorū ⁊ pcti atq̄ malitie quā exercuerūt in te: qḋ ⁊ fecit. Nam cum eos audiſſet ⁊ vidiſſet ꝓnos in terrā corā eo adorantes eum fleuit abundāter. Sed ꝓhdolor multi xp̄iani longe diſtāt a ioſeph: quibus ſi ꝯtulacūq̄ iniuria inferatur: quaſi implacabiles efficiuntur: atq̄ in exaudibiles. Sed nouerint q̄ ſic faciet eis pater celeſtis in hora mortis ⁊ iuditii ſi non remiſerint fratribus ſuis de cordibus ſuis id eſt bono corde ⁊ nō palliato ꝟbo vt ha. Math. xviii. Ubi ꝓponit parabola de debitore. ⁊c. ¶ Tertio vir iuſtus et ſignanter religioſus debet obliuioni tradere mūdum ⁊ mūdana ⁊ de ſolo deo ⁊ ſpiritualibus recordari. Item debet obliuiſci propter deum eminentias ſeculares: delitias tēporales: concupiſcētias temporales: ⁊ ad huiuſmodi non redire etiam per ſolam momentaneam cogitationem: multo ergo minus nec per exteriorem occupationem ſeu operationē. Unde cuilibet religioſo ⁊ ſimiliter penitēti loquitur ſpirituſſanctus Eſaie quinquageſimo quarto dicēs Non te pudebit quia confuſionis adoleſcentie tue obliuiſceris: id eſt peccatorum que in ad oleſcentia feciſti: vel que ante religionis ingreſſum ꝑpetraſti: ⁊ opprobrii viduitatis tue quando ſcȝ deum peccando dereliquiſti non recordaberis amplius: ſupple in ipſo obprobrio ⁊ peccato remiſſo delectando: quia vt dicit ſaluator Luce nono. Nemo mittens manū ad aratrū ⁊ reſpiciens retro aptus eſt regno dei. Sed forte dicet aliquis. Non poſſum eſſe talis ſȝ velim nolim redeunt ad memoriam priora peccata etiam cum delectatione ⁊ complacētia more filiorum iſrael: qui dicebant Numeri. xi. Quis dabit nobis carnes ad veſcendum. In mentem noſtram veniūt cucumeres popones: porriq̄ ⁊ cepe ⁊ allia: per hec aūt omnia poſſunt recte intelligi peccata ad memoriā redeuntia quo ad penitentes vel pōpa ⁊ faſtus ſeculi quo ad religioſas perſonas: quale igitur remedium ad hoc q̄ hec omnia obliuioni tradantur. Certe non video potius remediū q̄ aſpera ⁊ dura corpalis afflictio vel dolorum et cruciatuum inferni meditatio: quia vt habet Eccleſiaſtici vndecimo. Malitia hore obliuionē facit luxurie maxime: id eſt breuis afflictio corporalis delet ⁊ purgat delectationem maxime voluptatis: ſecūdū illḋ Eccleſiaſtici. xxxi. Infirmitas

grauis ſobriā facit aiam̄. vel ſic. Malitia hore.i. breuis cō ſideratio malorū que ſunt in inferno facit obliuiſci oēm tē poralem ⁊ mūdanā delecta= tionē: ſm illō Eccl. vij. Meō= rare nouiſſima tua ⁊ ineternū non peccabis.

E ❡ Tertio dicta interpre= tatio conuenit virgini glīoſe que merito poteſt appellari manaſſes .i. obliuioſa. Nam in natiuitate filii ſui oblita eſt illorū dolorū ⁊ triſtitiarū q̄s cetere mulieres experiunť: ⁊ hoc rationabiliter: qꝛ nō con ceperat more earū. Secundo oblita eſt in reſurrectiōe filij ſui: oīm dolorū ⁊ cruciatuum quos in ipſius paſſione ſen= ſerat. Unde ⁊ tūc dicere potu it illō Gene. xlj. Obliuiſci me fecit deus oīm laborū meorū quos ſupple ſuſtinui in mor= te filii mei. Tertio nūc in celo obliuiſciť oēs dolores erū nas ⁊ miſerias quas aliquā= do paſſa eſt in preſēti vita. vn de nūc de ea poteſt verificari illud. Eſa. lxv. Obliuioni tra dite ſunt anguſtie priores. Il le aūt anguſtie priores beate virginis fuerūt multe. vtpo= te quando paruulo mox na= to dixit angelus ad ioſeph. Accipe puerū ⁊ matrē ei⁹ ⁊ fu ge in egyptū: futurū eſt enim vt herodes q̄rat puerū ad p= dendū eū Math. xx. Itē quā= do inuento filio in templo in medio doctorum dixit ei. Ecce ego ⁊ pater tuus dolen= tes querebam⁹ te Luce. ii. Itē quando ſymeon dixit ei. Ecce poſit⁹ eſt hic in ruinā ⁊ in re= ſurrectionē multorū in iſrael ⁊ in ſignū cui contradicetur. Et tuā ipſius animā ptranſi= bit gladius: Luce. ii. Itē quā= do vidit filiū ſuū in cruce ſu= ſpenſū et ſe impotentē ad ſibi ferendū auxiliū atq; dicrū fili um pie dicentē ei. Ecce filius tuus: quod quidem verbum poteſt referri ad xp̄m ſicut ad Iohā. Itē qñ quadrageſimo die poſt reſurrectionē vna cū aplīs vidit eū a ſe tolli ⁊ ī ae= ra ferri: ſicut veri ſimiliter o= pinari poteſt. Sed nūc de ea dicitur ꝙ obliuioni tradite ſunt anguſte priores. Sed ne obliuiſcatur nos ſalutemus eam dicentes.

SEcundus liber dꝛ incar= nationis diuinalis de quo ſubditur in theumate ꝙ ſcriptus intus ⁊ foris intus quidem q̄tum ad vetus teſta mentum: foris vero q̄tum ad nouū. Intus ergo inuenim⁹ de hac ſanctiſſima īcarnatiōe duo magna teſtimonia.

❡ Prio quidē vnā figuram que ha. iii. Re. i. vbi legiť ꝙ cū dauid ſenuiſſꝫ nec calefieri poſ ſet q̄tūcūq; veſtireť aut ſupel lectili in lecto coopireť: hoc videntes pceres regni ⁊ mag nates qui aſtabāt dixerunt ei

ꝙ expediebat ei habere aliquã pulcherrimã filiam incognitam viro que dormiret in ſinu ſuo ad eum calefaciendũ. Et factum eſt ita. Nã adducta eſt ad eum abiſac pulcherrĩa puella que dormiuit cũ eo ⁊ miniſtrabat ei nec tamen eã cognouit carnaliter.

¶ Ad ꝓpoſitũ per dauid qui interpretatur manu fortis vel vultu deſiderabil' ſignificatur dei filius: qui adeo fortis eſt ꝙ nichil poteſt ei reſiſtere neq; in celo neq; in terra aut mari. Itẽ eſt adeo vultu deſiderabilis ꝙ angeli deſiderãt in eum aſpicere. Nota tamẽ iuxta hiſtoriã ꝙ dauid ſcðm de lyra añꝙ dormiret cũ iſta puella abiſac contraxit cũ ea. Et hoc eſt contra inueteratos adulteros vel fornicatores: qui ꝗuis cani ſint ⁊ ꝓpe interitũ nõ tamẽ abſtinent ab immunditia ſua: ſicut patʒ in legenda beati Andree de illo nicolao qui permanſerat in fecib⁹ luxurie vſq; ad annos. lxx. ⁊ tales valde deo diſplicẽt. Unde inter illa tria que dicitur deus ſpecialiter odere annumeratur ſenex fatuus ⁊ inſenſatus. i. luxurioſ⁹ Eccle. xxv. ¶ Ad ꝓpoſitũ igitur redeuntes noſter dauid. hoc eſt dei filius circa finẽ mũdi quia in vltima ſeculi etate voluit habere pulcherrimam puellã que dormiret in ſinu eius: id eſt que vniret ei ypoſtatice ⁊ inſeperabiliter: qð ⁊ factum eſt. Nichilomin⁹ dicta puella ſemper manſit intacta q2 vt ha. i. Pet. ii. peccatũ non fecit nec inuentus eſt dolus. ⁊c. Myſtice ſcðm dñʒ car. hec puella pulchra nimis ſignificat primitiuã eccl'iam ꝗ tota pulchra erat: vcʒ in corde per fidem in ore ꝑ confeſſionẽ in corpore per honeſtã cõuerſationẽ. Unde de ea dt ſpõſus ſuus xp̃s Can. iiii. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula non eſt in te. Itẽ Ephe. v Dilexit eccleſiam ⁊ ſemetipm tradidit ꝑ ea. vt illã ſanctificaret mũdans lauachro aque in verbo vite: vt exhiberet ipe ſibi glioſam eccleſiam: nõ habentẽ maculã neq; rugam. ꝙ aũt dr ꝙ puella abiſac dormiebat in ſinu regis ⁊ miniſtrabat ei ſignificat ꝙ ipa eccleſia in cõtemplatiuis dormit cũ xp̃o: in actiuis aũt eidẽ miniſtrat. Et hoc ſignificatũ ẽ Luce. x. vbi dicitur ꝙ maria ſedebat ſecus pedes dñi audiens verbũ illius Martha aũt ſatagebat circa frequens miniſteriũ. ¶ Moralit' per veſtes quibus ſuppoſitis non calefiebat dauid ſignificantur tẽporalia que nõ calefaciũt hominem auarum ſed potius frigefaciunt extinguendo in eo ignem charitatis ⁊ deuotionis dauid ergo opertus veſti

bus nõ caleſiebat. qꝛ ꝙto pl⁹ quis fulcit diuitiis tẽporalibus. tanto amplius refrigeſcit ab amore dei ⁊ ꝓximi. Huic ergo dauid ꝗrenda eſt puella virgo que calefaciat eum dormiẽs in ſinu ſuo. Iſta aũt puella eſt diuina ſapiẽtia vel noticia ſcripturarũ quã ſi qs ꝗtũcũqꝫ frigidus fuerit per auaritiã ⁊ inueteratus in ea amplecti voluerit ꝑfecto calefaciet eũ p amorẽ dei ⁊ ꝓximi Hoc aũt fit quando quis cõſiderat ꝙ iſta temporalia caduca ſũt ⁊ trãſitoria velut fum⁹: ⁊ ꝙ ſicut nichil intulimus in hũc mũdũ. Ita nec aliquid nobiſcũ in mortẽ afferem⁹ preter bonũ ⁊ malũ ꝗ geſſim⁹ in preſenti. Unde Hiero. Facile contemnit oĩa qui ſe ſemper cogitat moriturum.

¶ Secundo infra hũc librũ inuenimus vnã ꝓphetiam de hac incarnatiõe: vꝫ malach. iij. Ecce ego mittã angelũ meum ⁊ ꝑparabit viam ante faciem meam ⁊ ſtatim veniet ad templum ſuũ dominator quẽ vos. q. ⁊ ãg. teſt. quẽ vos vultis. Hunc textũ exponit. glo. ord. dupľr. Primo modo ſic ꝙ principium legatur in pſona dei patris ſic dicentis. Ecce ego mitto angelũ meum. i. Iohannẽ baptiſtam tanꝗ nũcium ⁊ precurſorem aduent⁹ filii mei: quod autẽ ſequitur. Et ſtatĩ veniet ad ⁊c. intelľr. de xp̃o cui Iohannes ꝑparauit viam in cordib⁹ credentium. Scđo mõ exponitur ſic ꝙ principiũ legatur in pſona ipſi⁹ xp̃i di. Ecce ego mitto ãgelũ meũ ideſt Iohannẽ baptiſtã ꝑdicare baptiſmum penitentie conſequenť ipẽ xp̃s de ſe quaſi de alio ſubiungit dicẽs. Et ſtatĩ veniet. ⁊c. In hac ergo ꝓphetia ipſe Iohãnes vocatur angelus nec quidem iniuria: qꝛ magis angelicã ꝙ hũanã duxit vitã: tũ quia in deſerto ſeq̃ſtratus ab hoĩbus viuebat: tũ quia purus erat: tũ quia a cibis ⁊ potibus aliorũ hominũ abſtinebat. quod ergo hic dicitur. Et ſtatim veniet ad templum ⁊c. ad lrãm impletum fuit quando. xl. die a natiuitate domini mater eius preſentauit eum in templum: Luce ii. Uel quando ipſe xp̃s venit in templum ad predicandum diſputandum ⁊ miracula faciendum: dominator quẽ vos queritis: id eſt deſideratis ⁊ potiſſime hoc refertur ad ſanctos ꝓphetas ⁊ pr̃es qui hũc aduentũ ardenter deſiderabant: ⁊ angelus teſtamẽti quẽ vos vi. quia ipſe xp̃s fuit angelus: id eſt nuncius noui teſtamenti. Item dominus hugo exponit hanc ꝓphetiam de. ii. domini aduẽtu ſic. Ecce ego mittam angelum meum: id eſt angelos miniſtros iudicii generalis: ⁊ ſtatim veni-

et xp̄s cū omnibus electis ad tēplum ſuū: hoc eſt ad eccleſiam triumphantem: vel templum domini eſt vallis ioſaphat ad quam veniet tanq̄ dominator quē querunt ⁊ expectant iuſti ⁊ electi vt eos remuneret in celo in corpore ſicut nunc in anima; reprobi autem non querunt hunc aduentū imo vellent libenter q̄ nūq̄ fieret. Propterea ſubditur in predicta ꝓphia quis ſupple reprobus poterit cogitare diem aduentus eius: et quis ſtabit ad vidēdum eū ſcilicet ſine timore ⁊ tremore tunc enim dicent reprobi illud Sapi. ſecūdo. Grauis eſt nobis ad videndum cuius ratio aſſignatur in dicta ꝓphetia cum ſubditur. Ipſe enim quaſi ignis conflans. ſicut eñ ignis pre nimio ardore conflat ⁊ incendit ferrum ⁊ queq̧ dura. Ita ⁊ ignis qui egredietur a domino ante diē iudicii incendet et incinerabit omnem materiam: etiam ſaxa ⁊ ſimilia ⁊ propter hoc vocatur a theologicis in quarto ſētētiarū ignis cōflagratiōis. ¶ Secundo iſte liber ſcript⁹ eſt foris quantum ad nouū teſtamentum in quo inuenim⁹ ſcriptum Iohan. quinto. ſcrutamini inquit ſaluator iudeis ſcripturas: ⁊ ille ſunt que teſtimoniū perhibent de me: ⁊ nō vultis venire ad me .i. credendo in me: vt vitam habeatis: quia eñ ipſi iudei vt di. glo. ord. reputabant xp̄m quaſi contrarium moyſi ⁊ ꝓphetis: ideo dt eis xp̄s. Scrutamini ſcripturas q̄ ille ſūt ⁊c. Notanter autē dicit ſcrutamini .i. interius diligenter aduertite ſcripturas: ſcʒ legis ⁊ prophetarum q̄ ille ſunt q̄ teſtimoniū perhibent de me: vt enim dicit de lyra. ſcriptura veteris teſtamēti determinat tempus aduēt⁹ ipius xp̄i vt patʒ Gene. xlix. Nō auferet ſceptrū. ⁊c. Item ſcriptura ꝓphetarum determinat tempus aduentus ſancti ſanctorū ſub certo numero hebdomadarum Danielis. ix. Item determinat locū natiuitatis ſicut patet Michee. v. Et tu bethleem effrata paruula es in milibus iuda ex te eñ egredietur: qui ſit dominator in iſrael. Item determinat modum naſcendi Eſaie ſeptimo. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiū Item determinat modum cōuerſandi. ſcʒ in paupertate zacharie nono. Ecce rex tuus venit tibi iuſtus ⁊ ſaluator ⁊ ipſe pauper. Item determinat modum moriēdi Eſaie quinquageſimo tertio: ſicut ouis ad occiſionem ducetur. Et breuiter omnia myſteria chriſti inueniunt expreſſa in veteri teſtamēto. ꝓpter qd̄ ex ſcripturis veteris teſtamenti potuit

vere cognoſci q̄ ip̄e erat xp̄us
in lege p̄miſſus. Bene ergo lo
cut⁹ eſt chriſtus iudeis dicēs.
Scrutamini ſcripturas. Do.
Card. ſup illo v̄bo. Teſtimo-
niū phibet de me / dicit: q̄ xp̄s
habuit quītuplex teſtimoniū
q̄ eſſet verus deus.
G ¶ Primo igit̄ habuit te-
ſtimoniū iohis: qñ digito euȝ
oſtēdit dicēs. Ecce agnus dei
Joh. i. Scd̄o habuit teſtimo-
niū patris in baptiſmo. Luce
iii. Hic eſt filius meus dilect⁹
Tertio habuit teſtimoniū ex
opibus. Jo. v. ⁊. x. Opa q̄ ego
facio ipa teſtimoniū phibent
de me. Quarto habuit teſtio-
niū ſcripturarū ſicut patet in
auctoritate p̄allegata. Scru-
tamini ſcripturas. ⁊c. Quin-
to habuit teſtimoniū Moyſi
Luce. xxiiij. Incipiēs a moyſe
et omibus pphetis interp̄ta-
bat̄ illis ſcȝ duob⁹ diſcipulis
eūtib⁹ in Emaus in oib⁹ ſcri
pturis q̄ d̄ ipo ſup. erāt ſcp̄te.
H ¶ Sic ⁊ nos moraliter poſ
ſimus cognoſcere his quinq̧
modis ⁊ habere teſtimonium
nō q̄dē in ore duorū vel trium
teſtiū: ſed quinq̧ de bono ſta-
tu noſtro. Primus igitur te-
ſtis eſt Johēs: q̄ interp̄tatur i
quo eſt gratia. Hic em̄ teſtis
conſciētie noſtre: videlicȝ gra
tia: phibet nobis teſtimoniuȝ
de culpe remiſſiōe. Nā ipa gra
tia dat teſtimoniū de iuſto di
cēs corā dn̄o illud Joh. i. Ec-
ce agnus dei. Scd̄us teſtis eſt
pater celeſtis: q̄ phibet teſtio-
niū de dilectiōe: et hoc ꝑ tiſ-
ſime qñ homo feruet in ofo-
ne et ſctā meditatiōe adeo vt
transfiguretur et transformet̄
quaſi in alterū virū: ſcȝ in dei
filiū: et in nouā formaȝ altio-
ris vite. Hic ergo teſtis dicit
de viro iuſto illud Luce. iii. ⁊
Mat. xvii. Hic eſt fili⁹ me⁹ di
lectus in quo mihi bene com-
placui. Tertius teſtis ſūt opa
laborioſa de gn̄e bonorū ſicut
ſunt ieiunia: pegrinatiōes: diſ
cipline et hm̄oi. Et iſti teſtes p
hibēt teſtimoniū de pene di-
miſſione vel in toto vel in pte
qȝ p opa laborioſa ſatiſfacim⁹
Hi ſunt teſtes de q̄bus Apoc.
xii. Opa illorum ſequūtur il-
los. ſcȝ penitētes ad teſtificati
dn̄ p ipis: ſicut opa malorum
ad teſtificandum cōtra ipſos.
Quartus teſtis eſt ſacra ſcri-
ptura que phibet nobis teſti-
moniuȝ de iugo: ſtudio: et le-
ctiōe ipius legis diuie. Hic er
go teſtis dicit de viro iuſto il
lud Pſal. In lege dn̄i volun-
tas eius et in lege eius medi-
tabitur die ac nocte. Quint⁹
teſtis eſt moyſes: q̄ phibet te-
ſtimoniū cuilibȝ d: precepto-
rū impletiōe. Hic ergo teſtis
dicit viro iuſto illud Eccl. xv.
Si volueris mādata cōſerua-
re et conſeruabūt te. Scruta-
mini ergo ſcripturas. Eſt aūt
ſcrutari penetrare aliq̄d. Tūc

ergo ſcrutamur ſcripturas: qñ toto corde q̃rimus nõ cor ticẽ aut ſupficiẽ ſcripture cognoſcere ſicut curioſi et vani hoies: q̄ ppterea nõ inueniũt ieſum.i.ſapiam diuinã que latet i pfundo: nec etiã inueniũt illã ſpiritualẽ et mentalẽ dulcedinẽ in ſtudio ſcripturarum: de qua in Pſal. Quã dulcia faucibus meis eloquia tua ſuper mel ori meo. Et ideo de illis q̄ querunt medullam ſacre ſcripture et nõ corticẽ verborũ: dr in Pſal. Beati q̄ ſcrutãtur teſtimonia eius.

I ¶ Modus aũt quo hec ſãctiſſima ⁊ ineffabilis incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus naturalibus et potiſſime in ſyrena. Pro quo notãdũ ẽ; Iſidorũ.xi. Ethimolo. vbi agit de portẽtis hmõi. Et ſilr ẽm dñm Albertum in lib. de aĩalibus ꝙ ſyrene ẽm fabulas mõſtra ſunt marina ſuperius figurã puelle ꝟginis habẽtia cũ longis mãmis et depẽdentibus fetũ lactantia: retro vero hñt caudã ſquãmoſã qua regunt̃ ad natandũ. Itez emittunt quoſdam dulces ſonos et voces: q̄bus audiẽtes ſoporãt: ⁊ naues ad littus trahunt et qñq; eas ſubmergi faciũt. Dicit tñ Iſido. vbi ſupra ꝙ ſyrene ſunt ex pte virgines: et ex pte volucres hñtes alas et vngulas. Hoc tñ totũ poeticũ eſt et fictitiũ. Ad ppoſitum p ſyrenã intelligitur xp̃s hñs duplicẽ figurã ẽm aliã et aliã naturã. Naz figura ꝟginea: q̄ exteri⁹ apparet ſignificat naturã hũanã que exterius ocul' corporeis videbat̃ q̃ bene virginea dicitur: q; tota pura et abſq; vlla macula: figura autẽ piſcis vel volucris que intra vndas latitat naturã ſignificat diuinã: que latebat ſub figura hũanitatis i xp̃o Phil. ii. Habitu inuẽtus vt hõ. Mãme ſyrene ſacramẽta ſunt eccleſie q̄bus ipſe xp̃us ablactat fideles. Vox dulcis ſyrene que attrahit naues ad ſe: vox chriſti eſt dicẽtis Math. xi. Venite ad me omes qui laboratis et occupati eſtis et ego reficiã vos. Itẽ vox eſt xp̃i in iudicio dicẽtis electis. Venite benedicti pr̃is mei pcipite.ꝛc. Mat. xxv. ꝙ vox ꝟo et cantus ſyrene qñq; ſpire faciat naues ſignificat illã xp̃i vocẽ terribilem. Ite maledicti in ignẽ eternuz vbi ſupra: que quidẽ vox adeo terribilis erit: vt faciat reprobos qui dormierũt hic in peccatis deſcendere in profundũ abyſſi infernalis: a quo nos p̃ſeruet ieſus chriſtus.

T Ertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis: qui ſignatus eſt ſigillis ſeptẽ. Unde poſtq̃ diximꝰ de quarto ſigillo: per qđ intelligimus ſacramentũ matrimonij et de ſecretis ſub eo conten

tis: conſequēter differendum
eſt de hoc ſigillo: p qđ intelli
gimus ſacramentum ordinis
Sub iſto igitur ſigillo conti-
nent ſex ſecreta: quorum pri-
mum tale eſt.

R ¶ Sūmus Pōtifex Xp̄s
in fundatione ſponſe ſue eccl'e
cōuenienter illi ꝓuidit de mini
ſtris idoneis: in qbus eſſet ſpe
cialis ſil' et ſpūalis ptās tradē
di et diſpenſandi diuina chri-
ſti fidelibus qbuſcūqȝ. Iſtud ſe
cretū ponit Do. S. in ſumma
cōtra gentiles lib. iiii. c. lxxiiii
Quod quidē ſecretuȝ apitur
duplici claue.

¶ Prio claue figuratiue de-
clarationis. Legitur em̄ Exo
di. xxix. ꝙ dn̄s tradens moyſi
formaȝ conſecrādi ſacerdotes
illius legis: videlicet leuitici
generis, ꝓcepit ei: vt adduce-
ret Aaron fratrē ſuū et filios
eius vſqȝ ad oſtiū tabernaculi
teſtionij: et lauaret eos aqua
munda induēdo ipm̄ Aaron
veſtimentis ſuis: et infunden-
do oleū ſup caput ei᷒. Induē-
do etiā filios ipius Aaron li-
neis veſtimētis: qr nō eiuſdeȝ
veſtimētis induebātur aaron
et filij eius. Eruntqȝ inqt dn̄s
ſacerdotes mei religione ppe
tua. His itaqȝ pactis applica
bis inqt dn̄s manus eorū ſup
vitulū immolandū: ponentqȝ
aaron et filij eius manus ſuas
ſup caput ipius: et mactabis
eū in cōſpectu dn̄i iuxta oſtiuȝ
tabernaculi teſtimonij: ſumes
qȝ de ſanguine vituli et pones
ſup cornua altaris cuȝ digito
tuo. Reliquū aūt ſanguinē fū
des iuxta baſim altaris. Fecit
ergo Moyſes ſicut preceperat
illi dn̄s: ſicut plenius contine
tur Leuiti. viii. ¶ Ad propo
ſitū hec figura que eſt prolixa
eſt et reuera pulchra pōt mul
tū cōuenienter applicari ad ꝓ-
poſitū noſtrū. Paulus em̄ lo
quēs de patribus veteris te-
ſtamēti dicit ꝙ oīa in figu-
ris cōtingebāt illis .i. Corin.
.x. Et Deutro. xvii. loquens
dn̄s futuris xp̄ianis dic. Acci
pietis inqt exemplar a ſacer-
dotib᷒ leuitice tribus. Quis
ergo Aaron niſi quilibet ep̄s
eccl'ie xp̄iane. Et qui filij eius:
niſi ſacerdotes et clerici ab eo
ordinati. Quid ꝟo taberna-
culū niſi eccleſia. Hi igit quo
tieſcunqȝ volunt p ſpiritualeȝ
ordinem intrare hoc dn̄i ta-
bernaculum debent prius ſe
lauare per purā et lachrymo-
ſam confeſſionē: eo ꝙ quicūqȝ
recipit eccleſiaſtica ſacramen
ta in peccato mortali ipſo fa-
cto incurrit nouū pctm̄ mor-
tale ꝓpter irreuerentiā quam
facit reb᷒ diuinis. Per Aarō
igitur qui interpretatur mōs
fortis et qui habet ſpāle genus
veſtiū et caput oleo vnctū in-
telligit ep̄s: qui debet eē mōs
p vite ſublimitateȝ: et fortis p
equanimē aduerſorū toleraȝ

ſtã. Jtẽ adeo debet eſſe fortio2 ꝙ debet ſe opponere murũ ꝓ domo dñi. Jſte igitur aaron habet ſpeciale genus veſtium: videlꝫ palliũ vel roquetũ: cuius etiã caput inungit̃ in conſecratiõe ⁊ bñdictiõe ſua. Per filios aũt aaron indutos veſtibus lineis intelliguntur alij eccl'iaſtici: qui ſunt infra epiſcopos: q̃ vtuntur ſuplicio ſicut ſignãter ſunt ſimplices ſacerdotes. Per vitulũ aũt frequẽter ſignificatur i ſacra ſcriptura ip̃e xp̃s ſicut ptꝫ Lu.xv i pabola d̃ filio ꝓdigo: in cuiꝰ receptiõe pater eius iuſſit occidi vitulũ ſaginatũ ⁊ pinguẽ p quẽ myſtice ſignificatur xp̃i mors: q̃ occiſus eſt ꝓ ꝓdigis pctõribus. Hic igitur vitulus fuit deo pr̃i oblatꝰ tanꝙ ſacrificiũ veſptinũ ꝓ ſalute oim et hoc iuxta oſtiuꝫ tabernaculi: q2 iuxta portã ciuitatis hier̃l occiſus eſt xp̃s. Per hoc autẽ ꝙ tã ip̃e aarõ ꝙ filij eius ponebãt manꝰ ſup caput vituli immolãdi: p̃figurabat̃: ꝙ i nouo teſtamẽto ep̃s i cõſecratiõe ſacerdotũ deberet ſil'cum eis et ip̃i cũ eo bñdicere et cõſecrare panẽ i illa miſſa i qua cõſecrãtur in ſacerdotes: p̃us tñ ſuſcepto or̃die ſacerdotali ꝓferẽdo ſil'cũ eo v̾ba cõſecratiua: q̃ q̄dẽ modꝰ adhuc obſeruat̃ i aliqbꝰ regiõibꝰ: ꝑut refert Dñs Pe. d̃ Pa. i. iiij. ſen. Vl'forte p impoſitionẽ manuũ ſup caput vituli p̃figurabat̃ ille ritꝰ q̃ obſeruat̃ in cõſecratiõe preſbyterorũ vbi ep̃s p̃ñtat eis calicem ſuſcipiẽdum pane ſuperpoſito cum certis verbis: per quem moduꝫ dat eis poteſtatem conficiendi venerabile ſacramẽtuꝫ altaris: ⁊ ãmõ celebrãdi miſſã tã de viuis ꝙ d̃ defunctis: ꝑut hẽtur in ordinario ep̃orũ. Et ſicut manꝰ aarõ et filiorũ eiꝰ inũcte ſunt oleo in eorũ cõſecratiõe. Jta et hodie ille digiti cũ qbꝰ ſacerdos hꝫ tãgere ⁊ tractare xp̃i corpꝰ inũguntur ſacro criſmate. O ꝙta igitur et ꝙ excellẽs eſt dignitas ſacerdotũ. O ꝙ ſancte et pure viuere debẽt. O ꝙta ẽ eorũ ptãs que excellior ẽ ptãte ãgelorũ oim. O ꝙ honeſta et religioſa dꝫ eſſe eorũ cõuerſatio corã deo et hoĩbus vt in om̃ibus eorũ opibus ⁊ myſterijs benedicetur deus.

¶ Secundo iſtud ſecretũ aperitur claue auctoritatiue ꝓbationis. Paulus em̃ in quadã epiſtola: videlꝫ. i. Corin. iiij. dicit ſic. Sic nos exiſtimet hõ vt miniſtros chriſti et diſpenſatores miniſteriorũ dei: ſed audite qđ ſeqtur. Sed iã queritur inter deſpenſatores miniſteriorũ dei: vt fidelis quis inueniat̃. Nõ em̃ dicit Apoſtolus, mercatores aut dominatores miniſteriorum dei: ſed diſpenſatores: quia ſacra nõ debẽt vẽdi: alſ ſymoniacũ

eſſet: nec illoꝝ eſt dñs ſed miniſter tm̄ oñis Eccl'iaſticus. Debēt ergo eccl'ie prelati tanꝙ̄ veri xp̄i miniſtri et diſpenſatores miniſterioꝝ dei tria ſuis ſubditis miniſtrare ꝛ diſpenſare: que ſub tribus veritatibus ꝯſtringem⁹.

L ¶ Prima igitur veritas. Eccleſie dei ꝑlati debēt libere miniſtrare ſuis ſubditis eccleſiaſtica ſacramēta. Probatio qꝛ ſacerdos vnomō interp̄tat̄ ſacra dans vt dicit Iſido. lib. vii. ethi. c. xii. et recitat̄ in Decretis. diſt. xxi. Cleros. Et ſicut rex a regēdo dicit̄: ita ꝛ ſacerdos a ſacrificādo dict⁹ eſt. vt ibi immediate ſubdit̄. Und in ſignū ꝙ diuina nō debent vendi: ſed libere et gratis dari, xp̄s qñ miſit ap̄los ſuos ad p̄dicandū et miracula faciendū dixit eis Gratis accepiſtis gratis date. Sꝫ p̄h dolor hac tempeſtate multi eccl'i prelati nō libere dant diuina: ſed quaſi precio appreciato: ſicut patet in collatiōib⁹ ordinū: in p̄ſentatiōe beneficioꝝ et hmōi ita vt videat̄ mundus rediſſe ad illa infelicia t̄pa de qb⁹ ſcribit̄. iii. Reg. xiii. ꝙ qcūꝙ̄ volebat implebat manū ſuā et fiebat ſacerdos: ſup quo paſſu dicit de lyra: ꝙ Iheroboā adeo auar⁹ et malus erat vt venderet ſacerdotiū plus offerenti. Ita et hodie videtur apud aliquos hec peſtifera ꝯſuetudo adhuc regnare.

M ¶ Scd̄a v͛itas. Eccl'ie d̄i ꝑlati debēt pp̄l'm ſibi ſubditū in bonis morib⁹ et in his q̄ ſi dei ſunt ſufficienter inſtruere. P̄ba. qꝛ ſacerdos aliomō interp̄tat̄ ſacra docēs: ſacra aūt dicuntur dei p̄cepta fidei articuli et ſil'ia. Propterea ſcri. malach. ii. Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciaꝫ. Nō dicit inquit Hiero. p̄ferēt ſciam: ſed cuſtodiēt ſciam: quā ſupple aliis p̄dicāt. ſeq̄tur Et legē req̄rēt ex ore eius: ſcilꝫ ſubditi eius: ſup quo glo. iter̄. Ad ſacerdotis ptinet diſciplinā interrogatū reſpōdere de lege: q̄ ſi ignorātiā in ceteris diligentē, in ſanctis ſcripturis obtēderit negligētē fruſtra iactat dignitatē cui⁹ nō exhibꝫ operationē. Sꝫ p̄fecto hodie pōt dici illō Michee. iii. Sacerdotes eius in mercede docebāt: ſicut ptꝫ de illis q̄ accipiūt beneficia ad firmā lucri cā. Itē de illis q̄ predicāt indulgētias ꝛ ꝯfraternitates cū infinitis pene mendaciis ꝛ ſymoniis. Itē d̄ illis ruffianis et infamib⁹ q̄ vehūt in equis et curribus ſacroſanctas ſanctoꝝ reliq̄as decipiētes ſimplices cū multis mendaciis et dicētes ꝙ ſubtili igenio extorquende ſunt pecunie a barbaris. Sed nouerint domini epiſcopi et eoꝝ officiarii q̄ tales ſupportāt propter munera q̄ inde ſuſcipiūt ꝛ dāt

ris mādata valde ampla ꝙ nō ſunt immunes a culpa coram deo ꝑut notatur extra de reliquijs ⁊ veneratione ſctōꝝ.cū ex eo. Ubi ꝓhibetur prelatis eccľie tales queſtores ⁊ abuſores recipere:ſed profecto hoc non faciunt:qꝛ habēt partem ſuam:au butin gallice.

N ¶ Tertia veritas. Eccľie dei prelati debent populū ſibi ſubditum exēplo bone vite ꝑcedere. ꝓbatio: qꝛ ſacerdos alio modo interpretatꝰ ſacer dux. Taliter ergo viuere debet prelatus in oculis populi ſui vt merito tandem poſſit ſibi dn̄s dicere illd̄ ps. Dux itineris quo ſ. itur ad celū:fuiſti in cōſpectu eiꝰ: vez populi tibi cōmiſſi. ⁊ plātaſti radices eiꝰ.i.corroboraſti eū in bona vita per tuā ſanctā exēplaritatem.et impleuit terrā.i.multiplicatus eſt nūero ⁊ merito Sed prohdolor multi precedunt ſubditos ſuos malo exēplo:ducētes eos poſt ſe ī precipitiū eternū. Dicit eñ Hieronymꝰ et recitatur diſt.xlv. Sed illd̄. ꝙ polluitur ex vno peccatore populus. Da exemplum de Oue morbida inter multas ſanas quas inficit. Dicūt enim ſubditi. Quare non potero habere concubinā:vel dare ad vſuram ⁊ huiuſmodi. ex quo curatus noſter ita facit:ita viuit. Aduertant igitur tales ad illd̄ Gregorij verbum ⁊ recitatur.xi.q.iij. Precipue. Tot(inquit)mortibus digni ſunt: quot ad ſubditos perditionis exēpla tranſmittunt. Studeāt ergo eos precedere verbo ⁊ exēplo:vt mereātur tandem precedere in celeſti palatio. Qd̄ nobis cōce.⁊c.

¶ Sermo.xxvi.

Uidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal.v. Notādū ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum : videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De p̄rio lib. ſcribit Mathei.i. Liber generatiōis ieſu xp̄i.⁊c. In cuiꝰ quidē libri.ca.xxvi.legitur ꝙ Amon genuit Joſiam. Pro quo notādum eſt ꝙ iſte Amon fuit malus. Nam vt legitur.iiij.Reg.xxi. Fecit malum ī conſpectu dn̄i ſicut fecerat Manaſſes pater eius. Seruiuit enim ydolis ſicut pater eius:et ideo diuino nutu interfecerunt eum ſerui ſui in domo ꝓpria. Occaſio autem ſue malitie hec fuit. Uiderat enim Manaſſem patrē ſuum malum.et poſt penitentiam fuiſſe ad coronam reductum regni:ideo ꝓpoſuit malam vitam ducere dicēs. Pater meus in ſenio penitētiam egit.ſimiliter ⁊ ego cum ad ſ

ſam etatem peruenero/penitentiam agam.

B ¶ Sed fefellit eum longe vite promiſſio: quia exterminauit eum dñs valde velociter: quia mortuꝰ ē in flore ſue iuuentutis. Nam erat .xxij. annorum quando incepit regnare: et tantum regnauit duobꝰ annis. Ex quo patet ꝙ mortuus eſt anno .xxiiij. Sic ⁊ quilibet ſummopere debet cauere ne pretextu longe vite ⁊ penitēdi in ſenectute perſeueret in peccatis ne ſubito preoccupatus die mortis querat ſpacium penitētie ⁊ non poſſit inuenire: quia vt dicit Auguſtinus ⁊ recitatur de pe. di. vij. Nullus. Multos ſolet penitētia ſerotina decipere. His premiſſis deſcendēdum eſt ad nominis interpretationem.

C ¶ Amon igitur interpretatur tripliciter: vz donatio nutricius: matris fetus. Quelibet autem harū interpretationum conuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet Jeſu chriſto.
Viro iuſto.
Virgini marie.

D ¶ Primo igitur chriſtꝰ poteſt dici Amon: hoc eſt donatio tam actiue ꝙ paſſiue. Actiue quidem: quia ipſe cum patre eſt ꝗ fecit apoſtolis donationem de ſpūſancto ſcðm ꝙ illis promiſerat Joh. xv. dicens. Cū venerit paraclytus quem ego mittam vobis a patre ſpiritū veritatis: ille. ⁊c. Item eiuſdem .xvi. c. Si abiero/mittam paraclytū ad vos Et de hac donatiōe ſcribitur Jaco. i. Omne datū optimum et omne donū pfectū eſt deſcēdens a patre luminū. Quale eſt donū tam perfectum ſicut ſpūſſctūs? Et hoc eſt qđ canit eccleſia. Qui paraclytus diceris donū dei altiſſimi. Item ipſe fecit ſingularem donationem Magdalene quando dicit ei Remittūtur tibi peccata Lu. vij. Item zacheo qñ dixit. Hodie huic domui ſalꝰ a deo facta eſt Lu. xix. Item mulieri deprehēſe in adulterio qñ dixit ei. Ego te non condēnabo. Jo. viij. Itez latroni qñ dixit ei Hodie mecū eris in paradiſo Lu. xxiij. Silr ⁊ hodie paratus eſt nobis facere maximaz donationē ſi penitere voluerimus dicēs illud Lu. iiii. Penitētiam agite appropinquabit regnum celorum. Unde hi oēs poſſunt dicere illō Ephe. iiii. Unicuiqꝫ noſtruz data eſt grā ſm mēſurā donatiōis xpi

¶ Item ipſe Xp̄s poteſt dici Amon .i. donatio paſſiue loquendo: qꝛ ipſe eſt qui donatus eſt nobis a deo patre: ſm illō Eſa. ix. Paruulus natꝰ eſt nobis et filius datꝰ eſt nobis.

E ¶ Scðo ipſe xp̄s pōt dici Amon .i. nutricꝰ: qꝛ ipſe eſt qui nos nutrit pane ⁊ potu ce

leſti in ſacramẽto altaris: vez ſuo corpore ⁊ ſanguine ⁊ hoc eſt quod dicit Johan. vi. caro mea vere eſt cibus ⁊ ſanguis meus vere eſt potus. Iſta tñ nutricio multũ differt a nutritione aliorũ ciborum ⁊ potuum. Qui enim nutrit corporali cibo cõuertit ipm ſecũdum ptem in ſubſtãtiã corporis ſui, ſed hic eſt totaliter ediuerſo. Unde legimus de beato auguſtino. ꝙ in exordio cõuerſionis videbatur ſibi ꝙ audiret vocem de excelſo dicentem ſibi. Cibus ſum grãdium creſce ⁊ manducabis me. Nec tu me mutabis in te ſicut cibũ carnis tue: ſed tu mutaberis in me. Item qui nutritur pane corporali ⁊ materiali tandem moritur. ſed de hoc pane ſcribit Johã. vi. qui mãducat hunc panem viuet ineternum Item panis materialis ſumptus non lotis manibus non coinquinat hominem ſecũdũ domini ſententiã Math. xv. Sed de hoc pane ſcriptum eſt primi Cor. xi. ꝙ qui ipm mãducat indigne iudicium ſibi manducat.

F ¶ Tertio ipſe xp̃s poteſt dici amon: ide ſt matris fet⁹ non qualiſcũꝙ ſed multũ ſingularis ⁊ mirabilis. Fuit nã ꝙ iſte matris fetus mirabilis in cõceptione quia ſine patre formatus: ⁊ ideo non dicitur patris fetus ſicut dicitur matris fetus: non enim ita dicitur filius naturalis ioſeph ſicut marie. Secundo iſte fetus fuit mirabilior in ſua natiuitate: quia ſine dolore matris natus. Tertio fuit mirabiliſſim⁹ in vita ⁊ cõuerſatiõe qꝛ tot⁹ ſãct⁹ ⁊ totus gl'ioſus.

G ¶ Secundo predicta triplex interpretatio nominis amon conuenit iuſto viro q̃ Primo dicit amon: id eſt donatio ſiue donans. debet em̃ gratis donare iniurias ⁊ obprobria ſibi illata ꝓpter deum a quo ⁊ ipſe omni die petit debita ſibi relaxari ſecũdũ illud Luce. vi. Dimittite ⁊ dimittemini: date ⁊ dabitur vobis. Item debet donare temporalia pauperibus tempore ⁊ loco Math. v. Eſtote miſericordes ſicut pr̃ veſter celeſtis miſericors eſt.

H ¶ Scdo iuſtus dꝛ amõ. i. nutrici⁹: debet em̃ pane materiali nutrire eſurientes pane doctrinali errantes: pane ſpũali deum contemplãtes.

I ¶ Tertio vir iuſtus dicit amon: id eſt matris fetus: debet em̃ re ⁊ noĩe eſſe fet⁹ ⁊ fili⁹ mr̃is ſue eccl'ie ⁊ mãmas eius ſuggere p q̃s ĩtelligunt eccl'iaſtica ſacrã ſub qb⁹ latz lac gratiarũ ⁊ meritorũ de qb⁹ Can. prio. Meliora ſũt vbera tua vino. vñ de viro iuſto ⁊ ei⁹ matre põt dici illõ Lu. xi. Beat⁹ vẽter q̃ te portauit ⁊ vbera q̃

fixiſti. Venter eñi qui portat intra ſe iuſtuꝫ mater eſt eccłia intra cuiꝰ vterū requieſcūt iuſti numero ꝛ merito: cuiꝰ vbera ſunt eccłiaſtica ſacramenta vt dictū eſt. Hec aūt vbera ſemꝑ plena ſunt: nec aliqñ euacuantur lacte q̄tūcūq̧ hauriātur. Nec d;bet ſufficere iuſto ſuggere hec vbera: ſed ꝛ quēlꝫ ad hoc ipm̄ debet inuitare dicēs illud ꝓuerb. vij. Veni inebriemur vberibꝰ ſup. mr̄is eccłie.

K ¶ Tertio dicta interp̄tatio triplex cōpetit v̄gini glorioſe. Primo igit̄ ipſa pōt dici Amon. i. donatio ſiue donās Ipſa eñi adeo liberalis eſt in donādo q̄ preuenit ſuis bñficijs paupes petōres ſm̄ illud Prouer. xxxi. Manū ſuā aperuit inopi. i. pauperi petōri: ꝛ palmas ſuas extēdit ad pauperem: ad idem refertur.

L ¶ Scḋo ipſa ḋr Amon. i. nutritia: ſcꝫ filij dei quē nutriuit vbere de celo pleno: ſcḋm q̄ canit eccłia di. Ipm̄ regem angelorū ſola virgo lactabat vbere de celo pleno. Et notāter dicit q̄ ſola lactabat: contra illas mr̄es que nolūt accipere penā ꝛ ſollicitudinē ablactādi paruulos ſuos: ſed opꝫ eas hr̄e nutrices. Non ſic aūt egit regia celoꝝ. Item notanter dicit, vbere de celo pleno: qꝛ eſt cōtra cōem ꝛ naturalem modū virginū et puellarum q̄ poſſint hr̄e lac aptū ad ablactādum paruulū. Et ꝓpterea lac quo ablactauit Maria filiū ſuū non fuit naturale q̄tū ad modū formationis ꝛ reſolutionis; fuit tñ meliꝰ et delicatiꝰ lacte quarūcūq̧ mulieꝝ. Sicut etiā vinū illud qḋ ꝓductum eſt per ꝯuerſionē ſubitā aque in ip̄m in nuptijs Io. ij. Nam q̄to deꝰ eſt altior natura tāto opera eiꝰ que fiūt preter curſuꝫ nature ſunt ceteris operibus nature meliora.

M ¶ Tertio ip̄a maria ḋr Amon. i. matris fetus: ſcilicꝫ ipſiꝰ beate Anne: ſed non qualis fuit ip̄a maria cleophe aut ſalome que pariter fuerūt fetus ipſius anne. Tum qꝛ ipſa miraculoſe cōcepta ē: eo q̄ anna prius erat ſterilis. alie aūt due cōcepte ſunt naturaliter: qꝛ ex quo Anna cōcepit virginem Mariā facta eſt deīceps fecūda. Tum qꝛ ipſa ſine petō cōcepta eſt ꝛ nata. alie aūt due cū peccato. Tum qꝛ ipſa fuit ab angelo Joachim et Anne nūciata: ſm̄ Hierony. de alijs aūt hoc non legitur. Unde de mr̄e pōt quodāmodo dici ſimi'e qḋ dictuꝫ eſt de filia: vꝫ Benedicta tu in mulieribus. id eſt O glīoſa Anna que meruiſti concipere et parere dei matrē: angelorū reginā: petōrum aduocatricem: vere tu es benedicta inter ceteras mulieres poſt filiam tuā: et bn̄dictꝰ fructus vētris tui: ſcꝫ Maria

filia tua. Nec immerito eſt ta lis fructus vētris tui bñdict⁹: q꞉ per ipm angelus cepit leticiam: mūdus redēptionem: infernus liberationem: pctōres gratiā: iuſti gloriā. De hoc benedicto fructu Anne pōt dici illud Judich.xiij. Bñdicta es tu filia a dño deo excelſo pre oībus mulierib⁹ ſup terram. Ut ergo nobis impetret benedictionem gr̄e offeram⁹ illi benedictionem ſalutationis angelice dicētes illud Aue.ꝛc.

SEcūd⁹ liber ē incarnatiōis diuinalis. Hic aūt liber ſcriptus eſt intus ꝛ foris Int⁹ q̄dē q̄ttū ad vet⁹ teſtamētum in quo inuenim⁹ duo magna teſtīonia de hac digniſſima ꝛ ineffabili filij dei incar.

¶ Primo igitur inuenimus vnā figurā Judicum.iij. vbi legitur ꝙ mortuo Othoniel duce ꝛ iudice populi iſrael fecerunt filij iſrael malum in cōſpectu dñi. Propter qđ dñs cōcitauit aduerſus eos vnum mirabilem tyrānum qui dicebatur Eglon: q̄ erat rex moab id eſt paganorū ſic appellatorum. Cūq꞉ tenuiſſet eos.xviij annis ſub dura ſeruitute: tandem clamauerūt ad dñm deū ſuū: et ſtatim miſit eis ſaluatorem ꝛ liberatorem qui dicebatur Aioth: qui vtraq꞉ manu vtebatur pro dextera. Hic ergo Aioth fecit ſibi gladiū ancipitem: id eſt ex vtraq꞉ parte ſcindētem: quem abſcōdit ſub pallio. Cūq꞉ ſemel veniſſet ad regem Eglon vt offerret ei munera pro populo iſrael: dixit ei ꝙ vellet cum eo loqui in ſecreto. Juſſit itaq꞉ rex vt oēs recederent: qđ cū factū eſſet ecce Aioth vidēs eū ponderoſum et pinguiſſimum hoīem: atq꞉ per hoc credens ꝙ non poſſet ſe defendere fingēs velle eū ſalutare, acceſſit ad eū: et extracto gladio quē ſub pallio occultauerat: infixit ipm in vētrem Eglon adeo valde vt capulus gladij ſequeretur ferrū in vulnere: nec inde extraxit gladium: ſed ita vt pcuſſerat reliquit ipm i corpore. Et ſtatim per ſecreta nature alui ſtercora ꝓruperūt. Ipſe aūt Aioth mox per poſticam egreſſus eſt et aufugit: ſicq꞉ liberatus eſt populus domini.

N ¶ Ad propoſitum vidēdum eſt quid ſignificetur per Eglon: per Aioth: per gladiū eius: per populum iſrael captium. Eglon igitur qui interpretatur vitulus meroris ſignificat diabolum qui eſt in continuo mer[ore] et triſtitia: tum propter g[lori]am irreparabiliter amiſſam: tum ꝓpter penarum quas patitur multiplicitatem ꝛ grauitatē. Aioth autē qui interpretatus inclytus vel glioſus ſignificat xp̄m quia vt dicit Auguſtin⁹ Non eſt maior glorificatio q̄ glori

ficatio vel in humanitate ⁊ di
uinitate.
D ¶ Per gladium autem
eius quo vtitur vtraqꝫ manu
ſignificatur iudiciaria chriſti
poteſtas qua vtetur cum dex-
tera vocādo electos ad regnū
dicens. Venite benedicti pa-
trismei percipite regnum qđ
paratū eſt vo.⁊c. Math.xxv.
Item iſto gladio vtetur cū ſi-
niſtra eijciendo reprobos a ſe
dicens. Ite maledicti ī ignem
eternum qui paratus eſt dia.
et ang.eiꝰ.vbi ſupra. Vel per
gladiū ancipitem.i.ex vtraqꝫ
parte acutum ſignificatur ea-
dex chriſti iudiciaria poteſtas
qua exterminabit reprobos in
corpore ⁊ aīa. Et hoc eſt quod
ſcribitur Apoca.i.et.xix.capi
tulis.ꝙ de ore eius ſcꝫ iudicis
chriſti procedebat:id eſt pro-
cedet gladius bis acutus ſiue
ex vtraqꝫ parte acutus : vt in
ipſo percutiat gentes.i.pecca
tores:et ipſe reget eas:ſcꝫ gen
tes peccatrices : in virga fer-
rea:ſcꝫ in inferno. Iſte autem
gladius ſeuere finalis dei iu-
ſticie nunc ab[ſ]cōditur ſub pal
lio:ſecund[um] illud Luce.xix.
Et quidem in hac die tua que
ad pacem tibi:nunc autem ab
ſcondita ſunt ab oculis tuis:
ſed tunc manifeſte apparebit
quia ipſe chriſtus dicit illud
Exodi.xv. Euaginabo gladiū
meum:ſcilicet in die iudicij cō
tra petōres : et interficiet eos
manus mea : id eſt extermina
bit eos ſententia mea. Audiant
igitur occulti peccatores ⁊ in
telligant illi qui tātum timēt
infamiam preſentis ſeculi ꝙ
quando iſte iudex Aioth per
cutiet eos in iudicio/tunc de-
nudabit viſcera eorum : quia
peccata que nunc latent veni-
ent ad lucem in die iudicij co-
ram toto mundo : ſecūdum il
lud.i.Corinthiorū.iij. Tunc
vniuſcuiuſqꝫ opus manifeſtū
erit. Et Luce.xij.ait ſaluator.
Nichil opertum quod nō re-
ueletur: neqꝫ abſconditum qđ
non ſciatur:quoniam que ī te
nebris dixiſtis in lumine dicē
tur : et qđ in aure locuti eſtis
in cubiculis predicabitur ī te-
ctis. Illud igitur ponderent
occulti peccatores et peccatri
ces que pro toto mundo non
vellent ꝙ peccatum eorum ve
niret ad lucem:ſed velint no-
lint ſemel veniet ad earū per-
petuam confuſionem.

¶ Sed magis ad propoſitū
per gladium Aioth occulta-
tum ſub pallio quo interfecit
regem Eglon ſignificatur chri
ſti diuinitas que occultaba-
tur diabolo ſub pallio huma
nitatis:ſecundum illud Phi
lipenſiū.ij. Habitu inuentus
vt homo:cum iſto autem gla
dio quem extraxit et oſtendit
in cruce deuicit diabolum : et
per hunc modum mundus li
beratꝰ eſt de captiuitate et ſer

tiltute diaboli et peccati.

¶ Moraliter prout notatur in gloſa interl. Per iſtam hiſtoriam datur nobis intelligi q̄ quando peccamus in cōſpectu domini: tunc peccata noſtra prebent vires et ingreſſum hoſtibus noſtris: ſcz demonibus: et etiam hoſtib9 viſibilibus: ſicut ſepe contingit tempore bellorum: quia vt dicit Hieronymus: et recitatur xvi.q.i. Reuertimini. Propter malitiam hominū ex ira dei mūdus fame: penuria: peſtilentia ⁊ bellis opprimitur. Item Gregorius: et recitatur xxiii.q.iiii. Si quos. Belli peſtis interimit quos delinquentes ad rectitudinis viam dei precepta non reuocant.

¶ Secundo infra hunc librū inuenim9 vnam prophetiam que habetur Michee.vii. Ubi ſic loquitur propheta dicens Ego ad dominum aſpiciam: videlicz in eo figendo anchoram ſpei mee. Et expectabo deuz ſaluatorem meum: id eſt Ieſum chriſtum qui eſt verus deus et verus ſaluator: quem olim expectauerunt ſancti dei ꝓphete et patres tam in mundo q̄ in limbo. Unde patriarcha Jacob cum eſſet prope interituz dixit ſic. Saluatorem tuum expectabo domine. Geneſis.xlix. Et de hac expectatione loquebatur Pſalmiſta cum inquiebat. Expectans expectaui dominum: ſupple incarnandum. nec quidem fruſtra: quia tandem intendit michi. Et exaudiuit preces meas et eduxit me de lacu miſerie: id eſt limbi: et de luto fecis: id eſt culpe.

P ¶ Moraliter iſta poſſunt eſſe verba viri iuſti in aduerſitate conſtituti: qui quantuncunq3 grauetur aduerſis, non tamen debet ꝓpterea deſperare dei adiutorio: neq3 iuxta cōmune prouerbium proiicere manubrium poſt ſecurim Sed oculos mentis ad deum per firmam ſpem erigere ⁊ dicere. Ego ad dominum aſpiciam: in eo figens anchoram ſpei mee: et expectabo deum ſaluatorem meum: id eſt qui ſolus poteſt ſaluare et liberare a tantis anguſtiis meis.

Propterea ad hoc nos hortatur Pſalmiſta dicens. Expecta dominum viriliter age confortetur cor tuum et ſuſtine dominum. Super quo dicit ſic dominus Hugo cardinalis. Expecta dominum: tu ſupple qui aduerſa pateris: quia ipſe erit magna merces tua in celo. viriliter age in bono perſeuerando et ocium vitando. confortetur cor tuum premium quod tibi preparatum eſt in celo conſiderando: quia vt dicit btūs Gregorius Conſideratio p̄mii minuit vim flagelli. ſuſtine dñz.i. patiēter

expecta auxiliū ab eo quia ipſe eſt verax in promiſſis: modo ipſe dicit in pſo. Cū ipſo ſcꝫ iuſto afflicto: ſum i tribulatiōe: non tamē ſemper ſic derelinquam ſed eripiā eum ⁊ glorificabo eum: lōgitudine dierū replebo eum ⁊ oſtendā illi ſalutare meum: qđ ſupple diu expectauit dicens: expectabo deū ſaluatorē meū. Uel dic ꝙ hic notant̄ quatuor virtutes ſic. Expecta dn̄m p fidem viriliter age: per charitatem: confitetur cor tuum per ſpem: ſuſtine dn̄m per patientiam ⁊ longanimitatē. Aliter poſſum⁹ iſta verba referre ad diē iuditii ⁊ ad generalē oīm reſurrectionē ſic. Expectabo deum ſaluatorē meum: id eſt q̄ me ſaluum faciet corpus meū reparando ⁊ in melius cōmutando: vt ſimul ſaluetur in celo cū aīa. Et de hac expectatione loquebatur ſanctus ille Job. xiiii. dicēs. Cūctis dieb⁹ quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea ſcꝫ i generali oīm reſurrectione: tūc eni vocabis me: dicēs. Surgite mortui venite ad iuditiū: ⁊ ego reſpōdebo tibi. i. obediā voci clamoris tui. ſpero tamē ꝙ tunc operi manuū tuarū: id eſt michi qui ſū op⁹ tuū porriges dexterā: me ad dexterā tuā collocando. Itē de hac exſpectatiōe loquebat̄ Paulus cū dicebat. Saluatorem expectam⁹ dn̄m noſtrum ieſū xp̄m: qui reformabit corpus hūanū nr̄e cōfir. c. clar. f.

¶ Secūdo iſte liber ſcriptus eſt foris q̄tū ad nouū teſtamētū i quo inuenimus ſcriptum ij. Co. vetera trāſierūt: ⁊ ecce facta ſūt omnia noua: hoc autē poteſt exponi tripliciter. Primo ſic: vetera: id eſt legales obſeruantie ⁊ cerimonie tranſierūt: id eſt ceſſauerunt. adeo vt hodie ſint mortifere. Et ecce facta ſunt omnia noua: q̄tū ad nouū teſtamētū et ſacramenta eius que dicūtur noua quia innouant hominē ſpiritualiter: vnde Leui. xxvj. Nouis ſuperueniētibus vetera proiicietis. Secundo vetera: id eſt vetuſtas culpe primi parentis trāſierūt: id eſt trāſiuit. Et ecce facta ſunt omnia noua p gratiā quā nobis xp̄s attulit. Tertio ſic vetera. i. vetuſtas carnis corruptibilis vtpote egritudo frigus ſitis eſuries ⁊ huiuſmodi. tranſierunt: id eſt tranſibunt in generali reſurrectione: ⁊ ecce facta ſunt omnia noua: id eſt totus homo innouabit ur ⁊ quo ad corpus per glorificationē: et quo ad animā per aptā dei viſionē. Tunc enim dicere poterit xp̄s illud Apo. xxj. Ecce noua facio oīa. Sequit̄ in p̄dicta auctoritate Pauli paucis interpoſitis. Deus erat in xp̄o: ſꝫm illud Johā. xiiij.

Pater in me eſt ⁊ ego in pſe vcꝫ per eſſentie vnitatẽ: deus ergo erat in ipo xpo nõ ſolũ p eſſentiã pñtiam ⁊ potẽtiam: ſicut eſt in omnibus rebus generaliter: aut per grãm ſicut eſt in iuſtis ſpũalit: ſed p ppoſticã vnionẽ ſingulariter. Sequitur mũdũ recõſiliãs ſibi: interlĩ. electos de mũdo non reputans illis delicta ipoꝝ: interlĩ.i.õn puniens eternaliter. Unde de xpo poteſt dici illud Eccleſi.xliiij. In tempore iracũdie facta eſt recõſiliatio ¶ Moraliter ſup illo verbo mundũ recõſilians ſibi. Notãdũ ꝙ per pctm̃ incurrim⁹ irã dei mirabilem: ſed reconſiliamur illi per penitentiã peccatanſa cõfitẽdo ⁊ de ilł ſatiſfaciẽdo. Et hoc ẽ ꝙ dĩt apłs. Ro. v. recõſiliati ſupple p pñitiam ſalui erim⁹ ab ira: vcꝫ dei quã gerit cõtra peccatores.

Q ¶ Mod⁹ quo hec incarnatio facta ẽ patere põt in rebus naturalib⁹ ⁊ pſertim in onocẽtauro. p quo notãd ẽm dñm Albertũ in li. de aĩalib⁹ Qđ onocẽtaur⁹ eſt aĩal cõpoſitũ ex aſino ⁊ hoĩe. Nã habet caput aſini ⁊ corp⁹ hoĩs: manus aũt habet aptus ad oẽm opationẽ ⁊ aliqñ incipit loq̃ nichilominꝰ nõ põt pfecte formare vocẽ hũanã. Ad ppoſitũ p onocẽtaurũ qđ ẽ aĩal duarũ naturarũ p diuerſis partibus ſignificatur chriſtus qui ſimul eſt ver⁹ deus ⁊ ver⁹ hõ. Hic aũt onocẽtaur⁹ hꝫ man⁹ aptas ad oẽm opationẽ: ſcꝫ ad ſanãdũ infirmos Luce. iiij. Et ille ſingulis manus ipo.c.e. Itẽ ad expellẽdũ demones ab obſeſſis corpib⁹. Itẽ ad bñdicẽdũ ⁊ multiplicandũ panes Johã.vij. Itẽ ad reſuſcitãdũ mortuos Math.ix. Impone manũ tuã ſup eã ⁊ viuet. Cepit aũt hic onocẽtaur⁹ loqui qñ cepit p̄dicare dĩ. penitẽtiã agite appropinquabit regnũ celoꝝ Math.iiij O fructuoſa inſtructio. O glioſa pmiſſio: quia appropinquabit.⁊c.

Ertius liber dr ſãctificationis ſaccramentalis q̃ deſcribit a Johã. ſignat⁹ ſigillis ſeptẽ. Unde ſub. v. ſigillo p qđ intelligim⁹ ſacramẽtũ ordinis inuenim⁹ aliud ſecretũ vcꝫ q in quolibet rite ſuſcipiente ordines ſacros requirit vite ſanctitas ⁊ moꝝ honeſtas. ¶ Iſtud ſecretũ ponit d. ſ.iiij.ſen.diſt. xxiiij.q.j.arti. iij.q.j. Quod quidem ſecretũ aperitur duplici claue.

R ¶ Primo claue figuratiꝰ declarationis. Legit em̃ leuitici.xxj.ꝙ homo de ſemie aarõ qui habuerit maculã non offeret panes coram domino: nec accedet ad miniſterium eius. Huius autem macule que aliquem impedibant a ſacerdotio ibi deſcribũtur cum dicit. Si fuerit cecus ſi claudus: ſi

mācꝰ ſi gibboſꝰ: ſi lippꝰ: ſi pa
ciat iugē ſcabiē ⁊ huiuſmōi.
S ¶ Ad ppoſitū per homi
nem de ſemine aaron qui fuit
ſūmꝰ ſacerdos intelligit̃ ꝗli-
bet ſacerdos noue legis: ꝑ ma
culā autē que impediebat ne
quis fungeret̃ ſacerdotio leui
tici generis: ſignificat̃ quod-
cūqꝫ vitiū ſm glo. ord. ⁊ potiſ
ſie vitiū notoriū ⁊ patēs ꝑ ma
culas ꝗ corꝑꝰ hic deſcribunt̃
vitia aiorū. Quāuis etiā ad
lrām notabilem deformitatē
habētes ꝓhibeāt̃ ordiari ſicut
expreſſe habet̃ diſt. xxxiiij. ſci
pimus. Et ſimiliter extra de
corpore vitiatis per totū. vbi
ꝯo nō eſt notabilis ⁊ enormis
deformitas. tunc pōt episco-
pus diſpenſare: vt expreſſe dr̄
in eadem rubrica. c. cū de tua.
Sed ꝑfecto vix hodie inueni
tur tam enormis deformitas
in qua non diſpenſent illi pre
lati de argentina ⁊ aureoli.
Prohibet ergo lex figuratia
ne homo habēs maculam pec
cati vt dr̄ Interli. Offerat pa
nes domino ⁊ ne ſacerdotio
fungatur: id eſt ſacros ordies
i noua lege ꝓmoueat̃. Per ce
citatem. itaqꝫ intelligit̃ igno
rantia diuine legis ⁊ potiſſi-
me ꝗtum ad ea que ſpectant
ad officium vel ordinē ſacer-
dotalem. Sed profecto hodie
conqueritur dominus Eſaie.
xlij. dicens. Quis cecus niſi
ſeruus meus: id eſt ſacerdos ꝗ
eſt ſpiritalis domini. Pro-
pterea dr̄ Criſo. ⁊ recitatur di
ſtinctiōe. xl. multi. Multi in
quit ſunt ſacerdotes: ⁊ pauci
ſunt ſacerdotes: multi in no-
mine ſed pauci in opere: ꝗ ſcꝫ
ſciant bene regere ſe ipſos ⁊ in
ſtruere ſubditos ſed vt dr̄ ſal-
uator Math. xv. Ceci ſunt et
duces cecorum: ⁊ ideo ambo
finaliter in foueā cadent: ſcꝫ
tam prelati ceci: ꝙ ſubditi in-
docti neſcientes precepta le-
gis: articulos fidei ⁊ huiuſmo
di. Secundo dr̄ ꝙ claudus nō
debet ꝓmoueri. vbi per clau-
dum intelligitur homo incō-
ſtans ⁊ duplex animo qui di.
vnum ⁊ facit reliquum: ⁊ con
tra tales claudos ſcribit̃. iij.
Regū. xviij. vſqꝫ quo claudi
catis iduas partes: ſi dn̄s eſt
deus ſequimini eum: ſi autē
belial ſequimini eum. Tertio
dicitur ꝙ ille ꝗ habet nimis
paruum naſum vel nimis grā
dē vel tortum talis non debꝫ
promoueri ad ſacerdotium.
Naſus autem ſignificat diſcre
tionem eo ꝙ naſo odores et
fetores diſcernimus. Ille igi-
tur habet naſum vel nimis ꝑ-
uum vel nimis grandem vel
tortum qui habet immodera
tam ⁊ intemporatam diſcre-
tionem et qui actionis con-
fundit rectitudinem: vt dicit
glo. ord. ſicut patet de illis ꝗ
neſciūt tenere mediū in agen-
dis: ⁊ tales non ſunt promo-

pendi. Quarto dicit̃ q̄ ille q̄ habet pedem fractum non debet ꝓmoueri. Ubi per pedem debemus intelligere bonum affectum. Ille igitur habet pedē fractū qui habet piū affectum nec tamen ipſum exequit̃: ſed q̄ſi efficit̃ ipotēs ad ꝓcedendum in via morū ꝺꝛ. Quito q̄ ille qui eſt impotēs manibus non debet promoueri. Ubi per manum intelligitur opus exterius. Ille igitur non eſt promouendus q̄ eſt impotens ad operandum ea que ſpectāt ad ſacerdotale officium. Sexto dicitur q̄ ille qui eſt gibboſ⁹ non eſt ꝓmouend⁹: gibboſ⁹ qui habet vnā partem ſuperiorem alia ꝛ altiorē q̄ꝫ debeat eſſe ſignificat ſuperbum qui alta ſentit de ſe ipſo ꝛ parua de proximo: ꝛ talis non eſt promouēdus. Septimo dicitur q̄ ille q̄ eſt lippus non eſt promouendus. Lippus enim qui habet nimiaꝫ carnoſitatem circa oculos ſignificat hominem carnalem ꝛ luxuriosum atq̄ȝ incontinentem: ꝛ talis non eſt promouendus. Octauo dicitur q̄ ille qui habet albuginē in oculo: ideſt pellem tenuem albam quam gallice vocam⁹ maille: talis non eſt promouendus. albuginem autem in oculo habet qui tā arrogans eſt vt nō poſſit videre q̄ alīqs oſtēdat ſibi defect⁹ ſuos q̄ꝫtūcunq̄ȝ groſe moneatur: quia illa macula arrogantie ꝛ preſumptionis que eſt ī oculo intellectus ſui eum ab hoc impedit ꝛ talis non eſt promouendus. Nono dicitur q̄ ille qui habet iugem ſcabiem in capite non eſt promouendus. Scabies enim que in feruore viſcerū ad cutem trahitur: ſignificat immūdas cogitationes que vſq̄ȝ ad opus trahuntur: qui ergo iugiter patitur: talem ſcabiem turpium cogitationum talis non eſt promouendus. propter periculū incontinentie. Decimo ille q̄ patitur impetiginem in corpore: ideſt ſiccam ꝛ paruā ſcabiem non eſt promouendus. Impetigo autem que ſine dolore totum corpus occupat ꝛ carnem fedat: ſignificat auariciam que oīa membra corporis occupat ꝛ mouet ad male acquirendum: ꝛ ſimiliter hominē vilem reddit ꝛ odioſū vel vt ꝺꝛ glo. ord. Ille impetiginē habet in copore qui auaritia vaſtatur in mente que ſi in paruis non compeſcitur ſine mēſura dilatatur qꝛ vt ha. i. Thi. vi. Radix oīm malorū ē cupiditas. Undecio ꝺꝛ q̄ ille q̄ eſt hernioſ⁹ nō ē ꝓmouēd⁹. hernioſ⁹ ꝺꝛ cui⁹ iteſtia defluūt ꝛ deſcēdūt extra locū ſuū nale q̄ alio noīe ꝺꝛ rupt⁹. Ille igit̃ ſpūalit̃ ꝺꝛ hernioſ⁹ q̄ nō ſcit bn̄ tenē aliq̄ꝺ ſecretū ꝛ ttis

non eſt ꝓmouēdus neqꝫ ad audientiā confeſſionis : q̄ reqrit maximā celationē admittendus ꝓpter piculū reuelatiōis cōfeſſionis ſibi facte. Secūdo ſʒ cōcludēdo ꝙ qcunqꝫ habuerit maculam de ſemine Aarō non offeret hoſtias nec panes dñō: quaſi dicat : ꝙ quicunqꝫ ſubijcitur prioribꝰ vitijs non eſt ꝓmouendus ad ſacros ordines : quō em̄ inquit glo. or. aliena pctā diluere valebit : quē adhuc ꝓpria delicta deuaſtant. Quinimo vt dicit Gre. et recitatur in decretis .iij.q. vii. In grauibꝰ. In grauibus inqt pctis quis poſitus dum ſuis p̄mitur aliena nō diluit. Cūctis em̄ liquet apte qr cum is qui diſplicet ad intercedenduʒ mittitr ir.a. ꝓculdubio addet. p. hec ille. Patet ergo ſatis ꝓlixa aptio ſecreti cū claue figuratiue declarationis.

C ¶ Scdo iſtud ſecretū apitur claue auctoritatiue ꝓbationis di. em̄ Eſa. loquēs dominꝰ ſacerdotibus q̄ hn̄t tractare diuina. Mūdamini qui fertis vaſa dñi. Eſa. lii. p vaſa aūt dñi recte intelligi pn̄t eccleſiaſtica ſacramēta que cōtinent gratiaʒ aut realiter ſicut ptʒ in ſacramēto altaris : aut effectiue vt baptiſmꝰ: penitentia: ⁊ hmōi . Itē Exodi. xix. precepit dñs dicēs. Sacerdotes qui accedūt ad dñm ſāctificentur: ne pcutiāt eos. Interlī. mēte et corpe. Itē dñs di. eis Leuiti. xix. Sancti eſtote ſupple vos ſacerdotes quia ego ſanctus ſum. q. di. Vos ſacerdotes : qui habetis me tractare in ſacramēto altaris cum ego ſim ſanctus ſanctorū debetis et vos eſſe ſancti. Itē ipē di. in Pſal. Ambulās in via immaculata: hic. i. talis miniſter: vl hic. i. in altari ⁊ eccleſia michi miniſtrabat tanꝙ ſup. idoneꝰ miniſter et diſpenſator diuiorū. Itē alibi di. idē Pſal. Sacerdotes tui induantur iuſticiā. i. oēm ꝟtutē : qr hic capit iuſticia vt eſt ꝟtus generalis ſe extēdens ad quālibet virtutē. ſeqtur. Et ſancti tui exultēt .i. exultabūt de tanta iuſticia et ſanctitate ſacerdotum dñi. Sed pro maiori declaratiōe hic inſerūtur tres ꝟitates.

D ¶ Pria igitr ꝟitas. Multo maior vite ſanctitas ⁊ morū honeſtas requiritur in ſacerdotibus noui teſtamēti: ꝙ olim requireretur in ſacerdotibus veteris legis. Patʒ hec ꝟitas: qr ſacramenta nr̄a ſunt multo digniora et preſtantiora veteris legis: maxime cum conferāt gratiā in diſpoſito ex ope opato: illa āt tm̄ ex ope opante: igitr ſi ſacerdotes illiꝰ legis debebāt eſſe ſancti: ſacerdotes noue legis debent eſſe ſanctiſſimi.

E ¶ Scda ꝟitas. Sacerdotes ſcandaloſi et vicioſi grās

prius delinquũt in noua lege: q̄ in lege veteri. Iſta vitas ſequitur ex p̄cedẽti:q2 vt di.maxima thopica. Si ꝓpoſitũ i ꝓpoſito:et oppoſitũ in oppoſito. Et ideo ſi oza fuerit a dño morte ꝑcuſſus eo q̄ minus reuerenter tetigit archã : cuȝ tñ pia intẽtione hoc facere videretur:ne ſcȝ caderet in terram vt habet.ii.Reg.vi.quãto maior vltio ſumetur de ſacerdotib9 noue legis:q̄ impie ꝛ impudẽter tangũt et oſculantur mulierẽ:qui et ſi in p̄nti nõ ſẽper puniãtur:nõ tamẽ euadẽt iudiciũ dñi. Inſup etiaȝ in p̄ſenti videtur quodãmodo puniri p hoc q̄ a bonis incipiũt contẽni ꝛ vitari tanq̄ peſtiferi : ita vt hodie videatur impleta illa ꝓphetia ꝛ verbũ domini Malach.ii.dicẽtis. Ad vos mandatũ hoc o ſacerdotes vos em̃ receſſiſtis de via: p quã ambulauerũt p̄res veſtri.i.p̄lati et ſacerdotes primitiue eccl'ie:et ſcandalizaſtis plurimos in lege.glo. Mala veſtra conuerſatiõe et irrituȝ feciſtis pactũ leui.i.legẽ ſacerdotalẽ tranſgreſſi eſtis. Propter quod dedi vos cõtemtibiles qui prius glorioſi et reuerendi eratis et humiles : id eſt abiectos ꝛ viles oĩb9 populis : ita vt ſitis hodie opprobriũ hoĩm et abiectio plebis:et oĩes vidẽtes vos deri deãt vos: loquãtur labiјs ſup facinoribus v̄ris : et moueant caput in ſignũ deriſiõis. Iteȝ in eodẽ.c.p̄mittitur ſic Si noluerітis audire me et ſi nolueritis ſup cor v̄ȝ ponere vt detis gloriã nomini meo mittã in vos egeſtatẽ et ignominiaȝ ſup.q2 maledicã benedictionibus veſtris.i.q̄cquid a vobis benedicetur a me erit maledictũ. Uel iſte benedictiões ſunt decime et oblatiões que offeruntur a ſubditis ſacerdotib9 p benedictionibus officioruȝ ſuorũ. Tales ergo bñdictiões maledicẽt a dño p imiſſioneȝ egeſtatis et defectuȝ bonoruȝ tp̄aliũ. Itẽ ad hoc ꝓpoſitũ facit illud eiuſdẽ Malach.j.ca. Ad vos inquit dñs o ſacerdotes ſup.ſermo me9 dirigitur: qui deſpicitis nomen meũ.i. deſpicabile facitis:et dixiſtis ſup.reprehenſi a p̄dicatorib9 In quo deſpexim9 nomẽ tuũ Cõſequẽter oſtẽdit q̄ ſic et in quo cũ dicit. Q2 offertis ſup altare meũ panẽ pollutũ.i.indigne et irreuerenter acceditis ad altare. Et dicitis vos temerarie excuſantes. In quo polluimus te. Et oſtendit in quo dicens. In eo q̄ dicitis ope. Mẽſa dñi deſpecta eſt.q.di.non eſt curãdũ quid ꝛ qualiter ſup altare dñi offeratur. O vtinã iſta diligenter notarẽt multi eccl'iaſtici q̄ tam indigne accedũt ad altare dicẽtes. Et ego reus et indignus

ſacerdos confiteoꝛ.ꝛc.et vaci ter bene loquũtur: qꝛ rei ſunt pene eterne et indigni ſacerdotali officio.

y ❡ Tertia vitas. Quãto ſacerdos fuerit ſanctioꝛ tanto ceteris oibus libẽtius ſunt ab eo ſuſcipiẽda ſacramẽta et diuina audienda. Proba.qꝛ bonitas miniſtri multũ confert in collatiõe ſacramentoꝛum. Propterea dicit̃ de pe.di.vi. Qui vult cõfiteri. Quod qui vult cõfiteri dꝫ q̃ptũ pt̃ meliori ſacerdoti cõfiteri: habẽti tamẽ auctoꝛitatẽ ne incidamus in erroꝛeꝫ illoꝛũ q̃ dicebãt tm̃ bonos ſacerdotes habere vſũ clauiũ eccł̃ie. Hoꝛtoꝛ igit̃ dominos eccleſiaſticos nemini dare vllã offenſionẽ: vt nõ vituperetur miſteriũ noſtruꝫ put dicit Apo.ii.Coꝛi.vi. Sꝫ exẽplo bone vite ſtudeamus trahere ceteros ad regnũ celeſte. Quod nobis.ꝛc.

Sermo.xxvij.

Vidi libꝛuꝫ ſcriptũ intus et foris ſignatũ ſigillis ſeptẽ.Apo.v.

Btũs Johannes vidit triplicem libꝛum.

Gñatiõis hũanalis.
vcꝫ. Incarnatiõis diuialis.
Sctificatiõis ſacralis.

A ❡ De pꝛio legitur Mat. .i. Liber gñatiõis ieſu xp̃i. In ea.aũt.xxvii.hui⁹ lib.legit̃: q̃ Amõ genuit Joſiã. Pro quo notãdũ q̃ iſte Joſias fuit valde bon⁹. Nã in iuuẽtute ſua cepit q̃rere dñm: illi toto coꝛde ſuiẽdo: vt hẽtur.iiii.Re.xxii. Itẽ deſtruxit omnia ydola et cultũ eoꝛũ p totũ regnũ iuda: vt hẽtur.iiii.Reg.xxiii. Sic et nos debemus in iuuẽtute nr̃a q̃rere dñm et illi deuote ſeruire :qꝛ vt hẽtur Treñ.iii. Bonũ erit viro cũ poꝛtauerit iugũ dñi ab adoleſcẽtia ſua. Itẽ debem⁹ deſtruere ydola pctõrũ:ſ qua ſint in nobis : ad qđ faciendũ nos hoꝛtat̃ Apł̃us Ro.vi.dicẽs Deſtruatur coꝛpus pcti.

C ❡ His itaq̃ ſuppoſitis veniẽdũ eſt ad ꝓpoſitũ. Joſias igitur interp̃tat̃ ſalus dñi et incenſum. Utraq̃ aũt interp̃tati cõuenit tribus gñibus pſonarum.

Jeſu chꝛiſto.
vcꝫ Uiro iuſto.
Uirgini gloꝛioſe.

D ❡ Pꝛio igitur xp̃s põt dici Joſias.i.ſal⁹ dñi : qꝛ fuit ſalus nr̃a a dño deo pr̃e ſupplemiſſa. Et de hoc loq̃tur Pſal̃. di.De⁹ aũt rex nr̃ añ ſcł̃a ſup. eternaliter ex his opat⁹ eſt ſalutẽ in medio terre:ex tpe ſupple factus hõ. Uel opat⁹ eſt ſalutẽ in medio terre.i.in hierl̃. que eſt mediũ terre habitabilis. Dicit ergo Pſal̃. De⁹ cuius debem⁹ eſſe cultoꝛes: rex cui⁹ debem⁹ eẽ milites:noſter

cuius ſumus fratres optatus eſt ſalutem.&c.

D ¶ Ipſe igit̃ conuenienter dr̃ ſalus dñi.i.ſalus a dño miſſa in hunc mũdũ:q2 ipſe eſt q̃ ſaluat mundũ tripliciter. Primo tpa liter a miſerijs & tribulationibus. Pſal. Clamauerũt ad dominũ cũ tribularẽtur:et ex oĩbus tribulatiõib9 eorũ ſaluauit eos:et hoc ad lr̃am intelligitur de filijs iſrl̃ eo tpe quo opprimebantur ab egyptijs. Scd̃o ipſe eſt qui ſaluat ſpũaliter a pctĩs et iniq̃tatibus.pſ. Iuxta eſt dñs his q̃ tribulato ſunt corde:et hũiles ſpũ ſaluabit ſupple a pctĩs. Nonne humili ſpũ erat ille publicanus: q̃ nõ audebat oculos in celum leuare:ſ3 pcutiebat pectus ſuũ dicẽs. Deus ppicius eſto michi pctõri Luc.xviii. Et nũq̃d iſte humilis ſpũ ſaluatus eſt: qñ deſcẽdit iuſtificatus in domũ ſuã. Tertio ipſe eſt qui ſaluat eternaliter:ſc3 preſeruando a penis inferni & cruciatibus. Et hoc modo petebat ſaluari Pſal.cũ dicebat. Salua me ex ore leonis.i.inferni crudelis: & a cornibus vnicorniũ .i.a ptãte et ſupbia demonũ:q̃ dicũtur vnicornes.i.vnũ cornu habẽtes: quia q̃uis in eis ſint multa pctã:tamẽ inter ceteravnũ eſt precipuũ: videlic3 ſupbia:q2 vt dicit Pſal. Supbia eorũ qui te oderũt: ſc3 demonũ aſcendit.i.creſcit ſemp. Nã talis ſuperbia extollitur ſup omne qđ eſt deus:vt habetur.ii.Theſ.ii. Hoc manifeſte patuit quando ipſe diabolus ſuaſit xpõ vt cadens in terrã eum adoraret tanq̃ ſupiorẽ Math.iiii. Dicamus ergo huic Ioſie.i.xpõ illud: qđ et dixerunt diſcipuli cu3 nauis agitaretur vẽtis in medio mari. Domine ſalua nos pimus. id eſt perire timemus. Math. viii. Nam vt dicit Chriſoſto. illud piculũ typus erat futuraru3 tentationum aduerſus quas diuinũ debemus implorare auxiliũ.

E ¶ Itẽ ſcđa huius nominis Ioſias interpretatio que ide3 eſt qđ incenſum merito cõuenit xpõ. Incenſum eñ eſt liquor thuris ſuauis odoris: q̃ quidẽ liquor ad dei honorem et reuerentiam incenditur: vt eius ira placetur et benignitas atq3 mĩa pcuretur. Sic et xp̃s fuit tanq̃ thus redolẽs in diebus eſtatis vt hr̃tur Eccli. .l. Nõne fuit thus: valde redolẽs qñ oĩs turba q̃rebat eũ tãgere:q2 virtus de illo exibat, et ſanabat omnes: Luce.vj. Itẽ vt ibidẽ ſeq̃tur ipſe fuit tã q̃ thus ardens in igne:ſc3 paſſiõis. Thus eñ cũ in igne crematur in ſe conſumitur:ſed tñ odore reficit circunſtãtes Sic et xp̃us in ſua paſſione conſũptus eſt i igne doloris et charitatis qñ mortu9 eſt. Nihilo

minus odore ſuauitatis reſp
ſit oẽs fideles. Voluit aũt ipe
chriſtus ſic cremari ꝑ mortez:
vt ira dei patris placaretur ꝛ
eiuſdẽ benignitas ꝓcuraretur
aduerſus gen⁹ hũanũ. Iſtud
aũt incenſum ꝑfiguratũ fuit
ꝑ incenſuz quo vtebãtur aarõ
et filij ei⁹ atq; ſacerdotes om=
nes veteris teſtamẽti ad pla=
candũ irã dei: ſicut patet Exo
di.xl. Leui.x. et eiuſdẽ.xxi. Itẽ
Nume.xv. Unde legitur Gen.
viii: ꝙ cũ Noe edificaſſet alta
re dño: obtulit ſuꝑ illud holo
cauſtum dño. Et odoratus eſt
dñs odorẽ ſuauitatis: et dicit
ad Noe. Nequaq̃ vltra male
dicã terre ꝓpter hoies. hec ibi
Ubi per altare intelligitur ar
bor crucis. Suꝑ hoc igitur al
tare oblatus eſt xp̃s deo patri
et nos recõcilians Odoratus ẽ
aũt deus pater odorẽ ſuauita
tis qñ ſenſit fragrantiã et re=
dolentiaz charitatis: hũilita=
tis: pacientie et hmõi virtutũ
que fuerunt in chriſto. Unde
tunc dicere potuit illud Gen.
xxvii. Ecce odor filij mei ſicut
odor agri pleni. Et ex tũc pro
miſit de⁹ pater ꝙ nequaq̃ vl=
tra malediceret terre propter
hoies.i. ꝓpter pctã hominuz.
Iſtud igitur eſt incenſum qd
aſcendit vſq; ad celos celoruz
etiã ſupra angelos qd etiã de=
ſcẽdit vſq; ad infernũ: et qd di
latatũ eſt ꝑ vniuerſum mũdũ
Curramus ergo in odorez il=
lius inſequẽtes virtutes ſan=
ctas et exempla ipſius chriſti

F ¶ Scdo dicta interpreta=
tio nois Joſias cõuenit viro
iuſto. Primo igitur iuſtus po=
teſt dici Joſias.i. ſalus domi
ni: quia ſicut dr in Pſal. Do=
mini eſt ſalus .i. ſalus a dño ẽ
q̃renda et non ab hominibus.
Et hoc eſt qd dicebat rex Jo=
ſaphat.ii. Parali.xx. Cum ig
noremus quid agere debea=
mus hoc ſoluz habemus reſi=
dui: vt ad te oculos nr̃os diri
gamus. Propterea dicebat
Pſalmiſta in pſona dñi. No=
lite confidere in principibus
in filijs hoim in quibus non
eſt ſalus: tum quia tã princi=
pes ꝙ ceteri hoies ſunt mẽda
ces in ꝓmiſſis: tuz qꝛ cito mo
riũt: qꝛ vt hetur Eccli.x. Om
nis potẽtatus vita breuis: tũ
qꝛ in neceſſitate cõmuniter de
ficiũt Deutro.xxxii. Surgãt
et opitulẽtur vobis et in neceſ
ſitate vos ꝓtegãt: et eſt yroni
ca locutio: tum qꝛ cito mutan
tur de amicicia in inimiciam
Nume.xxiii. Non eſt deus vt
homo vt mutetur. Juſtus er=
go debet expectare et ſpare ſa
lutem a domino ꝛ non a mũ=
do. In cuius ſignuz legimus
.i. Mach.viii. Qꝛ ex quo Ju
das Machabeus poſuit fidu=
ciaz in Romanis deuictus eſt
ipſe et exercitus eius. Pro=
pterea dicitur Hieremie deci
moſeptio. Maledictus homo

qui cõfidit in hoīe. Nolite ergo confidere in filijs hoim in quib⁹ non eſt ſalus: ſed in filio hoīs.i.in xp̄o: q2 dn̄i eſt ſalus Ip̄e em̄ eſt qui dicit Eſa.xliij. Abſq3 me non eſt ſaluator. Dicat ergo ei iuſtus cum p̄s. Dic aīe mee ſal⁹ tua ego ſum.i.om̄de de aīa mea q tu es ſalus ei⁹ Inter cetera tn̄ gn̄a iuſtor fidelis predicator pōt dici Joſias.i.ſalus dn̄i: q2 ip̄e per bonam doctrinā eſt ſalus a dn̄o miſſa. Unde pōt dicere populo cui predicat illud Gen̄.xlv. Pro ſalute vr̄a miſit me dn̄s ante vos in egyptum.i.in preſentem mūdum plenum tenebris culpe z ignorantie.

G ¶ Scd̄a ſilr interpretatio hui⁹ noīs Joſias conuenit iuſto qui dr̄ Joſias.i.incenſum. Et primo bon⁹ religioſus poteſt dici incenſum. Nā deuoti religioſi ſunt ſicut incēſum in conſpectu dn̄i. Sicut em̄ incēſum ſuper ignem poſitum totaliter reſoluitur: ita et boni religioſi debent ex feruente igne charitatis reſolui z liquefieri ī mutua dilectione z amicitia. ¶ Scd̄o deuoti eccleſiaſtici poſſunt dici incēſum per debitū dei cultū Leuitici.xxi. Sacerdotes ſancti erunt dn̄o deo ſuo z non polluēt nomen eius: incēſum em̄ z panes offerent deo ſuo: et ideo ſcti erūt. ¶ Tertio feruētes in oratione poſſunt dici incēſum: quia oratio eſt quaſi incēſum quoddam quod dn̄o offertur ƀm illud p̄s Dirigatur oratio mea ſicut incēſum in cōſpectu tuo.

H ¶ Tertio p̄dicta duplex interpretatio pōt cōpetere virgini marie. Primo igitur ipſa pōt dici Joſias.i.ſalus dn̄i: q2 ipſa eſt ſalus noſtra apd̄ dn̄m Unde ei dicere poſſimus illd̄ Gen̄.xlvij. Salus noſtra ī manu tua eſt Ip̄a aūt ediuerſo dicere pōt cuilz noſtrū illud p̄s. Salus tua ego ſum. ¶ Scd̄o ip̄a pōt dici Joſias.i.incēſum Sicut em̄ incēſum vt dictū eſt ſpecies eſt aromatica et boni odoris que tota deo offertur Sic et virgo maria ſeip̄am totaliter deo dedicauit. Un̄ ip̄a potuit dicere xp̄o illd̄ Lu.xv. Fili oīa mea tua ſunt. Itez de ea dici poteſt illud Canti.iiij. Odor veſtimētor tuor ſicut odor thuris. Ubi per veſtimēta redolētia intelligūtur virtutes virgīs marie que redōlent ſicut odor thuris z incēſi Dicam⁹ ergo ſibi illud Cā.i. Trahe me poſt te: curremus in odore vnguētor tuor.i.virtutū tuar: qd̄ vt fiat ſalutem⁹ eam dicētes Aue gr̄a ple.

SEcūd⁹ liber dr̄ incarnatiōis diuinalis. Hic aūt liber ſcriptus eſt intus z foris Intr⁹ qd̄ ſptū ad vet⁹ teſtamētum in quo inuenim⁹ duo magna teſtimonia de hac benedictiſſima incarnatione

I ¶ Primo invenimus vnã figuram que ſcribitur Gen. viij. Ubi legitur q̄ Noe emiſit coruum de archa vt ſciret ſi ceſſaſſent aque: ſed non eſt reuerſus ad archã. Emiſit ergo ſcd'o columbã vt videret ſi iam ceſſaſſent aque ſup terrã que reuerſa eſt ad archã ad veſperã portans ramũ oliue virẽtibus folijs in ore ſuo: per qđ quidem ſignum intellexit Noe q̄ iam ceſſaſſent aque.

K ¶ Ad ꝓpoſitum vidẽduꝫ eſt qđ iſta ſignificent: vcꝫ aque diluuij: Noe in archa: coruus et columba cum ramo oliue. Aque igitur diluuij pctã ſunt hui⁹ mũdi: ſm illud Oſee. iiij. Maledictũ et mẽdaciũ et homicidiũ furtũ ꝛ adulteriũ inundauerũt ſup terrã. Et in ps̄ Torrẽtes inũdauerũt. i. pctã que ſignificãtur per torrẽtem eo q̄ ſuo impetu auferũt om̄e bonũ qđ inueniſit in aĩa. inundauerũt. i. abũdauerũt ſuper terram: qꝛ vt habetur Gen. vi. Om̄is caro corruperat viã ſuã. Noe aũt qui interpretatur requieſcens: ſignificat deum patrem qui requieſcit ſemper intra ſemetipſum: vbi eſt infinita ꝛ incomprehenſibilis latitudo. Iſte igitur Noe ſtat in archa celi: ſm illud ps̄. Celuꝫ celi dn̄o. Emiſit aũt coruum de archa: quãdo ſꝫ magnitudinem ꝯſilij ſui miſit in hunc mundum prophetas ad vidẽdum ſi iam ceſſaſſent aque diluuij: id eſt peccata mundi. Item ad annunciandum futura: vcꝫ filij dei aduentum. Sicut enim corui clamant vociferantes cras: cras. Ita et dei prophete dixerunt de chriſto Ueniet: veniet: ꝛ non tardabit Iſti tamen corui remanſerũt in paludibus quando in morte deſcenderunt in limbũ: nec redierũt ad archam celi: quia clauſa erat per peccatum primi parentis. Tãdem magn⁹ ille patriarcha Noe deus ſcꝫ pater emiſit columbam de archa quãdo miſit filium ſuum in hunc mundum vt videret ſi iam ceſſaſſent aque peccatorũ De quibus Pſalmiſta. Saluum me fac de⁹: quoniam intrauerunt aque: id eſt peccata vſq; ad animam meam.

¶ Ubi notandum eſt: q̄ ipſe chriſtus fuit valde ſimilis columbe ꝓpter multa. ¶ Primo quia colũba habet gemitum pro cantu. Sic ꝛ chriſtus videbatur ſemper gemere Unde ꝛ legitur frequenter fleuiſſe ſed nunq̄ riſiſſe. ¶ Secundo quia columba caret felle. Sic et chriſtus odio et rãcore: quĩ immo pro ſuis crucifixorib⁹ orauit Luce. xxiij. ¶ Tertio quia columba gregatim ꝛ ſocialiter volat. Sic et chriſtus cum pacificis ꝛ mutuo ſe diligẽtibus habitat Math. xviii. Ubi duo vel tres congregati

fuerint in nomine meo in medio eorum ſum. ¶ Quarto quia columba colligit grana munda ex quibus paſcit̃. Sic ⁊ chriſtus in iudicio congregabit triticum in horreo ſuo paleam autem: id eſt peccatores mittet in caminum ignis Math.xiii. ¶ Quinto quia columba habet quandam innatam ſimplicitatem tam in pẽnis ꝙ in geſtu ⁊ huiuſmodi Sic ⁊ chriſtus valde ſimplex ⁊ humilis fuit adeo vt diceret. Diſcite a me quia mitis ſum ⁊ humilis corde Math. xi. ¶ Sexto quia columba ẽ auis valde fecunda. Unde in regionibus calidis columbe pullificant omni menſe. Ubi alie aues tantum ſemel in anno vt cõmunius. Sic et chriſtus valde fecũdus fuit in multitudine meritorum: magnitudine miſericordiarum: abundantia electorum. Conſequenter iſta columba circa veſperam rediit ad archam: quando dei filius in fine ſeculorum deſcendit ⁊ ingreſſus ẽ archam vteri virginalis. Et tunc attulit ramum oliue virentibus foliis in ore ſuo: per quod intelligitur ſignum clemẽtie dei que apparuit in iſta ſanctiſſima incarnatiõe. Uel ramus oliue in ore columbe ſignificat illam chriſti gr̃oſã inuitationem. Math.iiii. penitentiã agite appropinquabit regnum celorum. Itẽ eiuſdem.xi. venite ad me oẽs qui laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego recipiã vos. Nũqd ram⁹ oliue virentis fuit illud chriſti verbũ ad magdalenã. remittũt̃ tibi pctã Luce.vii. Oliua enĩ ex qua fit oleũ mĩaꝫ ſignificat Item nũqd ramus oliue virẽtis fuit illa chriſti ꝓmiſſio ad latronẽ. Hodie mecũ eris in paradiſo Luce.xxiii Item nũ qd iſta columba afferet ramũ oliue virentibus foliis in ore ſuo in iuditio: qnando dicet his qui a dextris eius erunt Uenite benedicti pr̃is mei p. re. Math.xxv. ¶ Moraliter coru⁹ q̃ nõ eſt reuerſ⁹ ad arcã ſignificat reprobos qui ꝙtũcunqꝫ innitentur: interi⁹ ⁊ exterius redire ad eccl'iam militantem ⁊ triumphãtem non tamen redeunt: quia vt habe. Eccleſiaſtes.vii. nemo poteſt corrigere quẽ ille deſpexerit. Per colũbã aũt ſignificant̃ electi q̃ ⁊ ſi interdũ vagãtur extra eccl'iam peccando. nichilominus redeũt penitendo ⁊ dolendo ꝙ receſſerunt. vñ ⁊ afferũt ramũ oliue virẽtibus foliis ĩ ore ſuo qñ reddũt gratias oĩpotẽti deo de eo ꝙ reuocauit eos a tãtis picul' ⁊ repoſuit intra gremiũ populi fidelis. Uel vt dĩ. gloſa ordinaria. Nauis Noe eccleſiam militantem ſignificat que ſimul cõtinet coruũ ⁊ colũbam

id eſt bonos ⁊ malos. Coruus tñ emiſſus non reuertitur: q₂ reprobi illecebris ſeculi inherētes pereūt. Columba rediit portās ramū oliue virētib⁹ foliis in ore ſuo q₂ ſancti ſimplicitate gaudētes munus pacis in ore portāt: dicētes illō ps. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus cum loquebar illis impu.⁊c. Hec ibi.

¶ Scđo infra hūc librū veteris teſtamēti inueniť vna prophetia de hac incarnatiōe: de qua habetur Eſaie.lii. Ubi introducūtur verba dei oīpotētis dicētis. Sciet popul⁹ me⁹ (ſc₃ xp̄ianus) nomen meū (qđ eſt xp̄s: a quo dicētur fideles xp̄iani) in die illa (interℓ. ſc₃ incarnationis) q₂ egoipſe qui loquebar (interℓ. per ora pphetaꝝ) ecce aſſum (ſc₃ per memet ipm.) Et hoc eſt qđ dicit paulus Heb.i. Multipharie multiſq₃ modis olim de⁹ loquens pa. in pph. no. die. iſtis locut⁹ eſt nobis in filio dicēte ſup. q₂ egoipſe q̄ loquebar ecce aſſum. Hec aūt eſt diesilla de qua Johan.viii. Abrahā exultauit vt videret diem meū .i. vt haberet ſignū aliquod incarnationis mee ⁊ paſſionis. vidit ſup. diem illū per fidem quādo dictū eſt ſibi a dño. In yſaac vocabitur tibi ſemen Geneſ.xxi. Item quando dictum eſt ſibi a dño Gen̄.xii. In te .i. in ſemine tuo quod eſt xp̄s prefiguratus in yſaac, benedicētur oēs gētes. Item quādo preceptuȝ eſt ſibi vt immolaret filiū ſuū yſaac Gen̄.xxii. Uidit ergo ipe Abraham diem illū multipliciter ⁊ gauiſus eſt. Tādem ergo dixit xp̄s poſt multas promiſſiōes factas, ecce aſſum: ſc₃ in carne aſſumpta. Et hoc eſt qđ dicitur Baruch.iii. Poſt hec in terris viſus eſt: et cū hominibus conuerſatus eſt.

¶ Item iſta verba poſſunt referri ad ſcđm dñi aduētum: de quo dicit ppheta in perſona dñi. Sciet populus me⁹ .i. oīs homo ſiue bonus ſiue malus q₂ oēs ſunt opus dei, nomen meum: quod ſup. eſt mirabile Uel ſciet nomen meū .i. potētiam ⁊ virtutē meā: in die illa ſc₃ iudicii. Sciet inq̄ tum per ſignoꝝ mirabilium ſtuporem tum per mortuoꝝ reſurrectionem: tum per meipſius euidentem preſentiam. Hec autē dies eſt dies ire: dies calamitatis et miſerie: dies magna et amara valde. Hec dies eſt a malis formidanda: quia vocatur dies perditiōis: quo ad eos Deuť.xxxii. Juxta eſt dies perditionis ⁊ adeſſe feſtinant tēpora. Et vt habetur Heſter viii. Conſtituta eſt per omnes prouincias .i. per vniuerſum mundum: vna vltionis dies. Propterea dicebat ps. Ab altitudine diei: ſup. iudicii timebo. Cuius timoris cauſa ⁊ rā

tio premittitur cum dicitur. Quia multi bellantes aduerſum me ſup.erũt qui me intrepide accuſabunt. Nam aduerſum reprobos ĩ die iudicij bellabunt demones ⁊ oẽs dãnati angeli ⁊ omnes beati: peccata et omnis iniquitas: homines boni et mali: creatura ſenſibilis et inſenſibilis: et breuiter omnis orbis terrarum bellabit aduerſus eos. Hec ſimiliter dies eſt a bonis et iuſtis appetẽda: quia q̃tum ad eos dies boni nũcij eſt: vt habetur iiij. Regũ.vij. Hec dies eſt ab oĩbus infallibiliter expectanda. Abdie vnico capl'o. Iuxta eſt dies dñi ſuper oẽs gentes. Et breuiter hec dies eſt ſuper oẽs ſingularis ⁊ precipua: de qua poteſt intelligi illud Joſue.x. Non fuit antea ⁊ poſtea tam longa dies ſicut ſup.erit dies illa ꝓpter mirabilia que in ea fient. In illa ergo die dicet xp̃s. Ego ip̃e qui loquebar in mẽbris meis pauperibus: vel in prophetis; vel in predicatoribus/ecce aſſum euidenter et perſonaliter. Sed proh dolor multi reputant truphã quando audiunt loqui de ipo iudicio finali dicentes ꝙ iſta dicuntur ad terrẽdum populum ſolũ: ſicut ſolet dicere mater paruulo ſuo ꝙ caueat ſibi ne vadat ad aquam; qꝛ eſt ibi gallice la gargouille. Unde tales videntur eſſe diſcipuli illius pagani Tullij qui ſic dicebat: vt eſſet formido male agendi apud improbos conſtituta ſunt ſupplicia a maiorib⁹ noſtris apud inferos: ſed hunc errorem refellens diuus Hieronym⁹ dicit ꝙ non ſunt loca vbi intercedunt et interueniunt ſupplicia.

R ¶ Scđo iſte liber ſcript⁹ eſt foris q̃tuꝫ ad nouum teſtamẽtum: in quo inuenim⁹ ſcriptum Titi.iij. Apparuit (inquit paulus) benignitas ⁊ humanitas ſaluatoris noſtri dei Super quo gloſa interl'.dicit ꝙ filius dei apparuit mundo in carne viſibili: apparet autẽ nobis modo per fidem. Uel vt dicit de Lyra. Apparuit humanitas xp̃i in eius natiuitate: et benignitas in eius conuerſatione. Uel ſic ſcđm dñm Cardi. Apparuit benignitas et humanitas.i.apparuit diuinitas filij dei benigna ĩ humanitate. Uel apparuit deus benignus et humanus: benign⁹ quidẽ in effectu: et humanus in affectu. Nonne apparuit valde benignus Magdalene quando eam recepit tam gratioſe ad miam? Item nonne apparuit benign⁹ iude quã do dixit ei. Amice ad quid veniſti? Luce.xxij. Item nonne apparuit benign⁹ ſeruo Cayphe quando eum percutienti et dicẽti. Sic reſpondes pontifici dãdo alapam. Reſpõdit.

Si male locutus ſum teſtimonium perhibe de malo: ſi autẽ bene cur me cedis? Johan. xix. Item nõne apparuit benign⁹ ĩ cruce quãdo p̄ inimicis ſuis patrem orauit dicẽs. Ignoſce eis q: neſciũt quid faciũt Luce. xxiij. In talib⁹ ergo ⁊ ſimilibus apparuit benignitas ei⁹ Item apparuit hũanitas ipſius quãdo habitu inuẽtus eſt vt homo Philip. ij. Seqtur in predicta auctoritate pauli Non ex operib⁹ iuſticie que fecimus nos. q: vt dicit glo. interl. nulla bona opera feceramus propter que deberet nobis apparere dei fili⁹ ĩ terris Propterea ſcribit Eſa. xliij. Narra ſi quid habes vt iuſtificeris: pater tuus prim⁹ peccauit: et interpretes tui. i. docti et litterati q̄ deberent alijs interpretari que per eos ſunt facienda. Tales inq̄ interpretes preuaricati ſunt. Propterea dicebat propheta Baruch. ij. Dño deo noſtro iuſticia: nobis aũt ⁊ patrib⁹ noſtris confuſio faciei ſicut eſt dies hec. Sequitur, ſed ſm ſuaz miam ſaluos nos fecit: q: vt habetur Treñ. iij. Mie dñi: q: non ſumus conſumpti: non eñ defecerũt miſerationes eius. Saluos inq̄ nos fecit: vcʒ p grãm in pñti: et tandẽ ſaluos nos faciet per gloriam in futuro.

M ❡ Modus aũt quo hec gl'ioſa incarnatio facta eſt patere põt in rebus naturalibus et preſertim ĩ aue que dicitur Griffes. Pro quo notandum ſm dñm Albertũ magnũ in libro de aialibus q̄ Griffes eſt auis ad modũ magna que habet figurã aquile ĩ capite ⁊ roſtro in alis anteriorib⁹ et ſil'r in pedibus: licet habeat iſtas partes multo maiores q̃ habeat aquila: ſed ſilis videt̃ leoni in parte poſteriori vtpote q̃tum ad caudaȝ ⁊ poſteriora crura. Eſt aũt griffes auis taȝ fortis q̄ põt rapere equũ cum aſcẽſore illi⁹. Habitat aũt cõiter in mõtib⁹ hyperboreis in quib⁹ ſunt aurũ argẽtũ et gẽme precioſe: et potiſſime ſmaragdi. Et q: habet quattuor pedes ſicut leo, ideo currit ſuper terrã ad modũ leonis: et ex altera parte q: habet alas ſicut aquila, ideo volat per aerem ſicut cetere aues. ❡ Ad ꝓpoſitum per griffes q̄ videntur duaꝝ naturaꝝ: ſcʒ Leonis et aquile ſignificatur xp̄s qui ſimul duaꝝ eſt naturaꝝ: ſcʒ diuine ⁊ hũane. Nam q̃tum ad diuinã ſignificat̃ per aquilã: q̃tũ vero ad humanã ſignificatur per leonẽ. De iſto griffe q̃tũ ad parteȝ ſuperiorẽ ſcribit̃ Eze. i. q̄ ĩ illa viſiõe quã vidit ipſe Ezechiel q̄ ibi deſcribit̃ facies aqle erat deſup: q: diuinitas ĩ xp̄o ſupgreditur naturã leonis. i. hũanitatem. De hac aquila videt̃ loqui Salomon.

puerb.xxx. Qñ inter tria que ſunt ſibi difficilia ad cognoſcē dū: primū aſſignat viā aquile in celo: vbi p viā aquile ī celū intelligit aduēt⁹ xp̄i ī mētem deuotā p grām: q̄ q̄dā mēs deuota dr̄ celū ꝓpter altitudinē ꝯtēplatiōis ⁊ elōgationē a curis tēpaliū. Uia igit talis aquile.i.xp̄i ī celū hoc eſt ī mētē deuotā eſt difficilis ad cognoſcē dū: q: vt habet Joh.ix. Si venerit ad me nō videbo eū: et ſi abierit nō intelligā. Pars autem poſterior griffis q̄ ſſīiseſt leoni ſignificat xp̄i hūanitatē in qua vicit diabolū ſm̄ illud Apoc.v. Uicit leo de tribu iuda.i.xp̄s q̄ fuit de tribu Juda vicit diabolum. Unde de hoc griffe videbat loqui idē Joh. Apo.iiii. cū dicebat ꝙ primū aīal ſiīe erat leoni. Ipſe ei xp̄s tāꝙ leo ī ſua reſurrectiōe terruit cuſtodes ſepulchri: q: facti ſunt velut mortui. Eſt aūt nr̄ iſte griffes xp̄us adeo fortis ꝙ in reſurrectiōe gn̄ali raplet equū.i.corp⁹ hūanū ⁊ aſcenſorē illi⁹: vez ſpm̄ humanū et vtrūq; ſimul locabit in celo Et hoc eſt qđ dicebat ip̄e xp̄s Jo.xii. Si exaltat⁹ fuero a terra oīa.i.corp⁹ et aīam cuiuſlz iuſti trahaz ad meip̄m. Mitat aūt ꝓ p̄nti iſte griffes ī mōtib⁹ et̄nis: in qb⁹ ſunt aurū et argētum et lapides precioſi. Per iſta aūt maīalia intelligūtur celeſtes ⁊ incorruptibiles ille diuitie que ſunt in domo dn̄i et ī mōte ſctō ei⁹. Q: vo griffes curraт ſup terrā et volitet p aera ſignificat xp̄i duplicez ſtatū q̄diu fuit in hac mortali vita. Rōne ei corpis āmbulabat in terris aliis hoib⁹ ſiīis: ſed rōe aīe eleuabat in celū cū angelis p cōtēplationē ⁊ aptam viſionem diuine maieſtatis. Nam ſicut griffes cuz habeat oculos aqleos cōtēplat ſolē in ſua rota: ita ⁊ aīa xp̄i continue ſm̄ portionem ſuperiorē clare videbat diuinā eſſentiā. Et ſic patet de ſcđo libro.

Tertius liber quē vidit Johānes dr̄ liber ſctificationis ſacramētalis qui ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptē. Unde ſub quito ſigillo per qđ intelligim⁹ ſacramētū ordinis inuenim⁹ vnum aliud ſecretū: vez ꝙ vir eccl̄iaſtici q̄to ī altiori ⁊ eminentiori dignitate conſtituū tur tanto plura ſcire tenētur et obligantur. Iſtud ſecretum ponit doc. ſan.iiij.ſentē. diſt. xxiiij.q.i.arti.iii.q.ii.iii. ca.i. et ſimiliter ī ſolutione ad primum. Quod quidem ſecretū aperitur duplici claue.

N ¶ Primo quidē claue figuratiue declaratiōis. Legit eī Exo.xxviii. ꝙ dn̄s precepit Moyſi vt faceret veſtimēta ſācta Aaron fratri ſuo ac filiis ei⁹ iuxta ritū et modū qui ibi deſcribit. Sp̄aliter aūt deus mādabat ꝙ ſūm⁹ pōtifex illa

dle qua intrabat ſctā ſctoꝝ vez ſemel in anno: haberet tūc tunicam valde ſolēnem in cuius extremitate inferiori eſſēt tintinnabula vt audiretur ſonus eius ꝛ pſentia in templo. ¶ Ad ꝓpoſitū per aaron figurant: maiores eccl'ie xpi p̄lati per filios aūt eius minores vt pote ſimplices curati quid eſt ergo ꝙ aaron in veſte pontificali defert tintinnabula reſonātia niſi ꝙ maiores eccleſie prelati debent p̄ ceteris ſonare in officio p̄dicatiōis ꝛ doctrine ſalutaris. Sed ſicut tintinnabulū ſeu cāpanula nō reſonat niſi intus habuerit ꝓ pū martellū. Ita nec eccleſie p̄lati poſſunt bene ſonare in eccleſia docendo populum ſubditum: niſi habuerint martellum intus: id eſt doctrinā ſolidam ꝛ firmam. Item dicit in predicto paſſu exodi. ꝙ ſūmꝰ ſacerdos vtebatur rationali. Erat aūt rationale veſtis pectoral cōtexta lapidibꝰ p̄cioſis ꝑ totū vt dīt de lyra. Rationale igit: quod dr a ratiōe ſignificat habitū ꝛ veſtem bone doctrine qua debēt veſtiri ratio ſeu intellectus illius qui curā aliorum ſuſcepit: ꝛ q̄to ad altiorē ſtatum aſſumit: tanto excellentius rationale debet deferre: plus eī᷑ requiritur de noticia ſcripturarū in curato q̄ in ſimplici ſacerdote: ꝛ plꝰ in epiſcopo q̄ in ſimplici curato ꝛ ſic aſcendendo. Propterea in conſilio Colletano ſcd̄m ꝙ habet in decretis. di. xxxviij. c. ignorātia dr ſic. Ignorantia mater cunctoꝝ erroꝝ maxime in ſacerdotibus dei vitanda eſt qui docendi officium in pplo dei ſuſceperūt Et paucis interiectis. Sciant ergo ſacerdotes ſacras ſcripturas ꝛ canones: ꝛ omne opꝰ eorum in predicatione ꝛ doctrina conſiſtat. hec ibi.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatis ꝓbationis. Paulus eī᷑ ſcribens ſuo diſcipulo thimoteo quē prefecerat certo populo hortatur eum dicēs. Attende lectioni exhortatiōi ꝛ doctrine. j. Thi. iiij. Itē habetur diſt. xxxvj. d eccleſiaſticis ꝙ ordinādus debet eſſe tritus ꝛ prudens in ſacra ſcriptura ꝛ doctrina. Et loquitur illud decretū cōtra illos qui illitterati ꝛ inſcii recipiunt ſacros ordines ꝛ curā aīarū. Unde ſicut ibi dicitur: dauid prius ex grā ſpūs ſcī donum ſcientie pcepit: ꝛ poſtea regni adminiſtrationē conſecutus eſt. Et ſimiliter dominus prius poſuit verba in ore Jeremie ꝓphete: ꝛ deinde cōſtituit eū ſup gentes ꝛ regna: Jere. j. Unde ꝓ maiori declaratione hic inferuntur tres veritates.

¶ Prima igit veritas. Sūmopere cauere debent do

mini epiſcopi ne indoctos ⁊ ignaros ad ſacros ꝓmoueāt ordines:⁊ multo plus ad eccleſiaſtica beneficia ⁊ dignitates. Patet hec veritas ꝙtū ad Primū q2 dn̄s ꝓhibet tales promoueri dicēs oſee.iiij. vnicuiqꝫ taliū. Tu ſciētiam repuliſti:⁊ ego repellā te ne ſacerdotio fungaris michi. Itē ꝙtum ad ſecūdū patet hec veritas: ꝑ illud Malach.ii. labia ſacerdotis cuſtodiūt:id eſt cuſtodire debent ſcientiā ⁊ legē requirēt ex ore ei⁹ ſcꝫ:ſubditi ⁊ ſimplices. Sup quo đt Hiero.ꝙ ad ſacerdotis ptinet diſciplinā interrogatū reſpōdere de lege: qui ſi ignorātiā in ceteris diligentē in ſcripturis ſanctis obtēderit negligētem: fruſtra iactat dignitatē cui⁹ non exhibet opationem.

P ¶ Secūda veritas in ſimplici curato ſufficit ſimplex ⁊ mediocris noticia ſcripturarum ſctārum:ſed in epiſcopo eminens:patet hec veritas:q2 vt dicit beatus Tho.in.iiij.ſētentiarū in paſſu p̄allegato in principio huius ſecreti. Non oportet ꝙ quilibet ſacerdos ſit plene ⁊ vniuerſaliter inſtructus in tota ſacra ſcriptura ſꝫ plus vel minus ſcđm ꝙ ſuum officium exigit ⁊ ſe extēdit ad plura vel pauciora. Ipſi ergo curati tenētur ſcire ea que populus de cōmuni lege debet credere ⁊ obſeruare. Et ſilr illa que ptinēt ad bonos mores. Sꝫ epiſcopi vltra hoc debent ſcire etiā ea q̄ poſſūt facere difficultatē i lege:q2 vt ha. j. Pe.iij. Maiores p̄lati debēt ſemper eſſe parati reddere rationē om̄i poſcēti ſupple ſubdito de ea que in eis eſt fide ⁊ ſpe.

Q ¶ Tertia veritas in eo qui ꝓmouet non ſufficit vite ſanctitas ꝙuis multū ſit neceſſaria. Iſta veritas patꝫ per illud capl̄m qui eccleſiaſticis: diſt.xxxvj. Infra qđ đ2 ꝙ non ſufficit prelatis bona cōuerſatio ⁊ morū honeſtas niſi etiā addatur ſciētia doctrine: vnde vt in dicto .ca.đ2 ſi q̄s epiſcopus ordinet aliquē indignum a cetero priuatur ptāte cōferēdi illū ordinē. Illi ḡ nō excuſant q̄ volentes excuſare ſe ⁊ eos quos ꝓmouēt dicūt ꝙ illi nō ſint magni clerici:ſūt tamen boni ⁊ iuſti viri: a fortiori ergo illi ꝓmouendi non ſunt in quib⁹ nec lr̄e reperiuntur:nec morū honeſtas: ſicut patet de multis filiis nobiliū ⁊ potentū q̄ ideo ꝓmouent:vt habeant vnde ample ſuſtentētur:⁊ vt fr̄ibus ſuis tota hereditas remaneat. vn̄ diſt.lxxvij monachus:rep̄hendunt illi q̄ faciūt ſe ordiari nō deuotiōis cā:ſed poti⁹ ꝓpt̄ ſupplēdā penuriā. Et tales frequēt̄ poſtꝙ ſūt ꝓmoti ad ordies ⁊ bn̄ficia eccleſiaſtica vix celebrāt miſſ

ſemel in menſe:ſed efficiuntur diſcoli:venatores:luſores:crapuloſi ⁊ huiuſmodi quibus ſalubrius coram deo foret cuſtodire porcos: ammodo ergo tales vel bñficiis renũciẽt vel melius ſolito ſe aquitare ſtudeant vt ſic ad celeſtẽ gl̃iam ꝑueniãt quã nobis cõcedat. ⁊c.

Sermo .xxviij.

Vidi librum ſcriptũ intus ⁊ foris ſignatũ ſigillis ſeptẽ Apo.v. Notãdũ ꝙ beatus Johannes vidit triplicẽ librum: videlicet.

Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sãctificationis ſacramẽtalis

A ¶ De p̄io libro ſcribitur Math.j. Liber gñationis ieſu xp̄i.⁊c. In cuius quidẽ libri.c xxviij. Legit̃ ꝙ Joſias genuit Jechoniã ⁊ fr̃es ei⁹ in trãſmigratiõe babylonis de qua ha. iiii. Re. xxiii.⁊.xxiiii. ca. Ubi aduertẽdũ iuxta lr̃am ſm̃ magiſtrũ Nicolaũ de lyra ꝙ ioſias habuit tres filios quorum prim⁹ dictus eſt ioachaz qui mortuo pr̃e regnauit in hieruſalẽ t̃m trib⁹ mẽſibus quia eũ erat puer ſſiſim⁹: vt dĩt glo ordi. ideo paruo tempe regnauit. Nã nabugodonoſor fecit eũ captiuũ ſuũ ⁊ miſit eũ vinctum in babilonẽ: quo facto nabugodo. cõſtituit fr̃em ſuũ dictũ eliachim: cui mutauit nomẽ ⁊ appellauit eũ ioachim vel iechoniã: ⁊ iſte ẽ de quo eſt ſermo in p̄ſenti. Iterũ ꝙ nabugodo. ſſr̃ eũ captiuauerat: ſed cũ eſſet in via eũdi in babilonẽ: rex egypti remiſit eũ ſub iuramẽto fidelitatis: ꝙ ſcʒ ei fideliter ſeruiret: nichilominꝰ .iij. anno cũ rebellare vellet iterũ captus ẽ a nabugo. ⁊ occiſus. Et regnauit ioachim filius ei⁹ ꝓ eo q̃ ſſr̃ dictus eſt iechonias. Qui cũ rebellaſſet ſſr̃ adduct⁹ eſt in babiloniã cũ mr̃e ſua ⁊ nobilibus de terra iuda. ⁊ cõſtitut⁹ eſt in regẽ ſedechias auũcul⁹ ei⁹ ꝓ eo q̃ erat filius ipſius ioſie: qui ſſr̃ rebellãs regi nabugodo. ductus eſt in babilonẽ anno regni ſui.xi.⁊ fecit eũ rex execari ⁊ hieruſalẽ deſtructa eſt: ⁊ templũ cõbuſtum: vt ha. iiij. Re. xxv. Et ita patʒ ꝙ fuerũt duo iechonie: ſcʒ pater ⁊ filius.

B ¶ His ſuppoſitis veniendum eſt ad interp̄tationẽ nominis Jechonias igit̃ interp̄tatur ꝑparatio dñi: q̃ quidẽ interpretatio ↄuenit tribus generibus perſonarũ. Nã ↄuenit.

videlicet
Jheſu chriſto
Uiro iuſto
Uirgini marie

C ¶ P̄rio igit̃ xp̄s põt vocari Jechonias.i.preparatio dñi. Nã ip̄e eſt q̃ ſolet ꝑparare tria. P̄rio ꝑparat deuotis catholicis cibũ ſacrãlẽ in menſa

altaris ſoph.i. pparauit dñs hoſtiã ꝛ vocauit ſãctificatos ſuos.i.puros ꝛ mũdos: quia qui mãducat ꝛ bibit indigne .i.in pctõ mortali iudiciũ ſibi mãducat ꝛ bibit. i.Cor. xi.id ẽt. vocauit ſãctificatos ſuos. Itẽ ps de hoc loquẽs ẽt ſic. Parasti cibũ illorũ.i. corp⁹ tuũ qd eſt cib⁹ deuotorũ catholicorũ: qm̃ ita ẽ pparatio ei⁹:ſcz cibi ꝙ ſcz ab ipo dño ꝛ de carne ppria pparet. Magna ergo eſt dignitas hui⁹ cibi tũ qꝛ a dño pparat:tũ qꝛ non eſt aliud ipe cib⁹ ꝙ xpi verum corp⁹. Scdo ipe xps preparat iuſtis gl'iam celeſtẽ.ſm illud Pſal. Paparasti in dulcedine tua pauperi de⁹.Hec aũt pparatio tãta ẽ vt dicat Eſa.ppheta.xxiiii. Ocul⁹ nõ vidit deus abſq; te ꝙ preparasti expectãtib⁹ te. Et eandẽ ſñiam ponit Apo.i.cor.ii.dicẽs. Oculus nõ vidit nec auris audiuit ꝛ in cor hoĩs nõ aſcẽdit: ꝙ preparauit de⁹ his ꝙ diligũt eũ. Et de hac preparatiõe loqbat xps apl'is cũ aiebat. Uado vobis parare locũ Johã. xiiii. Sed qbus vobis. Certe vobis hũilib⁹ꝛ puulis i oculis vr̃is Luce.x.abſcõdiſti hec: celeſtia bona ſapiẽtib⁹ ꝛ prudẽtib⁹; vcz hui⁹ ſeculi:ꝛ reuelasti ea puulis. Itẽ vobis paupib⁹ qꝛ ſcriptũ ẽ Math.v.Bti pauperes ſpũ qm̃ ipoꝝ ẽ regnũ celoꝝ Añcũ apl'i dixiſſet xpo Math. xix. Ecce nos reliqm⁹ oĩa ꝛ ſecuti ſum⁹ te : quid ergo erit nobis.Rñdit eis dicẽs:ſedebitis ſup ſedes duodecim iudicantes. xii. tribus iſrael. Itẽ vobis deũ diligẽtib⁹ Johan. xiiii. Qui diligit me diliget a pře meo ꝛ ego diligã eum ꝛ manifeſtabo ei meipſũ. Tertio ipe chriſt⁹ preparat reprobis eterna ſupplicia ſcdm ꝙ dictur⁹ ipſis in iudicio. Ite maledicti i ignẽ eťnũ ꝙ preparat⁹ eſt diabolo ꝛ angel' ei⁹ Mathei. xxv. Itẽ Job.xxxviii.ẽt dñs ꝙ ipe preparauit theſauros niuis ꝛ grandinis.i. penas ꝛ eťna ſupplicia in tẽp⁹ hoſtis in die belli. Hoc eſt dictu ad dãnationẽ maloꝝ. Añ ꝛ in figura hui⁹ preparatiõis ſcribit: Jone.ii. ꝙ ipſe dñs preparauit piſcem qui abſorbuit Jonam qñ fugebat a facie dñi.

D ¶ Scdo dicta iterptatio cõpetit viro iuſto ꝙ merito dici poteſt Jechonias: ideſt preparatio dñi. debꝫ eñ quilibet iuſt⁹ ſe preparare ad dñꝫ ꝛ hoc tripl'r vcz vt ei placeat: vt volũtatẽ eius ipleat vt ad eũ pueniat. Primo igitur vt ei placeat. Sicut enim ſponſa ſolet ſe preparare ꝛ ornare in die nuptiarũ vt viro ſuo amplius placeat. Ita ꝛ anima deuota vt ſit ſponſa grata coram ſpõſo ſuo iheſu chriſto debet ſe virtutibus preparare ꝛ ornare ꝛc. Et in figura huius

legit Iudith.x. quod ipſa Iudith miro et exquiſito modo ſe preparauit quando debuit venire ad Regem Holofernem: qui videns incredibilem illius pulchritudinem mox captus eſt in amorem illius Ita et aia deuota pparans ſe gratijs et virtutibus ſtatim adamatur a ſponſo ſuo ieſu chriſto: ita vt de ea dicat illud ſap. viii. Hanc amaui et exquiſiui.i.pfecte quiſiui eam a iuuentute mea.i.ex quo factus ſum homo: et quiſiui eam ſponſam mihi aſſumere videlz hic p gratiam: et in futuro p gloriam: et amator factus ſum forme illius ſcz p charitatem. Debet ergo aia deuota timere ne tanto ſpoſo diſpliceat in aliquo: quinimo ſe ppare: vt ei placeat: quia ſicut dr Eccli. ii. Qui timent dnm ppabunt corda ſua: et in conſpectu illius ſanctificabunt aias ſuas. Secundo iuſtus dz ſe ppare ad dnm: vt voluntatem eius in omibus impleat. Sicut enim ſeruus ſolet ſemp eſſe ppatus ad voluntatem dni ſui faciendam: ita et nos cum ſimus ſerui dei debemus ſp eſſe pati p virtutem ſancte obedientie ad mandata et beneplacita ſua facienda dicentes cum Apoſto. Paulo. Dne quid me vis facere Act.ix. Et hoc eſt ad quod nos hortatur ſacra ſcriptura. i. Regum. vii. Preparata corda veſtra dno et ſeruite illi ſoli: voluntatem ſupple ipſius adimplentes. Tertio iuſtus dz ſe pparare ad dnm vt ad eum puenia ſicut ſolent hoies ſe ppare quando vadunt ad diem feſtum: vel ad nuptias amicorum ſuorum. Propterea de aia iuſti ſcribit Apo. xix. Venerunt nuptie agni ſcilz ieſu xpi: qui iam deſponſauit ſibi aiam deuotam p gratiam: ſz quia vult vlterius eam deſponſare p eternam gloriam: ideo vult quod ſe ppare illi cum debito apparatu occurrendo. Ideo ſubdit Iohannes: et vxor eius ſcz agni ieſu chriſti prepauit ſe. Hoc faciunt deuoti catholici: qui quando ſentiunt ſe infirmari bona hora ſe ppant p ſuſceptionem ſacramentorum eccle ad tales nuptias celeſtes: et iſta ppatio eſt multum rationabilis: tum quia non citius ppterea morient: tum quia ſi contingat eos mori, ſecurius decedunt: tum quia magis merentur: eo quod magis ſpontanee illam pparationem faciunt.

E ¶ Tertio predicta interptatio conuenit vgini marie que ronabiliter pot dici Iechonias.i.ppatio dni: et hoc dupliciter videlz actiue et paſſiue. Primo quidem paſſiue: quia ab eterno in mente diuina fuit preparata filio dei tanquam mater eius futura: ita vt merito dicat Eccli.xxiiii. Ab initio et ante ſecula creata ſum.i.creanda preuiſa. Et Prouerb. viii. Dns poſſedit me ab initio viarum ſuarum antequam quicquam faceret a principio. Ab eterno ordi-

naſta ſum. Sequitur. Nondū erāt abyſſi et ego iaʒ cōcepta erā.ſ. in mēte diuina.

F ¶ Secūdo ipa virgo maria fuit ꝑparatio dn̄i actiue. Ipſa enī preparauit vterū ſuū vna cū ſpū ſancto: vt in eo reciperet filius dei. Unde tūc dicere potuit illō.i. Paral.xxix. Opus grāde ē ſup.vter⁹ meus: quia nō hoī preparatur habitatio: ſʒ deo. Unde poſtq̄ dei filius in ea carneʒ aſſumpſit dici de eo potuit illud Judich.xii. Manducauit et bibit: ſcʒ dei filius: q̄ preparauerat ei ācilla eius: illa inq̄ ancilla: que dixit angelo. Ecce ancilla dn̄i. Luce.j. Bene ergo dr̄ maria preparatio dn̄i: et nō ſolum dn̄i: ſed et oīm ſibi deuotorū: qbus preꝑat ſuis meritis infinitis et ꝑcib⁹ aſſiduis viā in celo: adeo vt quilibet ſibi deuotus poſſit d̄ ea ſecure dicere illō Malach.iii. Prepabit ſup.maria viā ante faciē meā Ut ergo nobis prepararet talē viā veniendi in celū per gratiā ſalutemus eam dicentes Aue.

SEcūdus liber d̄r incarnatiōis diuinalis. Hic aūt liber ſcript⁹ eſt intus ꝛ foris. Intus quidē q̄tū ad vetus teſtamentū: in quo inuenimus duo magna teſtimōia de hac ineffabili filij dei incarnatiōe: videlicʒ vnā figurā et vnā prophetiam.

¶ Primo itaq̄ inuenimus vnā figurā que habet Gen.ix. vbi legitur q̄ poſt diluuiū dixit dn̄s ad Noe. Arcū meū ponā in nubibus et erit ſignū federis inter me et terraʒ. Cūq̄ obduxero nubibus celū apparebit arcus meus in nubibus: et recordabor federis mei vobiſcū. Sequitur. Et non erūt vltra aque diluuij ad delendā vniuerſam carnē. Erit ergo arc⁹ me⁹ in nubibus ꝛ videbo illū ꝛc. In primis iuxta literā notandū eſt q̄ poſt diluuiū homines valde timebāt ne iterū dn̄s mitteret diluuiū ſup terrā. Et quia Noe quotidie orabat dn̄m vt amplius nō fieret ſicut refert Joſeph⁹: ideo dn̄s pepigit cū eis fed⁹ q̄ vltra nō fieret diluuiū. Et in ſignū huius federis poſuit ſignū in celo: ſcʒ arcū. Ipe aūt arcus eſt duorū colorū: eſt enī in ꝑte ceruleus ſeu aquoſus: et q̄tū ad hoc eſt ſignū diluuij preteriti qd̄ iterū nūq̄ cōtinget ſaltem vlr lʒ bn̄ ꝑticularit̄. ſicut r̄fert Aug.xviii. d̄ ciuita. dī. c. viii.

G ¶ Et ſimiliter legimus in multis cronicis de aliqb⁹ ciuitatib⁹ et terris maximis: q̄ perierūt ꝑ aquas ſicut d̄ quadam ciuitate vt ferunt que dicebatur Erbauge gallice prope Nauetas in Gallia. Et ſimiliter de .lxx. ꝛ vltra oppidis tam magnis q̄ paruis: q̄ perierunt vna nocte ꝑ aquas maris in Hollandia iuxta op

pidū quod dicitur ligua vulgari Dordrecht. Itē Gen.xix. legim⁹ q̄ dn̄s pluit ſulphur et ignē ſup Sodomā et Gomorrā et ſup omnē circa regionē ita vt hodie nichil ibi appeat p̄ter mare mortuū et fetidū Licet ergo bene cōtingant pticularia diluuia: nunq̄ tamen fiet deinceps generale diluuiū Et hoc eſt qđ pmiſit dn̄s. Nō erunt inq̄t vltra aque diluuij ad delendā vniuerſam carnē Itē ip̄e arcus pte ex altera habet colorē rubeū: qui ſignificat futurū diluuiū qđ fiet per ignem. De iſto aūt arcu dicit Magiſter hiſto. q̄ nō videbitur p.xl. annos ante iudiciū. Cū ergo frequēter ip̄m videam⁹ oportet concludere q̄ nōdum fiet iudiciū: ſolus tñ dn̄s nouit determinatū temp⁹ illi⁹. ¶ Ad ppoſitū igitur deſcendētes dicimus q̄ p yridē in quo ſunt tres colores: ſcꝫ igneus: ceruleus: et albus ſignificatur xp̄s: cuius color igneus ſignificat diuinitatē: de qua dicitur Deutro.iiii. De⁹ noſter ignis conſumēs eſt: color ceruleus ſignificat ip̄ius animam: que tota plena fuit aquis gratiarum: color vero albus eius humanitatē: que fuit tota pura et virginea. Arcus aūt iſte pro preſenti ſemper habet cornua inclīata verſus terram: ita et dei filius in ſua incarnatione inclinauit vtrāq; ſui naturam tam diuinā q̄ humanā verſus mundum in ſignum clementie. Et hoc eſt quod dicit Apo. Tit. iii. Appuit benignitas et humanitas: q̄ ſup. ſunt duo cornua iſtius arcus: ideo ſubdit ſaluatoris nr̄i dei. Et ideo nō timemus dn̄m neq; iudicium eius quod factum eſt p aquas. Nihilomin⁹ iſta duo cornua in ſcđo xp̄i aduētu eleuabuntur ſurſum cōtra miſeros peccatores: q̄ tunc velint / nolint videbunt filiū hominis venientē in nubibus celi cū poteſtate magna et maieſtate: et iō iſte arcus tūc apparebit valde mirabilis et ſtupendus: quia vt habetur Heb.x. Horrendū eſt incidere in man⁹ dei viuētis. Iſtū igitur arcū poſuit deus pater in nubib⁹ celi in ſua aſcēſione: vt ſit ſignum federis inter ip̄m deū patrē et nos. Aū quotiens ipſe pater intuetur hm̄ōi arcū. i. filiū ſuū hoīem factum in celis regnantē tūc recordatur federis quod pepigit cū natura hūana in incarnatione filij ſui dicens: q̄ non erūt vltra aque diluuij ad delendam vniuerſam carnē. Et hoc eſt qđ dicit Propheta in pſona dei patris. Dedi te in fedus ppl̄i. Eſ.xlix. i. ad cōcordiā faciēdā inter deū et hoīes Nā p incarnationē filij dei facta eſt quaſi quedam colligatio dei et hoim: et hoc ſignifi-

rat fedus.

I ¶ Uel dic ꝙ iſte arcus in nubibꝰ celi: eſt memoriale paſſionis xpi: quod erigitur ī nubibus celi.i. in eccl'ijs fideliũ vt videāt illũ chriſtifideles et recordent̄ paſſionis ipſius illi compatiēdo. Item vt recordentur pacti qđ pepigerũt cũ dño ſiue in baptiſmo: ſiue ī penitentia: ⁊ a cetero caueāt ſibi a diluuio aquarũ multarũ .i. pctõꝝ: ne p tale diluuiũ perdant aīas ſuas. Propterea dicitur vnicuiqꝫ noſtrũ illud Eccl'.xliii. Uide arcũ ⁊ benedic illum qui fecit ipm: valde eñi ſpecioſus eſt in ſplendore ſuo. Lignũ aũt huius arcus ⁊ ſcilꝫ xpi eſt eiꝰ diuinitas: corda aũt ipſius hũanitas: mirabiliter in paſſione extenſa: ſagitte aũt directe ab iſto arcu ſunt precepta ⁊ cõminatiões euãgelice. Nõne mirabilis ſagitta illud chriſti verbũ Luc.xiii. Niſi penitētiā habueritis omēs pibitis. Itē nõne mirabilis ſagitta erit illa dñi ſnīa. Ite maledicti in ignē eternũ. Mat. xxv Item nũqd mirabilis ſagitta erit illa xpi exprobratio pctõrũ de qua ibidē ꝑmittit̄. Eſuriui ⁊ nõ dediſtis mihi mãducare: ſitiui: ⁊ nõ.⁊c. Et ad hoc ꝓpoſitũ loqͣtur Pſal'. dicens Emitte.i. emittes tu ſup. ieſu xpe ſagittas tuas .i. dura verba tua cõtra reprobos in die iudicij: et cõturbabis eoꝝ.

¶ Scđo infra hunc librũ inuenimus vnā prophetiam de hac glorioſa īcarnatiõe: q̄ habetur Ef.xxxv. vbi ſic legitur Letabitur deſerta et inuia: et exultabit ſolitudo: et florebit quaſi liliũ: germinans germinabit et exultabit. Deide paucis interietis additur. Ipi videbũt gloriam dñi et decorē dei noſtri. ¶ Ad propoſitum Hic eſt ꝓphetia de aduētu filij dei in mundũ p carnis aſſũptionē. Nam ꝙ dicitur. Letabitur deſerta et inuia et exultabit ſolitudo. Hoc totum refertur ad virginē mariā: que fuit tanq̄ deſerta inuia et ſolitudo ante conceptionē ſaluatoris p defectũ et priuationē fecũditatis: ſed ī ipa cõceptione ſaluatoris letata eſt. Unde de ea põt intelligi illđ Ef. liiii Letare ſterilis q̄ nõ paris qm̄ multi filij deſerte, i. marie: que dr̄ deſerta eo ꝙ fuit incognita viro: magis q̄ eius q̄ habet virũ.i. magis q̄ aliarũ mulierum: que ex viro concipiunt. Mulieres eñi que ex viro concipiũt: vſqꝫ ad certũ nũerũ filiorũ ⁊ vſqꝫ ad ꝑfixũ tp̄s a natura cõcipiũt et pariũt. Sed Maria tot hꝫ ⁊ gignit filios ⁊ quot ſũt ⁊ erũt iuſti vſqꝫ ad cõſumationē ſcł'i ſꝫ illđ Eccl'.xxiiii. vſqꝫ ad futurũ ſcł'ꝫ inqͣt ipa nõ deſinā: ſcꝫ concipere et parere iuſtos meis precibꝰ ⁊ meritis. Propterea ſubditur.

Et florebit quaſi liliū:q2 ſicut liliū plura grana et plura folia ex ſe emittit: ita et maria multoꝝ mater eſt. ſm illud Sap.vii. Oīm bonoꝝ mater ē .i.oīm electoꝝ et iuſtoꝝ. Vl' hoc qđ dicit. Et florebit quaſi liliū pōt referri ad cōceptionē ſaluatoris: q2 ſicut liliū ꝓducit pulchꝝ florē et mundū ꝙuis ex vili terra generet. Ita et maria ex peccatoribus nata abſqȝ tñ peccato cōcepit illū q̄ eſt ſpeculū ſine macula:et candor lucis eterne Sap.vii. Iſtud igitur eſt liliuȝ de quo Can.ii. Sicut liliū inter ſpinas:ſic amica mea inter filias .i.ita ſe habet maria inter ceteras mulieres peccatrices ſicut liliū ſe habet inter ſpinas q.d.ꝙ ſicut liliū non cōtrahit ſpinarū aculeū ꝙuis inter ipſas qñqȝ generetur: ſic nec maria cōtraxit culpam: ꝙuis ex peccatorib9 et peccatricibus cōcepta et nata. Vel dic ꝙ ipſa floruit quaſi liliū in cōceptiōe ſaluatoris: q2 ſicut liliū floret in orto ſine cultinatiōe: ita et maria cōcepit dei filiū ſine virili ſemine. Sequitur. Germinans germinabit: ſupple dei filiuȝ: et exultabit videlicet in ei9 natiuitate et ꝑtu cōtra morē aliarū mulierū q̄ in ꝑtu triſtātur et dolēt ſcđm illud Jo. xvi. Mulier cū parit triſtitiaȝ hȝ:ſed de iſta canit eccl'ia. Duȝ paris et gaudes. Maria ergo germinans in filij dei conceptione germinabit in eius natiuitate:et exultabit: videlȝ ſuꝑ redemptione humani generis:et ſuꝑ aduētu filij dei. De quo ſubdit ꝓpheta. Ipſi videlicet patriarche et prophete videbūt gloriā dñi.i.glorioſū eius aduentuȝ:hoc tñ obſcure et ſub vmbra. Vel ſic ipſi ſcilicȝ iudei et fideles:qui erunt tempore aduentus chriſti in carnē videbūt gloriā dñi et decorem dei noſtri. Nam eū viderunt apl'i et alij diſcipuli oculis corporeis: ꝙtū ad humanitatē:et oculis mentis:ꝙtuȝ ad diuinitatē ſm illud Joh. .i. Vidim9 gloriā eius gloriā quaſi vnigeniti a patre. Item viderūt gloriā ei9 in miraculoꝝ opatiōe in reſurrectiōe ⁊ aſcēſiōe. Silr gentiles poſtea ad fidē cōuerſi viderūt gloriā eius in miraculis: que faciebāt apl'i in nomine ipſius.

¶ Moraliter. Tunc letātur deſerta et exultat ſolitudo qñ aīa peccatrix: q̄ fuit deſerta a deo:ſicut et ipſa deſeruit ꝑ peccatū incipit redire ad eū ꝑ penitētiā:incipit āt florere quaſi liliū qñ incipit habere bonū et ſctm̄ ꝓpoſitum. Germinās aūt germinat:qñ deducit bonū ꝓpoſitū ad bonā opationē. Et tandē exultabit: ſcȝ i celo:q2 tūc videbit gloriā dñi et decorē dei ſui. Eſ.xxxiii. Regē i decore ſuo videbūt: vcȝ bri

¶ Sc̄do iſte liber ſcriptus eſt foris q̄ntū ad nouū teſtamētū in quo inuenim⁹ ſcriptū Jo.i. Uidim⁹ glīa; ei⁹. interl.i.maieſtatē eius p hūanitatē in qua docuit ꝛ miracula fecit: ī qua trāſfiguratus eſt: et in qua reſurrexit. Gloriā: non quidem vt cuiuſlꝫ ſancti: ſed quaſi vnigeniti a patre. Sic tn̄ ꝙ ly q̄ſi non ſit nota ſſīlitudinis ſed expreſſio veritatis: vt dicit dn̄s Hugo cardi. Uidim⁹ inq̄ illū hoīem plenū gr̄e ſm hūanitatis ꝛ veritatis ſm deitatem. Fuit ergo ipe xp̄s plenus gr̄e et ỽitatis ſm vtrāqꝫ naturam Nam ſꝫ naturā diuinā cōſtat ꝙ erat plenus gr̄e ꝛ veritatis Jmmo ipe eſt fons indeficiēs oīs gr̄e et veritatis: ſm illud Eccl'i.xxiiij. Jn me oīs gr̄a vite ꝛ veritatis. Sil'r ſm naturā hūanā fuit plen⁹ gr̄e ꝛ ỽitatis qꝛ in ipo vniuerſaliter et pfecte fuerūt oēs gr̄e ꝛ veritates. Ceteri eñ ſancti habuerūt ſpiritum ad mēſuram: ſꝫ ipe ſine mēſura: Alij eñ acceperūt ſpiritum a deo ad hoc vel illud. ỽbi gr̄a. Moyſes ad māſuetudinem. Dauid ad hūilitatem. Abrahā ad hoſpitalitatem: et ſic de alijs: ſed xp̄s ad oīa. Ergo merito dr̄ plenus gr̄e ꝛ veritatis. O ſi ita ſit glorioſum videre xp̄m i terris adhuc ambulantem ꝛ infirmū quid erit videre eū immortalem in celis ꝛ ſedentem ad dexterā dei patris Sed audiāt miſeri peccatores illō Eſaie ỽbū.xxvi.c. Tollat impius ne videat gloriam dei.

R ¶ Jtem nota ſup illo ỽbo vidim⁹ gloriā ei⁹ quaſi.ꝛc. ꝙ mlt'i pn̄t dicere Uidim⁹.ꝛc. ¶ Primo nāqꝫ angeli pn̄t dicere de xp̄o Uidim⁹ glīam ei⁹ ſcꝫ gloria diuinitatis cōiūctā humanitati. Unde ꝛ ipam xp̄i natiuitatem nunciauerūt paſtorib⁹ Lu.ij. ¶ Sc̄do demones pn̄t dicere, vidim⁹.ꝛc. Nā vt dicit Ber. ſuper illo verbo Jone.i.c. Propter te orta eſt ſup nos hec tēpeſtas. Lucifer cognouit naturā humanā peruenire ad hāc dignitatem vt tandem eſſet deus: et per ɔn̄s ꝙ ſic deberet exaltari ſupra totam naturā angelicā: ideo inuidit homini ꝛ eum temtauit. ¶ Tertio patriarche pn̄t dicere, vidimus.ꝛc. vt Noe ī arcu celi. Abraham in illa promiſſione Jn ſemine tuo bn̄dicētur oēs gētes. Jacob in ſcala. Joſeph in expoſitione ſomnij pīcerne pharaonis de trib⁹ ppaginib⁹ vitis. ¶ Quarto prophete pn̄t dicere, vidimus.ꝛc. Sicut Eſaias q̄ dixit Ecce ỽgo cō. Jtem ſicut Hieremias qui dicebat. Ecce dies veniunt dicit dn̄s.ꝛc. Jtem ſicut Aggeus q̄ dicebat. Adhuc modicū.ꝛc. ¶ Quinto apoſtoli pn̄t dicere, vidimus.ꝛc. ꝑut ipſe xp̄s eis dicebat Bea

ri oculi q̄ vidēt que.ꝛc. Itē ſi-
bylle pn̄t dicere. Uidim⁹ gl'iaꝫ
ei⁹.i.gl'iam dn̄ice incarnatio-
nis. Et hoc eſt qđ canit eccl'ia.
Eſaias cecinit: ſynagoga me-
minit nūq̄ tn̄ deſinit eſſe ceca
Si non ſuis vatib⁹ credat vel
gē.ſibil.vſſ.hec pred. Infelix
ꝓpera(ſcꝫ ad fidē)crede vel ve
tera cur dānabe.gens miſera
Quem docet littera: natū cō
ſidera ipm ge.puerpera.

L ¶ Modus aūt quo hec in
carnatio facta eſt patere pōt
in rebus naturalib⁹: et preſer
tim in arbore que dr ficulnea
Eſt autē ficulnea parua ficus
per quā ſignificatur beata vir
go ꝓpter multa. ¶ Primo:
qꝛ ficus eſt arbor multū fru-
ctifera intātū ꝙ bis vel ter in
anno ꝓducit fructū nouū: et
vno matureſcēte alius oritur
vt dicit Catholicon: propter
qđ dr ficus a fecūdus fecunda
Sic et virgo maria fuit valde
fecūda in fructu: tū qꝛ attulit
nobis illū fructū ꝑcioſiſſimū
ieſum xp̄m: de quo Lu.i. Bn̄-
dictus fruct⁹ vētris tui. Tum
qꝛ in omi actiōe ſua delibera
ta merebatur ordināo ſe ꝛ ſua
totaliter in deum.

M ¶ Unde ſm dn̄m Antho
ninum florētinum i ſūma ſua
pte.iiij. Ipſa btā vgo ex quo
cōcepit dei filiū vt nichil in ea
eſſet qđ nō eſſet ad dei honorē
et laudē. Qñ aliquā vocabat
ſolita erat dicere Deo grās.
Et idem rn̄debat ſi ab aliquo
vocaret. ¶ Scđo: qꝛ ficus cū
a vēto pellit tūc emittit groſ-
ſos ſuos ſcꝫ botros: vt habet
Apoc.vi. Ita ꝛ vgo maria cū
moueretur a vēto illo magno
vocis angelice Aue grā p.ꝛc.
tūc emiſit groſſum ſuū.i.cōce
pit dei filium dicēdo angelo.
Fiat michi ſm v.t. ¶ Tertio
qꝛ ficus eſt arbor valde hūilis
que nō multū exaltat ſed val-
de dilatat. Ita et vgo maria
non fuit exaltata p ſupbiā: ſed
dilatata p charitatē et ſubuē-
tionē. Ipa ei ſubuenit pericli
tātib⁹ in mari: et neceſſitatem
patiētib⁹ in omi parte mūdi:
adeo vt nō ſit locus q̄ ſe abſcō
dat a calore eius: a calore inq̄
ſue ardētiſſime charitatis quā
gerit ad nos. Hec eſt igitur fi
culnea illa de qua Lu.xxi. Ui-
dete ficulneam.i.cōtēplamini
mariā: cū eni emittit groſſos
ſuos ſcitis qm̄ prope eſt eſtas
Tūc ergo Marie emiſit groſ
ſum ſuū qñ cōcepit i ſuo vtero
dei filiū: que qdē emiſſio groſ
ſi fuit ſignū eſtatis.i.plenitu
dinis grāꝫ: de qua Gala.iiij.
At vbi venit plenitudo tēpo-
ris miſit deus.ꝛc.

N ¶ Uel dic ꝙ ficulnea ſigni
ficat xp̄m: tū qꝛ ficulnea hꝫ fo-
lia ad ſiītudinē man⁹ hūane
formata. Sic et xp̄s hītu inuē
tus eſt vt hō: vt hr̄ Philip.ij.
Tū qꝛ ficus ex quo incipit fru
ctificare non ceſſat vſq̄ ad hye

mem fructū afferre. Sic ⁊ xp̄s ex quo fuit cōceptus non ceſſauit mereri vſq ad mortē. Tū q꜡ ficus aliquādo ex nimio gelu videtur totaliter areſcere: intantū ꝙ q̄ſq rami eius moriuntur; ſed ſuccedēte eſtate reuiuiſcūt ⁊ pullulant ei⁹ radices. Jta ⁊ xp̄s mortu⁹ in cruce reuiguit in reſurrectiōe: q꜡ radix vite ipſi⁹ non erat mortua: vꝫ diuinitas vel eius aīa

O ¶ Moraliter ficus eſt religioſus. Sicut ergo quedam ficus ſunt que tantū afferunt folia: ſicut ille que ſunt in regione frigida plantate. Alie aūt afferunt copioſum fructū quēadmoduꝫ ille que ſunt in terra calida. Jta ⁊ boni valde ꝓficiūt in religione: et fructū afferūt centuplum. Mali aūt valde deficiūt: afferunt quidā folia habit⁹ religionis ſed nō fructificāt. Et hoc eſt qđ dicit Auguſtinus: et recitatur diſt. xlvij. q̄tūlibet. Sicut inq̄t difficile ſum expertus meliores q̄ꝫ qui in monaſterio profecerunt. Jta non ſum deteriores expertus q̄ꝫ qui ī monaſterio defecerūt. Et hoc eſt quod dicitur Apoca. xxij. Juſtus iuſtificetur adhuc: ſcꝫ peramplius in religione: et qui in ſordib⁹ eſt ſordeſcat adhuc .i. peramplius ī religione. Hoc eſt etiā quod dicitur Hier. xxiiij. Ubi legitur ꝙ dn̄s oſ̄dit Hieremie duos calatos ficuū: vnū plenum ficubus bonis: aliū vero plenū ficubus malis. Et cōſequēter dn̄s queſiuit quid videret. Cui ille. Uideo ficus bonas, bonas valde: et ficus malas, malas valde: intātū ꝙ nō pn̄t comedi q꜡ male ſunt. Sic ergo bone ſunt illi q̄ ꝓficiūt in religiōe q̄ valde ſūt boni reſpectu illoꝝ q̄ ſunt ī ſeculo: ſed ficus male ſūt illi q̄ male viuūt in religione q̄ ſunt deteriores ceteris parib⁹ his q̄ ſunt in ſeclo male viuētes. Et ſic pꝫ. ⁊c.

Terti⁹ liber dꝫ ſc̄tificationis ſacralis q̄ ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptē. Unde ſub quīto ſigillo adhuc inuenim⁹ vnuꝫ aliud ſecretum: qđ eſt tale.

P ¶ Quicūq ꝓmouet aut ꝓmouere ꝓcurat aliquē indignū ad ſacros ordines ſiue ad eccl'iaſticū bn̄ficiū, talis incurrit mortale pctm̄. Jſtđ ſecretū ponit doc. ſan. iiij. ſentē. diſt. xxiiij. q. i. art. iii. q. iiij. Quod q̄dē ſec. apitur duplici claue.

¶ Prio q̄dē claue figuratiue declaratiōis. Legit ei Nūe. xi ꝙ cū dn̄s cōſtituiſſet moyſem ſup ppl'm ſuū: cōqueſt⁹ eſt ple apud dn̄m ip̄e Moyſes dicēs ſe nō ſufficere ad regēdū tātaꝫ ppl'i multitudinem. Cui dn̄s. Cōgrega inq̄t mihi .lxx. viros de ſenioꝛib⁹ iſrael q̄ ſint boni teſtionij: et q̄ ſint magr̄i ī ſcīa exercitati. Qđ cū feciſſet moyſes, tunc dn̄s tulit de ſpū q̄ erat ī ip̄o moyſe dās .lxx. viris

Et loquitur ibi dñs de ſpũ ſancto q̃ erat in Moyſe per ſummam gr̃az qui datus eſt aliis lxx. viris: ſine tñ diminutione ſpũs qui erat in Moyſe: ſicut candela ſine ſui luminis diminutione lumen multis miniſtrat. Ita ⁊ illi illumiati ſunt a deo ſicut Moyſes vt debite poſſent regere populum.

Q ¶ Ad ꝓpoſitum. Moyſes dux popl̃i ſignificat ep̃os et maiores eccleſie prelatos: qui vidẽtes ſe non ſufficere ad regẽdum totũ populũ eis ſubditum: tũc debẽt aduocare coadiutores: cuiuſmodi ſunt archidyaconi: decani: curati ⁊ vicarii q̃ ſint boni teſtimonii coram deo ⁊ hoĩb⁹. i. bone fame et qui ſint magiſtri. i. in ſciẽtia exercitati q̃tum ſcȝ officiũ aut beneficiũ requirit. Et talibus debet impartiri partem ſollicitudinis ſue: et ꝓuidere vni tali de tali officio vel beneficio: et alteri de alio. Et non cõmittere curã aiaꝝ viris illiteratis diſcolis ⁊ ſcãdaloſis: ſicut pleriq̄ facere ſolent non niſi in dãnationem aiaꝝ ſuaꝝ et eoꝝ quos ꝓmouẽt ad talia

¶ Item ad hoc ꝓpoſitum facit illud qđ legitur Exo. xviii. Ubi Jetro ſocer Moyſi vidẽs ꝙ nimio labore premeret ipſe Moyſes in iudicãdo populũ qꝛ a mane vſq̄ ad veſperã ſtabat in cathedra iudicans querelas ⁊ cauſas populi. dixit et ꝙ ſtulto labore cõſumebatur eo ꝙ tm̃ negociũ erat ſupra vires ſuas. Sed ecce (inquit) q̃d facies: ꝓuide de om̃i plebe viros ſapiẽtes et timẽtes deum in quib⁹ ſit veritas ⁊ qui oderint auariciã: ⁊ cõſtitue ex eis tribunos. i. qui preſint vni tribui: et cẽturiões. i. qui preſint centũ: et quinquagenarios. i. qui preſint quinquaginta viris: et decanos. i. q̃ preſint decem viris: qui iudicẽt populũ omni tẽpore: q̃cq̃d aũt maius fuerit ⁊ arduũ referent ad te. Et eſto in populo in his que ad deũ pertinẽt ſcȝ orãdo pro populo: vel accedẽdo ad dñm pro populo: et volũtatẽ ipſi⁹ audiẽdo ꝓ populi directione O vtinã bene practicarẽt noſtri prelati hãc hiſtoriã ſeu figurã. Quis ergo moyſes plenus ſollicitudinib⁹ importabilibus niſi maiores eccl̃ie prelati: qui habẽt iudicare populum ſuũ dupliciter: vcȝ i foro interiori ⁊ exteriori: et preſertim in certis caſib⁹ ſicut fit in curiis epoꝝ. Et qꝛ non pñt oĩbus cauſis ⁊ litigiis intẽdere nec oĩm ſubditoꝝ ſuoꝝ cõfeſſiões audire: nec ſil'r ſacramẽta eccleſiaſtica ſingulis dare. Hinc eſt ꝙ debẽt eligere: et ad hanc ſarcinã ſupplẽdam promouere viros idoneos in quibus ſint quattuor preallegata

R ¶ Primũ eſt ſapiã: qꝛ ſtolidi ⁊ leues morib⁹ non debẽt

promoueri: ſed tñ graues et ſenſu maturi: ideo dicit Pro uide viros ſapiētes. ¶ Secūm eſt timor dñi: qꝛ per timorem dñi declinat oīs homo a malo. Potiſſime aūt debēt ꝓmoueri in eccl'ia viri deū timētes qꝛ niſi timeāt deū cum non timeāt ſubditos de facili poterunt labi ī varia pctā: ideo ſubditur Et timētes deū. ¶ Tertium eſt ꝟitas. i. cognitio ꝛ peritia ſacraꝝ litteraꝝ ꝙtū eoꝝ officiū reqrit: qꝛ ſi ſint ignari et imbecilles non poterūt ſubditos inſtruere: neqꝫ circa agēda neqꝫ circa credenda. ſed de eis implebit illud xp̄i ꝟbum Math. xv. Si cecus ceco ducatum preſtet: am. in f. c. Et ideo ſcribit Malach. ij. ꝙ labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciam et legem de manu eius requirent vcꝫ ſubditi. Et nota ꝙ dicit de manu ꝛ nō de corde vel de ore qꝛ ipſi debēt hr̄e legē dñi non ſolum ī intellectu ſpeculatiue aut ī ore bene dicēdo: ſed ī manu bene operādo, et bonū exēplum ſubditis oſtēdēdo: propterea ſubdit In qb' ſit ꝟitas ¶ Quartū eſt vitatio cupiditatis: qđ notat cū dr̄, qui oderint auariciā: qꝛ prelat' auarus de facili efficitur ſimoniacus qđ valde cauēdū ē ī eccl'ia Propterea dixit dñs Moyſi Deut. xvi. Conſtitues iudices et magr̄os. i. ſciētificos viros non accipiētes pſonā neqꝫ munera. Sꝫ qđ ſignat ꝙ maiores cauſe erāt ad moyſen referēde Minores vero cauſe poterāt per illos iudices ſubalternos termiari, niſi ꝙ epi ꝛ maiores ꝑlati pñt abſoluere de maioribus crib' et cēſuris. Inferiores aūt: ſcꝫ curati a minorib' ſcḋm ꝙ iura ꝑmittūt ꝛ inſtituta ſynodalia: qꝛ plura cōmittūt curatis ī vna dyoceſi ꝙ̄ ī alia. Pro maiorib' aūt caſib' dñt ipſi curati ſubditos ſuos remittere ad moyſem. i. ad ep̄m Sed qđ ſibi vult ꝙ dñs ī predicto paſſu Nūeri. xi precepit Moyſi vt cōgregaret. lxx. viros ſeniores: qb' daret de ſpū ſuo niſi ꝙ illi q ꝓmouētur ad ſacros ordines: vel q preficiūt ad curā aiaꝝ dñt eſſe ſenes etate ꝛ moꝝ grauitate: Unde ꝛ in primitiua eccl'ia null' efficiebat ſacerdos ante. xxx. annuꝫ cōpletū: neqꝫ dyaconus ante xxv. vt habet di. lxxvij. c. Eps et. c. ſequēti qđ incipit In vetere lege. Ad ſubdyaconatū ꝟo nullus ꝓmouebat ante. xx. annuꝫ vt habet di. xxviij. de his. Nūc aūt citius ꝓmouētur: eo ꝙ breues dies hoīs ſunt.

¶ Scḋo iſtḋ ſecretū aperitur, claue auctoritatiue ꝓbatiōis. Paulus em̄ ſcribēs Thimotheo diſcipl'o ſuo, iam tū ep̄o mādat ei di. Man' nemini cito impoſueris. i. Thi. v. i. non cito ordies vt expo. dñs Hug. Ex qua auctoritate trahitur

q epi multũ diligēter dñt exa
miare pſonas quas pmouēt.
In cui⁹ ſignũ dñs multũ pro
bauit Petrũ ātequā nanc ecclie
ei cõmitteret q̃rẽs ab eo. Pe-
tre amas me? Joh. vlti. Pro
pterea iura mādāt epis: vt hr
di. xxiiij. Qn. q qñ eps vult ce
brare ſacros ordines/tūc oēs
q ordinādi ſūt dñt euocari fe-
ria. iiij. ante ipaz ordinationē
et tunc eps debet eligere aliqs
ſacerdotes ꝛ litteratos viros
q ordinādoꝝ vitā/gen⁹ et eta
tem/patriā et locũ vbi educa
ti ſunt inueſtigent diligenter.
Item ſi bene litterati: ſi ſuffi-
ciēter inſtructi i lege dei dili-
gēter attēdāt. Et qꝛ tales exa
minatores ſūt qñqꝫ cupidi: et
ſub vmbra alicui⁹ doni ſatis
leuiter aliquos exaiant: ideo
ſubdit in dicto. c. Ipi aūt qb⁹
cura cõmittit faciēdi ſup. exa
men cauere debēt ne aut fauo
ris gr̃a aut cuiuſcūqꝫ muneris
cupiditate illecti a vo deuiēt
vt indignũ et min⁹ idoneũ ad
ſacros grad⁹ ſuſcipiendos epi
manib⁹ applicēt. Qꝛ ſi aliter
fecerit: et ille q indigne acceſſe
rit ab altari remouebit: et illi
qui donũ ſpūſſet vēdere cona
ti ſunt corā deo iam cõdēnati
eccliaſtica dignitate carebunt
qꝛ vt dicit glo. ipſo iure ſuſpē
ſi ſūt. Patet ergo q̄ grauiter
peccāt pmouētes ſeu pmoue
re pcurātes indignos: et qui
tā leuiter atqꝫ non niſi de pue

rilibus eos examināt: vtpote
de cātu: de lectura: de dñsque
pars. Sed pro ampliori de-
claratione huius materie hic
inſerūtur tres veritates.

S ¶ Prima igitur veritas
Cõſulti⁹ multo foret paucos
idoneos tm̃ ad ſacros ordines
pmoueri q̄ eccliam imbecilli
bus ꝛ ignaris repleri. Patet
iſta vitas: qꝛ p hoc q multi il
litterati ꝛ inſufficiētes pmo-
uentur min⁹ reueretur ſtatus
eccliaſticus: et min⁹ appreciā
tur litterati ꝛ idonei: qꝛ vt hr
in decre. di. xciij. legim⁹. Dya
cones paucitas honorabiles
preſbyteros turba cõtēptibi-
les facit. Omne em̃ qd rarũ eſt
plus amplectit. Et datur ibi
exēplum de pulegio qd apud
indos cari⁹ eſt pipere: et hoc
pp̄ter ſui raritatē i terra illa.
Eſt aūt pulegiũ quedā herba
que fugat pulices: que nõ pōt
creſcere in India pp̄ter ſolis
nimiũ ardorē. Creſcit aūt cõ-
peten: er in locis temperatis.
Et hoc ē qd dicit poeta cato.
Quod rarũ carum: qd cõe eſt
vile putato. Sed forte dices
q ſi tm̃ digni pmouerentur:
tunc paucos haberet eccleſia
ſacerdotes. Reſpõdet tibi do-
ctor ſctūs. iiij. ſentē. di. xxiiij.
q. i. art. iij. q. iiij. q melius eſt
habere in ecclia paucos mini
ſtros ꝛ bonos q̄ multos ꝛ ma
los. Et hui⁹ ſententie eſt decre
tum di. xxiij. Tales. Ubi dr ſic

Tales ad miniſterium eligan tur clerici q̄ digne poſſint dñica ſacramēta tractare me liꝰ eſt em̄ dñi ſacerdotiū pau cos habere miniſtros qui poſ ſint digne opus dei exercere q̄ multos inutiles qui onus graue ordinatori adducāt qđ intelligitur ſcđm glo.qñ ordi nator ſcienter tales ordinat.

T ¶ Scđa veritas. Sim pliciter melius eſt pficere ad eccleſiaſticā dignitatē virum ſufficienter doctū ⁊ bone con uerſatiōis q̄ multum lfatum peruerſe conditionis : patet iſta veritas: q: littere parum iuuant ad regimē aiarū qñ ſi mul non concurrit bona vita cuiuſmodi ſūt illi de quibus xp̄s in euāge. Math.v. Dicūt ⁊ non faciūt: quinnimo illi qui pu erſe viuūt ⁊ ſcādaloſe: q̄tū cunq ſint docti: nichilominꝰ valde nocent cetui fideliū ſm Augu. ⁊ recitatur diſt. lxxxiij Nemo vbi ſic ait. Nemo quip pe nocet in eccl'ia dei ampliꝰ q̄ qui peruerſe agens nomen vel ordinem ſcītatis ⁊ ſacer dotis habet delinquētem nā q hūc redarguere nullus pre ſumit ⁊ in exemplū culpa ve hemēt̄ extēdit̄. qñ p reuerētia ordinis pctōr honorat̄. Ep̄s igit̄: qui talium crīa non cor rigit: magis dicendus eſt ca nis impudicus q̄ ep̄s hec ibi.

T ¶ Tertia veritas In col latione beneficiorum pre ferendi ſunt magis idonei q̄ tūcūq extranei aut pauperes exiſtant cōſanguineis aut no bilibꝰ minus idoneis. Patet iſta veritas p btm̄ Tho. quoli beto.iiij.q.xv. vbi dicit q̄ pre ferre cōſanguineū aut nobilē magis idoneo ptinet ad per ſonarum acceptionē quā pro hibet beatus Jaco. in.ij.c.ſue canonice. Propterea dī Hie. ⁊ recitat̄. viij.q.j. moyſes. q̄ cūmoyſes voluit ſibi ſubſtitue re ſucceſſorē elegit extraneū ex alia tribu: vꝫ ipꝫ ioſue vt ſig naret principatū in pp'lo nō ſanguini deferendū eſſe ſed vi te: hec ille. Jtē Johā. euāgeli. fuit maxime idoneus ad curā eccl'ie vniuerſalis ⁊ tñ q: cōſā guineꝰ xp̄i erat ſm carnē: ipe xp̄s ptulit ei petrū ad regimē eccleſie: ergo a fortiori ſi ep̄s habeat aliquē cōſāguineū nō debꝫ eū pficere alteri magis extraneo in collatiōe bñficii ⁊ idem iudiciū eſt de nobili re ſpectu non nobilis magis tñ idonei. Sed pch dolorm ulti moderni p̄lati nō q̄rūt eos in eccl'ia colūnas erigere: quos plꝰ cognoſcūt eccl'ie pdeſſe: ſꝫ quos vel ipi amāt: vl' quorū obſequijs ſūt deliniti: puidēt em̄ amicis vl' famulis: puidēt pſonis ⁊ nō eccleſijs. Caueāt ergo ſibi a cetero a tali abuſu ⁊ peniteant de cōmiſſis ſi velit ad gloriam peruenire eternā quā nobis concedat.⁊c.

Sermo .xxix.

Uidi librum ſcriptū int⁹ ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptē Apo.v. Beat⁹ Johā. vidit triplicē librum: videlicet
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

B ¶ De p̄rio libro ſcribitur Math .j. Liber gñatiōis ieſu chriſti. In cui⁹ quidē libri ca. xxix. Legitur ꝙ iechonias genuit iechoniā. Pro quo notādū ẜm glo. ordi. ẜm btm̄ Hieronymū dñm car. de lyra ꝛ fereme ẜm oēs expoſitores pret Auguſt. ꝙ fuerūt duo appellati hoc nomine Iechonias: ſcʒ maior ꝛ minor: ſeu pater ꝛ filius: q2 ſi eſſet idē iechonias qui bis numeraret: ſcʒ in fine p̄cedentis teſſeradecadis: ꝛ in principio ſequētis. Iā nō eſſēt xlij. p̄res in genealogia ſaluatoris: ſed tm̄ .xlj. fuerūt ergo duo quorū vn⁹: ſcʒ pater ponit in fine p̄cedētis teſſeradecadis: ꝛ alius: vcʒ filius in p̄ncipio ſequētis teſſeradecadis Et nota ꝙ teſſeradecadis idē eſt ꝙ .xiiij.

B ¶ Iſtis ergo ſuppoſitis veniēdū eſt ad nois interpretationē iechonias igit dupliciter interpretat: vcʒ preparatio dñi ꝛ ſic fact⁹: ſit ergo p̄ria interpretatio ꝑ noīe p̄ris: de qua dictū eſt in precedēti ſermone. Scđa aūt ſit ꝑ noīe filij: qui ſiłr dictus eſt iechonias: id eſt ſic factus. Hec igitur interpretatio cōuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet
Iheſu xp̄o.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

C ¶ Primo igit xp̄s pōt dici Iechonias .i. ſic fact⁹: ſcʒ q̄tū ad hūanitatē: q2 ẜm diuinitatē nō eſt fact⁹ nec creat⁹ ſed genit⁹, ſupple a p̄re cui eſt equalis ꝛ coetern⁹. Et ideo in ſymbolo athanaſij dr̄ ſic fili⁹ a patre ſolo eſt nō factus nec creatus ſed genit⁹. Et ideo arrius cōdēnatur: qui dt ip̄m factū ꝛ eſſe de numero rerū creatarū ſicut ptʒ in hiſtoria triptita In qua etiā legit. ꝙ ip̄e arri⁹ crepuit ꝛ inteſtina ſicut ꝛ iudas incōſtantinopoli effudit Sed tn̄ ip̄e chriſt⁹ q̄tū ad humanitatē dr̄ factus: ẜm illud Johan .j. Uerbū ca. fa. eſt ꝛc. Itē ap̄ls. gal. iiij. dt. ꝙ de⁹ miſit filiū ſuū factū ex muliere: factū ſub lege vt eos q̄ ſub l. e. red. Sic etiā eſt fact⁹ vt de p̄ua q̄titate ad magnā creſceret. Ipſe igit xp̄s ẜm hūanitatē eſt factus ſic multipliciter

D ¶ Primo eīn ē fact⁹ ſic latenter in ſua incarnatiōe in q̄ ei⁹ diuinitas latuit demōes q2 vt ha. j. Cor. ij. Si cognouiſſet nūq̄ dñm glīe crucifixiſſet qđ xbū expo. glo. interl. ꝛ ſiłr ordi. de demonib⁹ q̄ ꝛ ſi

dubitauerit xp̄m eſſe deū non tñ certitudinalit̄ hoc cognouerunt alias non ꝓcuraſſent eū crucifigi:p quē ius ſuū ꝑdituri erant qḋ in mūdo prius habebāt. Unde q̄dam doctor dt ſic. Cū inq̄t videret inimic⁹ dei filiū ex maria eue vtiq̄ꝫ filia:p tanta ꝓcreatū miracula ſecū vt arbitror hec voluebat. Quis eſt iſte q̄ huc ingreſſus eſt mūdū me neſciēte? Noui q̄dem ꝙ ſit de femina nat⁹:ſed neſcio vnde conceptus. Adſtat ecce mater:ſed inueſtigare nō poſſum q̄s ſit pr̄. ꝑtū video:ſꝫ naſcentē nō agnoſco. Et qḋ acceſſit ſtupori meo:inconſueta lege pariēdi etiam edito filio mater exultat vt virgo. Cūq̄ nichil ei de infantia deſit:nulla tñ illi velut infantie corruptio exiſtit. Pannis obſitus ſordet. ſed celū illi radio ſtelle letioris arridet. Sed ⁊ in honorē ipſius angeli ei miniſtrantes inter ſydera terraſq̄ꝫ cōcurrūt ⁊ exultātes ān̄ciāt quā nō intelligo nouitatem. Ergo ne forte eſt de⁹ iſte quē nullū pōt delictū maculare? Sꝫ ſi deus eſſet: quomō femi nei ꝑtus indignitates ſuſtineret:quomō cunis panniſq̄ꝫ cōtētus eſſet:quis credere poſſit in deo vagitus infantie? Cui audienti ridiculū nō ſit: deū femineo nutriri lacte? Poſt omnia ecce etiā eſurit. cū eſurire deum nulla perſuadere rō poſſit. Ignorabat ꝗ diabolus ꝙ xp̄m infantie nutrimēta perferre ⁊ vt hoīem eſurire non erat fragilitatis corporee ſed ſacramentum celeſtis gratie. Illū itaq̄ꝫ cōgreſſū ꝑt⁹ femineus aiabat preſumere:ſꝫ pientis virginitas deterrebat eū in corde:hec ille. Et ita ꝑꝫ ꝗ latēter dei fili⁹ fact⁹ eſt homo. Scḋo dei filius eſt fact⁹ ſic:vcꝫ hūiliter in ſua natiuitate:qū ſcꝫ ꝑuulus nat⁹ eſt nobis:vt ha. Eſaie. ix. Unde de hac factiōe ſcribit .ij. Cor. viij cū eſſet diues ꝓpter nos egenus factus eſt:ſcꝫ in ſua natiuitate. Nā tūc adeo egen⁹ factus eſt ꝙ mater ei⁹ maria pānis eū inuoluit ⁊ reclinauit eū in preſepio cuius cauſa ſubdit:q2 nō erat ei loc⁹ in diuerſorio Luce.ij. Sup quo admiratiue loquit̄ Ber. dicēs. Ubi aula regia vbi lectus eburne⁹ Ubi lectiſternij molities: vbi tapeta ſerica: vbi baronū cōmitiua ⁊ ſic de alijs. Tertio dei fili⁹ eſt fact⁹ ſic:vcꝫ nobis ſimilis cōuiuendo ⁊ cōuerſando. Phil.ij. habitu .i. exteriori conuerſatione inuentus eſt vt homo. Propterea tunc cū deambularet ſup terram poterat dicere illud Pſal. Similis factus ſum pellicano ſolitudinis: ſcꝫ ieiunando .xl. diebus in deſerto ſeperatus a comuni hominum conſortio ſed deinceps factus ſum ſicut

paſſer ſolitari⁹ in tecto. Paſ
ſer eñi dr eſſe ſolitarius in or=
dine ad alias aues qr nõ libẽter
cum eis volat: eſt tñ cõis illis
de ſua ſpecie ꝛ libenter cõuer
ſatur circa domos ita vt qua=
ſi videat domeſtic⁹: ꝛ ꝓpter
ea dr ſolitari⁹ in tecto. Sic
ꝛ xp̄s nichil cõmune habuit
cũ demonib⁹: ſed bene cũ hoi=
bus q̄ ſunt ſue ſpeciei cũ q̄bus
familiariter tanq̄ vn⁹ ex eis
cõuerſabat. Nã cõuerſabatur
cũ bonis vt eos ſemꝑ in boni
tate foueret: cũ malis aũt vt
eos ſuo exẽplo ad virtutẽ alli
ceret. Male ergo loquebant
de eo iudei dicentes ad ap̄los
Quare cũ publicanis et pec=
catorib⁹ mãducat ꝛ bibit ma
giſter veſter? Marci. ij.
E ¶ Scd̄o dicta interp̄ta=
tio cõuenit viro iuſto q̄ meri
to põt dici iechonias .i. fact⁹
ſic: et hoc tripliciter. Primo
fact⁹ ſic: ſcʒ mollis ꝑ compaſ
ſionẽ cordialẽ vt poſſit meri=
to dicere cũ Pſalmi. Factũ
eſt cor meum tanq̄ cera lique
ſcẽs in medio vẽtris mei. Si
cut enim cera ad preſentiã
ignis cito liqueſcit ꝛ emole=
ſcit. Ita ꝛ cor iuſti ſtati emol=
leſcit quando ponit corã ocu
lis memoriale paſſionis xp̄i.
Secundo iuſtus dr factus ſic.
vcʒ exẽplaris per exteriorem
cõuerſationem. Non enim ſa
tis eſt iuſto q ſit bonus inte=
rius ſibi niſi etiam ſit bonus
exterius alijs verbo ꝛ exem=
plo eos ad bonum virtutis ꝛ
ad deum trahendo. Et de hac
factiõe loquitur Apo. j. Cor.
iiij. Spectaculum facti ſum⁹
mũdo nos ſupple iuſti ad qd̄
quidem ſpectaculum reſpici=
unt mali vt inde ſumant ex=
emplum virtutis. Potiſſime
autem iſtud verbum intelli=
gitur de eccleſiaſticis ꝛ reli=
gioſis qui ſunt ſpectaculum
aliorũ: videlicʒ laicorum: qr
vt dicit Bernardus laici q̄c=
quid vidẽt Eccleſiaſticos ope
re adimplere credunt eſſe lici
tum ꝛ culpa carere. Tertio iu
ſtus dicitur factus ſic: videli
cet tanq̄ ſurdus ꝛ mutus con
tra cõuitium ꝛ oblocutionẽ.
Debet enim iuſtus fingere ſe
non audire conuitia, ꝛ ma=
ledicta que contra eum lo=
quuntur mali ꝛ iniuſti more
illius patientiſſimi ꝛ ſanctiſ=
ſimi regis dauid qui dicebat
in Pſal. Factus ſum ſicut ho
mo non audiẽs: ſcʒ detractio
nes ꝛ vituperia que cõtra me
iniuſte proferunt iniqui: ꝛ fa
ctus ſum tanq̄ ſicut homo nõ
habens in ore ſuo redargutio
nes. Taliter ergo factus eſt
ipſe dauid quando patienter
tulit opprobria ſemel. De
quo legitur. ij. Re. xvj. q cum
fugeret a facie abſolon filij ſui
habitaretq̄ in deſerto: venit
ſemey contra eum maledicẽs
ei atqʒ lapides proijciẽs cõtra

teu ꝛ dicēs. Egredere egredere vir ſanguinū ꝛ vir belial. Ecce nunc dedit dn̄s regnū tuū in manu abſolon filij tui. Et ecce nunc premūt te mala tua quoniā vir ſanguinū tu es.q.d.tu es vnus homicida ꝛ proditor. In his tamē oībus factus eſt tanꝗ ſurdus ꝛ mut⁹ ipſe dauid. Item taliter factus eſt ioſeph de quo habet Gene.xxxix.ꝙ cū eum grauiſſime infamaſſet vxor phutiſſaris dicens ꝙ eam opprimere voluiſſet:nichil ille reſpondit. Item cum truſus fuiſſet ꝓpter hanc rem in carcerem patiens fuit. Item factus eſt ſic xp̄s corā cayphā ꝛ pylato ꝛ in tantum vt diceret ei preſes pre nimia admiratiōe ſue patientie:nichil reſpōdes ad ea que iſti aduerſum te teſtificantur Math.xxvi. Et pylat⁹ dicebat ei, Michi non loqueris. Itē obmutuit omnino coram herode. Et hoc eſt quod dicit beatus Petrus de ipſo chriſto ꝙ cum male diceretur non male dicebat ꝛ cum pateretur non cōminabatur. Itē factus eſt ſic beatus Paulus qui dicebat de ſe ipſo:maledicimur ꝛ bn̄dicim⁹:ꝑſecutionē patimur ꝛ ſuſtinemus: blaſphemamur ꝛ obſecram⁹. Sed prohdolor hodie ſunt valde pauci tales iuſti ſuper terrā quinimo pro vno verbo volunt homines reddere tria alias videretur eis ꝙ eſſent victi ꝛ confuſi.

¶ Tertio dicta interpretatio cōpetit virgini marie q̄ merito dicitur Jechonias.i. facta ſic. Nā ipſa facta eſt ſic tripliciter. Primo facta eſt ſic humilis vt ſcꝫ mereretur concipere dei filiū. Unde ipſa de hoc laudans deum in ſuo cantico dicit ſic. Reſpexit ſuper deus humilitatem ancille ſue Luce.j. Non autem dicit ꝙ deus reſpexit pulchritudinem charitatem iuſtitiam vel virginitatē ancille ſue:ſed hūilitatē:quia per hūilitatē ſumme placuit deo pluſꝗ per ceteras virtutes:vt dicit deuot⁹ Ber. Scd̄o facta eſt exēplaris vt in ea reluceat decus omnis virtutis:quia vt dicit Hiero. Nullo virtutū genere vacauit cui angel⁹ plenitudinē grē ꝓmiſit. Et hoc ē qd̄ ipſa eadē dt Eccle.xxiiij. In me oīs ſpes vite ꝛ ꝟtutis. Tertio ipſa fctā eſt ſic ſingularis aduocatrix ꝙ null⁹ pōt gr̄aꝫ ꝑcipere niſi medio ſui:qꝛ vt dt Ber. Nichil vult de⁹ dare qd̄ nō trāſeat ꝑ man⁹ marie. Dicam⁹ ḡ ei. Eya ḡ aduocata nr̄a illos tuos miſericordes oculos ad nos cōuerte ꝛ impetra nobis veniam peccatorum ꝛ ſpiritusſancti grām ꝑ q̄.ꝛc.

Secundus liber dicitur incarnationis diuinalis Hic autem liber ſcriptus eſt

intus et foris. Intus quidem quantum ad vetus teſtamentū: in quo inuenim⁹ duo magna teſtimonia de hac glorioſa incarnatione.

¶ Primo quidem inuenimus vnā figurā q̄ habet Hie. xviii. vbi legitur ꝙ dn̄s locutus eſt ad Hiere. dicēs. Surge et deſcēde in domū figuli et ibi audies vba mea. Deſcēdit ergo Hieremias in domū figuli: q facie bat opus ſup rotā: et diſſipatū eſt vas: qđ faciebat ex luto manibus ſuis. Deinde cōuerſus fecit vas illud alteruꝫ: ſicut placuit ſibi.

G ¶ Ad ꝑpoſitū ſub metaphora figuli diſſipantis vas: et poſt ad arbitriū ſuū reedificātis deſcribitur myſteriū incarnatiōis Figul⁹ igit̄ eſt de⁹ lutū aūt hō: qꝛ ſicut lutū nichil poteſt aduerſ⁹ figulū: ita neqꝫ hō aduerſus deū. Ro. ix. Nūqd pōt figmentū ei qui ſe finxit dicere. Quid me feciſti ſic? Merito ergo poſſum⁹ dicere ad dn̄m illud Eſa. lxiiii. Et nūc dn̄e pater noſter es tu nos vo lutū: et fictor. i. figul⁹ nr̄ tu: et nos opa manuū tuarū Nūqd vere lutum ſe exiſtimabat ſanctus ille Iob: cū dicebat. Memēto queſo ꝙ ſicut lutū feceris me et in puluereꝫ reduces me. Domus aūt huius figuli preſens mūdus eſt: quā ipſe figul⁹ edificauit ab initio. Iſte igitur figulus fecit opus ſup rotā: qñ ꝑduxit naturaꝫ humanā: qꝛ ſicut in reuolutione rote vna ps ſuccedit alteri: et que modo eſt inferior ſtatī efficietur ſupior et eduerſo. Ita et in mundo iſto generatio ſuccedit gn̄ationi ſcđꝫ illud Eccl'iaſtes. j. Gn̄atio p̄terit et generatio aduenit, vn⁹ eñ dicit, regno: alius regnauit: ali⁹ regnabo: alius vo dicit, ſuꝫ ſine regno. Omōi aūt op⁹ figuli: ſcꝫ natura humana vocatur vas: qꝛ ſicut liquor cōtinetur in vaſe: ita et liquor gratie et mīe dei in humana natura. Iſte igitur figulus coquit vaſa iſta. i. hoīes igne tribulationis: et ſi qua frangantur iſto igne ꝑ impatientiā ꝓijciūtur: neqꝫ recōdūtur in domo figuli: ſcꝫ in celo. Et hoc eſt qđ dicitur Eccl. xxvii. Vaſa figuli ꝓbat fornax: et hoīes iuſtos tēptatio tribulationis. Hoc aūt vas tūc diſſipatuꝫ eſt: qñ primus hō peccauit et nos oīes in eo: et eiectū eſt vas fractum extra domū figuli: qñ Adam eiectus eſt extra ꝑadiſum terreſtrē. Nihilominꝰ tandē cōuerſus figulus ab ira ad miaꝫ fecit vas illud alterū ſicut placuit ſibi: qñ miſit filiū ſuuꝫ in terris ꝓ repatiōe hūani gn̄is Et hoc eſt qđ dicit Apo. Ro. v. Sicut ꝑ vnū hominē peccatū in hunc mundū intrauit: et ꝑ pctm̄ mors: ita ꝑ vnius hominis obedientiaꝫ iuſti cōſti

tuetur multi.ſcꝫ ꝑ chriſtū: qꝛ ergo primus hō defecit ſcḋs refecit: vt vbi ille abūdauit in malicia: iſte abūdauit in grā. Et ſicut ille genuit filios gehenne: ita ꝑ oppoſitū iſte genuit filios grē: et hoc eſt quod pretendit dicta figura.

¶ Moraliter hic figulus eſt deus pr̄: vt dictū eſt: qui ex eodē luto facit vas honoris ꝛ cōtumelie: qñ ex eadē maſſa primi pntis facit naſci filios grē et culpe: grē et gehenne. Et hoc eſt qḋ dicit Paul. Ro.ix. Nonne poteſtatē habet figulus luti ex eadē maſſa facere aliud vas in honorē: aliud in cōtumeliam.

M ¶ Vel dic ꝙ deſcendere in domū ſuā: eſt conſiderare fragilitatē carnis ſue. Dicit ergo ſpūſſctūs vnicuiqꝫ noſtrū. Deſcende in domū figuli.i.intra in tuā ꝓpriā cōſcientiā: q̄ es ſicut figulus ex parte corporis: et cōſidera ꝓpriā fragilitatē et vilitatem: vt inde humilieris qꝛ ſicut dꝛ Michee.vi. Humiliatio tua in medio tui. Nōne bene ingreſſus erat in hāc domū ille qui dicebat. Ro.vii. Quis me liberabit de corpe mortis huius? Iſtud aūt vas hūane carnis dicitur fieri ſuꝑ rotā: qꝛ idē eſt principiū et finis hoīs ex pte corporis: ſcilꝫ puluis terre ſcḋm illud Gen. iii. Terra es et in terram ibis Diſſipatur autē iſtud vas in morte ſubito dū nō ſperatur: ſed tandē deꝰ faciet illud vas alterū: videlꝫ ī generali reſurrectiōe: qꝛ de vaſe cōtumelie faciet tunc vas honoris et glorie: et tūc poterit quilibet beatus dicere illud Gal.ii. Viuo ego iā nō ego. In cuiꝰ figura dictū eſt ad Saul.i.Reg.x. Inſiliet in te ſpūs dñi: et mutaberis in virū alterū: qꝛ chriſtꝰ reformabit corpus hūilitatis noſtre cōfiguratum.c.c.ſue.

¶ Scḋo infra hunc librū inuenimus vnā ꝓphetiā: q̄ ſcribitur Eſ.xlv. vbi dicit ſic. Vere tu es deꝰ abſcōditus: deus iſrl̄ ſaluator. Per hec aūt verba ipē Eſa. ꝓphetabat de aduentu filij dei incarnē: tūc enī deus fuit abſcōditus in carne ſiue ſub carne hūana: vt dicit glo.interl. Nō enī alter videri poterat ipē deus ꝑ immenſa ſui claritate ꝛ hūani viſus fragilitate: niſi abſcōderetur ſub velamine hūanitatis. Propterea dicebat ipē dñs Moyſi Exoḋ.xxxiii. Nō poteris faciē meā videre ſcꝫ clare et nude pro ſtatu iſto: quia non videbit me homo et viuet: ſcꝫ vita mortali et corruptibile: qꝛ pro iſto ſtatu deū nemo vidit vnq̄: vt habetur.i.Io.iiii. Dicit ergo propheta. O fili vere tu es deus abſcōditus: ſcꝫ ſub humanitate: et potiſſime hoc fuit verum in paſſione: vbi tota eius potentia et diuinitas

latuit et hūanitas patuit. ſm illud Abacuk.iii. Splendor eius vt lux erit:quo ad diuinitatē:et cornua ſcʒ crucis ī manibus eius illis ſupple cornibus affixis : ibi abſcondita eſt fortitudo eius ſcʒ diuinitatis I ❡ Sequitur in dicta auctoritate. Deus iſrł ſaluator Sicut enī dicit. D.Hugo Cardinalis Chriſtus fuit ſaluator tripliciter: videlʒ actu: habitu officio. Actu quidē :quia ſaluauit mundū ſcđm qđ prędixerat angelus Math.j. Ipſe ſaluū faciet populum ſ.a p.e. Habitu vo : quia hoc nomen ieſus:quod interpretatur ſaluator impoſitū eſt ei āteꝙ in vtero cociperetur:vt habetur Luce.ii. Immo ab eterno fuit ei impoſitū. Officio aūt dicit ſaluator:quia vt habetur Lu.xix. Uenit filius hominis querere et ſaluū facere : quod pe. Aliꝰ poteſt iſta ꝓphetia expōi de ſtatu glorie vbi deus eſt abſconditus a viatoribus clare tamen viſus a cōprehenſoribꝰ quia vt habetur . i . Corin. ii. Oculus non vidit nec auris audiuit: et in cor hominis nō aſcendit que preparauit deus his qui diligunt eum. Dicāt ergo iuſti viatores et veri penitentes. O dn̄e deus vere tu es abſconditus a nobis ꝓ iſto ſtatu:ſʒ ſperamꝰ te clare videre cū fuerimus apud te.

R ❡ Aliter iſte textus poteſt exponi de ſacramēto altaris: in quo ſimul latet chriſti diuinitas ⁊ eius vera humanitas et tm̄ videntur ſpecies ſacramentales. Dicant ergo fideles. O chriſte redemptor noſter vere tu es deus verus:tamen ſub iſtis ſpeciebus abſcōditus:et hoc firma et indubitata fide credimus: ⁊ in ſignū huius te adoramus.

❡ Scđo iſte liber ſcriptus eſt foris ꝗtū ad nouū teſtamentū in quo inuenimus ſcriptū i.Ioh.i. ꝙ beatus Iohēs euāgeliſta loquēs de chriſti incarnatiōe dicit Quod fuit ab initio:qđ audiuimus:quod vidimus oculis noſtris: qđ ꝓſpeximus et manus noſtre cōtrectauerūt de verbo vite annunciamꝰ vobis : qđ exponēs D. Car.dicit ſic. Quod fuit ab initio:ſcʒ filius qui fuit ꝑ eternā generationeʒ ab initio.i.a patre qui eſt initium et origo oīm creaturarū etiaʒ filij ſui. Et hoc ē qđ dicit Io.i. In pri.i.in patre erat verbū : qđ audiuimus.i. de quo audiuimꝰ per legē ⁊ ꝓphetas ꝙ deberet ex tempore incarnari et viſibiliter in mūdo apparere:qđ vidimus oculis noſtris ſenſibiliter ad nos venientē: et inter hoīes cōuerſantē ſʒ illud Baruch.iii. Poſt hec in terris viſus eſt et cū h.cō.ē.qđ.i. quē ꝑſpeximꝰ iuſtū in opibus: veracē in ꝑdicatiōibꝰ: potenteʒ in

ſignis mirabilibus: qđ.i.quē pſperimꝰ.i. diligēti et pfecta indagatiõe inqſiuimꝰ vtrũ ip ſe eſſet de quo p̄dixerāt pphe te: et vtrũ in ipo implerentur ſcripture. Et manus noſtre cõ trectauerũt de vbo vite .i. de filio dei viuo: quē cõtrectauimꝰ manibus noſtris palpādo eiꝰ corpꝰ pꝰ reſurrectionē ſuā ❡ Et ex hoc paſſu ſumitur argumentũ: vt dt glo. q̄ nõ ſolꝰ Tho. palpauit dñi carnem poſt reſurrectionē: immo etiā alij apli eā palpauerũt. In cuius ſignũ dixit et chriſtus plr palpate ꝛ videte qm̄ ſpũs carnē et oſſa nõ hꝫ: ſicut. ꝛc. Luce vlti. Tñ ſoli Thome dictũ eſt Infer digitũ tuũ huc. Jo.xx. Et hoc ideo fuit quia ipe solꝰ dixerat ſe aliter nõ crediturūꝫ Et ita ſup. iuenimꝰ et vidimꝰ ſicut audieramꝰ ſm illud pš. Sicut audiuimus ſic vidimꝰ et hoc idē qđ audiuimꝰ ꝛ vidimus ānunciamus vobis tāq̄ teſtes veraces. Uel qđ audiuimꝰ ab ore eiꝰ ſctõ ānũciamꝰ vobis ſꝫ q̄ ipe p̄cepit nobis Mat.x. Qđ i aure auditis p̄dicate ſup tecta. Uel ſic qđ audiui.ab ini.i.a pře dicēte cum baptizaret xp̄s hic ē filiꝰ meꝰ di. Lu.iii. Et qđ vidimꝰ ocul nřis ſcꝫ ſpm̄ ſctm̄ in ſpē colũbe ſup eũ deſcēdentē: vt habet ibidē de vbo vite.i. de chriſto q̄ ē verbũ přis et vita cũctorũ annũciamus vobis: ſcꝫ tanq̄ veruꝫ et firmiter credendum. Uel ſi qđ audiuimꝰ: ſup.ī trāſfiguratiõe: vcꝫ vocē patris dicentis. Hic eſt filiꝰ meus dilectus in quo. ꝛc. Math.xvii: et vidimus ſcꝫ ipm̄ xp̄m tranſfiguratũ habentē faciē reſplendentē ad modũ ſolis: et veſtimēta alba adiſtar niuis: vt habetur ibidē Hoc annũciamus nos ſupple Petrus Jacobꝰ et Johannes: qui preſentes extitimꝰ et vidimus: vobis ſcilꝫ futuris chriſtials vt credatis ita eſſe.

❡ Moraliter patres et ſenes homines debēt recenſere iuuenibus et puulis ea que poſſũt facere ad eorũ inſtitutionē et eruditionē: vtpote que audierunt ab egregijs predicatoribus: a viris deuꝫ timentibus ab eorũmet patribus et hmõi et eis per ordinem meliꝰ quo poſſunt nunuciare: non aũt mala que audierunt vel viderunt ab alijs facta: vel que ipimet in ſua iuuenili etate fecerunt: ſicut ſolent enarrare ſua facinora quidā inueterati pleni dierum malorum. Similiter idem debēt facere de bonis q̄ viderũt talia nũciātes filijs ſuis vt ide ſumāt exēpluꝫ bone vite. Propterea ſcribit Deut.xxxii. Interroga tu ſupple fili patrem tuuꝫ et annunciabit tibi. Uel ſi non habes patrem: aut ſi non poſſet te ſufficienter inſtruere in illo

caſu interroga maiores tuos .i. prelatos vel viros timoratos et doctos: et dicēt tibi qd ſup. oporteat te facere vt ſalueris.

M ❡ Mod⁹ aūt quo hec glorioſa incarnatio facta eſt parere poteſt in rebus naturalib⁹ et potiſſime in aquila. Eſt aūt aquila habens multas ꝓprietates p quas cōgrue pōt ſignificare chriſtū et eius incarnationē. Prīo nāq̧ aq̄la ē auis gñoſa et nobilis: ꝓpt qđ imꝑatores ei⁹ effigiē ferūt ī ſcutis et vexillis ſuis. Sic et xp̄s fuit valde generoſus ex parte vtriuſq̧ nature. Nā ex pte diuinitatis eſt filius dei om̄ipotentis. Ex pte xo hūanitatis deſcendit ex ſanctiſſimis prīarchis: ꝓphetis: regib⁹ et ducibus: ſicut patet in ei⁹ genealogia. Mat. i. Scđo aquila eſt auis liberalis. Nam de capta preda ptem magnā imptitur aliis auibus eaꝫ ſequētib⁹: ita et xp̄s fuit multū liberalis: ſicut patuit qñ ptit⁹ eſt miſericordiā ſuā et gratiā Magdalene: corpus ſuū et ſanguinem apoſtolis in die cene: padiſuꝫ latroni in hora mortis ſue. Tertio aquila habet viſū acutiſſimū in tantū q̧ delectatur in aſpectu ſolis lucidiſſimi: et oculis irreuerberatis ipſum intuetur ī ſua rota. Ita et chriſtus ſm portionē ſupiorē cōtinue intuebaꝫ immenſā claritatē eēntie diuine etiā dū pēderet in cruce. Iteꝫ habet viſum tā acutū q̧ om̄ia nuda ſunt et apta oculis eius: vt habetur Heb. iiii. Et ſicut aquila ꝓiicit extra nidū ſuū illū pullū: quē videt nō recte intueri ſolem. Ita et xp̄s ī iudicio ꝓiiciet extra nidū et gremiū electorum degeneres et vicioſos hoīes q̄ nō hñt deū p̄ oculis. Quarto aquila eſt auis maxime patiētie: nō eñi de facili ꝓuocaꝫ ad vindictā: nihilominus poſtq̄ fuerit ab aliis auibus eā inſequētib⁹ p paſtu vel huiuſmodi diu infeſtata: tādē cōuertit furorē ſuū ad eas occidēdo et decerpēdo. Ita et chriſtus valde patiēs eſt: ſed poſtq̄ fuerit diu infeſtatus a pctōrib⁹ tandē mirabilē vltionē de eis facit ſm illud. Lēto paſſu ad ſui vindictā diuina ꝑcedit ira. ⁊c. Et ſic patet de ſecūdo libro.

Tertius liber đr ſanctificationis ſacramētalis. De quo ſubditur in themate q̧ ſignatus eſt ſigillis ſeptem Ūñ ſub quīto ſigillo adhuc inuenimus vnū aliud ſecretum: quod eſt tale.

N ❡ Ois eccliaſticus exñs in pctō mortali notorio īcurrit pctm̄ nouū extra caſū neceſſitatis officiādo ſine ordine ſuo in tali ſtatu publice vtēdo. Iſtđ ſecretū pōit D. ſ. iiii. ſen. d. xxiiii. q. i. ar. iii. q. v. Quod qđē ſecretū apitur dupli. cla.

M ¶ Primo igitur aperitur claue figuratiue declarationis. Legitur enim Exo.xl. quod in introitu tabernaculi testimonij erat quoddam vas plenum aqua munda: quod quidem vas ibi Moyses posuerat ad mandatum domini vt Aaron et filij eius in eo lauarent manus suas et pedes quotienscunque volebant ad altare accedere. Item iuxta dictum lauatorium erat quoddam speculum magnum ad quod aspiciebant sacerdotes templi quotiens se lauabant vt possent perpendere maculas si que in eorum vultibus fuissent: prout dicit de Lyra super Exo.xxxviij.c. ¶ Moraliter et ad propositum per illud lauachrum congrue potest designari sacramentum penitentie et confessionis. In hoc ergo lauatorio plene et integre debent se lauare ministri ecclesie quandocunque volunt ad altare accedere: siue diuina alijs ministrare: vt baptizando: aliorum confessiones audiendo: siue sint maiores prelati qui significantur per Aaron: siue minores qui significantur per filios aaron. Ubi vero tales habent ex officio ministrare aliquod sacramentum: si sint in mortali nec possunt commode confiteri ad minus tenentur conteri cum proposito confitendi: quia vt habetur.i.q.i.necesse. Necesse est vt munda sit manus que curat diluere aliorum sordes: ne tacta queque deterius inquinet: si sordida sequens lutum tenet. Scriptum namque est Esaie.lij. Mundamini qui fertis vasa domini.i.animas subditorum: in quibus dominus sedet.hec ibi. Patet ergo quod sacerdos tenetur purus accedere ad diuina. Et similiter absque peccato illa ministrare ne deterius inquinetur: vt dicit predictum decretum. Propterea nos admonet dominus Exodi.xix.dicens. Sacerdotes qui accedunt ad dominum sanctificentur ne percutiat eos sicut supple percussit Ozam sacerdotem domini eo quod indigne tetigit archam domini.ij.Reg.vi. ¶ Secundo istud secretum aperitur claue auctoritatiue probationis. Scribitur enim Deutero.xvi. Iuste quod iustum est persequeris. Non enim sufficit facere iustum et bonum nisi iuste et bene fiat. Modo sic est quod ille qui est in mortali et potissime notorio non exequitur iuste quod iustum est se immiscendo diuinis vel illa alijs dando sed valde irreuerenter pertractat que sunt sui officij et cum scandalo aliorum: igitur grauiter peccat. Pro maiori tamen declaratione huius materie hic inseruntur tres veritates. O ¶ Prima igitur veritas Quotienscunque homo se exhibet vt ecclesie ministrum: etiam in quocunque actu cuiuscunque ordinis; si sit in mortali pecato

et preſertim notorio vt dictū
eſt: tunc peccat nouo peccato
totiens quotiens ſe ingerit.
Iſta eſt ꝓpoſitio doct.ſan.in
iiij.ſentē.in paſſu preallegato
Quādocūq; ergo ſacerdos cō
cubinarius ſeu alio peccato ir
retitus: ſi non ſit contritus et
firmiter proponat in poſterū
abſtinere a peccato omni via
ſibi poſſibili: vel ſi baptizat:
aut confeſſiones audiat: ſi ma
trimonium inter duas perſo
nas ſolennizat: ſi ſacramētum
extreme vnctionis miniſtrat:
ſi miſſam celebrat: ſi ꝓchia
nos aut ſubditos cōmunicat:
ſi ſolenniter predicat: ſi publi
ce officiat: vtpote veſperas vel
matutinas decātando: vel po
pulum die dñico aſpergendo
aut ramos in die palmarum
ſeu cādelas in die purificatio
nis benedicēdo: etiam exequias
mortuorum celebrando: et eo
rum corpora ſepeliendo: et ſic
de aliis. Quandocunq; ergo
talia ⁊ ſimilia operat᷑ ex offi
cio ⁊ in peccato mortali: tunc
peccat mortaliter. Secus autē
ſi hmōi opera faceret non ſo
lenniter neq; ex officio: ſed ex
neceſſitate ⁊ vt perſona priua
ta ſaltim q̄tum aliqua predi
ctorum. Et ratio huius dicti
eſt: qꝛ talis facit irreuerētiam
diuinis: et inſup generat ſcan
dalum in populo.

¶ Secūda veritas. Non
eſt neceſſe ſub pena noui pecca
ti habētē mortale pctm̄ occul
tum pri9 de illo cōfiteri ātēq̄
aliū audiat de cōfeſſione: aut
paruulū baptizet: ſiue ſolēni
ter officiet: aut populo predi
cet: ſed ſufficit ſola cordis con
tritio cū ꝓpoſito confitendi.
Patet iſta veritas: qꝛ per cō
tritionem talis efficitur ido
ne9 miniſter: nec ſeq̄tur aliqḋ
ſcādalū ſi non cōfiteatur: ma
xime cū peccatum eius ſit oc
cultum. Igitur datur exēplū
de duob9 ſacerdotib9 ſibi mu
tuo cōfitētib9: quoꝝ quilꝫ pec
cauit mortaliter. Ad hoc enī
q̄ vn9 audiat aliū nō req̄ritur
preuia cōfeſſio: ſed ſufficit ſola
cordis contritio. Ideo circa
hoc illi decipiūtur qui poſtq̄
audierūt aliū ſacerdotē de cō
feſſiōe: et volūt poſtea cōfiteri
eidem anteq̄ eū abſoluāt: di
cūt. Et qꝛ ligat9 nō pōt abſol
uere: ideo Benedicite Pater.
Et ita ꝑ talē modū intricātur
due cōfeſſiōes anteq̄ det᷑ abſo
lutio qḋ nō eſt faciēdū: qꝛ ſcḋo
cōfeſſus ꝑ lapſum tpis et pro
pter ꝓprioꝝ pctōꝝ cōfeſſiōem
pōt faciliter obliuiſci pctōꝝ
primo confeſſi: et ſic non po
terit commode ꝓ illis taxare
penitentiam: igitur ⁊c.

¶ Tertia v̄tas. In caſu
euidētis neceſſitatis: ſicut nō
req̄ritur preuia cōfeſſio in mi
niſtro q̄ prius peccauit morta
liter ad hoc q̄ debite vtat᷑ or
dine ſuo: ita neq; videt᷑ neceſſa

rio reqri antecedens cōtritio. Patʒ iſta veritas: qr pōt occurrere caſus i quo ſtatim et ſine dilatiōe dāda eſt alicui pꝛiculo ſacrm̄ baptiſmi: ſi ergo feſtināter aduocet ſacerdos cū expꝛeſſione tanti periculi: et ille ſit adeo intēt⁹ circa ſubuētionem tāte neceſſitatis ꝙ nō habeat opportunitatē bonā recolēdi de pctīs ſuis: et de illis cōterēdi: talis nō videt in illo caſu obligat⁹ ad habēdū cōtritionē de nouo: ⁊ hoc ſub pena noui pctī: igitur veritas vera. Admoneo tn̄ vnūquēqꝫ eccl'ie miniſtrū vt ambulādo in via immaculata ſtudeat implere ſuum miniſterium: vt ſic conſequi valeat celeſte gaudium. Quod nobis conce. ⁊c.

¶ Sermo trigeſimus.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notāduʒ ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.

Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De pꝛīo lib. ſcribit Mathei. i. Liber generatiōis ieſu xp̄i. ⁊c. In cui⁹ quidē libꝛi. ca. xxx. legitur ꝙ Iechonias genuit Salathiel. Hec aūt generatio facta eſt poſt trāſmigratiōnē babylonis: vt dicit euāgeliſta Matheus. i. poſtꝙ hieruſalem capta fuit a rege Nabuchodonoſoꝛ ⁊ dſtructa vna cum tēplo. Diuites aūt et potētes qui in ea erāt ducti ſunt in captiuitatem apud babyloniam: de quoꝝ nūero fuit Iechonias filius Ioſie: qui vt dictum eſt in pꝛecedenti ſermōe genuit filiū qui ſilr dictus eſt Iechonias: et ab iſto ſcđo Iechonia incipit tertia quaterdena. Alias non eſſent quattuoꝛdecim generatiōes in iſta tertia ⁊ vltima quaterdena.

B ¶ De iſto igit Salathiel dicit Chꝛyſoſt. ꝙ nichil boni vel mali legimus de eo: putatur tn̄ bonus fuiſſe: et in captiuitate deuʒ aſſidue coluiſſe: et oꝛaſſe pꝛo liberatione iſrael a captiuitate et calamitate quā patiebatur apud Babyloniā. His ſuppoſitis deſcendēdum eſt ad nōis interpꝛetationem Salathiel igitur interpꝛetat Petitio mea deus. Que quidem interpꝛetatio cōuenit tribus generibus perſonarum.

videlicet
Ieſu chꝛiſto.
Viro iuſto.
Virgini marie.

C ¶ Pꝛimo igitur xp̄s poteſt vocari Salathiel. i. petitio mea de⁹. Huius aūt interpꝛetatiōis pōt eſſe duplex ſenſus Pꝛim⁹ talis: petitio mea deus. i. illud qđ pꝛincipaliter peto eſt de⁹. Scđs talis: petitio mea de⁹. i. omnis petitio mea ex deliberata rōe pcedēs

eſt petio.i.ordinatur ad deuꝫ et ad ei9 honorem ⁊ reuerētiā Et ſm vtrūqꝫ ſenſum predicta interpretatio cōpetit xp̄o qui principaliter petiuit deum. Item oēm petitionē ſuā ordinabat ad deum patrem.

D ¶ Merito ergo pōt dici Salathiel.i.petitio mea de9. Petiuit aūt a deo patre tria. Vnū pro ſe:aliud pro diſcipulis ſuis:tertiū ꝓ futuris xp̄ianis. Illud igit̃ qd̄ petiuit ꝓ ſe fuit clarificatio ſuipſi9 quando orauit pr̄em di.Joh.xvij. Pater venit hora: clarifica filiū tuū vt fili9 tu9 clarificet te

E ¶ Fuit aūt a pr̄e exaudit9 qr tripliciter fuit clarificatus id eſt clarus factus ꝙ ſcꝫ eſſet verus de9. Primo ī vita per miraculoꝝ operationem.Vñ dixit ei Nichodemus Jo.iij. Nēo pōt hec ſigna facere que tu facis niſi ſolus deus cū eo et ideo ſcimus ꝙ a deo veniſti magiſter.Ecce qūo fuit clarificatus.¶ Scd̄o fuit clarificatus ī morte per ſolis obſcuritatem:terre ꝯmotionē:ſaxoꝝ diruptionē:et mortuoꝝ reſurrectionē. Propterea dicebat Centurio viſis tot ⁊ tantis ſignis. Vere filius dei erat iſte. Mat.xxvij.¶ Tertio fuit clarificatus in reſurrectione per glorioſam apparitionē et manifeſtationem. Tūc em̄ vt predixerat Pſal.apparuit amictus lūie ſicut veſtimento.

¶ Scd̄o petiuit a deo patre vnū pro diſcipulis ſuis.ſ.eoꝝ preſeruationē a malo ⁊ cōſeruationem ī bono. Vñ dicebat patri Jo.xvij.Ego ꝓ eis rogo non vt tollas eos de mundo: qr adhuc ſunt neceſſarij mundo:ſed vt cōſerues eos a malo ſ.a diabolo ne eos ſeducat.vel a malo .i. a pctō ne eos poſſideat. Vel a malo.i.a mundo ꝗ totus ī maligno poſitus eſt ne eos occidat : ſꝫ cōſerua eos ad ppl'oꝝ cōuerſionē:eccl'ie dilatationē:fidei exaltationē:iuſtoꝝ cōſolationē: demonū cōfutationem:credētiū cōfirmatiōem. ¶ Tertio petiuit xp̄s vnū a deo pr̄e ꝓ futuris xp̄ianis:vt ſcꝫ vniātur eccl'ie per fidem formatā. Vñ poſtꝗ orauit ꝓ diſcipulis ſuis : cōſequēter addidit. Non ꝓ eis rogo tm̄ ſed ⁊ pro eis qui credituri ſunt per verbū eoꝝ in me:ſcilꝫ vſqꝫ ad finē mūdi:vt dicit gloſa ordi.vt oēs vnū ſint:vꝫ fide expectatione:ſiue ſpe dilectiōe: ſpūſſancti participatione. Taliter ergo dn̄t eſſe vnuꝫ xp̄ifideles.Vnde de ſtatu primitiue eccl'ie ſcribit̃ Act.iiij. ꝙ multitudinis credētiū erat cor vnū et aīa vna.Hec aūt triplex petitio xp̄i ſignificata eſt per illā triplicem petitionem ſiue orationē quā fecit ī orto Luce.xxij.Vnde ad qualꝫ petitionē potuit rōnabiliter xp̄o reſpōdere de9 pater illud qd̄

reſpōdit Laban iacob paſtori
ouium ſuarū. Gratum habeo
quod petis Gen.xxx.
f ¶ Scd'o dicta interpreta
tio cōuenit viro iuſto:qui me
rito pōt dici Salathiel.i.pe=
titio mea de⁹. Debet eñ iuſt⁹
petere deū tripliciter. ¶ Pri
mo debet petere deuȝ a penis
et anguſtijs liberātem:quali=
ter eū petebat iuſtus ille pau
lus cū dicebat Infelix ego ho
mo q̇s me liberabit de corpo=
re mortis hui⁹ Ro.vij. Dicit
aūt de corpore mortis hui⁹.i.
de corpe q̇d ſubiectū eſt mor=
ti dolori et multis miſerijs.
Item dicebat idem Paulus
Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum xp̄o
Philip.i. Taliter deū pete=
bat iuſtus ille Jonas cū dice
bat. Et nunc dñe queſo tolle
aīam meā a me: q̄r melior eſt
michi mors q̄ vita. Et poſtea
de eo d̄r ſic. Petiuit ionas aīe
ſue vt moreretur dicens. Me
lius eſt michi mori q̄ viuere.
Jone.x. Taliter deum liberā=
tem ab āguſtiis vite preſentis
petebat iuſt⁹ ille Helyas:qui
fugiens a facie Jezabel perre=
xit in deſertum:et ſedens ſub=
ter vnam Juniperum petiuit
aīe ſue vt moreretur:et dixit.
Sufficit michi dñe:tolle ani=
mam ſcȝ per mortem.iij.Reg.
xix. Ipſe eñ preoptabat mor
tem q̄ videre ydolatrātem Je
zabel. Ita ⁊ viri iuſti abhorrē
tes peccatorum enormitatem
et multitudinem que vidēt in
dies augeri ſuper terram pre
ferunt mortem vite. Taliter
etiam petebat deum Moyſes
cū dicebat. Obſecro dñe vt in
terficias me ne tantis afficiar
malis. Nūeri.xi. ¶ Secūdo
iuſtus debet petere deū in pre
ſenti punientem: ne ſcȝ eum pu
niat in futuro: q̄r vt habetur
Heb.x. Horrendum eſt incide=
re in manus dei viuētis. Ta=
liter eum petebat Job cum di
cebat. Quis det vt veniat pe=
titio mea:et quod expecto ſcȝ
penas purgatorij/tribuat mi
chi de⁹ vcȝ in preſenti. Et qui
cepit ipſe me conterat Job.vi.
Quaſi dicat. Ex quo deus ce
pit me punire i preſenti rogo
eum et peto vt flagella ſua in
me intantum ⁊ tandiu conti=
nuare velit:vt in me conterat
oēm penam in foro dei debi=
tam. Propterea ipſe idē Job
orabat dñm dicens. Dimitte
me dñe vt plāgam paululum
dolorem meaȝ anteq̄ vadam
et non reuertar ad terram te
nebroſam:id eſt non reuerſu=
rus ad vitam mortalem.

¶ Tertio iuſtus debet petere
deum premia largiētem: ſm
q̄ admonet xp̄s Johā.xvi.di
cens. Petite et accipietis: vt
gaudium veſtrum plenū ſit.
Taliter petebat deum Pſal=
miſta cū dicebat. Unam petij
a dño hanc requiram:vt inha
bitem in domo dñi oībus die

bus vite mee. Taliter deniq; petebat dñm Thobias cũ dicebat. O dñe fac mecũ miam et precipe in pace recipi aiam meam Thob.iij. Taliter etiã petebat dñm ſanctus ille Symeon cũ dicebat Lu.ij. Nunc dimittis ſeruum tuum dñe: ſecundum verbum tuũ in pace. Similiter taliter petebat dominum Paulus.ij.Corin.v. dicẽs. Audemus ⁊ bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore ⁊ preſentes eſſe ad deum: vt ſcʒ eum videamus facie ad faciem. ſequitur: et ideo cõtẽdim⁹: ſic ſupple eſſe preſentes ad deũ q̃ manere in corpore: cõtẽdimus inq̃ ſiue abſentes ſiue preſentes placere illi. Et pro iſtis tribus petitiõib⁹ iuſti orat pſalmiſta ad dñm dicẽs. Impleat dñs oẽs petitiones tuas.

S ❡ Tertio dicta interpretatio conuenit virgini glorioſe: que merito poteſt dici Salathiel: id eſt petitio mea de⁹. Et hoc tripliciter. ❡ Primo enim in hora paſſionis filij ſui tãto rubore fuit perfuſa ⁊ dolore percuſſa q̃ petebat deum patrem vt ei auxiliaretur: dicens cum ſancta illa Sara vxore thobie iunioris. Thob.iij. Peto dñe vt de vinculo improperij huius abſoluas me: q̃ð ſupple hodie patior a Iudeis inſultantibus michi: aut certe deſup̃ terrã eripias me.

❡ Secundo in hora tranſit⁹ ſui petebat dñm vt in pace ſpiritum ſuũ reciperet. Ad quã dominus dicere poterat illð quod dixiſſe legitur rex Aſſuerus regine Heſter. Quid vis Maria regina celi ⁊ terre? Et que eſt petitio tua? Etiam ſi dimidiam partem regni mei petieris dabitur tibi. Illa vero reſpondere poterat cũ Heſter dicẽs. Si inueni gratiam coram oculis tuis o rex: et ſi tibi placet dona michi aiam meã pro qua rogo. Heſter.vij. Si ergo talis ⁊ tanta dña orabat dñm vt in celo eam reciperet: q̃tomagis nos peccatores feruenter et frequẽter orare debemus ad dñm: dicentes Adueniat regnum tuum.

❡ Tertio ipſa virgo Maria nunc petit dñm et orat pro ſibi deuotis chriſtianis. In cuius figura legitur.iij. Reg.ij. q̃ rex Salomon occurrit matri ſue Berſabee cum ad eum accederet rogatura pro Adonia: ſurrexit ergo i occurſum eius ⁊ adorauit eam. Et ſedit ipſe ſuper thronum ſuum: iuſſitq; parari Thronum matri ſue ad dexteram eius: que dixit ei. O fili: petitiõem vnam paruulam ego deprecor a te: ne confundas faciem meam. Cui rex. Pete mater mi. neq; eñi fas eſt vt auertam faciem tuam. ❡ Ad propoſitum rex Salomon ſignificat xp̃m: qui

fuit totus pacificus: berſabee ſignificat btām virginem aſſi due ſupplicantem in celo pro nobis miſeris peccatoribus. Quā xp̄s honorifice facit ſedere ad dexterā ſuā dicēs. Pete a me quod vis mater mi. Nec em̄ fas eſt vt aliquid tibi denegem. Recte ergo poſſum⁹ ei dicere. Uere petitio tua eſt deus o virgo gl'ioſa. Pete ergo ab eo nobis miſeris peccatoribus gratiam quod vt facilius ꝛ cetera.

SEcundus liber ē incarnationis diuinalis. Hic ſūt liber ſcriptus eſt intus et foris. Intus quidē q̄tū ad vetus teſtamētū in quo inuenimus duo magna teſtimonia de hac gratioſa incarnatione M ¶ Prio quidē inuenim⁹ vnā figurā que ha; Gene.xv. Ubi legitur q̄ dn̄o loquente ad abrahā tandē cū ſol occubuiſſet facta eſt caligo tenebroſa: ꝛ apparuit clyban⁹ fumās ꝛ lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas; ſcꝫ inter diuiſiones ptium illorū aīalīū que occiderat abraham vt immolaret ea domino ſicut in eodem capitulo habetur plenius.

¶ Ad ꝑpoſitū occaſus ſolis ſignificat vltimā mūdi etatē in qua ſum⁹ ꝛ in qua dei fili⁹ venit in mundū que vocatur ſexta mūdi etas: de qua Paulus.j.Corin.x. Nos ſumus in quos fines ſeculorū deuenerunt. Et.j.Johā.ij. Filioli hora nouiſſia ē. Itē Deu.xxxij. Juxta eſt dies pditionis ꝛ adeſſe feſtināt tempora. In hoc itaqꝫ ſolis occaſu facta ē caligo tenebroſa.i. diuinitas facta eſt tenebroſa ꝛ obſcura in humanitate aſſumpta: clyban⁹ autē fumās fuit vterus virginis qui apparuit fumās in natiuitate ſaluatoris. Similiter apparuit lāpas ignis tranſiens.i.diuinitas ieſu xp̄i de qua lampade ſcribit Eſa.lxij. Saluator eius vt lampas accēdatur. Sicut em̄ in lampade ardente ſimul ſunt ignis ꝛ oleū Sic ꝛ ī xp̄o ſimꝉ fuerūt vnita hūanitas ꝛ diuinitas ſaluatoris. Aliter poteſt iſte textus exponi de finali iuditio ſcḋm glo. Interl. Solis ergo occaſus cōſūmationē mūdi ſignificat in qua apparebit caligo tenebroſa.i.mirabilis tribulatio ꝛ anguſtia: qr vt habetur Mathei.xxiiij. Tunc erit tanta tribulatio qualis non fuit ab initio mundi vſqꝫ modo neqꝫ fiet. Nonne erit caligo mirabiliter tenebroſa. quādo frater tradet fratrem in mortem: et pater filium ꝛ cōſurgent filii in parētes ꝛ morte eos afficient vt habetꝛ Marci decimo tertio. ꝛ Mathei decimo. Item nonne erit mirabilis tribulatio qn̄ viſis ſignis q̄ ꝓcedēt iuditiū areſcēt

hoīes p̄ timore ꝛ exſpectatio ne que ſupueniēt vniuerſo orbi: vt ha. Luce. xxi. Propterea hanc tenebroſam caliginē preuidens Jo. Apo. xij. dicit ſic. Ve terre ꝛ mari. i. ve hoībus ſiue in terra ſiue in inſulis maris habitantibus: quia deſcēdit ad vos diabolus habens iram magnam ſciens ꝙ modicum tempus habet. Sequitur ꝛ apparuit clibanus fumans. Clibanus fumās vt dicit Interl. Judiciū per ignem ſignificat quo ſeparandi ſunt boni a malis: ꝛ hoc ē quod ſubditur: ꝛ lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas. Iſte igitur lampas ignis ignem ipſum iudicij ſignificat: vel forte ſignificat illam domini terribilem ſentētiam. Diſcedite a me maledicti in ignem eternum Math. xxv. que tranſibit inter diuiſiones illas. i. inter bonos et malos ſeparans ppetuo malos a bonis. O tremenda diuiſio. O lachrymoſa ꝛ doloroſa ſeparatio. O damnoſa ꝛ penoſa precipitatio. Caueamus ergo nobis a pctō vt ſic cauere poſſum⁹ a vētura ira.

I ¶ Secundo infra hūc librum inuenim⁹ vnā pphetiā de ipā incarnatione q̄ habet Eſaie. xxvj. Manda remanda manda remanda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicū ibi: modicū ibi. In loquela labij ꝛ lingua altera loquetur ad populū iſtum. ¶ Ad ppoſitū deus pater loquens vnicuiqꝫ prophetarū ſigillatim ſuper myſterio incarnationis filij ſui olim cuilibet tali p̄cipiebat dicēs. Manda. i. annuncia mundo aduentum filij mei. non quidem ſolū ſemel ſed pluries. ideo ſeqtur remanda. i. iterum atqꝫ iterū ipſū myſterium p̄dica ꝛ annūcia. ſicut dictū fuit Eſaie a domino. Dic ciuitatibus iude. Ecce deus veſter. Ecce dominus in fortitudine veniet. ꝛc. Eſaie. xl. Quot aūt ipē eſaias mandauerit ꝛ remādauerit. i. pluries annūciauerit filij dei aduentum in carnem: patet ꝑ illud eiuſdem. lxi. Propter ſyon non tacebo: ꝛ pter hieruſalem non quieſcā donec egrediatur vt ſplendor iuſtus ei⁹. Nec quidē immerito frequēter annūciauit hunc aduentū quia dn̄s p̄cepat ei dicēs. Clama ne ceſſes: eiuſdem. lviij. Pro quo notandum ꝙ iudei irridebant pphetas quando loquebantur eis de incarnatione filij dei reputantes tam ꝙ impoſſibile deum poſſe fieri hoīem: ꝛ hoc idem ſētiebāt infideles. Unde ꝛ dicebant cuilibet pphete hoc myſteriū annūcianti. Mād̄a remāda mā. re. q. d. inuanū loqris: ideo non credim⁹ tibi ꝗtūcūqꝫ de hoc myſterio loquaris. Sed

rorum irriſionibus reſpōde- bant pphete: Expecta reexpe cta ex.re.q.d.tu popule dure ceruicis ⁊ incredule expecta ſaluatorem tuū q2 ſine dubio veniet: ⁊ hoc eſt qđ dicebat p pheta abacuk. Si moram fe- cerit expecta eum: q2 veniens veniet ⁊ nō tardabit. Seqtur Et tūc cū venerit in loquela labij ⁊ lingua altera loquet ad populū iſtum: ſcʒ incredu- lū. Olim enim deus locutus eſt iudeis per linguas pphe- tarum: ſed in aduentu ſuo lo- cutus eſt lingua altera magis diſerta: vcʒ lingua ppria. Et hoc eſt qđ dicit Paul⁹ hebre orum.j. Multifarie multiſqʒ modis olim deus loquēs p. in p.n.d.i. locutus eſt nobis in filio.i.per filium ſuum.

R ¶ Poſſumus etiam hāc pphetiam extēdere ad ſm do mini aduētū quē multi nō vi dent firmiter credere ventu- rū: quinimo verbo ⁊ facto ir rident pdicatores de hoc lo- quentes dicentes q̄ illa que pdicantur de vltimo iudicio dicunt nō quia vera ſint: ſed vt terreantur hoīes ⁊ vt reuo centur a malis. Et ideo ſigil- latim dicunt. Manda reman da.man.re.q.dicāt. Tu pdica tor habes pulchrū ⁊ ſatis pre dicare de ipo iudicio de pe- nis inferni ⁊ de gaudijs para diſi q2 nō credim⁹ tibi Tales ſunt diſcipuli illi⁹ pagani tul lij qui dicebat. Ut eſſet formi do male agēdi apđ iprobos conſtituta ſunt a maioribus noſtris ſupplicia apud infe- ros: ſed vt dicit Hiero. Non ſunt ioca vbi intercedūt ſup- plicia: ſi ioco locuti ſunt ſan- cti dei pphete ⁊ martyres. Jo co credant ⁊ paſſos fuiſſe. Et ideo cuilibet tali irriſori de- bet reſpondere ⁊ dicere predi cator veritatis. Expecta reex pecta expe. re.ſcʒ ipm iudici- um infallibiliter futurū nec quidem amplius diu differē dum ſed cito celebrandū: ideo ſubditur. Modicū ibi.mo.ibi q.d.ad huc modicū manebis ibi: ſcʒ in mundo. Et poſt iſtđ modicū oportet te habere ali ud modicū: ibi ſcʒ in iudicio in quo modico temporis ſpa tio q2 in ictu oculi iudicabe- ris. In illo aūt modico loq- tur dn̄s ad te in lingua altera Nūc eñi loquitur ad te benig ne ⁊ gratioſe te vocans ad pe nitentiam ⁊ dicens: reuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiam te. Un de Pſalmiſta. Loquetur pa cem in plebē ſuā ⁊ ſuper ſan- ctos ſuos ⁊ in eos qui conuer tunt ad cor.i.ad eos q̄ cōte- runt de pctīs ſuis. Sed in il- lo modico tempore iudicij lo quetur ad eos ſcʒ: dānandos pctōres in ira ſua ⁊ in furore ſuo conturbabit eos expro- brando: ſcʒ incredulitatē ⁊ du ritiā eorum. Caueam⁹ ergo

nobis ab illo modico ibi vt poſſumus perpetuo regnare ibi:ſcʒ in celo.

¶ Secundo iſte liber ſcriptꝰ eſt foris q̃tū ad nouū teſtamētū in quo inuenimꝰ ſcriptum vcʒ Math.ij. Q̄ꝺ reges orientales intrātes domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius Sed qualē domū intrauerūt nunquid aulā regiā purpura fulgentem. Certe nō:ſed domū illā de qua Luce.ij. Reclinauit eum in p̄ſepio quia nō erat ei locus in diuerſorio. Qualē aūt puerū inuenerūt pfecto puerū inter hoīes nō loquētem ⁊ in celis angelos docentē: atq̧ in terra liguas infantiū diſertas facientem. Sed cū qua ſocietate. Certe non inter peccatores:ſed cum maria matre eius q̄ tota pura fuit. Sup hoc aūt paſſu deuotus Ber. dicit ſic. Hec fuit familia. Hec vniuerſa malitia thronꝰ p̄ſepiū diuerſoriū fuit regale palatiū. Nō ſordet illis ſtabulū: nō pānis offendūtur:nō lactantis infantia ſcādalizantur: ſed pcidūt flexis genubus adorantes maieſtatis dn̄m. Itē Augu. Inuenerūt puerū q̃titate paruū:fādi impotentē:alieni operis indigentē. Et nulla ab humana infantia generoſitate diſcretū. Sequit̄ cū maria mr̄e eius: ſup quo Criſo. Non dyademate coronatā:aut in lecto aureo recūbentē:ſed vix tunicam vnā habentē:nō ad corporis ornatū: ſed ad nuditatis tegumentū : qualē habere poterat vxor carpētarij peregre cōſtituta. Ecce ergo qualiter inuenerūt puerū cū maria mr̄e eiꝰ. Hec eſt igit̄ bn̄dicta mater ſine qua ieſꝰ nullo mō inuenit̄: ⁊ cū qua infallibilit̄ reperitur. Si igit̄ amiſeris ieſum p tuā culpā recurre deuote ad mariā ⁊ eū cum ea inuenies ppitiū ⁊ miſericordem.

L ¶ Moraliter penitentes intrātes domū cōſciētie ſue et eam diligēter reuiſitātes inuenīūt puerū ieſum .i. ſalutē aīe ſue:ſed tamen nō ſine maria.i.amara pn̄ia . In cuiꝰ figura legit̄ Exo. iij. q moyſes inuenit domum domini in rubo ardente.

M ¶ Modꝰ aūt quo hec incarnatio facta eſt patere pōt in rebus naturalibus ſiue exterioribus ⁊ potiſſime in rege principante in duobꝰ regnis Nā qn̄q̧ cōtingit heredē maſculū vniꝰ regni ꝯtrahere ꝯnubia cū filia herede alteriꝰ regni ſicut aliqn̄ factū eſt de regno francie ⁊ nauarre Nā cōpulato mr̄imonio inter hec duo regna ſic deinceps cōuenerūt q illi de regno francie recognoſcebant reginā nauarre in dn̄am:⁊ ſimiliter nauarri regem francie in dominum ⁊ regem. Unde illi de vtroq̧

regno tūc ei⁹ obediebāt ipſo.
N ¶ Ad ꝑpoſitū regnum frācie ſignificat regnū celorū Nā francus ⁊ liber idem ſunt Sola aūt illa q̄ ſurſū eſt hieruſalē eſt libera vt dicit̄ Galatharū quarto.
O ¶ Regnū aūt nauarre eſt regnū hui⁹ mundi. Nauarra eñi dicitur: quaſi nata auara mūdanis aūt hoībus auaritia ⁊ cupiditas innata ē: adeo ꝙ omne qđ eſt in mūdo eſt cōcupiſcētia carnis aut oculoꝝ aut. ⁊c. j. Jo. ij. Itē in Jere. vj. Oē ꝙ a maiore vſq ad minorē ⁊ a ſacerdote vſq ad leuitā oēs auaritie ſtudēt. Iſta aūt duo regna: ſcʒ celi ⁊ mūdi oli erāt diſtincta: qꝛ ante xp̄i aduentū erant in maxia diuiſione ⁊ diſcordia ſcđm illud Eſaī. lix. Iniq̄tates vr̄e diuiſerūt inter vos ⁊ deū vr̄m: ⁊ pctā vr̄a abſcōderunt faciē ei⁹ a vobis ne exaudiret. Uer⁹ aūt verus et naturalis regni celorū ē fili⁹ dei qui eſt heres p deū vt ha. Gal. iiij. Regina aūt ⁊ dn̄a huius mūdi eſt natura hūana q̄ accepit dominiū regni ſui qñ de⁹ dixit Ge. j. Replete terrā ⁊ ſubijcite eam: dominamini piſcibus maris volatilib⁹ celi ⁊ vniuerſis aiantibus que mouentur ſuper terram. Rex autem celorum copulauit ſibi iſtam reginam in matrimoniū: ſm illud Sapi. viij. Hāc amaui et exquiſiui a iuuentute mea. i. ab eterno: vel ab inſtanti cōceptionis mee et queſiui eam ſponſam michi aſſumere: et amatoꝛ factus ſum foꝛme illius. Hoc aūt matrimoniū celebꝛatum eſt et conſūmatum in vtero virginis. Et medio talis matrimonij iſta duo regna: ſcilʒ celi et terre cōiuncta ſunt in vnum nec ālmodo diuidentur. Et ideo ſicut ciues regni celeſtis: quod eſt regnum francoꝛū recognoſcunt puellam noſtram: ſcilicʒ naturam humanam in dominam et reginaʒ ſuam ſecundū ꝙ canit eccleſia dicens. Aue regina celoꝛum: aue domina angeloꝛum. Ita et nos qui ſumus quodammodo nauarrī et de regno mūdi debemus recognoſcere regē celoꝛum tanq̄ dominum et regem noſtrū atq ei⁹ imperio parere in omnibus ſicut ei obediunt illi q̄ ſunt de illo regno francoꝛum ſiue celi: dicentes ex affectu. Omnia quecunq pꝛecepit dominus libenter exequemur. Ita enim dicimus in oꝛatione dominica cum oꝛamus dicentes. Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in t̄ra ſupple fiat
P ¶ Sed pꝛohdoloꝛ ille rex francoꝛum ſiue beatoꝛum hodie cōquerit̄ ꝙ non bene obediatur ei in regno huius mundi dicens illud Malach. pꝛimo. Si ego dominus vbi eſt honoꝛ meus. Nam hodie

plus timet rex terren⁹ et moꝛ
talis:etiã vn⁹ſimplex ballin⁹
vel clientulus ꝙ iſte impatoꝛ
maximus:et potius obeditur
eius voluntati ꝙ dei: atq; mi
nus impune euadũt illi rebel
les ꝙ legis dei tranſgreſſoꝛes
Nulla em̄ fit hodie iuſticia de
piuris:blaſphematoꝛib⁹:ad-
ulteris et hmõi. Et ratio hui⁹
eſt : qꝛ quando vn⁹ rex impat
duobus regnis : vni in ꝓpꝛia
pſona: alteri aũt p locũ tenen
tem:cõmuniter ei melius obe
ditur i regno in quo impat in
pꝛopꝛia perſona ꝙ in alio vbi
im pat p locũtenẽtẽ: imo qñ-
q; ꝓpter malũ regimẽ locũte
nentis et officiarioꝛuʒ totum
vnũ regnuʒ rebellat regi ſuo:
populo dicẽte et clamante.
Nolum⁹ hunc regnare ſuper
nos Luce.xix. Ita et in ꝓpoſi
to. Nã xp̄s impat regno cele-
ſti in ꝓpꝛia pſona: ⁊ ideo bene
ſibi obeditur : ſed in mundo p
locũtenentes et vicarios ſiue
in ſpiritualib⁹: ſiue in tempo
ralib⁹: qui plerũq; peſſime re
gunt et efficiũtur tyꝛanni: ra-
ptoꝛes ⁊ ſymoniaci quo ad ec
cleſiaſticos malos q̃rentes que
ſua ſunt:⁊ non que ieſu chꝛiſti
Et ideo mala vita eoꝛũ q̄ pꝛe-
ſunt huic regno terreno ⁊ tem
poꝛali eſt cauſa inobedientie
et rebelliõis ſubditoꝛũ aduer
ſus regem celoꝛũ ieſum xp̄m:
quia vt dicit Grego. Cum pa
ſtoꝛ p abꝛupta graditur.⁊c.

TErtius liber dicitur ſan
ctificationis ſacramen-
talis: qui ſignatus eſt ſigillis
ſeptẽ. Unde ſub quinto ſigillo
p quod intelligimus ſacramẽ
tũ oꝛdinis inuenimus adhuc
vnũ ſecretũ:qḋ eſt ſextũ in oꝛ-
dine et vltimũ et eſt tale.
Q ¶ Sacerdotes et cleri-
ci debent ratione ſui officij eē
mediatoꝛes inter deũ ⁊ pecca
toꝛes. Iſtud ſecretũ poit Do.
S.iiii. ſen. d.xxiiii.q.j.ar.j.q.
.j.in.c.queſtiõis. Itẽ.iii.p.q.
xxii.art.j. Quod quidẽ ſecre-
tum aperitur duplici claue.
¶ Pꝛimo quidem aperitur
claue figuratiue declaratiõis
Legitur em̄ Exod.xxxii. ꝙ cũ
pplus iſraelitic⁹ adoꝛaſſet vi-
tulum aureũ tũc dixit dñs ad
moyſen. Cerno ꝙ popul⁹ iſte
dure ceruicis ſit: dimitte me:
vt iraſcatur furoꝛ meus cõtra
eos et deleã eos de terra. Ad
quẽ Moyſes. Cur dñe iraſcit
furoꝛ tuus cõtra pplm tuum
quẽ eduxiſti ḋ terra egypti in
foꝛtitudine magna et in ma-
nu robuſta. Si em̄ eos dele-
re volueris ſtatim egyptij di
cent ꝙ eduxiſti populũ tuum
de egypto: vt euʒ interficeres
in deſerto:quieſcat igitur que
ſo ira tua dñe et eſto placabi-
lis ſup malicia populi tui. Et
ſic ad pꝛeces ipſius moyſi pla
catus eſt dñs ne faceret malũ
quod locut⁹ fuerat aduerſus
populum ſuum.

R ¶ Ad ppoſitū p moyſen qui fuit ſacerdos veteris legis ſaltē q̄tū ad officium: licꝫ nō q̄tū ad conſecrationē ꝛ benedictionem ſicut Aaron frater eius: de q̄bus in pſ̄. Moyſes et Aaron in ſacerdotibus ei⁹: ſignificatur ſacerdos euāgelicus et precipue ille q̄ habet curā animarū qui ſuis p̄cibus et ſacrificio altaris habet impedire: ne ira dei cadat ſuper populū ſuū exigētib⁹ demeritis ipſius populi. Cū ergo hodie videamus terrā repletā iniq̄tate: et ꝙ a plāta pedis vſqꝫ ad verticē capitis. i. a minore vſqꝫ ad maiorē non ſit in mundo ſanitas ſed oīs iniq̄tas et oīs infirmitas / q̄buſdā languētibus in capite p ſupbiā: alijs in corde p irā: alijs in ventre p luxuriam: alijs in oculis p cupiditatem: alijs in manibus per rapinā: alijs in pedibus per pigritiā: alijs in lingua per blaſphemiam ꝛ detractionē et hmōi. His penſatis merito poſſumus admirari. Unde eſt ꝙ ira dei tm̄ differt vlciſci de talibus. Nō video igitur aliā cauſam in iſtis inferioribus niſi preces: oblationes et ſuffragia pſonarū eccleſiaſticarū et religioſarū: q̄bus ceſſantibus mox extermināretur et ad nihilū redigeretur vniuerſa hoīꝫ multitudo: que conſeruatur aſſiduis p̄cibus eccl'iaſticorū ꝛ religioſorū. In cuius figura etiam legitur Exod. xvii. ꝙ cū filij iſrael pugnaturi eſſent cōtra Amalechitas moyſes aſcēdit i mōtem vt deprecaretur dn̄m pro populo ſuo Cūqꝫ eleuaret manus in celum vincebāt iſraelite. Cum aūt eas aliquātulūꝫ declinaret pre nimia laſſitudine tunc e diuerſo vincebāt amalechite.

S ¶ Ad propoſitū p amalechitas merito ſignificātur demones: per iſraelitas aūt intelligitur pplus chriſtianus: et p preces moyſi ſignificant preces eccl'iaſticorū ꝛ deuotorū religioſorū. Cū igitur deuoti eccleſiaſtici fundūt deuotas p̄ces ad dn̄m ꝓ pplo chriſtiano tunc vincuntur demones eos tentātes: quibus ceſſātibus aut torpentibus vincit populus. Et propter hanc victoriā habendā q2 pugna continua eſt ꝛ rara victoria. Ideo eccl'ia ſtatuit preter preces peculiares / preces generales: videlicet horas canoīcas cantādas die ac nocte: vnde ceſſāte vna eccl'a a laudib⁹ diuis alia incipit: ſicut patet de religioſ ſoluētib⁹ officiū matutinū hora medie noctis: de q̄b⁹ dr̄ in p̄o. Media nocte ſurgebā ad confitendū tibi. i. ad laudādū nomen tuū dn̄e: q̄bus redeuntibus ad quietē corporalē ſurgunt domini canonici et eccleſiaſtici in eccleſijs collegiatis

et cathedralibus: quorū quilibet merito debet dicere illud Pſal. Quoniam ad te orabo dn̄e mane exaudies vocem: mane aſtabo tibi ſcʒ in eccl̄ia ad decantandū tuas laudes. Deinde ceteri eccl̄iaſtici et catholici alijs horis diei incipiūt laudare dn̄m: in quorum pſona ſigillatim dicit Pſal. Veſpere et mane et meridie narrabo et annunciabo. ꝛc.

L ¶ Ex quo patet ꝙ hora ī qua magis preualet inimicꝰ eſt hora nona noctis et deinceps vſqꝫ ad duodecimam: qꝛ tunc pauci ei reſiſtunt p deuotam orationē. Unde frequenter compertū eſt p propriā confeſſionē valdenſiū et eorū qui vt vulgariter loquar equitāt ſcopā ꝙ ſua nefandiſſima opa exercent circa illam horam in qua ceteri quietem capiūt ita vt impleri videatur illud xp̄i verbū Math. xiij. Cū dormirent hoīes venit inimicus hō et ſupſeminauit ʒiʒania in medio tritici. Qualiter vero tales moueātur ſiue realiter ſiue ymaginarie non eſt preſentis ſpeculationis.

¶ Secundo iſtud ſecretū apitur claue auctoritatiue probationis. Scribitur em̄ Joel. ij. ꝙ inter veſtibulum et altare plorabunt. i. plorare debebūt ſacerdotes dn̄i et dicēt. Parce dn̄e parce populo tuo. Itē ſcribitur .j.q.j. Ipſi ſacerdotes: ꝙ ſacerdotes pro populo interpellāt et populi peccata comedūt: qꝛ ſuis precibus ea delēt atqꝫ conſumūt: ſup quo dicit glo. ꝙ dicūtur pctā populi comedere eo ꝙ comedūt oblata p peccatis. Et fundatꝛ iſtud decretuʒ ſup illud Ozee iiij. Pctā populi mei comedent. Malos ergo morſellos comedūt eccl̄iaſtici: ſʒ caueant ne ſe talibus inglutiāt quēadmodū faciūt illi qui abundāt beneficijs et dignitatibus eccleſiaſticis: ex qbus laute ſupra moduʒ viuūt et de ſalute animarū ſibi commiſſarū parū aut nullomō curant. Alij aūt ſunt q̄ in ppria deſeruiūt ſuis beneficijs: et qui bene docent ſubditos ſed in ſe male viuunt. Et tales ſunt ſſl̄es lixiuio: vt dīt Hiero. et recitatur di. lxxxiij. Nihil. Sicut inqt lixiuiū per humiduʒ cinerem fluens lauat et nō lauatur: ita bona doctrina p malū doctorē aīas credētiū lauat a ſordibus pctōꝝ. Itē ſunt ſicut fax accenſa que alijs lucet et ſibi ipſi nocet: vt habetꝛ. xv. q. vlti. Sciſcitantibꝰ. Circa hoc igitꝛ inſeruntur p maiori euidētia tres veritates.

A ¶ Prima igitur veritas. Sacerdotes ſcelerate viuētes magis prouocāt dei iram aduerſus ſubditos ſuos ꝙ ipſius miaʒ. Ptʒ iſta veritas p btm̄ Grego. et recitatꝛ in decretis.

iij. q. viij. In grauioribus. In grauioribus indq̄t pctīs q̄s poſitus vn̄ ſuis premitur aliena nō diluit. Cunctis em̄ liquet quia quū is q̄ diſplicet ad intercedendū mittitur irati animus ad deteriora ꝓuocatur. Non em̄ (vt ibi ſubditur) reſpicit deus ad id quod ſibi offertur ſed a quo dat. Vñ gen̄. iiij. dr̄ ꝙ de⁹ p̄rio reſpexit ad Abel deinde ad munera eius.

x ¶ Scd̄a vitas. Illi eccl'iaſtici ⁊ ſacerdotes ſūt fures ⁊ latrōes q̄ de bonis et oblationibus xp̄ifideliū viuūt: et p̄ eis apud altiſſimū intercedere negligunt. Patet iſta vitas: q2 beneficiū datur ꝓpter officiū: ſed officiū eccl'iaſticoꝝ eſt orare p̄ illis a q̄bus recipiūt oblatiōes et tp̄alia: ergo vbi nō refundūt ſp̄ualia p̄ tp̄alibus ſunt fures tanꝙ defraudātes pias intentiones xp̄ifideliū.

y ¶ Tertia veritas. Nō eſt mirandū ſi ſtatus eccl'iaſticus modernis tp̄ibus non habeatur in tanta eſtimatione et reuerētia ſicut oliʒ habitus eſt. Patet hec veritas: q2 ꝙtū ortus diſtat ab occidēte tātū diſtant mores modernoꝝ eccleſiaſticoꝝ a moribus priſcoꝝ: igitur. Vñ ⁊ venerabilis Hugo loquēs d̄ modernis eccl'iaſticis in lib. d̄. xij. abuſiōib⁹ di. ſic Sacerdotes nr̄i ocio vacāt: ebrietatib⁹ ſtudēt: terrena ſapiunt: aſſidui in plateis: rari in eccl'iis: tardi ad inueſtigandū culpā pctōꝝ: parati ad inq̄rēdū veſtigiū leporis: libētius ꝯgregāt canes ꝙ paupes velocius porrigētes panē cani: ꝙ paupi: plures et ſeruiūt ad mēſā ꝙ ad miſſaʒ: famulos multos: clericos paucos: quoꝝ thalam⁹ ornatior eſt ꝙ eccl'ia mēſa patior ꝙ altaria: ſcyph⁹ calice p̄cioſior: et equ⁹ miſſali charior: cappa pulchrior caſula: camiſia delicatior ꝙ alba. Ecce quō obſcuratū eſt auruʒ: mutat⁹ eſt color optim⁹. Hec Hugo d̄ ſctō victore. Patʒ ergo ꝙtū decidit ſtat⁹ eccl'iaſticoꝝ nr̄oꝝ. Studeat igitur q̄ſq ſe releuare in melius ſi velit ad regnū p̄uenire eternum

Sermo. xxxj.

VIdi libꝝ ſcriptū intus et foris ſignatū ſigillis vij. Apo. v. ¶ Btūs Johēs vidit triplicem librum.

Gn̄atiōis hūanalis.
vcʒ. Incarnatiōis diuinalis.
Sctificatiōis ſacralis.

A ¶ De p̄rio legitur Mat. .j. Liber gn̄atiōis ieſu xp̄i. In cui⁹ q̄dē lib. ca. xxxj. legit̄: ꝙ ſalathiel genuit zorobabel Sub iſta āt zorobabel rediit trāſmigratio d̄ captiuitate babyloica: vt. j. eſdre. ii. Chriſoſt. autē vocat eū doctorē babyloie: q2 expoſuit dario regi babyl̄. q̄d forti⁹ eēt i mūdo: vicʒ an vinū

an rex an mulieres vel veritas: concludens fortiorem eſſe veritatem. Hec aūt reſponſio placuit Dario et ex tunc eū valde diligere cepit intantū ꝙ ei conceſſit vt popul⁹ captiu⁹ rediret in ſuam terrā: videlȝ in terrā iuda. His prelibatis notādū ꝙ zorobabel interpretatur magiſter confuſionis.

B ¶ Hec interpretatio competit tribus generibus pſonarū.

videlȝ
Jheſu chriſto
Viro iuſto
Virgini marie.

C ¶ Prima igitur dicta interpretatio cōuenit ieſu chriſto qui dicitur et eſt magiſter cōfuſiōis.i. eorū q̄ exeūt de cōfuſione peccati et mundi ſecūdū illud Math.xiii. Unus eſt em̄ magiſter veſter.

D ¶ Aduertendū tamē ꝙ eſt duplex confuſio: vt dr̄ Eccli. .iiij.vcȝ cōfuſio adducēs peccatū qualis eſt in pctōribus: q̄ erubeſcūt confiteri pctā ſua et hmōi cōfuſio ē multū victoſa: et illius magiſter ē diabolus nō chriſt⁹. Et de hac pmittit̄ ī dicto cap. Fili nō cōfūdaris dicere ꝓ aīa tua verū. Et ē cōfuſio adducēs grām ⁊ glīam: qualis eſt confuſio penitētiū q̄ cōfundūt̄ de pctis cōmiſſis et de dei offēſa: nō tñ taliter ꝙ omittāt illa cōfiteri ⁊ hmōi cōfuſio ē virtuoſa vtpote adducēs gr̄az ī pñti ⁊ glīaz ī futuro et talis cōfuſiōis xp̄s ē magiſter: vtpote eaȝ docēs Luc.ix. Qui inq̄t me erubuerit et meos ſermōes hūc fili⁹ hoīs erubeſcet cū venerit in maieſtate ſua.⁊c. Uñ dñs repħendit eos qui hāc cōfuſionē non hñt di. Hiere.vi. Confuſiōe nō ſūt cōfuſi: erubeſcere neſcierūt: ſcȝ ꝑterui ⁊ obſtinati pctōres. Potiſſime aūt ipe xp̄s erit magiſter cōfuſiōis pctōꝝ in die iudicij. Nā tunc confundet eos multipliciter.

E ¶ Primo qꝛ deponet eos cōfuſibiliter a ſtatu preeminēti et faciet eos ſedere in ſtatu valde abiecto et humili: ⁊ hoc potiſſime tangit ſupbos ⁊ eos qui ambulāt in magnis et in mirabilibus ſupra ſe: qui in pſenti volūt aſcēdere ſup aſtra celi.i. ſup digniores ⁊ pfectiores ſe: ſed in die iudicij vnicuiqꝫ taliuȝ dicet̄ illud Eſa .xiiii. Verūtamē ad inferna detraheris cū ſuperbia tua: et tunc dicere poterūt illō ſap.v. Quid nobis ꝓfuit ſupbia: aut diuitiarū iactātia quid nobis cōtulit. Tranſierūt em̄ oīa illa tanq̄ vmbra et tanq̄ nuncius pcurrēs q̄ ſupple datur ſtatiȝ obliuioni: et tanq̄ nauis q̄ ptranſit fluctuātē aquā: cuius cuȝ preterierit nō eſt veſtigiuȝ inuenire. O q̄tum igitur tūc erubeſcent ſuperbi domini et domine et ceteri qui in preſenti ſedent in primis locis et ab omnibus honorati ſunt: ⁊ tūc

neceſſe erit eos tenere vltima loca. Sicut tunc maxime con funditur homo q̄ conſueuit ſe dere cuꝫ principib⁹ qn̄ opꝫ eū ſedere cū gartionib⁹: ſic ꝛ dānati valde ꝯfundētur qn̄ opor tebit eos ſtare in inferno cum ruffianis damnatis ꝛ vilibus peccatoribus. Tunc eñ quili bet eorū dicere poterit illud Pſalm. Confuſio faciei mee cooperuit me.i.cooperire me fecit q̄tū in me fuit. Itē.j.Eſ dre.ix. Confundor leuare fa ciem meam.

¶ Secundo xp̄s cōfundet pec catores in die iudicij cōuincē do eos de pctīs ſuis et enor mitatibus coram tota illa ce leſti curia ꝛ oībus demonib⁹ atqꝫ damnatis pctōribus. Si cut valde erubeſcit fur qn̄ de prehenditur in furto vel ſup ſe habens rem furatā. Et hoc eſt qḋ dicit Iere.ij. quomō cō prehenditur fur qn̄ deprehē dit. Sic cōfuſe ſūt dom⁹ iſrł.

¶ Tertio ip̄e xp̄s confundet in iudicio obſtinatos peccato res impellendo eos ad ſūmā egeſtatem et inopiam. Eſt eñ magna confuſio alicui diuiti qn̄ per infortunia ꝛ impudi cam eius vitam compellitur mendicare. ſic aūt fiet impro bis. ſm̄ illud Eſa.lxvij. Serui mei comedēt ꝛ vos eſurietis ſerui mei letabunt ꝛ vos con fundemini. Propterea ad p̄ poſitum dicebat ſanctus ille Iob.xl.c. Reſpice omnes ſu perbos ꝛ confunde eos: tu ſup ple domine deus noſter. Ipſi vero vice verſa dicēt illud Ie re.ix. Deducāt oculi noſtri la chrymas ꝛ palpebre nr̄e de fluant aquis .i. abundantiſſi me ploremus atqꝫ aſſidue: qꝛ vox lamentationis audita eſt de ſyō: id eſt de inferno. Quo modo vaſtati ſumus ꝛ confu ſi vehemēter. Et bene dicit cō fuſi vehementer qꝛ dānati pa tiuntur confuſionē ꝛ ruborem ab intra ꝛ ab extra:

F ¶ Secundo dicta interp̄ tatio conuenit viro iuſto qui merito poteſt dici ʒorobabel ideſt magiſter confuſionis. Penitenti eñ triplex immi net confuſio. vna ex parte de monis: alia ex parte mundi: alia ex parte ſui: ꝛ vtriuſqꝫ cō fuſionis eſt magiſter ꝛ dn̄s ve rus penitens.

G ¶ Prima igitur confu ſio eſt illa quam offert demō oculis penitere volentis. Cū eñ hō vult penitere tunc vult diabolus ſibi reſtituere id qḋ ſibi abſtulit cū eum ad pecca tum traxit: vꝫ confuſionē et erubeſcentiam dicens. Oſi cō fitearis de tali pctō tu eris p̄ petuo cōfuſus apud curatum tuum vel confeſſorem qui tñ habet bonam eſtimationē de p̄bitate tua. Et hoc eſt qḋ dr̄. Pſalmi. in perſona peniten tis. Tota die verecūdia mea

cōtra me ē: nō ſ̄ ſolū ad horā ſȝ totā die. i. totiēs quotiēs de libero cōfiteri tūc ſe offert tā ꝙ mee ſaluti cōtraria cōfuſio mea ⁊ pctm̄ vt erubeſcā illud confiteri ideo ſeqͥtur ⁊ cōfuſio faciei mee. i. cōſciētie mee co operuit me: vt pctm̄ meū celarē. Sed ꝙ hec cōfuſio ⁊ temptatio ꝓcedat a diabolo. patet per id qđ ſequitur. A voce exprobantis ⁊ obloquētis a facie inimici ⁊ pſequētis ꝓcedit ſupple talis verecūdia ⁊ cōfuſio. Sequit̄. Hec oīa ſcȝ iugis verecūdia: cōfuſio faciei. i. cōſcientie: exprobratio ⁊ oblocutio inimici. i. deōnis me pſequētis. venerūt ſup nos penitere volētes vt nos a tāto bona retraherēt: nec tñ obliti ſumꝰ te: q̄ ſupple p̄cipis pñiaȝ dicēs. Pñiam agite appropinquabit regnū celoꝝ Math. iiij. Seqͥtur: ⁊ inique nō egimꝰ i teſtamēto tuo. i. nō violauimꝰ pacē inter deū prēm ⁊ nos quam nobis reliquiſti in morte tua tanꝙ in teſtamētū ſēpiternū dicēs. Pacē relinquo vobis Johā. xiiij. Sequitur. Et non receſſit retro cor nr̄m: ſcȝ a pñia cui ſe cōiunxerat ⁊ redeūdo ad priſtina peccata. ⁊ declinaſti. i. declinare feciſti vias nr̄as ſupple ꝑores ⁊ malas a via tua. i. exemplo vie tue ſctē. Sed verꝰ penitēs oñdit ſe magiſtrū ⁊ dñm illiꝰ cōfuſionis qñ pfecte ⁊ integre cōfitet̄ ⁊ penitet nō obſtante demōis malitia modo p̄dicto eū impedire volentis.

M ¶ Scdō ipī penitenti imminet ⁊ ſe offert alia cōfuſio q̄ eſt ex ꝑte mūdi. Mūdus eñ ſolet illos habere in deriſū ⁊ cachinnationē q̄ ipm cōtemnentes ⁊ putfaciētes cōuertūt ſe ad dñm. Unde veri penitētes merito poſſūt dicere illđ Pſal. Facti ſumꝰ opprobriū vicinis nr̄is ſubſānatio ⁊ illuſio his qui in circuitu nr̄o ſūt ſcȝ mūdanis ⁊ vitioſis pſonis tales eñ ſubſānāt iuſtos ſigno ⁊ illudūt verbo ⁊ facto. vñ Trene. ij. Plauſerunt ſup te manibꝰ om̄es trāſeūtes p viā ſibi lauerūt ⁊ mouerūt capita ſua ſup filiā hieruſalē. i. ſup deuotā ⁊ deū timētē pſonam vocātes eā papelardū. Hodie eñ vt dicitur Job. xij. Deridet̄ iuſti ſimplicitas. Poſſūt etiā ipī iuſti dicere ad dñm illud Pſal. Poſuiſti nos in cōtradictionē vicinis nr̄is: q̄ ſi eos reprehenderimꝰ dicētes hoc eſſe bonū ⁊ illud malū cōtra dicēt nobis: ⁊ inimici nr̄i ſubſānauerūt nos vocādo bigotos papelardos ypocritas ⁊ huiuſmodi. Sed vir iuſtus debet eſſe tāꝙ alter zorobabel ideſt magiſter cōfuſionis que ſibi a mūdanis infertur eā cōtemnendo.

I ¶ Tertio ipī penitēti imminet cōfuſio ex ꝑte ſui. Poſtꝙ

enim diabolus aliquem traxit ad pctm̄ tūc vt dictū eſt facit eū erubeſcere ne illud cōfitea tur:ſed ipm̄ occultet. In cuiꝰ figura legit̄ Gene.iij.ꝙ poſtq̄ primi parētes peccauerūt ſta tim abſcōderūt ſe a facie dñi in medio ligni paradiſi. Sed verꝰ penitēs tanq̄ mgr̄ ꝛ dñs huiꝰ cōfuſiōis dānabilis pec catū ſuū ꝓdit in cōfeſſiōe:aīad uertēs ꝙ niſi illud detegerit corā cōfeſſore qui poſtea nul la via nullo pacto aut p̄cepto illud poteſt releuare velit no lit manifeſtabitur corā toto mūdo ad ſuam eternā cōfuſio nem:vcꝫ in die iudicij: ſm̄ il lud Naū.iij. Reuelabo puden da tua in facie tua ꝛ reuelabo gētibus nuditatē tuā ꝛ cūctis regnis ignominiā tuā. Hinc eſt: ꝙ Prouer.xxviij. dr̄ ꝙ q̄ abſcōdit ſcelera ſua : vcꝫ cōfe ſori ſuo nō diriget̄ ſupple ad dñm eo ꝙ pctā auertūt a deo ſm̄ illud Eſa.lix. Iniquitates vr̄e diuiſerūt inter vos ꝛ deū vr̄m:qui aūt confeſſus fuerit ſcꝫ ei q̄ poteſt abſoluere vere pure integre ꝛ huiuſmōi. Ure liquerit ea voluntate ꝛ opere miam conſequetur ſcꝫ de pec catis. Propterea decretū ad monet cōfitētes de pe.diſtin. v.conſideret dicēs. Cautꝰ ſit peccator ne verecundia ductꝰ diuidat confeſſionem. Patet ergo quomodo iuſtus ſeu ve rus penitens merito dicitur magiſter confuſionis.

R ❡ Tertio dicta interpre tatio cōgrue conuenit v̄gini glioſe q̄ merito poteſt dici zo robabel.i.magiſtra confuſio nis triplicis:vcꝫ diabolicalis criminalis:hereticalis. Pri mo igitur ipa fuit magiſtra cōfuſionis diabolicalis:p̄figu rata in ſācta iudith q̄ virtute caſtitatis abſtulit caput holo fernis iacentis in lecto eiuſdē xiiij. Propterea ibi dicitur ꝙ vna mulier hebrea.i. v̄go ma ria que ad literam fuit hebrea fecit confuſionem in domo re gis nabugodonoſor .i. in re no diaboli:qꝛ abſtulit ab eo ca put ſuperbie ꝑ ſuā humilitatē O ſācta ꝛ bn̄dicta cōfuſio que toti mūdo maximū decus at tulit. Secūdo ipſa fuit magi ſtra confuſionis criminalis: qꝛ cōfutauit omne pctm̄ vni uerſaliter in cuiꝰ figura dictū eſt ſerpenti.i.diabolo de eua. Gene.iij. Ipa cōteret caput tu um. Cōterere aūt caput ſerpē tis ē p̄cludere diabolo omnē viā iniq̄tatis qđ vtiqꝫ fecit ma ria. Tertio ipa fuit mgr̄a cō fuſiōis hereticalis. Ipa eīm cō futauit oēs hereſes mundi ſm̄ ꝙ in eiꝰ laudē canit eccl'ia dicēs. Gaude maria v̄go cū ctas hereſes ſola interemiſti que gabrielis ꝛc. Ut igitur me ritis ſuis poſſimꝰ eē mgr̄i iſti us triplicis cōfuſiōis ſuppli cit eā ſalutemꝰ di. Aue ꝛc.

SEcūdus liber dicitur in
carnationis diuinalis:
Hic aūt liber ſcriptus eſt in-
tus eſt foris intus quidem q̄
tum ad vetus teſtamentū. In
quo inuenim⁹ de hac bñdicta
incarnatione duo magna te-
ſtimonia.
R ¶ Primo quidē vnā figu
rā que habetur. iij. Re. xviij.
Ubi legit᷑ ꝙ cū tēpore achab
eſſet maxīa ſiccitas ſupra ter-
ram iuda propter peccata ip-
ſius achab ⁊ vxoris ſue Ieſa-
bel tandem meritis ⁊ preci-
bus Helye ꝓphete apparuit
nubecula parua habēs quaſi
veſtigiū hominis que quidē
nubecula aſcendebat de mari.
Et mox celi obtenebrari cepe
runt ⁊ factus eſt ventus vehe
mens. Et ſtatim ſecuta eſt plu
uia grādis. ¶ Ad ꝓpoſitum
q̄ ſiccitatem terre que multo
tempore durauit qꝛ annis tri
bus cum medio: vt habet᷑. iij.
Re. xvii. Iſta ſcꝫ ſterilitas ⁊
penuria gratiarum ⁊ bonorū
ſpiritualiū quibus multo tē-
pore afflictus eſt mundus: qꝛ
ab adam vſqꝫ ad xp̄m: ⁊ hoc to
tum ꝓpter malitiam ⁊ pecca
tū achab ⁊ Ieſabel vxoris ſue
ideſt ade ⁊ eue Tādem ad pre
ces ⁊ poſtulationes ſanctorū
patrum ⁊ prophetarum ce-
lum dedit pluuiam abundan
tiſſime. Unde ad hunc finem
orabat Eſa. xlv. capit. dicens.
Rorate celi deſuper ⁊ nubes
pluant iuſtum aperiatur ter-
ra ⁊c. Item Pſal. Pluuiam
voluntariam ſegregabis de⁹
hereditati tue.
M ¶ Nubecula igitur ha-
bens quaſi veſtigium homi-
nis ſignificat ſm̄ dominū car
dinalem. Uirginem mariam.
que fuit parua per humilita-
tem: leuis per totius peccati
quod animam aggrauat ca-
rentiam. aquoſa per gratiarū
abundantiam. veſtigium aūt
hominis apparēs ī nube xp̄s
eſt: qui tanq̄ verus homo ap-
paruit in vtero virginis quia
tunc vt habet᷑. Phi. ij. habitu
inuentus eſt vt homo. Hec
autem nubecula dicitur aſcē-
diſſe de mari qꝛ maria nata ē
de amaris peccatorib⁹. Tūc
autem ventus vehemens fa-
tus dicitur quando angelus
gabriel virginem alloquitur
dicēs. Aue gratia plena. Hic
autem ventus fuit adeo vehe-
mens ꝙ terruit virginem: qꝛ
turbata eſt in ſermone eius.
Et ex tunc celum obtenebratū
eſt: quia apparuit diuinitas
in humanitate. Et hoc eſt qꝺ
di. Pſal. Poſuit tenebras. i.
myſterium incarnationis la-
tibulum ſuum: vt ſic fides ha-
beret meritum. Unde di. Au-
guſtinus. Domine abſconde
te vt credamus in circuitu ei⁹
.i. ex omni parte: tabernacu-
lum eius. i. humanitas q̄ fuit
tabernaculum in quo requie

xuit diuinitas: fuit ſupple huiuſmodi tabernaculum tanꝙ aqua tñbroſa ĩ nubib⁹ aeris qꝛ ſicut aqua tenebroſa quando videtur in nubibus aeris neſcitur quid contineat an ſcꝫ niuem vel grandinem ſeu rorē quia de facili in talia poteſt conuerti. Ita ꝛ xp̄i diuinitas occultabatur ꝛ latebat ſub obſcura humanitate. Tunc ergo dici poterat illud Eſa.xlv. Ue re tu es deus abſcōditus: verꝫ in humanitate.

N ❡ Uel dic ſcd̄m eundem dominum Hugo.car. ꝙ parua nubecula ſignificat xp̄i humanitatem: de qua etiam ſcribitur Eſa.xix. Aſcendet dominus ſuper nubem leuem. Habuit autē hec nubecula quaſi veſtigiū hominis quia quicquid eſt hominis habuit xp̄s preter ignorantiam ꝛ peccatum. Aſcendit autem de mari hec nubecula quādo ipſe xp̄s aſſumpſit naturam humanā deſcēdentē de pctōrib⁹ abſqꝫ tñ peccato ſicut patꝫ Math.j. Uel mare eſt mundus preſēs qui tumet per ſuperbiam: ſpumat per luxuriam: feruet per iracundiam: omnia fluuia in ſe recipit per auaritiam: vbi maior piſcis minorem deuorat per rapinam: mortuos.i. religioſos eijcit per abhominationem. De hoc igitur mari aſcendit xp̄s qñ ip̄m cōtempſit ꝛ ſingularem vitā duxit: Non enim in eo manſit p affectum: ꝛ hoc eſt quod dicebat Iohā.xvij. Nō ſum inquit de hoc mundo. Tunc vero fact⁹ eſt ventus magn⁹ quādo xp̄s cepit predicare ꝛ dicere. Si quis ſitit veniat ad me ꝛc. Io.vij. Item quando dicebat penitētiam agite appropinquabit regnū celorum Math.iiij. Item quādo dicebat Niſi penitentiam habueritis omnes peribitis Luce.xiij. Tandem vero ſecuta eſt pluuia grādis ſuper terram ad eam impinguandum quādo de latere xp̄i fluxit ſanguis ꝛ aqua.

❡ Secundo infra hunc librū inuenimus de hac incarnatione vnam prophetiā que habetur Can.ii. En.i. ecce ipſe ſtat poſt parietem noſtrum reſpiciens per feneſtras: proſpiciens p cancellos. En dilectus meus loquitur michi. Surge propera amica mea columba mea ꝛc. Iſta enim ꝓphetia ē vox eccleſie ad ſponſum ſuum xp̄m cuius aduentum ſūopere deſiderat. Poteſt aūt hec ꝓphetia multipliciter exponi ſcd̄m ꝙ ē multiplex paries poſt quem ſtat chriſtus.

O ❡ Prim⁹ eſt ip̄a hūana natura de quo quidem pariete dr̄ in Pſal. Tanꝙ parieti inclinato ꝛ macerie depulſe. Iſte igitur paries nature humane dr̄ inclinatus qꝛ per peccatū primorū parētū declina

uit a ſua rectitudine:i qua pri mum erectus fuerat. Dicitur etiã maceria depulſa .i. mur⁹ fractus ⁊ diuiſus:q₂ per pctm̃ Ade rupta eſt integritas iuſticie originalis. Poſt hũc igit̃ parietem ſtetit dei fili⁹:q₂ ſic carnem aſſũpſit vt diuinitas ſub hũanitate lateret. ❡ Secundus paries eſt multitudo pctõꝝ. Hũc aũt pariete̅ edificam⁹ ex lapidib⁹ obſtinationis:luto luxurie ⁊ carnalitatis:atq₃ cemẽto auaricie ⁊ cupiditatis. Poſt hũc itaq₃ parietem ſtat xp̃s tanq̃ a nobis diuiſus : q₂ ſicut dʒ Eſaie. lix. Iniquitates veſtre diuiſerũt inter vos ⁊ deũ veſtrũ:et peccata veſtra abſcõderũt faciem ei⁹ a vobis. Si igit̃ ip̃m ſponſum aĩaꝝ videre velimus/opꝫ diruere hmõi parietem peccati cũ malleo penitẽtie. ❡ Tertius paries eſt cõditio vite pñtis. Hic aũt paries cõſtruitur ex miſerijs ⁊ calamitatib⁹ huius ſeculi. Et poſt hũc pariete̅ ſtat xp̃s vtpote i celo exiſtens glorioſus. Iſte aũt paries rũpitur in morte:ita vt deiceps poſſit videre ſponſa xp̃m ſpõſum ſuum in celo glorioſum. Et hoc eſt qḋ dicit ps. In deo meo.i.in virtute ei⁹ tranſgrediar murum .i. egrediar e corpore mortali : quod eſt tanq̃ murus diuidens me a celo:et tunc facile potero in celum aſcendere. ❡ Quartus paries eſt illud magnũ chaos quod diuidit iter paradiſum et purgatorium. Et poſt hũc parietem ſtat xp̃s paratus recipere ſecum animas illic exiſtentes dũmodo ipſe paries primum frãgatur. Frangitur autem per preces ⁊ ſuffragia viuoꝝ que faciunt pro ipſis defunctis. Dicunt ergo paupe res ille anime amicis ſuis ſuperuiuẽtibus. Ecce ipſe ſcʒ ſaluator noſter ſtat poſt pariete̅ noſtrum reſpiciens per feneſtras proſpiciens per cancellos:iuuate ergo nos ad frangendum hũc parietem tormẽtorum purgatorij vt ad ip ſuʒ peruenire poſſimus in gloria illa celeſti. ❡ Quitus paries eſt ſtatus legis antique. Qui quidem paries diuidit lucem a tenebris. Poſt hũc itaq₃ parietem ſtetit chriſtus:quia vt habetur .i. Coꝝ.x. Omnia in figuris contigebant illis. Non enim habebant iudei tantam noticiam diuinorũ myſteriorum ſicut habem⁹ in lege gratie ambulantes. Tunc ergo de⁹ reſpiciebat per feneſtras et per cancellos in hunc mundum:quia multum obſcure et imperfecte cognoſcebatur:ſicut neq₃ perfecte cognoſcitur de homine aſpiciente per feneſtram quis ſit. Cognoſcitur quidem q̃ homo ſit:ſed i particulari neſcitur quis aut qualis ſit. ❡ Sextus paries po-

eſt dici ſpecies panis ez vini in ſacramento altaris ſub quibus latet xp̄s verus homo ⁊ verus deus: ſtat ergo poſt parietem .i. ſub ſpeciebus in hoc ſacramento reſpiciẽs per cancellos ⁊ feneſtras .i. per modos ſubtiles ⁊ a nobis enarrabiles. Ad propoſitum igitur redeuntes xp̄s ſtans poſt parietem in aſſumpta humanitate ⁊ nunc glorioſe regnans in celo inuitat quãlibet aĩam deuotam. Et illic poſt eũ aſcẽdat dicens. Surge propera amica mea columba mea formoſa mea: vez per gratiam ⁊ virtutem ⁊ veni ad me tanq̄ filia ad patrem tanq̄ ancilla ad dominum tanq̄ ſponſa ad ſponſum ⁊c.

¶ Secundo iſte liber ſcript⁹ eſt foris q̄tum ad nouũ teſtamentum in quo inuenimus ſcriptum Johã.i. ꝙ cum chriſtus vocaſſet Philippum dicens ei. Sequere me ipſe philipp⁹ obuiãs nathanaheli fratri ſuo in lege doctiſſimo viro dixit ei. Quẽ ſcripſit moyſes ĩ lege: vez Deutro.xvi. ⁊ ꝓphete omnes enim prophete de chriſto loquuntur: ſed inter ceteros precipue Eſaias Jeremias: Ezechiel: Daniel: Sequitur. Inuenim⁹ iheſum filium Joſeph: non quidẽ verum ſed putatiuũ a nazareth: quia ibi conceptus ⁊ pro maiori parte nutritus. Uel forte Philippus adhuc ſimplex putabat chriſtum in nazareth fuiſſe natum: vt dicit domin⁹ Hugo cardinalis vir integerrimo ingenio. Nathanael ãt tanq̄ in lege peritiſſim⁹ bene nouerat ꝙ in bethleem naſci debebat ver⁹ meſſyas: nec tamen aſpere reprehẽdit ſimplicitatem ⁊ ignorantiã fratris ſui dicens ei mentiris. ſicut ſolent facere multi arrogantes exaſperantes idiotas ⁊ ſimplices tanq̄ canes: ſed interrogatiue dixit ei. A nazareth poteſt aliquid boni eſſe? Philip. aũt volens oſtẽdere ꝙ ſic dixit ei Ueni ⁊ vide: ⁊ tũc in effectu cõperies ꝙ ſic. Sic ⁊ hodie multis videtur: ꝙ in villulis ⁊ p̄uis oppidis nulli ſint litterati aut virtuoſi: ſed tantum magnos credunt in magnis ciuitatibus reſidere. Propter quod reclamant ſe de tali vel tali magna ciuitate ⁊ ex tali progenie originem ſumpſiſſe potiſſime quãdo extra proprium ſolum cũ ignotis confabulantur quo fit vt quãdoq̄ quis reclamet filium militis qui eſt filius piſcatoris: ⁊ alius dicat ſe ex magna ciuitate originē ſũpſiſſe et ciuem illius eſſe qui ab ineunte etate educatus eſt in rure aut nemore: quorum menſio apud ſcriptores eſt tã eccl'iaſticos q̄ ſeculares q̄ iactabũdos tales criminantur.

Ps ¶ Modus autẽ quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus naturalib⁹: et potiſſime in falcone. Nam falco habet multas ꝓprietates propter quas merito ſignat xp̄m et eius glorioſam incarnationem. In primis falco ſm ambroſiũ in Exameron inter oẽs aues que viuũt ex preda habet affectũ valde pium. Nutrit eĩ non ſolum ꝓprios pullos ſed etiã pullos aquile: quos ipſa aquila eijcit qñq3 extra niduz et potiſſime vbi videt ꝙ habẽt debilem viſum intãtũ ꝙ non pñt reſpicere claritatem ſolis

¶ Scdo falco ſm dñm Albertum in lib. de aĩalib⁹ cum maximo impetu in ſuã predã fertur: et ideo ne ex tali impetu ledatur ſolet falconari⁹ alõge oſtendere falconi predam ſuã ne ſe ſubito precipitet ſup eã.

¶ Tertio falco qñ vult predari primũ volat in altũ: et tunc cõpoſitis vnguib⁹ ad pectus cũ maxĩo impetu deſcendit in auẽ: intãtũ ꝙ excitat maximũ vẽtũ cũ alis ſuis: ⁊ ſic ferit auẽ ꝙ frequẽter mẽbratim eã deſcerpit: et ĩ terrã mortuã ꝓijcit

¶ Ad ꝓpoſitũ ſic fuit de xp̄o qui in primis habet affectum adeo pium ꝙ pulli .i. pctõres quos diuina iuſticia eijcit a nido celi tanꝙ degeneres ip̄e recipit ⁊ reponit ĩ nido mĩe ſue q: vt habet Lu. xv. Hic pctõres recipit ⁊ mãducat cũ illis Hoc patuit ĩ Magdalena Petro et Paulo ⁊ hmõi. Item non ſolũ paſcit iuſtos et ſctõs ſed etiã pctõres et iniuſtos: vt habet Math. v. Item iſte generoſus falco in ſua incarnatione tãto impetu deſcẽdit ſupra ſuã predã: vc3 naturam humanã: eã ſibi vniẽdo ꝙ deiceps non potuit ab eo euelli: q: vt dicit Damaſce. qd̄ ſemel aſſũpſit dei fili⁹ nũꝙ dimiſit. Fuit aũt iſta preda huic falconi alõge preoſtenſa: q: ab eterno ſm qd̄ canit eccleſia. Aſpiciẽs alonge ecce video dei potentiã veniẽtem. ⁊c. Item iſte falco tũc volauit in altum qñ aſcẽdit arborem crucis: et tũc cõpoſitis vnguib⁹. i. manibus et pedib⁹ cruci affixis cũ maximo impetu deſcẽdit in auem ſc3 clauſtra inferni reſerando et ſctõs patres inde rapiendo et educẽdo. Uel melius Tunc cũ maxĩo impetu deſcendit in auem. i. in coruũ illũ infernalem qñ eũ eiecit foras. Uel aliter. Poſſum⁹ iſtud referre ad ſcdm dñi aduẽtũ: in quo deſcẽdet cũ tãto impetu in vallem Ioſaphat: cõpoſitis manib⁹ et pedib⁹ ad pectus. i. cũ cicatricib⁹ vulnerũ ſuoꝝ qd̄ terrebit: nedum malos ſed etiã iuſtos ⁊ angelos: et tũc valde dure feriet reprobos eos perpetuo exterminando dicẽs illis Ite maledicti in ignem eternum Mathei. xxv.

Tertius liber ſz ſanctifi-cationis ſacramentalis de quo ſubdit Johēs in theu-mate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſe ptem. Unde poſtꝗ dictum eſt de quinto ſigillo per qḋ intel ligimus ſacramētum ordinis et de ſecretis ſub eo contentis Nūc dicēdū occurrit de ſexto ſigillo per qḋ intelligim⁹ ſa-cramentum confirmationis.

Q ¶ Sub iſto igitur ſigil-lo cōtinētur ſex magna ſecre-ta myſteria. Quoꝝ primū eſt tale. Sacramētū cōfirmatio-nis eſt tāte excellētie ⁊ digni-tatis vt non niſi a maioribus valeat cōferri prelatis. Jſtud ſecretū ponit doct. ſan. iij. pte q. lxxij. ar. xj. Qḋ quidē ſecre tum aperitur duplici claue.

¶ Primo ſiquidez aperitur claue figuratiue declaratiōis Legitur eñi. ij. Paralip. xxiij ꝙ fuit quidam homo dictus Joiada: qui erat ſumm⁹ pon-tifex legis. Hic ergo pontifex mortuo Ochoſia rege Juda aſſūpſit filiū eiuſdem: cui no-men Joas: et eū vnxit in regē ſup pplm dñi. ¶ Ad ppoſitū per Joiadam q̄ interpretatur cognoſcēs dñz ſignatur quilz epiſcopus ⁊ ſupra. Nā maiores pre-lati debēt cognoſcere dñz per fidei ſinceritatem: ſacrarū lit terarū peritiā: et moꝝ hone-ſtatem. Jn cuius rei ſignū epi deferunt mitrā bis cornutam per qḋ ſignatur cognitio ⁊ pe ritia vtriuſqꝫ teſtamēti quam debent habere.

R ¶ Sed prochdolor. Jſtḋ ſignū eſt fallax in multis. Nā ſunt pleriqꝫ prelati q̄ vix ſciūt cōgrue loqui: et potius diſpu tāt de principiū querelis ꝗ de dei cauſſis. Citi⁹ inter eos ver ſatur ſermo de delicatis cibis et potib⁹ atqꝫ reb⁹ vanis ꝗ de ſacris eloquijs et verbis edifi catiuis. Facilius deniqꝫ inue-nirent aprū aut ceruū i ſylua latētem et leporē in dumo ab ſcōditū: ꝗ in ſacris codicibus ſalubre documētū. Magis ex perti i reuolutiōe folioꝝ char tarū ꝗ decretoꝝ aut decreta-lium. Ecce quales habet eccle ſia cōtra inimicos fidei catho lice ſtrēnuos defēſores. Et tñ iura cauēt ꝙ defectus ſciētie cōpetētis deijcit epm iam pro motum: vt ptz Extra de etate et qualitate ⁊ ordine preficiē-doꝝ. c. ꝗuis. Ubi ponitur ca-ſus de epo qui nūꝗ audierat grāmaticā: cōpetēs tñ ſciētia in epo tolleratur vt dicit glo. ſup idē caplm. Jtem di. xliiij. Pro reuerētia. Dicitur ꝙ in mēſa epi non debēt eſſe fabule ſed lectio ſacre ſcripture. Silr oibus epis interdicit venatio preſertim ſaltuoſa et clamoſa vtpote illa q̄ fit in ſyluis oino interdicit epis ⁊ oib⁹ clericis ꝗuis laicis pmittatur. Sec⁹ de venatione que ſine clamore ſed quiete exerceri pōt: vt ptz

in dec. di. xxxiiij. Quorūdam vbi ſinglr rephēdūtur clerici gallie ꝛ germanie q̄ huic arti vacāt frequēter. Itē extra de clerico venatore. c. Epm. non ſolū clericis venatio interdici tur ſ; etiā pena eis infligit: vt pote ſuſpēſiōis ab officio. Vñ dicit Hiero. ꝙ venatorē nūꝙ̄ legim⁹ ſctm̄: piſcatores aūt in uenim⁹ ſctōs. et recitatur di. lxxxviij. Eſau. Vbi datur exē plū de Eſau q̄ venator erat: qꝛ pctōr erat. Sed vñ diſgreſſi ſu m⁹ redeūtes dicim⁹ ꝙ p ioab q̄ interp̄tat ſperās: et q̄ inūgit ī regē p myſteriū ioiade ſūmi ſacerdotis ſignāt q̄l; ſuſcipiēſ ſacr̄m cōfir. q̄ ip̄m ſuſcipit ſpe rās ꝙ ſibi multū ꝓderit ī bel lo ꝯtra demones ꝛ fidei catho lice hoſtes vbi potiſſime īpu gnaret fides. Tūc ḡ ioiada pō tifex legis inūgit Ioab oleo ſctō qñ ep̄s aliquē fidelem ſiue virum ſiue mulierem inungit criſmate ſacro.

¶ Scđo iſtud ſecretū aperit claue auctoritatiue ꝓbatiōis. Scribit em̄ ad hoc ꝓpoſitum de cōſe. di. v. Man⁹. ꝙ ſacr̄m man⁹ impoſitiōis. i. cōfirma tionis magna veneratiōe tenē dū eſt qđ ab alijs pfici nō pōt niſi a ſūmis ſacerdotib⁹. Nec tpe apl'oꝝ ab alijs ꝙ̄ ab ipſis aplis legitur aut ſcit peractū eſſe. Nec ab alijs ꝙ̄ ab illis qui eoꝝ tenent locū vnꝙ̄ pfici pōt aut dꝫ. ꝙ ſi aliter pꝛeſumptū fuerit irritū habeat et vacuū: et inter eccl'iaſtica nūꝙ̄ repu tabitur ſacra. hec ibi. Sꝫ pro maiori euidentia hic inſerun tur tres veritates.

S ¶ Prima igitur veritas. Sacr̄m cōfirmatiōis ꝛ ſi non ſit tante neceſſitatis ſicut ꝛ ſa cramētū baptiſmi eſt tñ maio ris dignitatis. Pria pars ſa tis nota eſt: qꝛ ſine ſacramen to cōfirmationis quis pōt ſal uari/ non aūt ſine ſacramento baptiſmi: ſm illđ Io. iij. Niſi quis renatus fuerit ex aqua et ſpū ſan. ꝛc. Scđa pars ptꝫ: qꝛ ſolus ep̄s eſt miniſter hui⁹ ſa cramēti vt hēt di. xxviij. Quis Simplex aūt ſacerdos pōt ba ptiſmū dare: igitur. Et idem pōt argui de ſacro penitentie altaris et extreme vnctionis quoꝝ ſimplex ſacerdos habēs curam aīaꝝ pōt eſſe miniſter: non aūt hui⁹ ſacramēti: igit.

T ¶ Scđa v̄itas. Ad digni tatem ꝛ excellentiā hui⁹ ſacra mēti facit ꝙ xp̄s in pſona ip̄m inſtituit. Patet hec veritas. Nam ſm dñm Petrū de pa lude in. iiij. ſenten. xp̄s hoc ſa cramētū īſtituit qñ paruulis manus impoſuit: de quo legi tur Lu. xviij. Iudei em̄ addu cebāt paruulos ſuos ad xp̄m vt eos tangeret: quod cum vi diſſent diſcipuli increpabant ipſos iudeos: ſed eos reprehē dit xp̄s dicēs. Sinite paruu los venire ad me: talium. ꝛc.

Ex quo paſſu trahũt ſacri do
ctores xp̄m tunc hoc ſacramē
tum quodammodo figurati=
ue inſtituiſſe. Dico aũt figura
tiue: quia non videtur q̄ illis
paruulis tũc dederit ſacramē
tum confirmationis in re: q2
vſus illius ſacramēti non cō=
ueniebat ante miſſionem ſpi=
ritusſancti: vt dicit dñs Flore
tinus in.iiij.parte ſumme ſue
titu.xiiij.capi.xiiij. Uel forte
alia vice hoc ſacramentũ inſti
tuit: licet non ſit ſcriptum qñ.

D ¶ Tertia veritas. Hoc ſa
cramentũ in primitiua eccleſia
erat maxime in vſu ⁊ practica
Patet per illud qđ legitur de
apl'is Actuum.viij. Impone
bant manus ſup illos: ſcʒ apo
ſtoli: et accipiebãt ſpm̄ſanctũ
Sed proh dolor modernis tē
porib9 videtur q̄ſi penit9 obli
uioni traditũ: ab alijs aũt ha
beri in deriſum ⁊ contēptum:
non ſine graui diſpendio ſalu
tis talium. Ipſm itaq3 venere
mur ⁊ amplectemur cũ effectu
vt de ſacrali cõfirmatione ad
celeſtem ⁊ perhēnē trãſeam9.
Quã nobis cõcedat qui.⁊c.

¶ Sermo.xxxij.

Uidi librum ſcriptũ intus ⁊ fo=
ris ſignatum ſigil
lis ſeptē Apocal.v. Notãduʒ
q̄ beatus Johannes vidit tri
plicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sãctificatiõis ſacramētalis.

A ¶ De prio lib. ſcribit Ma
thei.i. Liber generatiõis.⁊c.
In.xxxij. aũt cap. hui9 libri le
gitur q̄ zorobabel geñ. Abiud

A ¶ Ubi notãdum q̄ Abiud
interpretatur Pater meus.
Hec aũt interpretatio conue
nit tribus gñibus pſonarum.
videlicet
Jeſu chriſto.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ¶ Primo igitur xp̄s põt
dici Abiud: hoc eſt pater me9
tam ſm diuinitatē q̄ ſm hũa
nitatē. Nam in primis ſm di
uinitatem q̄lʒ fidelis põt eũ vo
care Abiud.i. patrem ſuum.
Uñ ipſemet de quolʒ tali dicit
p os dauiticũ. Ipſe ſcilʒ iuſt9 fi
delis inuocauit me dicēs ſup.
pater me9 es: de9 me9 q̄tũ ad
diuinitatem: et ſuſceptor ſalu
tis mee q̄tũ ad hũanitatem.
Et ponit preteritũ p futuro:
veʒ inuocauit p inuocabit.

C ¶ Notãdum ergo q̄ oēs
hoīes tam boni q̄ mali poſſũt
vocare deũ patrē ſuũ ſcʒ crea=
tione ſm illđ ps. Ego dixi dij
eſtis et filij excelſi oēs. Pro=
pterea tã boni q̄ mali pñt di
cere illđ Mala.ij. Pater vn9
eſt oīm nr̄m. Spũaliter aũt iu
ſti pñt eũ vocare patrē ſuũ a=
doptiõe ſm illud Ro.viij. Re
cepiſtis ſpiritum adoptionis
Spũaliſſie vo ſol9 xp̄s q̄tũ ad
diuinitatē põt eũ vocare prē

nature idẽtitate: ſm illud ps. Fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie. i. in die eternitatatis genui te. Et ſunt vba patris ad filium in diuinitate. Hūc igitur patrem debem⁹ cõformiter et cõ fratrem noſtrũ xp̃z honorare et cũ eo dicere illud Joh. viij. Honorifico patrẽ meũ ſcz celeſtem. Sed de hoc multa dicta ſunt in primo ſermone huius qñ dictũ eſt de interpretatiõe huius nominis Abraham.

D ¶ Eſt tñ notãdum q᷑ iſte pater celeſtis ſolet ſe hr̃e interi⁹ erga filios ſuos quẽadmodum pater carnalis exterius erga ſuos. Prĩo ſiquidem pater carnalis ſolet filios ſuos delinquentes primũ ſuauiter corrigere: deĩde ſeuere ꝛ dure ſi viderit eos in malis pſeuerare. Et ꝑpterea dr̄ pater a paciox pateris: eo q᷑ pater propter filios ſuos multa patiaẽ Et etiam qr corrigendo filiõs ſuos faciat eos pati. Uel quia ipſe tũc in aĩo patitur ſiue cõpatitur. Sic et pater celeſtis filios ſuos ex fragilitate peccãtes ſuauiter ſolet corrigere et benigne: q᷑ ſi viderit eos cõtumaces et proteruos, tũc dure et rigide ſolet eos flagellare. Et hoc eſt qđ dicit de pr̃e pio habẽte filios indiſciplinatos. ps. lxxxviij. Si dereliquerint filij ei⁹ legẽ meã: et in iudicijs meis nõ ambulauerint. Si iuſticias meas prophanauerint et mãdata mea non cuſtodierint. Uiſitabo in virga iniquitates eoꝝ: et in verberib⁹ peccata eoꝝ. Miam aũt meã non diſpergã ab eo ſcz patre. q. d. ꝗuis iraſcar cõtra filios impios non tñ contra patrẽ piũ et bonũ: et preſertim qñ adhibuit debitã diligẽtiã in caſtigandis filijs ſuis. Hic etiã pater quodãmodo cõpatitur qñ opꝫ eum flagellare filios ſuos ꝑuerſos ſm illud Eſaie. i. Heu cõſolabor ſuper hoſtib⁹ meis et vĩdicabor de inimicis meis et cõuertã faciẽ meã. i. rigorẽ iuſticie mee ad te. Jſte ergo pater multa patiẽter ſuſtinet a filijs ſuis: et qñq᷒ facit eos bene pati: etiã ĩ pñti vt corrigãtur q̄ vt habeẽ Heb. xij. Flagellat deus oẽm filiũ quem recipit.

¶ Scđo pater carnalis ſolet filios ſuos corporaliter reficere et nutrire: et ideo dr̄ pater a paſcẽdo. Sic de⁹ filios ſuos reficit ĩ mẽte ſpũalib⁹ delitijs vcꝫ gratijs ꝛ virtutibus: vt ſic incremẽtum ſumãt meritoꝝ. Jtem ſolet etiã eis de tẽporalibus ſufficienter ꝓuidere: ſm illud Math. vi. Cõſiderate volatilia celi non laborant neq᷒ nent: et tñ pater veſter celeſtis paſcit ea. Jtem paſcit nos in ſacramẽto altaris ſuo ſanguine ꝛ corpore: ſm illud Jo. vi. Caro mea vere eſt cibus et ſanguis meus vere eſt potus.

¶ Et nota q᷑ ſicut pater car-

nalis qñq; adeo diligit filios ſuos et filias q ſibi ſubtrahit neceſſaria vt eos nutriat ⁊ eis ſubueniat: ſicut patet de illis qui ſe euiſcerãt p prouidẽdis filijs et filiabus maritandis. Sic ⁊ xpus paup factus eſt vt nos ditaret: ⁊ hoc eſt qđ dicit Apo.ii.Cor.viij. Scitis.i.ſcire debetis gratiã dñi nři ieſu xpi: qui propter nos egen⁹ factus eſt cũ eſſet diues: vt illi⁹ inopia vos diuites eſſetis.

Tertio pater carnalis ſolet filios ſuos in bonis morib⁹ et literis inſtruere aut p ſe ſi poteſt: aut per aliũ ſi non poteſt ſcđm illud Eccl.vii. Si filij tibi ſint erudi illos. Item ſolet eos in aliquibus artibus facere informari: vt in poſterum poſſint inopem defendere vitam. Sic et pater ille celeſtis vult omnes filios ſuos in fide et bonis moribus imbui vt in pñti poſſint cum tali arte lucrari regnu; celeſte. Unde ad hunc finem deſcendit dei fili⁹ in hunc mundũ: vt ſc; nos verbis et exẽplis erudiret: ⁊ hoc eſt qđ dr Act.j. Cepit ieſus facere et docere. Et Titi.ij. Apparuit gratia ſaluatoris nři dei oĩbus hominibus erudiens nos ſc; verbo et exẽplo vt abnegãtes impietatẽ ⁊ ydolatriam et ſecularia deſideria ſobrie quo ad nos: iuſte quo ad p̄ximum: ⁊ pie quoad deũ viuamus in hoc ſeculo. Et ſic patet quomodo xp̄s ſm diuinitate; dicitur abiud.i. pater meus. Secũdo dicitur abiud .i.pater me⁹ quoad humanitatem: quia ſecundũ q hõ genuit nos in cruce et adhuc generare non ceſſat in baptiſmali ablutione ſm illud Jaco.j. Uoluntarie genuit nos verbo veritatis: genuit ergo nos vt dicit Apo. Tit.iii. Per lauacrũ regenerationis et renouationis ſpũſſancti. quẽ effudit in nos abũde: ſc; ad remiſſionẽ omniũ peccatorum.

E ¶ Secũdo dicta interpretatio poteſt cõuenire viro iuſto q̄ merito poteſt dici abiud .i.pater meus.

F ¶ Pro quo notandum q vir iuſtus quandoq; eſt p̄lat⁹: quandoq; predicator: qñq; ſacramẽtor; adminiſtrator. Si igitur ſit prelatus tũc ſubditus eius vocare poteſt abiud.i. patrẽ meũ ſiue patrem ſuum. Et hoc modo vocabat helize⁹ helyam patrẽ ſuum cu; videbat eũ ſurſu; eleuari in curru igneo. Unde ⁊ dicebat. Pater mi: pater mi currus iſrł et auriga eius.iiij.Reg.ii. Et tali patri eſt per omnia obediendũ. Similiter ſi ſit p̄dicator ſeu doctor: tunc diſcipulus et auditor poteſt eũ vocare patrẽ ſuũ et talis pater eſt audiendus ſecundum illud Deutro.xxxii. Interroga patrẽ tuũ et annũciabit tibi maiores tuos et di

cent tibi qualiter te ſupple re
gere in via dñi debeas. Talis
pr̄ erat Paul'. q̄.j. Coꝛ. iiij.
dicebat. In xp̄o ieſu p euāge-
liū vos genui. Itē gal'. Filioli
mei quos iterū pturio: ſcȝ cuȝ
laboꝛe et doloꝛe: donec foꝛme
tur in vobis xp̄s .i. donec con
foꝛmemini xp̄o in bono virtu
tis et gr̄e. Talis inq̄ pr̄ nō eſt
dilacerādus aut detrahendꝰ:
ſed honoꝛādꝰ ꝛ ſuppoꝛtandꝰ.
G ¶ Propterea in decretis
di. xcvj. in ſcripturis. Recitat
q̄ impatoꝛ Cōſtātinus ſolitꝰ
erat dicere: vere ſi ꝓpꝛijs ocu
lis vidiſſem ſacerdotē dei: aut
aliquē eoꝛū q̄ i monachali ha
bitu circūamicti ſunt peccātē
chlamydē meā expoliarē ꝛ eū
coopirē ne ab aliquo videret.
Itē ſi ſit talis iuſtus ſacroꝛuȝ
adminiſtratoꝛ ſilr̄ pōt vocari
abiud a quolibȝ ſubdito .i. pr̄
meus: vbi gr̄a. Ep̄s oꝛdinans
aliquē ip̄o facto efficitur pa-
ter eiꝰ ſpūalis. Silr̄ ſacerdos
baptizās aut confeſſiones au-
diēs. Nā inter dantē ſacr̄m et
ip̄ȝ ſuſcipientē contrahit ipſo
iure quedā ſpūalis cognatio.
Adde q̄ etiā contrahitur cog
natio ſpūalis inter eū q̄ tenet
aliquē in baptiſmo vel confir
matione et ip̄m qui ſacr̄m ſuſ
cipit: et eū ex tunc debet dili-
gere tanq̄ patrē ſuum. Ita di
citur. xxx. q. iij. ita. Ita inquit
textus diligere debet hō eū q̄
ſuſcepit ip̄m de ſacro fonte ſi-
cut patrē ſupple carnalē: vt ex
ponit glo. Patet ergo quo-
modo iuſtus pōt a multis ap
pellari abiud .i. pater meus.
H ¶ Tertio dicta interp̄ta-
tio cōpetit virgini glorioſe: q̄
merito pōt dici abiud .i. ma-
ter mea. Nam quilibȝ fidelis
poteſt eā vocare matrē ſuam.
Pro quo notendū ſm Dñm
Anthoninū Floꝛētinū in ſum
ma ſua pte. iiij. t. xv. c. ij. q̄ ſi-
cut aliq̄s hō poteſt dici pater
multipliciter: ſcȝ genitura: cu
ra: etate: honoꝛe: affectu. Sic
om̄ibus illis modis ip̄a bea-
ta virgo pōt dici mater nr̄a.
I ¶ Pꝛimo em̄ dicitur mr̄
noſtra genitura q: ip̄a genuit
et pepit nos in maximis illis
doloꝛibꝰ quos paſſa eſt i paſ-
ſione filij ſui. ¶ Scd̄o eſt mr̄
nr̄a cura in tm̄ q̄ oībus apit ſi
nū mīe ſue: nec eſt q̄ ſe abſcon-
dat a caloꝛe bñficioꝝ eius. Vn̄
Bernar. Sileat inq̄t miaȝ tuā
o vgo btā q̄cūqȝ in neccitatibꝰ
ſuis te inuocātē ſibi deeſſe ſen
ſerit. ¶ Tertio eſt mater nr̄a
antiq̄tate. Solemus em̄ anti
quos viros vocare patres: et
ātiquas mulieres matres: ſed
q̄ antiq̄oꝛ mulier vgīe maria
q̄ etiā d̄ ſe ip̄a dicit Eccl'. xxiiij
Ab initio ꝛ añ ſcl'a creata ſum
et vſqȝ ꝛc. Nam añ ſcl'a creata
fuit in mēte diuīa .i. p̄deſtina-
ta ꝛ p̄uiſa vt eēt mater dei ꝛ ex
inde mater noſtra. ¶ Quar-
to eſt mater noſtra honoꝛe et

dignitate. Solemus enim mulieres in dignitate cõſtitutas vocare mres: ſicut ptz ď abbatiſſis. Sz q̄ dignioꝛ aut honorabilioꝛ dei matre: q̄ etiã appellat regia celoꝝ: dña angeloꝝ ⁊ hoiz atq; omi laude dignissima: hoc ē mater nr̄a affectu et pietate. Sũme enĩ afficitur ad salutē oim noſtrũ: ſicut ptz ex verbis Bernar. dicētis. O hõſecurũ acceſſũ hēs. ⁊c. Ut igitur ſemp nobis afficiat eam ſalutemus. ⁊c.

SEcũdus liber ē incarnatiõis diuinalis. Hic aũt liber ſcript⁹ eſt intus ⁊ foꝛis. Intus quidē q̄tũ ad vetus teſtamentũ: in quo inuenimus duo magna teſtimoia de hac ineffabili filij dei incarnatiõe. ¶ Primo itaq; inuenimus vnã figu. q̄ hētur Joſue. j. vbi inter cetera legit: q̄ moꝛtuo moyſe dñs dixit ad Joſue filiũ Naue. Moyſes ſui⁹ meus moꝛtu⁹ eſt. Surge ⁊ trãſi ioꝛdanē iſtũ tu ⁊ oĩs ppl̄us tecũ et vade ĩ terrã quã dabo filijs iſrl̄. Oēm locũ quē calcauerit veſtigiũ pedis vr̄i vobis tradã ſicut locut⁹ſũ moyſi. A deſerto ⁊ libano vſq; ad fluuium magnũ eufratē: oĩs t̄ra etheorũ vſq; ad mare magnũ cõtra ſolis occaſuz erit termin⁹ vr̄. Nullus poterit vobis reſiſtere cũctis diebus vite tue. Sicut fui cũ moyſe: ita ero tecuz et nõ dimittaz te. Confoꝛtare igit et eſto robuſtus. Hec ibi. Itē de iſto Joſue ſcribit Eccl̄iaſti. xlvj. vbi noiatur ieſus: et de eo dicit ſic. Jeſus. i. Joſue filius Naue: foꝛtis in bello: ſucceſſoꝛ moyſi in ꝓphetis q̄ fuit magnus ſm nomē ſuuz maxim⁹ in ſalutē electoꝝ dei expugnare ſupple venit inſurgentes hoſtes.

K ¶ Ad ꝓpoſitũ igit. Joſue q̄ interpꝛetatur ſal⁹ vel ſaluatoꝛ recte ſignificat xp̄m q̄ etiã dictus eſt ieſus. Unde hũc ſenſum myſticũ ꝓſequũtur ſermo oĩes gloſe ⁊ poſtilatoꝛes: ſicut ptz in glo. oꝛd. et interl̄. Itē hũc ſenſum ꝓſeqtur Dñs Card. Iſte igitur Joſue fuit figura xp̄i. Nam ſicut Joſue introduxit ppl̄z in terrã ꝓmiſſionis Amalech pꝛius debellatoꝛ: et poſtea diuiſit terrã in funiculo diſtributiõis. Sic et xp̄s diabolũ ĩ cruce ďbellauit et ppl̄z xp̄ianũ quotidie p baptiſmũ ĩtroducit ĩ terrã ꝓmiſſiõis. i. intra eccl̄am ⁊ fidē catholicã in pꝛeſenti: et tandē introducet in terrã ꝓmiſſionis gl̄ie celeſtis ſeu eccl̄ie triũphãtis. Dñs ergo locut⁹ eſt ad Joſue. i. pr̄ ad filiũ. Moyſes ſeruus me⁹ moꝛtu⁹ eſt. i. euacuate ſunt cerimonie legis antiq̄. Surge ergo. i. de ſinu patris mundo per carnez appare ad expugnandum demones: et tranſi Joꝛdanem iſtum. id eſt bibe ⁊ guſta de toꝛrēte paſſio-

nis tu ⁊ omnis populus tecū Nō eñ eſt maior ſeruus dño ſuo: et ideo qua via ꝑceſſit caput neceſſe eſt vt mēbra ſequā-tur. Et hoc eſt qđ dicebat noſter Joſue .i. xp̄s diſcipulis ſuis Joh. xv. Si me pſecuti ſunt et vos pſequentur: et vade in terrā quā ⁊c. Hec terra eſt terra viuentiū vt dicit interl'. de qua Mat. v. Beati mites qm̄ ipſi poſſi. ter. Ad hanc autem terraꝫ ꝓmiſſionis nos ꝑceſſit xp̄s in ſua glo͂ioſa aſcenſiōe: et illuc nos ꝑuenire faciet ī hora mortis ſi boni emulatores ſue legis fuerimus. Latitudo auteꝫ et ſpacioſitas terre que ibi deſcribitur ſignificat immenſitatē glorie celeſtis quaꝫ daturus eſt dñs ſeruis ſuis.
Ad hāc aūt terrā cū ꝑuenerit nullus eis nocere poterit: qꝛ ibi inſidie demonū ꝓcul: nullus ibi paupertatis metus: nō egritudinis imbecillitas. Nemo ibi leditur: nemo iraſcik: nemo inuidet: cupiditas nulla exardeſcit: nullū cibi deſideriuꝫ: nulla honoris pulſat aut poteſtatis ambitio: null⁹ ibi diaboli metus: terror gehenne procul: mors neqꝫ corporis neqꝫ anime: ſed immortalitatis munere vita iocūda Nulla erit tūc vſqꝫ diſcordia: ſed cūcta cōſona. Hec Alcim⁹ in ſermone de omnibus ſanctis Et ſicut dñs pater fuit cū Moyſe ita fuit cū chriſto imo ſpecialiori mō et altiori fuit cuꝫ eo ꝙ cum Moyſe. Et ideo ly ſicut in propoſito nō ſignificat omnimodā equalitatem ſed quandam ſimilitudinē: ſic ergo fuit pater cum chriſto ꝙ ipm̄ nunꝙ deſeruit nec in vita nec in morte nec poſt mortem. Et hoc eſt qđ ipſe xp̄s dicebat iudeis Jo. viii. Qui miſit me mecū eſt et nō reliquit me ſolum: qꝛ que placita ſunt ei f.ſ. Iſte aūt Joſue vt allegatuꝫ eſt ex libro Eccli̊. fuit fortis ī bello: qꝛ xp̄s habuit grāde bellū contra demones: nihilominus vicit eos ſm̄ illđ Jo. xii. Nunc princeps mūdi huius eiſcietur foras. De Joſue eñ legitur eiuſdē. xii. c. ꝙ occidit. xxxi. reges paganos ſed chriſtus extirpauit de mūdo omnem maliciam et exercitū demonū. Nam eiſciendo principē mundi eiecit ſil'r oēs milites ſuos. Ecce ꝙtū nobis profuit filij dei incarnatio et natiuitas.
¶ Moraliter deus ꝑcipit cuilibet penitenti dicēs. Surge ſupple a pctō: et tranſi iordanem iſtum .i. tranſi per aquas lachrymarū ad gaudia celoꝝ et ad terrā illam promiſſiōis quā optabat qui dicebat. Credo videre bona domini ī terra viuentiū. Noli ergo eſſe puſillanimis et remiſſus in profectu virtutis: ſed confortare propter premiū: quod tibi vi

uiriliter agenti paratum eſt in celis ſi ſtrennue certaueris et in bono perſeueraueris. Eſto ergo robuſtus. Audi quid tibi dicat Pſal. Viriliter inquit age et confortetur cor tuum et ſuſtine dominũ.i.pacienter ab eo expecta regnum celorũ quātũcunq; videatur illud differre tibi dare.

¶ Secundo infra hunc librũ inuenimus vnā prophetiā de hac iocunda incarnatione: de qua Eſ.xxxiii. Domin⁹ iudex noſter: dñs legifer noſter: dominus rex noſter ipſe veniet et ſaluabit nos. Hanc autē prophetiam dñs Hugo Cardinalis exponit tripliciter. Primo ſic. Dñs iudex noſter prefiguratus p illos iudices de quibus in libro iudicum. Dominus legifer noſter pfiguratus per pentateuchũ.i.per hiſtorias in.v.libris moyſi contentas. Dominus rex noſter: prefiguratus per ordinē regũ Ipſe veniet: ſcʒ in vtero virginis per incarnationē et ſaluabit nos de diaboli ſeruitute. Secũdo ſic. Dominus iudex noſter: quia iuſtus ꝛ rectus in datione legis moſayce. Dñs legifer noſter. dans legē amoris in euangelij ſupadditione Dominus rex noſter quando ſpinis coronatus eſt pro nobis in paſſione: ipſe veniet ſupple ad iudiciũ et ſaluabit nos ſed quos nos: certe nos innocentes: nos perfectionē vite tenentes: nos pfecte penitentes: nos religioſos ītegre obedientes: nos eccl'iaſticos caſte viuētes et in dei ſeruitio feruētes: nos mercatores veraces et fideles: nos diuites miſeri cordes: nos paupes paciētes: nos charitate feruētes ꝛ hmōi Tertio ſic. Domin⁹ iudex noſter qui cauſam noſtraʒ nobis contra diabolum adiudicat. Dominus legifer noſter: qui chyrographũ decreti qd' contra nos ſcriptũ erat: vt habet Colo.ij. De manibus diaboli rapiens nobis reportat. Dñs rex noſter: q̄ nobis tanq̄ coheredibus ſuis regnũ celeſte pptuo tribuet et condiuidet. Ipſe veniet ſcʒ ī corde noſtro per gratie infuſionē et peccatorum remiſſionē: et ſaluabit nos a vetuſtate culpe.

L ¶ Vel dic q̄ xp̄us dicitur legifer noſter: rex noſter et iudex noſter ſcd'm tria tempora Nā in primo ſuo aduētu fuit legifer noſter: tunc em̄ nobis attulit legem mitem et benignam: de qua Math.xi. Iugū meum ſuaue eſt et onus meū leue. Item attulit legem pfectam: lex em̄ vetus imperfecta erat: quia cohibebat manum tantum et non animum. Iſta aũt vtrunq;. Et hoc eſt qd' ait ſaluator Mathei.v. Audiſtis quia dictum eſt antiquis. Nō occides: ego autē dico vobis

q2 oīs q̄ iraſcit̄ fra.ſ.re⁹ ē ig. Itē ibidē. Audiſtis q2 dictū eſt antiq̄s. Non mechaberis. Ego aūt dico vobis q2 q̄ viderit mulierē ad cōcup.eā iā.m. ē in.c.ſuo. Itē attulit legē clarā et intellectu facilē. Lex em̄ vetus erat multū obſcura ꝛ indigebat multa expōne: nec iniuria q2 erat ſola vmbra et figura. In cui⁹ ſignū qn̄ eā dedit dn̄s moyſi tunc apparuit in nube loquēs ei Exod.xxxiiij. Sz iſta lex gratie eſt totaliter clara et tanq̄ granū abſq3 palea vtpote ore dn̄ico dictata ꝛ pnūciata. Math.v. Apiēs os ſuū ſupple xp̄us docebat eos: vn̄ ꝛ dixerūt ei diſcipli ſui. Io. xvi. Ecce palā loqueris ꝛ puerbiū nullū dicis. Bene ergo dicit̄ dn̄s legifer noſter: ſcz q̄tū ad p̄teritū. Scdo dicitur rex noſter q̄tum ad preſens: quia nunc data eſt ſibi ptās in celo et in terra. Mat.xxviij. Quia ipſe regnat ī btīs p glorīā et in iuſtis viatoribus q̄ adhuc ſunt in terra p gratiā. Et ſic hodie interpretatur illa pmiſſio gabrielis ad virginē Mariā. Luce.j. Dabit ei dn̄s ſedē patris eius.i.in eo implebitur ſpiritualiter quod in David preceſſit figuraliter: q2 ſeſſio David in ſede tpali et regia figura erat ſeſſionis xp̄i in ecctia. Sequitur, et regnabit in d.i. ineternū: et regni eius nō erit finis: q2 q̄diu mūdus iſte durabit ſemp erūt aliqui boni et iuſti: qui erunt de regno xp̄i. Unde de iſto rege ꝛ regno ſuo ſcribitur Dan.vij. Poteſtas eius poteſtas eterna: que non auferetur et regnū eius quod non corrūpetur. Tertio dicit̄ iudex noſter q̄tū ad ſcdm ei⁹ aduentū: qd̄ futurū eſt. Io.v. Dedit ei ſupple pater filio poteſtatē iudiciū facere: q2 filius hoīs eſt.i. q2 iudicaturus eſt mundū in forma hūana. Et in eodē c.paulo añ. Pater nō iudicat q.ſ oē.i.d.f. Itez Actuū x. dixit Petrus de xp̄o.q̄ cōſtitutus eſt a deo patre iudex viuorū.i.iuſtorū: vel qui viui inuenictur in aduentu chriſti et mortuorū.i.pctōrū: vel qui ante mortui dormierunt. Ita em̄ exponit glo.interl. Patet ergo quō xp̄us dicitur legifer noſter: rex noſter: et iudex noſter: referendo iſta ad diuerſa tempora.

¶ Secundo iſte liber ſcript⁹ eſt foris q̄tum ad nouum teſtamētum. In quo inuenim⁹ ſcriptum Act.ix. q̄ Paulus q̄primū fuit ad fidez conuerſus cōtinuo ingreſſus in ſynagogas iudeorum predicabat illis ieſum eſſe ſupple verum deum ꝛ hominem perfectum. Ideo ſubditur. Quoniaz hic eſt filius dei. Stupebant autē omnes. Interl. Infideles qui ignorabant hoc myſterium: qui audiebant: ſcilicet Pau-

lum predicātem tātam rei nouitatē:et dicebāt. Nōne hic eſt qui expugnabat i hierl'm eos qui inuocabant nomen iſtud: ſcȝ nomen Jeſu qḋ modo predicat. Stupebāt ergo iudei ex tam ſubita mutatione vt dicit de Lyra, per quā attociſſim⁹ fidei catholice pſecutor factus fuerat cōſtātiſſimus ei⁹ predicator. Unde ⁊ dicebāt. Et huc ad hoc venit vt vinctos illos duceret ad pricipes ſacerdotū Sed ipe Saulus in nullo immutatus ex eoꝝ ṽbis magis cōualeſcebat ⁊ confundebat iudeos qui erant Damaſci affirmans qm̄ hic eſt xp̄s .i. verus deus et homo pfectus in lege et pphetis pmiſſus. Et hoc declarabat per ſcripturas veteris teſtamēti: quas primo didicerat a Gamaliele: et poſtea multo perfectius deo inſpirante qñ raptus eſt vſqȝ ad tertium celū et vidit archana dei Nam i hoc facto fuit ſilis Dauid qui Goliath pprio mucrone interfecit. i. Regū. xvij. Jta et Paulus confundebat Judeos per ſcripturas ⁊ prophetas ſuas. ¶ Moraliter Paulus prius impugnans nomen xp̄i: nūc aūt cōſtāter ip̄m cōfitens, ſignat ꝙ vbi quis tenuit aliquā opinionem ſeu tuitus eſt vnā partem poſtea veritate agnita non debet erubeſcere ſeip̄m reuocare ⁊ ſentētiam mutare in melius: qꝛ hec mutatio eſt mutatio dextere excelſi. Huius aūt cōtrarium faciūt heretici cauſidici et aduocati: et oēs ptinaces in ſuo ſenſu: ppter quod plerūqꝫ cadūt in grauia ⁊ maxima inconueniētia a quib⁹ non reſiliūt qñ volūt. Nam ſm phm̄ puus error i pricipio magn⁹ eſt i fine.

M ¶ Modus autē quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in reb⁹ naturalibus: et precipue in quadam aue que dicitur auis paradiſi: de qua legitur in libro de naturis rerū ꝙ ppter inſignem ei⁹ pulchritudinem ita vocat. Habet eñ hec auis multas proprietates ppter quas merito ſignat xp̄ȝ Jn primis ei eſt adeo pulchra et mirabilis ꝙ null⁹ color ei deeſſe credat. Scḋo hȝ vocem ⁊ cātū adeo dulcē ⁊ piū ꝙ pōt gaudiū et deuotionem i hoīe excitare. Tertio poſtꝙ capta eſt irremediabiliter plāgit et gemit: nec vnꝙ gemere deſiſt donec reddita fuerit ſue priſtine libertati. ¶ Ad ppoſitum iſta tria quodāmodo ꝯueniūt xp̄o ꝗ in primis merito pōt vocari auis paradiſi: qꝛ deſcēdit de celo i vterū virginis. Jtem qꝛ in terris inter homines degēs ſimul erat in celis ſanctos angelos ſua diuinitate letificans: quia ſic venit ad terras vt non relinqueret celū. Huic igitur aui paradiſi ſecundum humanitatem: nullus color

ſeu nulla perfectio aut virtus
que imꝑfectionem non habet
annexã aut precedẽtem defuit
qꝛ vt habet Joh.i. Vidim⁹ eũ
plenũ grẽ ⁊ ṽitatis. ❡ Scḋo
iſta auis paradiſi celeſtis ha-
buit vocẽ et cãtũ valde dulcẽ
ita ꝙ interdũ excitabat deuo
tionẽ i animis auditoꝝ: ſicut
cuꝫ canebat di. Pñiam agite
appropiquabit r.c. Mat.iiij.
Item cũ canebat Lu.xv. dicẽs
Gaudiũ eſt angelis dei ſuper
vno p.p.agente. Item habuit
cãtũ piũ qñ i cruce canebat ad
patrem di. Pater ignoſce eis
qꝛ.ꝛc. Lu.xxiij. Item cũ cane
bat ad aures mr̃is di. Mulier
ecce fili⁹ tu⁹. Item qñ canebat
in auribus iudeoꝝ di. Sitio.
Siłr iſta auis paradiſi ſuo cã
tu excitabat ꝙ̄tũ i ſe erat gau
diũ in aurib⁹ iudeoꝝ qñ cãta-
bat dicẽs illḋ Mat.xi. Venite
ad me oẽs q̇ laboratis ⁊ o.e.et
ego re.vos. Item qñ cãtabat
in aurib⁹ latronis i cruce pen
dẽtis di. Hodie mecũ eris in
pa. Luce.xxiij. Et ideo de voce
hui⁹ auis dicere poſſum⁹ illḋ
Cãtic.ij. Vox tua vox dulcis.
Et de hoc i ps̄o. Dabit voci ſue
vocẽ virtutis. ❡ Tertio hec
auis poſtꝙ̄ fuit capta cum re
the ꝓditoris iude ⁊ cruci alli
gata pie plãgebat ⁊ lamẽtaba
tur dicẽs ad patrẽ Deus me⁹
deus me⁹ vt qd me dereliquiſti
Item qñ dixit in horto. Tri-
ſtis eſt aia mea vſq ad mortẽ.

Et breuiter hec auis nunq̄ ceſ
ſit lamẽtari donec fuit reddi
ta p̄ſtine libertati. Et hoc per
maxime fuit impletũ in ei⁹ re
ſurrectione ⁊ aſcẽſione. Et ſic
patet de ſecundo libro.

Tertius liber dꝛ ſanctifi-
cationis ſacramentalis
de quo dicit theuma ꝙ ſigna
tus eſt ſigillis ſeptem. Unde
ſextũ ſigillũ ꝓſequẽtes ſub eo
inuenimus vnum magnum ſe
cretum quod eſt tale.

M ❡ Sacramẽtum cõfirma
tionis debet eps̄ dare indeter
minata corporis parte: vcꝫ in
fronte. Iſtud ſecretum ponit
doc.ſan.iij.pte.q.lxxij.art.ix.
Quod quidem ſecretum ape
ritur duplici claue.

❡ Prio igitur aperit claue
figuratiue declaratiõis. Scri
bitur eñ Eze.ix. ꝙ ipe Ezechiel
vidit ſemel quẽdã virũ indutũ
lineis cui dixit dñs Trãſi per
mediã ciuitatẽ hierl'm: et ſigna
thau ſup frõtes viroꝝ dolẽtiũ
et gemẽtiũ ſup cũctis abhoia
tionib⁹ que fiũt i medio eius.
❡ Ad ꝓpoſitũ per virũ indu
tum lineis ſignatur eps̄ q̇ vti-
tur roqueto lineo qñ confert
hoc ſacrm̃. Precipit autẽ ei
dñs vt trãſeat per mediã ciui-
tatẽ: ſcꝫ ſuã dioceſim viſitãdo
Ipe eñ poſt papã eſt pꝛincipa
lis paſtor ⁊ curat⁹ oim̃ habi-
tantiũ i ſua dioceſi: apud quẽ
tota dioceſis reputatur quaſi
vna ciuitas ſeu ꝓchia. In ta

li aũt viſitatione debet pone-re ſignũ thau ſup frõtes viro-rum gemẽtiũ. Thau enim inter pretaẽ cõſũmatio: ꝛ ideo recte ſignificat ſacr̃m cõfirmatiõis qḋ eſt quaſi quedã ſupaddita pfectio ꝛ cõpleta conſũmatio ſacramẽti baptiſmi. Plures enim defect⁹ pñt cõtigere circa ſacramentũ baptiſmi: tam ex parte miniſtri q̃ ex parte ſu-ſcipientis: preſertim ſi fuerit adultus. Et ideo ad illos de-fectus ſupplẽdos ſaltim par-tialiter datur hoc ſacramẽtuꝫ dũmodo illi defect⁹ non ſint adeo graues ꝙ impediãt pri-martũ effectũ ipſi⁹ baptiſmi. Hoc autem ſignũ thau ponit ep̃s in frõte quãdo cõfirmãdo aliquem ſiue virũ ſiue mulie-rem inungit frõtem ipſius ſa cro criſmate cuꝫ ſigno crucis et ꝓlatione forme hui⁹ ſacra-menti. Q⁹ aũt ſignũ thau po nebatur ſup frõtes gemẽtium et dolẽtiũ ſignãt ꝙ quilꝫ acce dens ad hoc ſacramẽtũ debet eſſe plene cõfeſſus ꝛ contritus de ſuis pctis/non minus q̃ ſi illa die mori dƀet. Nam apḋ omnes theologos iſta eſt vna maxia ꝙ ſecluſo baptiſmo qui libet conſcius culpe mortalis volẽs ſuſcipere aliquod ſacra mentum debet prius cõfiteri: alias indigne accederet/et ſic nouum reatum incurreret. Propterea ſcribitur de cõſe. di.v. Jeiuni. ꝙ illi qui volũt confirmari debẽt eſſe perfecte etatis: et ꝙ monẽdi ſunt pri⁹ confeſſionem facere vt mundi donum ſpũſſancti valeãt acci-pere. Unde gloſa ſup illo vbo perfecte etatis: dicit ꝙ perfe-cta etas ad ſuſcipiendũ hoc ſa cramẽtum eſt.xij.annorum.

¶ Scḋo iſtud ſecretum aperi tur claue auctoritatiue proba tionis Scribitur enim extra de ſacra vnctione.ca. Unico. ꝙ cõ firmatio debet dari per fron-tis criſmationem: q͛ per eam daẽ ſpũſſctũs ad robur ꝛ aug mentum. Hoc aũt fit rõnabili ter: q͛ enim hoc ſacramẽtum cõ fertur alicui vt audatius ꝛ ſi-ne rubore xp̃m ꝯfiteatur: ideo illud ſignũ ſenſibile debet ma gis applicari in frõte vbi ma-gis apparent hmõi paſſiones ſ. ruboris ꝛ verecũdie ac tioris

O ¶ Forma aũt ſub qua cõ ferri debet talis eſt. Cõſigno te ſigno crucis: cõfirmo te criſ mate ſalutis In noĩe p̃ris ꝛ fi lij ꝛ ſpũſſancti Amen. Sed ad maiorem euidẽtiam hoꝶ hic inſerẽde ſunt tres veritates.

P ¶ Prima igitur vitas. Quãuis in collatione oĩm ſa cramẽtoꝶ fiat ſignum crucis vt habetur de cõſe. di.v. Nũqd Nichilomin⁹ adhuc ſpeciali⁹ in hoc ſacramẽto. ptꝫ ſic: quia in forma hui⁹ ſacramẽti fit ex preſſa mẽtio de cruce cũ dr̃ Cõ ſigno te ſigno crucis. In alijs aũt ſacramẽtis non ſic fit tam

expſſa mētio de cruce. Et ideo q̄tum ad hoc iſtud ſacramentum eſt excellentius alijs.
C ¶ Scđa vitas. Quicūq̄ ſuſcipit deuote ⁊ reuerēter ſacramētū cōfirmationis aſcribitur militie Jeſu xp̄i. Probatur ſic: q͞z ad hoc datur hoc ſacramētū vt q̄s audati⁹ reſiſtere valeat inimicis crucis xp̄i vt dictū eſt. Propterea de quolibet cōfirmato poteſt dicere dn̄s noſter Jeſus xp̄s illđ qđ dixit de ap̄lo Paulo Act. ix. Elegi eū vt portet nomē meū coram gentibus ⁊ regibus ⁊ filijs iſrael.
B ¶ Tertia vitas. Sicut cōfirmati ī altiori dignitate nō cōfirmatis cōſtituūtur ī eccl̄ia militāte: ita ⁊ ad maius premiū eleuātur ī eccl̄ia triūphāte. Prīa pars ſatis pꝫ: q͞z tales ſunt ſpāles dei milites vt dictū eſt. Silr̄ ſcđa pars ſatis nota eſt: q͞z maius meritū arguit maius premiū. Propterea in figura hui⁹ legit̄ Apoc. vij. q̄ btūs Johānes poſtq̄ deſcripſit nūer̄ ſignatoꝝ ī celo: videlicet cētū quadragita quattuor milia per quos merito pn̄t deſignari illi q̄ ſuſceperūt venerabile ſacramētū cōfirmationis cōſequēter ſubdit. Poſt hec vidi turbam magnā quam. ⁊c. Ubi aduerte q̄ premittit in celo ſignatos non ſignatis q̄ ſignificātur p turbā magnā quā dinūerare nēo poterat. Et reuera bene dicit Turbā magnā q͞z nūerus non ſuſcipiētiū hoc ſacramētū excedit multo nūerum ſignatoꝝ in frontib⁹ ſuis id eſt cōfirmatoꝝ. Et ī hoc apparet irreuerētia ⁊ indeuotio populi xp̄iani. Studeat ergo quiſq̄ habere ſignū thau ī frōte ſuo ne pereat ab angelo exterminatore: ſed valeat ad gremiū ſignatoꝝ in celo puenire Ad qđ gremiū nos pducat ⁊c.

¶ Sermo. xxxiij.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notādū q̄ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.
A ¶ De p̄io lib. ſcribit̄ Mathei. i. Liber generatiōis. ⁊c. In cui⁹ libri ca. xxxiij. legitur q̄ Abiud genuit Eliachim qui interpretatur dn̄s reſuſcitās. Hec aūt interpretatio conuenit tribus gn̄ibus pſonarum. videlicet Jeſu chriſto. Uiro iuſto. Uirgini marie.
B ¶ Primo igitur xp̄s pōt dici eliachim. i. dn̄s reſuſcitās Et hoc tripliciter ſm̄ q̄ eſt triplex reſurrectio. Eſt eī dn̄s reſuſcitās ſeip̄m potentialiter: pctōres penitentes ſpūaliter: cūctos hoīes generaliter.

E ¶ Primo igit xp̄s eſt dn̄s reſuſcitās ſeipm̄ potētialiter ſeu virtualiter: qꝛ ꝓpꝛia potētia ꝛ virtute ſeipꝫ reſuſcitauit poſt triduuꝫ a moꝛtuis ſm̄ ꝙ ꝓmiſerat Mat.xx. dicēs ſuis aplis. Ecce aſcēdim⁹ hieroſolymam ꝛ fili⁹ hoīs tradet̄.ꝛc. deinde ſeq̄tur. Et tertia die reſurget. Et talib⁹ v̄bis frequēter vſus eſt ad apoſtolos ſuos Et hāc ptātem ſeipm̄ reſurgēdi manifeſtauit diſcipl'is ſuis ſe habere cū dixit eis Johā.x. Poteſtatem habeo ponendi aīam meā: et iterū ſumēdi eā. Unde cū deus pater clamaſſet ad eū quieſcētem in ſepulchꝛo dicēs illud p̄s. Exurge gloꝛia mea: exurge pſalteriū ꝛ cythara. Cōtinuo reſpōdit. Exurgā diluculo.i.in auroꝛa. Et nota ꝙ dixit exurgā et nō exurgar propter cauſam predictā. vbi nota ꝙ de⁹ pater vocat filium ſuū tripl'r. Primo dicit Exurge gl'ia mea .i. exurge fili mi per quē gloꝛificat⁹ ſum in mūdo. Scd̄o dicit Exurge pſalteriū .i.exurge fili mi qui fuiſti pſalteriū in cruce. Pſalteriū ei d̄r a pſallēdo. Xp̄s aūt valde dulciter ꝛ pie pſallebat in cruce. Utpote dicēdo ad patrē. De⁹ deus me⁹ reſpice in me quare me dereliquiſti.ꝛ hmōi. Unde ſm̄ quoſdā doctoꝛes pſalliſt ab illo pſalmo De⁹ deus me⁹ reſpice. vſq₃ ad pſalmum octauum ſequētem qui incipit In te dn̄e ſperaui, etiā inclusiue vſq₃ ad illum v̄ſum In man⁹ tuas dn̄e.ꝛc. Et ideo illi octo pſalmi ſunt a deuotis frequēter decantandi. Tertio dicit Exurge cythara. Xp̄s eīn fuit quaſi cythara cum eſſet in cruce extenſus. In cythara enim ſunt alique choꝛde ſicce ꝛ extēſe: ita ꝛ xp̄i humanitas fuit in cruce deſiccata per ſanguinis euacuationem ſil'r et extenſa.

D ¶ Secundo dico ꝙ chriſtus dicitur dominus reſuſcitans peccatoꝛes penitētes ſpiritualiter: vcꝫ per gratiam. Nam eius reſurrectio coꝛpoꝛalis eſt cauſa noſtre reſurrectiōis ſpūalis ſm̄ illō Ro.iiij. Traditus eſt pꝛopter delicta noſtra: et ſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. Noli tn̄ intelligere ꝙ xp̄i reſurrectio ſit cauſa effectiua aut meritoꝛia nr̄e reſurrectiōis ſpūalis: qꝛ poſt ꝙ̄ moꝛtuus fuit deinceps non meruit eo ꝙ amplius viatoꝛ non erat. Fuit ergo ſm̄ ꝙ dicit dn̄s Hugo cardinalis eius reſurrectio cauſa motiua noſtre reſurrectiōis ſpiritualis. Nam per hoc ꝙ credim⁹ et fide tenemus xp̄m veraciter reſurrexiſſe ſperamus nos tādē gloꝛioſe reſurrecturos: ſed qꝛ ad gloꝛioſam reſurrectionem coꝛpoꝝ peruenire non poſſumus niſi pꝛimū per gratiā in preſēti iuſtificemur et ſic ſpūaliter reſuſcitemur. Hinc eſt ꝙ

Apo. dicit xp̄m reſurrexiſſe ꝓpter iuſtificationē nr̄am: ſcʒ ꝑ modū cauſe motiue.

E ❡ Tertio dico ꝙ xp̄s dicitur dn̄s reſuſcitās cūctos homines generaliter. vt enim dicitur .j. Corin .xv. Omnes quidem reſurgemus: ſed non omnes immutabimur: q2 ſoli electi immutabuntur. Scd̄m eni̅ philoſophū .ix Metaphiſices Primū in vno quoqꝫ genere eſt cauſa alioꝝ ū que ſunt poſt ſed ſic eſt ꝙ xp̄s eſt primogenit⁹ mortuoꝝ ū vt habet̃ Apo. primo. Et ſimilit̃ Apo. j. Corin. xv. Dicit ꝙ xp̄s reſurrexit a mortuis primitie dormientium: igitur eius reſurrectio eſt cauſa reſurrectionis omnium vl'r. Propterea idē Apo. vbi ſupra dꝫ ſic. Si xp̄s reſurrexit a mortuis quō quidam dicūt in vobis qm̄ reſurrectio mortuoꝝ ū nō eſt hec autē cōſequētia non valeret: xp̄s reſurrexit ergo reſurgem⁹: niſi xp̄i reſurrectio eſſet aliquomō cauſa noſtre future reſurrectionis: ⁊ tn̄ eā facit ibi apoſtolus q̄ fuit optim⁹ logicus igitur ⁊c. Et hoc eſt ꝙ ip̄e xp̄s dixit Marthe flēti mortē fratris ſui lazari Jo. xj. Ego inqt ſū reſurrectio ⁊ vita: ⁊ eſt ibi p̄dicatio cauſalis vt dicūt doctores .i. ego ſum cauſa reſurrectionis ⁊ vite.

F ❡ Secūdo dicta interp̄tatio cōuenit viro iuſto q̄ merito p̄t dici eliachim .i. dn̄s reſuſcitās ſiue dn̄s reſurrectionis. ⁊ hoc tripliciter. ❡ Primo quidē iuſtus dꝛ quodāmodo dn̄s reſuſcitās ſeip̄m a culpa veniali. Nā ex quo habet grām ſi peccet venialit̃ cū illa grā ⁊ dei adiutorio poterit reſurgere ab illa etiam faciliter ita vt videat̃ quodāmodo habere dn̄ium ſup illā culpā. Et de hac reſurrectiōe ſcribitur Prouer. xxiiij. Septies ī die cadet iuſt⁹ ⁊ reſurget. Impii aūt corruēt in malū ſcʒ culpe ⁊ tandē in malū pene eterne: ⁊ hoc eſt qđ dicit Pſalmi. Nō reſurgūt impii in iudicio nō eni̅ reſurgēt a malo culpe neqꝫ pene: immo tūc corruēt ī illō malū pene. glo. aūt ord. exponēs illud Septies in die ⁊c. dicit. ꝙ intelligit̃ de pctō veniali. in quo ſepties .i. ſepe cadit iuſt⁹. Nā ꝑ ignorantiā vel obliuionē vel ſurreptionē vel hūanā fragilitatē vel inuiti vl' volētes peccam⁹ ſingulis diebus. Nemo eni̅ mūd⁹ ab ſordibus nec etiā infās cui⁹ vnius diei eſt vita ſup terrā ⁊ p̄ſerti̅ añq̄ baptizetur. Añ. j. Johā. j. Si dixerim⁹ qm̄ pctm̄ nō habem⁹ ipſi nos ſeducim⁹ ⁊ v. in .n. nō eſt. Propterea dꝛ Eccleſiaſtes. vij. Non eſt iuſt⁹ in terra qui faciat bonū ⁊ nō peccet. Patʒ ergo ꝙ dicta auctoritas ītelligit̃ de leuib⁹ pctis ſine quib⁹ vita p̄ſens nō agit̃.

Michilominꝰ ab iſto caſu reſurgit iuſtꝰ facilit̃ ꝛ ꝑ leuē diſplicentiam.

S ¶ Scđo iuſtꝰ dr̃ dñs reſuſcitās: vcꝫ ꝓximū tēporalit̃ ꝛ hoc fit qñ ſubuenit pauperi neceſſitatē pacienti. Nā in illo caſu ſi iuſtus habeat vñ tali ſubueniat: ꝛ in effectu illi ſuccurrat merito dr̃ dñs reſuſcitās: ꝛ de hoc ſcribit̃ Eccle. xvij. Elemoſyna viri quaſi ſacculꝰ cū ipſo: ꝛ poſtea reſurget: vcꝫ ille cui dat̃ elemoſyna: vel etiam reſurget a culpa ille qui facit elemoſynā ſi in culpa fuerit.

M ¶ Tertio iuſtꝰ dr̃ dñs reſuſcitās vcꝫ ꝓximū ſpūaliter Ut em̄ dr̃ Eccle. xvij. Unicuiqꝫ mādauit deꝰ de ꝓximo ſuo: ſcꝫ corrigendo ꝛ ad vitā gr̃e reducēdo. Pctm̄ em̄ eſt quedā mors ſpūalis: vt habe. Ezechielis. xviij. Cū ğ iuſtus ſuis deuotis orōnibꝰ: gratioſis monitionibus: ſeueris correctionibus preſertim quo ad ſubditū, eſt cauſa ꝙ aliqs exiſtēs in mortali: reſurgat ad gratiā: tunc merito reſpectu illiꝰ ipe iuſtꝰ meret̃ dici eliachim: id ē dñs reſuſcitās ꝛ multū apud deū meretur. Añ Apo. xx. hec eſt reſurrectio prima Seqtur Et btūs ꝗ habꝫ ptē in reſurrectione pma. Talis ergo iuſtꝰ ſic ꝓximū reſuſcitans ſpūalit̃ habꝫ ptē. i. meritū in eiꝰ reſurrectiōe. ꝗ pma dr̃ reſpectu reſurrectiōis corpis ꝗ erit ſcđa Itē de hoc genere reſuſcitādi aliquē ſcribit̃ Iaco. v. Si qs ex vobis errauerit a veritate ꝛ cōuerterit qs eū ſcire debet qm̄ ꝗ cōuerti fecerit pctōrē ab errore vie ſue ſaluabit aiam eiꝰ a morte. i. faciet illū ſpūaliter reſurgere: huiuſmōi ſunt boni plati ꝛ pdicatores.

I ¶ Tertio dicta interptatio cōpetit vgini marie ꝗ iuſte pt dici eliachim. i. dña reſuſcitās. Nā ſuis deuotis ꝛ aſſiduis precibꝰ eſt cauſa ꝛ occaſio ꝙ multi reſuſcitant̃ a morte culpe ad vitam gratie ꝛ a ſtatu mortalitatis ad ſtatum immortalitatis ꝛ glie. Ipſa em̄ figurata ē p marthā ꝗ ſuis fletibꝰ ꝓuocauit xp̄m ad reſuſcitādū lazarū fratrē ſuū in tātū vt dixerit ei xp̄s. Martha reſurget frat̃ tuꝰ Io. xi. Martha igit̃ ꝗ ꝓuocās interpretat̃ mariā ſignificat ꝗ ꝓuocat dei mīam ꝛ pietatē erga pctōres inceſſant̃ orās ꝓ eis. quorū quelibꝫ quaſi fraterno ꝓſequit̃ amore. Propt̃ qđ ad eiꝰ pces reſpōdet xp̄s filiꝰ eiꝰ dicēs. O maria mi mat̃. Reſurget frater tuꝰ. i. ineuitabiliter ſaluabit̃ om̄is pctōr ꝓ quo efficaciter ꝛ fraterno amore rogaueris qꝛ nō decet a me aliquid tibi denegari etiā ſi dimidiam partē regni mei petieris. Ut igitur ſuis precibꝰ ꝛ rogamībꝰ reſuſcitari ꝑ grāꝫ mereamur ſalutemus eā ꝛc.

SEcundus liber dr incar=
nationis diuinalis. Hic
aũt liber deſcribit a Johãne
ſcriptus intus ⁊ foris. Intus
igitur q̄tũ ad vet⁹ teſtamẽtũ
inuenim⁹ de hac incarnatio=
ne duo magna teſtimonia.
R ¶ Primo eñi inuenim⁹
vnã figurã q̄ habet Gene. xviij
Ubi legit q̄ cũ abrahã ſemel
ſtaret añ oſtiũ dom⁹ ſue appa
ruerũt ei tres angeli in ſpecie
elegantiſſimorũ iuuenũ: quo=
rũ vnus veniebat ad annũciã
dum cõceptũ ſare vxoris ſue.
Secũd⁹ ad deſtruẽdũ ſodo=
mã ⁊ gomorram. Tertius ad
ſanandũ ipm abrahã q̄ paulo
ante fuerat circũciſus ſcz per
triduum: nec ad huc plene cõ
ualuerat. Ipſe igitur abrahã
vtpote pater ⁊ hoſpes pau=
perum nõ expectauit q̄ ab eo
peterent hoſpitiũ: ſed ꝓpter
deũ eos rogauit vt ad ei⁹ do
mũ declinarẽt ⁊ cibũ in domo
ſua caperẽt q̄bus annuẽtib⁹
parauit eis mẽſã. Cũq; in mẽ
ſa reſiderent vn⁹ eorũ: vcz ille
qui venerat ad annũciãdũ cõ
ceptũ ſare interrogauit eum
dicẽs Abraham vbi eſt ſara
vxor tua quare non apparet.
Et nota ꝓut recitat de lyra q̄
iſti tres angeli ſcõm hebreos
erãt michael: gabriel: ⁊ rapha
el: nihilomin⁹ q2 ſara neſcie
bat eos eſſe angelos ſed crede
bat puros hoĩes: nec tũc tem
poris erat cõſuetudo ſicut mõ
eſt mulieres familiariter cõ=
uerſari ⁊ confabulari cũ ſuis
hoſpitib⁹ ideo ipſa noluit pri
ma frõte corã eis apparere.
Rñdit abrahã dicẽs. Certe ip
ſa ſtat in camera clauſa nec au
det vobis preſentib⁹ huc com
parere. Ad quẽ angel⁹. Ego
reuertar infra annũ ⁊ tũc ſara
vxor tua pariet tibi filiũ. Sa=
ra aũt nõ lõge ſtans hoc au=
diẽs riſit reputans hoc tanq̄
impoſſibile eo q̄ iã eſſet ſenio
cõfecta ⁊ ſterilis. Nihilomi=
nus ſicut angel⁹ ꝑdixerat ita
factũ eſt. Ad ꝓpoſitũ ſara ſig
nificat btãʒ virginẽ pudicã et
caſtã q̄ ſtabat i domo ſua clau
ſa in cuius ſignũ dr Luce. j. q̄
angelus ingreſſus eſt ad eam
Ex quo patz q̄ nõ inuenit eã
vagantẽ ꝑ vicos ⁊ plateas: q2
vt dicit glo. interli. Nõ eſt ho
neſte mulieris in publicũ pro
dire. angel⁹ aũt miſſ⁹ ad ſarã
ſcat gabrielẽ archãgelũ a deo
patre ad mariã miſſũ ad ãnũ=
ciandũ ei cõceptionẽ filij eius
Et ſicut ſara fuit ĩcredula: ſic
⁊ virgo maria ad primũ an=
geli verbũ viſa ẽ feciſſe aliquã
difficultatem dicens: q̃o fiet
iſtud nõ quidẽ q̄ diffideret de
poſſibilitate myſterij. ſʒ quia
modũ neſciebat quo fieri de=
bebat. Itẽ ſicut ſara cõcepit fi
liũ ſupra naturã q2 iã deſſe=
rãt ei fieri muliebria. ita ⁊ ma
ria oĩno ſupnaturaliter dei
cõcepit ⁊ peperit filiũ: etiã mi

rabilius ꝙ ſara yſaac: quia ſine viro

M ¶ Itē yſaac fili⁹ ſarē multipliciter ꝑfiguravit xp̄m filium marie. Primo quidē q2 vterq; ab angelo eſt ꝑnūciat⁹ ⁊ miraculoſe cōceptus. Secūdo q2 vterq; iuſt⁹. Tertio q2 vterq; numero duodenarii eſt comitatus ille filiorū: iſte diſcipulorū. Quarto q2 vterq; in ſacrificiū dño oblat⁹ ꝙuis nō pari modo: q2 ille in animi ꝑparatiōe. iſte in reali exhibitiōe. Quinto q2 vterq; vnicus m̄ris filius. Sexto q2 vterq; iniuriā paſſ⁹ ille ab hyſmaele iſte a diſcipulo ꝓditore. ¶ Moralit̄ ꝑ hāc hiſtoriā datur intelligi ꝙ ſūmū ⁊ potiſſimū remediū ad ꝓlē obtinendā a dño ab his q̄ m̄rimonio cōfederati ſunt eſt vti medicina ſalubris elemoſyne ⁊ pietatis ad pauperes: ⁊ nō recurſus ad ſortilegas ⁊ diuinatrices ſicut faciūt multi: qui adeo dei irā cōtra ſe ꝓuocāt ꝙ merito ꝑuantur ꝓle: ⁊ quādoq; ꝑter dānationē eternam que eis reſeruatur in futuro etiā in preſēti in graues ⁊ varias incidūt egritudines ⁊ potiſſime mulieres. Caueant ergo ſibi ab omni ſuperſtitione. ¶ Secundo infra hunc librū inuenimus vnā ꝓphetiā que habet̄ Eſa. x. vbi d2 ſic. Cōſummationē ⁊ abbreuiationē dñs deus exercituum faciet in medio omnis terre. Iſta cōſummatio ⁊ abbreuiatio ꝑt multipliciter exponi. Primo eīm ſm glo. interli. poteſt referri ad duo precepta de charitate que ſunt dilectio dei ⁊ proximi. Nam in illis diebus mādatis conſummatur ⁊ abbreuiatur lex ⁊ omnis prophetia: ſm ꝙ chriſtus ait Math. xxij. In his duobus mandatis vniuerſa lex pendet ⁊ prophetie. Secundo ſm eandem gloſam poteſt exponi de his que longo tempore ⁊ multipliciter fuerant prenunciata per prophetas de chriſti predicatione: paſſione: reſurrectione: ⁊ humani generis redemptione que omnia in modico tempore fuerunt conſūmata. In cuius ſignum chriſtus in cruce pendens dixit. Conſummatum eſt Johānis decimo nono. Hanc autem cōſummationem ⁊ abbreuiationem fecit dominus exercituū in medio omnis terre: id eſt ī hieruſalem que dicitur vmbilicus terre habitabilis: ſm illḋ Pſal. Operat⁹ eſt ſalutē in medio terre. Tertio alit̄ exponit do. car. di. ꝙ iſta cōſūmatio ⁊ abbreiatō ꝑt r̄ferri ad xp̄i icarnatiōe3. Tūc eīm v̄bū dei p̄ris imēſū ⁊ icōꝑhēſibile ītra āguſta viſcera vteri v̄gīnal̄ clauſū ē. Et hoc eſt qḋ ait Apo. poſt ꝓphetiā Eſa. xxix. Uerbum abbreuiatum faciet

dñs ſuper terrã. Iſtud aũt ver
bum eſt illud de quo Jo. i. In
pricipio erat vbũ. Item ibidẽ
poſtea. Verbũ caro factum eſt
ꝛ habitauit ĩ nobis. Tũc ergo
abbreuiatum eſt quãdo virgo
Maria illũ quẽ celi capere nõ
poterãt ſuo gremio concluſit
N ¶ Hoc aũt verbũ eſt mira
bile verbũ et quaſi anormale:
eo ꝙ non ſeqtur regulas alio
rum verboꝝ. Nam eſt verbuꝫ
actiuũ eo ꝙ creauit oĩa: ſm il
lud Joh. i. Oĩa per ipm facta
ſunt ꝛ ſine ipo factũ eſt nichil.
Item eſt verbuꝫ paſſiuũ: eo ꝙ
multa paſſus eſt ꝓ nobis mi-
ſeris pctõrib⁹. Nam vt habeẗ
Eſaie. liij. Vulneratus eſt pro
pter iniqtates noſtras: attri-
tus eſt ꝓpter pctã noſtra. Ve-
re languores nr̃os ipe t. et d.
n. i. portauit. Nõne iſtud vbũ
fuit mirabiliter paſſiuum qñ
fuit ad colũnã flagellatus: ſpi
nis coronat⁹: ꝛ clauis ꝑfoſſus
Item hoc vbũ fuit neutrũ: qꝛ
non ſolũ deus aut homo pu-
rus, ſed ſimul verus de⁹ et ve
rus homo extitit. ps. Simul
in vnũ diues ꝛ pauper. Item
fuit verbũ deponẽs: qꝛ depo-
ſuit oẽs iniqtates nr̃as et ꝓie
cit oĩa pctã nr̃a in ꝓfundum
maris vt ꝓphetatum fuerat
Michee. vij. Iteꝫ fuit ꝛ eſt ver
bum cõe. Non eñ eſt pſonarũ
acceptor: ſꝫ vult oẽs hoĩes ſal
uos fieri ꝛ ad agnitionẽ veri-
tatis venire. Et. ij. Pe. iij. Nõ
vult de⁹ aliquos perire ſꝫ oẽs
ad pniam reuerti. Ecce igitur
vbũ bonũ ꝛ ſuaue: vbũ eẗnuꝫ
cui ſimile prius inauditũ: ver
bum increatũ eternali emana
tione: vbũ incarnatũ tẽpora
li aſſũptiõe: vbũ natũ viſibili
apparitiõe: vbũ crucifixũ cor
porali paſſiõe: vbũ btificũ eẗ-
na ꝛ celeſti gĺiatiõe. Hoc igiẗ
vbũ abbreuiatũ eſt qñ exina-
niuit ſemetipm formã ſerui ac
cipiẽs vt habeẗ Philip. ij.
¶ Alter poſſum⁹ hãc ꝓphetiã
extẽdere ad diẽ iudicij ſeu ſcõꝫ
dñi aduẽtũ. Tũc eñ vbũ ab-
breuiatum faciet dñs ĩ medio
oĩs terre qñ in valle Joſaphat
faciet et ꝓnũciabit illud vbũ
abbreuiatuꝫ. Ite maledicti in
ignẽ eternũ qui. ꝛc. Nõne illud
vbũ erit valde abbreuiatũ qñ
in momẽto ꝛ ĩ ictu oculi ĩ no
uiſſima tuba iudicabit mũdũ:
vt habeẗ. i. Coꝝ. xv. dicit aũt
apłs. In momẽto. i. ĩ breuiſſi-
mo ꝛ minimo ꝛ anguſtiſſimo
tẽporis ſpacio: ſed qꝛ momen
tum adhuc eſt pars tpis ideo
addit in ictu oculi. i. tãcito ſi-
cut radi⁹ oculi ꝑcutit rem vi-
ſam. Iſtud ergo vbũ tã abbre
uiatũ faciet dñs ſup oẽs hĩta
tores terre: ſm illud Sopho. i.
Cõſũmationẽ cũ feſtinatione
faciet cũctis habitãtib⁹ terrã.
Itẽ Eſa. xxviij. Cõſũmationẽ
ꝛ abbreuiationẽ audiui a dño
deo exercituũ ſup vniuerſam
terrã. i. cito veniet dies iudicij

¶ Secūdo iſte liber incarnatiōis diuinalis ſcript⁹ eſt foris ꝙtū ad nouū teſtamentū. In quo inuenimus ſcriptum Luc.ij. ꝙ pactis dieb⁹.xl.a natiuitate dñi tulerūt puerū ieſū pntes eius vtpote Maria Joſeph: Maria cleophe. Maria ſalome ſorores btē virgis. ¶ Tūc aūt tpis miniſtrabat in tēplo ſctūs ille ſenex Symeō: q̄ cū ſuſcepiſſet in vlnas ſuas puerū ieſum benedixit deū et dixit. Nūc dimittis ſeruū tuū dñe ſm verbum tuū in pace: q2 viderūt oculi mei ſa.tu.ꝛc. Dicit aūt Dñs Hugo card. ſup hoc paſſu: ꝙ ſicut ſāctus ille Symeō rñſum acceperat ſe non prius moriturū ꝙ videret in carne chriſtū. Ita forte ab eo dē ſpū accepat poſtꝙ eū videret ſe nō diu victurū. Dicit ergo. Nūc dimittis.ꝛc.i. dimittere potes ſcōm verbū tuū.i. reſponſū qd accepi a ſpū ſctō qd iā impletū eſt. Uel pōt hoc legi depcatiue ſic. Nūc dimittis.ꝛc.i. oro dñe vt dimittas ſeruū tuū vt quieſcat in pace. .i. vt ſoluas de carcere carnis miſerū ſpm̄ meū diutius captiuatū. Et ꝓpterea di.dimittis. Naꝫ dimitti ꝓprie captiuorum eſt. Item iſtud poteſt legi aſſertiue ſic. Nunc ergo ſupple tu dñe dimittis ſeruū tuū in pace ſcōm verbum tuū: q2 ecce compleuiſti eius deſideriū: et hoc eſt qd ſubditur: q2 viderūt oculi mei.ꝛc. Ubi nota ꝙ ipſe Symeon dupliciter vidit xp̄m. Nā oculo carnis vidit eius humanitatem ſed oculo mentis vidit ipſius diuinitatem: q2 ipm̄ quē tenebat in brachijs ſuis verū hominem palpauit: ꝛ ſimul verū deū credidit. De hac aūt mentali xp̄i viſiōe loquebatur ipſemet chriſtus Joh.viij. cum diceba. Abraham pater veſter exultauit vt videret diē meū vi.et.ga.eſt. Item Luc.x. Bti oculi qui vident que vos videtis: multi eñi reges voluerūt ꝛc. Quicunqꝫ cupit ergo xp̄m videre clare et nude in patria ſtudeat eum per fidem videre in via.

¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in rebus naturalibus: et preſertim in lilio. Lilium eñi naſcitur inter vepres non per ſeminationeꝫ: ſed per radicis plantationem. Item liliū in folijs valde pulchrum eſt atqꝫ decorum. Item lilium eſt herba medicinalis: cum eñi ſit frigide nature ſolet mitigare dolores et ardores apoſtematuꝫ et ſimiliter varias infirmitates temperare.

¶ Ad propoſitum ſic fuit de chriſto. Nam imprimis ipſe natus eſt ex peccatoribus: ſicut patet in eius genealogia. Math.j. Non tamē per ſeminis deciſionem more aliorū

dominũ:ſed per ſpiritusſancti opationẽ:ſicut patet Luce.j. Item inter pctõres conuerſatus eſt comedẽdo et bibendo ducens communẽ vitã:ſicut patet Math.ix. vt ex eius religioſa exẽplaritate eos ad virtutis amorẽ alliceret: a picuło eterne pditiõis reuocaret: et ad celeſte gaudiũ inuitaret ¶ Scdo iſtud liliũ fuit valde decorũ ⁊ pulchrũ ĩ folijs.i. in ṽbis:cogitatiõibus:affectiõibus:et opatiõibꝰ. Vñ ð hoc lilio põt intelligi illud Pſal. Juſtus:ſcꝫ xp̃s qui fuit iuſtꝰ:immo iuſtiſſimus/germinabit ſicut liliũ:qꝛ ſicut liliuꝫ germinat ⁊ pullulat ĩter vepres:nõ tamẽ contrahit inde aculeos. Sic xp̃s ex peccatoribus natꝰ nullã culpã inde ɔtraxit:ideo dr germinaſſe ſicut liliũ. Hoc aũt liliuꝫ ꝑut ſubditur florebit ineternũ ante dñm ſupple patrem : florebit inq̃ ꝑ ṽtutũ redolentiã : meritoriã opatione:pctõꝝ cõuerſatiõnẽ. In flore aũt lilij ſunt ſex folia:et ſeptem grana. Sex aũt folia ſignificãt ſex mĩe ſpũalis opera que impleuit pfecte dñs nr̃ ieſus xp̃s:cibauit eñ aplõs ſuo corpe:potauit ſanguine : infirmos pctõꝛes curauit : nudos oñri gratia et virtute veſtiuit. hoſpites collegit quãdo apoſtolos vocauit: et tandem incarceratos viſitauit : quando in lymbum deſcẽdit. Septem vero grana lilij ſignificant ſeptem virtutes oppoſitas ſeptẽ vicijs capitalibus: q̃ fuerũt in xp̃o. Ve aũt ſunt humilitas: liberalitas:caſtitas:paciẽtia: abſtinẽtia:charitas:diligẽtia que ſcilicet opponũtur ſuperbie:auaricie:luxurie:ire: gule inuidie:accidie. Ecce q̃ decoꝝ in folijs iſtud lilium extitit. Vel dic q̃ folia lilij ſignificãt xp̃i humanitatẽ. Grana autẽ rubea intus latẽtia ipſius diuinitatem. Tertio iſtud liliuꝫ fuit valde medicinale quando morbos curauit:pctã remiſit mortuos ſuſcitauit. Et breuiter iſtud lilium eſt medicamentum contra omne peccatum. Propterea ip̃e chriſtus dicit de ſe ip̃o Cañ.ij. Ego flos campi et liliuꝫ conuallium. Ubi ꝑ campũ poſſumus intelligere preſentem mundũ:regnũ celorũ:virginis vterũ: cor deuotum:et cuiuſlibet talis campi xp̃s dicitur flos.i.decor ⁊ gloria. Similiter dicitur lilium conuallium. Non autem dicitur lilium montium ſed conuallium:quia humilis fuit abſq̃ elatione:et etiam quia libẽter habitat in corde humili ꝑ gratiam:ſicut lilium libentiꝰ nutritur in valle q̃ in monte. ¶ Moraliter debemus taliter viuere in preſenti vt inter malos et peccatores inueniamur virtuoſi:quemadmodum et ipſum lilium inter ſpi

nas naſcēs puncturas aculeorum et ſpinarū non ſecū trahit: ſed ſupra huiuſmodi ſurſum ſe erigit. Et hoc eſt quod dicit ſponſus chriſtus de ſpōſa ſua anima deuota Sicut in quit liliū inter ſpinas: ſic amica mea inter filias. Canti.ij. Et vice verſa ipſa dicit de eodem. Dilectus meus deſcendit in ortum ſuum ad areolaꝫ aromatuꝫ: id eſt intra me que redoleo diuerſis ſpeciebꝰ aromaticis virtutum: vt ibi paſcatur in ortis: ſcilicet intellectus: voluntatis: et memorie. Et lilia colligat. Tunc autem lilia colligit in ortis ſponſus anime fidelis: quando homo habet bonas cōceptiōes ꝛ cogitationes: bonas volūtates et affectiones: bonas recordatiōes et rememoratiōes: ideo ſeqtur. Ego dilecto meo ſupple conſentio et deuote ſeruio et dilectus meus michi merita dando: data conſeruando: conſeruata remunerādo: qui paſcitur inter lilia.i. delectat inter virtutes et merita mea. Uel inter lilia: id eſt inter animas deuotas.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentalis. De quo dicitur in themate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſeptē Unde ſextum ſigillum proſequentes adhuc ſub iſto ſigillo inuenimus aliud ſecretum qꝺ eſt tale.

Q ¶ Tametſi ſacramentum confirmationis non ſit ſimpliciter neceſſarium ad ſalutem: eſt tamen neceſſarium tanꝙ facilitans ad illius conſecutionē. Iſtud ſecretum ponit Doctor Sanctus quarto ſent. diſti.vij. queſt.j. arti.i.q.ij. Hoc autem ſecretum aperitur duplici claue.

R ¶ Primo claue figuratiue declarationis. Legitur em̄ Exodi.xl. ꝙ dominus ꝑcepit moyſi vt cōſecraret oleo om̄ia et ſingula vaſa: que erāt applicanda vſibus tabernaculi: ſimiliter et miniſtros illius videlicet Aaron et filios eius Hoc autem precepit: vt talia eſſent magis idonea ad miniſterium templi.

¶ Ad propoſitum. Tabernaculum eſt celuꝫ: dē quo Paulus Heb.ix. loquens dicit: ꝙ chriſtus introiuit tabernaculum non manufactum: id eſt non humano opere factuꝫ: neꝗ huius creationis: id eſt nō corruptibile et defectibile: ſed peramplius et perfectius: qꝛ ibi clare videtur deus. Uaſa autem reponēda in hoc tabernaculo ſunt anime deuote ꝛ fideles: que vt ſint magis idonee ad hoc ꝙ reponentur ꝛ recundentur in huiuſmodi celeſti tabernaculo debent ſanctificari et inungi ſacro criſmate in ſacramentali confirmatione: quod quidē criſma ex bal

ſamo et oliuarũ oleo conficit tanq̃ ex materia ... nõi ſacramẽti Et queadmodũ res oleo vncta facilius tranſit locum artũ: q̃ alis non vncta. Ita et qui deuote ſuſceperũt hoc venerabile ſacrm̃ confirmatiõis facilius ceteris pibus peruenĩũt ad illud celeſte tabernaculum q̃ qui non ſuſceperũt. Ex quo ptz q̃ vtile et ſalubre ſit ſuſcipere iſtud ſacramentum.

¶ Secundo iſtud ſecretũ aperitur claue auctoritatiue pbatiõis. Scribit em̃ de conſ. di. v. Ut ieiuni: q̃ nũq̃ erit xp̃ianus q̃ nõ fuerit epali cõfirmatione criſmatus. Sed nunq̃d puulus baptizatus et nõ confirmatus eſt pfecte chriſtanus q̃d ergo vult ſibi illud decretũ qd fuit deciſũ in cõcilio aurelianenſi. Reſponſio. Dicendũ: q̃ intelligitur de adultis tm̃. Unde ibi pmittitur q̃ confirmãdi debẽt venire ieiuni ad confirmationẽ. Itẽ q̃ debent prius confiteri. Itẽ q̃ debent eſſe pfecte etatis. i. xii. annorũ vt exponit glo. ſup dicto cap. Hec aũt non competunt paruulis: ideo decretũ nõ intelligitur vniuerſaliter ſed tantuz de adultis. Nã vt habetur de cõſ. di. iiii. queris. Paruulis ſufficit baptiſmus ad ſalutem Uel dicẽdũ: q̃ nũq̃ erit xp̃ianus: ſcz plen⁹ quo ad om̃ia ſacramẽta: vt expo. ibi glo. q̃ nõ fuerit. ꝛc. et ita ly plenus ibi tenetur extenſiue. Uel dicẽdũ q̃ illud decretũ intelligit ſic. Nunq̃ erit chriſtian⁹: ſcilicet plenarie: q̃ non fuerit epiſcopali. ꝛc. Naz et ſi in baptiſmo cõferatur gratia: nõ tamẽ datur illa pleitudo: q̃ virtute huius ſacramẽti ſupadditur. Et ita baptiſatus nõ cõfirmatus nõ eſt chriſtianus: ſez plen⁹ intenſiue: qz nõ habet illud augmentũ gr̃e et meriti qd datur in ſuſceptiõe huius ſacramẽti Et hoc eſt quod dicitur diſt. v. omes. Om̃es (inq̃t Urban⁹ papa) fideles per manus impoſitionẽ epiſcoporum ſpiritumſctm̃ poſt baptiſmũ accipere debẽt: vt pleni chriſtiani inueniãtur. Sed p maiori euidẽtia huius ſecreti hic inſerũtur tres veritates.

S ¶ Prima igitur vitas. Hoc ſacrm̃ confirmatiõis ꝛ ſi nõ ſit neceſſariũ ſimplr̃ et abſolute: vt ſuſcipiatur: neceſſe ẽ tñ vt nõ contẽnatur. Pria pa iã patuit ſupra imediate. Secũda aũt ſic ptz: tũ qz hoc di. glo. ſup dicto c. oẽs: tũ qz oĩs cõtẽptus circa eccl'ie ſacra: ꝛ ſimiliter circa pfectũ ſpũalẽ ale eſt mortalis: q̃uis em̃ q̃s non teneatur eſſe pfectus: nichilominus vbi cõtemneret eſſe perfectus mortaliter peccaret. Et breuiter ita eſt de om̃i opere ſuperogationis in quo cõſiſtit pfectio anime: igitur. ꝛc. Et huius opinionis eſt D. S.

iiij.par. queſti.lxxii. arti. viii. in ſol.ad vltimum. Ubi exponens auctoritatem Hugonis de ſancto Victore dicētis omnino eſſe periculoſum ſi quis ab hac vita ſiue confirmatiōe decederet. dicit ꝙ hoc periculoſum eſſet: non quia damnaretur niſi forte ꝑ cōtemptum ſed quia detrimentum perfectionis pateretur quam aſſequitur per actualē ſuſceptionem huius ſacramenti.

T ¶ Secunda veritas bonū eſt inducere omnes chriſti fideles debitam etatem habentes vt habita debita opportunitate ſuſcipiant hoc ſacramētum patet ſic. Bonum enim ⁊ valde ſalubre eſt vnumquēq; inducere a profectum virtutis: quia vt habetur Eccleſiaſtici.xvii. Unicuiq; mandauit de proximo ſuo: cū igitur hoc ſacramentum detur ad profectū ſpiritualem hoīs ſequitur ⁊c. Et ideo cōſulendū foret laicis ꝙ habita debita copia epiſcopi ſui: ſiue cum viſitat ſuā dioceſim ſiue cum accedit ad aliquam eccl'iam dedicādam: ſiue ad ordines conferendos ⁊ huiuſmodi ipſi peterēt humiliter ⁊ reuerenter hoc ſacramentū: precedente tamen vera confeſſione.

V ¶ Tertia veritas vt faciliꝰ ⁊ copioſius inducant̃ ipi xp̄i fideles ad ſuſcipiendū hoc ſctm̄ ſacramētū non debet ipſi dioceſani tēpore ⁊ loco debitis ſe reddere difficiles circa cōfirmandos: nec exigere commoditatē tēporalē ꝑ tali adminiſtratione. Patet hec veritas q̃tū ad primā ꝑtem. Unuſquiſq; em̄ tenet̃ ſe reddere paratū ⁊ voluntariū tempore ⁊ loco ad exequutionem eorū q̄ ad ſuū officium ꝑtinēt. Sic aūt ꝙ ad officiū epiſcoporū ſpectat hoc ſacramētū conferre ſicut expreſſe habet̃. di. lxviii. q̃uis igitur ⁊c. Secūda ps patet ſic. Nā dare ſpūale ꝓ tēporali ſimoniacū ē vt habet̃.i.q.i.quos cōſtiterit gratis em̄ ⁊ ſine ſpe retributiōis temporalis debēt dari ſpūalia ſm̄ illud Math.x. venite vos laici ad ꝯfirmatiōis ſacramētū emite.i.comparate vobis ipſum ſacramētum abſq; tamen argēto ⁊ abſq; vlla comutatiōe etiā q̃tūcūq; parua: q: vt habetur.i.q.iii. ſi quis obiecerit: etiā paſtellū ſiue paſtillū nō eſt dandū ꝓ ſpūali ⁊ potiſſi: ſi ex pacto fiat. Propterea dr̄ eadē cauſa q.i. placuit. ꝙ nullꝰ epiſcopꝰ ꝓ modico balſami ſiue criſmatis aliq̇d exigere debꝫ etiā vſq; ad tremiſſē. Eſt aūt tremiſſis tertia ps ſolidi. patet ergo ꝙ nichil exigēdū eſt etiā q̃uis pui p̄cii vtpote quatuor denariorū q̇ important̃ ꝑ tremiſſem. Hec aūt ꝓhibitio ideo facta ē ne ſimonia incurrat̃ ⁊ ne pau

peres a receptione tam venerabilis ſacramēti retardētur. Non ꝓhibetur tamen aliquid in collatione ipſi⁹ ſacramenti recipi ſi modo gratis ⁊ vltro offeraꝛ: ſicut etiā cōtigit ī ceteris ſacr̄is ⁊ reb⁹ ſpūalib⁹ pro quib⁹ gratis oblata recipi pñt vt hꝛ expſſe. i. q. i. Quicqd. Taliter ḡ collatores hui⁹ ſacr̄i excutiāt man⁹ ſuas a munere ne ꝓ tēporalib⁹ amittāt celeſtia. Que nobis concedat. ⁊c.

❡ Sermo. xxxiiij.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notādu ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ❡ De p̄io lib. ſcribiꝛ Mathei. i. Liber generatiōis. ⁊c. In cui⁹ qdē libri ca. xxxiiij. legitur ꝙ eliachim genuit Azor Pro q̄ notādū ꝙ azor iterp̄taꝛ adiutus. Hec aūt interp̄tatio cōuenit trib⁹ gn̄ibus ꝑſonaꝝ.

videlicet
Jeſu chriſto.
Viro iuſto.
Virgini marie.

B ❡ Primo igitur xp̄s pōt dici Azor hoc eſt adiut⁹. Fuit eñi tripl̄r ſm hūanitatē adiutus a deo. ❡ P̄rio qdē ī cōceptiōe. Tūc eñi hūanitas ipſi⁹ fuit intiñ adiūcta a diuinitate ꝙ fuit tracta ad vnitatē yypoſtaticā filij dei Et hoc eſt qđ dī ꝑs i ꝑſona ei⁹. Ecce eñi de⁹ adiuuat me: et dñs ſu. eſt aīe mee Dicit ḡ ecce. i. in euidēti eſt et manifeſtū ꝙ deus adiuuat me ī hoc ꝙ trahit meā hūanitatē ad ſibi vniōem: ita vt a modo ſoliū gl̄ie teneat. Et hoc eſt qđ ſubdiꝛ; Et dñs ſuſceptor ē aīe mee. Suſceptor inq̄. i. ſurſum captor. In ip̄a igiꝛ filij dei incarnatiōe ip̄emet dei fili⁹ ſuſcepit aīam illā ſctiſſimā honorabil̄r: qꝛ ad vnionē ſui. ꝑmanēter qꝛ nūq̄ eā diuiſit. gl̄ianter qꝛ mox eā per aptā viſionē ſue eſſentie btificauit. Itē dicere potuit illđ p̄s. Miſit (ſup. de⁹ pater) filiū ſuū de ſūmo. i. de dextra ſua et accepit me et aſſūpſit me: ſcꝫ in vtero virginis.
❡ Scđo fuit ille hō xp̄s adiutus ī ſigno ꝝ operatione. Xp̄i eñi humanitas erat q̄ſi inſtrumētum diuinitatis ipſi⁹ in ſignis et ꝓdigijs que faciebatꝛ ſm ꝙ dixit ei Nichodem⁹ Jo. iij. Nēo (inq̄t) pōt hec ſigna facere q̄ tu facis: niſi fuerit de⁹ cū eo: ſup. ꝑ yypoſtaticā ⁊ realē vnionē. Sil̄r legiꝛ Joh. ix. Cecus nat⁹ et a xp̄o illuiat⁹ ip̄is iudeis eū interrogātib⁹ quid de xp̄o ſentiret, reſpōdiſſe. Niſi (inquit) eſſet hic homo a deo non poterat facere quicq̄. Tale quale: ſcꝫ nemo ali⁹ vnq̄ fecit. Hoc idem cōfirmauit ipſe xp̄s Joh. xiiij. di. Pater i me

manens.i.michi cõſubſtantia
lis/ipſe facit opera.q.d.Dei-
tas que eſt eadem michi ⁊ pa-
tri operat̃ opera q̃ ego facio.
¶ Tertio fuit xp̃s homo ad-
iutus in ei⁹ reſurrectione: qm̃
ſcʒ virtute et auxilio diuinita
tis reſurrexit a mortuis eius
humanitas. Ipſa enim humani
tas pie lamẽtabatur in cruce
et conquerebatur dicẽs Hely
hely lamazaba. hoc eſt Deus
meus deus meus vt q̃d d.me.
Lu.xxiij. Sed in reſurrectiõe
cognouit auxilium dñi ſup ſe
Unde dicere cepit illud Eſa.l.
Dñs deus auxiliator meus et
ideo non ſum cõfuſus ſicut ar
bitrabãtur iudei qui credebãt
poſſe extinguere gloriam meã
et famam per ignominioſam
mortem: ſed non eſt factũ ſm
deſideriũ eoꝝ: quia reſurrexi
glorioſus a deo patre adiut⁹.
vñ Math.xxviij. dr q̃ reſurgẽ
te dño terremot⁹ fact⁹ eſt ma-
gnus intantum q̃ pre timore
exterriti ſunt cuſtodes: et facti
ſunt velut mortui. Tũc ẽ dice
re poterat xp̃s ad patrẽ illud
ps. Tu aũt dñe pat̃ ſuſceptor
me⁹ es: gl̃ia mea ⁊ exaltãs ca-
put meum: et non ſolũ caput
meũ ſed et totũ corpus glioſe
illud reſuſcitãdo. Et ꝑ hac exal
tatione voce mea ad dñm cla
maui: dicẽs ſup. ei illud Joh.
xvij. Pater venit hora: clarifi
ca filiũ tuũ vt fili⁹ t.cl.te. Nec
quidẽ fruſtra ad eũ clamaui:
quia exaudiuit me de mõte ſã
cto ſuo.i.de celo. Nam Johã.
xij. legitur q̃ cũ ipſe xp̃s oraſ-
ſet patrẽ dicẽs. Pater clarifi
ca nomen tuũ. venit vox de ce
lo dicẽs. Et clarificaui ⁊ iterũ
clarificabo. Ecce ergo qm̃ ex-
audiuit eũ pater de mõte ſan-
cto ſuo. Sequitur Ego dormiui
ſcʒ ſomno mortis: et ſopora-
tus ſum. Uel ſm aliam litte-
ram ſomnum cepi et exurrexi
ſcʒ tertia die. Merito aũt ſur-
rexi: qꝛ dñs pater ſuſcepit me
operãdo iſtam reſurrectiõem
Uel ſuſcepit me ſupple in celo
in mea aſcenſione. Et qꝛ ſum
taliter a te pater adiut⁹: ideo
Non timebo milia populi cir
cundantis me in orto vel in ſe
pulchro: tamen ad te ſemper
refugio pro auxilio: ideo ex-
urge dñe pater ſaluum me fac
deus meus ſcʒ a morte ſuſcitã
do. Nec certe debeo tĩere mi-
lia populi circũdantis me in
cruce vel in ſepulchro: quoniã
tu percuſſiſti omnes aduerſan
tes michi ſine cauſa. Hoc fuit
quando ipſis iudeis venienti
bus cum gladijs ⁊ fuſtibus ad
comprehendendum Jeſum ad
vocem eius dicẽtis Ego ſum.
ceciderũt retrorſum. Lu.xxij.
Inſuper tu ſupple pater den-
tes peccatorum cõtriuiſti: id
eſt maledicta verba eoꝝ in ir-
ritum deduxiſti. Ipſi enim di
cebant xp̃o pendente in cru-
ce. Si filius dei eſt deſcendat

nūc de cr. et cre. ei. Jtē3 Alios ſaluos fecit ſeipm̄ non pōt ſ.f. Et ſimilia que improperabāt ei iudei: ſed tūc dētes eorū cōtriuit qn̄ inuitis cuſtodib9 ſepulchri a mortuis glīoſe reſurrexit. Patʒ ergo quomodo ipſe xp̄s fuit adiutus.

C ¶ Scd̄o dicta interpretatio cōpetit viro iuſto q̄ merito dr̄ Azor id eſt adiut9. Pro quo notandū q̄ hoī imminet triplex periculū p̄ ſtatu p̄nti. Primum ex parte peccati. Secūdum ex parte diaboli. Tertium ex parte inferni. Sed ab iſto triplici periculo preſeruatur iuſt9 a deo ſpāliter adiutus. Prīo ctem̄ a deo adiuuatur iuſt9 contra p̄imū periculū ne ſc3 cadat in pctm̄. Jp̄m em̄ pctm̄ nititur trahere hoīem ī precipitiū et ī ruinam etiā in quocūq3 loco tp̄e aut ſtatu fuerit: q2 vt hēt̄ur. i. Joh. v. Mūdus tot9 in maligno poſit9 eſt. Jtē3 eiuſd̄. ij. c. Om̄e qd̄ eſt ī mūdo cōcupiſcē tia carnis eſt: et cōcupiſcentia oculorū: et ſuperbia vite. Ecce q̄tū periculū imminet hoī ex om̄i p̄te: ſed cōtra hoc iuſt9 adiuuatur a deo ne ipſi pctō conſentiat dicēs illd̄ p̄s. Dn̄s protector vite mee a quo trepidabo. Propt̄ea dicūt iuſti illud p̄s. Deus noſter refugium. ſc3 cōtra pctm̄ ip̄3 fugiēdo: et virtus, ip̄m impugnādo ꝛ illi reſiſtēdo. adiutor ī tribulationibus que inuenerūt nos nimis q2 pctā grauī9 et periculoſius impugnāt hoīes ſctōs ſp̄ualiter q̄ hoſtes viſibiles corporaliter: q2 ſunt hoſtes infatigabiles, īportabiles ꝛ inquieti. ¶ Scd̄o imminet periculū iuſto ex p̄te diaboli q̄ tāq̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuoret: vt habet̄. i. Pet. v. De eo ei ad litterā ſcribit̄ Job. xli Non eſt p̄tās ſup terrā que cōparetur ei q̄ fact9 eſt vt nullū timeret. Propterea ex maxia arrogātia de ſeip̄o dicit ī p̄incipio dicti ca. Quis pōt reſiſtere vultui meo. i. calliditati et tētationi mee. q. d. nullus. Nam vt dicit p̄s. Conſiderat pctōr. i. diabolus qui antonomatice dr̄ pctōr: iuſtū vt malignetur ꝛ aduerſet̄ ei. Jdeo ſeq̄tur: ꝛ querit mortificare eū. i. ſp̄ualiter occidere: ſed fruſtrabitur a deſiderio ſuo: q2 iuuabitur a dn̄o. Jdeo ſeq̄tur: dn̄s non derelinquet eū: ſc3 iuſtū in manib9 ei9. i. in p̄tāte ꝛ crudelitate ipſi9: nec dānabit eū ſc3 iuſtū cū iudicabit illi. i. cū dabit̄ ſententia p̄ eo Math. xxv. Eſuriui. ꝛc. Jdeo venite. ꝛc. Sic em̄ exponit hūc paſſū dn̄s Cardi. ſup pſalteriū. Et hoc ē qd̄ alibi in p̄o dr̄. Eripiēs inopem. i. hoīem iuſtum q̄ q̄tum eſt ex ſe inops eſt ꝛ pauper: de manu fortiorū ei9. i. demonū qui ſūt eo fortiores. Ecce qūo iuſt9 iuuatur a dn̄o. Propt̄ea

pſalmiſta admirãs demonum malitiã et arrogãtiã qui etiã ſctõs ⁊ iuſtos tẽtare nõ ceſſant dicit. Quouſq; irruitis vos ſup. demones ĩ hoiem ſcʒ ſanctum ⁊ iuſtũ: fruſtra eñ irruitis in eũ ex quo iuuatur a deo Immo veri⁹ de⁹ pugnat pro eo: ſʒ interficitis vniuerſi vos non ipm iuſtum. Nam quãdo iuſtus viriliter decertat ꝯtra demones tũc indevalde anguſtiãtur ⁊ affligũtur: qꝛ eñ ſupbi ſunt ideo vinci nolunt. Et ꝙuis iſtud certamen ſit ſupra hoĩs facultatẽ naꝭalẽ, non tñ ſupra dei auxiliũ ⁊ gr̃aʒ qꝛ qñ iuſtus iuuatur a deo tũc tam faciliter põt ꝓtãti oĩm demonioꝝ reſiſtere ꝙ facile põt ꝓſtrare in terrã parietem minantem ruinam ⁊ iam pene inclinatũ v̾ſus terrã. Et hoc eſt qd̃ ſubditur Tanꝙ parieti inclinato ⁊ macerie depulſe.

❡ Tertio imminet periculũ iuſto ex parte inferni. Quia eñ ex ꝓprijs viribus non põt iuſtus peccato reſiſtere: reſtat ꝙ ꝙtum eſt ex ſe ſubiacet periculo dãnationis eterne. Sed ab iſto grauiſſimo periculo liberatur adiut⁹ a dño. Et hoc eſt qd̃ pſalmiſta in pſona iuſti ait. Quis (inqt) conſurget michi. i. auxiliabitur michi: aduerſus malignãtes ſup. demones: aut quis ſtabit mecũ aduerſus ope. iniqui. qua. di. ex me ſolo non poſſum illis reſiſtere. et qd̃ grauius eſt: niſi qꝛ dñs adiuuit me paulominus habi. in inf. aĩa mea. q. d. Niſi dñs iuuiſſet me contra demones ⁊ tẽtationes ſuccubuiſſem peccato: et ſic tãdẽ habitaſſem ĩ inferno. Ecce ergo ꝙ bene iuſtus dr̃ Azor. i. adiutus a dño.

D ❡ Tertio dicta interpretatio cõuenit virginigloꝛioſe que poteſt dici Azor. i. adiuta Fuit eñ tripliciter adiuta ſiue a trib⁹: vʒ a ſponſo: a diſcipulo: a filio. ❡ Pꝛio igitur fuit adiuta a ſpõſo ſuo ioſeph ꝙtum ad humane vite ſuſtẽtationem. Ideo eñ (vt ait Origenes xp̃i mat̃ deſpõſata fuit Joſeph vt ipa viri ſolatio ſuſtẽtaretur: et tam pater ꝙ mater officio ipſi⁹ Joſeph ſuſtentarẽtur. Et hoc eſt cõtra illos qui ꝓdige expẽdũt ea ex quib⁹ alere deberẽt vxorẽ ⁊ familiã.

❡ Scḋo fuit adiuta a diſcipulo ſcʒ Johãne: ſm ꝙ dñs ĩ cruce pendẽs eidem dixerat. Fili (ĩquit) ecce mater tua Jo. xix. quaſi diceret. Serua matrem meã tanꝙ tuã: et ꝓcura ei vite neceſſaria. Ideo ſubditur. Et ex illa hora accepit eã diſcipulus in ſuam. interꝭ. matrem.

❡ Tertio fuit adiuta a filio ĩ eius morte ⁊ aſſumptiõe. Sic enim ⁊ taliter fuit ab eo adiuta tunc tempoꝛis ꝙ demones non vidit: doloꝛem non ſenſit et cum coꝛpoꝛe ⁊ aĩa celũ aſcẽdit. Propterea de ea dicit ba

Adiuuabit eam de⁹ mane di-
luculo. Ubi per mane ⁊ per di
luculum ſignificatur integra
et perfecta ipſi⁹ glorioſe vir-
ginis reſurrectio: quia tunc ce
pit in ea oriri ille ſol i celo lu
cens ⁊ illuminans totam illã
celeſtem hierſm per apertam
viſionem. Ecce q̃o fuit a do
mino mane ⁊ diluculo adiuta
Sed vt ipa nos iuuet in veſpe
re hui⁹ mũdi ſalutem⁹ eã. ⁊c.

SEcũdus liber dicitur in-
carnationis diuinalis.
Hic aũt liber ſcriptus eſt du-
pliciter: vcʒ intus ⁊ foris. In-
tus itaqʒ q̃tum ad vetus teſta
mẽtum. et ipm aperiẽdo inue
nim⁹ de ipſa ineffabili incar-
natione duo magna teſtionia
E ¶ Primo quidem inueni
mus vnã figurã que habetur
.i. Regũ. xvij. Ubi legit q erat
quidã adoleſcẽs rufus et pul-
cher aſpectu noie Dauid: qui
paſcebat oues patris ſui iſay.
Hic cũ audiſſet q goliath phi
liſteus cũ multis alijs oppri-
meret filios iſrael: deo inſpi-
rãte reliquit oues quas paſce
bat in cãpis: et venit ad locum
certaminis. Rex autem Saul
promiſerat filiã ſuã primogeni-
tam illi viro q̃ percuteret Go
liath ad mortem: ſed nullus ſe
ad hoc ingerere audebat: quia
omnes iſraelite eum valde ti-
mebant. Hoc cum vidiſſet da
uid dixit ad Saul. Ego ſeru⁹
tuus vadam: et pugnabo ad-
uerſus philiſteum. Ad quem
Saul. Vade (inquit) et dñs ſit
tecum. Cũqʒ abijſſet Dauid cõ
tra philiſteum ſine armis ſed
tantum habẽs fundam in ma
nu ⁊ quinqʒ lapides in pera ipe
philiſteus eũ deſpexit dicens
Nunquid ego canis ſum: qr tu
venis ad me cum baculo. Ad
quem dauid. Tu venis ad me
cum gladio et haſta et clypeo
ego autem venio ad te in noie
domini qui dabit te hodie in
manu mea: et percutiam te et
auferam caput tuũ a te. Cũqʒ
Goliath ſurrexiſſet vt veniret
contra Dauid: feſtinauit ipſe
Dauid ⁊ cucurrit ad pugnam
cõtra ipſum philiſteum: et ex
pera extraxit lapidem vnum
et funda iecit ⁊ percuſſit phili
ſteum in fronte. Quo cadẽte
in terram tulit gladiũ ipſiuſ-
met: et ſic eum interfecit. Hoc
autem videntes philiſtijm q
ſcʒ fortiſſimus eorum mortu⁹
eſſet fugerunt. Ecce audiſtis
hiſtoriam ⁊ figuram: reſtat ex
palea granum excutere: quia
vt habetur. i. Corinthiorum
decimo. Omnia in figuris cõ
tigebant illis.

¶ Ad propoſitum igitur de-
ſcendẽtes. Dauid miſſus a pa
tre ad viſitãdum fratres ſuos
in prelio degentes contra go
liath et ceteros philiſteos ſi-
gnificat xpm ſm gloſam ord.
qui miſſus eſt a deo patre in
hunc mundum propter oues

que perierant domus iſrael: ⁊ ad preliandū cōtra luciferū ⁊ vniuerſam eius militiā. Nā philiſtei demones ſignificant goliath autē lucifer eſt qui eſt caput eorum. Hic autem goliath ante aduentum veri dauid ſuperari non potuit: cuius arma ſunt verſutie ad nocendum hominibus: tenebat aūt iſte goliath ante xp̄i aduentū mundum iſtum mirabiliter captiuum. Ita vt nullus eſſet qui ſe abſconderet a calore eius. At vero noſter dauid relictis nonaginta nouē ouibus in deſerto celi: venit in hanc vallē miſerie ad illam que perierat naturam ſcʒ hūanā vt eā eriperet de manu golie: ideſt diaboli. Et hoc quidē rationabiliter factum eſt: quia nullus preter eū ad hoc genus opis ſufficiens inueniebatur. Omnes enim timebant aggredi dictum gigātem infernalem tāq̄ illi impares quia vt habet Job.ix. Si fortitudo q̄ritur robuſtiſſimus eſt: qui etiam factus eſt vt nullū timeret: eiuſdem.xlj. Dicit ḡ noſter dauid ad ſaul.i.ad deū patrem. Ego ſeruus tuus vcʒ ſm humanitatem vadam ſcʒ in mundum ⁊ pugnabo aduerſus philiſteū Sed quō aduerſus eum preualuit: certe in funda diuinitatis ⁊ lapide humanitatis. Itē cum baculo crucis. Unde de hac victoria loquebatur xp̄s Jo.xij. cū dicebat. Nūc princeps mundi huius eiicietur foras. Deridebat autē ipſe golias potētiā xp̄i di. Nūqd ego canis ſum q̄ tu cū baculo ſup ple crucis venis ad me. ipſum autē ideo deridebat quia ignorabat q̄ ſub velamine hūani corporis lateret immēſitas diuinitatis: ſed vt dicitur abachuc.iii. ibi abſcondiua eſt fortitudo eius ⁊ ideo egredietur diabolus ante pedes eius tan q̄ confuſus ⁊ ab eo triumphāter ſuperatus cum oī exercitu ſuo. ¶ Moraliter golias ſiue goliath ſupbus ⁊ qui trāſmigrans interpretatur diabolum ſignificat qui eſt rex ſup omnes filios ſuperbie: ⁊ qui tranſmigrauit a ſummo celo vſq; ad abyſſum inferni. Dauid autem paſtor ouium: humilem ſignificat qui q̄to minor in oculis ſuis extiterit: tanto glorioſius de ſuperbo diabolo triumphabit. Debet autem iſte dauid in tali pugna aſſumere quandoq; lapides de torrente: id eſt recurrere ad paſſionem chriſti conſiderādo quomodo fuerit p̄ nobis percuſſus in quinq; partibus ſui corporis ⁊ eum deprecari vt per ipſa quinq; vulnera illi de infernali tyranno victoriam cōferat. q̄ ſi ita fecerit indubie de ſuperbo inimico triumphum reportabit. ſtudeamus igitur eſſe

hũiles qꝛ ſcriptũ eſt Luce.j. Depoſuit ſupple deus potẽtes de ſede ⁊ ex. hũiles ⁊c.

¶ Secũdo infra hunc librum īuenim⁹ vnã ꝓphetiã de qua Eſa.lij. Ubi dicit ſic. Parauit dñs brachiũ ſctm̃ ſuũ in oculis oim̃ gentiũ ⁊ videbũt omnes fines terre ſalutare dei noſtri. dt ergo ꝓpheta. Parauit dñs brã.ſ.ſuũ.i. incarnari fecit de⁹ pater filiũ ſuũ vt exponit glo. interl. qui qdē filius dr̃ brachiũ dñi.i. virtus et ptãs dei pr̃is: de quo i Pſal. Redemiſti i brachio tuo .i. in filio tuo populũ tuũ.i. predeſtinatos ⁊ electos ad vitã eternã. Itẽ de hoc brachio ſcribit Eſa.xl. Ecce dñs de⁹ nr̃ in fortitudine veniet ⁊ brachiũ ei⁹ dñabit ſm illd Math.xxviij. Data ē mihi oīs ptãs in celo ⁊ in terra. ecce quõ brachiũ dñi dñatur. Iſtud aũt brachiũ eſt forte qꝛ oĩa p ipm̃ fctã ſũt Johã.j. Itẽ eſt lõgũ: qꝛ dñatur a mari vſq ad mare ⁊ a flumīe vſq ad t. or. ter. Itẽ eſt ifatigabile Pro.xxxj Roborauit brachiũ ſuũ. Itẽ in Pſal. Poſuiſti vt arcũ ereũ brachia mea id eſt dediſti michi fortitudinem infatigabilē. Ecce quale brachium parauit dñs pater in oculis oim̃ gentium: vt ſcꝫ per ipſum omnes gentes ſaluentur ꝗtum in ipſo eſt: qꝛ vt habetur in Pſal. Ante cõſpectum gentiũ reuelauit iuſticiam ſuam.i. ꝓ redemptione ⁊ ſalute oim̃ gẽtiũ miſit deus pater filiũ ſuũ iuſtũ in terris. Seqtur ⁊ videbũt omnes fines terre.ſ.d.nr̃i. Salutare aũt dei pr̃is eſt xp̃s per quẽ opatus eſt ſalutẽ nr̃am in medio terre.i.in hieruſalē que ē vmblic⁹ terre habitabil. Hoc aũt ſalutare vidit abrahã ſm illud Jo.viij. Abraham vidit diē meũ ⁊ gauiſ⁹ eſt. Hoc ſalutare vidit ſenex ille ſymeon Lu.ij. Uiderũt oculi mei ſalutare tuum qd paraſti ante ⁊c. Hoc ſalutare expectabat patriarcha ille iacob cum dicebat Gene.xlix. Salutare tuũ exſpectabo dñe. Hoc ſalutare deſiderabat qui dicebat. Redde michi leticiã ſalutaris tui. De hoc ſalutari ipſemet chriſtus iudeis dicebat. Beati oculi qui vidẽt que vos videtis Luce.x. Hoc itaq ſalutare viderunt ſupple per fidem omnes fines terre.i. quotquot ſaluati ſũt ⁊ in poſterum ſaluabuntur: qꝛ vt dicit btũs Tho.xxij q.ij.art.vij.per totũ. ſine fide explicita aut īplicita mediatoris poſt lapſũ pmi parẽtis nemini vnꝗ patuit via ſalutis. Item glo. interl. exponit hanc vltimã clauſulã. videbũt oẽs fines t.ſ.d.noſtri. de vltio iudicio in quo oculis corporeis videbũt xp̃m boni ⁊ mali. boni quidem ad augmentũ glorie: mali autem ad cumu-

lū pene. Unde Apo. i. Uidebit eū omnis oculus ⁊ qui eū pupugerūt. i. in cruce trāſfixerūt ſm illud zach. xij. Aſpiciēt ad me quē cōfixerūt: ⁊ Johā. xix. Uidebūt in quē trāſfixerunt. Unde dr̄ Gre. ꝙ idem apparebit terribilis malis: ſed blādus iuſtis. Diuinitatē autem eius minime videbunt ipſi reprobi ſm illud Eſa. xxvj. tollatur impius ne videat gloriam dei.

¶ Secūdo iſte liber ſcriptus eſt foris ꝙtū ad nouū teſtamētū in quo inuenimus ſcriptū Math. xvj. ꝙ ſemel xp̄s interrogauit diſcipulos ſuos dicēs. Quē dicūt hoīes eſſe filium hoīs. i. q̄d de me ſentiunt hoīes carnalit̄ loquētes. Et illi dixerunt. alij Jo. baptiſtā alii ⁊c. q. d. Certe aliqui dicūt ꝙ ſitis Johā. bap. qui reſurrexit a mortuis. ſicut herodes de quo legit̄ Math. xij. ꝙ audiuit famam ieſu ⁊ ait pueris ſuis. i. famulis. Hic eſt Johānes baptiſta q̄ ſurrexit a mortuis: ⁊ quē ſupple decollari feci ſicut plenius habet̄ Math. vj. Alii dicūt ꝙ ſitis helyas. propter zelum veritatis. Alii ꝙ ſitis Jeremias propter patientiam in aduerſis. Alii dicunt ꝙ ſitis vnus ex prophetis ſupple antiquis. Unū Lu. ix. Legitur ꝙ herodes tetrarcha audiens que faciebat xp̄s heſitabat de eo: ⁊ preſertim quia dicebatur a q̄buſdā: quia Johā. ſurrexit a mortuis: a q̄buſdam vero q: helyas apparuit: ab aliis autē q: ꝓpheta vn⁹ de ātiquis ſurrexit. Propterea Jo. vij. dr̄ ꝙ murmur multus erat de illo in turba. Et quidam dicebant q: bon⁹ eſt: alii vero nō ſed ſeducit turbas. Tandē interrogat xp̄s diſcipulos ſuos quid de eo ſētirent dicens. Uos aūt quem ⁊c. Reſpōdēs aūt ſymō petr⁹ ſcʒ ꝓ omnibus vt dicit interl̄. dixit. Tu es xp̄s fili⁹ d. v. Super quo dicit interl̄. ꝙ petr⁹ oīa cōplexus eſt qui ⁊ naturā ⁊ nomē expreſſit: xp̄m ergo verum deum ⁊ verū hoīem credit ⁊ cōfitetur. addit aūt petr⁹ dei viui: ad differentiā falſorum deorum vt di. glo. ord. quos gentes vel de mortuis hoībus: vel de inſenſibili materia ſibi inſtituerūt. Fuit eīm antiquorum infidelium opinio: vt dr̄ de Lyra ꝙ quando excellentes perſone moriebātur: vt hercules iupiter ⁊ conſimiles tunc ad vitam deorū trāſferebantur. ſicut de bonis chriſtianis dicimus ꝙ tranſferuntur ad conſortium angelorum. Unde ij. Machabeorū xi. dicitur ꝙ rex antioch⁹ ſcripſit de patre ſuo mortuo ad Lyſiam pricipem ſue militie ſic. Patre noſtro inter deos tranſlato nos volentes eos q̄ ſunt in regno noſtro ſine tu-

multū agere ꝛc. Propterea petrus excludēs hūc errorem ꝛ insaniā dixit de xp̄o ꝙ eſſet verus ꝛ cōnaturalis filius dei viui. Cui xp̄s r̄ndens ꝛ eius cōfeſſionē approbās dixit ei. Beatus es ſ.b. id eſt filius barionē q2 caro ꝛ ſ.non r.tibi.i.qui cūꝗ carnalis vt expōit interl. ſed pater meus qui illuſtrat mentes hoīm. ¶ Moraliter quilibꝫ nr̄m debet approbare petri cōfeſſionē ꝛ fidē ꝛ dicere xp̄o. Tu es xp̄s filius dei viui vt ꝛ ip̄e xp̄s nos cū petro bn̄dicere dignet dicēs. Beatus es ꝛc. q2 fūdamentū aliud fidei nr̄e ꝛ ſalutis nemo pōt ponere p̄ter id quod poſitū eſt ſcꝫ a petro: quod eſt xp̄s iheſus. primo Corin.iij.i.cōfeſſio ꝛ fides ipſius. Dicamus ergo petro ſigillatim illud.iij. Regū xvij. Nūc in iſto cognoui qm̄ vir dei es tu ꝛ verbum eius in ore tuo verum eſt.

F ¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta eſt patere pōt in rebus naturalibus ꝛ preſertim in adamāte. Pro quo ſciēdum ꝙ ad amas ſcd̄m naturales ꝛ potiſſime ſm̄ Solinū in libro de mira.mundi. Habet mirabiles proprietates. Nā in primis eſt lapis adeo durus ꝙ nulli ferro cedit. Item nunꝗ̄ igne incaleſcit. Itē nulla arte frangi poteſt niſi calido ſanguine hirci. Preter ferrum ad ſe trahit adeo ꝙ ſi fuerit vicinus magneti qui ſimiliter attrahit ferrū ꝛ ponatur ferrum in medio eorū tunc feſtinanter ꝛ cum quodā impetu ipm̄ ferrū ad partem ſuam trahet. Ad propoſitum adamas ſcat virginē mariā que fuit adeo dura per animi conſtantiā vt nulli temtationi nullo pctō ceſſerit: nulloꝗ igne carnalis cōcupiſcentie inflammari potuerit. Nichilominus ad preſentiam ſanguinis hircini.i. filii ſui in cruce pendentis: viſa velut lapis cōminutus intra ſemetipſam ſecundū ꝙ de ea longe ante prophetauerat ipſe ſanctus Symeon Luce.ii.dicens. Tuam ipſius aīam pertranſibit gladius. Per magnetem autem magne virtutis lapidem ſignificatur filius dei qui olim erat valde durus contra peccatores ꝛ mundū: nichilominus adamas ad ſe traxit magnetem quādo humilitas virginis marie traxit dei filium ad ſuum gremium. Et hec eſt virtus huius magnetis. Et de hoc adamāte poteſt intelligi illud Ezechielis.iij. vt adamātem dedi faciem tuā.q.d. propheta ꝙ ipſa beata virgo habuit cōditiones veri adamātis. ¶ Moraliter adamas habens virtutem attractiuam ſignificat manſuetudinem ꝛ benignitatem quam debet habere prelatus in recipiendo

peccatores & defectuoſos ad penitentiam quia magis dulcedine ꝙ ſeueritate voluit homines trahi ad bonum ſecundum illud Eccleſiaſtici ſexto Verbū dulce multiplicat amicos & mitigat inimicos. Uel dic ꝙ per adamantem durū lapidem poteſt intelligi obſtinatus peccator de quo Job. xli. Cor eius indurabitur quaſi lapis. Nichilominus quoqꝫ iſte lapis dulceſcit & frāgitur virtute ſanguinis hircini .i. ad conſiderationem paſſiōis chriſti. & ſic patet &c.

TErtius liber dr ſanctificationis ſacramentalis Hic autem liber eſt ſignatus ſigillis ſeptem. Unde ſub ſexto ſigillo per quod intelligimus ſacramentū cōfirmationis adhuc inuenimus aliud ſecretum quod eſt tale Ualde ſalubre eſt ſuſcipere ſacramentum confirmatiōis eo ꝙ per ſuſceptionem ipſius augetur & perficitur gratia baptiſmal. Iſtud ſecretum ponit diſt .ſ. iii. par. lxxii. arti. vii. in fol. ad primum. Quod quidē ſecretum aperitur duplici claue. S ¶ Primo claue figuratiue declarationis. Legitur enī Act. ii. ꝙ xpo paſſo cū non auderēt apoſtoli in publicū prodire ꝓpter metū iudeorū reccluſerunt ſe intra quādam domū apd̄ hieruſalē vſqꝫ ad diē penthecoſtes pſeuerantes vnanimiter in oratione. Et poſt aliquot dies deſcendit ſuper eos ſpūſſanct⁹ in ſpecie linguarum ignitarum & tūc repleti ſunt omnes ſpūſancto atqꝫ ex tunc cōfirmati ſunt virtute ex alto. Scḋm ꝙ ait pſal. in pſona domini. Ego inquit conſirmaui columnas ei⁹ vbi g° o. interl. i. apl̄os. ¶ Ad ꝓpoſitum igit̄ p apl̄os domini adhuc deſides & infirmos & qui nō audent in publicū ꝓcedere ad libere nomē xp̄i & fidem catholicam confitēdū corā hoſtibus fidei xp̄iane ſignificantur baptiſati q̄ ſūt adhuc inſtabiles & infirmi. Sed p ſpm̄ ſanctū in ſpecie linguarū ignitarū deſcēdentē ſup apoſtolos ſignificatur quedā gr̄e plenitudo & excellentia q̄ confertur in actuali ſuſceptione huius ſacramenti ipſis baptiſatis. Ita vt āmodo itrepide & conſtant̄ valeāt nomē xp̄i liber⁹ cōfiteri corā hoſtib⁹ ipſius fidei catholice. vbi nō cōfirmati trepidare habēt aut etiā terga vertere inimicis crucis xp̄i. Ecce ꝗtū ꝓdeſt ipa cōfirmatio. Quēadmodum ergo apl̄i ex viſibili ſpūſſancti receptiōe ſceperūt duplex bonū ſcꝫ gr̄e augmētū & quādā ſpūal̄ animi firmitatē i his q̄ fidei ſūt. Ita & cōfirmati regularit̄ ꝗtū ē ex vi ſacramēti ſcipiūt i pmis gr̄e augmētū i pſenti & gl̄ie i futuro i tm̄ vt ad altiorē

glorie gradū aſcēdere habeāt baptizatis non cōfirmatis: et hoc regulariter ⁊ ceteris paribꝫ. Item recipiūt quādā ſpālem et ſpūalem fortitudinē ad prō pte ſe offerēdū morti ꝓ defenſanda fide catholica. Non igitur fruſtra datur hoc ſacrm̄.

¶ Scdo iſtō ſecretū aperitur clare auctoritatiue ꝓbatiōis. Legit̄ eni Act. viij. ꝙ cū aplī q̄ erāt hieroſolymis audiſſent ꝙ habitatores ciuitatis ſamarie ad predicationē btī philippi recepiſſent verbū dei; et ab eo baptizati fuiſſent miſerunt ad eos ſup cōfirmādos: et ad dādum eis ſpm̄ſctm̄ in ſignovisibili ſicut tūc ſolitus erat dari Petrū et Iohēm. Qui cū ad eos veniſſent pmiſſa orone impoſuerūt ſup illos manꝰ et cōtinuo acceperūt ſpm̄ſctm̄. Fruſtra aūt poſt baptiſmū Samaritani fuiſſent confirmati niſi crediddiſſent ꝙ eis ꝓfuiſſet ipa cōfirmatio ad grē ⁊ totiꝰ virtutis augmētū: igit̄. Et hoc ē qd̄ dr̄ de cōſe. di. v. Oēs. Oēs (inquit Urbanꝰ papa) fideles per manꝰ impoſitiōem epoꝝ ſpm̄ſctm̄ poſt baptiſmū accipere debēt vt pleni xpiani inueniātur. i. vt eoꝝ grā in baptiſmo collata augeat̄. Pro maiori aūt euidentia huiꝰ hic inſeruntur tres veritates.

H ¶ Pria talis eſt. Inter ceteros xpicolas illi q̄ eligūtur ad impugnationem infideliū et ſilr qui habitāt in confinibꝰ eoꝝ ſūmopere indigēt confirmatiōe. Patet ſic: qꝛ tales exponūtur grauioribus periculis ⁊ ſpūalibꝰ et corporalibus q̄ ceteri xpiani: modo iſtud ſacramētum corroborat hoīem contra hoſtes fidei vt habetur de cōſ. di. v. Nouiſſime. Igit̄.

I ¶ Secūda veritas. Confirmati ſūt magis liberi ab infeſtationibꝰ demonū et a pollutione peccati q̄ non confirmati. Patet ſic: qꝛ tales ſunt ſub ſpeciali cuſtodia et saluagardia xpī ne illis noceat inimicus. In cuiꝰ figura legitur Exodi. xij. ꝙ angelus pcutiēs terrā egypti neminem occidit in illis domibꝰ in quaꝝ poſtibus ſignū inuenit. Item Ezechielis. ix. dicit dn̄s. Oēm ſuper quē videritis ſignū thau ne occidatis. Signū aūt thau quod dabatur ī frōte vt habet̄ in eodē ca. cōfirmatiōeꝫ ſignat que ſilr datur in fronte. Qui ergo habet hmōi ſignum minus ſubiacet ptāti diaboli ⁊ tētamētis ipſius q̄ alij. Multū ergo valet ſuſcipe hoc ſacrm̄.

K ¶ Tertia vitas. Queadmodū ipa cōfirmatio prodeſt bōis ad meritū et grē augmētum: ita ⁊ malis cedit ad maiꝰ ſupplitiū. Patet ſic: qꝛ ſicut bona ꝓſunt bonis: ita obſunt malis. Nam bonis ſunt ad ſalutem: malis aūt ad iudicium vt dicit Augu. et recitat̄ de cō

ſe.di.ſi. Et ſancta. Ipſi igitur confirmati q̄ ſcelerate viuunt grauius delinquūt nō confirmatis: ſicut et baptiſati nō baptiſatis ꝓpter ingratitudinē et ſacramēti ſuſcepti irreuerētiā. Et ſicut nemo mittēs manū ad aratrum et reſpiciēs retro aptus eſt regno dei: vt habetur Luc.ix. ſed talis potius aptus eſt ſupplicio inferni. Sic et cōfirmatus noīe ꝛ non re q̄ iā poſuerat manū ad aratrū et iā quodāmodo cū beatis ꝑticipabat: qui ſunt confirmati per gloriā: ille aūt ꝑ gratiā ſacramētalē: talis nunq̄ nō eſt aptus regno dei: in quo cōfirmati nullo mō retro aſpicere poſſunt. Taliter ergo viuāt ipſi cōfirmati: vt ſcd̄m nomen eorum ſit etiā et laus: q2 ſicut mendaciū eſt ſe chriſtianū dicere et opa xp̄i non facere. Et ſimiliter mendaciū eſt eṗm ſacerdotē vel clericū ſe ꝓfiteri: et cōtraria huic ordini opari. vt di. Ambro. et recitatur di. xxij.q.v. Cauete. Ita in ꝓpoſito mendaciū eſt ſe cōfirmatū dicere: et in pctīs abundare et ꝑſeuerare. Mendaciū eñ non ſolum conſiſtit in verbis: ſed in ſimulatis operibus: vt habetur ibidē. Et ſimiliter. xi.q. iij. eſtimant. dicit Hiero. ꝙ ſicut per mendacium oris negatur veritas; ita per turpitudinē negatur ſanctitas: et quotiēs vincimur a vicijs atq3 peccatis totiens deū negamus. Cōfirmatus igitur qui ꝑ turpitudinem ſuam negat confirmationis ſanctitatē veraciter mendax eſt in facto et ope. Si verax ille qui non ſolū habet folia verborū: ſed et fructū bonorū operū. Tales igitur eſſe ſtudeamus vt tandē ad celeſtē et ꝑpetuā confirmationē tranſeamus. Ad quā ꝑducat q̄. ꝛc.

Sermo.xxxv.

Vidi librum ſcriptū intus et foris ſignatū ſigillis vij. Apo.v. ¶ Notād ꝙ btūs Johēs vidit triplicē librum.

vc3.
- Generatiōis hūanalis.
- Incarnatiōis diuialis.
- Sctificatiōis ſacralis.

A ¶ De p̄mo legitur Mat.j. Liber gñatiōis ieſu xp̄i. In cuius quidē libri c.xxxv. legit̄ ꝙ Azor genuit Sadoch. ¶ Pro quo notandum: ꝙ Sadoch interpretat̄ iuſtus: que quidē interpretatio competit tribus gñibus ꝑſonarū.

videl3
- Jheſu chriſto
- Viro iuſto
- Virgini marie.

B ¶ Primo igitur xp̄s pōt dici Sadoch. i. iuſtus: q2 reuera eſt iuſtus immo iuſtiſſim⁹. Et hoc ſcd̄m vtrāq3 naturā. Nā3 ſm naturā diuinā eſt iuſt⁹: et hoc ꝑ naturā: immo eſſentialiter ipa iuſticia ꝛ eq̄tas. Iuſticia eñ ſ3 Amb. j. lib. offi. eſt q̄

dat cuilibet quod ſuum eſt/ni
chil vendicãs alienũ. Hoc aũt
pmaxime competit chriſto ſe=
cundũ ꝙ deus: qui reddet vni
cuiqꝫ ſecundũ opera ſua. Sic
tamẽ eſt iuſtus ꝙ etiã miſeri=
cors eſt. Et ſic miſericors ꝙ et
iuſtus. Nam in oĩbus eius
operibus relucent et ſimul in
ueniũtur iuſticia et miſericor
dia: nec vnꝗ̃ vna ſine alia.
Magna eñ dei iuſticia eſt: ꝙ
quis pro vnico mortali pecca
to damnetur ꝑpetuo: ſed miſe
ricordia eſt ꝙ non annichilet
peccator. Et per oppoſitũ ma
gna miſericordia eſt ꝙ ꝓ po=
tu aque frigide detur celeſtis
et pmanẽs gloria: ſed iuſticia
eſt ꝙ pro bono ope detur re=
tributio aliqua. Item iuſticia
ſeruat̃ quando peccãti gr̃a et
meritũ precedẽs aufertur: ſed
miſericordia miſcetur: qñ bo=
num nature integrũ ſaluatur
Itẽ ad dei miſericordiã perti
net: ꝙ penitenti remiſſio cul=
pe impendatur. Sed ad eius
iuſticiã ſpectat ꝙ ſatiſfactio ꝑ
ſoluatur. Et ſic de aliis operi
bus dei: in quibus vniuerſali
ter ſimul concurrũt mĩa ⁊ iu=
ſticia. Et hoc eſt qḋ dicit pſal.
Uniuerſe vie dñi mĩa et veri=
tas. i. iuſticia vera. Item alibi
Suauis dñs vniuerſis: ſcilicꝫ
bonis et malis: et miſeratio=
nes eius ſup oĩa opera eius
Sꝫ quõ idẽ Aug. miſeratiões
eiꝰ ſup o. o. eiꝰ: cũ dicturus ſit

reprobis. Ite maledicti. ⁊c.
Hoc eñ nõ arguit in deo miſe
rationẽ ſed ſeueritatꝫ. Tandẽ
ſoluit hoc dicens. Miſeratio
inquit eius reddita eſt opibꝰ
eius: ſed ſeueritas eius nõ eſt
in opa ſua ſed in opa tua. Fe=
cit te bonũ: et vicio tuo factus
malus. Deniqꝫ ſi tollas opa
tua et non in te remaneat niſi
opus eius: nõ te dimittet mi=
ſeratio eius. Si aũt nõ dimit
tis opera tua mala: erit ſeueri
tas eius ĩ opera tua et in ope
ra illius. Bene ergo de eo di=
cit Pſal. ꝙ miſeratiões eius
ſup. ⁊c. Unde in ſignum ꝙ dei
iuſticia miſcetur mĩa. Pſal.
vocat eũ miſericordẽ et iuſtuꝫ
dicẽs. O dñe libera aĩam meã
ſupple a laqueo pctĩ vel car=
nis: tu ſupple q̃ es miſericors
dñs et iuſtus. Et nota ꝙ prio
eũ vocat dñm miſericordẽ: de
iñ iuſtũ qꝛ ꝓnior eſt ad miſerẽ
dũ ꝙ̃ ad puniendũ. Uel qꝛ ex=
ercet mĩam in pñti: et iuſticiã
in futuro. Ipſe igitur xp̃s ſciuꝫ
ꝙ deus eſt valde iuſtus: cuꝰ iu
ſticia eſt pctõꝝ punitiua: pe=
nitẽtiũ conſolatiua: iuſtoꝝ re
muneratiua.

C ¶ De primo ſcribitur Eſ.
lxv. Ecce ſerui mei comedent:
et vos ſupple pctõres eſurie=
tis. Ecce ſerui mei bibẽt ⁊ vos
ſitietis. Ecce ſerui mei letabũ
tur: et vos confundemini. Ec
ce ſerui mei laudabunt pre ex
ultatione: et vos clamabitis

pre dolore. O tremenda iuſtitia. O inflexibilis rigor ⁊ ira. O implacabilis ſeueritas.
De ſcdo in po. Reticie dñi recte letificãtes corda ſcz patientiũ et deſolatorũ ſeu pctã ſua deflentiũ. Ad rectã em̃ dei iuſticiã ptinet vt letificẽt in celis corda eorũ qui fleuerunt peccata ſua et aliorũ in terris. Et hoc eſt quod ait xp̃s Luce. vi. Beati qui nunc fletis qꝛ ridebitis. De tertio Mat. xx. Voca operarios ⁊ redde illis mercedẽ. Propterea Paulus de ſeipſo dicebat. Bonum certamẽ certaui cur. conſ. f. f. i rel. rep. eſt mihi c. iuſticie quã reddet mihi d. in illa die: ſcz mortis mee vel reſurrectionis generalis iuſtus iudex. Deinde ſubdit. Non ſolũ autẽ michi: ſed ⁊ his q̃ d. ad. eius. i. oibus iuſtis.
D ¶ Scdo xp̃us ſcdm ꝙ hõ poteſt dici ſadoch. i. iuſtus ſ꞉ illud zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iuſtus ⁊ ſaluator. Fuit ergo iuſtus in germine qꝛ peccatũ nõ cõtraxit. Hiere. xxiii. Ecce dies veniũt dicit d. et ſuſcitabo d. g. iuſtũ. Item fuit iuſtus in ſermone: quia iuſticiã et veritatem docuit. Unde dicere potuit illud Prouerbio. viii. Iuſti ſunt omnes ſermones mei: et non eſt in eis prauum neqꝫ peruerſum. Itez fuit iuſtus in opere. Pſalmiſta. Iuſtus dominus in om̃ibus vijs ſuis: et ſanctus in omnibus operibus ſuis. Item erit iuſtus in finali retributione. Pſalmiſta. Iuſtus es dñe ⁊ rectum iudiciũ tuum. Tunc em̃ vt dicit pſalmiſta interrogat . i. interrogabat iuſtum et impium. Et cõſequenter. Pluet ſuper peccatores laqueos: ſecũdũ illud Mathei vigeſimo ſecundo. Ligatis manibus et pedibꝰ mittite eũ in tenebras exteriores. Nec ſoluz ipſi peccatores erunt illaqueati in inferno: ſed etiaz puniẽtur multipliciter. Et hoc eſt quod ſubditur in pſal. Ignis: ſulphur: et ſpiritus procellarum: id eſt tempeſtatum Eſt em̃ procella ſubita et inſperata vis ventorum cum pluuia: grandinibꝰ: et hmõi: erũt ſupple predicta pars calicis eorum: id eſt tormentorum que dabuntur dãnatis ad moduz calicis: id eſt ad menſuram: videlicet ſecundum qualitatem et grauitatẽ delicti. Sed vt notet plures penas eſſe in inferno paratas ipſis reprobis preter allegatas. Ideo dicit. Pars calicis eorum. Nullus enim mortalium vnꝗ̃ nouit numerum et grauitatem tormentorum et cruciatuuz infernalium: ſicut neqꝫ gaudiorũ celeſtiũ. Unde poſſumus dicere. ꝙ oculꝰ nõ vidit nec auris audiuit: et in cor hois non aſcẽdit que preparauit deus ipſis pctõribus.

Sed ne aliquis dicat chriſtuꝫ
fore crudelē ipſis reprobis in
die iudicij quādo pluet ſuper
eos huiuſmodi laqueos: ideo
ſubdit Pſal. Qm̄ iuſtus dn̄s
ſcꝫ ieſus chriſtus ſupple eſt: et
iuſticias dilexit equitateꝫ vi-
dit vultus eius. Propterea
dicit ideꝫ Pſal. in alio paſſu.
Juſtus es dn̄e ꝛ rectū iudiciū
tuū. Sup quo Dn̄s Card. di.
ſic. Juſtus, ergo te timeāt in-
iuſti. Dn̄e, ergo te timeāt ſup
bi: qui dicūt: non ſeruiemus.
Et rectum, ergo te timeāt di-
ſtorti. Judiciū tuū, ergo te ti
meāt iudicādi. Patet ergo ꝙ
bene xp̄s dicitur ſadoch.

E ¶ Scḋo iuſtus pōt dici ſa
doch.i.iuſtus. Qꝛ ſi queras
ꝑ que efficieris ſadoch.i. iuſtꝰ
Rn̄deꝫ ꝙ tria ſunt tibi neceſſa
ria. Primū ē diligēs circūſpe
ctio vite ꝛ morū virorū iuſto
rū q̄ te preceſſerūt ſm̄ illud.j.
Mach.iiij. Memētote qualr̄
ſalui facti ſunt patres nr̄i. Et
nūc clamemus in celū et miſe
rebitur noſtri dn̄s. Religioſꝰ
igitur cupiēs eſſe iuſtus debet
ad memoriā reducere vitam ꝛ
mores ſctōꝝ illoꝝ prm̄: q̄ p̄-
mū religiōes fūdauerūt. Sic
iudex ſiue cauſidicus. Jtē pa-
ſtor et prelatus. Jtē clericꝰ et
prebēdatus. Jtē nobilis et ge
neroſus: et ſic de alijs. Hi er-
go om̄es et ſimiles ſi cupiunt
in lege dei altiſſimi proficere,
debent ſanctam et honeſtam
predeceſſoꝝ ſuoꝝ vitā iugi
ter coram oculis ſuis prefice
re et eos imitari pro poſſe: ſe-
cūdū ꝙ in figura dictū ē moy
ſi Exod.xxv. Jnſpice et fac ſe-
cundū exēplar qḋ tibi in mon
te.i. in ſancto viro eleuato ſu-
per alios ꝑuite ſanctitatē mō
ſtratū eſt. Sup om̄ia aūt vo-
lens quis iuſtus et perfectus
effici debet ſibi preficere chri-
ſti humilitatē: charitatē: pau
ꝑtatem: patientiā: benignita-
tē: ſtabilitatē: et hm̄oi. Qꝛ vt
dicit Aplūs Petrus. Chriſtꝰ
paſſus eſt pro nobis: vobis re
linquēs exemplum: vt ſ.v.eꝰ
ſupple bene operando.

¶ Secundū requiſitū ad red
dendum hominē iuſtū eſt ſta-
bilitatio ſeu firmatio in bono
ſm̄ illud Prouerb.x. Juſtus
in eternū nō cōmouebitur. Si
cut em̄ arbor non poteſt ꝑfi-
ci niſi fuerit ꝓfunde et firmiter
radicata: eo ꝙ al's poſſet faci
liter a vento euelli: vel a calo
re deſiccari. Sic neqꝫ hō mere
tur dici iuſtus aut ꝑfectus ni-
ſi in bono fuerit firmiter radi
catus. Nā illi q̄ nō habēt radi
cē firmi propoſiti vel a vento
tribulatiōis: vel ab ardore tē-
tatiōis faciliter deſtruuntur.
Et hos cōparat chriſtus Luc.
viij. Semini quod cecidit ſu-
pra petraꝫ: quod natū ſtatim
aruit eo qḋ non habuit humo
rem nec firmam radicem.

¶ Tertiū requiſitum ad red

dendū et faciendū aliquem iu
ſtum eſt in ſanctis cogitatio-
nibus:affectionibus ꝛ opatio
nibus exercitatio. Sicut eñ
exercitiū circa quālibet artē
tandē reddit hoīem tritū ꝛ pe
ritum in illa: ſicut experien-
tia docet. Ita et ſctā exercitia
ſucceſſu tēporis faciūt hoīem
iuſtū. Et hoc eſt qđ ait ps. Iu
ſtus inquit germinabit ſicut
liliū ꝛ florebit ꝛc. Sicut eñ li
liū primo germinat ꝛ pullu-
lat deinde floreſcit: et cōſequē-
ter de terra preſcindit ꝛ corā
dño in eccl'ia preſentat ad ho-
norē ipſius qui creauit illud.
Ita ꝛ in pceſſu iuſti primo de
bent precedere germina bona
rū cogitationū; deinde debēt
ſuccedere flores bonarū affe-
ctionū et deſideriorū: ꝛ tandē
talis efficietur iuſtus et in de
ceſſu ipſius preſentabitur co-
rā omnipotēti deo in celis et
florebit: i. gaudebit inetrnum
ante dominum.

F ¶ Tertio btā virgo poteſt
dici ſadoch. i. iuſta. Nā ipa iu
ſta fuit. Primo quo ad deū p de
uotū famulatū ꝛ fidelitatē: q2
nūq̄ a mādatis ſuis declina-
uit. Scđo fuit iuſta quo ad ſe
ipāz p interiorē cordis mūdi
ciā: q2 nunq̄ aliqđ coinqnabi-
le: aut abhominationē faciēs
intrauit in ea. Tertio fuit iu-
ſta quo ad primū, p piū men
tis affectū ꝛ cordialē cōpaſſio
nē: q2 nunq̄ defuit his q̄ deuo
te eā in ſuis neceſſitatibꝰ inuo
cauerūt. Debemus ergo meri
to illi ſeruire ſi cupimꝰ et ſpa
mus eius auxilium inuenire.
Quod vt debite fiat preſente
mus et Aue maria.

S Ecūdus liber ē incarna
tiōis diuinalis. Hic aūt
liber ſcriptꝰ eſt intus ꝛ foris.
Intus quidē q̄tū ad vetus te
ſtamentū: in quo inuenimus
duo magna teſtimoīa de hac
ineffabili filij dei incarnatiōe.
videlꝫ vnā figu. ꝛ vnā pphe.
¶ Primo itaq̄ inuenimus
vnā figurā Judicū. iiij. vbi le-
gitur: q̄ filij iſrl' ppt peccata
ſua mirabiliter oppreſſi ſunt
a Jabin rege chananeorū: q̄ in
breui redegit eos ī durā ꝛ gra
uē ſeruitutē. Cumq̄ ſucceſſu tē
poris huiuſmōi calamitatē et
tyrannidē ſenſiſſent clamaue-
rūt ad dñm petētes auxiliū et
miam. Sup quo dicit glo. in-
terl'. Attende q2 neſciunt filij
iſrael clamare ad dominū: niſi
ſi traditi in manus Jabin re-
gis chanaam. Uel p Syſaram
principē militie eius afflicti.

G ¶ Sic etiam hodie con
tigit de multis chriſtianis: q̄
tempore proſperitatis et pa-
cis negligūt ſeruire deo: ſꝫ va
cant ocio: ludis: ebrietatibus ꝛ
comeſſationibus: luxurijs: et
huiuſmodi. Cum vero tangū
tur et punguntur aliqua ad-
uerſitate: vtpote famis: egri-
tudinis: bellorum ꝛ huiuſmo

ſi tunc redeūt ad dominū mi
ſericordiā poſtulātes. Et hoc
eſt qđ dicit Pſalmiſta. Im=
ple facies illorū ig.et quer.n.
t.domine. Cūqꝫ filij iſrael diu
fuiſſent afflicti ſub manu iſti⁹
Jabin: quia xx. annorū ſpacio
vt habetur in textu: tādē leuā=
tes oculos in celū clamauerūt
ad dn̄m vt liberaret eos de ta
li āguſtia. Miſit ergo eis do=
minus quandā virtuoſā mu
lierem nomine Delborā pro=
phetem vxorē Lapidoth qui
etiam dicebatur Barach. ſm
dn̄m Cardi. vi. Hec itaqꝫ mu
lier dixit viro ſuo Barach vt
duceret exercitū populi iudai
ci ad preliandū cōtra ſiſaram
principē milicie regis Jabin:
ſignificās ꝙ dn̄s traderet ad
uerſarios ſuos in manu ſua.
Qui reſpondit ei ſe hoc non
facturum: niſi et ipſa in ꝓpria
veniret cuꝫ eo. Juit igitur cū
eo. Erat aūt exercitus eius. x.
milia virorū pugnatorū. Oc
currit aūt ex aduerſo ipſe Si=
ſara cū magno exercitu ⁊ cum
nongentis falcatis curribus.
Sed miſit dominus ſtup oreꝫ
ſuper eum: ⁊ ſuper om̄es ſuos
Nam ventus/ grando/ et plu
uia irruebant in facies eorum
in tantum ꝙ ſagitte eorum re
torquebantur contra eos. Et
ſic totus exercitus conuerſus
eſt in fugaꝫ. Siſara autem de
ſcendens de curru fugit ad do
mum cuiuſdam mulieris que
dicebatur Jahel: a qua cum ſi
ſitiuiſſet potum dedit ei lac bi=
bere. Et non multo poſt eo dor
miēte Jahel immiſſo clauo in
caput eius interfecit eum ibi.
Et per hunc modum filij iſrl'
liberati ſunt de manibus ini=
micorum.
D ¶ Ad propoſitum. Im=
primis notandum eſt vt habe
tur in gloſa ordinaria: ꝙ fre=
quenter propter peccata po=
puli bonus dux per mortem
aufertur. Et ſimiliter quādo=
qꝫ propter ingratitudinem
multitudinis dominus ſub=
trahit magnos viros de pre=
ſenti ſeculo: quibus dign⁹ nō
erat mundus vt habetur He=
breorum vndecimo. Et hoc eſt
quod dicit Propheta Eſai.
quinquageſimo ſeptimo. ca.
Juſtus inquit perijt: ſupple ꝑ
mortem: et non eſt qui recogi
tet in corde ſuo: et viri miſeri=
cordie colliguntur. i. viri mi=
ſericordes ſubtrahūtur a deo
de mundo propter maliciam
inhabitantium terram: et nō
eſt qui intelligat: id eſt intelli
gere velit: quare ſcilicet domi
nus bonos ſubtrahit: cui⁹ ta=
men cauſa ſubditur cum dicit
A facie malicie collectus eſt
iuſtus: id eſt propter apertaꝫ
maliciaꝫ populi mortuus eſt
iuſtus. Propterea dicit Gre=
go. in ſuo paſtorali ꝙ malicia
remanentiū in mundo meret
vt hi qui prodeſſe poterant ſe

ſline ſubtrahantur. Unde dici tur in eadem gloſa ord. ſuper Judicum ꝙ pctõribus ꝛ indi- gnis aufertur homo dei: quo ablato non ſemper alius per dei arbitriuꝫ datur ſup. iudex vel paſtoꝛ: ſꝫ vt merita noſtra depoſcũt. Si mali ſimus dan tur nobis pꝛicipes ſm coꝛ no ſtrum tyꝛãni ⁊ crudeles. Sive ro boni ſumus pꝛo bene meri tis noſtris potẽs a deo nobis tribuitur rectoꝛ. vñ Oſee. xiij. dicit dñs. Dabo tibi regem in furoꝛe meo .i. ad vindicãdum me de iniquitate tua. Seqtur Et auferam ſup. a te regẽ piũ et bonũ in indignatiõe mea. i. ꝓpter peccata tua quib⁹ pꝛo- uocas me ad indignationem et iram. Nam vt habetur Job xxxiiij. Deus qñqꝫ regnare fa cit hoĩem hypocritam ꝓpter peccata populi. His itaqꝫ pꝛe miſſis veniẽdũ eſt ad ꝓpoſitũ

J ❡ Jabin igitur qui inter pꝛetatur intelligens diabolũ ſignat qui eſt multum intelli- gens intãtum vt habeat noti- tiam oĩm rerum: etiam maio rem ꝙ vnꝙ aliquãdo habue- rit quicũqꝫ phũs aut doctoꝛ theologus. Delboꝛa aũt que interpꝛetatur ſapiẽtia ſigniſi cat dei filium qui eſt ſapientia patris increata. Hec igit del- boꝛa. i. dei patris ſapientia de bellauit exercitum hoſtis an- tiqui gñis humani pugnãdo contra eũ annis. xxxiij. Fina- liter aũt victoriã obtinuit in monte caluarie. Et tunc hoſte ꝓſtrato: ſm illud Jo. xij. Nũc pꝛinceps mũdi huius eijcietur foꝛas. liberat⁹ eſt popul⁹ dñi de manu hoſtis ſui crudelis. Siſara aũt qui interpꝛetatur excluſio gaudij fuit Herodes qui nõ ſolũ excluſus eſt a gau dio celi ſed ⁊ mũdi. Nã vt ha betur Act. xij. Cõſũptus a ver mib⁹ miſerabiliter expirauit. Hic igitur Siſara ꝗ fuit tãꝗ dux ⁊ pꝛiceps militie diaboli contra xp̃m: ſignanter in hoc ꝙ ip̃m deriſit in veſte alba re- mittens eũ ad Pylatũ volẽs xp̃m qui eſt ſapiẽtia patris il- ludere: mirabiliter illuſus eſt quando de faſtigio mundane laudis deſcendit in pꝛofundũ abyſſi infernalis. Uel dic ꝙ ſi- ſara diabolum ſignificat: qui miſit in coꝛ Jude vt traderet chꝛiſtum iudeis: ſed per meri tum claui: id eſt per crucem et paſſionem ipſius xp̃i diabol⁹ ſuperatus eſt: et populus libe ratus. Sed quoniã ipſa Del- boꝛa .i. diuina ſapientia iner- mis erat: ideo ad talem expe- ditionem vocauit ſecum Ba- rach: id eſt foꝛmam hominis aſſumpſit: in qua poſſet bella- re cõtra hoſtem antiquum ge neris humani. Huic autem ba rach. i. xp̃o homini reſiſtere vo lens demon cum omni exerci tu ſuo: de quo fuerunt Judas annas: cayphas: herodes: py-

latus & hmōi qui xp̄m pſecuti ſunt:et i necē ei⁹ cōſenſerūt:tādem vna mulier dicta Jahel q̄ interp̄tatur aſcēſio dei: per quā ſignificatur diuina iuſticia q̄ fecit xp̄m poſt hūiliatiōem crucis ad celos aſcēdere:ip̄m demonem cū cōplicib⁹ ſuis cōfuſauit:q2 nō eſt cōſiliū cōtra dn̄m. Uel dic q̄ delbora pphetes virginē Mariā ſignificat:que etiā habuit donū pphetie:ſicut maxime ptz i ſuo cantico Magnificat Luce.i. Hec igit delbora cū lapidoth.i.xp̄o filio ſuo diabolū confuſibiliter de mūdo iſto pſtrauit. Ptz q̄ q̄dn̄ prefigurata eſt xp̄i incar.

¶ Scd̄o infra hūc librū inuenim⁹ vnā pphetiā de qua hēt Eſa.lxij. Nam ſctūs ille euāgelicus ppheta Eſaias hāc ſctiſſimā incarnationē puidēs & modū illi⁹ ſic indicat. Hitabit iuuenis cū v̄gie.interl.caſte et ſctē ſicut Maria cū ioſeph. Et hoc eſt cōtra illos q̄ dicūt Joſeph ſexagenariū vel vltra qn̄ cōtraxit cū maria v̄gine. Uel dic q̄ ſic hitauit iuuenis cū v̄gie qn̄ puul⁹ ieſus hitauit i v̄gis marie vt̄o mēſib⁹.ix.et diebus.x. vn̄ Deut.xxxij. Juuenē.ſ.xp̄m ſimul ac v̄ginē:vz Mariā lactētē ſup.xp̄z filiū ſuū cū hoīe ſene ſcz Joſeph:ſup. eſt videre et cōtēplari i hac incarnatiōe Ubi nota q̄ et ſi ioſeph nō fuerit notabiliter ſenio cōfract⁹ put aliqui fabulātur quando ſcz contraxit cū maria:erat tn̄ ſenex reſpectu ipſius Marie: vtpote forte trigenarius aut pauloplus:Maria aūt quattuordenaria. Seqtur in dicta pphetia. Gaudebit ſpōſus ſuper ſponſam.interl.xp̄s ſuper eccliām: et gaudebit ſuper te o homo ſup.de⁹ tuus.i.ſuper ſaluatione & redēptione tua. Et quidem bene dr̄ deus tuus q2 totū ſe tibi dedit:et largit⁹ eſt in ſua incarnatione. Unde pſalmiſta frequenter vocat eū deū ſuū dicēs. De⁹ deus me⁹ reſpice in me. Item alibi. De⁹ deus me⁹ ad te de luce vigilo. Item alibi. De⁹ me⁹ adiutor me⁹. Item Deus noſter refugiū et virt⁹. ¶ Moraliter i ſtatu innocentie ſimul habitaſſet iuuenis cū virgie ſine piculo et ſiīr ſimul hitabūt i ſtatu glorie. Sed i ſtatu nature preuaricate & corrupte valde periculoſum eſt eos ſimul cohabitare:etiā dato q̄ ſint affines vel conſanguinei. Et hoc preſertim habet locū in illis iuuenibus q̄ iam incipiūt adoleſcere. Nam vt habetur Gen̄.viij. ſenſus & cogitatio hūani cordis i malū prona ſunt ab adoleſcētia ſua. Super hoc igitur inuigilent parētes ne per eoꝝ negligētiam inter paruulos eoꝝ perpetrētur mala que dura eſſent eoꝝ aurib⁹ audire.

¶ Scd̄o dictus liber incarnatiōis diuinalis ſcriptus eſt fo

ris ꝯtum ad nouum teſtamē tum in quo inuenim⁹ ſcriptū Luce.ij. ꝙ cum ex ordinatiōe Ceſaris ſinguli ꝓficiſcerēt in ſuā ciuitatē Joſeph ꝓfect⁹ eſt de nazareth que erat ſita i galilea,in bethleē iude:eo ꝙ inde fuerat oriūdus: ꝓfect⁹ inq̄ eſt cū maria deſpōſata ſibi vxore pregnāte. Cūq; ibi eſſent impleti ſunt dies Marie vt pareret filium ſuū primogenitum Sup quo glo.interl. Non in domo parētū. ſed i via xp̄s naſcitur: q2 per hūanitatem q̄ſi in alieno hoſpitio naſcebatur Item ſup illo v̄bo p2iogenitū dicit eadē glo. Non poſt quē alij:ſed ante quē null⁹. Et per hoc eliditur hereſis Heluidij Non ē a caſu factū eſt ꝙ Maria ꝓfecta eſt de Nazareth in bethleem:et ꝙ ibi peperit xp̄ȝ q2 hoc longe ante ꝓphetatum fuerat: vtpote Michee.v. Et tu bethleem ephrata puulus es in milib⁹ iuda: ex te michi egredietur q̄ ſit dn̄ator i iſrael Seq̄tur Et pānis eū inuoluit Ubi glo.ordi. Uilibus induit pānis vt ſtolam immortalitatis reciperemus. Manus ⁊ pedes ſtringūtur vt manus noſtre ad bene operādum:et pedes in viam pacis dirigantur paruulus factus vt nos perfecti ſimus. Hec ibi. Sequitur in textu. Et reclinauit eum in preſepio: q2 non erat ei locus in diuerſorio. Glo.interl. Loco eget vt nos plures in celis habeam⁹ manſiōes. Eſt aūt diuerſoriū vt dr̄ glo.ord. dom⁹ inter duos muros, duas ianuas habēs. et ideo recte figurat eccl̄iam q̄ militat ſiue mediat inter paradiſum ⁊ celum In hoc autē diuerſorio reclinauit deus pater filium ſuum quē miſit eū i terris. Et adhuc reclinat in ſacramēto altaris Unde deuotus Berñ. tantam filij dei hūilitatem in ſe admirans ait. Si rex eſt vbi queſo aula regia: vbi thronus regi⁹ vbi curie regalis frequentia; matris preſentia que etiā non tetigit eū mor natū ꝑpter reuerētiam pueri quē ſciebat de ſpū ſancto cōceptū. Et vt dicit glo.ord. ideo i via naſcitur q2 ad oſtēdēdum nobis viā eūdi in celū veniebat. Nam locus natiuitatis cōuenit nato: quia ait Johis.xiiij. Ego ſum via. Uel ideo xp̄s in via naſcit̄ ſm̄ dn̄m Hugonem cardi. vt nos doceat non palatia ſeu diuerſoria in hoc mundo querere. vnde Tullius. Commorandi nobis natura diuerſoriū non habitandi dedit. Ut autem dicit Chryſoſtom⁹: et poſt eum de Lyra. Illis in diebus ciuitas bethleē plena erat hoſpitibus tranſeuntibus propter illud edictum Ceſaris vt quilibet reuerteretur in terrā ſuā. Propter quod illi qui erant potentiores ⁊ ditiores occu-

pabant hoſpitia. Joſeph autē q̄uis eſſet de nobili genere nō tamen erat de ditioribus. Et ideo vidēs q̄ non poſſet inuenire hoſpitium aliquibus dicentibus hoſpitia ſua iam plena aut retenta: aliis vero q̄ hoſpitia ſua erant pro diuitib⁹ et equitibus, et non pro pauperibus neq̄ pro aſinis ꝛ bobus: aliis autem eum deridētibus eo q̄ cum ſenex eſſet vxorem haberet tam iuuēculam. Tandem receſſit in preſepium in quo Maria reclinauit filiū ſuū ibi natum: q2 non erat ei locus in diuerſorio. i. alius a diuerſorio: vt exponit dñs cardinalis. Unde diuerſoriū dicitur a diuertēdo: eo q̄ ibi plures ſe diuertant et conueniāt. Et quia tale preſepe fermeex omni parte aptum erat: inſuper ꝛ hyems erat, ideo paruulus Jeſus mox natus et ſuper fenum modicum iacens frigere cepit. Ideo ſm Chryſoſto. Bos et aſinus flexis genibus eum adorantes ad hoc myſterio angelorum ducti ſuo anhelitu pro modulo ſuo calefaciebant. Unde ſcribitur Eſa. i. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū interl. id eſt chriſtum: et aſin⁹ preſepe dñi ſui: et miſeri peccatores eū crucifigūt ſuis pctis. R ¶ Modus autem quo hec incarnatio facta eſt patere potes in reb⁹ naturalibus: et preſertim in quodam lapide precioſo qui dicitur carbūculus Ut em̄ dicitur in libro de proprietatibus rerum Carbunculus lapis precioſus ſic dictus eſt: eo q̄ ad inſtar carbonis eſt ignitus adeo vt ī nocte luceat et ſimiliter in tenebris: ita vt radios ꝛ flammas ad oculos vibret. ¶ Ad propoſitum per carbūculum ſignificatur xp̄s qui tanq̄ ignis ardebat p charitatem: ſm illō Deutero. iiij. Deus noſter ignis conſumēs eſt. Similiter tanq̄ ignis lucebat in mundo tenebroſo per ignorantiam quando ſua predicatione ꝛ doctrina docebat populos. In cui⁹ ſignum naſcēte hora noctis conuerſa eſt in lucem meridianam ſcōm q̄ olim prophetatum fuerat per pſalmiſtam dicentem. Nox ſicut dies illumiābitur: ſicut tenebre eius ita ꝛ lumen eius. Item iſte carbūculus luxit in tenebris inferni quando habitantib⁹ in regione vmbre mortis lux orta eſt eis. Eſaie. ix. Item iſte carbūculus tūc emiſit radios ſuos inter tenebras huius mūdi quando in monte Thabor reſplenduit facies eius ſicut ſol: et veſtimēta ei⁹ facta ſunt alba ſicut nix Mathei. xvij. Hic eſt igitur carbūculus ille qui adeo lumino ſ⁹ eſt vt illuminet omnem hominem venientem in hunc mundum: vt habetur Joh. i. Non quidem ita q̄ omnes illumi-

net:ſed quia nullus niſi ab eo illuminari poteſt per fidem et charitatem. Item iſte carbunculus nūc tanq̄ ſol indeficiēs illuminat eccleſiam triūphantem: ita vt ciuitas illa celeſtis preter eum non egeat ſole ⁊ luna: vt habetur Apocalip.xxi.

¶ Moraliter carbunculus ardens ⁊ lucens iuſtum ſignificat qui debet ardere per charitatem ⁊ dilectionem. Item lucere per honeſtam conuerſationem. Vel ardere quo ad ſe: et lucere quo ad ꝓximum. Et ad hoc nos hortatur ipſe xps Math.v.dicens. Sic luceat lux veſtra coram hominibus: vt.v.o.v.bona.ꝛc.

Tertius liber dr̄ ſanctificationis ſacramentalis Hic añt liber ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Unde ſub ſexto ſigillo p q̄d intelligimus ſacr̄m cōfirmatiōis adhuc inuenim⁹ vnū aliud ſecretum q̄d eſt tale

X ¶ Confirmationis ſacramentum et ſi conferat gratie augmētum vt dictum eſt, non tamen ſimpliciter in bono cōfirmat hoīem viatorem purū. Iſtud ſecretum ponit doc.ſā. virtualiter.iij.pte.q.lxxij.ar.ti.x.in cap.Articuli.Ubi dicit q̄ ille qui confirmatur debet ab alto teneri tanq̄ adhuc imperfectus. Nullus autem imperfectus eſt qui ampli⁹ peccare non poteſt. Iſtud igit̄ ſecretum aperit̄ duplici claue.

¶ Primo quidem claue figuratiue declarationis. Scribitur enim.i.Regum.x.q̄ Saul qui fuerat per ſamuelem prophetam vnctus in regē iſrael: poſtea grauiter peccauit ſicut patet quādo contra preceptū domini immolauit oues ⁊ boues de preda amalechitarum Item de eo legitur q̄ iniuſte perſecutus eſt Dauid: vnde et tentauit aliquando eum occidere. Propter que mala datus eſt diabolo corporaliter vexandus. Et tādem a regno eſt eiectus: vt habet̄.i.Re.xv.

¶ Ad propoſitum per Saul qui vnctus fuit ī regem: ⁊ qui interpretatur abutens recte ſignificatur chriſtianus confirmatus qui tāq̄ ingratus abutitur gr̄a confirmationis quādo reuertitur ad vomitum. Propter quam offenſam merito priuatur regno celeſti: ſicut et Saul regno terreſtri. Ex quo patet q̄ confirmatus ſacramentaliter non eſt confirmatus ſimpliciter quin ſcꝫ adhuc peccare poſſit: et regno celeſti priuari atq̄ cū mille demonibus in inferno dānari.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue ꝓbatiōis. Dicit eñi Aug.q̄ de⁹ dat aliquib⁹ gr̄am q̄b⁹ tñ nō dat pſeuerātiam. Ipſi tñ ſunt ſibi cauſa huius defectus. Quāuis ergo cōfirmatus recipiat maiorem gr̄am q̄ prius, non tñ eſt

ſecurus ꝙ in illa ſemper ſit ꝑſeueraturꝰ: ⁊ ideo ſemper debet timere a recidiuo: quia vt habet Eccle. xxvij. Niſi tenueris te inſtanter in timore domini: cito ſubuertetur domꝰ tua. Propterea ſalomõ laudat hoīem ſemꝑ ſollicitū de ſalute ſua Pro. xxviij. dicens Beatus hõ q̄ ſemper eſt pauidus. Pro maiori tamē declaratiõe huius hic inſerende ſūt tres veritates.

M ¶ Prima igitur veritas refert multum dicere aliquē eſſe ſacramentaliter cõfirmatum ⁊ per grām ſpūſſancti donū. ꝓbatio q2 vnū põteſt eſſe ſine alio: aliq̄ eñ fuerūt ī gratia cõfirmati qui tñ hoc ſacramentū nūq̄ receperūt vt Jeremias ⁊ Johãnes baptiſta. Et ecõtrario multi indies recipiunt hoc ſacramētū qui tamen poſtea grauiter peccant: immo q̄ñq3 deteriores fiunt poſt ſuſceptionē ipſius ſacramenti ⁊ q̄ñq3 inpenitētes moriūtur atq3 eternalit̄ dãnant̄.

N ¶ Secūda v̄itas. Cõfirmati frequenter debēt ad dominū orare vt poſſint in gratia cõfirmationis ad finē vſq3 ꝑſeuerare. patet hec veritas exemplo ipſius dauid qui dicebat. Spiritu principali cõfirma me: vt ſc3 a modo ī peccatum nõ cadam. Dicāt ergo oēs confirmati ad dñm illud Pſal. Cõfirma hoc deus qd operatꝰ es in nobis. i. fac nos ꝑſeuerare in grā cõfirmatiõis quā dediſti nobis. Et quia huiuſmodi cõfirmatio debet dari in eccl̄ia ꝓpter illiꝰ reuerentiā ideo ſubdit̄ a tēplo tuo in hieruſalē. i. recipi debȝ hoc ſacramentū in eccl̄ia q̄ figurata fuit ꝑ tēplum dñi qd erat in hieruſalem.

O ¶ Tertia veritas Sacramētaliter cõfirmatꝰ ⁊ cõſequēter in pctm̄ lapſus nõ indiget noua cõfirmatiõe: patet per ſimile de baptizato qui ſi poſtea q̄tūcūq3 grauiter peccauerit nõ eſt tñ iterū baptizandus q2 baptiſmus eſt ſacramētū nõ reiterabile: vt habet̄ de cõſ. diſt. iiij. qui bis. ⁊. c. ſequēti. Ne3 charact̄ baptiſmalis perditur ꝑ pctm̄ mortale: vt habet̄. j. q. j. qd quidam. Item xxxij. que. vii. licite. Cum igitur cõfirmatio characterem imprimat ſicut ⁊ baptiſmus ſicut patet de cõſe. diſt. v. dictū ſequit̄: q2 non plus debet reiterari q̄ ipſe baptiſmus. Et iſta determinatio habetur de cõſe. diſt. v. de hoīe. vbi dr̄ ſic de hoīe q̄ a põtifice cõfirmatꝰ fuerit denuo declaramꝰ illā reiterationē vel cõfirmationē eſſe ꝓhibendā. Satis eſt ergo homini ſi tm̄ ſemel fuerit cõfirmatꝰ q̄ taliter viuere ſtudeat vt de cõfirmatiõe ſacramētali vie ad cõfirmationem patrie ꝑuenire queat quam no

his coçedat qui in celis ꝛc.

Sermo.xxxvi.

Vidi librum ſcriptũ int⁹ ꝛ foris ſignatũ ſigillis ſeptẽ Apo.v. Notãdum ꝙ beatus Johãnes vidit triplicem librum: videlicet.

Generatiõis humanalis.
Incarnatiõis diuinalis.
Sanctificatiõis ſacramẽtalis

B ❡ De p̄io lib.ſcri.Math. primo. Liber gñatiõis ihesu xp̄i ꝛc. In cui⁹ q̄dem libri ca. xxxvj. habet ꝙ ſadoch genuit achim. Ubi notãdũ ꝙ achim interp̄tatur frater meus iſte. Hec aũt interp̄tatio cõuenit tribus generibus perſonarũ

vez. Jhesu xp̄o.
Uiro iuſto.
Uirgini marie.

B ❡ Primo igitur xp̄s poteſt dici achim.i.frater meus iſte: q̄ ideo homo fieri voluit vt poſſet fratres habere ꝑut dicit glo.ord. Et ideo deuot⁹ Ber. hãc fraternitatẽ cõſiderans dicebat. Puto me ſpernere non poterit chriſt⁹ os ex oſſibus meis: ꝛ caro de carne mea. Unde nũc eſt maior fraternitas inter deũ ꝛ hoies q̄ inter deũ ꝛ angelos. Fraternitas eñ que cauſat ex altero parentum magna eſt: ſed illa maior q̄ cauſat ex vtroq̄. Modo ſic eſt ꝙ angel⁹ eſt frat xp̄i tantum ex parte p̄ris eterni homo vero ex parte patris eterni ꝛ matris temporalis ſcilicet virginis marie. Unde nuſq̄ legit. ꝙ xp̄s vocauerit aliq̄n angelos f̄res ſuos: ſed bene hoies ſm illud Pſalmi. Narrabo nomẽ tuũ fratribus meis ꝛ ſũt v̄ba xp̄i ad patrem de ap̄lis ſuis q̄s vocat f̄res ſuos. Iſta igitur cõſideratio debet in nobis generare magnã fiduciã de miſericordia ſaluatoris ꝛ de ꝑceptiõe ſue hereditatis celeſtis q̄ꝛ caro ꝛ frater noſter eſt iſte. In cuius figura legitur Gene. xliii. ꝙ ioſeph in ſuo conuiuio maiorem partem dedit beniamin qui erat frater eius ex vtroq̄ parente: q̄ ceteris qui tm̄ erãt fratres ei⁹ ex altero parẽte. Ita ꝛ homines in celo beatificabunt i corpe ꝛ aĩa: eo ꝙ ſunt f̄res xp̄i ex vtroq̄ parẽte: ãgeli aũt tm̄ in ſp̄ũ q̄ꝛ non attinẽt xp̄o niſi ex altero parẽte ſcꝫ deo. Dicamus ergo huic f̄ri noſtro ihesu xp̄o illud Can .viii. Quis michi det te f̄rem meũ ſugentem vbera m̄ris mee.i.virginis marie q̄ materno affectu homines diligit vt inueniam te ſolũ foris: non abſconditũ in ſinu patris: ꝛ deoſculer te per amorem ꝛ dilectionem: ꝛ iã nemo me deſpiciat ex quo ſupple ſum frater tuus in carne aſſumpta. O magna chriſti charitas ꝛ benignitas qui non cõfunditur fragiles ꝛ mi

ſeros hoïes vocare fr̄es: vt ha
bet Hebreo.ij. Similit̄ hō di
ues ⁊ potēs nō debet confūdi
id eſt erubeſcere paupes ami
cos vel cognatos. Sed mirū
eſt ꝙ xp̄s nō cōfundit nos vo
care fr̄es ſuos. ⁊ ſe deū nr̄m di
cere: ⁊ nos erubeſcim⁹ eſſe ſer
ui dei: ⁊ fr̄es xp̄i: imo fugim⁹
ei⁹ fraťnitatē ⁊ ſocietatē. Uñ
cōquerit in p̄o dicēs. Qui vi
debāt me foras.i. in paupꝑtate
fugerunt a me in hoc ſclo: ſed
ego fugiā ab eis ī alio: ſcđm il
lđ Lu.ix. Qui me erubuerit ⁊
meos ſeruos hūc fili⁹ h. eru. q
nō eſt altus ꝙ ego: cū venerit
in maieſtate ſua .i. in die iudi
cij. Fuit aūt xp̄s in ſe pauper
⁊ adhuc nunc eſt paup in mē
bris ſuis: ſed hūc paupem fu=
gerūt iudei in ꝓpria: nūc aūt
eū fugiunt mali xp̄iani in mē
bris ſuis ſicut hi q abhorrent
paupes ⁊ dedignant̄ eos vide
re. Propter qđ pie conqueri
tur ip̄e xp̄s dicēs illud Pſal.
Extraneus factus ſū fratrib⁹
meis: ſcꝫ malis xp̄ianis ⁊ pe=
regrinus filiis matris mee.i.
iudeis q fuerūt filii ſinagoge
que fuit mater xp̄i nouerca.
Nā vtriqꝫ repudiauerūt xp̄m
fratrem ſuū tanꝙ extraneum
Illi in propria. Iſti in paupe
ribus. Et ideo merito ipſe re=
pudiabit vtroſqꝫ in die iudi=
tij: ſm̄ illud Eſa.xix. Pugna=
bit vir: ideſt chriſt⁹ q fuit vir
potens opere ⁊ ſmone cōtra
fratrem ſuū: ſcꝫ iudeū vel ma
lū chriſtianū. ⁊ dicit eis. Ne=
ſcio vos: id eſt nō reputo vos
tanꝙ fratres ex quo non rece
piſtis me in mūdo tanꝙ fra=
trem veſtrum. Item de hac
fraternitate loquebať Pſal.
in perſona chriſti cum dice=
bat. Narrabo nomē tuum.i.
famam ⁊ gloriam diuinita=
tis: ⁊ loquitur ad patrem fra
tribus meis: id eſt apoſtolis.
Hoc autem tunc fuit imple=
tum quando dixit Philippo
Johannis decimo quarto. q
videt me videt ⁊ patrem meū
Item de hac fraternitate lo=
quebatur ipſemet chriſtus cū
dicebat Magdalene poſt ſuā
reſurrectionem. Uade inquit
ad fratres meos; id eſt apo=
ſtolos quos dilexi ⁊ diligo
tanꝙ fratres: ⁊ dic eis. Aſcen
do ad patrem meum. ⁊ cetera
Uocat ergo eos fratres: tum
propter nature conformitatē
tum propter familiarem di=
lectionem: tum propter here
ditatem comparticipationeꝫ
Ecce ergo ꝙ bene chriſtus po
teſt vocari Achim: id eſt fra=
ter meus iſte.

¶ Secundo dicta interpreta
tio conuenit viro iuſto qui
merito pōt appellari Achim
id eſt frater meus iſte.

¶ Ubi notandum ꝙ ip
ſe poteſt facere triplicem de
monſtrationem. Primo qui
dem poteſt demonſtrare chri

ſium de quo poteſt veraciter dicere iuſtus: frater meus iſte ſupple eſt. In cuius figura dixit iudas fratribus ſuis volẽtibus occidere fratrem ſuũ Joſeph: caro inquit ⁊ frater noſter eſt. Gene.xxxvij. Et hunc fratrem debet iuſtus ſingularit diligere propter nature cõformitatem: quia vt habetur Eccleſiaſtici. xiij. Unumquodq animal diligit ſibi ſimile. Item debet diligenter illi ſeruire propter hereditatis celeſtis participationem: quia de hoc fratre ſcribitur figuratiue Numeri.xxvij. q habebit ſucceſſores fratres ſuos: ſcilicet in gloria celeſti. Item debet ſummopere ab eius offenſa cauere propter penarum ⁊ ſuppliciorũ eternorum deuitationem. Unde Pſalmi. frater: ſcʒ chriſtus non redimit ſupple ſemel damnatum peccatorem: redimet homo ⁊ eſt iterrogatio.q.d. Ex quo xps non redimit fratres ſuos homines peccatores dãnatos: numqd aliquis purus homo poterit eos redimere: certe nõ quia ſcdm maximã thopicam Si id quod magis videtur ineſſe non ineſt: neq id quod minus: modo ſic eſt q magis videt q chriſtus tales redimat purus homo: ⁊ tamen de facto eos non redimet: ergo a fortiori neq purus homo poterit eos redimere quibuſcũq ⁊ qualiſcunq oblationibus auri ⁊ argenti ⁊ huiuſmodi. Et ideo ſubditur in pſalmo. Non dabit ſcʒ frater deo placationem ſuam: id eſt non dabit aliquid pro quo poſſit deus placari erga fratrem ſuũ iam damnatum: ⁊ preciũ ſupple non dabit deo redemptionis anime ſue: id eſt quod valeat ad redimendum animam illius qui ſemel eſt diffinitiue damnatus in inferno: eo qd in inferno nulla eſt redemptio. Et hoc eſt qd dicit Prouerbiorũ ſexto. zelus ⁊ furor viri non parcet in die vindicte nec acquieſcet cuiuſq precibus nec ſuſcipiet pro redemptione dona plurima. Item ſoph.j. Argẽtum eorum ⁊ aurum eorum non poterunt liberare eos: ſcilicet improbos in die ire furoris domini. Sed talis damnatus laborabit ineternum: videlicet in tormentis nec in talibus morietur: ſed viuet adhuc in finem idest in ſecula ſeculorum. Caueamus igitur ab offenſa tanti fratris noſtri ieſu chriſti. Secundo ly iſte cum dicitur frater meus iſte poteſt demõſtrare quemlibet hominem: ſecundum carnem. Omnes enim homines ſunt ſibi mutuo fratres eundem patrem celeſtem: ſcilicet deum ⁊ terreſtrem: videlicet adam habentes. vnde dicere poſſumus

Illud Gen.xlij. Duodecim fratres vno patre geniti sum⁹.i. quotquot sum⁹ fratres sum⁹ et vno patre scz deo per creationem: vel Adam per gñationem naturalē remotā tñ geniti sum⁹. Propterea xp̄s dicebat Math.xxiij. Oēs vos fratres estis. Et Malach.ij. Nūquid non vn⁹ pater oīm nr̄m? Nūqd non deus vnus creauit nos? Quare ḡ despicit vnusquisq; fratrē suū? aut scz pp̄ter paupertatem: aut pp̄ter corporis deformitatem: ⁊ hmōi. Et ista fraternitas debet oēs inducere ad mutuā charitatem et dilectionem: sicut videm⁹ illos qui sunt ex eodem patre ⁊ matre cōiter pl⁹se diligere q̄ qui ex diuersis. Item ad mutuam subuētionem. Fr̄es eñ solent in necessitatib⁹ ad suos fratres et consanguineos recurrere. Item ad mutuā cōpassionem. Unusqsq; eñ faciliter cōpatit suo sanguini. Item ad mutuā pacē et cōcordiā. Fratres eñ non libēter litigāt: neq; notabiliter rixantur adinuicē nisi forte leuiter ⁊ in trāsitu. Propterea dicebat Abraham ad Loth fratrē suū. Non sit queso iurgiū inter me ⁊ te: fratres eñ sumus Gen.xiij. Sed proh dolor hodie sunt inter fratres hoies odia: inuidie: rixe: detractiones: cōtrarietates ⁊ hmōi Propter qđ nos cautos reddit Hieremias.ix.capi. dicēs. Unusquisq; p̄ximo suo se custodiat: ⁊ i oñi fratre suo non habeat fiduciam: q: oīs frater supplantans.⁊c. ¶ Tertio ly iste. cum dr̄ Frater meus iste: p̄ōt demōstrare quēlz p̄ximū fm spiritū: de quo dicit iust⁹. Frater me⁹ iste supple est per charitatem. Unde circa hunc fratrem taliter debet se hr̄e iustus. Pr̄io debet eū fraternaliter corripe si deliquerit procurādo eius salutem fm illud dn̄i preceptū Math.xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹: vade ⁊ corripe eum.⁊c. Scd̄o dȝ illi ex corde remittere si eum in aliquo offenderit: recipiendo eū ad amicitiā Mat. vbi s. Dn̄e quotiens peccabit in me frater meus et d.ei vsq; s. Tertio debet eū tēpore ⁊ loco pro posse instruere reducendo ad veritatis viā. Lu.xxij. Tu aliqū conuersus cōfirma fratres tuos. Ita cōsulit ap̄lus Iacobus in sua canonica.v.c. Fr̄es mei (inquit) si qs ex vobis errauerit ⁊ cōuerterit qs eū.⁊c.

D ¶ Tertio dicta interpretatio pōt cōpetere virgini gloriose sub noie sororis: de qua pōt dicere fili⁹ dei Soror mea ista. Cū eñ ip̄e sit fili⁹ dei patris p natura: et ip̄a filia eiusdem patris per grām. sequitur q̄ ip̄a sit soror ipsius filij dei. Propterea in cātici s frequēter vocat eā sororem suā sicut patet intuēti. In cuius figura

dixit Abraham de Sara vxore ſua Gen̄.xx. Soror inquit mea eſt filia patris mei: ſcilicet dei patris. Unde in ſignū precipui amoris poterat ī cruce xp̄s filius eius illi dicere id qđ dixit rex Aſſuerus heſter ſpōſe ſue. Quid habes heſter ego ſum frater tuus. Heſter.xv. Illa vero illi reſpōdere poterat illud: qđ dixit Dauid audita morte Jonathe.ij.Reg.j. Doleo inquit ſup te frater mi Jonatha decore nimis ꝛ amabilis ſup amorē mulierū. Sicut mater vnicū amat filiū ſuum ita ego te diligebam. Q̄ ꝛ ſūt recte ip̄a que eſt mater chriſti poſſit appellari eius ſoror pa ter p illud quod dixit chriſtus Mat.xij. Quicunqꝫ inquit fecerit voluntatē eius qui miſit me: ipſe meus frater ſoror et mater eſt. Cuꝫ ergo ip̄a ſumme fecerit voluntatē dei pr̄is vtpote in nullo ab ea diſcordans ſequitur ꝙ recte poteſt de ea filius eius dicere Soror mea iſta. Eā igitur tanq̄ matrē noſtram ſalutemus.ꝛc.

SEcūdus liber dr̄ incarnationis diuinalis. Hic aūt liber ſcript9 eſt intus ꝛ foris. Intus quidē q̄ tū ad vetus teſtamentū: in quo inuenimus duo magna teſtimoīa de hac ineffabili filij dei incarnatiōe. videlꝫ vnā figu. ꝛ vnaꝫ ꝓphe. E ¶ Prio itaqꝫ inuenim9 vnā figurā: de qua habet Gen̄. xxviii. vbi legitur ꝙ cū Jacob ad mādatū patris iret ad domum Labā ad accipiendū ſibi vxorē: quodā ſero cum eſſet in via nec hoſpitiū inueniret coactus fuit dormire in deſerto loco. Et ecce vidit in ſomnis vnā magnā ſcalam: cuius vna extremitas terram tāgebat: alia vero celū. Deinde vidit multitudineꝫ angelorum aſcendentiū ꝛ deſcendentium per eam: et dn̄m innixuꝫ ſcale Ex qua viſiōe totus expgefactus excitat9 eſt ꝛ ait. O q̄ terribilis eſt locus iſte vere non eſt hic aliud niſi domus dei ꝛ porta celi. ¶ Ad propoſitum Jacob qui ſupplātator interpretatur xp̄m ſignificat q̄ cuꝫ mirabili aſtucia et ſapientia ſupplātauit et confutauit diabolum. Iſte igitur Jacob ad mandatum patris celeſtis venit in deſertū huius mūdi ad accipiendū ſibi vxorē naturaꝫ humanā. In hoc aūt deſerto dormiuit noſter Jacob quando in vtero virginis quieuit menſibus nouē et diebus decem: deinde pamplius dormiuit: qn̄ in hoc mundo annis. xxxiij. māſit. Itē dormiuit qn̄ in ſepulchro tribus diebus iacuit. Un̄ dicere pōt illđ Pſal. Ego dormiui et ſomnū cepi. Scala āt xp̄ꝫ ſignificat. Per hanc aūt ſcalā aſcēditur in celū ꝫ illđ Jo.xiiij. Nemo venit ad prem niſi p me: cui9 quidē

ſcale duo latera ſunt diuītas et huãnitas ipiuſmet xp̄i. Uel ps ſupior ſcale xp̄i diuinitatē ſignificat: inferior aūt ei⁹ hūanitatē. Gradus vero ſcale ſunt xlij. generatiões: q̄ cōtinēt in genealogia ſaluatoris. Per hos aūt gradus ipe xp̄s deſcēdit ſcd̄m carnē ab abrahā vſq₃ ad virginē mariā: ꝑut expōit de Lyra. Uel dic ꝙ iſti grad⁹: ꝑ quos deſcēdit ad nos dei filius ſcd̄₃ D. Car. ſūt hūilitas in natiuitate. Tūc em̄ inclinauit celos et deſcēdit: paupertas in ꝑſepio: q2 tunc fuit pannis inuolut⁹: charitas in ꝓgreſſu vite q̄ tāta fuit ꝙ ſeipm̄ ꝓ nobis dedit: obediētia in paſſiōe Tūc em̄ factus ē obediēs p̄ri vſq₃ ad mortē. Si aūt velim⁹ celū aſcendere oportet ꝑ iſtos grad⁹ icedere: q2 vt hētur Ef. xxx. Hec eſt via ambulate iea. Tūc aūt dn̄s innix⁹ ſcale apꝑuit: qn̄ diuitas fuit hūanitati vnita: et ecōtrario. Per angelos ſ͡o aſcēdētes et deſcēdētes per hanc ſcalam ſignificatur ꝙ iſtud myſterium fuit per angelos hominibus reuelatū videlicet patriarchis prophetis paſtoribus et huiuſmodi. Q2 autem Jacob dixit euigilatus a ſomno. Non eſt hic aliud niſi. ⁊c. prophetice locutus eſt ſecundum glo. interl. Nam in illo loco in quo oſtenſa eſt hec viſio Jacob: poſtea edificata eſt ciuitas Bethleez: in qua Chriſtus natus eſt. Et ideo hoc preuidēs ipſe Jacob dixit. Terribilis eſt locus iſte videlicet demonibus. Nō eſt hic aliud niſi domus dei. i. locus in quo naſciturus eſt de⁹ homo factus: et porta celi: q2 per chriſti natiuitatē incepit quodammodo aperiri porta celi: que per peccatū Ade fuerat omnibus clauſa.

¶ Moraliter ſcala eſt penitētia: cuius grad⁹ ſunt vite preterite recordatio: pudor de peccato cōmiſſo: dolor de bono amiſſo: timor de ſupplicio promerito: peccati deteſtatio vera et perfecta oris confeſſio completa et condigna ſatiſfactio. Altitudo ſcale ſpes venie Pars iferior timor pene eterne. Angeli aſcendentes et deſcendētes per hāc ſcalam ſunt viri iuſti q̄ aſcēdūt ꝑ profectū de bono in melius et deſcēdētes ꝑ humilitatē₃. Uel angeli aſcēdētes ſignificāt cōtēplatiuos. Deſcēdētes aūt actiuos. Dn̄s aūt innixus ſiue affixus ſcale ſignificat dei preſentiam his: q̄ tribulato ſunt corde. i. veris penitentibus: ꝙ vero dicitur: ꝙ terribil̄ eſt locus ⁊c. ſignificat ꝙ ip̄a penitentia eſt terribis demonib⁹: ſed eſt ſuauis deo et ſanctis om̄ibus: q2 eſt dom⁹ dei et porta celi ſc̄m illud Mathei. iiij. Penitentiam agite: appropiuquabit regnum celorum.

¶ Scdo infra hunc librũ inuenimus vnã ꝓphetiã de qua Eſ.xvj. Emitte.i.emittes dñe ſupple pr̃ agnũ. Interl. xp̄m. De quo Jo.j. Ecce agnus dei ecce qui tollit p.m. Sed qualẽ agnum petit mitti in terris Eſaias? Certe agnũ dominatorẽ terre.i.q̄ dominetur vniuerſo mundo ſm illud Mat. xxviij. Data eſt mihi oĩs ptãs in c.et in t. Sed vnde mittendus eſt talis agnus? profecto de petra deſerti. Interliñ.i.de Ruth gentili. Gentiles eñ lapides pro deo colebãt: et ideo a deo deſerti erant et petre vocabantur. Et qm̃ Ruth gentilis erat ideo hic vocatur petra deſerti: ex qua tamen proceſſit agnus chriſt9. Ut eñ di. glo.ordi. Ruth moabitis nupſit Booz vt habeẽ Ruth.iij de quo genuit Obeth patrez Ieſſe: q̄ fuit pr̃ Dauid. De cuius ſemine virgo maria proceſſit: de qua natus eſt Jeſus q̄ vocatur xp̄s. Sed quo mittẽdũ orat ꝓpheta agnũ xp̄m? ꝑfecto ad montẽ filie ſyon. glo. ord.i.ad hirl̃m. Uel ſic ſecũdũ Dñm Hugo.c.ꝙ petra deſerti eſt virgo maria que merito dicitur petra: quia ſup ipſam poſita ſunt fundamẽta eccl̃ie. Sic ergo orat propheta dñm dicens. O dñe deus pater vel deus trinitas emitte: id eſt ex te viſibiliter mitte/ agnum.i. chriſtum manſuetuz/ dominatorem terre.i.rectorem eccleſie. De quo Apocal.xix. Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ d̃ petra deſerti.i.de virgie maria: ad mõtem filie ſyon.i.in hierl̃m. Et hoc certe impletũ eſt q2 chriſtus in hierl̃m plus p̄dicauit: plura miracula fecit: ꝙ alibi. Item ibi paſſus eſt: ſepultus: reſurrexit: celos aſcendit: genus humanum redemit.

¶ Moraliter quando incumbit electio de futuro paſtore: tunc ſubditi debent orare dominũ et dicere. Emitte agnuz d.d.t.i.da nobis dñe prelatuz manſuetũ et pium qui dominetur nobis ad ſalutẽ noſtraz ſm illud Pſal. Superuenit manſuetudo et corripiemur.

¶ Secundo iſte liber ſcript9 eſt forte quãtum ad nouum teſtamentum. In quo inuenimus ſcriptum. Johan.iiij. ꝙ mulier Samaritana propoſuit chriſto ſatis grauem ⁊ vtilẽ q̄ſtionẽ: vbi ſcilicet adorandus eẽt deus/ an in hierl̃z: vel in mõte Garizim. Cui cũ xp̄s dediſſet reſponſum ſatis theologum: quod neq̧ tunc intelligere potuit cepit dicere chriſto. Scio quia Meſſias venit. id eſt in proximo veniet: ⁊ tũc annunciabit nobis oĩa. Interl. que ad cultũ dei patris ⁊ ſuũ ꝑtinẽt. Ad quã xp̄us. Ego ſum qui loquor tecũ: vbi glo. ord. quẽ vẽturũ expectas nũc cognoſce veniſſe: et adducto

tecū viro qui te regat q̄ fidei ſunt neceſſaria diſcere labora. Hac igitur manifeſtatione accepta: vt dicit eadē glo. nō habet mulier ſamarita. quid vltra querat: et ideo relicta ibi hydria currit ad ciuitatem dicēs hoībus illis. Venite et videte hominē qui dixit michi omīa quecunq; feci: nūqd ipſe eſt xp̄us? ex quo ſcilicet ſcit occulta. Eſt aūt hic queſtio. Cū xp̄s interrogatur a iudeis: et ſimiliter a Pylato. Si ſit dei filius aliquādo tacet: aut obſcurū quādoq; dat reſponſū: in tantum vt dicerēt ei iudei. Si tu es xp̄s dic nobis palā: mulieri aūt Samaritane hoc non petenti: neq; de hoc interroganti ita plane loquitur? Unde ergo hoc? Reſpōſio: qr illi non querebāt vt crederēt: ſed vt reprehenderent. Hec aūt ſimplici et deuota mēte loquitur: ideo plane ſe illi manifeſtat dicēs. Ego ſum qui l. t. Et hoc eſt qđ ſcribitur Math. xi. Abſcondiſti hec a ſap. et pru. .i. tu pater abſcondiſti ſacr̄m mei aduentus ſcribis et phariſeis qui ſibi ſapere videntur et reuelaſti ea per me puulis. .i. humilibus ſpū. Et ita exponit glo. interl.

¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta eſt patere poteſt in reb⁹ naturalibus: et potiſſime in quodam lapide precioſo qui dicitur Albeſcon: de quo refert Iſidorus libro decimoſexto: q fuit factum candelabrum quod fuit collocatū in templo Veneris: et in illo cādelabro erat lapis talis ſuppoſitus ſic lucens et ardens: q nullo ymbre nec vlla poterat extingui tempeſtate: quia vt dicit Solinus de mirabil. mundi: predictus lapis ſi ſemel fuerit accenſus de cetero extingui nō poteſt. Sicut aliqui fabulantur q̄uis falſo de ſancta candela apud Attrebatum gallie vrbem: quam mentiuntur ſemp ardere et nunq̄ conſumi.

¶ Ad ppoſitū per albeſcō lapidem precioſū ſignificatur chriſti diuinitas: que poſita in cādelabro humanitatis taliter luxit in tēplo Salomonis palā predicando: peccata ſcribarum et phariſeorū repꝛehendendo: et nouam legē docendo q extingui non potuit minis aut terroribus: verbis aut verberibus: blādicijs aut adulationibus: ſed fuit lucerna ardens et lucens: vt dicit̄ de eius precurſore. Johannis v. Fuit inq̄ lucerna occultās intra ſe diuinitatem: ardens per feruentem charitatem: et lucens per vite exemplaritatē et doctrine veritatē. Hec eſt lucerna de qua figuratiue ſcribitur Exodi vigeſimo ſeptimo. Ardeat lucerna ſemp i tabernaculo teſtimonij: quia q̄

diu xp̄s vixit in hac mortali vita nō ceſſauit illuſtrare mū dum nec adhuc ceſſat interius coopando q: vt habet Johā. primo. Erat lux vera que illu minat omnē hoiem venientē in hunc mundū. Nec enim eſt lucerna illa de qua Pſal. loq tur ad deū patrē. Lucerna pe dibus meis verbū tuū.i. fili⁹ tuus qui ppterea venit in mū dum: vt nobis palā faceret vi am eundi in celū ⁊ illic nr̄os dirigeret affectus. Nec ſimili ter eſt illa lucerna q̄ de ſe ipſa loquens ait Luce.ij. Nemo ac cendit lucernā ⁊ in abſcondito ponit neq; ſub modio ⁊c.q.d. De⁹ pr̄ nō fecit filiū ſuū incar nari et ſolitariā duceret vitā qđ eſt in abſcondito ⁊ ſub mo- dio poni: ſ; vt inter hoīes cō uerſaret: ⁊ eis de regno celeſti loq̄retur ⁊ hoc ē poni ſup can delabrū. Vel dic q̄ hec lucer- na nō fuit abſcōdita ſed ſuper candelabrū poſita: qñ dei fili⁹ ſup candelabrū crucis eſt ap- poſit⁹ vt ſic a longi⁹ videret ⁊ hoīes hūc mūdum tenebro- ſum ingredientes ab eo p fidē facili⁹ illuminarent.

H ¶ Moralit̄ albeſcō p̄cioſ⁹ lapis ardēs ⁊ lucēs: ſignificat virū iuſtū q̄ intus ardet p cha ritatē ⁊ extra per vite exēpla ritatē. Et ad hoc nos admonz ſaluator Mathei quinto di- cens. Sic luceat lux veſtra co ram h. vt videāt o.v.b.⁊c. S; pchdolor multi ſunt ſicut lux in lucerna extincta q̄ nō lucet ſed fetet. Ita ⁊ multi fetēt itra ſe per morum corruptionē: ⁊ extra p aliorū ſcādalizationē. Vel dic q̄ albeſcō lucēs in can delabro ſignificat p̄dicatorē catholicū q̄ poſtq̄ fuerit in ā- bone cōſtitut⁹ debet lucere per fructuoſā populi inſtructio- nem. Unde de p̄dicatorib⁹ lo quens Apo. phil.ij. dicit. Lu- cetis ſicut luminaria in mū- do xbū vite cōtinētes. Un̄ in laudē boni p̄dicatoris dr̄ Ec- cleſiaſtici.v. Quaſi ſtella ma. in med. neb. ⁊ q̄.l. plu. in d.ſ. lucet. q̄ ſol. ref. ſic ille refulſit in templo dei.

Tertius liber dr̄ ſanctifi- cationis ſacramētalis: de quo ſubditur in theumate q̄ ſignatus eſt ſigillis ſeptē. Un de ſextum ſigillū cōcludētes per qđ intelligim⁹ ſacramen tum cōfirmationis: adhuc ſub iſto ſigillo inuenim⁹ vnū ali- ud ſecretū quod eſt ſextum ⁊ vltimum ⁊ ē tale. Cōfirmati īter ceteros xp̄i fideles debēt lucere per vite exēplaritatē ⁊ redolere per bonam famam Iſtud ſecretum ponit d.ſ.iiij. ſen. d.vij.q.j.art.ij.q.j. Iſtđ autem ſecretum aperitur du- plici claue.

K ¶ Primo quidem claue figuratiue declarationis. Scri bitur enim Geneſis. xxvij. q̄ cum patriarcha ſanctiſſimus

yſaac ſenſiſſet odorē et fragrā tiam veſtimētoꝝ filij ſui iacob ait. Ecce inquit odor filij mei ſicut odor agri pleni: cui bene dixit dñs. Sequitur. Det tibi de⁹ de rore celi: et de pinguedine terre abundantiam. ꝛc.

¶ Ad propoſitum per yſaac qui interpretatur gaudium ſignificatur de⁹ qui eſt gaudiuꝫ beatoꝝ: ſm illud xp̄i verbum Joh. xvi. Iterum videbo vos et gaudebit cor veſtrū: et gaudium veſtrū nemo tollet a vobis. Propterea pſalmiſta in pſona cuiuſlibet beati loquit̄ ad dñm dicēs. Cõuertiſti plāctum meū in gaudium michi concidiſti .i. concides ſaccum meū .i. corpus meū in generali reſurrectione: et circundediſti .i. circundabis me leticia. Quia ipſi beati ex omni parte habebūt materiam gaudij: vcꝫ de ſurſum ex aperta dei viſione: de deorſum de periculorum infernalium euaſione: de intra de cõſciētie puritate: de iuxta de glorie ꝛ beatitudinis cuiuſlibet congratulatione. Bene ergo dicit pſalmiſta in perſona beati. Circūdediſti .i. circundabis me letitia.

I ¶ Jacob aūt qui ſupplantator interpretatur ſignificat fidelem cõfirmatū qui ideo ſuſcipit hoc cõfirmationis ſacramētum vt preualeat cõtra inimicos ſuos facili⁹ ſiue ſint fidei hoſtes ſiue demones: et vt ſupplantet cū omni comitiua ſua. Unde ꝛ talis fidelis rationabiliter petit cõfirmationis ſacramētū ne ī bello ſuccūbat: et maxie cū dicat Apl's Ephe. vi. ꝙ nõ eſt nobis colluctatio aduerſus carnē et ſanguinem ſed aduerſus principes ꝛ poteſtates: aduerſus mundi rectores tenebraꝝ harū cõtra ſpiritalia neqtie in celeſtib⁹. Propterea inquit. Accipite armaturam dei. hoc eſt cõfirmationis ſacramētū: vt poſſitis reſiſtere in die malo ꝛ in oib⁹ perfecti ſtare. Q⁹ aūt veſtimenta Jacob redolebāt ſignificat ꝙ oīs vita actio ꝛ conuerſatio cõfirmati debet redolere coram deo ꝛ hoib⁹. Unde ad eos merito poteſt dirigi illud .i. Petri. ij. Cõuerſationem veſtram inter gētes h.b. Item ꝙ yſaac benedicēs filio ſuo Jacob dixit. Det tibi de⁹ de rore ce. ꝛc. ſignificat ꝙ gratia ī eo qui cõfirmatur auget̄, et celeſtis gloria abūdāter repromittit̄ ei.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue probatiõis. Nam ad eos videtur loqui xp̄s Math. v. di. Sic luceat lux veſtra coram hominibus vt v. opera. ꝛc. Cum enim dicat Aug. Et recitat̄. xi. q. iij. Non ſunt audiendi. ꝙ nobis eſt neceſſaria vita noſtra. Alijs aūt fama noſtra: permaxime iſtam bonā famam debēt ſibi procurare cõfirmati per bonā

exemplaritatem: vt merito di
cere poſſint cū Apl'o.ij.Coꝛ.
ij. Chriſti bonus odoꝛ ſumus
Sed ꝑ maioꝛi euidētia huius
hic inſerēde ſunt tres ỽitates
R ¶ Prima igitur veritas.
Confirmatus debet redolere
apd̄ deum ad modum thuris
per deuotā oratiōem. Patet
hec veritas: q2 ſicut cōfirmat⁹
alios non cōfirmatos precel-
lit ſacramenti dignitate. Ita
etiā debet eos precellere feruē
ti oratione: q2 qui plura bene
ficia a deo recepit, ad plures
gratiaꝝ actiones obligatur.
Et ipſi⁹ oratio ceteris parib⁹
eſt deo acceptioꝛ ꝙ alioꝝ. Di
cat ergo confirmatus ad dn̄m
illud ps. Dirigat̄ oratio mea
ſicut incenſum in con.tuo.
L ¶ Secunda veritas. Con
firmatus debet redolere corā
proximo ad modum balſami
per honeſtam ⁊ religioſam cō
uerſationem. Patet hec veri-
tas: quia in ſignum hui⁹: ma-
teria huius ſacramēti eſt oleū
oliuarum cum balſamo. Ipm
aūt balſamū quod eſt ſpecies
aromatica valde redolens, et
ſuum odorem longe lateqꝫ dif
fundens ſignificat ꝙ ipſe con-
firmatus debet apud ꝓximos
longe lateqꝫ redolere per ſan-
ctam exemplaritatem vt ſepe
dictum eſt: et tunc in fine dice
re poterit illud Eccli.xxiiij.
Sicut cynnamomum et balſa
mum aromatizās odorem de
di. Alij aūt dicere poterūt il-
lud Canticoꝝ.i. In odore vn-
guentorum tuorum.⁊c.
M ¶ Tertia veritas. Confir
matus debet redolere intra ſe
metipm ad modum mirre per
penitentie et compunctionis
amaritudinem. Patet hec ve
ritas. Nam talis debet time-
re ne ſufficienter ſatiſfecerit de
prioribus peccatis: ſm illud
Eccli.v. De propiciato pecca
to noli eſſe ſine metu. Et ideo
quotiens illi occurrunt com
miſſa peccata debet ea terere
minutatim per amaram con-
tritionem quēadmodum ſpe
cies aromatice teritur ī moꝛ
tariolo: et tunc redolebit ad
modum mirre que poſtꝙ tri-
ta fuerit mirum in modum re
dolet: quo facto merito dice-
re poterit illud Eccliaſt.xxiiij
Quaſi mirra electa dedi ſua-
uitatem odoris: vcꝫ de pctis
conterendo: et corpus meum
ieiunijs: diſciplinis: et ceteris
penalibus operibus mortifi-
cando. Taliter ergo viuere ſtu
deat oīs confirmatus: vt cete
ri bene edificentur dicentes il
lud Cāti.i. Oleū effuſum no-
men tuum. Item eiuſdē. Tra
he me poſt te in odorē vnguē-
torum tuorum.i. ſanctoꝝ ope
rum tuorum curram⁹: in pre-
ſenti per gratiā: in futuro per
gloriam.⁊c. Ad quā nos per-
ducat ille qui in tri.⁊c.

¶ Sermo.xxxvij.

Vidi librum ſcriptũ intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptẽ Apocal. v. Notãduʒ ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sãctificatiõis ſacramẽtalis.
A ¶ De primo lib. ſcribit Mathei. i. Liber generatiõis. ⁊c. In cui⁹ quidẽ libri ca. xxxvij. legitur ꝙ Achim geñ. Eliud. Pro quo notãdum ꝙ Eliud interpretatur De⁹ me⁹. Que quidem interpretatio conuenit trib⁹ gñibus perſonarum videlicet
Jeſu chriſto.
Viro iuſto.
Virgini glioſe.
B ¶ Primo igitur xp̃s põt dici Eliud. i. deus me⁹. Nam ipſe eſt qui dum pẽderet ĩ cruce clamauit ad deum patrem. Hely hely lama. Hoc eſt De⁹ meus deus meus vt quid me dereliquiſti Mat. xxvij. Et in p̃o. Deus de⁹ meus reſpice in me quare me dereliquiſti. i. penis exponi permiſiſti. Tũc ei humanitas videbatur derelicta a diuinitate: eo ꝙ nõ auxiliabatur ei in tot ⁊ tantis anguſtijs: ſed dimittebatur agere ⁊ pati que propria: vt dicit Damaſce. Et nota p̃ilũ verbuʒ qꝛ reſpice in me: ſcʒ pẽdentem in cruce: et ideo cõpatere mihi. Sicut ſolent infirmi oſtẽdere illis a quib⁹ ſperãt aliquã elemoſynaʒ. O boni xp̃iani reſpicite in nos et cõpatiamini nobis. Et nota ſm Hierony. ꝙ xp̃s in cruce dixit. cl. verſus pſalterij: vcʒ ab illo paſſu Deus de⁹ me⁹ reſpice vſqꝫ ibi In manus tuas dñe. ⁊c. Vocat aũt xp̃s deũ deũ ſuum Tum ꝓpter volũtatis cõformitatem. Joh. iiij. Que placita ſunt ei facio ſemper. Et nota ꝙ dicit ſemper. Tum ꝓpter vnionis grãʒ. Vnde p̃s in perſona xp̃i hoĩs. In te ꝓiectus ſum ex vtero. q. di. Cũ adhuc mea humanitas eſſet in vtero matris mee iam in diuinitatẽ eſt ꝓiecta per ypoſtaticã vnionem. Ideo ſeqtur. De ventre matris mee de⁹ meus es tu. i. ab inſtãti conceptionis mee. Tum ꝓpter apertam viſionẽ Non ſolũ eñi dei filius aſſumpſit humanitatem ad ypoſtaticam vnionem: ſed etiã ad beatificam: et hoc ab inſtãti conceptionis ipſi⁹. Vñ p̃s. Beatus quẽ elegiſti ⁊ aſſumpſiſti. Qđ exponit glo. interl. et ſilr ord. de xp̃i hũanitate ſiue aĩa: que ſm portionem ſuperiorem ſimul fuit aſſũpta ⁊ beata: ideo pſalmiſta iſta duo verba Elegiſti ⁊ aſſũpſiſti ſimul copulat per ly et. Propter qđ ipe xp̃s dicebat Math. xi. Oia tradita ſunt mihi a p̃re meo. i. oĩm potentia oĩm notitia ⁊ viſio: ſcʒ tam verbi diuini, q̃ rerum

In verbo. Merito ergo xp̄s dr̄ Eliud.i.deus meus.

C ¶ Scd̄o dicta interpretatio conuenit viro iuſto q̄ recte pōt dici Eliud.i.deus me⁹: nō quidē paſſiue ſed magis actiue Ipſe em̄ dꝫ orare dn̄ꝫ dic. De⁹ me⁹: quē ſcꝫ debeo ſūme tiere et ab eius offenſa oīno cauere q2 potētiſſim⁹ in puniēdo. p̄s Qm̄ dn̄s excelſ⁹ terribilis rex magnus ſup oēm terrā. Item quem debeo diligēter audire et ex corde mādata ei⁹ ſeruare q2 ſapientiſſim⁹ in docēdo: q2 vt habet̄ Eccli.i. Oīs ſapiētia a dn̄o deo eſt ꝛ cū illo fuit ſemper ꝛ eſt ante euum. Item quē debeo ſincere diligere ꝛ ex toto corde ſup oīa amare: q2 benigniſſim⁹ i amādo. i. Joh. iiij Diligamus eū q̄m ipſe prior dilexit nos. Oſtēdit aūt Johānes in quo cū ſubdit. Et miſit filiū ſuū ꝑpiciationem pro pctīs noſtris. Item iuſt⁹ poteſt dicere dei filio humanato O dn̄e de⁹ vere vos eſtis me⁹ in veſtra glorioſa incarnatiōe q2 tunc apparuiſtis habitu vt homo. Angeli aūt nō poſſunt eū hoc modo vocare deū ſuū: q2 vt habet̄ Heb.ij. Nuſq̄ angelos apprehendit: ſed ſemen abrahe apprehēdit. Item vos eſtis me⁹ in veſtra paſſione et morte. Ro.viij. Proprio filio ſuo non pepercit de⁹: ſed pro nobis oībus tradidit illum. Non aūt dicit ap̄lus ꝓ oībus ſimpliciter: q2 non eſt tradit⁹ pro demonib⁹ neq̄ꝫ pro dānatis: ſed pro nobis oīb⁹ ſupple hoībus viatorib⁹: et qui capaces ſum⁹ gratie illi⁹. Item inquit iuſtus ad xp̄m. Uos eſtis meus in ſacramētali refectiōe ſm̄ illud Jo.vi. Caro mea vere eſt cib⁹: et ſanguis me⁹ vere eſt potus: vcꝫ iuſtoꝝ volentiū ad menſam altaris accedere. Iſte aūt cibus ꝛ potus non eſt taliter pctōꝝum ꝛ indigne cōmunicantium. Nam reſpectu iuſtoꝝ eſt ſuū quo ad vitā eternam cōſequēdā: ſm̄ illud Jo. vi. Qui māducat hūc panem: ſcꝫ pure ꝛ mūde: viuet i eternū Sed reſpectu maloꝝ eſt ſuum quo ad maledictionem eternā ſuſtinēdā. i. Coꝝ. xj. Qui manducat ꝛ bibit indigne: iudiciū ſibi māducat ꝛ bibit. Iteꝫ vos eſtis me⁹ in celeſtiali premiatione ꝛ glorificatione Jo.xvij Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolum deū verū ꝛ quē miſiſti Jeſum xp̄m. Hoc auteꝫ modo non eſt deus reproboꝝ et impioꝝ: q2 de q̄lꝫ tali ſcribitur Eſaie.xxvi. In terra ſctōꝝ iniqua geſſit: et nō videbit gloriam dn̄i. Patꝫ ergo q̄uo xp̄s dr̄ deus iuſtoꝝ multipliciter.

D ¶ Tertio dicta interpretatio pōt cōpetere virgini marie que pōt dici Eliud.i.deus me⁹. Nā quodam ſingulari ꝛ inuſitato modo de⁹ fuit ſuus q̄n ex ea ꝛ in ea carnē hūanam

aſſumpſit intãtum vt merito
dicere illi potuerit illud Lu=
ce.xv. Fili oia mea tua ſunt:et
oia tua mea ſunt. Et hoc ſigni
ficatur per illud pnomen poſ
ſeſſiuũ me⁹. Nõne oia que fue
rũt vgis marie fuerũt etiã fi=
lij ſui quãdo ſuus vter⁹ ad in
ſtar tabernaculi fabricatuꝫ eſt
vt in ea requieſceret dei fili⁹?
Nõne lac ſuum virgineũ filio
ſuo obtulit ſugẽdũ vt ex eo ale
retur:per quẽ nec ales.i.auis
ſic dicta eſurit. Item nũquid
corp⁹ ſuũ per virginitatẽ deo
dedicauit? Item nunqd aiam
ſuã filio ſuo vero deo cõſecra=
uit qñ vite puritatẽ ſeruauit?
Item nũqd vitã ſuã et labores
ſuos filio ſuo dedit qñ huiuſ=
modi i obſequiũ illi⁹ imparti
ri ſtuduit. E diuerſo vo nũqd
oia bõa ſua filij ſui fuerũt ſua
qñ eidem quodãmodo ſuã cõi
cauit diuinitatẽ vt ipſa ei cõi=
caret ſuã humanitatem? Et vt
habetur Sap.vij. Uenerũt ipi
virgini Marie oia bona pari
ter cũ illa ſcꝫ ſapiẽtia increata
Unde intãtũ cõicauit ſua dño
ꝙ fuit quodãmodo in diuini=
tatẽ trãſlata:ita vt merito di=
cere poſſet illd ps. Defecit ca=
ro mea ꝛ cor meũ:vcꝫ ex pñtia
diuinitatis i vtero meo:ideo
ſequitur De⁹ cordis mei ſup.
eſt deſideriũ:et pars mea de⁹
in eternũ ſup.erit. Ubi glo.in
terl. Alij alia eligunt:ſed ego
deũ. Nos aũt catholici de ea
dicere debemus. Pars mea
poſt deũ maria in eternum.i.
poſt deum ſummo ſtudio vo=
lo illi ſeruire ꝙdiu aduixero.
Illi igitur porrigamus ſalu=
tem dicẽtes Aue gr̃a plena.

Secũdus liber dicitur in=
carnationis diuinalis.
Hic aũt liber ſcriptus eſt int⁹
et foris. Intuſquidem ꝙtum
ad vetus teſtamẽtum i quo in
uenim⁹ duo magna teſtĩonia
de hac incarnatione.
E ¶ Primo quidem vnã fi=
gurã:de qua Eccli.l. Ubi legi
tur ꝙ fuit quidã vir pbus qui
dicebatur Simon. Hic erat ſa
cerdos magn⁹.i.põtifex in le=
ge iudeorꝝ. Ipe igĩ fecit egre
gia opera memoratu digna.
Nam reparauit tẽplũ dñi qđ
graue iacturã patiebaẽ in mu
ris ꝛ ceteris edificijs. Item cu
rauit gẽtẽ ſuã ſcꝫ iudeorꝝ a per
ditione.i.a pctĩs:et a ſeruitu=
te diaboli: et a morte eterna
ſuis gratioſis monitionibus
et doctrinis. Uel curauit eam
a ſeruitute ꝛ oppreſſione circũ
ſtãtium nationũ. Item preua
luit amplificare ciuitatem:ſcꝫ
hierl̃m quã reparauit ꝛ muni
uit ꝯtra hoſtes. Uel forte am=
plificauit eã muros dilatãdo
vel nũerꝝ hitãtiũ augmẽtãdo.
Item i dieb⁹ ſuis emanauerũt
putei aquarꝝ.i.pfunditas ſcri
pturarꝝ et q̃ſi mare adimpleti
ſunt ſupra modũ: qꝛ i diebus
ſuis iudea abũdauit legiſperi

tis ſup modũ. Tãdẽ ibi cõclu dit ꝙ adeptus eſt gloriã in cõ uerſatiõe gẽtis q2 ſua doctri na ⁊ exẽplo cõuertit gẽtes ad p̃ñiam: ⁊ q̃ prius idola cole bãt colere ceperũt deũ vnum omnipotentem.

¶ Ad ꝓpoſitũ dñs hugo card. exponit hũc paſſũ myſti ce de xp̃o. Simõ igit̃ q̃ interp̃ tat̃ obediẽs xp̃m rctẽ ſcat q̃ fa ct⁹ ẽ obediẽs pr̃i vſq3 ad mor tẽ. Hic aũt ſimõ fuit ille ſacer dos magn⁹ de quo Pſal. Tu es ſacerdos inet̃nũ ſm ordi. melch. Vñ merito de eo põt di ci illud Eccle. xlv. Ecce ſacer dos magn⁹ q̃ in dieb⁹ ſuis pla cuit deo p vite mũdiciã. Et in tẽpe iracũdie factus ẽ recõci liatio ſupple nr̃a apð pr̃em dũ pẽderet ĩ cruce. Iſte aũt ſi mõ tũc repauit tẽpliũ qñ repa uit mũdũ p nouã grãz qð di lapſũ erat p culpe vetuſtatem Vel dic ꝙ tũc repauit tẽplum qñ repauit celũ qð diruptuz erat p caſũ malorũ ãgelorum Itẽ curauit gẽtẽ a pditiõe qñ redemit naturã hũanã ⁊ eã li berauit a piculo damnatiõis eterne. Curauit inq̃ gẽtẽ ſuã: apponẽdo ẽplaſtra ſacramẽ torũ. Et bñ dr̃ de eo ꝙ curauit q2 fuit medic⁹ de celo miſſus ad medẽdũ cõtritos corde Vñ Math. ix. dr̃ Nõ eſt op⁹ valẽ tib⁹ ſ3 male h. Auguſti. Mag nus venit medic⁹ q2 magnus vbiq3 iacebat egrot⁹. Iſte aũt ſacerdos tũc amplificauit ci uitatẽ qñ eccl̃iaz militãtẽ am plificauit numero credẽtium vel triũphãtẽ numero electo rũ. Quod aũt dr̃ ꝙ in diebus ſuis emanauerũt putei aqua rũ in tãtum ꝙ ad modũ ma ris adimpleti ſũt ſupra modũ ſignificat ꝙ ꝓfũditas ſcriptu rarũ q̃ in diuinis libris ſub fi guris diu latuerat p ipſum xp̃3 eſt manifeſtata In cui⁹ ſig nũ in ei⁹ morte velũ tẽpli ſciſ ſum eſt medium Math. xxvij. Vel dic ꝙ p puteos ſignifican tur ſacramenta eccl̃ie q̃ occul te cõtinẽt aquã oĩm gratiarũ etiã ſupra modũ. i. pluſq3 ſacra mẽta veteris legis. In dieb⁹ aũt huius ſacerdotis magni emanauerũt huiuſmõi putei qñ q̃dẽ eo ĩ cruce pẽdẽte de la tere ip̃i⁹ exiuit ſãguis ⁊ aqua. Et tũc impleta eſt illa ꝓphe tia Eſa. xij. Haurietis aquas ſc3 gratiarũ de fontib⁹ ſ. i. de ſacramentis que fluxerunt de vulneribus manuum et pe dum ipſius. Nonne etiam in diebus chriſti emanauerũt pu tei aquarũ lachrymarũ ⁊ cõ pũctionũ quãdo magdalena lachrymis oculoꝝ ſuorũ q̃ flu xerũt velut duo putei lauit pedes xp̃i. Itẽ nõne in diebus ſuis emanauerũt huiuſmodi putei qñ xp̃s reſpexit petrum poſtq̃ eum ter negauerat: et fleuit amare Luce vigeſimo ſe cũdo. Itẽ nõne in diebus ſuis

emanauerũt putei aquarũ qñ ex ꝓpriis oculis abundãtes lachrymas fudit vt pote in ſuſcitatione lazari Jo .xj. Jtem ſuper ciuitatẽ hieruſalẽ Lu. ce xix. Jtem dum penderet in cruce ſm ꝙ teſtatur Apo. Hebreo. v. dicens. Cum lachrymis ꝛ clamore valido exauditus eſt pro .r. ſ. Tandem vero iſte glorioſus ſimon adeptus eſt gloriari in conuerſatione gentis: ſcꝫ ad fidem vel penitentiam. Nã creſcẽte nũero fidelium creuit fama ꝛ gloria xp̃i. Nõne adeptus eſt magnã gloriam in cõuerſatione gentis quando multi ſamaritanorũ qui gentiles erant ꝛ q̃ venerant de ſamaria audire eum crediderũt in eum vt habetur Johã. iiij. Jtem nonne adeptus eſt gloriam in cõuerſatione gentis quando in paſſione ſua viſis tot ſignis ꝛ ꝓdigijs multi ꝑcutiebãt pectora ſua cum redirent in ciuitatem dicentes. Uere filius dei erat iſte Math. xxvij. ¶ Moraliter p̃dicator veritatis adipiſcitur magnã gloriã apud deũ ꝛ homines in cõuerſatione gentis: id eſt in emendatione ꝛ penitentia pctõrũ ſm illud Jaco. v. Scire debet ꝙ q̃ cõuerti fecerit peccatorem ab errore vie ſue ſaluabit animã eiꝰ a morte: ſcꝫ ſp̃ũali ꝛ et̃nali ¶ Scd̃o infra hũc librũ inuenimꝰ vnã ꝓphetiã de hac glorioſa icarnatiõe de qua zacharie ij. Ubi dñs admonet eccl̃iam militantẽ ꝛ ſimiliter aiam deuotam ad ſp̃ũale gaudiũ ob reuerentiam dñice incarnationis dicẽs. Lauda ꝛ letare filia ſyon: id eſt eccl̃ia vt dicit interl̃. q2 ecce. i. quaſi in ꝓxio eſt ego venio: nõ dt veniam: ſꝫ venio ꝓpter rei certitudinem ꝛ vicinitatẽ venio inꝙ ſcꝫ per carnis aſſumptionẽ ꝛ habitabo in medio tui interl̃. cũ hominibus cõuerſando: habitabo inꝙ in medio tui: ſicut rex in regno ꝓtegẽs ꝛ gubernãs: ſicut paterfamilias in domo ꝓuidens ꝛ paſcens: ſicut cor in corpore viuificãs ꝛ ſuſtentans. Sequit̃. Et applicabũtur gentes multe ad dñm in die illa: ſcꝫ incarnationis filij dei: hoc aũt impletũ eſt ꝑ cõuerſationẽ gentiũ ad fidẽ xp̃i per orbem vniuerſum. vnde Pſal. Poſtula a me inquit deus pater ad filium ꝛ dabo tibi gentes hereditatẽ tuam ꝛ poſſeſſionẽ tuã terminos terre. Sequit̃. Et erunt michi in populum ſcꝫ peculiarẽ: ꝛ habitabo in medio tui vcꝫ per gratiam aut per ſpecialẽ aſſiſtentiam ſcd̃m illud Math. xxviij. Ecce ego vobiſcũ ſum vſqꝫ ad cõſ. ſcl̃i. Et ſcies q2 dñs exercituum miſit me ad te ſcꝫ pater filium in mundũ vt exponit interl̃. Et poſſidebit dominus iudã partem ſuã: id eſt

cõfitentes ⁊ credentes in ſe in terra ſanctificata.i.eccl'ia catholica ⁊ eliget adhuc hieruſalem.i.pacẽ amãtes. Uel tũc eliget hieruſalẽ qñ reliquie iſrael ſalue fient: vt habet Eſa. xiiij. Aliter iſta ỽba poſſunt exponi de aduẽtu xp̄i ad iudicium de quo ⁊ ſi mali ⁊ reprobi debeãt valde timere. Juſti autem inde debẽt gaudere quia tunc ad eos veniet xp̄s nõ tã ꝙ iudex terrens ſed velut pater conſolãs. Tũc ergo applicabuntur gentes multe ad dominum qñ in valle ioſaphat congregabuntur ante ip̄m iudicẽ xp̄m omnes gẽtes: oĩs ſtatus omnis natiõis que ſub celo eſt: omnis etatis ⁊ ſexus habitabit aũt in medio populi quando quidem conſtituet oues a dextris hedos vero a ſiniſtris. Et tũc poſſidebit ip̄e dñs xp̄s tanꝙ partem hereditatis ſue iudã ⁊ hieruſalẽ quãdo vocabit ad regnũ eternum confitentes ⁊ pacem amãtes quos introducet in terrã ſanctificatam.i. eccl'iam triũphãtẽ. Et tũc vt inq̄t Pſal. cũ cõuerterit dñs captiuitatẽ plebis ſue.i. cũ abſtulerit a ſuis electis: omnẽ miſeriã ⁊ tribulationẽ: exultabit iacob ⁊ letabit iſrael: vbi per iacob q̄ luctam geſſit cũ angelo intelligit actiui: p iſrael aũt q̄ iter ꝓtat vidẽs cõtemplatiui: vtriq3 ergo exultabũt ⁊ letabunt qñ audiẽt vocẽ dñi dicẽtis. Uenite bñdicti p̄ris mei percipite regnum ⁊c.

¶ Secundo iſte liber ſcript⁹ eſt foris ꝗtũ ad nouũ teſtamẽtum in quo inuenim⁹ ſcriptũ Math.viij. ꝙ cũ diſcp̄li viderẽt tẽpeſtatẽ maris adeo validã vt nauis operiretur fluctibus ⁊ mgr̄m ſuũ xp̄m dormientẽ ſuſcitauerunt eũ dicẽtes. Dñe ſalua nos ꝑim⁹. Quos poſtꝙ rep̄hendiſſet: eo ꝙ ip̄o p̄ſite timerent: continuo ſurgẽs imperauit ventis ⁊ mari Et mox facta trãquillitas magna. Hoc cũ vidiſſent hoĩes qui erant in naui cum diſcipulis dixerunt admirantes. Qualis eſt hic q2 vẽti ⁊ mare obediũt ei. Jn hoc aũt ſigno xp̄s ỽtutẽ diuinitatis ſue manifeſtauit impando mari. Uñ Pſal. Tu dñaris ptãti maris motũ autem fl.ei⁹ tu mitigas. Suã aũt hũanitatem demonſtrauit quia dormiebat.

¶ Moralit' eſt hic aduertendum ꝙ valde diſplicet deo cũ homo illi nõ obedit mãdata ei⁹ ſeruando attento ꝙ creature inſeſibiles cuiuſmodi ſũt vẽti ⁊ mare illi obediũt. Nam de aq̄s marinis loquẽs Pſal. ad dñm d'r. Terminũ poſuiſti ſupple illis aquis vc3 littus maris: quẽ nõ trãſgredientur neq3 cõuertẽtur opire terram ſc3 vniuerſalit': ꝗuis ſcd̄m curſũ nature ita deberet fieri. Jtã

ſol deo obedit omni die natali motū ſuū circularē pficiēdo: ſilr luna ſtelle ⁊ oēs planete ſi lū motū ierrabilr cōplēt quē illr ididit q̄ ea cōdidit. Et breuitr ſol⁊ hō quē illr ptulit: illi inobedit: in quo maria eius ingratitudo manifeſtatur.

H ¶ Moralit tēpeſtas maris ſignificat tēptatiōes preſētis ſeculi nauis aūt fluctuans humanā mētē ſignificat q̄ variis vndiq agitatur vndis: tū a demone tū a carne: tū a mūdo. Eche. i. Ecce vent⁊ turbinis veniebat ab aquilōe. Tūc vero dr xp̄s dormire qn̄ pmittit hoīem modis variis tentari ſcd̄m illud Eccle. ij. fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta in iuſtitia ⁊ timore ⁊ prepa' animam tuā ad tētationē Sꝫ cū hō ſentit huiuſmodi tēpeſtatē ſupra ſe inualeſcere debꝫ xp̄m deuota orone ſuſcitare: ſcd̄m illud Prouer. vj. ſuſcita amicū tuū dicēs ei. Dn̄e ſalua me alias pereo qꝛ ex me nō poſſū mīme tentatiōi reſiſtere: quō ergo tā furēti ⁊ magne Quot ſi ita fecerit ſubito fiet in mēte ei⁊ trāquillitas magna: qꝛ tūc aut xp̄s dabit ci tētatiōe pūctū. i. fortitudinē reſiſtēdi vt ha. i. Corin. x. aūt tētationē ipām ſedabit: ſm illud Pſal. Cū ipſo ſū in tribulatiōe ⁊c.

M ¶ Mod⁊ aūt quo hec incarnatio facta eſt patere pōt in reb⁊ naturalib⁊ ⁊ pſertim in calce de qua dt Iſido. lib. xvj. ca. iij. q eſt mirabilir cōditionis ⁊ virtutis. Nā cum ſit actu frigida int⁊ tū occultum cōtinet ignē. In cui⁊ ſignū cū aſpergit aqua ſtatim latens ignis foras erūpit fumigādo ⁊ qn̄doq flāmas emittēdo ita vt ide poſſit accēdi palea ⁊ de coq̄ cibaria. prepterea nata ei⁊ mirū aliqd facit. Nā aqs icēditur q b⁊ ſolꝫ ignis extingui: ⁊ oleo extiguit quo ſolꝫ ignis accēdi. ¶ Ad ppoſitū p calcē exteri⁊ frigidā intelligit xp̄i hūanitas que nō ferbuit igne pcti: int⁊ tū occulte cōtinebat illuꝫ ignē de q̄ Deut. iiij. Ds noſter ignis conſumēs eſt de quo etiā idem ſaluator Luce. xij. ait. Ignē veni mittere in terrā. i. diuinitatē cōiungere hypoſtatice hūane nature. huiuſmodi aūt ignis tūc apparuit qn̄ calx hūanitatis xp̄i p fuſa eſt aquis dolorū ⁊ tribulationū in paſſiōe. Nā tūc oſtēſa ſūt euidētiſſima ſigna ipi⁊ dinitatis: vtpote p eclipſim ſolis pter curſum nature: per tre motū ⁊ huiuſmodi. Tunc vero oleo extinguit iſta calx qn̄ diuina ira p opa mīe mitigat erga pctōres. Nōne iſte ignis miro modo icendet. qn̄ eo deſcendente ad iudicium ignis an̄ ipm pcedet ⁊ inflammabit i circuitu inimicos eius ¶ Moralit iſta poſſum⁊ referre ad dilectionē dei ⁊ pxi-

mi q̄ ⁊ ſi nō ſemꝑ exteri⁹ ſe ꝓdat: q2 nō ē ſemꝑ neceſſe tamē habz viui amoris ignē in intimis cordis. Nam ſicut calce aqua ꝑfuſa ſtatim ignis erūpit latēs. Ita ſuꝑueniente aq̄ alicui⁹ tribulatiōis vel āguſtie aut necitatis: tūc ſtatī ignis exterior veri amoris erūpit: ⁊ exteri⁹ in oꝑe ſe oſtēdit q2 ſicut dz Prouer.xvij. Omni tempore diligit tā aduerſitatis q̄ ꝓſperitatis q̄ amic⁹ ē

Tertius liber dz ſanctificatiōis ſacramētalis: de quo dt Jo. q̄ ſignat⁹ eſt ſigill' ſeptē. Vn̄ ſub ſeptīo ſigillo ꝑ qđ īteligim⁹ ſcram̄ extreme vnctiōis īueniūtur ſex ſecreta myſteria. Quorū ꝑmū tale ē.

I ¶ Sacramētum extreme vnctionis ē tāte vtilitatis vt caſu remittat nedū reliquias pctōrū: ſꝫ ⁊ mortalia ⁊ venialia delicta. Iſtud ſecretū pōit d.ſ.iiij.ſen.di. xxiij.q.j. ar. ij. q.'. Qđ quidē ſecretum aperitur duplici claue.

¶ Prio q̄dē claue figuratiue declaratiōis. Legit' em̄ Danielis.xiij.q̄ cū iudei eēnt in captiuitate apud babiloniā erat īter eos q̄dā venerabil' dn̄a dicta ſuſāna vxor ioachim viri ditiſſimi. Hec igit' ſuſāna iuxta morē patrie illi⁹ ꝓpt' eſtū vehemētiſſimū q̄nq; ſolita erat deſcēdere ad fōtē q̄ erat in medio viridarii ſui vt ibi ſe lauaret. Die igit' quodā cū ibi deſcendere vellet dixit puellis ſuis. Afferte michi oleū ⁊ ſmigmata ⁊ claudite oſtia pomerij vt lauer in fōte. ¶ Ad ꝓpoſitū ꝑ ſuſānā q̄ inteꝑretat' obtinuit grām ſignificat' q̄libꝫ deuot⁹ catholic⁹ in extremis laborās q̄ v̄tute hui⁹ ſacramēti deuote ſuſcepti obtinet a deo grām vł illi⁹ augmētū. Pomeriū aūt ſiue viridariū hūanū corp⁹ ſignificat: cui⁹ oſtia ⁊ portic⁹ .v. ſūt ſenſus corporei: ancille aūt ſuſāne ad lr̄am ſūt ille ꝑſone que ſeruiūt ⁊ miniſtrāt ipis infirmis. Cū igit' egrotus videt ⁊ ſentit q̄ oſtia pomerii ſui claudi incipiunt id eſt ſenſ⁹ ⁊ vires corporee deficiūt: tūc debꝫ petere ab ancillis.i. ab illis q̄ ſibi ſuiūt vt faciāt afferri oleū ſctm̄ vt iungat' corꝑalit' ⁊ ſpūalit': ⁊ ſic mūdet' a pctis cūctis: potiſſime ab oblitis ⁊ reliquiis ꝑcedētiū. Hoc aūt fit ratiōabilit' q2 quēadmodū oli milit' es bellū īgredi volētes iungebātur ad faciliorē ⁊ ꝓmptiorē ſuorꝫ mēbrorū vſū. Sic ⁊ īminente mortis ꝑiculo debꝫ catholicus ſacrō extreme vnctionis ꝑungi q2 tūc grāde ſibi parat' bellū: nō q̄dē aduerſ⁹ carnē ⁊ ſāguinē: ſed aduerſ⁹ pricipes ⁊ ꝑtātes: aduerſ⁹ mūdi rectores tñbrarꝫ harꝫ ꝯtra ſpūalia ne q̄tie in celeſtib⁹ vt ha. Ephe. vj. Propt'ea vos catholici accipite armat'rā dei hoc ē extre

me vnctiōis sacr̄m vt poſſitis reſiſtere in die malo: et ī oib⁹ perfecti ſtare: vcʒ contra ipos demones qui tūc plus ſolito impugnāt ⁊ tentāt moriētes. Nam diabolus tūc inſidiatur quaſi leo in ſpelunca ſua vt ſcʒ rapiat pauperē hoīeʒ. Hoc āt ſignificatū eſt per illos duos ſenes abſcōditos in pomerio Suſanne. Qui quideʒ demones ⁊ ſi non videātur ab ancillis suſāne. i. ab his qui aſſiſtūt moriētib⁹: ab ipſis tñ qui moriūtur clare videntur: ad quoꝝ aſpectum valde terrentur: ſm ꝙ innuit btūs ille Martinus dicēs. Quid hic aſtas cruēta beſtia? Dicūt em̄. Ecce hoſtia pomerij clauſa ſūt: id ē ſenſus corpo'ei iam ligati ſunt vt nō poſſis tecū illis defendere: et nemo ſup. de hic ſtātib⁹ hoīb⁹ nos videt: et in concupiſcētia tui ſum⁹. i. deſideram⁹ vt dāneris nobiſcū. Q̄obrem aſſentire nobis ⁊ cōmiſcere nobiſcuʒ peccato et tētationi cōſenſum prebendo: ꝙ ſi nolueris dicemus cōtra te falſum teſtimonium. Non enī ſolū imprope rant moriētib⁹ peccata que cōmiſerunt: ſed ⁊ que non: vt ſic eos inducāt in deſperatiōem. Hic ē igitur accuſator ille de quo meminit Johēs Apoca. xij. dicēs ꝙ proiectus eſt accuſator fratrū noſtroꝝ qui accuſabat eos ante cōſpectū dei noſtri die ac nocte. Sed quid eſt ꝙ Suſanna deſolata cepit gemere dicens. Anguſtie michi ſunt vndiqꝫ. niſi ꝙ pauper aīa valde anguſtiatur in articulo mortis: maxime cū audit ⁊ videt tot ſibi aduerſantes malignos ſpūs. O q̄tū igit̄ timere habēt illum paſſum miſeri pctōres: qui ſi ſapientes eſſent modicū aduerterēt ad caſum ſuū debito tēpore. Et vſurarij relinquerēt vſuras ſuas: luxurioſi immūditias ſuas: ſupbi faſtū et pōpā: et hmōi. vñ Grego. O q̄ anguſtee tūc erūt vie reproboꝝ: ſuperius erit iudex iratus: inferi⁹ horrēdū chaos a dextris peccata accuſantia: a ſiniſtris infinita demonia: intus conſcientia mordens. Quale igitur tūc remedium haberi poterit? Certe nullum aliud video niſi ꝙ inſtar Suſanne leuētur oculi mentis in deū miām et auxiliū implorādo: q: vt habet̄. ij. Parali. xx. Cū ignoremus quid agere debeamus: hoc ſolū habem⁹ reſidui vt oculos noſtros dirigamus ad te. Q⁹ ſi quis ita fecerit: tūc non derelinquet̄ a dño ſed mittetur ad eū daniel qui interpretatur cauſa dei p quē intelligitur bonus angel⁹ qui ſemper gerit cauſam dei ⁊ ſubuenit oppreſſis a diabolo: et tunc moriētem liberabit a periculo mortis eterne.

¶ Scdo iſtd ſecretū aperitur claue auctoritatiue ꝓbatiōis.

Nã beatus Jacobus in cano.
ſua c.v. de hoc loquẽs ſic dicit
Infirmatur qs in vobis indu
cat preſbyteros eccl'ie et orẽt
ſup eũ vnguẽtes eũ oleo in no
mine dñi: et oro fidei ſaluabit
infirmuz et alleuiabit eũ dñs:
et ſi in peccatis fuerint dimit
tentur ei: et ſic patet intentuz.
Unde btũs Tho. vbi ſupra di
cit: ꝙ hoc ſacr̃m purgat reli=
quias pctõꝝ que ſunt debili=
tas ad bonũ: ꝓnitas ad malũ
et mentis hebetudo. Nã pecca
tũ mortale cauſat remiſſionez
affectus circa diuina: et circa
celeſtẽ gloriã appetendã. Itez
cauſat inordinatũ amorẽ cir=
ca tp̃alia et circa vitã corpora
lem. Hec aũt tollunt̃ p debitã
huiꝰ ſacramẽti ſuſceptionem.
Pro ampliori aũt huius ma
terie declaratiõe notande ſũt
tres veritates.

R ¶ Prima igitur veritas
Nõ eſt neceſſe oẽm debite ſuſci
pientem hoc ſacr̃m habere re
miſſionẽ oĩm venialiũ pctõꝝ
Patet ſic qꝛ poteſt ſtare ꝙ qs
ſatis tepide ipm recipiat: ⁊ cũ
hoc multa venialia habeat: in
quo caſu forte non recipiet re
miſſionẽ cuiuſcunqꝫ venialis
tunc. Hoc patet p ſiñe de ſacra
mento altaris et pñie: in qui=
bus non ſemp remittũtur ve=
nialia tunc cum recipiũtur.

L ¶ Secunda veritas. Hoc
ſacr̃m eſt tam vtile: vt etiã cõ=
ferat qñqꝫ ſanitatẽ corpalẽ; vi
delicet qñ qs ex tali infirmita
te non eſt moriturus: ⁊ ſimili
ter qñ ſanitas corpalis nõ ob
eſt ſaluti aĩe. Iſta veritas non
indiget ꝓbatione: qꝛ hoc fre=
quenter videmus ad oculum
accidere. Aut eñi ſumpto iſto
ſacramẽto egrotus nõ multo
poſt tẽdit ad mortez: aut pau
latiue vires corpeas recupat.

M ¶ Tertia veritas. Ubi il
le qui inũgitur eſt moriturus
nõ tamẽ ſuſceptio ipius ſacra
menti accelerat in eo mortem
Patz hec veritas: qꝛ hoc ſacra
mentũ nõ ordinatur ad mortẽ
ſed magis ad vitaz. Et hoc eſt
contra fatuitatẽ illoꝝ q diſ=
ferunt ꝙtum poſſunt monere
egrotos ad ſuſceptionez huiꝰ
ſacramẽti credẽtes ꝙ p talem
modũ citius moriẽtur: quod
falſuz eſt omnino. Studeat igi
tur qſqꝫ etatis ſufficientis hoc
ſacr̃m deuote debito tempo=
re ſuſcipe: vt ſic ad regnũ celo
rũ poſſit faciliꝰ puenire. Qd
nobis concedat. ⁊c.

Sermo. xxxviij.

V Idi librum
ſcriptũ intus et fo
ris ſignatũ ſigillis
vij. Apo. v. ¶ Notãd ꝙ btũs
Johẽs vidit triplicẽ librum.
Gñatiõis hũanalis.
vcz. Incarnatiõis diuinalis.
Sctificatiõis ſacr̃alis.
¶ De pmo lib. ſcribit Mat. i.
Liber gñatiõis ieſu xp̃i. ⁊c. In

cuius qdē libri.c.xxxviii.legit
q Eliud genuit Eleazar.
A ¶ Ubi notādū q Eleazar i
terptat deus adiutor meus.
Hec aūt iterptatio cōpetit tri
bus generibus psonarum.
Jhesu christo
videlz Uiro iusto
Uirgini marie.
B ¶ Prio igitur xps pōt di
ci Eleazar.i.deus adiutor me
us. Sed qr de hoc mlta dicta
sunt Sermone.xxxiiij.sub in-
terpretatiōe nominis Asor: q
interpretatur adiutus: iō pre
sentez interpretationē paucis
pstringā. Jpe igitur hō xpus
potuit recte de patre dicere.
Deus adiutor meus: z hoc tri
pliciter. Primo in cōceptiōe
et natiuitate. Sic eñi eū adiu
uit pr: vt nō more aliorum ho
minū conciperetur: aut nascere
tur. Nā sine sexuū cōmixtione
sed sola spūssancti virtute cō-
ceptus est ſm illud Gabrielis
verbū ad mariaz. Spūssanct⁹
superueniet in te.zc. Lu.i. Hoc
aūt de nulla alia mre dictū est
Jtē sine mris dolore nat⁹ est.
Nec ipsius mris virginitatez
violauit aut minuit: sz magis
cōsecrauit. Propterea Psal.
in psona ipi⁹ xpi loqt di. Jn te
o sup.pr piect⁹ sū ex vtero de
vētre mris mee de⁹ me⁹ es tu
vcz p spēalē ptectionē z assistē
tiā. Scdo ipe xps potuit dice
re de pre. Deus adiutor me⁹:
vcz in miraculorū z signorūz
opatiōe: qr diuinitas adiuua
bat xpi hūanitatē in signis q
faciebat sup his q infirmabāt
scdz q ipemet fatebat Jo.xiiij
di. Pr in me manēs ipe facit
opa. Un in hui⁹ signū ipe xps
cū vellet suscitare Lazaruz de
monumēto suspiciēs in celuz
orauit prez. Jo.xi. Tertio ipe
idē xps potuit dicere de pre i
sua bndicta resurrectiōe. De⁹
adiutor meus. Nā ad pris im
piū dicētis. Exurge gl'ia mea:
exurge psalteriuz z cythara.i.
tu fili q dulciter cātasti in mū
do pctōres ad pniaz inuitādo.
Jtē pie in cruce mrem discipu
lo cōmendādo exurge a mor-
tuis. Et mox rndet fili⁹ dicēs.
Exurgam diluculo. Et de eo
breuiter dicere possumus il-
lud Psal. De⁹ iacob adiutor
eius.i.de⁹ quē coluit ipe pa-
triarcha Jacob, fuit adiutor
ipius xpi hois. Unde satis ad
ppositū expo. Do. Hugo car.
principiū illius psalmi. Qui
hītat dicens sic. Qui hītat in
adiutorio altissimi.i. in beata
virgine que est adiutoriū altis
simi: qr iuuat eā ad saluandū
gen⁹ hūanū scdm q in figura
dictū ē Gen.ij. Faciam⁹ ei ad-
iutoriū sile sibi. Jpe igit xps
q tpe icarnatiōis hītauit i hoc
adiutorio altissimi nō derelin
quet a dño: sed in ptectiōe dei
celi cōmorabit: quis iudei di
cturi sint. De⁹ dereliqt eū pse
quimini z cōphēdite eū qr nō est

q eripiat. Sz huc errorē refel lit ipſemet xps Jo. xiiij. dicēs Philippo. Nō credis qz ego in pře ⁊ pr̄ in me eſt. Itē Joh. viij. Qui miſit me: ſcz pr̄ me= cū eſt ⁊ nō relinqt me ſolū. Se qtur. Dicet dño. i. xps deo pr̄i ſusceptor meus es tu. Hoc im pletū eſt qn̄ clamās voce ma= gna dixit. Pr̄ in manus tuas cō.ſ.m. Lu. xxiij. Et refugium meū deus meus Jo. xvij. Nūc aūt ad te venio: ſpabo in eum ſcdm q hō certā hñs fiduciam Sz qd ſpabit: certe id qd ſeqt. qm̄ ipſe ſup. pr̄ liberabit. Uel liberauit me de laqueo venā= tiū. i. de inſidijs iudeorū: et a verbo aſpo. i. a cōuicijs iudeo rū. Deide Pſal. Cōuertit ſer= monē ſuū ad deū patrē de eo loquēs ſcdm morē hoim: qui filios ſuos puulos ſub ſcapu= lis. i. ſub aſcellis abſcondunt: qn̄ aliquid timēt: et ſub pēnis eius. i. ſub hac obumbratione ſperabis. i. fiducialiter ages. Pſal. Sub vmbra alarū tua= rū ptege me a facie impiorū: q me afflixerūt. Et ſic ptz d prio ℭ ¶ Scdo dicta interpretatio cōpetit viro iuſto: qui merito pōt dicere. Deus adiutor me⁹ ſup. eſt. Ut em̄ dicit Pſal. Ipſe eſt adiutor in opportunitati= bus in tribulatiōe. Nā ipſe ad iuuat hoics in om̄i ſtatu. Pri mo quidē exiſtētes in pctō: vt inde extrahātur ne pereāt: vt hō adiuuat aſinū ſuū lapſum in lutū: vel mater aut nutrix puerū. Unde Pſal. Niſi quia dñs adiuuit me paulominus habitaſſet in inferno aīa mea. Si dicebā mot⁹ eſt pes meus . i. affectus immutatus p pec= catū mortale: mia tua dñe ad= iuuabat me: ne ſcz in illo vſq in finē vite pſeuerarē: ſed ab eo reſilirē p pñiaz. Scdo adiuuat penitētes de pctō exeūtes: ne iterū cadāt in ipm: ſicut noui ter releuat⁹ ab īfirmitate grā ui nō poteſt cōmode abſq ba= culo ſtare. Propterea dicitur Ro. viij. q ipſe adiuuat infir= mitatē noſtraz: q em̄ de nouo reſurgit a pctō adhuc infirm⁹ eſt et debilis ad permanendū in bono virtutis: et ideo indi get adiuuari deſuper. Tertio adiuuat hos et illos ne defi= ciant a bono quod inceperūt: et ne a demone iterū capian= tur. Pſal. Deus noſter refu= giū ⁊ virtus adiutor in tribu. q inuenerunt nos nimis. In his aūt vbis Pſal. vt di. Do. Cardi. aſſignat triplex reme= diū cōtra demonis tētatiōes. Nā hō eas euadit: aut fugien do: aut patiēter ſuſtinēdo: aut fortiter reſiſtēdo ⁊ rebellādo. Si ergo velimus fugere hu= iuſmodi tētatiōes deus adiu= tor nr̄ refugiū eſt. Si velimus patiēter ferre vtus ē. Si veli m⁹ rebellare adiutor eſt. Sūt em̄ quedā tētationes: q pprie ſunt fugiende: vt tentationes

carnis ſecūdū illud. Cor. vj. Fugite fornicationē. Quedaꝫ que proprie ſunt ſuſtinēde: vt infirmitates et iniurie. Eccli. ij. In dolore ſuſtine et in humilitate tua patientiaꝫ habe. Quedā aūt q̄ proprie ſunt rebellande: vt ſupbia et inuidia: que proprie ſunt pctā diabolica. Jac. iiij. Reſiſtite diabolo ꝛ fugiet a vobis.

D ¶ Tertio dicta interptatio pōt cōpetere virgini glorioſe q̄ ſpāliter pre aliis creaturis poteſt dicere. Deus adiutor meus ſupple eſt: et hoc in triplici ſtatu. Primo in cōceptiōe ne labe culpe originalis inficeretur. Pſal. Adiuuabit eā deus mane diluculo. i. q̄primū icepit viuere vita nature adiuta ē a dño vt inciperet viuere vita gratie. Secūdo fuit adiuta a deo ī vita ne peccato aliquo macularetur: ſed ſemp immunis cōſeruaretur. Augu. Cū de peccatis agitur nullam volo queſtionē de xp̄i benedictiſſima mr̄e facere: ſcimus ꝙ ei pl⁹ grē. ꝛc. Tertio fuit a deo adiuta ī morte. Tū ne a demōe terrereť: tū ne aliquā penā pateretur: tū ne corpus eius inſtar aliorū corrūperetur et incineraretur. Pſal. Nō dabis ſctm̄ tuū videre corruptionē. Tū vt ſupra omnē creaturā in celo ſublimaretur Vn̄ ipa merito nūc dicere poteſt ad dñꝫ cū Pſal. Adiutor meus tibi pſallā. i. grās agaꝫ: qr deus ſusceptor me⁹ es de⁹ meus mīa mea.

Secūdus liber dr incarnatiōis diuiſalis. De quo ſubditur ī themate: ꝙ ſcript⁹ eſt intus et foris. Int⁹ quideꝫ q̄ntū ad vetus teſtamentū. In quo inuenim⁹ de ipa ſancta incarnatiōe duo magna teſti.

E ¶ Prio q̄dē vnā figurā de qua hētur. j. Reg. iiij. vbi legiť ꝙ eo tpe quo bellū erat inter philiſteos et filios iſrľ dixerūt adinuicē filij iſrľ. Afferam⁹ archā dñi de ſilo ꝛ veiat ī mediū noſtri: vt ſaluet nos de manu inimicorū nr̄orū. Miſerūt ergo ꝑ ea: q̄ cuꝫ applicuiſſet ad caſtra: vociferatus eſt om̄is iſrael clamore grādi et ꝑſonuit terra. Philiſtijm aūt audientes clamorē illū magnū, dixerūt ad inuicē. Que nā eſt hec vox clamoris magni ī caſtris hebreorū. Cunctꝫ intellexiſſet adeſſe archā dñi timuerūt valde dicētes. Ve nobis qr venit deus hebreorū in caſtris eorū Nō eñ fuit tāta exultatio heri et nudiuſtertius: ve ve nobis. Heu quis nos ſaluabit de manu deorū ſublimiū iſtoruꝫ hebreorū. Hi eñ ſunt dij q̄ ꝑcuſſerūt egyptū. ¶ Ad ꝓpoſitū ꝑ Philiſtijm q̄ interpretātur cadētes ſignificāť demones: qui ceciderunt ab altitudine celi in profundū infernalis abyſſi. Vn̄ Ap. x. Videbā in

q̄t ſaluator ſathanā ſicut ful gur de celo cadentē. Nā mōi āt Philiſtijm nō ceſſant pugnare cōtra filios dei et cōtra totū genus hūanū. Magis tñ et acrius añ xp̄i incarnationē q̄ poſt: q2 vt habet Apocal.xx. Angel⁹ deſcēdēs de celo.i.dei filius veniēs in hūc mundum apꝑhēdit draconē ſerpētē antiquū: q̄ ē diabol⁹ et ſathanas et ligauit eū ꝑ annos mille .i. quouſqȝ nūerus electorū ſit cōplet⁹: vt expo. D. Hugo. Car. Vel ꝑ annos mille intelligit totū tp̄s qđ fluit ab incarnatiōe vſqȝ ad finē ſcl'i vt di.glo. interl. necqȝ īde egredit niſi oc culto dei iudicio. Subdit tñ Jo. q̄ tandē ſoluet: ſȝ modico tp̄e: videlȝ tp̄e Añxp̄i. Et certe iā videt ſathā ſolut⁹ a ſuis vi cul: q2 nō ceſſat currere ꝑ mūdū vniuerſū ⁊ ſeducere m̄ltos Per archā āt dñi q̄ allata eſt de ſilo ad caſtra filiorū iſrl' intelligit aduēt⁹ filij dei in mūdū: q̄ fuit archa recōciliatiōis inter p̄rem et gen⁹ hūanū. Eo igitur appropinquāte ⁊ deſcēdēte audite ſūt voces angeloꝝ multorū deū laudātiū ⁊ dicētiū. Glīa in altiſſimis deo ⁊ in terra pax ho. ⁊c. Lu.ij. Ad quē q̄dē clamorē exterriti ſunt demōes ⁊ dixert: heu q̄d faciem⁹ nūc eīn cōfuſi ſumus ⁊ ſupati. De⁹ eīn hebreorū deſcēdit in caſtra mūdi huius naturā humanā ſuſcipiēdo. Ve igitur nobis: quia nūc ſupati ſum⁹: nec aliquando tm̄ gaudiū habuit mundus. Ecce igitur quō ſub ſpica latet granum: et lux ſub vmbra.i. veritas dñice incarnatiōis ſub figura. De hac igitur natiuitate ſummopꝫ gaudendū nobis eſt ſcōȝ q̄ admonet vox angelica dicēs. Euangelizo vobis gaudiū magnuȝ q2 natus eſt vobis ſupple hominibus: nō aūt nobis angelis ſaluator mundi Luc.ij.

¶ Unde ob reuerentiā tāti gaudij et myſterij conceſſuȝ eſt cuilibet ſacerdoti celebrare nocte dñice natiuitatis: ſicut patet de conſ.d.i. Nocte ſācta alijs aūt noctib⁹ celebrare nō licet: vt habetur eadē di.ſolēt Item die natiuitatis dñice q̄libet ſacerdos tres poteſt miſſas celebrare: vt di.glo.ſup dicto.c. Nocte ſancta: nō autem alijs tp̄ibus: vt habetur diſt. eadem.c.ſufficit. Ecce q̄ p̄riuilegiata ē dies natiuitatis dominice.

¶ Secundo infra hunc librū inuenimus vnā ꝓphetiam: de qua Ef.lij. vbi legitur ſic. Ecce intelliget ſeruus me⁹. Hec autē ſunt verba dei patris de chriſto: qui dicitur eius ſeru⁹ ſecundū aſſumptaȝ hūanitatē ſcđm illud Phil.ij. Exinaniuit ſemetipꝫ formā ſerui accipiens. Dicit ergo deus pater. Ecce intelliget ſeruus meus. Interl. Voluntatem meaȝ

Iſte aūt ſeruus nō ſolū intel⸗lexit voluntatē pr̄is corde ſed et eam pfecit ope: q2 factus eſt obediēs patri vſq3 ad mortez. Et exaltabitur p apl'orū pre⸗dicationē. Uel exaltabitur in cruce: et eleuabitur in reſurre ctione. Et ſublimis erit valde in aſcenſiōe. Sicut obſtupue⸗rūt ſup eū m'lti. Interl'. admi⸗rātes miracula ante paſſionē Un̄ Mat. viij. dicitur ꝙ homi nes admirabantur dicentes. Qualis eſt hic: q2 venti ⁊ mare obediūt ei. Itē obſtupuerunt in doctrina ei⁹ dicētes illud Joh. vij. Quō hic lr̄as ſcit cū nō didicerit eas: ſic inglorius .i. ſine gloria. Erit inter viros aſpectus eius: q2 cōſputus in facie: ceſus: flagellatus: deriſ⁹ et tādē ignominioſe crucifix⁹ cū tn̄ ſpecioſus eſſet forma pre filijs hoim. Et forma eius .i. ſpē s eius fuit ſine honore. In ter filios hoim: nō aūt coram deo apud quē erat valde glo⸗rioſus. Seqtur. Iſte aſperget gētes multas. Interl'. in bap⸗tiſmo: vel in pdicatiōe: vel in ſanguinis effuſione. Pſal'. Aſ perges me dn̄e yſopo ⁊ mun⸗dabor. Sup ipm cōtinebūt re ges os ſuū .i. philoſophi audi ta eius predicatiōe et lege ob muteſcent et tacebūt admirā⸗tes magnalia doctrine ⁊ my⸗ſteriorū eius: q2 qbus non eſt narratū de eo: vel p pphetas quēadmodū fuerūt gētiles: q pphetas nō audiebāt nec ha⸗bebāt: videbūt. ſc3 p fidē ſcđm illud Pſal'. Populus quē non cognoui ſeruiuit mihi: in au⸗ditu auris obediuit michi. Et que nō audierunt. Interl'. ab ipo in carne predicāte. Contē plati ſunt. ſc3 p fidē ſcđm illud Joh. xx. Beati q nō viderūt et crediderūt. Moraliter. Ser⸗uus dei patris eſt qlibet deuo tus catholic⁹ q debet aure at⸗tentus intelligere mādata dn̄i: et ea ope cōplere: ꝙ ſi ita fece⸗rit tunc poſt mortē vel in iudi cio exaltabitur et eleuabitur ſup. in gloria: et ſublimis erit valde: quia oīs q ſe humiliat exaltabitur. Tūc aūt obſtupe ſcent ſup eū m'lti ſ3 illud Sa piē. v. Uidentes: ſc3 reprobi il los in gloria turbabuntur ti more terribili dicentes. Hi ſunt quos aliquando habui⸗mus in deriſum et in ſimilitu dinem improperij. Nos inſē ſati vitam illorum eſtimaba⸗mus inſaniā: et finem illorum ſine honore. Ecce quomodo cōputati ſunt inter filios dei. Sed quia via aſcēdēdi ad ho⸗nores celeſtes eſt per cōtume⸗lias terrenas et temporales ideo de iuſto ſubditur: ꝙ erit inglorius inter viros ſupple mundanos aſpectus eius. Un de Eſaie. liij. Uidimus eum et non erat aſpectus: et deſidera uimus eum deſpectum et no⸗uiſſimum virorum.

¶ Scd̄o iſte liber ſcriptus eſt foris q̄tū ad nouū teſtamētū: in quo inuenim⁹ ſcriptū Jo. vi. q̄ cū xp̄s p̄dicaſſet diſcipl'is ſuis ⁊ turbis iudeoꝝ magnalia ſacri altaris, multi ex ſuis diſcipulis abierūt retrorſum quod v̄bū intelligit' nō de apoſtolis aut .lxxij. diſcipulis: ſed de illis q̄ ſequebātur xp̄m ad audiēdū vocē ſermonū ei⁹: vt dicit de lyra. Vn̄ xp̄s dixit .xij. ap'lis Nūq̄d ⁊ vos vultis abire? Cui r̄ndit Simon petrus. D̄ne; ad quē ibim⁹? q. d. Sicut tui inuenire nō poſſum⁹: tu ſol⁹ ſufficis nobis ꝓpter quē oīa relinquim⁹, vn̄ Exo. xv. Quis ſi'lis tui in fortib⁹ d̄ne: q̄s ſi'lis tui magnific⁹ i ſcītate terribilis atq̄ laudabilis ⁊ faciēs mirabilia. Item p̄s. Deus q̄s ſi'lis ſit tibi. Seq̄tur. V̄ba vite et'ne habes: ideo nō poſſum⁹ recedere a te. Nam v̄ba tua nos aliciūt ſufficiēter ⁊ efficaciter ad vitā eternā appetēdā: ſm̄ illō p̄s. Dabit voci ſue vocē virtutis. Et nos credim⁹ et cognouim⁹. Ubi nota ordinē ſententie: q2 credere precedit cognoſcere apte ⁊ nude qualiter erit in patria. Eſa. v. Niſi credideritis nō intelligetis. q2 tu es xp̄s q̄tū ad hūanitatem: fili⁹ dei q̄tū ad diuinitatē. Et nota q̄ frequēter xp̄o interrogāte ſuos ap'los petr⁹ ſol⁹ r̄ndet pro ceteris ſicut hic: ſicut etiā ibi. Quē dicūt hoīes eſſe filiū hoīs? At Petrus ꝓ oīb⁹ ait. Tu es xp̄s filius dei viui Mathei. xvi. Per hoc innuere volēs q̄ prelati ⁊ maiores debēt eſſe in charitate dei ⁊ proximi feruētiores. Item in fide ſtabiliores. Item in ſacris litteris peritiores: et ad reſpōdēdum et ſatiſfaciēdum de dubijs que circa fidem orthodoxā emergere ſolent promptiores: ſm̄ illud .i. Pet. iij. Parati ſemp ad ſatiſfactiōem om̄i poſcenti vos rōnem de ea que in vobis eſt ſpe ⁊ fide. Sed prochdolor iam queritur inter diſpēſatores ſup. ſacre doctrine et myſterioꝝ fidei ac ſacramētorum ei⁹: vt fidelis quis inueniatur .i. Coꝛ. iiij. q. d. ap'lus q̄ tales rariſſimi ſunt. ¶ Allegorice beati poſſunt dicere dn̄o deo. Domine ad quem ibimus: cū quo ſupple nobis melius ſit. Certe nullum talem inuenire poterimus: quoniā verba vite eterne habes: quaſi dicerēt Uerba que nobis loq̄ris verba ſunt dulcia ⁊ om̄i ſuauitate plena: et que mētes noſtras oīno reficiunt. vnde Pſalmiſta. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua ſup mel ori meo. Unde in huius figura dixit regina Sabba regi Salomoni admirans magnificentiam domus ſue; Beati viri tui; et beati ſeruitui hi qui ſtant coram te ſemper ⁊ audiūt ſapiētiam tuam. iij. Regum. x.

B ¶ Modus autem quo hec mirifica incarnatio facta ē pa tere poteſt in rebus naturali bus: et preſertim in quodam lapide precioſo qui dr̄ Sagates: de quo refert Iſidorus li bro.xvi.ethimo.ꝙ huiuſmodi lapis eſt niger: planus: leuis: et ardens ſi igni apponatur. Et ſi ſemel fuerit incēſus igne poſtmodum eſt tāte virtutis vt ſerpētes expellat: demonia cos prodat: virginitatem deprehēdat. Hec ille. ¶ Ad ppoſitū gagates lapis niger xp̄m ſignificat quē reprobauerūt iu dei ſm̄ illō ps. Lapidem quē reprobauerūt edificantes: hic fact⁹ eſt in caput anguli. Fuit itaqꝫ lapis iſte niger per mortificationem: planus per preceptoꝝ facilitatem: leuis per tēporaliū paucitatem/ſeu potius abdicationem: ardens vero per feruentem charitatem ſm̄ illud Lu.xij. Ignem veni mittere in terrā. Poſtꝙ autē igne charitatis fuit iſte lapis accenſus tante extititvirtutis et poteſtatis vt ſerpētes illos infernales ab obſeſſis mirabiliter expulerit: demōiacos curauerit: et virginitatē depre hēderit ſup.eſſe realiter et in effectu in matre ſua virgīe di coMaria. Tam mirabilis autē extitit ignis charitatis quo incēſus eſt lapis iſte xp̄s ꝙ dei ceps extingui non valuit. In hoc ſimilis cuidam lapidi dicto Abeſcon de quō refert Iſidorus vbi ſupra ꝙ ſi ſemel fuerit accenſus nunꝙ poſtea extīgui poteſt. Unde narrat idem ꝙ quidam gentiles poſuerūt huiuſmodi lapidem in tēplo veneris ſuper cādelabrū: quē deinceps nulla tēpeſtas ymbrium aut vētoꝝ potuit extinguere. Sic neqꝫ poſtꝙ impij iudei ꝛ gētiles xp̄m affixerunt ſuper cādelabrū crucis potuit aliquādo extīgui ei⁹ charitas ad nos/non obſtāte nimia: tēpeſtate tormētoꝝ ꝛ cruciatuū varioꝝ quib⁹ conquaſſabatur Hunc igitur lapidem non ad collum ſuſpendere debemus: ſed in intimis cordium nr̄oꝝ per amorem inuoluere.

Tertius liber quem vidit Johānes dr̄ liber ſanctificatiōis ſacramētalis: de quo ſubdit ꝙ ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptem. Unde ſub ſeptimo ſigillo per qō intelligimus ſacr̄m extreme vnctionis inuenimus vnū aliud ſecretum qō eſt tale

D ¶ Sacre vnctionis extreme ſacramentum ſi modo de uote ſuſcipiatur: maximā partem penarum in foro dei debitarum remittere indubie creditur. Iſtud ſecretum ponit doc.ſan.iiij.ſentē.di.xxiij.q.i. arti.ij.q.i.in ſolutiōe ad ſcd̄m Quod quidem ſecretum duplici claue aperitur.

¶ Primo quidem claue figuratiue declarationis. Regitur

tum.iiij. Reg.iiij. ꝙ fuit ſemel quedam mulier valde deuota ad deum et ad pauperes pia: que mortuo viro ſuo mãſit in debitis ꝑmaximis. Cũq; non haberet vnde creditoribꝰ ſatiſfaceret venięs ad domum eiꝰ vnus de ſuis creditoribꝰ: cum nichil inueniret mobile quod accipere poſſet, tulit duos filios illiꝰ: quo viſo flens ⁊ eiulans venit ad virũ dei Heliſeũ miam petēs. Quã cũ interrogaſſet quid in domo adhuc venale haberet: ſubintulit illi adhuc parũ olei adeſſe. Cui ille. Uade et pete mutuo ab oĩbus vicinis tuis vaſa vacua nõ pauca ⁊ ingredere domum tuam clauſoq; hoſtio mitte de oleo tuo in vaſa illa: q̄ cũ plena fuerint tolles ea. Credidit igitur mulier viro dei ⁊ fecit ſic. Uidens igitur vaſa oĩa plena ⁊ ſupereſſe oleum leta cucurrit ad ꝓphetam quidnam facere de hmõi oleo deberet interrogãs. Cui ille. Uade ⁊ vende oleum et de ꝑcio ſatiſfacias tuis creditoribꝰ. Et factum eſt ita.

¶ Ad ꝓpoſitũ per hãc mulierem deſolatã ſignificatꝫ q̄lꝫ ĩ lecto mortis cõſtitutꝰ qui interdũ valde anxiatꝫ: attēdēs q̄ta cõmiſerit crimina: q̄ parua bona: et q̄ grauis illi reſtat pena ꝑſoluēda. Creditor eſt diabolus q̄ vult rapere duos filios morientis. i. corpus ⁊ aĩam: et tenere eos perpetuo captiuos in inferno. Sed interdũ ex diuina mĩa ſuperuenit Heliſeus q̄ interpretatꝫ ſalutare dei mei per quē intelligitꝫ ſacr̄m extreme vnctionis qḋ affert ſacerdos: et ꝑ qḋ deꝰ operatꝫ ſalutē noſtrã: cuiꝰ virtute ⁊ efficatia moriēs ſatiſfacit ſuis creditoribus: vꝫ demonibꝰ et diuine iuſticie ſe a penis in p̄te vel in toto liberãdo: ſm ꝙ plus vel minꝰ deuote et reuerēter ipm ſacr̄m ſuſcipit. Unde btūs Jacobus ĩ ſua canonica. v. ca. loquēs de hoc ſacr̄o dicit ꝙ ſi deuote ſuſcipiatꝫ alleuiabit infirmum: vꝫ penã remittēdo vel totaliter delendo. O q̄tũ dei beneficiũ lucrari remiſſionem ſaltim partialē penaꝝ purgatorij per actualē ſuſceptionē huiꝰ ſacramēti: potiſſime attēto ꝙ tã graues ſunt ⁊ diuturne. Nã vt habetꝫ di. xxv. Qui in aliud. Igni purgatorij nulla pena tēporalis eſt cõparabilis. Si eni aliq̄s exñs ĩ purgatorio hr̄et in ſua poſſeſſione et dñio oēs theſauros mũdi libēter vellet oēs illos dare ꝓ remiſſiōe vniꝰ morule ignis purgatorij. Nec quidē immerito q2 vt dicit Augu. et recitatꝫ de pe. di. vij. Nullus. Ille ignis et ſi non ſit eternꝰ miro tñ modo cruciat. Excellit eĩ oēm penam quã vnq̄ aliq̄s mortaliũ paſſus eſt ĩ hac vita. Patet ergo q̄ bonum ſit poſſe obtinere remiſſionem illiꝰ pene: quod

ſit per ſuſceptionē hui⁹ ſacr̄i.
¶ Scđo iſtud ſecretum aperi
tur claue auctoritatiue proba
tionis. Nam Salomon in ſpi
ritu ꝓphetico preuidēs inſti-
tutionem ⁊ valorem huius ve
nerabilis ſacramēti loquitur
Prouerb. xxi. dicēs ꝙ theſau
rus deſiderabilis eſt oleum in
habitaculo iuſti. Ipm̄ igitur
ſacramētum extreme vnctiōis
cuius materia eſt oleū ſanctū
vocatur a Salomone theſau
rus deſiderabilis: qꝛ queād-
modū cuꝫ theſauro artificiali
ſolēt hoīes ſatiſfacere ſuis cre
ditoribus: ita et per ſacrā hāc
vnctionē ſatiſfacit hō deo/ ſal
tim ꝑtialiter vt dictū eſt. Sed
ꝓ elucidiori declaratiōe hui⁹
ſecreti inſerēde ſūt. iij. ꝟitates
I ¶ Prima igitur veritas.
Salubrius multo eſt ſuſcipe-
re hoc venerabile ſacramentū
cum actuali deuotione ⁊ per-
fecto rationis vſu ꝙ̄ cum titu
batione aut mētis alienatiōe.
Probatio: qꝛ ꝙ̄to cū maiori
deuotione ⁊ reuerētia ſuſcipi
tur tāto maiorem fructū ope
ratur in recipiēte. Non ergo
debet differri ad vltimū quan
do vcꝫ moriēs nullum ſenſum
nullū qꝫ motū habet amplius
K ¶ Scđa veritas. Hoc ſan-
ctum ſacramētum non penitē
tibus et manifeſtis pctōribus
cuiuſmodi ſunt manifeſti vſu-
rarij: cōcubinarij: et q̄ cōfiteri
nolunt/ minime dari debet.
Probatio. Tum qꝛ hoc dicit
dec. di. xcv. Illud. Tū qꝛ ſicut
medicina nō dat mortuo ſꝫ vi
uēti lꝫ egrotāti: ita hoc ſacr̄m
qđ eſt q̄ſi q̄dā ſpūalis medici-
na non dꝫ dari niſi viuēti per
gr̄am ⁊ penitēti de pctīs ſuis
Tū qꝛ hoc dt venerabilis ille
doctor dn̄s Petr⁹ de palude
in. iiij. ſen. vbi ꝓfundiſſime in-
ter ceťos doctores theologos
locut⁹ eſt de ſacr̄is eccl̄iaſticis
Ubi tn̄ i eis apparerēt magna
ſigna pnīe de male actis ꝑ eos
non eſſet eis denegādū. Ratio
aūt hui⁹ p̄mi dicti eſt: qꝛ vt dꝛ
de r̄lis iuris. li. vi. Semel ma
lus ſemper preſumitur malus
niſi probetur contrarium.
L ¶ Tertia ꝟitas. Dato ꝙ
aliq̄s loquelā et rōis vſū ami
ſerit: ſi i eo p̄ceſſerint ſigna de
uotiōis neqꝫ aliquo ſit irreti-
tus delicto notorio illi ſecure
dari pōt hoc venerabl'e ſacr̄m
Ptꝫ hec ꝟitas: qꝛ vſus rōnis
nō req̄ritur de neceſſitate i ſu-
ſcipiente hoc ſacr̄m. Nam pōt
dari dormiētib⁹: freneticis: et
a ſenſib⁹ alienatis: etiā renitē
tib⁹ dūmō talis reniſus proce
dat ex graui languore q̄ rōnis
vſuꝫ ꝑturbet. Secus aūt ſi ꝓce
deret ex pleno rōis vſu: igr̄ ⁊c.
Null⁹ tn̄ dꝫ expectare talē ne
ceſſitatē: ſed cū pleno rōis vſu
illđ petere vt ſic commodati⁹
valeat regnū celoꝝ poſſidere
et intrare. Qđ nobis cōce.

¶ Sermo. xxxix.

Vidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notādū ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum : videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.
A ❡ De prīo lib. ſcribit Mathei. i. In cui⁹ qdē lib. c. xxxix. legitur ꝙ Eleazar genuit Matham. Pro quo notād ꝙ Matham interpretatur Donās ſiue donatus. Sed q2 de hac interpretatiōe multa dicta ſunt ſupra ſmo. xxvi. vbi dictū eſt ꝙ Amon interpretatur donatio: ideo pñtem interꝓtationē paucis perſtringemus vt nugationē vitem⁹. Dicta igitur interpretatio conuenit trib⁹ generibus perſonarum

videlicet Jeſu chriſto. Viro iuſto. Virgini glo͞ſe.

B ❡ Primo igitur xp̄s pōt dici Matham : hoc eſt donās vel donatus. In primis donauit nobis ſeip̄m in ſociū in ſua incarnatiōe. In doctorē ⁊ magiſtrū in ſua predicatiōe Joh. xiij. Vos vocatis me magiſter et dn̄e ⁊ bene dicitis: ſu͞z etenī. In redēptorē i ſua paſſiōe. p̄s. Que nō rapui tūc exſoluebā. Item dat ſe nobis in menſali refectione. Joh. vi. Caro mea vere eſt cib⁹: et ſanguis meus vere eſt pot⁹. Item ip̄e eſt qui cum prē dedit ſp̄m ſctm̄ ap̄lis poſt ſuā aſcēſionē. p̄s. Aſcēdiſti i altū cepiſti captiuitatē dediſti dona hoibus. Preterea eſt nobis donat⁹ a deo prē nō vēdit⁹ nec a nobis merit⁹. Jo. iij. Sic dilexit de⁹ mūdū vt filium ſuū vnigenitū daret. Vel dic ꝙ eſt nobis donat⁹ in exēplū puritatis ⁊ innocentie: q2 vt habet. i. Pet. ij. Pctm̄ nō fecit nec inuēt⁹ eſt dolus i ore ei⁹. Ite͞z eſt nobis donat⁹ i exēplū hūilitatis ⁊ paciētie. vbi ſ͞. Cū malediceret nō maledicebat cū pateret nō cōminabat. Itē eſt nobis donat⁹ i exēplū charitatis ⁊ amicitie. Ibidem Pctā nr̄a ip̄e pertulit i corpe ſuo ſup lignū. Et Eſa. liij. Vere languores nr̄os ip̄e tulit: et dolores nr̄os ipſe portauit. Sic ⁊ nos ad inſtar ipſi⁹ ſaluatoris nr̄i debem⁹ eſſe i conſcia puri ⁊ mūdi ſine dolo malitie et neqtie: in aduerſis patiētes et firmi: in charitate dei ⁊ pximi ardētes ⁊ feruidi. ꝓpterea Petr⁹ vbi. ſ. ꝓmittit di. Xp̄s paſſus eſt ꝓ nobis. vobis qui ſup. eū non vidiſtis ambulātē in terris relinquens exēplum vt ſequamini veſtigia eius.

C ❡ Scd͞o dicta interpretatio cōpetit viro iuſto q̄ d͞z eſſe donās: et hoc multiplr ſm varietatē dātiū et donoꝝ. Nam primo iuſtus prelatus debet ſeipſum totum impendere et

donare ꝓ ſalute ſubditorū ſe-
cūdū illud Johan'.x. Bonus
paſtor aīam ſuā dat ꝓ ouibus
ſuis. Sed ꝓhdolor pauci ſūt
hodiernis tēporib⁹ tales pla
ti q̄ velint mori ꝓ ſalute ſub-
ditorū: immo qđ deterius eſt
nolunt in propria cuſtodire
oues tāq̄ hoc vile repuiātes
ſed dant eas neſcio quibuſdā
mercennariis cuſtodiendas
aut ſi qn̄doq; eas in ꝓpria cu
ſtodiūt nichilomin⁹ qn̄ vidēt
lupū alicui⁹ aduerſitatis ve-
nientē fugiūt ꝛ dimittūt oues
vt pote qn̄ vidēt oues ſuas af
fici peſtilentiis guerris: fame
ꝛ huiuſmodi Et ideo iuxta do
minicū vbū nō paſtores: ſed
mercēnarii ſunt cenſendi.

D ¶ Scđo iuſtus doctus ꝛ
lrat⁹ debet ſimplicib⁹ ꝛ idio-
tis pabulum doctrine ſaluta-
ris donare. Talis fuit aplus
q̄ de ſe ipo loquēs .ii. Corin.
ii. aiebat. Cui aliqđ donaſtis
ꝛ ego ſupple donaui. Sed for
te dicet aliqs doctus theolo-
gus. Non habeo curā aīarū ꝛ
ita nō teneor donare panem
doctrine populo eſuriēti. Ad
hoc facilē rn̄ſio. aliť eni̇̄ ad
hoc obligať paſtor ꝛ aliť do-
ctor Jlle q̄dē ex offitio. iſte au
tē ex cōmiſſo ſibi talēto dn̄i qđ
minie abſcōdere debet: vt eni̇̄
ſcribiť Eccleſi. xvii. Unicuiq;
mādauit deus de ꝓximo ſuo
ſupple erudiēdo ꝛ inſtruēdo
Sed ꝓfecto hac tēpeſtate pau
ci ſūt ꝓter religioſos mēdicā-
tes qui eſurienti populo ꝓpi
nāt vbū ſalutis: ꝓpter qđ nō
immerito ſcribiť Trene.iiii.
Paruuli petierūt panē ꝛ nō
erat q̄ frangeret eis.

E ¶ Tertio iuſtus abundās
diuitiis debꝫ eſſe alter mathā
illas paupibus donādo ſcđm
ſuā facultatē ꝛ eorū neceſſita-
tē Tho.iiii. Si multū tibi fue
rit abundanter tribue. Talis
fuit ille zache⁹ de quo memi-
nit Lucas.xix. dicēs. q̄ cū re-
cepiſſet xp̄m in domo ſua vltro
ꝛ ſpōtanee dixit ei. Ecce dimi
diū bonorū meorū do paupi
b⁹ ſꝫ q꜡ elemoſina debꝫ fieri de
ꝓprio ſcđm illđ. Pro.iii. Ho
nora dn̄m de tua ſubſtantia
ideo ſubdit. Et ſi quid aliquē
defraudaui .r. q̄dr. Studeat
ergo diues donare paupibus
qm̄ donū diſcrete ꝛ liberaliť
datū tria bona facit. Primo
etenim irā iudicis eterni pla-
cat. Prouer.xxi. Mun⁹ abſcō
ditum extinguit iram: ꝛ do-
nū in ſinu indignationē maxi
mā. Secūdo amicitiā captat
ſcꝫ illi cui dať: vł ob cui⁹ reue
rentiā dať Prouer.xix. Mul
ti colunt pſonā potētis ꝛ ami
ci ſunt dona tribuentis. Ter-
tio donū datū paupi celi glo-
riam preſtat Proue.xviii. do
nū hois dilatat viam eius: et
ante principes ſcꝫ deum ꝛ an-
gelos ſpatiū ei facit. Et ſic pa
tet quomodo vir iuſtus de-

bet eſſe matham.

F ¶ Tertio dicta interpre tatio cõpetit ꝟgini glioſe. Ip ſa ſiquidẽ donat ſuis famulis etiã ſibi deuotis: iuge auxiliũ cõtra oia aduerſa. Vñ deuot⁹ Ber. Sileat tuas laudes dei genitrix virgo q̄ te inuocatã in ſuis neceſſitatibus nõ ſenſe rit aduenisse ſiue affuiſſe Pro pterea ad eã clamãt ſui famu li dicentes. Sub tuũ p̄ſidium cõfugim⁹ ſancta dei genitrix nr̄as depcatiões ne deſpitias ⁊c. Itẽ ſcd̃m aliã interp̄tatio nẽ hu⁹ noĩs matham: ip̄a ẽ donata: vcꝫ nobis miſeris pec catoribus vt ſcꝫ ſit ante thro nũ diuine maieſtatis nr̄a ad uocata: ſcd̃m ꝙ eã depcamur dicẽtes. Eya ergo aduocata nr̄a illos tuos ⁊c. Et deuotus Ber. Nichil vult de⁹ dare qđ nõ trãſeat p man⁹ marie. Ecce quõ ⁊ qualiter eſt nobis dona ta. Ex quo igiẗ: tot ⁊ tantis di uinis donata eſt muneribus eã deprecemur dicẽtes ⁊c.

SEcũdus liber ẽ incarna tiõis diuinalis: qui q̄dẽ liber ſcript⁹ eſt intus ⁊ foris. Int⁹ igiẗ de hac glioſa incar natiõe inuenim⁹ duo magna teſtimonia.

¶ Prio quidẽ vnã figurã de qua habeẗ Leuitici .xxv. Vbi ẽ lex ꝙ ſi quis vẽdidiſſet he reditatẽ ſuã pauptate cõpulſ⁹ tũc frater ei⁹ ſeu q̄cũqȝ ei⁹ ꝓ pinqu⁹ poterat illã redimere Inſup ẽ ibidẽ ꝙ poſſeſſiones nõ poterãt imppetuum vendi quin adminus in anno iubi lei pleno iure rediret ad pri ſtinum poſſeſſorem vel eius propinquum.

G ¶ Ad ꝓpoſitũ ille qui vendit hereditatẽ ſuã eſt adã qui de facto ꝓ vno pomo im pignorauit diabolo totã na turã hũanã que erat poſſeſſio ſua. Sꝫ dei filius factus frat noſter in ſua glioſa incarna tiõe iuſtũ titulũ cõquiſiuit vt illã poſſet ad ſe retrahere: qđ ⁊ fecit. Illã tñ pat⁹ eſt nobis reſtituere totiẽs quotiẽs peni tere voluerim⁹: dicens illud Math.iiij. Penitentiã agite appropinq̄bit regnũ celorũ. Erat aũt huiuſmodi heredi tas tantis obnoxia debitis ꝙ nulla pura creatura: ſiue hũa na ſiue angelica poterat illã redimere: ſed ſolus dei filius homo factus hoc potuit. Ipe eñi ſol⁹ habuit ſufficiẽs preci um ad ſoluẽdũ debitũ contra ctum. Vnde Pſamiſta. Fra ter non redemit: redimet ho mo.i. deus homo factus: ſa tiſfaciet ꝓ quolibet hoĩe ſol uẽs preciũ redẽptiõis anime ſue. Aduẽtus igiẗ filij dei an n⁹ fuit iubileus in quo alla ta eſt toti hũno generi plena ria remiſſio ⁊ nobis reſtituta eſt celeſtis hereditas. Pro pterea nobis gaudendum eſt ſuper tanto beneficio.

¶ Secūdo de hac incarnatione inuenimus infra hūc librū veteris testamēti vnā prophetiam q̄ habet Eſa.xl. vbi ſic legit. Conſolamini cōſolamini pple me⁹ dicit deus vr̄. Pro quo notādū q̄ dn̄s denunciauerat regi ezechie p eſaiā prophetā mala q̄ ventura erāt populo a babiloniis: qn̄o ſcȝ aſportarēt oīa p̄cioſa q̄ erant in tēplo ⁊ in domo regis ⁊ deferrēt in babiloniā ⁊ cū hoc populū ducerēt captiuū: ideo ne deſperet pplus ex tali denūciatiōe cōſolat eos ip̄e eſaias ex pte dn̄i dicēs. Cōſolamini cōſolamini popule me⁹ dicit de⁹ vr̄. bis aūt dicit cōſolamini contra duplex malū quod erat eis futurū: vcȝ cōtra tribulationē in corpore ⁊ anguſtiā in mēte: qꝛ poſt tāta mala habiturū erāt a dn̄o duplicē cōſolationē poſt eorū a captiuitate liberatiōnē: vcȝ tēporaliū abūdantiā ⁊ pacis tranquillitatē. Seq̄tur. loquimini ad cor hieruſalem. i. vos ſacerdotes ⁊ pphete loquimini ad cor hiern̄. i. ad plebē q̄ habitat in medio ciuitatis hieruſalē eā cōſolando benigne ⁊ aduocate eā: ſcȝ p̄dictā plebē: et nūciate ei ſupple. qm̄ cōpleta eſt malitia ei⁹. i. cito finiet afflictio ⁊ captiuitas illi⁹: qꝛ poſt. lxx. annos: quod quidē tēpus eſt breue p cōparationem ad tempus captiuitatis prioris in egypto tēpe ioſeph. dimiſſa ē iniq̄tas illi⁹. i. in breui dimittet. Sed iſtū ſenſū lr̄alē miſſū faciētes ſēſū allegoricū pſeq̄mur. In p̄dictis igit verbis maifeſte pphetizat Eſa. de dn̄i aduētu ppter quē admonet fideles iudeorū ad ſpūalē cōſalationē dicēs. cōſolamini ⁊c. Itē conſolari debet hierl̄m id eſt fideles iudeorū. qm̄ cōpleta eſt malitia ei⁹: qꝛ p xp̄i incarnationē ⁊ paſſionē fuit ſ̄motū ⁊ deletū ade pctm̄. et hoc eſt qđ ſubdit: dimiſſa eſt iniq̄tas illi⁹. i. dimittet. Hic em̄ loq̄tur ppheta de futuro p modū p̄teriti ppter prophetie certitudinē. Seq̄tur. Suſcepit de manu dn̄i duplicia pro oībus pctis ſuis. i. duplicē cōſolationē p xp̄m ſcḿ expoſitionē de lyra: vnā in collatione gratie: aliā in aptione glie: ſicut prius p pctis acceperat duplicē penā ſcȝ corporis ⁊ aīe. Dn̄s hugo card. exponit hoc moralit de penitētibus q̄bus dn̄s offert ſpūalē cōſolationē q̄ cōſiſtit in remiſſione pctōrū dicēs illis Eche. xviij. in q̄cūq; hora ingemuerit pctōr oīm iniq̄tatū ei⁹ nō recordabor. Dicit ergo penitētibus in pſona dn̄i. Cōſiderate miam dn̄i ⁊ conſolamini ſuper pctō omiſſionis. ſimiliter cōſolamini ſup pctō cōmiſſionis q̄ vobis ex dei ſola mia dimiſſa ſūt. Item cōſolamini

ſup culpa remiſſa. ⁊ cõſolamini ſup pena eterna in tẽporalem cõmutata. Jtẽ cõſolamini per gratiã in via vt tandẽ cõſolemini per gloriã in patria Pſal. Memor eſto verbi tui ſeruo tuo in quo michi ſpem dediſti. Hec ſcʒ ſpes me cõſolata eſt in hũilitate mea. dicit ergo dñs. Conſolamini cõſolamini pp̃le meus. i. vos deuoti xp̃iani qui eſtis mei iure creatiõis: iure redemptionis iure ꝓfeſſionis baptiſmalis. Vñ deuoti xp̃iani merito dicere poſſũt ad dñm illud Pſal. Nos aũt pp̃ls tuus ⁊ oues paſcue tue. Conſolamini inꝗ̃ ſup predictis bñficiis. Seqtur Loqmini vos ſupple predicatores ad cor hirlm non ad aures ſicut faciũt pictores ⁊ ornatores ſermonũ. tales eñi nõ loquũtur ad cor ſed ad aures eas demulcẽdo. quos aplus ii. Thi. iiij. vocat mgr̃os prurientes aurib⁹. i. deſideria audiẽdi: quaſi deſiderãtes ſemp noua audire. tales erãt athenienſes de qbus Actu. xvij. legitur ꝙ ad nichil aliud vocabant niſi aut dicere: aut audire aliqd noui. Nec tñ ſufficit loq cor ad hirlm. i. ad populũ vt inſtruat bonis verbis ⁊ ſententiis niſi etiam aduocetur bonis exemplis: ideo ſubdit propheta. Et aduocate eã ſcʒ animã peccatricẽ ad penitentiã vr̃a religioſa conuerſatiõe: ꝙ ſi vos audire in effectu voluerit cõpleta ẽ malitia ei⁹: dimiſſa ẽ iniqtas illius. i. terminabit ⁊ dimittet iniquitas ei⁹. Suſcepit eñi de manu dñi duplicia. i. ſuſcipiet verus penitẽs duplicẽ penã vnã ſpiritualẽ in corde vcʒ cõtritiõeʒ ⁊ aliã corpalẽ in carne: ſcʒ exteriorem ſatiſfactionẽ. Et hoc quidem non iniuſte: ſed ꝓ omnibus peccatis ſuis que ſupple operatus eſt. Hanc autẽ duplicem penam debem⁹ nobis aſſumere: ⁊ dominum rogare vt eam infligere dignetur ex imẽſa ei⁹ miſericordia proximis noſtris peccantibus ſecundum ꝙ eam imprecando aliis orabat Jeremias dñm dicens: duplici cõtritiõe contere eos domine deus noſter. eiuſdẽ. xvij. Debemus etiam orare dñm dicẽtes. O domine duplici cõtritione contere nos ſupple in preſenti.

¶ Scd̃o iſte liber dñice incarnatiõis ſcriptus eſt foris ꝙ̃tũ ad nouũ teſtamẽtũ in quo ſuerim⁹ ſcriptũ Col. j. ꝙ aplũs loquens de xp̃o dicit ſic. Jpſe ſcʒ xp̃s ẽ caput corpis eccl̃ie. i. in qbus vbis iſinuat duplex in xp̃o natura ſcʒ diuina ⁊ hũana Niſi ei eẽt de⁹ nõ eẽt ſupra eccleſiã cũ tamẽ caput ſit ſupra corp⁹. Jtẽ niſi eſſet hõ ver⁹ nõ eſſet caput illius. qr de ratiõe capitis ẽ habere cõformitatẽ natura cũ mẽbris Nõ ei caput

bonis pōt eſſe caput hoīs: eo
ꝙ nō habēt cū eo cōformitatē
Bene ergo dr̄ xp̄s caput eccle
ſie: qꝛ ſicut de ratione capitis
eſt motum et ſenſum influere
alijs mēbris: ita et xp̄s motū
et ſenſum influit iuſtis ſm vitā
gratie: qꝛ vt habetur Joh. i. de
plenitudine eiꝰ oēs nos acce-
pimus gratiam. ꝛc. Sequitur
Qui eſt pricipium: vcȝ ſm di
uinitatem. Unde iudeis ab eo
querētibus Tu quis es? Joh.
viij. Reſpōdit eis dicēs. Pri-
cipium qui ꝛ loquor vobis.
Sequitur. Primogenitus ex
mortuis: vcȝ ſm humanitatē.
Non tamen ſic dr̄ primogeni
tus ex mortuis tanꝗ nullus
ante ip̄m reſurrexit: qꝛ et laza
rus reſurrexit ꝛ multi alij: ſed
qꝛ quotquot ante eū reſurre-
xerunt iterū mortui ſunt. Ip̄e
aūt reſurgēs ex mortuis iam
non moritur: mors illi vltra
non dn̄abitur Ro. vi. Sequit̄
Ut ſit in oibꝰ ipſe primatū te
nens: qꝛ ſcd̄m vtrāq naturam
oēm creaturam precellit: ſm
illud p̄s. Oia ſubieciſti ſub pe
dibus eius. Nam ꝛ ſi natura
humana ī eo ſit ſm ſe inferior
natura angelica inꝗtū tamen
eſt diuinitati vnita eſt multo
preſtantior. Et hoc eſt qđ im-
mediate ſubditur. Quia ī ip̄o
complacuit ſup. toti trinitati
oēm plenitudinē diuinitatis
inhabitare. Aliter eñ diuini
tas inhītauit xp̄m hoiez: et ali
ter alios iuſtos. Nam inhabi-
tauit eū corporaliter ꝛ mētali
ter: qꝛ diuinitas vnita eſt ypo
ſtatice corpori eius et anime:
et preter hoc vnita eſt per gra
tiam aie ipſius. Ceteros autē
tam angelos ꝗ hoies iuſtos
inhabitat tātum ſpūaliter: vcȝ
per grām in preſenti: aut per
gratiam ꝛ gloriam in futuro.
Sequitur. Et per eū recōſilia
ri oia in ip̄m: ſcȝ deū patrem:
ſm illđ. ij. Cor. v. Deꝰ erat in
xp̄o mūdum reconſilians ſibi
Modum aūt huiꝰ reconcilia-
tionis declarat cū ſubdit. Pa
cificās ſupple patrem per ſan
guinem crucis eiꝰ: ſiue que in
celis .i. ſctōs qui iam regnant
cū eo in celis: ſiue que ī terris
ſunt. i. iuſtos qui adhuc ambu
lant in hac mortali vita. Hos
igit̄ oēs recōſiliauit xp̄s deo
patri quando ſuū ſanguinem
fudit abūde in ara crucis.

B ¶ Modus autē quo hec
benedicta incarnatio facta eſt
patere poteſt in rebus natura
libus: et preſertim in criſtallo
de qua dicit Iſidorus lib. xvi
Ethimologiarꝫ ꝙ eſt valde cla
ra ꝛ reſplendens. Generatur
aūt in Aſia et Cipro: vbi nec
eſtate ſol feruet: cuiꝰ materia
eſt nix conuerſa in glaciem in
duratam per plures annos.
Si aūt ipſa criſtalus oppone
tur radijs ſolis adeo rapit flā
mam vt aridis folijs prebeat
ignem. Uſus aūt ipſius deſer

nit ad pocula. Hec ex Iſidoro Ad ppoſitũ p cryſtallum clarã intelligitur chriſti humanitas: que clara fuit p vite mundiciã et omimodã ſanctitatez que etiã reſplenduit in ſancta predicatiõe et miraculorum opatione. Mõne etiã hec cryſtallus valde reſplẽduit i trãſfiguratiõe: qñ q̃dẽ reſplẽduit facies eius ſicut ſol et veſtimẽta eius facta ſũt alba ſicut nix Mat.xvij. Permaxime autẽ reſplenduit in ſuaglorioſa reſurrectiõe: in tantũ q̃ pre fulgore eius nimio exterriti ſunt cuſtodes: ⁊ facti ſũt velut mortui. Vt eñ dicitur Mat.xxviij Erat aſpectus eius ſicut fulgur: veſtimenta aũt eius ſicut nix. Genita aũt eſt hec cryſtallus in vtero virginis: in quo ſol cõcupiſcẽtie carnalis minime ferbuit: cui⁹ materia fuerũt illi ſanguiẽs ꝟginei quos ad tm̃ myſteriũ ꝑpauit īteme rata geſtrix maria opante cũ ea ſpũſancto: q̃ ſucceſſu tpis indurati ſũt et ſolidati: ita vt ex eis fieret hũana caro. Hec tãdẽ cryſtallus oppoſita radijs ſolis in celo pcſt ſuã aſcenſionez rapuit flammã claritatis ex parte corporis: quod ante mortem obſcurum fuit: et aridis folijs prebuit ignẽ: quando ipſe chriſtus vna cum patre miſit ad aplos aridos pre triſticia et anxietate ſpiritus ſui ignem ſanctiſpiritus. Demum hec criſtallus valde medicinalis eſt in ſacramentali operatione.

¶ Moraliter criſtallus frigida et dura peccatorẽ obſtinatũ deſignat: qui tamẽ quãdoq̃ flante dulci et calido vento ſpiritusſcti reſoluitur in aquã lachrymaruz. Hoc patuit in aplo Paulo: qui durus animo erat qñ pſequebat eccleſiã Chriſti clamãs aduerſus euãgeliũ ſanctũ: ſed q̃ primũ ſenſit ſupra ſe aurã dñice allocutionis dicentis. Saule q̃d me perſequeris: ſtatim reſolutus eſt et mollificatũ eſt cor ipius adeo vt mox diceret. Dñe q̃d me vis facere. Act.ix. Et hoc eſt qđ dicit Pſal. Mittit criſtallũ ſuã ſicut buccellas: et eſt ſenſus. Deus mittit.i.facit criſtalluz.i.obſtinatos pectõres: quos tamẽ predeſtiãuit: ſicut buccellas.i.ſicut fruſta panis et ſicut res minutas p omnimõ pctõrũ ſuorum cõtritionẽ. Et ſic patet de ſecundo libro.

Tertius liber dicitur ſanctificatiõis ſacr̃alis. De quo ſubdit̃ i themate q̃ ſignatus ẽ ſigillis.vij. Vñ ſub ſeptimo ſigillo īuenim⁹ vnũ aliud ſecretũ qđ ẽ tale. Extreme vnctionis ſacr̃m auget gr̃am in eo qui ipſum digne ſuſcepit. Iſtud ſecretũ ponit D.S.iiij lib.cõtra gẽtiles.c.lxxiij. Qđ quidẽ ſecretũ apitur du.cla. I ¶ Primo q̃dẽ claue figu

ratiue declaratiōis. Legitur
em̄ Judith.x.φ cū pplus isrl
habitās in Bethulia ciuitate
Jude opprimeretur grauiter
ab exercitu holofernis:nec pa
teret illi via euadēdi: ſed oēs
diſponebāt ſe tradere holofer
ni:ecce mulier quedaꝫ ciuita-
tis illiꝰ cui nomē Judith pul
chra ꝛ caſta:q̄ audiēs pplꝫ ita
vecordē et pauidū redarguit
vniuerſos dicēs manū dn̄i nō
eſſe abbreuiatā quin adhuc po
pulū ſuū ſaluare poſſet. Pre-
miſſa tandē exhortatiōe deuo
ta ad populū recurrit ad orō
nis ſuffragiū. Poſt hec depo
ſuit veſtimenta viduitatis ſue
et vnxit ſe myrrha optima et
induit ſe veſtimēta iocundita
tis ſue:cui etiā dn̄s cōtulit ta-
lē pulchritudinē qualē nunq̄
prius habuerat:ita vt incōpa
bili decore oīm oculis appa-
reret:oēſq̄ admirarentur ſup
tāta illius pulchritudine. Cū
q̄ veniſſet corā Holoferne:cō-
ſideraſſetq̄ rex illius pulchri
tudinē ſtatim captus eſt amo
re illius. Unde inuitauit eā vt
ſimul cum eo manducaret et
dormiret. Annuit igitur cuꝫ
eo dormire: dn̄o ita diſponen
te vt per humilē et ſimplicem
mulierem confunderetur ſu-
perbia tyranni et crudelis re-
gis:ſicut rei poſtmodum pro
bauit euentus.

¶ Ad propoſitū per Judith
que confitēs interpretaꝛ quiſ-
libet deuotus xp̄ianus ſigni-
ficatur:qui verbo et opere no
mē dn̄i confiteri debet. Nunc
aūt inuadit mirabilis demo
nū exercitus preſertim cū ten
dit ad finē. Cuꝫ igitur videt ſe
in tanto p̄iculo conſtitutū de
bet deponere veſtimēta vidui
tatis ſue.i.veterē hominē cuꝫ
actibus ſuis: et hoc per veraꝫ
confeſſionē:que tunc ſumme ē
neceſſaria. Deīde debet inun-
gi ſancto oleo:et hoc ſignifica
tur per myrrham qua vnxit ſe
Judith. Depoſitis itaq̄ prio
ribus veſtimētis pctōꝝ debꝫ
aſſumere veſtimēta iocundita
tis et letitie ſpiritualis:ita vt
poſtmodum lete et intrepide
mortē aſpiciat corpalē:p quā
tranſit ad eternā gloriaꝫ. Un-
de et de multis ſanctis patri-
bus legimꝰ φ ſuſceptis deuo-
te eccleſiaſticis ſacramētis le-
tanter moriebantur. Poſtq̄
igitur moriens hec fecerit tūc
dn̄s qui occulte opatur in ſa-
cramētis virtute huius ſacre
vnctionis adaugebit decoreꝫ
anīe illius pluſq̄ antea et hoc
per prioris grē et meriti aug-
mentum:et hec eſt virtus et ef
ficatia ſacramenti huius: que
profecto modica non eſt.

¶ Secundo iſtud ſecretū ape
ritur claue auctoritatiue pro
bationis. Regius em̄ prophe
ta Dauid loquens in perſona
illiꝰ qui deuote hoc ſacramen
tum ſuſcepit dicit ſic. Impin-

guaſti in oleo caput meū: auxiſti meritum anime mee: que eſt precipua pars hominis ſicut caput corporis: et hoc in oleo .i. in perceptione ſacre vnctiōis extreme: cuius mate ria propria eſt oleū oliuaruꝫ. Pro maiori aūt huius decla ratione ponende ſunt alique veritates.

K ¶ Prima igitur veritas. Melioris cōditiōis eſt apud deū et maioris meriti volens ſuſcipere hoc ſacramētuꝫ ⁊ de facto ſuſcipiens ꝙ volens tan tum. Probatur ſic. Quia ſacramenta noue legis ex opere operato conferunt gratiaꝫ: et eam intendunt in eo qui digne accedit vtpote qui iam gra tiā habet. Et ita patet ꝙ ſi ſint duo in extremis poſiti i equa li gratia: et ex equali deuotio ne petentes hanc ſacram vnctionem: ⁊ vnus inungatur et alter non: forte ex defectu miniſtri. Uel qꝛ nimis cito mori tur: in illo caſu primꝰ altius volabit ad celum ceteris aliis paribus poſitis; igitͬ.

L ¶ Secūda veritas. Facilius reſiſtit tentamētis demo nū et illuſiōibus variis quas ſolent pati morientes is ꝗ inū ctus fuerit ꝙ qui non. Patet hec veritas. Quia hoc ſacramentum datur per modū vnctionis: et modo pugil fortis qui inungitur facilius euadit aduerſariū et ab eo ſe diuertit ita et in propoſito. Itē materia huius ſacramenti eſt oleū oliuaruꝫ: quod ſicut ex ſui redolentia fugat ſerpentes ⁊ bu fonea ⁊ venenoſa queqꝫ: ita et hoc ſacramētum fugat demo nes ex ſui ſanctitate.

M ¶ Tertia veritas. Inſignitus vnctiōe extrema ⁊ ad ce los volans quodam peculiari modo redolet coram angelis dei. Ptꝫ per ſimile in corporalibus de eo ꝗ inungitur balſamo aut alio liquore aro matico. Unde tantū ſpiritua lem odorem pcipiētes illi angelici ſpiritus admiratiue loquūtur de aīa poſt ſumptio nem ipſius ſacramēti decedē te dicētes illud Cañ.iij. Que eſt iſta que aſcēdit ꝑ deſertū.i. que ꝑ graues dolores ⁊ angu ſtias aſcēdit in celuꝫ: ſicut vir gula fumi ex aromatibꝰ myrrhe et thuris et vniuerſi pulueris pigmentarij. Quemad modū ergo fumus aromatuꝫ ac myrrhe et thuris valde re dolet apud homines mortales. Ita ⁊ hec vnctio ſctā apud illos ſpūs celeſtes. Patet ergo ꝙ bonum ſit deuote ſuſcipere ipſum ſacramentum. Cū itaqꝫ in extremis venerimus ipſum deuote ſuſcipiamus: ſi ad regnum celeſte peruenire optamus. Quod nobis concedat indiuidua trinitas. ⁊c.

Sermo.xl.

Vidi librum ſcriptū intus et foris ſignatū ſigillis vij. Apo. v. ¶ Notādū ꝙ btūs Johēs vidit triplicē librum.

vez. Gñatiōis hūanalis.
Incarnatiōis diuialis.
Sctificatiōis ſacr̄alis.

¶ De p̄io lib. ſcribiẗ Mat. j. Liber gñatiōis ieſu xp̄i. ⁊c. In cuius quidē libri c. xl. legitur ꝙ Matham genuit Jacob.

A ¶ Pro quo notandum ꝙ Jacob dupliciter interp̄tatur vez ſupplantator: et luctator. Sed de prima interpretatiōe ſufficienter diſſeruimus Sermone. iij. huius: vbi habitū ē de Jacob p̄re Joſeph: qui fuit venditus in Egypto. Secundaꝫ igitur ꝓſequamur neceſſe eſt. Hec igitur ip̄a interp̄tatio cōpetit tribus gñib⁹ pſonarū

videlꝫ Jeſu chriſto.
Uiro iuſto.
Uirgini glorioſe.

B ¶ Primo igitur xp̄s pōt dici iacob. i. luctator. Ip̄e eīn eſt qui habuit luctā cū diabolo ꝓ ſalute aiarū noſtrarū ſꝫ ꝙ prophetatuꝫ fuerat Joſue. xxiij. Dñs deus ſupple homo factus: pugnabit ꝓ vobis ſicut pollicitus eſt. Ip̄e igitur chriſtus luctat⁹ eſt cōtra diabolū in quadruplici loco: vez in deſerto: in mūdo: in crucis patibulo: in inferno: et ſp victor⁊ triūphator de eo euaſit Primo qđē luctā cū diabolo habuit in deſerto. Nā diabolus eū ibi mltipliciter aggreſſus eſt: eū tentādo de gula: de ſupbia: de auaritia: ſed xp̄s cōtra eū preualuit p allegatiōnē ſacre ſcripture: ſicut diffuſe patet Mat. iiij. Hec aūt lucta prefigurata fuerat. j. Reg. xvij vbi legitur ꝙ Dauid aſſūptis limpidiſſimis lapidib⁹ de torrēte deuicit Goliā ſupbiſſimū gigantē. Ita xp̄s aſſūptis auctoritatibus de torrente ſacre ſcripture deuicit diabolū confuſibiliter. Et hoc eſt ꝙ Mat. ſubifert dicēs: ꝙ reliqt eū diabol⁹. Scđo xp̄s luctatus ē cū diabolo in mūdo eū ab obſeſſis corpibus potēter expellē. Unā Mat. xj. legitur ꝙ erat ieſus eijciēs demoniuꝫ. Item Luc. iiij. ſꝫ ꝙ exibāt demonia a multis clamātia et dicentia qr tu es xp̄us. Itē Math. viij. legitur: ꝙ oblati ſunt xp̄o mlti demonia hñtes. Ip̄e auteꝫ eijciebat ſpūs illos malignos ſolo verbo. Itē Mat. xv. legiẗ ꝙ ſanauit filiā mulieris chananee: que male a demone plus vexabatur. Itē Luc. viij. ſꝫ ꝙ eiecerat a magdalena ſeptē demonia. Nihilomin⁹ dicūt gloſe et ſacri docto. ꝙ p ſeptē demonia intelligiẗ vniuerſitas pctōꝝ: qr nō ē veriſimile magda. corpaliter aliqñ fuiſſe a ſpū maligno vexatā. Tertio xp̄s luctatus eſt cū diabolo in.

crucis patibulo. Nã vt habet Abacuck.iij. Ibi abſcõdita eſt fortitudo ei⁹: vcʒ xpi. prı⁹ eñi in vita triũphauerat de hoſte maligno: ſed quaſi occulte Ita vt ad huc de eo dubitaret: ſi nã eſſet ver⁹ dei fili⁹ necne. Sed in ara crucis hoc eidẽ euidẽter manifeſtauit. Propterea imminẽte paſſiõis ſue tẽpore dixit. Nunc princeps mũdi huius eiciet foras. Jo.xij. ⁊ hoc eſt qȯ ſubdit ꝓpheta Abacuck. Egredietur diabolus añ pedes ei⁹. Quarto xp̃s luctat⁹ eſt cũ diabolo in inferno. Hoc fuit qñ eo deſcẽdente ad inferna ſctõs pr̃es inde liberatur⁹ illi maligni ſpũs q̃tum valuerũt ei reſtiterunt. Vñ factũ ẽ quoddã certamen xp̃o clamante ⁊ imperante illis malignis ſpiritibus. Attollite portas vr̃as o pricipes iniquitatis ⁊ nequitie vt de carcere vr̃o exeant ſancti patres mei amici: ⁊ vos porte eternales eleuamini ⁊ aperiamini: vt celeſte gaudiũ mecũ celos aſcẽdẽtes poſſint ingredi. Cũ illi ſup hoc admirantes ⁊ trementes quererent dicentes. Quis eſt iſte rex glorie. Reſpondit eis dicẽs. Dñs fortis ⁊ potẽs dñs potẽs in prelio: ergo attollite portas principes vr̃as. Cũq; nec ſic ei aperire vellent tandẽ auctoritate regia ſeu diuina apertionem fecit. Et hoc eſt qȯ ait Pſal. Contriuit ſupple dñs ieſ⁹ xp̃s portas ereas: vcʒ inferni et vectes ferreos cõfregit. Deinde eduxit ſanctos illos pr̃es de tenebris ⁊ vmbra mortis ⁊ vincula eorũ dirupit. Vñ ad hoc ꝓpoſitũ pulchre ſatis loquitur Augu. in ſermone in ſancto ſabbato. Cõfeſtim inq̇t xp̃o deſcendente ſiluit ſtridor lugentiũ: dirupta ceciderunt vincula dãnatorũ. Attonite mẽtes obſtupeſcũt tortorum infernaliũ: omniſq; ſimul impia officina cõtremuit. Quis nã eſt inquiũt iſte terribilis ⁊ niueo ſplendore coruſcus: nũq̃ certe talem noſter excepit tartarus nũq̃ in nr̃am cauernam talem euomuit mund⁹ inuaſor eſt iſte non debitor: effractor eſt non peccator. Judicẽ videm⁹ nõ ſupplicẽ. Pugnare venit nõ ſuccũbere. Eripere non manere. Periit poteſtas cunctis illa ſemper formidata populis. Nullus ſub ſede nr̃a captiuus palpitat: ſʒ quod gemendum eſt inſultat. Nulli iam reſonant eiulatus omnis gementiũ mugit⁹ obmutuit. Mox igitur xp̃s in ipſos crudeles penarum miniſtros aciem dirigit atq; implacabiles turmas framea diuina concidit. hec Auguſtinus vbi ſupra. Bene ergo dicitur xp̃s Jacob.i. luctator.

C ¶ Secundo dicta interpretatio competit viro iuſto

q̄ debet luctari et viriliter decertare cōtra triplicē eius inimicū: vcȝ carnē: mūdū: et diabolū. In cuius figura legitur ij. Reg. xxi. q̄ dauid ⁊ viri eiꝰ .i. oīes iuſti pugnabāt cōtra Philiſtijm. Per Philiſtijm aūt intelligūtur predicti hominis iuſti īimici: cōtra quos in pn̄ti habet luctari: ſi velit ī celis coronari: qꝛ vt h̄etur. ij. Thi. ij. Nō coronabitur: niſi q̄ legitime certauerit. Et Job vii. Militia eſt vita hoīs ſup terrā. Et aūt notat Mgr̄ Nicolaus Gorrā in ſuis diſtinctionibus in hac lucta multa reqrunt̄. Primū eſt magnanimitas in aggrediēdo vt nūq̄ ſuccūbat hō cōſentiēdo ſed viriliter reſiſtat: qꝛ vt h̄etur Ecclesiaſt. xxvi. Uir bellator deficiēs pre inopia diſplicet deo. Uñ Pſal. Tu ſupple deus p̄cinxiſti me virtute ad bellū: et ex tali bñficio ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me .i. dediſti mihi victoriā de oīnibus aduerſarijs meis. Jdeo ſequitur Et inimicos meos dediſti mihi dorſuȝ: et odientes me diſpdidiſti: vt ſcȝ mihi nō preualerēt. Secūdo in tali lucta requiritur ſagacitas in p̄grediēdo: vt inſidie precaueātur: et occaſiones malorū vitentur. Pſal. Benedictus dominus deus meus: qui docet manus meas ad prelīū ⁊ dig. ,m, ad bellum. Tertio requiritur fortitudo in pugnādo: vt ſcȝ hō preualeat et nunq̄ ſuccūbat. Scd̄m q̄ de ſacris martyribus loqtur Apl̄us Heb. x. dicēs. Fortes facti ſunt in bello. Quarto reqritur cōſtātia in perſeuerādo: vt nunq̄ homo deficiat ſed vſq̄ ad finē p̄ficiat: qꝛ fini hoīs maxime inſidiatur hoſtis more bellatorū hoīm: qui aduerſarios ſepe deuincūt ex parte poſteriori: de qua minus diffidebant. Nō eñ dñs celeſtē p̄miſit gloriā bene incohanti: ſed in bono incepto pſeueranti dicens Mat. x. Qui pſeuerauerit vſq̄ in finē hic saluꝰ erit. Et nota q̄ nō dicit. Qui incepit ſed q̄ pſeuerauerit ſaluus erit: vt habetur de pe. diſt. ij. Non reuertebātur. Propterea dicit Grego. ⁊ recitatur de pe. diſt. iij. incaſſū. Incaſſū inqt bonū opus agit̄ ſi añ vite terminuȝ deſeratur: qꝛ fruſtra velociter currit: q̄ anteq̄ ad metā perueniert quieſcit.

D ¶ Tertio dicta interp̄tatio cōpetit v̄gini glorioſe. Ipſa eñ luctā h̄ūit cū demone: d̄ quo glorioſe triūphauit. Propterea p̄figurata fuit in illa ſāctiſſima iudith: q̄ de Holofernē victoriā obtinuit. Judith. xiij. Sic ⁊ v̄go maria demonē ſupbiſſimum ſpiritū ſuperauit per ſuam humilitatē. Iteȝ luctā habuit cū mūdo de quo triūphauit p̄ temporaliū con

ſemptitm. Non aūt habuit luctam cū carne: qꝛ nullum ſenſit vnq̄ carnis ſtimulū. Nos aūt qui cum his oībus luctare debem⁹ ipſam deprecemur pro gratia impetranda dicentes Aue maria grā ple. ꝛc.

Secūdus liber dꝛ incarnatiōis diuinalis. Hic aūt liber ſcript⁹ eſt intus ꝛ foris. Intus quidē q̄tū ad vetus teſtamentū: in quo inuenimus duo magna teſtimoīa de hac ineffabili filij dei incarnatiōe.

E ¶ Primo quidem inuenimus vnam figuram que habetꝰ ij. Reg. vij. Ubi legitur q̄ dñs dixit ad Nathan prophetam. Uade ad ſeruum meū Dauid et dic ei. Ego non habitaui in domo ex die illa qua eduxi iſrael de terra egypti vſq̄ in diē hanc: ſed ambulabam in tabernaculo ꝛ in tentorio per cuncta loca que tranſiui cum omnib⁹ filijs iſrael. Tu ergo non edificabis michi domum: ſed ſuſcitabo ſemen tuum poſt te ſcꝫ Salomonem: ſm q̄ exponit de Lyra. et firmabo regnū eius. Ipſe edificabit domū nomini meo: et ſtabiliam thronum regni eius vſq̄ in ſempiternum. i. in tempus longum Et ego ero illi in patrē: et ipē erit michi i filium: videlꝫ per gratiā adoptionis. Nam ipſe Salomon in principio regni ſui fuit valde deo acceptus: intantum q̄ Nathan propheta vocauit eum amabilem dño vt habetur. ij. Regum. xij.

¶ Ad propoſitum per Salomonem qui interpretatur pacificus ſignificatur xp̄s qui factus eſt ſm carnem ex ſemine Dauid. Hic igitur Salomon totus pacificus edificauit domum deo patri: non quidem de lapidib⁹ et lignis mortuis ſed de hoībus ſctis. Et de hoc ſcribitur Prouer. ix. Sapientia. i. xp̄s edificauit ſibi domū id eſt eccleſiā: excidit colūnas ſeptem. i. poſuit ī ea doctores et p̄dicatores ſeptiformi gratia ſpūſſācti retōdatos: quos quaſi colūnas ad portandum eccleſie fabricā xp̄s excidit ꝛ in ea poſuit ab amore mūdi eos ſeparans. De quib⁹ pſalmiſta in perſona dñi. Ego confirmaui colūnas eius: ſcilꝫ eccleſie. Fundamēta huius dom⁹ fuerunt prophete: de quib⁹ Eſa. liiij. Fundabo te in ſaphiris. Colūne apl̄i: de quibus Pſal. ſupra īmediate. Murus ꝛ antemurale dñs Jeſus: ſm illud Eſaie. xxvi. Urbs fortitudinis noſtre ſyon ſaluator ponetur in ea murus et antemurale. Muralij ſunt prelati. Cuſtodes murorꝫ ſunt angeli: ſm illud Eſa. lxij. Sup muros tuos Hierl̄m conſtitui cuſtodes tota die ꝛ tota nocte in ppetuū non tacebunt. Item de iſta domo figuratiue ſcribit Cāti. iij. Ferculū fecit ſibi rex ſalomon

de lignis libani: colūnas eius fecit argēteas: reclinatorium aureū: aſcēſum purpureū: media in actō caſu p̄t̄is nūeri .i. eādem viā: charitate conſtrauit .i. parauit: qꝛ quicq̄d fecit xp̄s a natiuitate vſqꝫ ad paſſiōem ex abūdanti charitate ⁊ dilectione fecit. Ferculum aūt qđ dr̄ de fero fers ſignificat vehiculū: vtpote lecticā currū ſiue thronū i quo rex quieſcit ⁊ iudicat. Ecce q̄ mirabilē domū edificauit xp̄s deo patri: quā etiā nullus p̄ter eum edificare poterat. Conſequēter deus pater promittit filio ſuo ieſu xp̄o ſtabilire regnū ipſi⁹ vſqꝫ in ſempiternū: ſm etiā q̄ p̄dixit Gabriel ad virginē Mariam loquēs. Regnabit (inq̄t) fili⁹ tu⁹ in domo iacob .i. electoꝝ. et regni ei⁹ nō erit finis qꝛ vſqꝫ ad cōſūmationē ſeculi erūt ſemp aliqui iuſti: vtpote aliqui boni p̄lati: aliqui boni religioſi ⁊ hmōi. Quō aūt xp̄i regnū ꝯtinuet patere pōt Nā mortuo papa ſuccedit alius eiuſdeꝫ auctoritatis ⁊ dignitatis. Et ſilr mortuo vno ep̄o: abbate: aut curato ſuccedit ali⁹: quinimo p̄ vno mortuo volūt aliqn̄ ſuccedere duo vel tres: et male. Qđ aūt ſubditur Ero illi i patrē ⁊ ip̄e. ⁊c. manifeſte intelligitur de xp̄o ſm glo. ordi. qui fuit fili⁹ dei patris naturalis ex parte diuinitatis: ſed adoptiu⁹ ex parte hūanitatis. ¶ Aliter ⁊ magis ad p̄poſitum per domum quam iuſſit ſibi edificari dn̄s deus ſignificatur xp̄i humanitas. Nam antea domū viſibilem ⁊ hui⁹ creationis non habebat. Itaqꝫ poſtq̄ cetis creaturis p̄uidit de habitaculis et manſionib⁹: vtpote edificādo celū angelis: terrā hoīb⁹: maria ⁊ flumina piſcibus: foueas vulpibus: ſyluas apris ⁊ ceruis ⁊ hmōi. Conſequēter domum lutoſam hr̄e voluit quādo ſcꝫ incarnari decreuit. De qua etiam domo pōt intelligi illud qđ dictū eſt Prouer. ix. Sapiētia .i. dei fili⁹ edificauit ſibi domū qua cōſtructa: poſt hec i terris viſus eſt: et cū hoībus cōuerſatus eſt: vt habetur Baruch. iij.

¶ Scd̄o infra hūc librū inuenimus vnā prophetiā: de qua habetur Eſaie. xl. Ubi p̄pheta Eſaias loquēs de dn̄i aduētu dicebat. Ego vox clamātis in deſerto. tāq̄ ſi aperte diceret. Ego ſum ille humilis p̄pheta qui annūcio ⁊ predico vobis aduentum filij dei in carnem qui cū venerit clamabit in deſerto huius mundi predicando et euāgelizando regnū dei per vniuerſam iudeam ⁊ galileam. Et ideo vos iudei parate viaꝫ dn̄i .i. p̄parate corda veſtra ad fidem eius ſuſcipiendā. Rectas facite ſemitas dei noſtri .i. cuſtodite diligenter

mandata eius: vt ſicut ad vos venturus eſt viſibiliter per aſſũptam hũanitatem: ita veniat ſpũaliter per gratiã. Modus aũt parandi ſemitas dñi oſtẽditur cũ ſubditur Ois vallis id eſt oĩs iudeus vel gentilis humilis et ſimplex: exaltabitur fide et opere: et oĩs mons et collis .i. elatus ⁊ ſuꝑbus iudeus aut gentilis: humiliabitur ſup. in aduentu filij dei in deſertum huius mũdi. Nam ipſe xp̃s in ſuo aduentu elegit humiles ex iudeis ⁊ exaltauit eos ſupra eccleſiam ſuã: quoſdam faciẽdo apoſtolos: quoſdam euãgeliſtas: quoſdam diſcipulos ⁊ huiuſmodi. Reiecit autem ſuperbos pontifices et phariſeos. Et hoc eſt quod dicitur Luce .i. Depoſuit potentes de ſede ⁊ exaltauit hũiles. ¶ Aliter poſſunt iſta vͣba ad litteram legi de Johanne baptiſta: de quo cũ interrogarẽt iudei dicẽtes. Tu qs es? Jo. i. Reſpõdit dicẽs. Ego vox clamantis in deſerto: parate viã dñi ſicut dicit Eſaias ꝓpheta F ¶ Ubi notãdum ſm dñm Cardi. ſuper Eſaiam ꝙ rationabiliter Johãnes vocat ſe vocem: et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpter nature fragilitatẽ. Uox enĩ cito tranſit nec vltra reuertitur: ſic ⁊ vita hominis Job. vij. Memento mei deus qꝛ vẽtus eſt vita mea. Et Eſa. xxxviij. Preciſa eſt velut a texente vita mea. q. d. Sub tãta celeritate preciſa eſt vita mea ſub quãta texẽtium inſtrumẽtum quod percurrit ex tranſuerſo per latitudinem panni vel tele. Seqtur. Dum adhuc ordirer ſuccidit me. i. dum in iuuẽtutem poſitus adhuc diu cogitarem viuere: ⁊ ordirer vitam meam longam: ſuccidit me dñs. ¶ Scdõ Johãnes dicitur vox ꝓpter humilitatem Nam fuit adeo humilis ꝙ cũ credi poſſet deus ſi vellet: noluit tamen. Sed iudeis querẽtibus ſi nam ipſe eſſet xp̃s. reſpondit dicens. Non ſum. Similiter ex tali humilitate negaũt ſe eſſe Heliam aut ꝓphetam vt habetur Johĩs. i. Nos aũt ꝓpter modicam: imo propter nichilum quod peius eſt qꝛ qñqꝫ ꝓpter falſum florẽ ſuperbimus. Ecce ꝗ̃tum diſtamus a Johannis humilitate. ¶ Tertio Johãnes dicit̃ vox ꝓpter officij dignitatẽ. Per vocem enim manifeſtamꝰ verbum mentis. Sic et Johãnes xp̃m manifeſtauit qui eſt verbum pr̃is cũ dicit Ecce agnus dei. Dicit ergo Johannes de ſeipſo. Ego vox ſum ſup. non cuiuſcunqꝫ ſed xp̃i magr̃i mei et domini: clamãtis in deſerto. i. in hoc mundo.

G ¶ In quo ipſe xp̃s tripliciter de cauſa clamauit. Primo ex innata infirmitate vocẽ dolẽtis emittẽs: ſicut ⁊ ceťi hoĩes

Sapiētie.vij. Primā vocem ſilem oib⁹ emiſi plorās. Scḋo ex volūtaria pietate. Joh.vij. In nouiſſimo magne feſtiuitatis die ſtabat Jeſus et clamabat di. Si q̄s ſitit veniat.ꝛc. Tertio clamauit ex illata ſibi paſſione Lu.xxiij. Clamās voce magna expirauit. Ecce quō xp̄s clamauit pſonaliter Mſic aūt adhuc clamare non ceſſat vcꝫ per predicationes: per inſpirationes: per flagellatiōes per beneficioꝝ largitiones: et hoc in deſerto.i.in corde humano. Clamat ḡ vt ei viā paremus p cordis cōtritionē ꝛc. ¶ Scḋo dict⁹ liber ſcript⁹ eſt foris q̄tū ad nouum teſtamētum in quo inuenim⁹ ſcriptū Math.xxvi. Mar.xiiij.et Lu.xxij. ꝙ Cayphas princeps ſacerdotum interrogauit xp̄m q̄uis i dolo dicēs. Tu es xp̄s filius dei benedicti. Ad quem Jeſus gratioſe ait. Ego ſum. Mathe⁹ aūt dicit Tu dixiſti. qḋ idem eſt. Jeſus ergo q̄uis ſciret per ſuā reſponſionem ſe non liberādū nichilominꝰ ita palā reſpōdit: vt tā Cayphas ꝙ ceteri iudei ſint inexcuſabiles. Propterea dicebat ipe ſaluator Joh.xv. Si nō veniſſem et locutus eis fuiſſem peccatū non haberēt: nunc aūt excuſationem non habēt de pctō ſuo qꝛ cognouerūt me.i.cognoſcere potuerūt per ꝓpriā cōfeſſionem cum eis manifeſte dixi in pleno conſiſtorio cōgregatis. Ego ſum. Sꝫ ipi maledicti in dei cōuerterūt ei⁹ verā cōfeſſionem i opprobriū ꝛ cōtumeliā dicētes. Blaſphemauit. quid adhuc egem⁹ teſtib⁹ꝫ Eſt aūt hic notādū ꝙ cū xp̄s ſimplici ſermone a pōtificib⁹ īterrogat tacet: ſed cū adiurat veritatē fatetur p hoc inſinuās ꝙ defe rēdū eſt diuino noi et honori ꝺ ¶ Modus aūt quo hec incarnatio facta ē patere pōt in reb⁹ naturalib⁹: et preſertim in delphino: de q̇ refert phūs xij.aialiū ꝙ delphinus eſt piſcis marin⁹ ad inſtar porci diſpoſit⁹: qui voces hoīꝫ ſeq̇tur et i armonia delectat. Vn̄ ad vocē ſimphonie cōgregantur delphini in mari. Habet etiā quādā amicitiā ad hoies: nec eos timet: imo ſepe eis obuiat et circa nauim natat. Unde refert Albert⁹.xxij.de aialib⁹ de quodā puero q̇ ſepe ibat ad littus maris: et dum comederet panē venit delphin⁹: cui puer quadā ſimplicitate duct⁹ pie cit micas panis: quē delphin⁹ cepit adeo diligere ꝙ aſcēdendo ꝛ deſcēdēdo per littus maris eū ſeq̄batur. Aliqn̄ aūt parabat illi dorſum. Puer aūt ſup ipm aſcēdebat ꝛ ſic deferebatur ſup mare: et tādē ad littus reportabat Finaliter aūt capt⁹ eſt inuētus ludēs cū puero. Ecce q̄tum diligit hoiem. ¶ Ad ꝓpoſitum xp̄s fuit tāꝙ

Delphinus latitans in aquis maris huius mortalis vite. Hic aũt delphin⁹ voces hoĩm eſt ſecutus qñquidem ad inſtã tias ꝛ preces ſctõꝝ patrũ venit ad littus mũdi hui⁹: ſm illud ps. Propter miſeriam inopũ et gemitũ pauperũ nunc exur gam dicit dñs. Item Exo.iij. Uidi (inquit dñs Moyſi) affli ctionem populi mei qui eſt in egypto: et clamorem eı⁹ audi ui ꝛ deſcendi vt liberem eum. Item habet iſte delphin⁹ ami citiam ad hoĩes: intãtũ vt pro eis mori voluerit: deſideratq́ cuꝫ eis per gratiã habitare in pñti vt ꝛ ipſi cũ eo valeãt ha- bitare in futuro per gloriam. Unde ipſe dicit Prouer.viij. Delitie mee eſſe cũ filijs hoĩm ¶ Moraliter per delphinum ſignificãtur boni ꝛ deuoti ho mines q̃ voces predicatoꝝ ſe- quũtur: et ĩ dulcedine diuini ꝟbi delectãtur: q2 vt habetur Joh.viij. Qui ex deo eſt ꝟba dei audit. Añ deuot⁹ catholi cus affect⁹ ad ꝟbũ dei audien dũ ðt illð ps. Quãdulcia fau cibus meis eloq̃a tua ſup mel ori meo. Tales etiã delphini diligũt hoĩes.i. primos ſuos ſincero amore: ſm q hortatur eos Petrus dicẽs. Oẽs vna- nimes fraternitatis amatores Inſuper natant circa nauẽ pe nitentie que eſt ſecũda tabula poſt naufragiũ: vt habetur de peni.diſt.i.§.ij.

TErtius liber ðꝛ ſanctifi- catiõis ſacramẽtalis: de quo ſubinfertur in theumate q ſignatus eſt ſigillis ſeptem I ¶ Unde ſub ſeptimo ſigil lo inuenitur aliud ſecretũ qð eſt tale. Sacreunctionis extre me ſacramẽtũ non ſolũ auget gr̃aꝫ: verũetiã diſponit digne ſuſcipiẽtẽ ad gloriã eternã im mediate ꝛ de per ſe percipien dam. Iſtð ſecretũ ponit btũs Thomas.iiij.ſen.di.xxiij.q.i. arti.i.q.i.in ſolutiõe ad ſcðm. Quod quidem ſecretum ape- ritur duplici claue.

¶ Primo claue figuratiue ſi ue parabolice declarationis. Legitur eñ Math.xxv. q xp̃s ppoſuit ſuis diſcipulis para- bolam de decẽ virginib⁹: qua rum quinq́ erãt fatue ꝛ quinq́ prudẽtes quaꝝ vtreq́ habebãt lãpades in manib⁹ ſuis. Pru dentes aũt bona hora repleue rũt lampades ſuas oleo: fatue ꝟo hoc neglexerũt facere. Me dia igiẗ nocte clamor fact⁹ eſt ꝛ dictũ eſt illis oĩb⁹ vt venirẽt obuiã ſpõſo ſuo: quã vocẽ au- diẽtes ſapiẽtes virgines mox ſurrexerũt ꝛ illi obuiam vene runt: quas cũ vidiſſet habẽtes lampades ardẽtes in manib⁹ ſtatim introduxit eas ad nu- ptias quas faciebat in domo ſua: qb⁹ ingreſſis ſtatim clau- ſa eſt ianua. Demũ venerũt fa tue ꝟgĩes nõ hñtes oleũ in lã padib⁹ ſuis: quib⁹ nõ eſt apta

ianua ſed dictū ⁊ ad eas. Ne-
ſcio vos ¶ Ad ꝓpoſitum per
iſtas .x. ỽgines xp̄ianoꝝ mul
titudo deſignat quoꝝ aliqui
ſūt pctōres ⁊ tales vocat ſacra
ſcriptura fatuos: ⁊ hi multi
ſūt. Vñ Eccle. i. Stultoꝝ infi
nitus eſt numerus. Vñ. ij. Re.
xiij. Dixit thamar fratri ſuo
amon volēti eam opprimere.
Noli facere hanc ſtulticiā fra
ter mi. Pctm̄ em̄ mortale in-
fatuat hoiem ſicut patuit de
ſalomone. iij. Re. xj. O miſeri
pctōres quid diceretis ſi eſſet
hic aliquis tortor habens hu
meros funib⁹ oneratos tene-
retqꝫ in manu dextra aliquā
pulchrā filiā ⁊ clamaret di-
cēs. Qui voluerit cū hac pu-
ella dormire dormiat: ſed q̄-
cūqꝫ fuerit talis poſtq̄ cū ea
dormierit ſtatim ſuſpendam
eū cū iſtis funib⁹ in illa arbo-
re: hoc caſu poſito: nōne illū
reputaretis valde fatuū qui
eligeret cū ea dormire. Certe
credo q̄ ſic. Heu nūqd ꝓmitti
tur mors etiā eterna pctōrib⁹
ſm illud Eze. xviij. Aia q̄ pec-
cauerit ipa moriet̄. tortor au
tē vcꝫ diabol⁹. Jā paratus eſt
cū ſuis funib⁹ ligare ⁊ ſuſpen
dere aiam peccatricē in furca
inferni: ſm illd̄ Pſal. Funes
pctōrum circūplexi ſunt me.
Et nota pctōꝝ .i. demonū q̄
anthonomatice pctōres dicū
tur. Alii aūt xp̄iani ſūt iuſti ⁊
deuoti vt pote deū timentes
in mandatis ei⁹ ambulantes
de futuro ꝓuidentes ⁊ huius
mōi. Et tales vocat ſacra ſcri
ptura prudētes ſm illd̄ Pro
uer. xiiij. In corde prudentis
requieſcit ſapientia. Vñ aplſ
Petrus nos admonet eſſe ta
les dicēs. Eſtote prudētes et
vigilate in oronibus. Quid
eſt ergo q̄ fatue ỽgines non
ſūpſerūt oleū ſecū. Niſi q̄ fa-
tui pctōres nō prouident ſibi
ſtatuto tempore de remediis
ad ſalutē ⁊ preſertim de ſacra
vnctione: quā vel nō ſuſcipiūt
vel ſine deuotione ⁊ reueren-
tia atqꝫ pctōrum ſuoꝝ dolore
eā ſuſcipiūt: que tantū illis ꝓ
deſt q̄tum aſino ſi ea inunge-
ret. Ut em̄ dicit Augu. in ſer-
mone de innocentibus. Hac
aiaduerſione pcutit̄ pctōr vt
moriens obliuiſcatur ſui: qui
dum viueret oblitus eſt dei.
Prudētes aūt virgines que
acceperunt oleū in vaſis ſuis
debito tēpore: ſcꝫ anteq̄ veni
ret ſponſus: deſignant illos
fideles xp̄icolas nō q̄ expectāt
extremā neceſſitatē: ſed eā pre
ueniētes petūt inungi: ⁊ tales
quādo vocātur a ſponſo per
mortem intrant cū eo ad nup
tias celeſtes.

¶ Scdo iſtud ſecretū apitur
claue auctoritatiue ꝓbatiōis
Nā Pſal. loquēs de iuſto ſu
ſcipiēte hoc ſacramentū dr̄ ſic
Pſal. xliiij. Dilexiſti iuſticiā
te ipm̄ ſupple puniēdo ne de⁹

te puniret: ⁊ odiſti iniquitatem de male actis cōterendo Propterea vnxit te de⁹ deus tu⁹ oleo letitie.i.ſacra vnctione q̄ diſponit ad leticiā ꝑpetuā: ⁊ hoc pre cōſortib⁹ tuis. q.d. multi inungūtur in fine dierū ſed nō omēs ꝑueniunt ad illā celeſtē leticiā eo ꝙ nō inūgūtur fideliter ⁊ deuote. Pro maiori aūt hui⁹ declaratione hic inſeruntur tres veritates.

K ¶ Prīa igitur veritas. Et ſi ipā ſacra vnctio extrema ad celeſtē gloriā immediate diſponat digne ſuſcipiētē vt dictū ē. Nō tamē ſemp eū introducit cū effectu ad illā. Patz ſic qꝛ ſolius ſacramēti baptiſmi: eſt vniuerſaliter immediate introducere in celeſte regnū: per qđ remittitur culpa ⁊ omnis reat⁹: refert ergo dicere hoc ſacramētū extreme vnctiōis immediate diſponere q̄tū eſt ex ſe ad gloriā: ⁊ de facto introducere qꝛ ſuſcipiens nō eſt ſemper ad gloriā illam īmediate ꝑcipiēdā diſpoſit⁹.

L ¶ Scđa veritas. Multi hoc ſacramētū ꝑcipiūt qui ad purgatoriū deſcēdūt. Patet ſic: qꝛ multi tales in preſenti min⁹ plene ſatiſfecerūt de cōfeſſis delictis: cū igit̄ diuina iuſtitia nichil relinquat impunitum ſequitur intentum.

M ¶ Tertia veritas. Quāuis regulariter ipā vnctio ex ſe equalit̄ diſponat quēlibet deuote eā ſuſcipiētē ad celeſtē gloriā. Hoc tñ ſcđm pl⁹ ⁊ min⁹ iuxta ſubiecti diſpoſitionē. Pma ps patet ſic. qꝛ ſicut baptiſmus q̄tū eſt ex ſe equalem gratiā cōfert regularit̄ omnibus puulis q̄ baptizant̄. Ita ꝓbabilit̄ dicendū eſt de hoc ſacramēto. ſecūda ps patet: qꝛ qui cū maiori deuotione ⁊ ex maiori charitate eam ſuſcipit magis meretur de premio: et qui cū minori min⁹: igitur ⁊c. Deuote igit̄ ⁊ reuerenter adultus omīs eā ſuſcipiat vt ad celeſte regnū feliciter ꝑueniat Quod nobis cōcedat qui. ⁊c.

Sermo .xlj.

Vidi librum ſcriptū int⁹ ⁊ foris ſignatū ſigillis ſepte Apo.v. Notādum ꝙ beatus Johānes vidit triplicem librum: videlicet.

Generatiōis humanalis.
Incarnatiōis diuinalis.
Sanctificatiōis ſacramētalis

A ¶ De prīo libro ſcribitur Math.j. Liber gñationis ieſu xp̄i filii ⁊c. In cui⁹ q̄dē libri.c xlj. legit̄. ꝙ Jacob genuit Joſeph virū marie. Pro quo notādū ꝙ Joſeph interp̄tat̄ augmētū. Hec aūt interp̄tatio cōuenit tribus gñibus ꝑſonaꝝ.

Jheſu xp̄o.
vc3. Viro iuſto.
Virgini marie.

B ¶ Primo igitur xps merito pot dici Joſeph.i.augmētum Ipe eni in ſuo bndicto aduētu i mūdū mirabilit augmētauit naturā hūanā i gla ⁊ honore in merito ⁊ virtute: ſm illud Pſal. Auxit pplm ſuū vehementer ⁊ firmauit eū ſup inimicos ei⁹: vez demones. Nā adeo naturā hūanā augmentauit in gla ⁊ honore p hoc q eā aſſūpſit ⁊ redemit: q etiā ſpi ſācti āgeli reputāt nos ſibi quodāmodo pares. In cuius rei ſignū legit Apo.xxij.q cū Johā.voluiſſet adorare āgelū q ſibi dei myſteria reuelauerat phibuit dicēs. Vidē ne feceris:cōſeruus em̄ tu⁹ ⁊ fratrū tuoꝝ ſum. Iſtud aūt augmētū bonoꝝ ſpūaliū pfiguratū fuit in Joſeph q fact⁹ dn̄s domus pharaonis:p ſuā prudentiā ⁊ ſapiētiā mirū in modū domū illā auxit ⁊ ampliauit:vt legit Gene.xlj. Nam vt ibidē dr tantā abundātiā tritici cōgregauit in ſingulis vrbibus egypti vt arene maris coequaret ⁊ copia mēſurā excederet. ¶ Ad ppoſitum Joſeph q vno modo ſaluator interpretat ſaluatorē ieſū xpm deſignat q in ſua incarnatiōe factus eſt magiſter ⁊ dn̄s hui⁹ mūdi ſm illud quod dicebat Math.xxviij. Data eſt michi ōis poteſtas in celo ⁊ in terra Hic igit ioſeph plurimū auxit domum hāc theſauro ſue paſſionis tritico ſui corporis ⁊ vino ſui ſāguinis in ſacramēto altaris. Vn̄ ⁊ dicebat Paulꝰ.j.Cor.iij. Ego plātaui apollo rigauit de⁹ aūt incrementū dedit. Itē.ij.Cor.ix. Multiplicabit ſemē vrm ⁊ augebit incrementa frugū iuſtitie vre. In qbus verbis vult dicere Paul⁹ q ſi fuerim⁹ miſericordes ad paupes. Ipe dn̄s retribuet nobis abūdanter augendo fruges iuſtitie noſtre id eſt bona nra tēporalia cum qbus fecim⁹ iuſticiā qn̄ dedimus paupi propter deū.

C ¶ Scdo dicta interptatio cōuenit viro iuſto q debet eſſe in cōtinuo augmento. Omnia em̄ que ſunt naturaliter diligūt creſcere ſicut patet de arboribus: herbis ⁊ aīalibus. hec em̄ ab ortu ſuo creſcere nō ceſſant quouſqꝫ pueniāt ad debitū cōplemētū. Sic ⁊ iuſti nū q debēt ceſſare ab augmento boni pfectus ⁊ cōtinuatione bonoꝝ operū atqꝫ virtutum quouſqꝫ ad cōplemētū glie paradiſi in morte valeāt puenire:queadmod videm⁹ q riu⁹ nō ceſſat creſcere ex quo a fonte prio exit quouſqꝫ ptingat ad magni fluminis qtitatem Sed hoc intereſt inter augmētū naturale ⁊ morale. Omniū em̄ rerū naturaliū phioꝝ eſt certus terminus augmēti ⁊ decrementi:ſed in augmēto moralis virtutis: qto plus

quis creſcit tãto plus creſce-
re aptus eſt: eo ꝙ talis proceſ
ſus ⁊ augmẽtatio tẽdit verſꝰ
infinitũ: vȝ deũ: cui nũꝗ̃ ho
mo ꝗ̃tũcũqꝫ ſanctus equipa-
rari poteſt.

D ¶ Pro quo notandũ ꝙ
ſicut ad augmentũ plãtarũ ⁊
arborũ tria requiruntur: vȝ
ꝓfunda radicatio: frequẽs ir
rigatio: temperata calefactio
Ita ⁊ in profectu ſeu augmen
to ſpũali ſuo modo iſta cõcur
rere debẽt. Pᷓmo igitᷣ in ſpũa
li profectu ſeu augmẽto reqri
tur profũda radicatio q̃ fit ꝑ
hũilitatẽ. Nã ſicut arbor ꝗ̃to
profũdiꝰ radicatᷣ ⁊ figitur: tã
to altiꝰ creſcit ⁊ extollitᷣ: ſicut
patet de quercu ⁊ nuce ⁊ aliis
magnis arboribus q̃ profun-
diſſimas habẽt radices ⁊ ideo
vſqꝫ ad maximã altitudinem
creſcere dinoſcũtur. Ita ⁊ hõ
ſpũalis ⁊ virtuoſus ꝗ̃to plꝰ
deſcẽdit ꝑ hũilitatẽ ⁊ ſui ab-
iectionẽ. tãto plꝰ creſcit in cõ
ſpectu dñi per grãm ⁊ charita
tẽ: ſcđm illud euãgelicũ verbũ
Omnis q̃ ſe hũiliat exaltabitᷣ
Luce.xiiij. ⁊ eiuſdem .xviij Et
Eſa.xxxvij. Mittet radices ſu
as deorſũ ⁊ faciet fructũ ſur-
ſum. Itẽ Prouer.xv. Gloriã
precedet hũilitas. Et de hoc
figurã habemus de filiis iſra
el Exod.i. vbi dicitur ꝙ ꝗ̃to
plus opprimebantᷣ: ab egyp
tiis tanto plus multiplica-
bantur ⁊ creſcebant. Secũdo
in ſpirituali ꝓfectu ⁊ augmẽ
to requiritur: frequẽs irriga
tio. Sicut enim herbe ⁊ arbo
res iuxta fontes ⁊ flumĩa me
lius creſcũt: ſicut patet in pla
tano qui iuxta aquas ⁊ non
alibi põt creſcere ⁊ hoc proptᷣ
humoris abundantiam que
tranſit in ſubſtãtie ipſius nu-
trimentum. Sic ⁊ illi qui ſũt
plantati iuxta fluenta gratia-
rum facilius ⁊ abundantius
creſcunt in virtutibus ⁊ meri
tis. Ut enim dicunt communi-
ter doctores theologi gratia
⁊ charitas non ſolum dant
formam actui humano facien
do ipſum meritoriũ: qui ali-
as meritorius non eſſet: ſed
etiam ipſum parcialiter effi-
ciunt. Unde exiſtens in gra-
tia ceteris paribus perducit
perfectiorẽ ⁊ intentiorẽ actũ
virtuoſum ꝗ̃ nõ habens gra-
tiam. Iſtud tamen incremẽtũ
⁊ augmentũ principalitᷣ effi-
cit deus ſcđm illud .i. Cor.iij.
Ego inquit Paulus planta-
ui appollo rigauit: deus autẽ
incremẽtũ dedit. Per oppoſi
tũ aũt illi creſcere nõ poſſunt
in morũ qui nõ irrigantᷣ aq̃
gratiarũ. In cuiꝰ figura xp̃s
Math.xiij. dicit ꝙ ſemen qđ
cecidit ſupra petram natum
aruit: qꝛ nõ habuit humorẽ.

D ¶ Tertio in ſpiritua-
li profectu ⁊ augmento requi
ritur tẽperata calefactio. Ca
lor enim naturalis ſi fuerit

temperatus eſt cauſa augmēti Et ideo illi q̄ iraſcūtur ſub cōſtellatione martis q̄ eſt planeta calidus multum creſcunt. Sic et homo q̄tomagis feruet per charitatem interi⁹ tanto plus creſcit in cōſpectu dn̄i Et hoc eſt ad qđ hortatur nos ap̄ls Ephe.iiij. dicēs. Veritatem faciētes i charitate creſcamus. Per oppoſitum aūt illi qui ſunt frigidi per defectum charitatis non pn̄t creſcere in bono v̄tutis. Sicut ad ſenſum videmus ꝙ in loco ⁊ regione nimiū frigida non pn̄t gn̄ari neq̧ creſcere plante ſicut in ſeptētrione. Habeam⁹ igit calorem charitatis ſi creſcere velimus i via iuſticie ⁊ virtutis.

E ¶ Tertio dicta interp̄tatio nois Joſeph cōpetit virgini glorioſe. Ipſa ſiqdem augmētum cepit et creuit de imo hūilitatis ad culmē inſignis dignitatis dū facta eſt mater dei oīpotētis. Unde in figura hui⁹ legitur Heſter.x.ꝙ fons paruus creuit i fluuiū magnū et in lucem ſolē q̧ cōuerſus eſt et i aquas plurimas redūdauit. Fōs fuit virgo maria que irrigat vniuerſam ecclia ſuis meritis ⁊ exēplis. Creuit aūt in fluuiū magnū quādo concepit dei filiū. Demum cōuerſa eſt in lucē ⁊ ſolē ſplēdidiſſimū in ſua aſſūptione in celū. Hic vero i aquas plurimas redūdat dum ſuis meritis quoſq̧ mortales iuuat: adeo vt non ſit q̄ ſe abſcōdat a calore eius. Ut igit impetret nobis augmētum gratie ⁊ virtutis eam ſalutemus dicentes Aue.

Secūdus liber dicitur incarnationis diuinalis. de quo ſubdit i themate ꝙſcriptus eſt intus et foris. Intus quidem q̄tum ad vetus teſtamētum in quo inuenim⁹ duo magna teſtionia de hac mirifica incarnatione.

F ¶ Primo quidem vnā figuram: de qua habet. iiij. Regū. xviij. et. ij. Paralip. xxxij. Item Eſaie. xxxvi. In quibus paſſib⁹ legitur ꝙ Sēnacherib rex Aſſyriorꝝ venit cū maximo exercitu ꝯtra ciuitatē hierl̄m et obſedit eā. Ob hanc igitur cauſam habitatores Hierl̄m erāt i maximis anguſtijs ⁊ doloribus cum ſuo rege Ezechia Uidens igitur ipſe Ezechias humanū auxiliū ſibi deficere ad reſiſtēdum tanto exercitui recurrit ad diuinū. Unde miſit nūcios ad Eſaiam ꝓphetā vt deprecaretur dn̄m pro liberatione populi ſui. Quod cū feciſſet remiſit dictos nūcios ad regē qui conſolarentur eū ſuper futura victoria quā habiturus erat de exercitu Sennacherib: ſicut rei poſtmodū probauit euentus. Deſcendit eī angelus dn̄i nocte qui percuſſit in caſtris aſſyriorꝝ centū octogintaquinq̧ milia virorꝝ

bellatorum. Cumque mane hoc cō ſpexiſſet Sēnacherib cū paucis qui ſupfuerant cōfuſibilit' rediit ad ppria: quē nō multo poſt occiderūt pprii eius filii gladio. Iudei aūt vidētes magnalia dei ſup ſe de hoc egerūt grās oīpotēti deo gaudentes diebus multis. Et acceperūt ſpolia aſſyriorū: ex quibus ditati ſunt plurimum.

¶ Ad ppoſitū p Sennacherib: qui interpretatur tollens deſerta ſignificatur diabolus q ſecū fert in infernū miſeras aīas a dño ppter ſua peccata derelictas. Hic aūt Sēnacherib añ chriſti aduentū captiuū tenebat mundū in tantū q quāprimū videbat aliquē inde p mortem egredientē mox eū captiuū tenebat et in carcerē inferni recludebat. Quod attendentes ſcti patres omni cū inſtātia deprecati ſunt dñm p victoria: et vt eos liberaret de tāto tyrāno. Exaudiuit ergo eos dñs: et miſit angelum ſuū .i. filiū: q eſt magni cōſilii angelus: q eos liberaret. Miſſus eſt aūt a pre in mūdo iſte angelus noctis ſilentio ſm illud Sapientie .xviii. Cū quietū ſilentium continerent omnia: et nox in ſuo curſu mediū iter haberet oīpotēs ſermo tuus dñe exiliens de celo a regalib⁹ ſedibus venit. Deſcendens itaque in hunc mundum hic noſter angelus ſtatim exterminare cepit exercitum: et omnem militiā Sennacherib dicēs illud Io .xii. Nūc princeps mūdi huius eiicietur foras. Ubi p militiam et exercitū Sennacherib vniuerſitas ſignificatur pctōrum: quē quidē exercitū deſtruxit xpūs quando predicauit penitentiā in remiſſionē pctōrū. Ipſum vero Sennacherib .i. diabolū cōfuſibiliter coegit redire ad propriū ſolum: hoc eſt in infernū ibi perpetuo cruciandū. Ecce q potēs fuit iſte angelus chriſtus in ſuo aduētu: et q vtilis fuit mundo hec benedicta incarnatio. Nō ſimus igitur ſimiles regi ezechie: q velut ingratus de tanto beneficio gratias nō reddidit oīpotēti deo ne nos apprehēdat diuina vltio cū ipſo q ob demeritū ſue ingratitudinis ſatis grauiter egrotare cepit: ſicut patz. iiii. Reg. xx. et Eſaie xxxviii.

Aliter iſta poſſumus pro parte exponere de ſcđo dñi aduētu. Per angelum igitur exterminatorem exercitus Sennacherib crudeliſſimi tyranni ſignificatur xp̄s: qui eſt magni conſilii angelus: vt habetur Eſa. ix. qui in hora iudicii: quē ſcđm aliquos fiet hora noctis ſcđm illud Math. xxv. Media nocte clamor factus eſt. Ecce ſponſus venit exite obuiā ei vos ſupple vniuerſe creature. Deſcendet de celo ad iudican

dū et exterminandū miſeros pctōres. T. ſic eñi pcutiet diabolū et oēs malos virga oris ſui: qñ dicet. Ite maledicti in ignē eternū. Math. xxv.

C ¶ Secūdo infra dictū librū inuenimus vnā pphetiam: de qua ſcribitur Hiere. j. Factum eſt verbum dñi ad me dicens. Priuſq̄ te formarē in vtero. ⁊c. Ubi notandū q̄ iſte textus ad literā intelligitur de ipſo Hieremia: qui tante ſanctitatis extitit: vt etiā in vtero matris ſanctificatus fuerit. Quidā vero doctores dicūt hanc pphetiam debere intelligi de btō Joh. Baptiſta: q̄ ab originali fuit in vtero ſanctificat⁹. ſcd̄m illud Luc. i. Replebitur ſpūſancto adhuc ex vtero matris ſue: qui etiā fuit ppheta ſ3 q̄ ibidē legitur. Et tu puer ppheta altiſſimi vocaberis: ⁊ nō ſolū ppheta ſed et pluſq̄ ppheta extitit ſm q̄ dñs de eo ait. Hic eſt ppheta et pluſq̄ propheta. Mat. xj. Myſtice autē exponitur iſte textus de xp̄o. Un̄ Hiero. et recitat̄ i gl. ord. vbi di. ſic. Quidā hūc locū ſup ſaluatorē itelligūt q̄ ꝓprie ppheta gentiū fuit ⁊ per apl̄os oēs natiōes vocauit. Dicit ergo de⁹ pr̄ de eo. Priuſq̄ te formarē: ſm hūanitatē i vtero v̄ginis noui te ſm deitatē: ſm q̄ ſp̄ i me eo: ⁊ añq̄ exires de vulua v̄gis gl'oſe ſanctificaui te: nō q̄d ē ſic q̄ antea pctm̄ habuerit: ſ3 in hoc dicit̄ ſcrificatus q2 caro illa de qua corp⁹ hūanū cōtraxit a b originali pctō mūda fuit. Et ppphetā in gētib⁹ dedi te. Un̄ ab die. i. Legatū miſit dñs ad gētes S3 quō iſtud pōt ſtare maxime cū ip̄e dixerit Math. xv. Nō ſū miſſ⁹ niſi ad oues: q̄ p. do. iſ. Rñſio. Fuit ppheta iudeorū: q̄tū ad doctrine admīniſtrationē: ſed gentiū q̄tū ad cōuerſionē ⁊ vtilitatē. Uel q2 per apl̄os gētes vocauit: ideo d̄r ppheta eorū. Ita expo. D. Hugo Card. Hic ergo tria dicuntur de chriſto.

H ¶ Primū eſt q̄ fuit a deo pr̄e prius not⁹ q̄ in mr̄is vtero natus. Jō dicit. Priuſq̄ te formarē in vtero noui te: ſc3 ꝑ p̄deſtinationē. Sc̄d3 eñi Doc. San. iij. p. q. xxiiij. ar. ij. q̄uis p̄deſtinatio nō cōpetat xp̄o ex pte diuinitatis q̄ ab eterno fuit et ita p̄deſtinatiōis nomē ſibi repugnet: q̄ quādā añceſſionē iportat: nihilomin⁹ ſcd̄m humanitatē v̄aciter d̄r p̄deſtiāt⁹ Un̄ d̄ eo loquēs Apo Ro. j. dicit q̄ p̄deſtiāt⁹ eſt filius dei in v̄tute. Itē Aug. i lib. d̄ p̄deſtinatiōe ſctōrū di. ſic. Ipm dñm glie inq̄ hō factus ē dei filius p̄deſtinatū eē dicimus. Un̄ de hac noticia figuratiue ſcribit̄ Exod. xxxiij. Teipſū noui ex noie. De⁹ etiā pōt de quolibet iuſto dicere qd̄ dicit d̄ xp̄o homine. Priuſq̄ te formarē no

ui te.i.ꝑdeſtinaui te ad gloriā eternā. Vñ Paul. loquens de Jacob et Eſau. Ro.ix. dic. ſic. Cū nōdū nati fuiſſent aut aliqd boni vel mali egiſſent, dictū eſt ſup. Malach.i. Jacob dilexi Eſau aūt odio habui. Sʒ pfecto iſta notitia ꝓ nunc eſt abſcondita ab oculis nr̄is: qꝛ vt habet̃ Eccl̃.ix. Neſcit hō an odio aut amore dign⁹ ſit. ¶ Scđʒ ꝙ đr ō xp̄o i dicta ꝓphetia ē: ꝙ fuit ſctificat⁹ anq̄ nat⁹: quod ſic intelligēdū eſt. Chriſtus hō factus eſt de non ſācto negatiue sctūs affirmatiue. Et nō ita ꝙ de nō ſancto ꝓuatiue ſit factus ſanctus poſitiue. Hoc em̄ ſecundū eſt abſurdū et erroneū: primū autē verū et catholicū: nos aūt ſāctificati ſumus in baptiſmo: ⁊ nō in matrū vteris tanq̄ trāſitū faciētes a priuatiōe gratie ad habitū illius. Nā Pſal̃. in pſona cuiuſlibet noſtrū ait Ecce em̄ in iniq̄tatibus cōceptus ſum. ⁊c. ¶ Tertiū qđ de xp̄o dicitur eſt ꝙ fuit a deo p̄re in hūc mundū miſſus ad oiʒ vtilitatē: qꝛ ſubditur. Et ꝓphetā in gentibus dedi te. Pro quo notandū ꝙ nomen prophetie duo importat.

H ¶ Primū eſt enygmatica et obſcura cognitio. Secūduʒ futurorū certa et determiata cognitio. Quātuʒ ad primuʒ xp̄s nō fuit ꝓpheta: bñ aūt q̄ntū ad ſecūdū. Ip̄e em̄ p̄dixit ciuitatis hierl̃m deſtructioneʒ. Lu.ix. Veniēt dies in te. ⁊c. Itē iudeorū incredulorū dānationē. Joh.vii. In peccatis vr̄is moriemini: totius mūdi exterminiū et cōſūmationem Luc.xxi. Erūt ſigna in ſole et luna et ſtellis. ⁊c. Juſtorū premiationē et malorū punitionē Mat.xxv. Ibunt hi in ſupplicium eternū. Juſti aūt in vitā eternā. Patet ergo q̄ vere xp̄s dicit̃ fuiſſe ꝓpheta a deo patre datus.

¶ Scđo iſte liber ſcript⁹ ē foris q̄ntū ad nouū teſta. i quo īueīm⁹ ſcriptū Ma.xxvij. ꝙ Cēturio vidēs ſigna q̄ fiebāt xp̄o moriēte i cruce ait Vere filius dei erat iſte. Hic igit̃ Cētu. habuit de xp̄o rectā fidē: qꝛ vere cōfeſſus eſt eius diuinitatē: qꝛ filius dei. Silr̃ integrā hūanitatē: qꝛ iſte. Mar. aūt.xv. đr ꝙ Cētu. ait. Vere hic hō fil. đi.e. In quib⁹ v̄bis tria p̄dicta expſſius notāt̃ ⁊ potiſſimuʒ ip̄i⁹ xp̄i v̄a hūaitas: qꝛ hic hō. Nā ex emiſſione valide vocis quā nō pn̄t ꝓferre hoīes ī articulo mortis: et p̄ſerti qñ ī eis cōfracte ſūt hūane vires cuiuſmodi erat de xp̄o: oñdit ip̄e xp̄s ptātē ſue diuītatis. Hoc āt ſignuʒ p̄dixerat ip̄e xp̄s Joh. viii. di. Cū exaltaueritis filium hoīs tūc cognoſcetis quia ego ſum Item tunc impleta eſt ꝓphetia illa Abacuck.iij. Dn̄e audi tū tuū audiui ⁊ timui i medio

duũ animaliũ.i.duorũ latronũ cognoſceris. ¶ Moraliter p hoc ꝙ Centurio viſis tot mirabilib⁹ ſignis xp̄z recognouit datur intelligi ꝙ etſi deũ in pſpitate recognoſcere nõ velimus ſaltẽ in aduerſis euz timeamus vt dicit Gregori⁹ in quadã omelia. Vñ Pſal. Imple facies eorũ ignominia ꝛ q̃rẽt nomẽ tuũ domine.

I ¶ Modus aũt quo hec incarnatio glorioſa facta eſt patere poteſt in rebus naturalibus: et preſertim in cryſolito. Eſt aũt cryſolitus ſcd̄m Iſid. xvi. lib. ethymo. lapis precioſus: q̄ inter ceteros quoſcꝫ lapides vt aurũ relucet: et vt ignis ſcintillat: et ideo ſi iuxta ignẽ apponatur defacili inflãmatur. Itẽ hic lapis in auro recõditus ſi in ſiniſtro latere geſtetur dr̃ demones terrere et effugare. Preterea iuuat cõtra timores nocturnos: quando ſcꝫ hoſtes timentur.

¶ Ad ppoſitũ p hũc lapidẽ precioſũ xp̄s ſignificatur: q̄ inter ceteros iuſtos ꝛ ſanctos p maxie omĩ gñe virtutũ ꝛ gratiarũ relucet. Ad moduꝫ autẽ ignis ſcintillabat nr̄ cryſolit⁹ xp̄s qñ p vniuerſã iudeã ꝛ galileã regnũ celorũ euãgelizabat in tm̃ vt pre nimia admiratione dicerẽt iudei Nũꝙ hõ ſic locut⁹ eſt ſicut iſte loquit̄. Hic etiã cryſolitus igne charitatis inflãmatus eſt qñ ſe obtulit hoſtiã viuaꝫ deo pr̄i ſup lignũ crucis ꝓ nobis miſeris pctõrib⁹. Preterea demones terruit quãdo ſolo verbo eos ab obſeſſis corpibus fugauit. Demum valet cõtra timores nocturnos videlicꝫ mortis et dãnatiõis. Nã morſẽs timẽs demonũ preſentiã et perditionis ſententiã merito põt dicere illud Pſal. Timor ꝛ tremor venerũt ſup me et contexerũt me tenebre. Sed ſi tunc chriſt⁹ deuote inuocetur morientẽ cõtra huiuſmodi timores cõſolabitur. Vñ Ambro. in lib. orõnũ. Cõſolationẽ a te o bone Ieſu iugiter expectamus: qui mala noſtra omnia abbreuias et alleuias in gaudiumcꝫ commutas.

Ertius liber dicitur ſanctificationis ſacramentis. De quo dicitur in themate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſeptẽ Vnde ſeptimũ ſigillũ proſequentes adhuc ſub iſto ſigillo iuenim⁹ aliud ſecretũ qđ ẽ tĩe.

K ¶ Hoc extreme vnctiõis ſacrꝫ duote ac religioſe ſuſceptũ reddit frequẽter ip̄m ſuſcipiẽtẽ in cõſcia pacatũ: faciťcꝫ euꝫ leto atcꝫ cõſtanti aĩo expectare mortis ppinque horã ꝛ terminũ. Iſtud ſecretũ ponit D. S. iiij. ſen. di. xxiij. q. j. ar. iij. q j. vbi expreſſe dic. ꝙ hoc ſacr̃m nutrit et fouet in ſuſcipiẽtib⁹ ſpẽ de cõſequẽda felicitate eťna. Spes aũt ẽ cã leticie. Hoc

aūt ſecretū apitur dupl'.cla.
¶ Primo q̄dē claue figurati ue declaratiōis. Legitur eīm.j Reg.x.ꝙ cū Saul veniſſet ad Samuelē pphetā vt indicaret ſibi vbi nā eſſent aſine quas in paſcuis amiſerat. Cōtinuo ip ſe Samuel de volūtate dn̄i ac cepit vas vnū plenū oleo ꝛ ip ſum effudit ſup caput Saulis et deoſculatus eſt eū dicēs. Ec ce vnxit te dn̄s ſup hereditatē ſuā in principē: vt ſis rex po pulí ſui iſraelitici.
¶ Ad ppoſitū Saul q̄ inter pretat̄ petitio ſignificat quēli bet adultū chriſtianum morti vicinū: q̄ ſentiēs ſe tendere ad mortē debet cōgruo tpe pete re ſacrā vnctionē. Samuel āt q̄ interp̄tatur noīatus deo ſi gnificat ſacerdotē miniſtrum hui⁹ ſacri: q̄ dꝫ eē noīatus deo p̄ ceteris ppl'is p vite ſanctita tē et bonā famā. Per vas xo oleo plenū ſignificat̄ ip̄m ſa crū oleū ab ep̄o conſecratum. Sed quid eſt ꝙ Samuel effu dit oleū ſup caput Saulis: ni ſi ꝙ iſtud ſacr̄m actu ſuſceptū generat quandā ſpūalē leticiā ſeu mentis iocūditatē in eo q̄ ip̄m deuote ſuſcipit. Q⁹ autē vnctio capitis ſignificet hila ritatē mētis. Patꝫ p glo.ſup illo verbo Mat.vi. Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū.i. hi larē et letum te exhibe. Unde hec ſpūalis hilaritas recte ſig nificat̄ p materiā huius ſacri que eſt oleum oliuarū. Mul tū eīm oleū eſt cordiale cordi hūano et tā letificatiuū ſicut hoc oleū. Et quēadmodū ſaul p illā vnctionē peruenit ad re giam dignitatem. Ita ꝛ per iſtā puenīūt xp̄ifideles ad cele ſtē gloriā: vt prius dictū eſt.
¶ Scd̄o iſtud ſecretuꝫ apitur claue auctoritatiue pbatiōis Pſal'. eīm po'.ciij. loquens de ſacr̄is eccl'ie ſic inquit. O dn̄e deus ſup. de fructu opm tuoꝝ .i. de efficatia ſacr̄orū tuorum ſaciabitur terra.i. hō iuſtus q̄ de terra eſt ex pte corpis. Tu inſuper es pducēs fenū iumē tis.i. tu p̄paſti ſacr̄m pn̄ie pec catoribus: q̄ more iumentorū beſtialiter vixerūt: et herbam ſeruituti hoīꝫ. Hec ſentētia re dit idem cū priori. Preterea tu ſupple adeo potens es: vt educas panē de terra.i. ſacr̄m altaris de ſubſtantia panis p conuerſionē ipſius in ipſum: et vinū ſupple conuerſum ſa cramētaliter in chriſti ſangui nē/letificet cor hoīs.i. conſciē tiam morituri hoīs: q̄ et ſi tm̄ recipiat ſacr̄m altaris ſub ſpe cie panis: nihilomin⁹ p cōco mitantiā recipit cū corpore et ſanguineꝫ. Et hoc totū ſupple facit deus vt exhilaret faciē.i. cōſcientiā ipſius morituri in oleo.i. in extreme vnctiōis ſa cr̄o: cuius materia eſt oleū oli uarū vt iā dictū ē q̄ ex ppria natura letificatiuū eſt. In p̄di

ctis igitur verbis pſalmiſta cō-
p̄hēdit tria eccl'ie ſacra dece
dentibus pnecessaria. Hec ſūt
penitētia: xp̄i corpus ⁊ vnctio
extrema: de qua ſpecialiter di
cit q̄ de⁹ exhilarat faciē hoīs
in oleo: hoc eſt i ipſo extreme
vnctionis ſacro. Si em̄ reges
qn̄ inungūtur exhilarātur eo
q̄ incipiūt acq̄rere poſſeſſionē
regni: q̄to plus debēt gaude-
re i dn̄o boni xp̄iani qui in ex-
tremis inūgunt: maxie cū per
talē vnctionē iam quodāmo-
do intrēt i poſſeſſionem regni
celeſtis. Non ergo ſunt tales
ſic catholice decedētes a ſup-
viuētib⁹ flendi: ſed ſemper de
ſua ſalute admonēdi ⁊ confor
tandi p̄pter ſpem glie ad quā
tendunt. Sed pro ampliori
huius ſecrecti declaratiōe in-
ſerende ſunt tres veritates.

L ¶ Prima igitur veritas.
Hoc vnctionis ſacr̄m non de-
bet dari regulariter niſi con-
feſſis ⁊ corde cōtritis q̄tū pōt
hūanitus cōiectari. Patet ſic
Nam arbor olive ex qua ema
nat materia ipſius ſacramēti
habet radicem valde amaram
que quidē amaritudo radicis
ſignificat amaritudinē cordis
quā requirit ipſum ſacramen
tum in ſuſcipiente: igitur.

M ¶ Scd'a veritas. Suſci-
piens hoc ſacr̄m debet hr̄e fir
mum p̄poſitū nunq̄ redeūdi
ad pctm̄ ſi p̄ tūc mortem eua-
dat. Patʒ ſic. Nam dicta arbor
olive hʒ in trūco mirabilē for
titudinē: ita vt vix aliqn̄ poſſit
corrūpi ⁊ putreſieri. Fortitu-
do aūt iſta naturalis fortitu-
dinē inſinuat mētis quā p̄ma
xime debet habere qui ipſum
ſacr̄m ſuſcipit: igitur.

N ¶ Tertia veritas. Quicūq̄
ſalubre vult hoc ſacr̄m ſuſcipe
dʒ a mūdo cor ſuū oīno ſubtra
here. Patʒ ſic: nā ipa arbor oli
ue hʒ i erectiōe celſitudinē: ſur
ſum ei⁹ verſus celū erigit et nūq̄
verſus terrā inclinat. Hec aūt
corpalis erectio ſignat ipſos
vnctos totū ſp̄m q̄tū pn̄t dr̄e
a mūdo ſubtrahere et i celū cō
uertere. Exēplo Au. q̄ in extre
mis poſit⁹ p̄hibuit neminem
ad ſe ingredi p̄ter medicos aīe
et corpis: et hoc ne a quoq̄ ei⁹
ipediret intētio q̄ min⁹ i celū
ferri poſſet. Uidi ⁊ ego pariſi⁹
quēdā fidelē ciuē qui poſtq̄ ſu
ſcepiſſet hoc venerabile ſacr̄m
multū religioſe ⁊ deuote adeo
erat abſtract⁹ a curis ⁊ ſollici
tudinib⁹ hui⁹ ſcl'i ei⁹ aīus. Ut
etiā videret obliuioni dediſſe
p̄prios filios parētes ⁊ ami-
cos quoſq̄: ſed frequēter eleua
tis ſurſum manib⁹ clamabat
cū Ap'lo di. Cupio diſſolui et
eſſe cū xp̄o. Sicq̄ ſana mēte ſa
noq̄ cōſilio biduo viuēs tādē
feliciter obdormiuit i dn̄o: nūc
quoq̄ vt i credo guſtat qd' ſiti-
uit regnū glie aſſecut⁹. Quod
nobis concedat qui. ⁊c.

¶ Sermo. xliij.

Vidi librum ſcriptū intus ꝛ foris ſignatum ſigillis ſeptē Apocal. v. Notandū ꝙ beatus Johannes vidit triplicem librum: videlicet.
Generationis humanalis.
Incarnationis diuinalis.
Sāctificatiōis ſacramētalis.

A ¶ De pmo lib. ſcribit Mathei.i. Liber gñationis ꝛc. ꝛc. In cuiꝰ quidē libri.c.xlij. Legitur ꝙ de Maria vxore Joſeph natus eſt Jeſus qui vocatur xp̄s. Pro quo in primis aduertēdum ꝙ euāgeliſta non dicit de quibus: ſed de qua vt dicit glo. interl. qꝛ ſine virili coitu de ſola ꝟgīe natꝰ eſt xp̄s

B ¶ Sed ex quo xp̄s non eſt natus ex Joſeph querit quare per eū texitur eius gñatio? Reſpōdet ad hoc glo. ordi. nō eſſe cōſuetudinis ſcripturarū vt ordo mulierū in generationibus texetur: et ideo nō per Mariam ſed per Joſeph texitur chriſti generatio.

C ¶ Sed inſurgit maior dubitatio. Cū eīm Joſeph nō fuerit pater Jeſu: non videt ſufficiēter ꝓbatū per hāc genealogiam ſic deſcriptā ꝙ Jeſus filius Marie fuerit de ſtirpe dauid. Reſpondet ad hoc magiſter Nicolaꝰ de lyra poſt glo. ordin. immo ꝙ ſic: qꝛ Joſeph et maria fuerūt de eadē tribu.

D ¶ Nam mulier ī veteri teſtamēto nō poterat nubere cū viro alteriꝰ tribus: qñ potiſſime ad eaꝫ ꝑtinebat hereditas paťna: vt ptꝫ Nūe.xxxvi. de filiabꝰ ſaphaat. Ibi eī dt textꝰ. Oēs viri ducēt vxores de tribu ꝛ de cognatiōe ſua: et cūcte femine maritos de eadē tribu accipiāt: vt hereditas permaneat ī familijs. Beata aūt virgo Maria fuit vnica Joachim pri ſuo ex Anna: et ideo ex lege cogebat viro ſue tribꝰ nubere. Et ī ſignū ꝙ eſſet de eadem tribu cum Joſeph, qñ facta eſt deſcriptio ipa Maria iuit cū Joſeph ī Bethleē ciuitatē dauid vt ꝓfiteret cū eo: vt habet Lu.ij. ¶ Sed ꝯtra hoc poteſt obijci. Nam Exodi.vi. legitur ꝙ Aaron accepit ſororē Naaſon filiā Aminadab: vcꝫ Heliſabeth ī vxorē: de qua conſtat ꝙ erat de tribu Juda: et Aarō de tribu Leui: vt hēt Exo.vi. Item Dauid duxit Michol filiam Saul: que erat de tribu Bēiamin: vt habet.i. Re.xviij Dauid aūt de tribu Juda. Reſpōſio ſm dñm Card. Sola inquit illa mulier nō potat nubere viro de alia tribu ad quā deueniebat parētū hereditas. Unde cum ad Heliſabeth non deueniret hereditas patris eo ꝙ habebat fratres priores ſe: bene potuit nubere viro de alia tribu: qꝛ nulla fiebat permixtio ſortiū ſeu hereditatū. Idem dicendū eſt de Michol

beata aũt Maria fratres non habuit nec ſorores ex pte patris: ideo ad eã deueniebat hereditas pr̃is: ꝛ ideo habuit neceſſe nubere viro de cognatiõe ſua ſm legẽ. Q' aũt ad filias tranſiret hereditas hẽt expſſe nũeri. xxvij. vbi dꝛ ſic. Cũ moꝛtuus fuerit homo ſine filio ad filias trãſibit hereditas. Ptꝫ ergo ꝙ cõueniẽter deſcribitur xp̃i genealogia per Joſeph et ceteros prioꝛes.

E ❡ Jn qua quidẽ genealogia ſunt tres teſſeredecades. Pria eſt ab Abraham vſqꝫ ad Dauid: ita ꝙ Dauid ĩ ea includatur. Scda a Dauid excluſiue vſqꝫ ad prioꝛẽ Jechoniam. Tertia a ſcdo iechonia vſqꝫ ad xp̃m. Jn pria teſſeredecade iudices fuerũt Jn ſcda reges Jn tertia põtifices. Et ſic ſummatim oẽs gñationes que fuerũt xlij. ſignificabãt xp̃m qui erat iudex rex ꝛ põtifer. His itaqꝫ premiſſis veniendum eſt ad interpꝛetationẽ nois ſaluatoꝛis

F ❡ Jeſus igitur eſt nomen pprium pſone: et cõuenit xp̃o ſm diuinitatẽ. Xp̃s Xo eſt nomen dignitatis et conuenit ei ſm hũanitatẽ. Jeſus aũt interpꝛetaꝛ ſaluatoꝛ. Que quideꝫ interpꝛetatio conuenit trib' generibus perſonarum:

videlicet Jeſu chꝛiſto. Viro iuſto. Virgini gl'ioſe.

G ❡ Pꝛimo igitur dñs noſter Jeſus xp̃s vocaꝛ cõueniẽter Jeſus. i. ſaluatoꝛ: qꝛ ipe ſaluum fecit ꝛ facit ppl'm ſuuꝫ. i. ĩ eũ credẽtes a pctis eoꝝ: ꝑut dixerat angel' loquẽs ad Joſeph Mat. i. Hic igitur noſter Jeſus. i. ſaluatoꝛ pꝛefigurat' fuit in trib' viris q̃ appellati ſunt hoc noĩe Jeſus: qui operati ſunt tẽpoꝛalẽ ſalutẽ in populo dei. Pꝛimus fuit Joſue de quo Eccl'. xlvi. Foꝛtis ĩ bello Jeſus filius Naue ſucceſſoꝛ Moyſi. Nam ſicut iſte Jeſus per Joꝛdanẽ ſicco pede duxit ppl'm dñi in terrã ꝓmiſſionis vt plene habeꝛ Joſue. iiij. Sic noſter Jeſus oẽs ſaluãdos per aquã baptiſmi indies ad celũ perducit. Scds dictus Jeſus fuit fili' Syꝛach q̃ fuit magnus legiſlatoꝛ ꝛ doctoꝛ: cõpoſuit eũ libꝛũ Eccl'i. vt dt Hiero. in ꝓlogo ſuꝑ eundem libꝛum Hic eñ docuit vicia vitare. vñ Eccl'i. xxi. dicit. Fili ſi peccaſti non adijcias iterũ: ſed de pꝛiſtinis depꝛecare vt tibi dimittantur: et quaſi a facie colubꝛi fuge peccata. Sic ꝛ noſter Jeſus dixit paralitico Johã. v. Jam noli amplius peccare ne deterius tibi contingat. Jtem mulieri depꝛehenſe in adulterio Johã. viij. ait. Vade ꝛ amplius noli peccare. Ecce quõ docuit nos debere peccata vitare. Jtem dict' Jeſus docuit virtutes operari di. Eccl'i. ij. Fili accedens ad ſeruitutẽ dei

ſta in iuſticia ꝛ timoꝛe. Sic et noſter Jeſus docuit virtutes Math.v.dicēs. Beati paupe-res ſpiritu: beati mites: beati pacifici ꝛ hmōi. ¶ Tertiꝰ dictus Jeſus fuit ille magnꝰ ſacerdos: de quo zacha.iij. Oſtēdit (inquit zacharias) michi dn̄s ſacerdotē magnū Jeſum ſtantem corā angelo dn̄i: Jſte aūt Jeſus fuit auus illiꝰ qui cōpoſuit Eccl'iaſticū. Hic Jeſus hoſtias ꝛ ſacrificia pro pp'lo obtulit vt decet ſummū ſacerdotem. Sic ꝛ noſter Jeſus ſemet ipm̄ obtulit pro pctis noſtris de quo apl'us Heb.ix. Semet ipm̄ obtulit deo: emūdauit cōſcientiam noſtrā ab operibus moꝛtuis. Jtem dictus Jeſus oꝛauit pro pp'lo: ſicut decet ſacerdotē: ita et xp̄s oꝛauit pro inimicis ſuis in cruce dicens. Pater dimitte eis Lu.xxiij. Jtem adhuc quotidie oꝛat coram deo p̄ꝛe ꝑ nobis Heb.vij. Accedēs per ſemetipm̄ ad deū ſemper viuēs ad interpellādū ꝓ nobis. Hic igitur noſter Jeſus cōuenīter fuit pꝛefiguratus i illis tribꝰ viris magnis qui ſalutē tēpoꝛalem operati ſunt i pp'lo dn̄i. Fuit ei doctoꝛ cū Jeſu filio Syrach in pꝛedicatione. Fuit ſacerdos magnꝰ in paſſione. Fuit dux pp'li fidelis in aſcēſione. Quicqd ergo pfectionis ꝛ laudis alij habuerunt particulariter ꝛ diuiſim hoc totū eminētioꝛi modo habuit iſte vniuerſaliter ꝛ coniūctim. Propterea de eo pphetauerat Eſaias.lxij. dicēs. Vocabitur tibi nomen nouū qd̄ os dn̄i noīauit. Nam ꝛ ſi pꝛedicti vocati ſunt hoc noīe Jeſus: hoc eſt ſm̄ tempoꝛalem ſalutem: iſte aūt ſm̄ eternalem. Jdeo Act.iiij. dicit Petrus. Non eſt aliud nomen ſub celo in quo opoꝛteat credētes ſaluari niſi in noīe dn̄i noſtri Jeſu xp̄i. Ecce quare dꝛ nouum.

¶ Scd̄o dicta interpꝛetatio conuenit aliq̄ꝰ viro iuſto Non quidē perfecte et ſm̄ cōpletam noīs ſignificationem qꝛ ꝓpꝛie loquēdo ſolus deꝰ eſt qui ſaluat effectiue. Vt em̄ dꝛ Apoc.vij. Salus: honoꝛ: virtus ꝛ gloꝛia attribuit deo noſtro qui ſedet ſuper thꝛonum et agno: q.d. ꝙ etiā ſaluare cōuenit xp̄o homini non quidē effectiue ſed magis in gn̄e cauſe meritoꝛie. Unde in ṗo dꝛ de xp̄o ꝙ operatus eſt ſalutem in medio terre. Aliter tamē xp̄s homo ſaluat in gn̄e cauſe meritoꝛie: et aliter iuſtus. Chꝛiſtus em̄ ſm̄ hoc ſaluandi genꝰ ſaluat de cōdigno: eo ꝙ de cōdigno meruit oīb9 ſaluādis pꝛimam gratiam. Juſtus aūt non poteſt eam alteri mereri niſi de congruo. Et huius diuerſitatis cauſam aſſignat doctoꝛ ſctūs.xij.q.cxiiij.arti.vi. dicens ꝙ aīa xp̄i mouebatur a deo per gratiam: non ſolum

vt ipſe xp̄s homo perueniret
ad gloriā vite eterne: ſed etiaꝫ
vt alios ad eā adduceret inq̄
tum erat caput eccleſie ⁊ actor
ſalutis humane. Non ſic aūt
eſt de aīa cuiuſcūqꝫ alteri⁹ iu-
ſti que tm̄ mouetur a deo per
gratiam vt ip̄e iuſtus pueniat
ad gloriā celeſtem: et ideo ei⁹
meritū condigni vltra hāc mo
tionē non ſe extēdit: q̄uis be-
ne meritum congrui.

I ❡ Et q̄tum ad hoc genus
meriti congrui iuſtus pōt ſal
uare primum ſuū tripliciter
❡ Primo quidem exēplū be
ne operandi dando Math. v.
Sic luceat lux veſtra corā ho-
minibus vt videant opera ve-
ſtra bona ⁊ glorificēt patrem
veſtrū qui ī celis eſt. Ecce qͦ
quis pōt primum ſaluare pre
bendo exēplum ſancte opera-
tionis. Et per tale mediū de-
bent dn̄i eccleſiaſtici ⁊ viri re-
ligioſi ſaluare aīas laicorum
et miſeroꝝ pctōꝝ. ❡ Secūdo
feruēter p ipſo orando: vt em̄
dicitur Iaco. v. Multū valet
oratio iuſti aſſidua. Unde per
tale medium Stephan⁹ ſalua
uit Paulum pro eo orādo: in
tantum ꝙ ſi pro eo nō oraſſet
eccleſia nunq̄ Paulū habuiſ-
ſet: vt dicit Augu. ❡ Tertio
doctrinam ſalutarem ppōnē
do ⁊ monita ſalutis dādo. vn̄
Iaco. v. Si qs ex vobis erra-
uerit a veritate ⁊ conuerterit
eum quis: ſcire debet quoniā
qui cōuerti fecerit pctōrem ab
errore vie ſue ſaluabit animā
eius a morte.

K ❡ Tertio dicta interpre-
tatio cōpetit virgini glorioſe.
Nam ſicut ei⁹ fili⁹ dr̄ ⁊ eſt ve-
raciter ſaluator: ita ⁊ ipſa ſal-
uatrix. Saluat em̄ ſibi deuo-
tos pplos ſuis meritis ⁊ pre-
cibus aſſiduis: quas indefeſſe
pro eis porrigit ante conſpe-
ctum diuine maieſtatis. vnde
deuot⁹ Bern. Nichil de⁹ nos
habere voluit qd̄ a throno dei
deſcēdit: quin per man⁹ Ma-
rie tranſijt. Propterea prefi-
gurata fuit in Iudich: que po
pulū hebreū ſaluauit tēporali
ter de manu Holofernis Iu-
dich. ix. Sic ⁊ ip̄a ſaluat ppl'm
fidelem de ptāte demonis ad
quem de ea ī figura dixit dn̄s
Gen. iij. Ip̄a cōteret caput tuū
Eius itaqꝫ imploremus auxi
liū cū pſalmiſta dicētes. Fiat
manus tua: o virgo digniſſi-
ma atqꝫ potētiſſima: vt ſaluet
me et primum in preſenti per
gratiam. Pro qua impetran
da ſalutemus dicēdo Aue.

SEcūdus liber dicitur in-
carnationis diuinalis.
de quo ſubdit ī themate q ſcri
ptus eſt intus et foris. Intus
quidem q̄tum ad vetus teſta-
mētum in quo inuenim⁹ duo
magna teſtionia de hac miri-
fica incarnatione: vcꝫ vnam fi
guram ⁊ vnam pphetiam.

L ❡ Primo igitur inueni-

imus vnā figurā de qua Eccleſiaſtes.ix. vbi ſalomon ſic loquitur. Uidi inquit ſub ſole hanc ſapientiā.i.hoc opus ſapientie qđ dicturus ſum ꝛ pbaui maximā.i.hoc noſſe pbaui maximū vcꝫ pfunditate et vtilitate. Ciuitas pua ſupple eſt vel fuit ꝛ pauci in ea viri id eſt viriles hoies. venit contra eā rex magn⁹ ꝛ vallauit. eā: extruxit munitiōes per gyrum ꝛ perfecta eſt obſidio. Inuentuſqꝫ eſt in ea vir pauper ꝛ ſapiēs q per ſapiētiā ſuā liberauit vrbē ꝛ nullus deinceps recordatus eſt pauperis illi⁹ ¶ Ad ppoſitū myſtice hec ciuitas parua eſt eccřia militās vt exponit domin⁹ hugo car. ꝛ ſimiliter glo.ordi. ꝛ interl. de qua đr Pſal. Glioſa dicta ſunt de te ciuitas dei. Et alibi hierřm q edificaŧ vt ciuitas hec aūt ciuitas đr parua eo ꝙ tm̄ hūiles habitāt in ea numero ꝛ merito ſecundum illud dn̄i verbum Math.xviij. Niſi efficiamini ſicut paruuli nō intrabitis in regnū celorum. Uel dicitur hec ciuitas dei pua reſpectu babilonis que eſt ciuitas diaboli ꝛ pauci in ea viri dicuntur reſidere qui ſcꝫ ſint virtuoſi per comparationem ad malos. Ūn̄ Math. xx. Multi ſunt vocati pauci vero electi. Rex autē ille magnus qui cōtra eam venit diabolū ſignificat qui eſt rex ſup omnes filios ſuperbie vt habetur Job.quadrageſimo primo. Dicitur aūt iſte rex magnus qꝛ ſup magnos.i.ſupbos regnat. vel qꝛ multos ſeruos ꝛ ſubditos habꝫ.i.peccatores Nam ſtultorū hoc eſt peccatorū infinitus eſt numer⁹ Uel dicitur ideo magnus qꝛ magnum ſe iactat ſecundum illud Math.iiij. Hec oīa tibi dabo quaſi ſe iactans omnia temporalia eſſe ſua: ſi cadēs in terram adoraueris me. Uel quia magnus ſit fortitudine Unde Luce.ii. vocaŧ fortis armat⁹ Hic igiŧ rex diabol⁹ vallauit ciuitatē eccleſie militātis quādo multis malis eam circundedit ad expugnandum ipſā. Propterea pie conqueritur eccleſia dicens illud Pſalmi. Circundederūt me vituli multi tauri pingues obſiderunt me. Tūc autem iſte rex extruxit munitiones ꝛ fortalitia atqꝫ machinas contra hanc pauperculam ciuitatem quando ſuſcitauit contra eam hereticos ꝛ principes tyrannos. Et ſimiliter fortes ꝛ varias tentationes. Et perfecta dicitur obſidio: ſcꝫ vndiquaqꝫ. quia ante aduentum chriſti nullus euadebat diabolum: ſed omnes trahebat ad infernum vel limbum. Uir autem pauper ꝛ ſapiens in ea inuentus eſt chriſtus qui ſolus ꝓprie đr vir nichil molliciei feminee

habēs de quo viro dicitur Je remi.xxxj. Nouū faciet ſuper terrā mulier circundabit vi= rum. Jtem bene dicitur pau= per quia xp̄s ſemper in omni vita ſua pauptatem amauit ⁊ elegit. Vñ dicere potuit illō Pſal. Ego aūt mēdic⁹ ſum ⁊ pauper. Jtem fuit ſapiens: qꝛ vt habetur Col.ii. Jn eo ſunt om̄es theſauri ſapientie ⁊ ſcie̅ tie dei abſconditi. Jſte igitur vir pauper ⁊ ſapiens libera= uit vrbem .i.eccl̄iam a diabo= lo ⁊ a peccato per ſapientiam ſuam: nō aūt dicit per poten= tiam ſuā ſed per ſapientiā ſuā qꝛ xp̄s redemit genus huma nū ⁊ diabolū ſupauit nō per potentiā diuinitatis ſed per aſtutiā ſapiētie ſue qua ſub eſ ca hūanitatis abſcōdit aculeū diuinitatis vt dꝛ Grego. Ecce q̄tū nobis profuit filij dei in carnatio. Sed audite hoīm malitiā ⁊ ingratitudinē per maximā: qꝛ nullus deinceps recordatus eſt hoīs illi⁹ pau peris: condigna grārū actiōe aut deuotiōe. dꝛ aūt ꝙ nullus .i. pauci reſpectu multitudi nis illorū qui obliti ſunt: ſecū dū illō Eſa.xvij. oblita es dei ſaluatoris: ⁊ fortis adiutoris nō es recordata. Jn hoc igiť opere melior fuit ſapiētia for titudine vt habeť ibidē.i.me= lior fuit ſapiētia xp̄i fortitudi ne diaboli. Deinde ſalomon admirans ſup ingratitudine iudeorū qui cōtempſerūt p̄re dicationes xp̄i dicit ſic. Quō ergo ſapiētia pauperis.i.xp̄i contenta eſt. Jnterl.ab ingra tis.⁊ v̄ba ei⁹ nō ſunt audita: cū tamē de eo dicatur Johā. vj. Uerba vite eterne habes. Et Pſal. Quā dulcia fauci= bus meis eloquia tua ſup mel ori meo.

M ¶ Moraliter iſte textus exponiť a dn̄o cardinali de vi ro iuſto ſic. Ciuitas parua eſt quilibet iuſtus ⁊ elect⁹ in hac ciuitate ſūt pauci viri.i.pau= ce virtutes ⁊ pauca merita q̄ dicuntur viri propter robur ſunt igitur huiuſmodi viri pauci reſpectu multitudinis peccatorū. Rex aūt magnus qui venit cōtra hanc ciuitatē diabolus eſt qui vallat eam ⁊ vndiq̄ obſidet: ita vt quocū ꝙ quis exeat icidat in hoſtes Nā ſupra hominē ſunt demo nes qui ſuggerunt ſuperbiam ⁊ omnem malitiā infra eſt cā ro que ſuggerit voluptatem a lateribus: eſt mundus qui a dextris impugnat hominē ſanctum ꝓſperitate ⁊ a ſini= ſtris aduerſitate. Hic autem rex extruxit munitiones per gyrum.i.varios modos ten= tationū. Uir autē paup ⁊ ſapi ens in hac ciuitate anime ra= tionalis humilitatem deſig= nat que per ſapientiam ſuā li berat vrbem.i. humanā crea= turā vel fidelē animā. Et nul=

lus deinceps recordatus eſt hominis illius pauperis: qꝛ homines virtuoſi hodie in p̄cio apud pauciſſimos habent̄ immo ſapiētia eorū ꝛ doctrina contēptui habetur: ſapientia aūt mundanorū ſup̄ celos extollitur. Eccle.xiij. Diues locutus eſt ꝛ omnes tacuerūt ꝛ verbum illius vſqꝫ ad nubes perducent: paup̄ locutus eſt et dicūt. Quis eſt hic? De lyra aūt aliter hoc exponit in ſenſu morali dicēs: ꝙ per ciuitatem paruam intelligit̄ corpus hūanū. ꝛ per viros in ciuitate hac exiſtentes corporis mēbra: per regem autem obſidentem iſtā ciuitatē ſignificatur fomes ad malum inclinans qui dicitur rex magnus eo ꝙ multi illi obediunt per virum autem ſapientem ꝛ pauperem ſignificatur ſynderesis ad bonū inclināns que dicitur paup̄ quia pauci illi obediūt: liberatio autē ab impulſu fomitis fit p̄ ipſā ſyndereſim ſiue p̄ rectū dictamē rationis. Sed ꝙ contemnatur iſte paup̄ ſepe accidit: qꝛ multi agunt contra conſcientiam quod grauiſſimū eſt ꝛ deo q̄ dedit talem ſyndereſim valde iniurioſum.

¶ Secundo infra hunc librū inuenimus vnam p̄phetiam que habetur Eſa.xlvj. Ubi introducuntur verba domini dicentis. Ego ſum deus ſolꝰ ſupple. et non eſt vltra deus: nec eſt ſimilis mei ſcꝫ in natura: eternitate: patiētia: ſapientia: atqꝫ bonitate Pſalmiſta. Deus quis ſimilis erit tibi. annūciās ab exordio nouiſſimū. i. reuelans ab initio mundi vel a tēpore abrahe cui dictum eſt Gene.xxij. In ſemine tuo benedicētur omnes gentes nouiſſimū. i. xp̄m qui fuit nouiſſimus humilitate etate ſeu temp̄e. Itē iudeorū reputatiōe ſcd̄m illud Eſa.liij. Deſiderauimus eū deſpectum ꝛ nouiſſimū virorū. dicēs. Conſiliū meū ſtabit. i. illud qđ decreui me facturū manebit firmiter: ꝛ omnis voluntas mea ſcꝫ circa hoīm ſalutē fiet. i. implebit̄ ſcd̄m illud Pſal. Omnia q̄cūqꝫ voluit dn̄s fecit. vocans ab oriente auē. i. a iudea xp̄m vt exponit glo. Interl. q̄ ſcꝫ iudea eſt ſub oriēte per auē igitur recte intelligitur xp̄s quia vt dicit hic glo. ord. ipſe quaſi cito volatu ſua fide per apoſtolos totū mūdū impleuit. Sequit̄ ꝛ de terra longinqua. i. de celo vocaui ſupple. virū volūtatis mee. i. filiū meum vt habet interl. in quo michi complacui. Et hoc eſt qđ dicitur Eſa. xxx. Ecce nomen domini venit de longinquo. Sequitur ꝛ locutus ſum interl. per prophetas de aduētu filij mei in mundum: ꝛ de redemptione mūdi. Et addu-

cam illud .i.ad effectū perdu
cā illud quod predico. Audi-
te igitur me o vos iudei du-
ro corde qui ſemꝑ reſtitiſtis
veritati. primo pphetis tan
dē ꝛ filio dei: qui longe eſtis
a iuſtitia.i.a xp̄o qui eſt iuſti-
tia ꝛ qui oēs iuſtificat a pecca
to lōge inq̄ eſtis a tali iuſti-
cia vos obſtinati iudei ꝙ elon
gamini ab eo per peccatū ad
inſtar filii pdigi qui dimiſſa
domo pr̄is ſui abiit in regio
nem longinquā. Audite igit
quod ſequitur. Prope feci iu
ſticiam meam.i.filiū cui om̄e
iudicium dedi. Prope inq̄
eum feci vobis: per carnis ſu-
ſceptionem: per infirmitatū
aſſumptionē: per tribulatio-
num perpeſſionem: per diu-
turnam conuerſationem. Uel
prope feci iuſticiam meam.i.
cito mittam filium meum in
mūdū vt exponit glo. interl.
ꝛ ſalus mea.i.filius meus qui
ſaluum faciet populum ſuum
a peccatis eorum. non mora-
bitur interl. in iudea in qua
natus eſt. Uel nō morabit.i.
non tardabit venire Abacuk
Si moram fecerit expecta eū
qꝛ veniēs veniet ꝛ nō tardabit
Sequitur. Dabo in ſyon.i.iu
deis qui ſunt de ſyō ſalutē .i.
ſaluationem ꝑ filium meum.
Unde ipſe dicebat. Math.xv.
Nō ſum miſſus niſi ad oues
que perierunt domus iſrael.
Et in hieruſalem gloriā meā
.i.ipſum meum filium qui eſt
glīa mea ꝛ ꝙ debet me clarifi-
care in mundo in ſuo aduētu.
Poſſumus etiam iſtam pro-
phetiā extendere ad ſcd̄m do
mini aduētū: de quo dicit do
minꝰ. Ego ſū deꝰ. annūcians
ab exordio.i.a mundi conſti-
tutione nouiſſimū hoc eſt diē
iudicii qui erit in nouiſſimo
die. hunc itaq; diem annūcia
uit dn̄s ab exordio ꝑ patriar
chas ꝛ ſctōs pphetas dicens
Conſilium meū ſtabit ꝛ oīs
volūtas mea fiet: ſcꝫ de dānā
dis ꝛ ſaluādis qꝛ non eſt qui
poſſit reſiſtere voluntati eiꝰ.
Et de terra lōginqua.i.de val
le Joſaphat que longe diſtat
a nobis vocaui.i.vocabo virū
voluntatis mee.i.vnūquemq;
electum dicens illud Math.
xxv. Uenite benedicti patris
mei.ꝛc. Quod vero ſequit au
dite me duro corde. refertur
ad reprobos quibus loquet
xp̄s in ira ſua ꝛ in furore ſuo
conturbabit eos. vt dt Pſal.
Prope feci iuſticiā meam.i.
in pximo eſt vt faciā iuſticiā
de vobis. vnde Deutro.xxxij.
Juxta eſt dies pditionis ꝛ ad
eſſe feſtināt tempa. Qd̄ vero
ſubditur ꝛ ſalus mea nō mo-
rabitur ad ipos electos pti-
net: quibus dabit dn̄s eternā
ſalutē qn̄ daturꝰ eſt reprobis
ſuppliciū ꝛ penam Sequitur
Dabo in ſyon ſalutē ꝛ in hie-
ruſalem gloriā meam.i.virū

actiuis ꝛ contēplatiuis: dabo tibi gloriam meam celeſtem. ¶ Scḋo iſte liber dr̄ ſcriptus foris q̄tū ad nouū teſtamētū in quo inuenim⁹ ſcriptū Luce.iiij.ꝙ cū xp̄s ſemel veniſſet in nazareth vbi fuerat nutritus intrauit die ſabbati in ſynagogam: ꝛ mox ſibi aliquē petijt librū dari: quidā ꝗ̄ leuita dedit ſibi librum Eſaie prophete quem cū aperuiſſet xp̄s ſtatim īuenit textū Eſaie.lxj. ca. vbi dicit Spiritus domini ſuper me eo ꝙ vnxerit me: euāgelizare pauperibus miſit me: ſeruare cōtritos corde predicare captiuis remiſſionē ꝛc. Et cū plicuiſſet librum reddidit miniſtro ꝛ ſedit. Omnes aūt ꝗ̄ erant in ſynagoga aſpiciebāt in eū: quibus ait qꝛ hodie impleta eſt hec ſcriptura in auribus veſtris.i. hodie proprijs aurib⁹ audiſtis me implentē hanc ſcripturā: id ē euāgelizantē vobis qui eſtis paupes ꝛ ſanātē omnes. q.d. Ego ſū ille de quo ꝓpheta dixit ꝗ̄ oīa feci que ibi dicitur. Et oēs teſtimoniū illi dabant vez ꝙ hec ꝓphetia ad lr̄am de eo intelligeret ꝛ mirabantur in verbis gr̄e ꝗ̄ ꝓcedebant de ore ipſius. Nā vt dicit de lyra cū hec loqueretur iudeis quidam fulgor gratie relucebat in facie ipſi⁹ qui animos intuētiū attrahebat. Qualiter aūt predictus text⁹ Eſaie ad lr̄am intelligatur de xp̄o declaratur ſic. dicit eīn chriſtus Spiritus domini ſupar me: ſupple factus eſt vel ſuper me id eſt me deducēs quia humanitas chriſti fuit organum cōiunctum diuinitati ꝛ ideo in omnibus mouebatur ſecundum inſtinctum ipſius diuinitatis: eo ꝙ vnxerit me ſcꝫ ab inſtanti conceptionis plenitudine gratie euāgelizare pauperibus.i. humilibus quibus proficit verbum predicatiōis miſit me non autem ſuperbis qui illud reſpuunt ꝛ contemnunt. Item miſit me ſupple ſanare contritos corde. contriti corde ſunt peccatores penitentes pro quibus ſanandis ꝛ ſaluandis venit dei filius in terris ſecundum ꝙ ipſemet dicebat Mathei.ix. Non eſt opus valentibus medicus ſed male habentibus. Nō eīn veni. ꝛ cetera. Item miſit me pater predicare captiuis remiſſionē. captiuis inꝙ̄ a diabolo ꝛ ligatis in vinculis peccatorum: vel captiuis id ē detentis in limbo ad quos chriſtus deſcendit ꝛ inde eripuit ꝛ cecis viſum: id eſt gentilib⁹ execatis per errorem: veram dei cognitionem. Item miſit me dimittere confractos in remiſſionem: ſcilicet a pondere legis eos relaxando. Item miſit me pater ſupple predicare annum domini ac-

ceptum.i.vt oſtēderem tēpus plenitudinis gratie aduenisse in quo de⁹ placabilis reddit hoib⁹ penitētib⁹: et ſiľr genti bus conuerti volētib⁹. Eſaias aūt dicit Annum dño placabilem. De quo.ij.Coꝛ.vi.Ecce nunc tēpus acceptabile:ecce nunc dies ſalutis. Item miſit me pater ſup.predicare diem retributiōis.Interl.i.iudicij. In quo quidem die retribuet vnicuiqꝫ ſm opera ſua. Eſaias aūt dicit Diē vltionis deo noſtro.i.tēpus dānationis adeo vēturum ſup iudeos rebelles per romanos vt exponit glo. ordi.ſup Eſaiam. De hoc die vltionis loquebatur xps ipſis iudeis cū aiebat Luce.xix. Ve nient dies ī te ꝛ circūdabūt te inimici tui vndiqꝫ. Vel dic ꝙ dies vltionis ꝓprie eſt dies iudicij finalis:in quo fiet grauiſſima vltio de hoſtib⁹ xp̄i peccatoribus quibuſcūqꝫ:ſm illō Deutero.xxxij.Reddam vltionem hoſtibus meis:et hisqui oderunt me retribuam.Hunc aūt diem predicauit xp̄s quotiens illū nunciauit futurum vtpote Lu.xxi.dicēs.Erūt ſigna in ſole:luna ꝛ ſtellis.ꝛc. Item Math.xxv. Cū venerit fili⁹ hoīs in ſede maieſtatis ſue et omnes angeli eius cum eo: tunc congregabuntur.ꝛc.

¶ Mod⁹ aūt quo hec incarnatio facta ē patere poteſt in rebus naturalib⁹:et potiſſime in panthera. Pro quo nōtandum ꝙ panthera ſm Iſidorum.lib.xij.ethi.eſt aīal varios habēs colores:ſcꝫ album nigrū et flauū ſeu blandum. Eſt aūt hoc aīal amicū oīꝫ aīalium preterꝙ draconis quem naturaliter odit: ꝛ draco ipm fugit. Preterea ei⁹ natura talis eſt ꝙ cū comederit ad ſatu ritatem recōdit ſe in ſpelunca et ibi dormit ferme ꝑ tres dies. Poſt triduū xo a ſōno ſurgens emittit vocē:et ab ore ei⁹ exit odor aromatic⁹ ſupra modum ſuauis Propter cui⁹ ſuauitatē ipm cetera aīalia ſequūtur:et ſolus draco audiēs vocem ei⁹ timore cōcuſſus fugit in cauernā ibi ſe abſcōdēs. Cū eñi ī ſe ſit ſerpēs veneno plen⁹ non pōt ipſi⁹ panthere odorē ſuauiſſimū ferre. ¶ Ad ꝓpoſitum panthera xp̄m ſignificat Nam ſicut pāthera cetera aīalia excedit in colore iuxta illō poeticū dictū. Eſt aīal pāther cui nō eſt pulchrior alter. Nā decoraꝛ maxima varietate colorꝝ et maculaꝝ: vcꝫ albaꝝ:nigrarū et flaueaꝝ vt dictum eſt Ita ꝛ xp̄s adhuc in terris degens fuit decoratus variis virtutib⁹. Primo quidem albo colore puritatis ꝛ innocentie qꝛ vt habetur Eſa.liij.et.i.Petri.ij. Pctm̄ non fecit nec inuentus eſt dolus in ore eius. Scđo nigro hūilitatis. Philip.ij. Humiliauit ſemetipſuꝫ

forma ſerui accipiēs. Tertio flaueo ſtabilitatis: qr vt habetur vbi ſupra. Factus eſt obediēs patri vſq3 ad mortē: ecce eius cōſtantia. Sicut ergo ipſa pāthera vel ipſe pāther (qr vtrunq3 bonū eſt) et ſpecioſitate et colore excellit cetera animalia: ita et xp̄s excellit cunctos in formoſitate: qr nunq̄ natura p̄duxit virū tā formoſum et elegantē: nec aliquando p̄ductura eſt: qđ aiaduertens Dauid ait. Specioſꝰ forma pre filijs hoiz. Hic igitur noſter panther diligit omnia aīalia preter dracone.i.oēs hoies tā bonos q̄ malos preter diabolū: aliter tamē z alit'. Nā in bonis diligit naturam et gratiā: in malis aūt diligit quidē naturaz: ſed odit in eis culpam ſcd̄m illud Pſal'. Iniquos odio habui: q̄ autē oēs gñaliter diligat patz Sap. xi. Diligis oīa que ſunt: et nichil eorū odiſti que feciſti. Itē Mat. v. Solē ſuum oriri facit ſuper bonos et malos: z pluit ſuper iuſtos et iniuſtos. Preterea iſte pāther poſtq̄ fuit ſaturatus opprobrijs iudeoruz et ſupplicijs gentilium eū crucifigentium tandez requieuit in ſpelunca ſepulchri tribus diebus ibi dormiens ſomno mortis. Sed poſt triduū euigilans per veram reſurrectionem emiſit vocez: quando patre ad eum clamāte z dicente. Exurge glīa mea exurge pſalterium et cythara.i.tu fili qui gloriā meā et maieſtatem demonſtraſti in terris et qui ſuauiter pſalliſti in cruce nunc exurge a mortuis. Reſpōdit dicens. Exurgā diluculo. Tūc aūt ex eius ore proceſſit odor aromaticus ſupra modū ſuauis: quando eo deſcendēte ad inferna ad eius imperium liberati ſunt ſancti patres: qui ſuauitatē ſue glorie p̄cipiētes eum in mundum: z de mundo in celuz ſecuti ſunt. Uel dic: q̄ clamor eius fuit illa vox qua impauit principibus inferni dicens. Attollite portas principes vr̄as et el. por. eter. z intro. rex glīe. Ad quam vocem gauiſi ſunt ſancti illi patres: ſed demones perterriti fugerunt in ſpeluncaz abyſſi infernalis. Uel dic: q̄ vox et odor ſuauis huiꝰ pāthere fuit gratioſa peccatoruz inuitatio ad penitentiam cum aiebat. Penitentiaz agite appropinquabit regnum celorum Mathei iiij. Unde Luce. xv. legitur: q̄ erant ei appropinquātes publicani et peccatores: vt audirent illū. Item Joh. vii. dicitur q̄ in quodaz die feſto magno clamabat in templo di. Si quis ſitit veniat et bibat. In q̄bus verbis inuitabat omnes ad penitentiam. Itē Mathei. xi. Uenite ad me omnes qui laboratis: ſupple in pec-

tatis et illis onerati eſtis: venite inquit ad me illa dimittēdo: et ego reficiā vos. Nonne vox eius ſuauiſſimū odorem emittebat: quādo aperiēs os ſuum docebat diſcipulos ſuos dicens. Beati paupes ſpiritu qm̄ ipſorū eſt regnū celorum. Beati mites qm̄.&c. Math.v. Item quando dixit Magdalene. Remittuntur tibi peccata tua. Luce.vij. Itē quando dixit latroni. Hodie mecū eris in paradyſo Lu.xxiij. et hmōi Unde de hoc longe antea prophetauerat Pſal. dicens Dabit ſup. chriſtus voci ſue vocē virtutis. Nota tamen φ ſicut cetera animalia ſequūtur pātherā ſentientia eius odorem preter draconē: ita et xp̄o predicāte in iudea et galilea eum ſequebantur ſimplices et deuoti. Maiores aūt vtpote pōtifices et phariſei qui ſalubrē eius doctrinā ex inuidia audire non poterāt eū ſequi contēnebāt. Sic ⁊ adhuc hodie ſimplices et deuoti chriſtiani ſequuntur vocē xp̄i predicantis in membris ſuis iuſtis predicatoribus: quā abhorrēt et cōtēnunt diuites vſurarij ⁊ nobiles ſuperbi.

¶ Aliter panthera ſignificat beatā virginē ꝑpter tria Nam panthera eſt aīāl diuerſorū colorū. Itē habet halitū valde ſuauē. Item cibū talem emittit qualē recipit: vt dicit Catholicon. Ita ⁊ beata virgo habuit varios colores diuerſarū virtutū. Fuit quippe alba per virginitatē: nigra ꝑ humilitatē Can.j. Nigra ſum quo ad humilitatē: ſed formoſa: quo ad virginitatē: flaua ꝑ fidei conſtantiā: q2 fides eius nunq̄ defecit: ſicut neq̄ color flaueus poteſt deleri. Propter ea Pſal. de ea loquens ait. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circūdata varietate ſup. v̄tutū et grāꝝ Habuit aūt hec panthera halitū adeo ſuauem.i. humilitatē in tm̄ redolentem φ cum dixiſſet ex humilitate angelo. Ecce ancilla dn̄i fiat.&c. mox dei filius in ea incorpatus eſt Unde tunc dicere potuit illud Can.i. Nardꝰ mea dedit odorē ſuū.i. humilitas mea voce expreſſa fuit adeo odorifera φ eius odor aſcēdit ſup om̄es angelos ⁊ ꝑuenit vſq̄ ad ſedētē in dextera dei pr̄is. Itē hec pāthera talē enixa eſt dei filiū qualē cōcepat: ſcʒ ꝑ verū deum Hāc itaq̄ pantherā ſicut oēs angeli diligūt: ita et oēs deuoti catholici: et ſoli heretici eā odiunt eius odorem ferre nō valentes. Unde dicūt ei iuſti et deuoti illud Can.j. In odore vnguentorū tuorū: id eſt virtutū tuarum currimus o virgo ſanctiſſima.

Tertius liber dicitur ſanctificationis ſacramen-

falis: qui quidē liber ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptē .i. eccľie ſacramentis: que ſunt numero ſeptē. Unde ſub ſeptimo ſigillo per quod intelligimus ſacramentū extreme vnctionis adhuc inuenimus vnū magnū ſecretum quod eſt tale.

Q ¶ Ipſum ſacramentum extreme vnctionis ſpiritualiter fortificat et corroborat laborantē in extremis: vt meli⁹ valeat reſiſtere tētationibus et aſtutijs demonis. Iſtud ſecretū ponit D.S. iiij. ſen. di. xxiij. q. j. art. ii. q. j. in ſolutiōe ad ſecundū vbi di. ꝙ hoc ſacramentū tollit debilitatē quandā ſpūalē derelictam in homine ex prioribus cōmiſſis peccatis ſed tamē iā remiſſis quo ad culpā: qua quidē debilitate ſublata nō poteſt demō ita faciliter inclinare hūanā mentem ad peccatum ſicut prius. Iſtud aūt ſecretū aperitur duplici claue.

R ¶ Prīo quidē claue figuratiue declaratiōis. Legitur enī. j. Reg. xvi. ꝙ dominus pcepit ſamueli vt impleret cornu ſuū oleo pgeretq; in domū Iſay: et vngeret vnū de filijs ſuis in regē iſrľ: Saule reprobato ꝓpter pctā ſua. Obediēs itaq; voci dñi decliāuit in domū predictā: et vnxit Dauid paſtorem ouium: vt regnaret ſup iſrael: quo inūcto nō multo poſt pugnauit contra Goliath gigantem potentiſſimū qui impugnabat iſrael. Nam ipſe Dauid: vt habetur cap. ſequenti aſſumptis quinq; lapidibus de torrente cum funda et baculo in manu venit contra eū. Quem cū ſic approximantem conſpiceret ipſe Goliath dixit ei. Nūquid ego canis ſum: quia cum baculo venis ad me? Sed accede ad me et dabo carnes tuas volatilibus celi et beſtijs terre. Ad quē Dauid. Tu venis ad me cum gladio et haſta et clypeo Ego aūt venio ad te in nomine domini exercituum: et dabit te dominus hodie in manu mea. Quod et factum eſt. Nam cum philiſteus ille appropinquaret ad Dauid feſtinauit ipſe dauid preuenire eū et miſſa cito manu in pera tulit inde vnum lapidem et funda ipm iecit, pcuſſitq; eum in fronte: quo retrorſum cadente Dauid appropiās accepto illius gladio precidit ei caput ſicq; dauid poſt glorioſū triumphum rediit ad poplum domini.

¶ Ad propoſitū videndum eſt quid ſignificet ſamuel: qd Dauid: qd Goliath. Samuel igitur ꝗ interpretatur noiat⁹ deo ſignificat quemlibet eccľe miniſtrum ꝗ debet eſſe noiat⁹ apud deū per rectam ⁊ ſanctā intentionē: ſimiliter apud homines ꝑ bonā famam. Dauid

vero qui interpretatur manu
fortis ſignificat quẽlibet ca-
tholicũ in extremis dimican
tem qui debet eſſe fortis ma-
nu.i.ſancta operatione vt nul
li cedat tentationi: neqꝫ vacet
a colloquiis diuinis ⁊ oratio
ne ꝙtũ ſibi datur a dño exem
plo beati Martini qui cũ ad
extremũ vite deueniſſet: ocu-
lis ac manibus in celũ ſemꝑ
intẽtus inuictũ ab orõne ſpi-
ritũ nõ relaxabat. Nunc autẽ
dauid iniūgit ſamuel cũ ſacer
dos egrotanti ad mortẽ con-
fert ſacramenta vnctiõis ad
hunc finem vt regnet in iſrael
.i. in loco viſionis: vcꝫ in celo
loco ſaulis reprobati .i. loco
alicuius demonis q̃ inde ceci
dit. Nã vt volunt aliqui do-
ctores tot hoies ſaluabũtur
⁊ regnabũt in celis ꝙ angeli
mali ĩde ceciderũt. Aduertẽdũ
tñ ꝙ quẽadmodũ pri⁹ opor-
tuit dauid preliari cũ phili-
ſteo ⁊ de eo victoriã obtinere
ꝙ̃ in iſrael tẽporaliter regna
re. Ita oportet vnũquẽqꝫ ca-
tholicũ pri⁹ inire certamẽ cũ
goliath qui interꝑtaꝛ robu-
ſtus eorũ.i.cũ demone qui eſt
robuſtiſſimus ſm illud Job:
xlj. Nõ eſt poteſtas ſuꝑ terrã
q̃ cõpetur ei qui factus eſt vt
nullum timeret. ⁊ potiſſime
iſtud bellũ exercẽdũ eſt in ho-
ra mortis. Et ſicut ſolus da-
uid preliatus eſt contra phi-
liſteum illum. ſic ⁊ quilibet ſi
ue magn⁹ ſiue paru⁹ ſiue pa-
pa ſit ſiue impator aut ruſti-
cus habet ſolus preliari cum
dracone ĩfernali in paſſagio
hui⁹ mundi ad celũ. Nec inue
niꝛ tã fidelis amic⁹ qui velit
tũc aſſociare morientẽ ſiue ſit
pater ſiue filius aut dñs. Sed
quib⁹ inſtrumẽtis ꝑliandum
eſt cõtra ipſũ gigantẽ inferna
lẽ. Certe cũ quinqꝫ lapidib⁹.i.
cũ recordatione plagarũ cor-
poris xpi ⁊ cũ baculo crucis.
Unde canit eccłia. Ecce lignũ
fugite partes aduerſe. Itẽ ali
bi orat dicens. Per ſignũ cru
cis libera nos deus noſter de
inimicis nřis. Solẽt eñi ho-
mines magnas pegrinatiões
facturi aſſumere baculos ad
ſe ꝓtegendum contra aduerſa
queqꝫ ſiue rapidos canes ſiue
latrones ⁊ huiuſmodi. Ita ⁊
ex quo datũ eſt alicui catholi
co hoc ſacramẽtũ ſolet coram
eo relinqui ſignũ crucis cum
aqua bñdicta vt ſe tueaꝛ a de
monib⁹ q̃ in paſſagio huius
mũdi ad celũ inuaſuri ſũt eũ
Hũc aũt baculũ valde ꝑtimeſ
cũt demones aĩaduertẽtes ꝙ
cũ illo ſemel cõfuſibiliter de-
uicti ſunt ⁊ ideo nõ audẽt ita
faciliter appropinq̃re moriẽ
ti. Nichilominus ſuꝑbus ille
goliath.i. quilibet malignus
ſpũs accedens ad tentandum
ipſum morientẽ ⁊ a longe cõ-
ſpiciens ipſũ baculum crucis
prope decũbẽtem deſpectiue

loquitur dicēs. Nūquid ego canis ſū qr tu venis cū baculo pugnatur⁹ cōtra me. At vero moriēs de dei maxima miſericordia cōfidēs audacter debet ei rñdere. Tu venis ad me cū gladio: haſta: ⁊ clipeo. i. cū maxia arrogantia vt me terreas: ego autē venio ad te in noie domini exercituū: quaſi dicat. Ego qdē nō confido in propria virtute qr dñs de ꝓpria virtute gloriātes queād modū facis: hūiliat confido aūt in funda ⁊ lapide. i. in merito paſſiōis dñi mei ieſu xp̄i. Et ideo venio ad te in nomine dñi. i. inſignitus ſigno ſancte trinitatis in ſuſceptione ſacramēti extreme vnctionis: ⁊ ideo confido ꝙ dñs dabit te hodie in manu mea. i. dabit michi virtutē vt poſſim preualere contra omnes tentationes tuas ⁊ verſutias. Sic igitur inſignitus moriēs ⁊ in cōfeſſione dñi pſeuerās hoſtem ſuperat antiquum.

¶ Secūdo iſtud ſecretū aperitur claue auctoritatiue ꝓbationis. Nā dñs loquēs de dauid. In perſona cuiuſlibet catholici qui hoc ſacramētū deuote ſuſcepit. dicit ſic Pſal. lxxxviii. Inueni dauid ſeruū meū. i. quēlibet deuotū catholicū: oleo ſancto meo. i. ſacramento extreme vnctiōis cui⁹ materia eſt oleū oliuarū ab Epiſcopo cōſecratum tali inꝗ oleo vnxi eum: ſcʒ interius gratiā ⁊ miaʒ ſibi dādo de nouo vl' piorē augēdo. Itē reliqas pctōꝝ remiſſoꝝ abolēdo Itē ornatū quēdam in anima cauſando. Et ideo āmodo vſꝙ ad vite terminū man⁹ mea. i. virtus ⁊ poteſtas mea que magna eſt ⁊ cōtra quā nichil poteſt preualere. auxiliabitur ei: vt poſſit cunctanter reſiſtere oībus aduerſariis ſuis: et brachium meū: qđ idem ſignificat ſicut man⁹ in ꝓpoſito cōfirmabit eū. i. cōſeruabit in ſācto ſuo propoſito adeo ꝙ nichil ꝓficiet inimic⁹. i. diabolus qui anthono. dicitur hominis inimic⁹: in eo tanꝗ ſi aperte diceret ꝙ diabol⁹ non poterit talem trahere in deſperationē ⁊ fili⁹ iniquitatis qui idē ꝙ inimic⁹: non apponet nocere ei: aiam e⁹ i exitu a corpore rapiēdo ⁊ ad infernū trahendo. Sed concidam a facie ipſius ſcʒ morientis. inimicos e⁹. i. quotquot demones ibi accurrūt concidā. i. ſimul cadere faciā vt nō poſſint illi preualere ꝗ'ſicūꝗ robuſtiſſimi ſint ⁊ fortes: ⁊ tandem in exitu aie illius a corpore: odientes eū ſupple demones in fugā cōuertā vt nō poſſint illi precludere viā aſcendēdi in celum. Sed veritas mea ꝗ ꝓmiſi me ſemꝑ ꝓpiciū peccatori penitenti ſm illud Eche. xviii. In quacūꝗ hora inge

muerit peccator olm iniquitatum.&c.et mia mea que libenbenter ſuſcipit oēm vere penitētem erit ſup.cū ipſo qui ſcʒ ſic fideliter ꝛ catholice decedit Et i noīe meo.i.in ꝟtute ꝛ potentia noīs mei exaltabit cornu eiꝰ.i.ſpūs eiꝰ quo debellauit aereas poteſtates illis reſiſtendo exaltabit inꝗ in gl'ia celeſti. Ecce quid prodeſt deuota huius ſacramenti ſuſceptio. Sed vlterius pro maiori elucidatione ꝛ finali concluſione huius materie hic inſeruntur tres veritates.

S ¶ Prima igitur veritas. Melius eſt ceteris paribꝰ ſuſcipere hoc ſacramētum a meliori miniſtro ꝙ ab eo qui ſub iacet peccato. Patet ſic:nam forma huiꝰ ſacramenti eſt oratio deprecatiua. Dicit eni ſacerdos. Per iſtam vnctiōem et ſuam piiſſimā miam indulgeat tibi dn̄s quicqd deliquiſti per viſum In noīe patris et filij ꝛ ſpūſſancti amen. Eandem formā repetēs ad aures: ad nares:et ſic de ſingulis ſenſibus corporis. Quam quidem formā nobis tradidit beatus Gregorius : et eam cōiter obſeruat eccleſia. Licet aliam dederit Ambroſiꝰ que eſt indicatiua:que talis eſt. Ungo iſtos oculos In noīe patris.&c. Modo ſic eſt ꝙ oratio q̄ porrigitur a meliori miniſtro facilius exauditur. Unde.i.q.i. ipſi ſacerdotes dicitur ſic. Sacerdotes q̄to digniores fuerint, tāto faciliꝰ ī neceſſitatibꝰ ꝓ qbꝰ clamāt exaudiunt:igit.

T ¶ Secunda veritas. Illi valet ſacra vnctio qui catholice moritur inter manꝰ inungētis q̄uis non inunctis ſingulis mēbris. Hoc expreſſe tenet dn̄s Petrus de palude in iiij.ſenten.di.xxiij. Et poſt eū dn̄s Antho.in.iij.parte ſumme ſue ti.xiiij. Patet hec veritas. Nam talis fecit ꝙ potuit Inſuper cū hoc applicatū eſt ſibi hoc ſacramētum q̄uis nō ad ſingula mēbra que ſolēt inungi:igitur talis recipiet totum effectum ipſiꝰ ſacramēti.

T ¶ Tertia veritas. Probabile ſatis eſt āgelos a deo ſpecialiter mitti ad eū qui deuote ſuſcipit hoc ſacramētum vt eum tueātur a malignis ſpiritibus : et tandem eiꝰ animam ſuppoſita cōdigna ſatiſfactione perducant ad celeſtem gloriam cum hymnis ꝛ laudibꝰ. Ad quā gloriam nos perducat qui in trinitate perfecta viuit et regnat. Amen.

¶ Expliciunt ſermones de aduentu dn̄i intitulati de ſecretis ſecretoꝝ editi per fratrem Guillermum pepin:conuētus Ebroiceñ.ordinis fratrū p̄dicatoꝝ. Anno dn̄i.M.cccccxi. Ad laudem gloriam et honorem dn̄i noſtri Jeſu chriſti.

TE rogatū habere velim
quiſquis hoc nr̄m opu-
ſculum legeris: quatenus no
ſtram prolixitatem patienter
feras. Hoc etenī egimus vt de
multis ineptis et ineruditis
haud dubito noſtris eloquijs
vtiliora tibi carperes. Non
abſre aſit dixi hec noſtra elo-
quia inerudita tanꝙ infirmi-
tatis ꝓprie cōſcij. Etenī ſi me
examiſaris, nichil inuenies ni
ſi tenue humile ⁊ anguſtum.
Nēpe benigne mecum agitur
ſi modo inter ſtudioſoꝝ ordi
nes annumerer habet equidē
docti nomen quiddam aliud:
qđ alijs peculiare michi tam
grandia conueniunt minime:
maxime cū eoꝝ que in littera
rum ſtudijs ſunt precipua: ni
chil non ſolum exploratū ha-
beam: ſed neqꝫ etiam niſi i cor
tice viderim: ſitqꝫ demum (vt
dicam paucis) Socratis ſentē
tiā repetēs: vt nichil me ſcire
ſciā: niſi hoc ipm̄ ꝙ nichil ſcio
¶ Titulus ergo libelli preſen
tis eſt de ſecretis ſecretorum:
quem idcirco tali volui voca-
bulo ſuperſcribi: qm̄ in eo tra
ctatur tum de dn̄ica incarna-
tione: tum de ſacramētis eccle
ſie xp̄iane. Que quidem duo
inter cetera fidei orthodoxe my
ſteria ſecretoꝝ nomen non in
iuſte ſibi vendicant.

¶ Et quoniam occurrũt aliqua feſta tẽpore aduẽtus: ſuccedũt ſimiliter feſta natalia: ideo pro mea mediocritate de eiſdem aliqua inſerere dignum duxi p̃nti operi. Que ergo ſequũtur poterũt dici loco tertij libri qui dicitur ſanctificatiõis ſacramentalis: illo libro pretermiſſo pro quolibet die feſto.

¶ De beato Andrea apoſtolo Sermo.

Vidi librum ſcriptũ intus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptem Apocal. v. Tertius liber quem vidit Johãnes ẽ liber deſcriptiõis hiſtorialis: in quo nobis traditur ⁊ declaratur q̃ ſancta fuerit vita et q̃ precioſa mors in cõſpectu dñi diui apoſtoli Andree: cuiꝰ hodie ſolẽnia celebrat plebs fidelis per mundum vniuerſum. De cuiꝰ vocatione loq̃tur Augu. epiſtola ſcḋa ad voluſianũ Jta dicẽs xp̃s Jeſus Petrum et Andream fratrẽ eiꝰ et alios per quos operatꝰ eſt ſalutem in medio terre: non de foro iuſtiniani ſed de ſimplicitate piſcatoꝝ legitur aſſumpſiſſe. Jnflat em̃ ſapiẽtia huius mundi et legum ventoſa loquacitas. Elegit em̃ non reges: non ſenatores: nõ philoſophos, ſed plebeios pauperes indoctos piſcatores ineruditos liberalibꝰ diſciplinis. Non peritos grãmatica: non armatos dyaſectica: non inflatos rhetorica ſed piſcatores cũ rethibꝰ fidei hec ille. Sed vt intremꝰ ipſam hiſtoriam aduertẽdum q̃ predictus liber ſignatus eſt ſigillis ſeptem que ſunt:

- Proficiendi auiditas.
- Apoſtolatus primitas.
- Fraternalis charitas.
- Vocationis facilitas.
- Firma fiducialitas.
- Peccãtium cõpatibilitas.
- Cruciatuũ tollerabilitas.

¶ Primum igitur ſigillũ dicitur ꝓficiẽdi auiditas. Nam ab ineunte etate inerat cordi huiꝰ apl̃i deſideriũ ꝓficiendi in via dñi. Et ob hanc cauſam frequẽtare ſolebat predicationem beati Johis baptiſte ĩ deſerto qui hãc viã oſtẽdebat cũ dicebat. Penitẽtiam agite appropinquabit regnum celoꝝ. Mat. iij. Jtem cũ dicebat Johã. i. Ego vox clamãtis in deſerto: parate viam dñi ſicut dicit Eſaias ꝓpheta: ſcꝫ. xl. cap. Jtem cõtra obſtinatos peccatores q̇ per hanc viã pñie incedere nolebãt clamabat ipe Johẽs Math. iij. di. O ꝓgenies viperarũ quis docebit vos fugere a ventura ira. Hec igitur et his ſiſa aure nõ ſurda aduertens btũs Andreas ſemel totus reſolutus ĩ lamẽtis propius acceſſit ad beatũ Johẽm

et ad pedes ſuos ſe proſternēs dñi cū inſtātia petiuit eī' diſcipul' fieri. Quo benigne in oſculo ſacto a iohāne recepto ſtuduit q̄tum potuit ſe illi cō formare. Tum in vite auſteritate: mel ſylueſtre pro cibo comedēs. Tum in veſtiū vilitate: de pilis cameloꝝ carnē ſuā cooperiēs. Tum in loci ſolitudine: in deſerto ꝑ parte tēporis cōmorās: et ſup nudam humū dormiēs. Ecce q̄d egit vir dei vt haberet celum. Nos aūt iſta abhorrem' : et ſi qñq̄ cū admiratione audim', imitari tñ nolum' : etiā q̄tūcūq̄ alonge: ſed delicate paſci volum': et mollib' veſtiri. Ideo non mirū ſi multi non ſequātur eum in celū. Hic ergo xp̄i ap̄lus tantū in via dñi ꝑfecit q̄ in breui oēs Johis diſcipulos q̄ plurimi erāt in omni vite ꝑfectiōe ſuperauit. In cui' rei teſtioniū cū ceteri diſcipl'i Johis nimiū ꝛ indiſcrete aſpirarēt ad honorē magri ſui adeo vt inuiderēt xp̄o ꝛ dicerēt Johāni. Rabi q̄ erat tecū trās Jordanē cui teſtioniū ꝑhibuiſti: ecce hic baptiſat ꝛ oēs veniūt ad eū Jo.iij. Sup quo dt glo. interl. q̄ hoc dicebāt diſcipuli Johis ex indiſcreto zelo quē gerebāt ad ip̄m: et ex inuidia quā habebāt aduerſus xp̄z quē credebāt minorē iohāne. Hic tñ ap̄ls Andreas non ſic indiſcrete zelabat: quinimo cū audiſſet a Joh. demōſtrāte xp̄z trāſeūtē digito. Ecce agn' dei ptin' accepta ab eo licētia et vale dicēs ſecut' eſt xp̄m tanq̄ maiorē: et vere ſic erat. Audierat ſiq̄dē a magr̄o ſuo de xp̄o. Illū opꝫ creſcere, me aūt minui. Jo.iij. Itē alibi. Hic eſt cui' nō ſum dign' coꝛ.cal.ſ. Eiuſdē.i. Q' ſi q̄ras q̄re Andreas p̄io adheſit iohāni potius q̄ xp̄o Rñſio q2 fama ioh. diuulgata erat ꝑ vniuerſam iudeā et galileā: et oēs currebāt ad eū: in tātū q̄ magni viri credebāt eū eē meſſiā. vñ Jo.i. ſcribit q̄ miſerūt ſcribe ꝛ phariſei ſacerdotes ꝛ leuitas ad Johēm vt interrogarēt eum. Tu quis es?

¶ Moral'r exēplo bti Andree inſtruimur cito ꝯuerti ad dñz et intrare i flore nr̄e iuuētutis deſertū pnīe: q2 vt h̄r Treñ.iij. Bonū erit viro cū portauerit iugum dñi ab adoleſcētia ſua. Item Eccl'. v. Ne tardes cōuerti ad dñz: et ne differas de. ꝛc. Et hui' ratio aſſignat̄ ꝓuerb. xxij. q̄ adoleſcēs ābulās iuxta viā ſuā etiā cū ſenuerit nō recedet ab ea. Uel dic q̄ per hāc hiſtoriā moral'r inſtruimur q̄tū poſſum' ſequi cōſortia bonoꝝ ꝛ vitare ſūmope ſocietatem maloꝝ: q2 vt h̄r ꝓuerb. xiij. Qui cū ſapiētib' gradit̄ ſapiēs erit amicus ſtultoꝝ ſilis efficitur. Itē i p̄o. Cū ſctō ſctūs eris: et cū p.p. Et poeta. Cū bōis ambula. Ut ei dī. xxviij.q.i. Sepe

maloꝝ. Sepe maloꝝ cōſortia bonos corrūpunt: q̄tomagis eos q̄ ad vitia pni ſūt? hec ibi. Itē, xxiij. q. iiij. q̄ſqs. Quo in corrupt⁹ poteris ꝑmanere q̄ cor ruptis sociaris? Et oīm iſtoꝝ rō ē: q2 vt dt Sen. li. iij. de ira. Sumunt a cōuerſātib⁹ mores Sequamur igr̄ cōgregatiōes ſctās exēplo apl'i ādree: ſm q̄ cōſulit ip̄e Sen. in quadā ep̄la ad Lucilliū di. Cū his ꝯuerſa re q̄ te meliorē facturi ſunt.

¶ Scōm ſigillū hui⁹ li. vocat aplat⁹ ꝑmitas. Magna q̄ppe glia eſt btō Stepha. q̄ āte oēs apl'os regna celoꝝ itrare me ruerit: et ad dexterā p̄ris filiū videre. Sic ꝛ magn⁹ honor eſt btō Andree q̄ fuerit āte ceł'os apl'os a xp̄o vocat⁹. Et q̄ ita ſit pꝫ intuēti illū textū Jo. i. Ubi expſſe legit q̄ cū ſemel ſta ret cū magr̄o ſuo iohāne bap. ꝛ int'rogaret eū qn̄ ſibi viſibilr ꝯſideret xp̄z de q̄ tot ꝛ tāta lau de digna ab ip̄o freq̄nt audie rat: ecce ſubito trāſiuit āte eos ip̄e xp̄s: ſol⁹ tn̄ et pedib⁹ ince dēs nūdū ei apl'os ſuos voca uerat. Quo viſo Johēs flexis genibus eū adorauit ꝛ digito demōſtrauit dicēs ad Andreā Ecce agn⁹ dei. Et vere agnus q2 tot⁹ mitis ꝛ māſuet⁹. Uere agnus: q2 tot⁹ innocēs ꝛ ſine macula. Uere agn⁹: q2 pro no bis i cruce imolat⁹. Hoc igit Johis teſtionio de xp̄o audi to, ſubito Andreas interuil luminat⁹ et p gr̄am dei tract⁹ ſm illō ps. Dabit voci ſue vo cē v̄tutis. ſecut⁹ eſt redēptorē eterna premia largiētē: vnacū alio diſcipulo Johis q̄ credit ſm expoſitores fuiſſe iohānes euāgeliſta. Cūq3 ad ip̄m ꝑue niſſent interrogauerūt eū di. Rabi: vbi habitas? Quib⁹ ait xp̄s. Uenite ꝛ videte. Et māſe runt cū eo die illo. Hora autē erat q̄ſi decia ſcꝫ de ſero. vnde Aug. ſup Jo. O q̄ (inqt) btām noctē duxerūt tunc Andreas et Johēs. Quis eſt q̄ nobis di cat que et q̄ta archana audie rūt illi a dn̄o? Tūc ꝗ delecta tus i verbis mellifluis xp̄i ip̄e Andreas vtiq3 dicere poterat illō Cāti. ij. Sonet vox tua in aurib⁹ meis: vox eī tua dulcis et facies tua decora. Si eīn re gina Saba vehemēter delecta ta eſt audire ſapiām Salomo nis, ita vt vltra non hr̄et ſpm̄ vt hr̄. iij. Re. x. Quātomagis btūs Andreas delectabat au dire ſapiam filij dei: loquētis nō quidē de terrenis aut cadu cis ſꝫ de celeſtibus ꝛ et'nis.

¶ Sꝫ forſan queret q̄ſpiā q̄uo recte dr̄ andreas tenuiſſe inter apl'os aplat⁹ ꝑmitatē maxīe cū xp̄s dixerit petro. Tu vocabe ris cephas. i. caput Jo. i. Iter Mat. x. vbi enūerātur xij. apl'i petr⁹ p̄io loco ponit. Rn̄ſio. Petr⁹ inter apl'os tenuit pri matū dignitatis: ādreas aūt frater ei⁹ p2imatū antiq̄tatis

ſeu tpis eo ꝙ prio vocat⁹ ſit vt dicet in ſequēti ſigillo.

¶ Tertiū ſigillū dr fraternalis charitas. Poſtq̄ eñ andreas inuenit dñm ꝛ ab eo fuit abūdātiſſime inſtruct⁹ non fuit cōtentus niſi cōſortē tanti boni faceret frēm ſuum petrū. Nā vt habet Jo.j. Poſt ꝙ inuenit ipm xp̄z ꝛ cū eo mā ſit nocte vna: mane facto velociter venit ad ſymonē fratrē ſuū ꝛ dixit ei. inuenimus meſſiā qđ eſt interp̄tatū xp̄us Et adduxit eū ad ieſum. Super quo dr glo. ordi. ꝙ vera pietas ſtatim iuētū theſaurū fratri indicat vt ſicut eſt ſanguine: ſit ꝛ germanus in fide. Itē beda in Ome. Hoc inquit eſt vere dñm inuenire: vera illi⁹ dilectiōe feruere: fraterne quoq; ſalutis curā gerere. Ille etenim pfecte cōditoris ſui ducatū ſequit: qui etiam proximi q̄tū poteſt habere comitatū nititur. Hec ille. O q̄tū igitur fres mei debet petrus andreā fratrē ſuū diligere p quē meruit xp̄m iuenire. O q̄ti meriti eſt andreas apud deū: q̄ cōuertere meruit principē aploꝝ. ¶ Moraliter p hoc inſtruimur alioꝝ ſalutē poſt nr̄am pcurare ꝛ eos tum verbo: tū exēplo ad xp̄m trahere: vt parentes: filios: dñi: ſeruos: p̄lati ſubditos ꝛ huiuſmodi: q2 vt habet Eccleſi. xvij. Unicuiq; mandauit deus de proximo ſuo. Et q̄uis circa oim ſalutē debeam⁹ eſſe ſolliciti p maxie tñ circa ſalutē ꝛ pfectū ſpūalē amicoꝝ ꝛ cōſanguineoꝝ nr̄oꝝ intenti eſſe debem⁹ exēplo ipſius beati andree. Un̄ contra iſtud negligentes loquit paulus .j. Thi.v.di. Si quis ſuorum ꝛ maxime domeſticoꝝ curā nō habet fidem negauit ꝛ in fide illi deterior. Quđ ꝟbū nō ſolū intelligit de cura temporali verum etiam ſpirituali.

¶ Quartū ſigillū vocat vocatiōis facilitas. Facilime eñ btūs ādreas vocat⁹ ē a xp̄o q2 ad ſolā vocē ſimplicē ſecutus eſt eū nec ſe excuſauit aut dilationē petiuit. Un̄ Math. iiij. legit. ꝙ ābulans ieſus iuxta mare galilee vidit petrū ꝛ andream frēm ei⁹ mittētes rete in mare. Et ait illis. Uenite poſt me faciam vos fieri piſcatores hominum. O inuitatio gratioſa: q2 vēite poſt me. O dignitas officioſa: q2 faciā vos fieri piſcatores hominū. O vocatio fructuoſa: q2 relictis retib⁹ ſecuti ſūt eū. Potuit ĝ xp̄s de vtroq; frē ſigillatim dicere illud Pſal. In auditu auris obediuit michi. Unde. Re. in omelia. Unius diei dicit ſic. Audiſtis fratres cariſſimi q2 ad vnius iuſſionis vocem petrus ꝛ andreas relictis retib⁹ ſecuti ſūt redēptorē. Nulla ꝟo hūc facere

adhuc miracula viderāt nihil ab eo de premio eterne retributionis audierāt et tamē ad vnuz dñi preceptū hoc qđ poſſidere videbantur obliti ſunt. Deinde reprimit modernorū ꝑtinatiā di. Quanta nos miracula vidim⁹: quot flagellis affligimur: q̄tis minarū aſperitatibus deterremur ⁊ tamē vocantē ſequi contemnimus. Sed fortaſſe inq̄t ipſe Gre. aliq̄s tacitis cogitatiōib⁹ apud ſe dicit. Ad vocem dñicā vterq; piſcator q̄d aut q̄tuz dimiſit: qui pene nihil habuit? Sz hac in re fratres chariſſimi affectū potius debemus penſare q̄ cenſum. Multū reliquit: qui ſibi nihil retinuit. Multū reliquit qui q̄tūlibet paruuz totum deſeruit. Certe nos et habita cū amore poſſidemus ⁊ ea que minime habemus ex deſiderio querim⁹. Multū ergo Petrus et andreas dimiſit: q2 vterq; etiā deſideria habendi dereliquit. Hec Grego.

¶ Moraliter ꝑ hoc q̄ tā faciliter ſine mora tractus eſt Andreas a chriſto inſtruimur debere defacili obtēperare diuine inſpiratiōi vocāti nos ſiue ad pñiam: ſiue ad ſcłi deſertionē: ſiue ad quodcūq; op⁹ piuz et ſctm̄. O igit̄ miſeri pctōres hodie ſi vocē eius au. nol. ob. cor. veſt. Juxta tn̄ vocationez btī Andree aduertēdū q̄ q̄tū ad ꝓpoſituz ſufficit bis a xp̄o vocat⁹ eſt. Primo quidē ad noticiā: de qua vocatione habet̄ Joh. j. Scđo ꝟo ad apłatum. Mat. iiij. qñ ſcz relictis rethibus ſecutus eſt xp̄z. Poſt primā vocationē rediit ad piſcationem: nō aūt poſt ſcđam. Et ideo quo ad illā primā vocationez ſignificat imꝑfectos: q̄ ſepe redeūt ad vomitū: q̄ ſignificātur per vxorē Loth que reſpexit retro: et ideo punita eſt q2 in ſtatuā ſalis mox conuerſa fuit. Geñ. xix. Tales aūt repħendit xp̄s et cōdēnat. Lu. ix. dicēs. Nemo mittens manuz ad aratrum et reſpiciēs retro aptus eſt regno dei. Quātuz ꝟo ad ſecundā vocationē ſignificat viros ꝑfectos q̄ ꝑſeuerant in bono qđ inceperūt eūtes de ꝟtute in virtutē: ⁊ đ bono in melius. Et hi ſm̄ Greg. ſup Ezechielē. i. c. ſignificātur ꝑ aīalia que gradiebātur ante facies ſuas: et nō reuertebant̄.

¶ Quītū ſigillū vocat̄ firma fiducialitas. Inter ceteros nēpe apłos iſte videt̄ habuiſſe firmā fiduciā in oīpotentia mgr̄i ſui xp̄i: qđ p3 ſic. Legit̄ eñ Jo. vj. q̄ cū xp̄s cōferret cū diſciplis ſuis de turba paſcenda q̄ eū ſequebat̄: et inter ceteros interrogaſſet philippum R̄ndit ei ducētorū denariorū panes nō ſufficerēt. ⁊c. Tandē Andreas fr̄ ſymonis petri nō interrogat⁹: ſ3 fiducia plen⁹ q2 credebat xp̄m oīpotentē

dicit. Eſt puer vnꝰ hic qui habet quinq; panes ordeaceos ꝛ duos piſces. Sed hec quid ſunt inter tātos.q.d. Iſta nō ſufficiunt via humana ad ſuſtentationē multitudinis huius: ſed in conſpectu tuo dñe qui de paucis granis ſegetes multiplicas vtiq; ſufficiūt ſicut poſtea rei probauit euētꝰ

¶ Moralit̄ p hoc inſtruimur ꝙ debemꝰ firmā fiduciā habere ad deū in nr̄is neceſſitatibus tā tempalibus ꝙ corporalibus ꝛ ſpūalibꝰ. Vñ Pſal. Iacta cogitatū tuū in dño ꝛ ipſe te enutriet. Si em̄ dat eſcā omni carni.i.aīalibus brutis ꝛ pullis coruoꝝ inuocantibꝰ eum. Multo magis ſubueniet hoībus ſperantibꝰ in eum. Propterea ſapiēs nos admonet Eccle.ij: dicēs. Reſpicite filii natiōes hoim ꝛ ſcitote qꝛ nullꝰ ſperauit in dño ꝛ cōfuſus eſt. Et apl's. Ro.v. Spes nō cōfundit. Item Pſal. Iunior fui etenim ſenui ꝛ nō vidi iuſtū derelictū ſꝫ ſimpliciter ꝙuis ad tēpus bū pmittat eū dñs tribulari. Vel dic ꝙ ſicut diuus apl's Andreas habuit firmā fiduciā ad xp̄m. Ita ꝛ nos hodie poſt xp̄m ꝛ beatam virginē poſſumꝰ aliqualiter ponere ſpē ꝛ fiduciā nr̄am in eū. Ita ꝙ ſi fuerimꝰ illi deuoti, firmiter poterimꝰ cōfidere ꝙ ſuis meritis ꝛ precibꝰ impetrabit nobis aditū ad deū. Ipſe em̄ eſt quaſi portarius xp̄i. In cuiꝰ rei ſignū legitur Io.xij.ꝙ ꝗdā gētiles venerūt ad Philippū ꝛ dixerunt ei. Volumꝰ ieſum videre. venit Philippꝰ ꝛ dīt Andree. Tādē Andreas ꝛ Philippus dixerūt hec xp̄o. Patet ergo ꝙ Philippus non erat auſꝰ accedere ad xp̄m abſq; Andrea. Si ergo apl'i eum apud xp̄m mediatorē habuerūt atq; interceſſorē ꝙto magis nos tātilli hoīes ꝛ miſeri peccatores eū reuereri debemus ꝛ i patronū eligere Iob v. Ad aliquē ſanctoꝝ cōuertere. Sed qui ſancti niſi apl'i: inter quos in multis preeminet btūs Andreas qui denotatur perly aliquem.

¶ Sextū ſigillū ēt peccantium ꝛ errantiū cōpatibilitas Singulare nēpe dei donū eſt ſcire cōpati infirmitatibꝰ alioꝝ tā corpalibꝰ ꝙ ſpūalibus. Vñ ꝛ dicebat Paulus. Quis infirmatur ꝛ ego nō infirmor Hoc aūt donū habuit beatus Andreas ita vt merito dicere poſſet illud Pſal. Defectio tenuit me p pctōꝛibꝰ derelinquētibus legē tuā. Iſtud patuit qñ tm̄ fleuit ꝛ laborauit p emendatiōe illiꝰ pauperis pctōꝛis Nicolai de quo legit̄ in legenda lōbardica ꝙ acceſſit ad ipſum di. Dñe ecce iam lxx.anni vite mee ſūt in ꝗbus ſemper luxurie deſeruiui: ꝛ ac

cepi euãgeliũ ſancti Mathei orans dñm vt a mõ michi cõtinẽtiã largiref. Sz i ipo pctõ iueterat⁹ ſtatim ad o p⁹ſolitũ reuertebar. Quadã igif vice cõcuptã illect⁹ oblit⁹ euãgeliũ qđ ſupme poſuerã ad lupanar ꝑrexi Quo me igrediẽte mox clamauit meretrix di. Egredere egredere ſenex qꝛ video ſup te dei magnalia. Quã cũ audiſſẽ ⁊ ſtuperẽ reuolui mecum habere dictũ euangeliũ. Nũc ergo vir dei te depcorvt ꝑ mea ſalute itercedas. Quẽ cũ audiſſꝫ btũs Andreas ⁊ valde ꝯpũctũ vidiſſet poſuit ſe in orõne ⁊ cũ lachꝛymis ⁊ ieiunijs mirabilib⁹ impetrauit ꝑ eo miam a dño. Nã tandẽ facta eſt vox ad eũ di. Optines andrea ꝑ ſene: ſed ſicut te ieiunijs ꝑ eo afflixiſti: ſic ⁊ ipe ſe affligat. Quod ⁊ fecit. Nã ꝑ ſex mẽſes ieiunauit in pane ⁊ aqua: ⁊ ſic ſpm̃ dño feliciter reddidit. Quo mortuo venit vox ad Andreã que diceret. Per orõnẽ tuã acquiſiui nicolaũ quẽ ꝑdiderã. Ecce qũo xp̃i apl̃s pietate et charitate ad ꝓximũ plen⁹ extitit. Huic hyſtoꝛie alludit alia q̃ in eadẽ legẽda habetur vcꝫ de quodã Epiſcopo viro ſancto cui apparuit demõ i ſpecie pulcherrime mulieris. Sed medio beati andree ab eo liberatus eſt. Qui ergo temptanf a carne debẽt ad hũc virũ dei recurrere ⁊ hũiliter eius auxilium implorare precipue autẽ ⁊ añ oĩa debẽt ad dñm recurrere quia vt dicitur Sapien. octauo. Nemo põt eſſe continens niſi de⁹ det: ſcꝫ ipſam cõtinentiam.

¶ Septimũ ſigillũ vocatur cruciatuũ tollerabilitas. Cõmune enim ⁊ gñale eſt oĩbus amicis dei multa aduerſa et dura pati in p̄ſenti: ſm illud ij. Thi. iij. Om̃es q̇ pie volũt viuere in xp̃o pſecutionẽ paciẽtur. Itẽ Act. xiiij. p multas tribulatiões opoꝛtet nos introire in regnũ dei. Et iſtd eſt qđ p̄dixit xp̃s ſuis apl̄is Jo. xv. dicẽs. Si me perſecuti ſũt ſuꝑple iudei ⁊ maligni homines ⁊ vos pſequẽtur. Item eiuſdẽ. xvj. In mũdo preſſurã habebitis in me aũt pacẽ. Et ꝑfecto iſtud ꝑmaxime fuit adipletũ in beato Andꝛea q̇ multos ⁊ diros cruciat⁹ perpeſſus eſt. Nãpe ob fidei predicationẽ ⁊ defenſionẽ primo apud magundiã ciuitatẽ ligatus violenter per plateas ciuitatis ptrahitur. Demũ in achaiã ꝓuinciã ꝓficiſcens venit in ciuitatem cui nomẽ patras cui p̄erat quidã romanus cui nomẽ egeas qui ob fidei predicationẽ fecit eũ a tortoꝛibus fuſtibus cedi. Deinde videns ꝙ non proficeret fecit eum cruci affigi per trãſuerſum tamen. Cumqꝫ ad lo-

tum mortis veniſſet flexis ge nib⁹ crucē in qua crucifigēd⁹ erat deuote adorauit dicens. Salue crux p̄cioſa ſuſcipe diſcipulum ei⁹ qui pependit in te magiſter meus chriſt⁹. Securus ⁊ gaudens venio ad te ita ⁊ tu exultās ſuſcipias me. Amator enim tui ſemper fui ⁊ deſideraui te amplecti o bona crux. Accipe itaq; me ab hominibus ⁊ redde me magiſtro meo: vt per te me recipiat qui per te me redemit.

¶ Moraliter per hoc docemur reuereri crucem in quacunq; ſit materia velut ſignū rememoratiuū dominice paſſionis. Sed queri poteſt cur beatus Andreas tantum gaudet cum ad crucis ſupplicium duceret. Reſponſio ex ardenti deſiderio quod habebat diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto. Ut enim dicit Auguſtin⁹ de verbis domini ſermo: nono. Omnia ſeua ⁊ immania facilia et prope nulla efficit amor ⁊ deſideriū rei cōcupite. Hoc autē declarat multiplici exemplo vt pote de homine qui pmittit ſuam tybiam ſecari pro cōſeruāda vita ad tempus. Itē de milite qui multa ſuſtinet ſpe mercedis. Item de mercatoribus peragrantibus terras ⁊ maria cū maximis periculis et erumnis ſpe lucri. Item de venatoribus qui toto vno die abſq; cibo ⁊ potu currunt poſt predam quam etiam quandoq; non apprehendunt. Propter igit̄ ſpem premii beatus Andreas ibat gaudens ad mortem crucis. Qui cum veniſſet ad locum ſupplicii vltro exuit ſe. Et cōtinuo tortores eum cruci alligauerunt vt ſic longiorem cruciatum reciperet. Populus autem contra egeam clamabat dicens. Innocens ei⁹ ſanguis ſine cauſa dānatur. Ne interficias hominem deo charum ſanctum iuſtum māſuetum ⁊ pium. Unde ad clamorem populi voluit egeas eum de cruce deponere: ſed nō permiſit ap̄ls di. ſe iam videre regem ſuum xp̄m in celis eum expectantē. Sicq; biduo viuens pependit in cruce docendo populum. Unde. xx. milia cōuerſi ſunt ad fidem. Tādem ergo reddidit ſpiritum inter manus ſanctorū angelorum. Egeas vero cum rediret iu ciuitatē a demonio arreptus corā oībus miſerabiliter expirauit. Maximilla vo vxor ei⁹ q̄ fuerat ad p̄dicationē ap̄li conuerſa tulit corpus ap̄li ⁊ ip̄m honorifice ſepeliuit: de cui⁹ ſepulchro aiūt q̄dam māna in modū farine ⁊ oleum cum ſuauiſſimo odore emanare. Quātū aūt ad gen⁹ mortis imitat⁹ eſt xp̄m ī hoc q̄ crucifix⁹ eſt: ſed in hoc fuit diſparitas q: xp̄s clauis fuit

affixus: hic vero funib⁹ ligat⁹ Scdo qꝛ xp̄s fuit in cruce erectus: hic vero tranſuerſus: petrus aũt frater ei⁹ reuerſ⁹. Unde canit Eccle. Beat⁹ andreas xp̄i diſcipul⁹ german⁹ petri: et in paſſione soci⁹. Conuenienter ergo fuit crucifixus in trāſuerſum vt ſcʒ manum dextrā porrigeret ad xp̄m petens ab eo auxiliū aſcēdēdi in celum: Siniſtrā vero ad Petrum petens ſibi aperiri regnū celoꝝ. Quod nobis concedat. ꝛc.

¶ Sermo de. b. Barbara.

Uidi librum ſcriptū int⁹ ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apoca. v. Tertius liber quē vidit btūs Johēs dꝛ liber deſcriptiōis hiſtorialis i quo nobis deſcribitur angelica vita ꝛ paſſio glioſa xp̄i ſpōſe barbare. Pro quo p̄mittēdum ꝙ virginitas multū deo placet. vñ Ambro. lib. de ꝟgitate dicit ſic. Pulchritudinē quis pōt maiorē eſtimare ꝟgis de core que amat a rege: pbatur a iudice: dedicat dño. Hic ergo liber ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptem: per que intelligūtur virtutes: ſcʒ tres theologice et q̄tuor cardinales ſeu morales: qb⁹ ſignata fuit mēs hu⁹ ꝟgis ¶ Primū igitur ſigillū dꝛ fidei illuſtratio. Dicit em̄ Paulus Heb. xi. ꝙ ſine fide impoſſibile eſt placere deo; Qñ ibidē pbat inductiue de mltis ſctis dei amicis oſtēdēs qūo p fidē placuerūt deo. Eſt ḡ fidei illuſtratio ad ſalutē perneceſſaria qꝛ vt p̄mittit idem Paulus i p̄eo. ca. Fides eſt ſperādaꝝ ſubſtātia reꝝ argumētū nō apparētiū. Non ei aliter dꝛ xp̄s illuiare oēm hoiem venietem in hūc mūdum vt habet Jo. i. niſi qꝛ fidē oīm credēti infundit p quā illuiatur intellect⁹ ad capiēdū credēda: ſm illud Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Propterea Chryſo. ſup Mat. xxv. c. cōparat fidē lāpadi dicēs ꝙ ſicut lāpas illuiat domū de nocte: ita ꝛ fides illuminat aīam i nocte hu⁹ mundi. Tali itaqꝫ fidei lumine fuit diuinit⁹ illuſtrata beata Barbara. Qd patuit i hoc ꝙ iuſſit artificib⁹ vt i noīe ſancte trinitatis tertiam feneſtrā in turri facerent. Pro quo notādum ꝙ hec glorioſa virgo paſſa eſt tempore Diocletiani et Maximiani imperatoꝝ qui regnare ceperūt anno gr̄e. cclxxxvij. Regnauerūt aūt annis. xx. ſub quoꝝ etiā tēpore paſſa eſt beata Katherina et cōplures alij vtriuſqꝫ ſexus hoies. Illo igit in tēpore fuit in ciuitate Nycomedia vir qdā ſm ſeculi faſtum apprime nobilis ꝛ diues noīe Dioſcorus vn icā habens filiā Barbarā noīe ſpecioſam nimis: ſed non tā corpe ꝙ mēte: ita vt de ea dici poſſet illud

Pſal. Omnis gl'ia eius filie regis ſupple eterni: ad intus in fimbrijs aureis circ.var. Hec igitur virgo ſanctiſſima ab ineūte etate dn̄m celi et terre venerabatur: et colebat occulte tamē. Et dū pn̄tes eius q̄ ydolatre erant ducebāt eā in templū ydolorū: vt ea coleret. Ipſa in corde ſuo dicebat. Cōfundantur oēs qui adorant ſculptilia et qui gloriantur in ſimulacris ſuis. Sz nos xp̄iani inquiebat. Benedicamus patrē et filium cū ſancto ſpi. itu: laudemus ⁊ ſuperexaltemus eū in ſcla. In hoc igitur eſt imitata illos tres pueros: ſydrac midrac et abdenago: q̄ potius elegerūt mortez ignis: q̄ adorare ſtatuam regis Nabugodonoſor Daniel. iij. Quod ſi queras quē preceptorem in lege dn̄i hec virgo habuerit: certe habuit illuz doctorē intrinſecū: qui vbi vult ſpirat: ⁊ quē vult trahit: et qui ſuos docet de oībus. Verū non deſunt qui dicāt hanc virginez p litteras fuiſſe edoctā ab origene: ſicut ⁊ beatā katherinā contemporaneā ſuā. Alij vo dicūt eā fuiſſe inſtructaz et baptiſatam a beato Valētino ſacerdote viro totius ſanctitatis. Vñ propter ſincerā eius fidez meruit a ieſu xp̄o deſponſari ſm illō Oſee. ij. Deſponſabo te michi in fide. Hanc igitur virginem ſacratiſſimā debemus imitari per fidei integritatem et indubietatem.

¶ Scd̄z ſigillū quo ſignatur liber hiſtoriar' beatiſſime barbare dicit ſpei eleuatio. Per ſpem em̄ eleuat humana mēs ſupra ſe ⁊ vſq ad celeſtia facit eam aſcendere: ſm q̄ de iuſtis et electis dicit Sap. iij. Spes illorū immortalitate plena ē. q.d. q̄ ſpes iuſtorū eos eleuat vſq ad celū: vbi eſt plena immortalitas. Unde Grego. li. vi. mora. Spes inqt in eternitatez animū erigit: et idcirco nulla mala que exterius tolerat ſentit. Sic itaq fuit eleuata mēs huius virginis in deū ita vt merito dicē poſſet illud pſal. Spes mea in deo eſt. q.d. Nolo ponere ſpē meā in parētibus et amicis: in tranſitorijs rebus et caducis: in decore corporis: aut in huius ſeculi blandimētis: ſed tm̄ in deo: qui ſpes electorū eſt. Qualit' aūt hoc fecerit videamus. Nā pe cū eſſet patri vnica et ſupſtes heres a multis gn̄oſis iuuenibus poſtulabatur in ſpōſam: tū propter illius incredibilē pulchritudinez: tum propter rerū ſecundarū abundātiā: tum propter ipſius ſapiētiā. Pater vo negotiuz differēs: eo q̄ eius pn̄tiā chariſſimā haberet: ne raperetur cōſtrui fecit ingentez turrim: in qua tute cuſtodire poſſet tantum theſauruz. In qua tantuz

duas feneſtas fieri iuſſit. Sed quum a Maximiano imperatore vocatus eſſet pro expeditione militari opus reliqt infectum et non abſolutum: conſtituens vnuz de famulis ſuis directorez operis. Quo abſente virgo ſanctiſſima poſt multas preces a cementarijs impetrauit tertiam fieri feneſtram in dicta turri intentionem ſuam celans. Opere igit̃ pacto turrim ingreditur: ⁊ expulſis oibus famulis in orationem ſe proſternens cum lachrymis ſuaz pudicitiam domino commendauit dicens illud Pſal. In te domine ſperaui non confundar ineternū ſicut nec mente: ita nec corpore: ſed fiat cor meum ⁊ corpus meum immaculatum: vt non confundar. Et ſurgens ab oratione ſciēs baptiſmum eſſe ſacramentum maxime neceſſitatis ſcd̄m illud Johannis tertio. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto non poteſt intrare regnū. ⁊c. accepit aquā ⁊ ſeipſam ibidem baptiſauit: ſcd̄m ꝙ refert Dominus Anthonius Florentinus in pria. p. cro. t. viii, c. i. §. xv. Quod ſi quis proteruire velit dicens neminem poſſe ſe baptizare: ſed in caſu vbi deeſt copia miniſtri ſufficere ad ſalutem habere baptiſmum in voto: prout plenius habetur extra de baptiſmo, c. Debitum. Ad hoc dicimus: ꝙ illud verum eſt de communi lege ⁊ regulariter. Sed hoc non obſtā te deus qui non alligauit virtutem ſuam ſacramentis: et ꝗ poteſt de illis ordinare prout vult, potuit ex ſpeciali gratia et priuilegio huic virgini committere: vt ſeipſam baptiſaret: videlꝫ in thermis quas in turri fieri fecerat. Quibus pactis pamplius poſuit oēm ſpem ſuam et fiduciā in domino. Et hoc ſignificatum eſt ꝑ turrim illam materialez: que per ſui eleuationem verſus celum ſpem ipſius virginis ad dominum deſignabat.

¶ Moraliter adinſtar huius virginis debemus in preſenti edificare turrim ſancte ſpei: ꝑ quam aſcēdere poterimus ad dominum. In cuius figura legitur Gen. xi. ꝙ filii Noe dixerunt alter ad alterum. Uenite edificemus nobis turrim: cuius culmen pertingat vſqꝫ ad celum. Applicatio eſt facilis.

¶ Tertium ſigillum predicti libri dicitur feruens dei dilectio. Quāuis eni fides et ſpes magna dona dei ſint: maius tamen donuz eſt charitas: vt habetur. j. Cor. xiii. Neqꝫ eni proſunt fides et ſpes: ſi charitas deſit. Teſte Apoſtolo vbi ſupra. Si inquit habuero omnem fidem: ita vt montes trāſferam: charitatez autem non habuero nihil ſum. i. non pro-

derit mihi ad vitam eternam
Et ſimile eſt de ſpe in ordine
ad ipſam charitatem. Unde et
Gregorius in quadam Ome
lia dicit ſic. Queadmodū mul
ti rami arboris ex vna radice
prodeunt: ſic multe virtutes
ex vna charitate generantur.
Beata igitur Barbara nō ſo
luʒ decorata fuit fide et ſpe: ve
rūetiam ſincera charitate ꝛ di
lectione per quam indiſſolu-
biliter adheſit ſponſo ſuo Je-
ſu chriſto: adeo ꝙ neq; minis:
neq; terroribus potuit ab eo
diſſolui: ſeu a confeſſione no-
minis ſui ceſſare. Unde cōfor-
miter ad Apoſtolum Paulū
Ro. viii. ſcribenteʒ dicere po
terat. Certa ſum ꝙ neq; mors
neq; vita: ideſt timor mortis:
aut amor vite poterat me ſe-
parare a charitate dei: que eſt
in chriſto ieſu. Hoc aūt in effe
ctu patuit quandoquidē pa-
tri redeunti de curia impato
ris et interroganti cur tertiā
feneſtraʒ in turri fieri iuſſiſſet
Conſtanter reſpondit id pre-
cepiſſe cementarijs ob reuerē-
tiaʒ ſanctiſſime trinitatis. Ne
q; inqt fides de patre et filio il
luminat domuʒ pectoris niſi
aſſit tertia feneſtra .i. fides de
proceſſione ſpūſſancti ab vtro
q;. Quo audito expauit pa-
ter pre dolore cernēs eā chri-
ſtianā effectā. Deinde reſum-
ptis viribus hortatur eaʒ cuʒ
lachrymis a tali propoſito re
ſilire: innuens ꝙtis periculis
et ſe ꝛ omnē parentelā ſuaʒ ex
ponebat apud impatoreʒ: qui
chriſtianoruʒ nomen valde ex
oſum habebat: et immaniter
vbiq; perſequebatur. Decreue
rat eñi oēs chriſticolas de-
lere e terra. Sed hoc non pmi
ſit dominus: cui ſemp eſt cu-
ra de ſponſa ſua eccl'ia. At vo
chriſti ſponſa omnia patris
oblectamenta ſpreuit. Quod
cum vidiſſet pater minas gra
uiſſimas ſubintulit predicens
ꝙtis ſupplicijs eam faceret in
terire ſi a tali propoſito non re
ſiliret. Sed neq; ob hoc in ali
quo immutata eſt. Ecce ꝙ fer
uens fuit hec virgo ſacratiſſi-
ma in amore ſponſi ſui xpi: et
ꝙ conſtans in confeſſione ſan
ctiſſime trinitatis. Sed proh
dolor pauci volunt eam in ta
li dei amore ſequi. Quinimo
plerique potius obtempare ſat
agunt male voluntati paren-
tuʒ: ꝙ dei inſpirationibus et
mādatis: cū tamē dicat xpūs
Mat. x. Qui amat patrē ſuuʒ
aut matrem ſuā plus ꝙ me: vt
ſcilicet ꝓpter eos dimittat ſe-
qui me ꝛ venire ad me. Ita ex
ponit dñs Hugo Cardinalis,
non eſt me dignus. Sup quo
di. glo. ord. ꝙ poſt deum amā
di ſunt parentes: ꝙ ſi vtrunq;
ſeruari non poteſt: odium in
ſuos: pietas autem ad deum
habenda eſt Et hoc egit beata
Barbara: vt iam patuit.

¶ Quartū ſigillū libri predi
cti eſt teperātialis moderatio
Quāuis eñ ſint plures ptes
tam ſubiectiue ꝙ integrale
tpantie virtutis : ad p̄ſēs tñ
nō niſi de tribus diſſeremus:
que ſunt humilitas : virgini-
tas:abſtinētia. Primaꝫ itaqꝫ
tēperantie partē que eſt humi
litas aſſumpſit ꝓ indumento
hec virgo glīoſa. Generis eñ
nobilitas multis eſt cauſa rui
ne et ſupbie. Nā vt dicit Salu
ſtius. Cōmune malū nobilita
tis eſt ſupbia. Videtur eñ no-
bilibus q2 a nobilioribꝰ deſcē
derūt pre alijs debere hono-
rari et reputari. Sed ridi-
culoſā eſt iſta nobilitas que ex
pte generis attenditur : maxi
me cum ex eodē luto facti ſint
nobiles et ignobiles:et ex eiſ-
dem pntibus primis oēs ꝓ
ceſſerint. Hoc igitur diligēter
ppendēs btā Barba. ꝙuis ex
nobilibus pntibus ſm ſcl̄i fa-
ſtū originē traxerit oīm tamē
humilitati et ſimplicitati ſtu
duit. Et iſtud eſt ſignū magne
virtutis: vcꝫ nō gloriari inter
mūdanos honores. Unde de
ea dici poteſt ꝙ potuit tranſ-
gredi: vcꝫ ꝑ ſupbiā et ſeculi pō
pā: ⁊ non eſt tranſgreſſa. Eccl.
xxxi. Secundo habuit ſecūdaꝫ
partem temperantie : que eſt
virginitas ſeu carnis integri
tas. Ut eñ dicit Auguſtinus
de ſancta viduitate. Bona eſt
pudicitia coniugalis:ſed me-
lior eſt continentia vidualis:
optima aūt caſtitas virgina-
lis. Quod perpendens beata
Barbara voluit tēperate ſeu
caſte viuere ſuam virginitatē
dedicans ieſu xp̄o. Tertio ha
buit aliaꝫ ptem temperantie:
que eſt abſtinentia. Naꝫ ſicut
vidua q̄ in delicijs viuit mor-
tua eſt ſcdꝫ ſententiam. Apl̄i.
ita etiā dicendū eſt de virgine
Unde de illis qui laute et opu
lenter viuūt dicitur in Pſal.
ꝙ ꝓdijt quaſi ex adipe iniqui
tas eorū tranſierūt in affectuꝫ
cordis.i. multas tentationes
⁊ illuſiones patiuntur:et fre-
quēter de affectu cordis tran-
ſeūt in opus exterius. Quod
animaduertens btā Barbara
carnē ſuam domabat ieiunijs
et abſtinentia eſce et potus ꝙ
tū valitudo corporis ſui pmit
tebat. Iteꝫ cilicio vtebatur ad
carnem: vt ipſam ſubderet ſpī
ritui. Ecce quomodo ſeruauit
temperantiam virtutem.

¶ Quintum ſigilluꝫ dicitur
prudentialis reſponſio. Pru
dentia eñ que eſt auriga alia
rum virtutum multum deco
rat et ornat habentem in ver-
bis et reſponſis ſuis:cum ſci-
licet facit et docet eū recte lo-
qui. Nam vt habetur Prouer
biorū.x. Qui moderatur la-
bia ſua prudentiſſimus eſt.
Hanc autem virtutem prudē
tie ꝑmaxime habuit btā Bar-
bara:et ideo non mirum ſi pa

trem ſuum Dioſcorū ceteroſ-
q catholice fidei hoſtes con-
tra ipſam inſurgentes ſuparue
rit: quia vt dicit Auguſtin⁹ in
libro de ſingularitate clerico
rum. Ubicunq fuerit pruden
tia fruſtrantur vniuerſa cōtra
ria: vbi aūt prudētia negligit
omnia contraria dominātur
Sed quo nā pacto hec virgo
prudentiam ſuam oſtenderit
videam⁹. Nempe multitudi-
nem deorū quos colebat pater
ſuus reprehendebat et condē-
nabat ſic prudenter argumen
tando. Si ſunt plures dij: er-
go habent plures voluntates
et nō neceſſario cōformes: er-
go poſſunt diſcordare tam in
volito q in modo volendi: et
ita quod placebit vni diſplice
bit alteri. Cū ergo videamus
corpa celeſtia vniformiter mo
ueri: et elementa perſiſtere: et
ſic de alijs manifeſte apparet
pluralitatē deorū eſſe impoſſi
bilē. Itē impoſſibile ē eſſe plu
ra prima principia ſimplicit
prima: ergo ſi ſint plures dij,
ſequitur ſaltē q inter eos eſt
vn⁹ ſumm⁹ et ſimpliciter pri
m⁹: q ſi ſic, ergo alij non ſunt
dij: qr p hoc nomē deus ſigni
ficat nobis quo maius exco-
gitari nō poteſt: et quod caret
principio taz ſui eſſe q ſue du-
rationis. Ceterum dij veſtri
per vos homines quādoq fue
runt: ſed poſt mortez inter de
os tranſlati ſunt. Sed quis ſa
ne mētis diceret hominē mor
talem z grauiſſimum peccato
rem; quales fuerūt quos nūc
colitis pro dijs, poſſe in deuz
immortalem: immenſum z in
finituz transferri: profecto nō
video. Audite ergo q̄ſo quid
de vobis et de dijs veſtris di-
cat Pſal. Confundantur in-
quit omnes: qui adorant ſcul
ptilia: et qui gloriantur in ſi-
mulacris ſuis. Et alibi. Om-
nes dij gentium demonia: do
minus aūt. i. ille qui eſt verus
deus et dominus ſine cauda
celos fecit: et hunc ſolum ado
ro. Cunq tam prudenter loq
retur beata Barbara corā pa
tre ſuo et multis alijs philo-
ſophis quos vocauerat pater
non poterant reſiſtere ſapien
tie et ſpiritui qui loquebatur
Tūc ergo fuit impleta in hac
virgine illa chriſti promiſſio.
Luc. xxi. Dabo vobis os et ſa
pientiā: cui non poterunt reſi
ſtere et contradicere omēs ad
uerſarij veſtri. Item Pſalmi
ſta Diffuſa eſt gratia in labijs
tuis. Uidens itaq pater eius
q ipſaz nec p ſe: nec per alios
ſuperare poſſet tanq inſanus
arrepto gladio voluit eam oc
cidere. Sed diuinitus adiuta
fuit: nā murus domus in qua
hec agebātur ei ceſſit: qua trāſ
acta ilico reintegratur mur⁹
Cunq pater cum enſe euagi-
nato eaz inſequeretur obuios
habuit duos paſtores. Quos

cum interrogaſſet ſi nam vi-
diſſent filiã ſuã. Primus offi-
cioſe mentiendo eam a morte
liberare voluit: alter vero di-
gito locũ in quo latitabat pa
tri oſtendit: et mox eius peco
ra in locuſtas conuerſa ſunt.
Aduerte tamẽ ꝙ non licuit il
li paſtori mentiri pro ſaluan-
da vita virginis barbare. Ita
enĩ dicit Auguſtinus: ⁊ recita
tur. xxii. q. ii. Ne quis. Cumq;
pater immaniſſimus eam in-
ueniſſet crudeliſſime eam per
trahens ad domum reduxit.
Mane aũt facto ipſam Mar-
tiano preſidi ciuitatis tradi-
dit cruciandam.

¶ Sextum ſigillum libri hi-
ſtorie huius virginis dicitur
inſuperabilis fortitudo. Eſt
enĩ fortitudo virtus moralis
que armat hominem contra
aduerſa taliter ꝙ potius vult
pati mortem ꝙ̃ deſiſtere a bo
no virtutis. Unde Ambro li.
j. de offi. Non mediocris ani-
mi eſt fortitudo: que ſola defẽ
dit ornamenta virtutum: et q̃
inexpiabili ꝑlio aduerſus om
nia vicia decertat: inuicta ad
labores: fortis ad ꝑicula. Hec
ille. Hanc aũt virtutem forti
tudinis habuit hec ſãctiſſima
virgo in ſuſtinendo diros cru
ciatus.

¶ Pro quo notandum ꝙ cũ
beata Barbara fuiſſet a patre
tradita Martiano preſidi ſtu
duit ipſe prĩo blanditijs emol
lire cor virginis: oſtendens ꝙ̃
chara eſſet patri iam ſeni: et ꝙ̃
triſtem euʒ reddebat propter
nouam ſectam quam tenebat
Iteʒ ꝑſuadebat ꝙ vltro reſili-
ret a ſecta chriſtianorũ vt non
oporteret eam multa pati.
Item ꝙ miſereretur pulchri-
tudinis ſue que maxima erat.
Sed in nullo profecit ſatelles
diaboli: quia virgo immobi-
lis permanſit: tormenta deri
ſit et premia calcauit. Cumq; vi
deret preſes ꝙ verbis nõ pro-
ficeret venit ad verbera. Nam
ob honorẽ quinq; plagarum
chriſti hec eius ſponſa quinq;
grandia tormenta ſuſtinuit.
Primum fuit flagellationis.
Nam Marcianus iuſſit eam
ſpoliari et pedibus ſurſuʒ ver
ſis ad trabem ſuſpendi: et pri
mo virgis deinde neruis tau-
rinis corpus eius tenerũ vn-
dequaq; diſcerpi: ita vt a plan
ta pedis vſq; ad verticem ca-
pitis non eſſet in ea ſanitas.
Ipſa aũt tanꝙ̃ ouis coram tõ
dente ſe obmutuit ⁊ non ape-
ruit os ſuum: ſed oĩa patien
tiſſime ſuſtinuit propter amo
rem ſponſi ſui chriſti recogi-
tans ꝙ maiora pro ea paſſus
fuiſſet. Unde tunc habebat in
corde ſuo illud verbum Apo-
ſtoli Hebreoruʒ duodecimo.
Recogitate eum qui talem ad
uerſus ſemetipſum ſuſtinuit a
peccatoribus contradictionẽ
vt nõ fatige. ⁊c. Secundũ tor-

mentum fuit incarcerationis Nam poſt tam ſeuerã flagellationem tyrannus fecit eam in carcerem obſcuriſſimum recludi. Sed ea orante ecce circa noctis medium xp̃us cum immenſo lumine ei apparens dixit. Confortare filia mea et ſponſa dilecta: iam enim magnum gaudiũ eſt ĩ celo de tua paſſione. Ne timeas: ego eniꝫ ſemper tecũ ſum: et tu ſemper mecum eris in celis. Quibus dictis ſanauit oẽs plagas eiꝰ et eam benedicens diſparuit.

¶ Tertium tormẽtũ fuit adu ſtionis. Nam mane facto preſes vidẽs eam ſanam exclamauit dicens. O magna circa te deorum clemẽtia qui te q̃uis ingratam tam miſericorditer ſanauerunt. At illa. Dij tui ceci ſunt ⁊ ſurdi qui nulluꝫ beneficium preſtare poſſunt: ſed habeo amatorem Jeſum chriſtũ qui ſolo ſermõe reſtaurat vniuerſa: et ille eſt qui me ſanam fecit. Ad hec verba Martianꝰ furore et crudelitate repletus iuſſit eam in eculeo ſuſpẽdi vt iterum corpuſculum ipſiꝰ vngulis ferreis diſcerperetur. Juſſit etiam ad latera eius laminas ferreas ardentes apponi: vt ſic adureretur eius tenella caro. Cumq̃ ſic cruciaretur cepit gaudere et dicere illud Romanoꝝ. viij. Non ſunt condigne paſſiones huius tẽporis ad futurã glorĩã que ⁊c.

¶ Quartum tormẽtum fuit mãmillarum preciſiõis. Preſes enim inſaniens ꝙ eam ſuperare non poſſet: iuſſit tortoribus ⁊ tyrannis: vt mammillas eius paruulas (quia tunc beata virgo erat tantum etatis duodecim annorum) abſciderent. Ad quem virgo. O dire tyrãne: non es confuſus amputare in puella quod in matre ſuxiſti. Deinde eleuatis in celũ oculis dixit. O domine celi et terre: iſtas mammillas a te poſſidebam quas propter te ad tempus perdo: ſed ſpero ꝙ tandem in generali omniũ reſurrectione illas relucentes vt gemmas michi reſtitueѕ. Tu enim ꝓmiſiſti electis tuis ꝙ capillus de capite eoꝝ non peribit. Ecce enim propter te mortificor tota die eſtimata ſum ſupple ab iſtis paganis: ſicut ouis occiſionis. Sed tamen hec et his maiora libenter patiar: ſciens ꝙ non ſunt condigne paſſiones huius tẽporis ad ſuperuenturam gloriam que reuelabitur ĩ nobis vt habetur Romanoꝝ. viij.

¶ Quintum tormẽtum beate virginis fuit nuditas corporis. Nam dictꝰ preſes ad maiorem virginis confuſionem fecit eam totam nudam circũferri per ciuitatem: vt eſſet in deriſum omni populo. At vero beata virgo intuens in celum ait. O domine deus qui

operis celum nubibus/ operi pauperculam carnem meam vt non videar ab iſtis impijs Quo dicto mox affuit angel⁹ de celo qui eā cooperuit ſtola candida: ſimulqꝫ abſciſionis mām̄illaꝝ ſuaꝝ curauit vulnera. Cūqꝫ tyrānus vidiſſet eam ſic veſtitā obſtupuit ⁊ expauit In ſe autē reuerſus dixit. Hec mulier magicis artib⁹ vacat: ⁊ ſi eam diuti⁹ tollerauerim⁹ viuere/ deſtruet ſectam noſtrā Tūc multi ydolatre fauentes Marciano dixerunt. Perde hanc maleficam que ſuis incātationib⁹ hoīm ſenſus aufert Et ecce continuo preſes dedit contra eam ſentētiam mortis eo ꝙ aliter ipſam ſuperare nō poſſet. Et ſic patet de ei⁹ fortitudine: ꝓpter quod de ea dici poteſt illud ꝓuerb. xxxi. Mulierem fortem quis inueniet: ſcꝫ talē qualis eſt hec: que vinci nequit a tyranno.

¶ Septimum ſigillū libri hiſtorialis beate Barbare ē iuſticie defenſio. Ad iuſticiā enī ſm̄ ꝙ eſt oīs virtus ꝑtinet vſqꝫ ad mortem tueri fidem catholicam: ſm̄ ꝙ nobis precipitur Eccl. iiij. Pro iuſticia agonizare ꝓ aīa tua. i. agones ⁊ pugnā ſuſtine pro ſalute aīe tue: et vſqꝫ ad mortem certa ꝓ iuſticia: ſup. defenſanda ⁊ tuēda Poſtꝙ ergo beata babara varios agones ſuſtinuit pro iuſticia et q̄rela xp̄i ab ipſo Marciano: tandem certauit ꝓ ipſa iuſticia vſqꝫ ad mortem quam ſibi intulit immaniſſimus pater ei⁹ Dioſcorus q̄ ſua iniquitate eam tranſmiſit ad celos. Nam poſt latā a preſide mortis ſentētiam aduerſus virginem Dioſcorus oblit⁹ ꝙ eſſet caro ſua ⁊ filia/ repletus furore cepit eam de cōſpectu preſidis: et duxit eā ad locū decapitationis. Ibiqꝫ cū virgo peruniſſet flexit genua ⁊ ſuſpiciens in celū orauit dicēs. Dn̄e ieſu xp̄e qui es fōs pietatis et mīe tibi cōmēdo ſpiritum meū: et ipm̄ in pace recipe. Et preſta michi famule tue hanc gratiā vt quicūqꝫ memoriam paſſionis mee fecerint/ velis ipis in oībus neceſſitatibus ſuis ſubuenire: ac in extremis laborātibus cōfeſſionis ſacramētum et tuum ſacroſanctum corpus largire: atqꝫ in die iudicij peccatis eoꝝ ꝓpiciare. Facta igitur oratione venit vox de celo dicens. Ueni dilecta mea ⁊ requieſce in regno meo. Quod enim poſtulaſti/ impetraſti. Qui enim tibi deuote ſeruiēt ſalui fient. O fructuoſa huius virginis oratio. O ꝙ magna ſpes data eſt populo huic virgini deuoto. Quid enim melius eſt homini ꝙ in fine habere peccatorum ſuoꝝ remiſſionem: que niſi i preſenti remittantur aīam miſeram demergunt in profundum inferni

His igitur peractis parauit virgo collum gladio: dicẽs illud. ij. Thim. iiij. Bonum certamen certaui: curſum cõſummaui: fidem ſeruaui. In reliquo repoſita eſt michi corona iuſticie quam reddet. ꝛc. Et his dictis ecce cruẽtus pater vno caput ſacrũ virgineũ amputauit ictu. Sed non euaſit iudicium dñi. Nam eo deſcendẽte de loco decapitationis: ecce ignis cecidit de celo ſuper eũ: et ipſum ſic cõbuſſit ꝙ nec puluis ex eo vltra appareret. Poteſt ergo ad ꝓpoſitum dici de illo equiſſimo iudice celeſti illud ps. Hunc humiliat: ſcꝫ ſpiritum Dioſcori ipſum demergẽdo in infernũ et hunc exaltat vcꝫ ſpiritũ virginis Barbare ipſum ad celeſtem gloriã vocãdo ꝛ introducendo. ¶ Inter aũt pene infinita miracula que operat̃ indies dñs meritis ſpõſe ſue barbare, vnum referamꝰ ad oſtẽdendum ꝙ quicqd petierimꝰ a dño in memoriam huiꝰ virginis obtinebimꝰ. Accidit eñ in Colonia ꝙ quidam latro propter furtum captus eſt: et ad furcam tandem eleuatus. Sed quia male viuẽdo: adhuc tamen reuerebatur hanc virginem, ſpecialem orationẽ ad eam omni die faciẽs: ideo mori non potuit quouſqꝫ ſacramẽtum eucharistie reciperet. Nam cũ poſt biduum a ſuſpẽdio ſuo quidã iter faceret ante patibulum audiuit eum lamẽtantem. Quem interrogans quomodo poſſet adhuc viuere: reſpõdit ſe nunꝙ poſſe exalare ſpiritũ quouſqꝫ ſacramẽto euchariſtie eſſet munitus. Cũqꝫ viator ille veniſſet Coloniam nunciauit iſtud tortori: qui nocturno tempore occulte ad furcam veniens iterum eum lancea perforauit: nec tamen ſic mori potuit. Quo audito ſcabini ciuitatis illic aduenerunt: quem adhuc viuentem viderunt. Quibus cũ dixiſſet non poſſe mori niſi priꝰ percepto ſacramento altaris ipſum deponi iuſſerunt: et ad hoſpitale leproſorum deportari. Ubi percepta deuote ſacra euchariſtia ſpm̃ exalauit. ¶ Nota etiam exemplum de illo mercatore deuoto ad hãc virginem. Quem cum latrones decapitaſſent caput, non ceſſauit clamare pro confeſſione quouſqꝫ venit ſacerdos: qui coniungens caput corpori alter reuixit: et cõfeſſus eſt: atqꝫ ſacra cõmunione percepta obdormiuit in dño. Donet ergo nobis dñs meritis huius virginis ſic obdormire in hora mortis noſtre. Amen.

¶ Sermo de beato Nicolao confeſſore.

VIdi librum ſcriptū int⁹ ⁊ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apoca.v. Tertius liber quē vidit btūs Johēs dr̄ liber deſcriptiōis hiſtorialis almi cōfeſſoris xp̄i Nicolai patroni clericoꝝ. De quo quidē libro dr̄ in themate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſeptem. Pro quo notādum ꝙ in ꝓpoſito per ſeptem ſigilla intelliguntur ſeptem dona ſpūſſancti per que ſignata fuit mēs angelica diui Nicolai: de quo videt̄ Eſa. xi.c. ꝓphetaſſe dicēs. Requieſcet ſuper eū ſpūs dn̄i: ſpūs ſapiētie ⁊ intellectus: ſpūs cōſilij ⁊ fortitudinis: ſpūs ſciētie et pietatis: et replebit eū ſpiritus timoris dn̄i. He eīn ſunt ſeptem lucerne candelabri Exo. xxxvij. He ſunt ſeptem lampades ardētes ante thronū Apocalip. iiij. Hi ſunt ſeptem oculi in lapide vno. zacha. iij. Ubi per lapidem materiā ſolidam intellige btm̄ Nicolaū quē ſolidam ⁊ firmū effecerūt ⁊ reddiderūt ſeptem dona ſpūſſancti. He ſunt ſeptē mulieres que apprehēderūt virū vnū. zach. iiij. Uir iſte eſt btūs Nicola⁹. Septē mulieres ſeptē ſunt dona ſpūſſācti que dicūtur mulieres q̄r demulcēt habētē. He igitur mulieres ſic apprehēderūt virū iſtū ꝙ eū nuſꝙ̄ reliquerunt. Hec igitur dona ordinabimus ſm̄ ꝙ poſſunt applicari ad vitā et mores ipſi⁹ diui Nicolai.

¶ Primū igitur donū dicit̄ donū fortitudis. Differt autē donū fortitudinis a fortitudine ſm̄ ꝙ eſt v̄t⁹ cardinalis: in hoc ꝙ fortitudo virt⁹ eſt circa arduum nature ſimplr̄. i. abſolute: fortitudo v̄o donum eſt circa arduū nature etiā adiute p̄ grām: vt eſt relinq̄re oīa: vel etiā inſolita ieiunia ſeruare. Et iſtud donū habuit btūs Nicola⁹. In cui⁹ rei ſignū prima die natiuitatis ſue cū balnearetur, ſtetit ī pelui erectus. Item adeo fortis fuit ꝙ adhuc ad nutricis vbera pendēs bis ī hebdomada ieiunebat: vtpote tm̄ ſemel in die hora meridiana vbera ſuggēs ſcʒ fer. iiij. et. vi. Hoc eīn donū eleuabat eū ſupra grām. Nam ⁊ oib⁹ rite baptizatis datur grā: qb⁹ tn̄ non datur hoc dei donū vt ex tūc abſtineāt. Poterat ḡ dicere btūs Nico. illud ps. Spes mea ſup. in deo fuit ab vberib⁹ mr̄is mee. Hoc aūt donū fuit illi datū pro illis duob⁹ dieb⁹ ob ſpecialem reuerētiā: eo ſcʒ ꝙ xp̄s vēditus fuerit feria. iiij. occiſus aūt feria. vi. Propterea in primitiua eccleſia illi duo dies erāt ī maxima reuerētia et xp̄iani ſe multū affligebant in illis. Unde de cōſe. di. iij. Ieiunia. Dicitur ꝙ ieiunia quarte ⁊ ſexte ferie ſunt ab oīb⁹ obſeruāda niſi grādis neceſſitas

fuerit:qꝛ feria.iiij.iudas tra=
dere dñ̄ cogitauit:et feria vi.
crucifixꝰ eſt ſaluatoꝛ. Qui er=
go illis diebꝰ non ieiunauerit
videtur cū tradēte tradere ſal
uatoꝛē:et cū crucifigētibꝰ cru=
cifigere.i.crucifixo nō cōpati.
Dicit tñ̄ glo.ibidē ꝙ hoc fuit
neceſſitas ī pꝛimitiua eccleſia
hodie vero eſt cōſilij. Uel foꝛte
iſtud intelligit̄ de illis qui ad
hoc voto vel pnīa ſunt aſtricti
Pꝛofecto graues pctōꝛes de=
bēt multū timere de pelle ſua
et erubeſcere audiētes ꝙ btūs
Nicolaꝰ adhuc paruulus ⁊ in
nocēs multo ieiunio macera=
bat coꝛpꝰ. Ipſi vero non ſolū
negligūt ieiunia pꝛedictaꝝ fe
riaꝝ: ſed neqꝫ obſeruāt ea que
pꝛecipit eccl̄ia: vtpote ieiunia
quattuoꝛ tp̄m certaꝝ vigiliaꝝ
quadrageſime ⁊ hm̄ōi. Sꝫ di=
cunt allegātes excuſatiōes in
pctīs ꝙ ieiunare eſt minꝰ bo=
nuꝫ qđ pōt homo facere. Eſto
ita potiſſime cōparādo ip̄m ie
iuniū ad alias ptes ſatiſfactio
nis que ſunt oꝛatio ⁊ elemoſy
na:eo ꝙ tam oꝛatio ꝗ̄ elemo=
ſyna quodāmodo cōtinent ie=
iunium: ꝓut pulchꝛe deducit
btūs Thomas.diſt.xv.quarti
ſentētiaꝝ. Non tñ̄ ꝓpterea ſe=
quitur ꝙ trāſgrediēs ieiuniū
quod eſt de pꝛecepto non pec
cet moꝛtaliter tanꝗ̄ contēnēs
eccleſie auctoꝛitateꝫ: maxime
cū dicat xp̄s Luce.x. Qui vos
audit me audit:et q̄ vos ſper=
nit me ſpernit. Beatꝰ itaqꝫ Ni
colaus ſurget in iudicio cū ge
neratione iſta peſſima: vcꝫ gu=
loſoꝛum, et condēnabit eam:
quia egit penitentiam ⁊ ieiu=
nauit adhuc paruulus ⁊ inno
cens. Ipſi aūt grandeui ⁊ foꝛ=
tes facti ieiunia ab eccleſia pꝛe
cepta ſine cauſa trāſgreſſi ſunt
Si itaqꝫ beatus Nicolaus in
tenera etate carnem ſuam tan
tum domauit: quid credendū
eſt feciſſe poſtꝗ̄ ad virilem de
uenit etatem? Huc igitur pꝛo
modulo ſuo imitari debent
iuuenes:et ſi non in toto, ſal=
tim ī parte: quia ſcriptum eſt
Treñ.iij. Bonum erit viro cū
poꝛtauerit iugum domini ab
adoleſcentia ſua.

¶ Secundum donum quo ſi
gillata fuit mens beati Nico=
lai dicitur donum intellectꝰ.
Eſt autem donum intellectus
gratia intelligendi ſalubꝛes ſi
gnificationes ſignoꝛum natu
ralium vel poſitiuoꝛum. Ad
quod facit ꝙ dominus diſci=
pulis querētibus vt ediſceret
eis parabolā. Adhuc (inquit)
et vos ſine intellectu eſtis.
Mathei.xv. Credebant enim
myſticum quod erat ꝓpꝛie di
ctum. Uel vt dicit beatꝰ Tho=
mas.xij.q.lxviij.arti.iiij. In=
tellectus eſt donum quod da=
tur alicui ad hoc ꝙ pꝛompte
et faciliter ſequatur inſtinctū
ſpiritusſancti mouentis eū ad
appꝛehēſionē ſeu inquiſitionē

ſpeculatiuā veritatis. Hoc au tē donum intellectus hūiſſe ſe ꝓfeſſus eſt beatus Nicolaus de quo canit eccl'ia. Eccl'ie ſan cte frequētans limina ſacro pectori cōdebat mandata. Jā eñ forte legerat illud Pro. ix. Beatus qui audit me ꝛ q̄ vigilat ad fores meas quoti die. Accepit aūt ad hoc facien dum exēplū a ſaluatore nr̄o: de quo dicit quedā glo. ſuper Math. ꝙ ingreſſus vrbē ieſus templū adiit dans formā re ligionis vt quocūqꝫ imus pri mo domū orationis adeamꝰ Sic itaqꝫ fecit beatus nicolaꝰ tanꝙ verus xp̄i diſcipulus ꝛ cultor ſincerus. Nō p̄teribat ergo ſermo quē non audiret: ſciens ꝙ qui ex deo eſt verba dei audit. Nec ſimiliter hora canonica cui nō intereſſet xp̄ia ni vero vix miſſam integram die feſto audiunt. Cū tamen p̄cipiatur de cōſ. diſt. i. miſſas Miſſas die dominico ſecula ribus totas audire ſpeciali ordine precipimꝰ. Jta vt an̄ bn̄dictionē ſacerdotis egredi populus nō preſumat. ꝙ ſi fe cerint ab epiſcopo publice cō fundantur. Jdē habetur. ca. ſe quenti. Cum ad celebrandas ¶ Tertiū donū quo fuit ſi gillata mēs beati nicolai fuit donū ſciētie. Scientia aūt do nū ſm quoſdam eſt hūanorū rerum cognitio ſaluberrime fidei deſeruiens. Uel ſecundū alios ſcientia donū eſt lumen hoiem dirigens in actiōe vel bono vſu tempaliū. Nā ſcd̄m Augu. ſup Cor. xij. Sapien tia eſt in cōtēplatione eter norū. Scientia vero in actōe tempalium. Alii vero volunt ꝙ ſcientia donū ſit cognitio practica boni ꝛ mali. Sꝫ quo cunqꝫ modo ſumat̃ ſatis con ſtare pōt ꝙ beatus nicolaus fuit iſto dono dotatꝰ. Sciuit eñ ſapienter declinare a ma lo ꝛ facere bonū. Nam cū ad huc eſſet puerulus aliorū iu uenū deuitabat laſciuias ꝛ le uitates ſciens ꝙ qui tetigerit picē inqnabit̃ ab ea Eccl'. xiij. Jtem q̄tū ad temporalia bō cognouit ꝙ ſunt res caduce: immūde: tranſitorie: ꝛ pericu loſe ad ꝑtractandū ad inſtar ſpinarū. Unde ꝛ ſaluator eas compat ſpinis pungentibus Luce. viij. Ne ergo iſte ſpine multiplicate ſuffocarēt bonū ſemen gr̄e ꝛ diuini amoris in corde ſuo. propoſuit eas extir pare ꝛ a ſe penitus euellere in hunc modū. Nā cū poſt mor tem pr̄is ꝛ matris qui de no bilioribus ꝛ ditioribus ciui tatis pathere que eſt in grecia erant vnicꝰ heres multorum bonorū eſſet: cogitauit ea non ſibi retinere nec ꝓdige aut ad hūanū faſtum expendere ꝑut multi facere ſolent: ſed ad dei honorem ꝛ paupum ſubleua men propoſuit ea diſtribuere

Nam cum audiſſet quendam nobilē dicte ciuitatis ꝓpter inopiā velle tres filias ſuas exponere turpitudini: ꝙuis ille tanꝙ pudice nullo pacto conſentirent: ſed cū lachrymis dicerent patri potius velle nū ꝗ ducere ſponſum ꝗ ſic ditari. occurrit tāte inopie beatus nicolaus noctis ſilentio clam proiiciens per feneſtrā dom⁹ diuerſis vicibus burſas tres plenas auro ⁊ clam recedens. Altio tamen a viro cognit⁹ eſt: ſed rogauit vt nemini diceret. De eo itaqꝫ dici pōt illud Pſal. Diſperſit dedit pauperibus iuſticia eius manet in ſeculū ſeculi. Nota ſingula. Primo eñ diſperſit .i. in diuerſas ptes ſperſit: qꝛ nō tantū illi nobili ſubuenit verū etiam multis aliis. Unde de eo dicitur ꝙ erat valde compatiens ⁊ ſuper afflictos pia geſtās viſcera. Item dedit icꝫ ſine ſpe mercedis terrene ꝯtra auaros ⁊ vſurarios. Sꝫ quid dedit. Certe de meliori quia aurum. Item dedit diſcrete ⁊ prudenter quia pauperibus ſupple filiabus bonis ⁊ caſtis non quidem ad eas corrumpendū vt multi diuites luxurioſi. Item dedit de proprio non de alieno cōtra multos qui faciunt: vt vulgo dicitur: de corio alieno largas corrigias. Item dedit in vita nō poſt mortem. Item dedit ꝓpter honorem dei nō ꝓpter fauorem mūdi. Et ob eas res iuſtitia ei⁹ manet in ſeculum ſeculi: qꝛ ī memōia eterna erit iuſtus. Poteſt itaqꝫ merito dici de eo illud Job.xxxj. Ab īfātia ſecū creuerat miſeratio

¶ Quartū donū ſigillans glorioſam animā diui nicolai fuit donum ſapientie. Eſt autem ſapientia donum ſcōm d.ſ.xij.q.lxviij.art.iiij. Habitus perficiens intellectū ad hoc ꝙ prompte ⁊ faciliter inſequatur inſtinctum ſeu motū ſpiritusſancti ad hoc ꝙ poſſit recte iudicare ſpeculatiue de veritate apprehenſa ꝑ intellectū de qua prius inquirebat. Uel vt aliis placet ſapiā donū ſpiritusſancti eſt cognitio eternorum. Unde Augu.iij. libro de trinitate dē ſic. Eſt inquit ſapientie ⁊ ſcientie recta diſtinctio. Ita vt ad ſapientiā pertineat eternaꝝ rerum cognitio intellectualis: ad ſcientiā vero temporaliū rerum cognitio rationalis. Uel aliter. Sapientia eſt cognitio eternorū cū ſuauitate habita. Propterea ſapientia dicitur quaſi ſapida ſcientia: ſm illō Eccleſi. xxiiij. Spiritus meus ſuper mel dulcis. Unde talem ſapientiā habēt viri cōtēplatiui qui cōtēplando eterna ⁊ celeſtia in illis ſūme delectantur: ſm ꝙ innuit Pſalmiſta. Quam magna inquit ad dñm multi

tudo dulcedinis tue dñe quã
abſc.t.te. Hãc igit̃ ſapientiã
habuit b. Nico. q̃ ſpretis mũ
di ⁊ carnis oblectamẽtis ſoli
deo ꝑ mentis eleuationẽ ⁊ cõ
templationẽ iugiter inhere-
bat. Ita vt dicere poſſet cum
aplo Philip.iii. Noſtra cõ-
uerſatio in celis eſt. Itẽ illud
Job.vij. Suſpendiũ elegit aĩa
mea.i.cõtemplationẽ celeſtiũ
⁊ eternorũ. Hec eñ eſt melior
ps q̃ nõ auferẽ per mortẽ ſed
hic incipit ⁊ in celo ꝑficitur.
Nõne queſo hic nicolaus val
de feruens erat in contempla
tione qñ q̃dẽ adhuc laicꝰ om̃i
tñ die diuinis intererat offi-
ciis etiam clericos ꝓueniẽdo
qđ patuit in hoc ꝙ reuelatũ
eſt cuidã ſancto viro illũ debe
re aſſumi ĩ paſtorẽ eccl'ie Mir
renſis qui mane facto primꝰ
appareret añ fores ipſius ec-
cleſie. Mane igit̃ facto hic ni
colaus primus inuentus eſt.
Unde ⁊ dicere poterat illud
Pſal. Mane aſtabo tibi ſup-
ple dño meo laudes tibi pro
modulo meo decantaturus.
Nonne deniꝙ hic ſanctus pa
lam ſe oſtendit habere do-
nũ ſapientie: quando quidem
de diuinis ⁊ altiſſimis rebus
diſputauit. Quãuis nõnulli
affirmẽt eũ fuiſſe mediocris
literature. Sed eſto ita lo-
quendo de ſcientia acquiſita.
non tamẽ nulli defuit doctor
intrinſecus qui docuit eũ de
omnibus potiſſime de neceſſa
riis ad fidẽ. De eo nẽpe refert
dñs Antho. ij. ꝑ cro. ſue t.x.
c.iij.§.v. poſt Jacobũ de colũ
na ꝙ īterfuerit Niceno conci
lio. vbi poſt multas diſputa-
tiones tandẽ inſurgẽs contra
arriũ dogmatizantẽ pr̃em in
diuinis maiorẽ filio: ⁊ ſpiritũ
ſanctũ minorẽ vtroꝙ: dedit il
li egregiam alapã corã omni
bus pr̃ibꝰ illic cõgregatis. Ob
eam rem ẜm grecos fuit ad tẽ
pus mitra paſtorali priuatꝰ.
Propter quod apud eos de
pingitur ſine mitra ad caput
ſed ipſius mitram depingunt
ad pedes. Utrum autẽ in hoc
opere peccauerit necne diffi-
nire non audeo quia non le-
go. Non eſt tamẽ neceſſe eum
excuſare omnĩo a peccato: tũ
ꝓpter ſcandalũ datũ: tũ q2 iu
dex non erat nec legis ciuilis
miniſter: tũ q2 paſtoralem di
gnitatem hoc nõ decebat. In
hoc itaꝙ potuit eẽ ſimil' moy
ſi qui egyptiũ iurgantẽ cũ he-
breo occidens mortaliter pec
cauit. Similiter ⁊ petrus per
cutiens malcũ ſeruũ pontifi-
cis. Hi tamẽ excuſantur a tan
to propter pium affectum li-
cet non vſqꝙquaꝙ rectum. Ita
in propoſito. Nichilominus
ꝓ reuerentia tanti viri poteſt
ꝓbabilit' dici hoc ipm feciſſe ex
ſpeciali motione ſpiritusſan-
cti: ⁊ ſic non peccaſſe.

¶ Quintũ ſigillum fuit do-

num timoris. Pro quo notandum ꝙ donū timoris eſt ſpiritualis fuga mali ne perdat homo qd amat: Vn̄ Prouer. xiiij. Sapiens timet ⁊ declinat a malo; vꝫ culpe. Item eiuſdem. xv. Per timorē dn̄i declinat omnis a malo. Iſtud autem donū timoris fuit in b. Nico. quod patuit in hoc ꝙ quaſi violenter tractus eſt ad ſūmum ſacerdotij gradū ſciens ꝙ q̄to gradus altior tan to caſus periculoſior. Legerat forte illud verbum Criſo. qd recitatur diſtin. xl. Multi quicūqꝫ deſiderauerit prima tum in terra: inueniet confuſionem in celo nec inter ſeruos xp̄i computabitur qui de primatu tractauerit. Sed ob ſcitūt multi ambicioſi querētes excuſationem in peccatis ⁊ dicentes ꝙ qui epiſcopatū deſiderat bonū opus deſiderat: pro vt habetur. viij. q. j. Sed diligenter attēdant qd ibidem ſubditur. Epiſcop⁹ no men eſt operis non honoris. Epiſcopus enim grecum nomen eſt quod latine ſuper intendens dicitur: vt intelligat non ſe epiſcopum qui preeſſe dilexerit: nō prodeſſe. Hec ibi. Tunc ergo laudabiliter quis epiſcopatū deſiderat quando quidem ipſum deſiderat vt ꝓ ſit ⁊ nō vt p̄ſit: vt dicit glo. ibi dem. Sed quis eſt hic ⁊ lauda bimus eū: profecto hac tempeſtate omnes querunt que ſua ſunt ⁊ non que ieſu xp̄i. Que runt ſiquidem in eccleſia ſub limari vt honorentur: ditentur timeantur: paſcantur. De quibus non incōgrue dici po teſt illud quod olim dictum eſt a chriſto de ſcribis ⁊ phari ſeis Mathei vigeſimo tertio Amant primos recubitus in cenis ecce guloſitas: ⁊ primas cathedras in ſinagogis; ecce ambitio: ⁊ ſalutationes in fo ro: ecce vite diſſolutio: quia non debent prelati ſeculariter viuere ⁊ cum mundanis paſſim conhabitare. Sequit: ⁊ vocari ab hominib⁹ rabbi: ecce vana gloria. Vn̄ Criſoſtomus ſuper Matheum. Vo cari volunt rabbi non eſſe. no men appetunt officium negli gunt. Talis autem non fuit beatus nicolaus cuius electio fuit valde commendabilis ex multis. Primo quidē ex pte modi quia premiſſa orōne ꝓ inuocanda ſp̄uſſancti gratia. Nā electores tota nocte que diem preceſſit electionis orationi vacauerūt exemplo xp̄i qui electurus apoſtolos aſcē dit in montē orare Luce. vj. Exēplo etiā apl'orū q̄ electuri mathiā in ſortē iude orōnē p̄ miſerūt ad dominum Act. j. Secundo ex parte dirigentis electionē qꝛ fuit electus diuina reuelatiōe. Nā clericis orā tibus vox de celo lapſa fuit

vt eligerēt Nicolaum: q2 ſcriptum eſt Heb.v. q nemo debet ſibi aſſumere honorem: ſꝫ qui vocatur a deo tanꝙ Aaron. De illis aūt qui ſic aſſumūtur ad pontificatum poteſt verificari illud Joh.i. Non ex ſanguinibus neqꝫ ex volūtate carnis: nec ex volūtate viri: ſed ex deo nati ſunt. Sed proh dolor multi prelati moderni merito dicere pñt illud Amos.vi. In fortitudine aſſūpſimus nobis cornua.i. mitram paſtoralem in qua ſuut duo cornua. De quibus etiam poteſt dicere dñs illud Oſee.viij. Ipſi regnauerūt ⁊ non ex me. Et hec eſt cauſa quare moderni prelati non clarent miraculis ſicut in primitiua eccleſia. ¶ Tertio dicta electio fuit cōmēdabilis ex parte eligētium q̄ oēs vnanimiter compromiſerunt in quendam ſanctum virū qui exclamauit Nicolaū mirr hec ciuitatis epm. Ad cui⁹ vocem totus clerus ſimiliter et vulgus proſiliijt in dei laudem et cordis leticiam. Nec immerito: q2 vt habetur pūerb.xxviij In exaltatione iuſtorū multa gl'ia eſt. Item eiuſdem.xi. In bonis iuſtoꝝ exaltabitur ciuitas. Et nota in bonis.i. in meritis ⁊ operibus ſanctis. Sed dices hanc electionem viciatā pro ꝙto beatus Nicolaus adhuc laicus aſſūptus eſt in epm maxime cum dicatur diſt.lxi. ca. Item laici. q laici non ſunt in epos eligēdi: ſed per ſingulos ordines prius ſunt probādi. Poſſunt tamen poſtulari laici in epos vt dicit glo. ibid. Reſpōſio. Illud decretum intelligitur regulariter: quo nō obſtāte de⁹ qui non aſtringit decretis conſilioꝝ eccleſie pōt aliter diſponere ꝑut vult: maxime cū intueat corda ſingulorꝫ et cognoſcat merita hoiꝫ. ¶ Quarto fuit eadeꝫ electio commēdabilis ex parte electi qui cū quadā coartatione aſſūptus eſt. Vñ et dicebat. Quid facitis viri patres. Ego enim nec litteras noui ꝫm illā eminentiam que i epo requiritur qui paratus eſſe debet reddere rōnem omī poſcenti de ea que in ipo eſt fide ⁊ ſpe: vt habetur .i. Petri.iij. Item nec i ſacris ordinib⁹ ſum cōſtitut⁹: et per cōſequēs ad election inhabilis: ꝫm q immediate ſupra dictum eſt. Sed non obſtāte ei⁹ renīſu epalem dignitatē aſſecutus eſt: q2 a dño fiebat iſtud et erat mirabile in oculis oīm intuētiū. Unde tūc dicere potuit illud ps. Exaltatus humiliatus ſum ⁊ conturbatus: ſed quare conturbatus. Certe q2 etiā vocati a dño ad cathedrā glorie et honoris qñqꝫ turpiter corruerūt: ſicut patuit de Saule ⁊ multis alijs. Itē quare humiliatus: ꝑfecto q2 ſcriptum eſt Eccli.iij. Q̄to magnꝰ

es humilia te in omnibus ⁊ coram deo inuenies gratiam quam supple amisit primus homo per superbiam.

¶ Sextum sigillum fuit donum pietatis. Est autem pietas donum idem ꝙ misericordia secũdum aliquos. Un de Gre. sup illd̃ Job. j. Ibant filii eius ⁊c. dicit ꝙ pietas donum opera misericordie docet. Alii vero volũt ꝙ pietas donũ importet reuerentiam rerum sacrarum ⁊ diuinarũ. Alii autem ponunt duplicem misericordiam vnam que respicit spiritualem necessitatẽ proximi; aliam que respicit corporalem necessitatem ⁊ indigentiam eiusdem primã appellant pietatem. Secundam vero dicũt ꝓprie sortiri nomẽ mie. Et de his duobus dicit Grego. expõnẽs illud verbũ apl̃i. j. Thi. iiij. pietas ad omnia vtilis est. ꝙ omnis sũma disciplie xp̃iane i mia ⁊ pietate cõsistit. Hoc aũt donũ abũdantissime habuit beatus nicolaus. Fuit enim pius erga peccatores eorum salutem toto studio ꝓcurando ⁊ a peccatis eos reuocando. Sciebat enim ꝙ vnicuiq; mandauit deus de ꝓximo suo vt ha. Eccle. xvij. Unde per suam pietatẽ ⁊ sapientiam extirpauit superstitionem dianе quã pro dea colebat popul⁹ exercẽs quosdam ritus gentilium sub quadam arbore illi cõsecrata. Quod cernẽs vir dei nicola⁹ arborẽ ꝑscidi mãdauit ⁊ sic supstitionem extinxit. Fuit etiam pius erga necessitates corporales hominum sicut patuit de maxima q̃titate frumenti qđ accepit a nautis transeũtibus cum promissione ꝙ totum inuenirent cum ad propria puenirent quod ⁊ rei ꝓbauit euẽtus. Magnum fuit ꝙ ad preces helisei ꝓphete. xx. panes adeo multiplicarẽtur vt inde centum homines pascerẽtur ⁊ adhuc ex eis supesset vt legitur. iiij. Re. iiij. Sed iste sanctus mirabili⁹ egit: q꞉ cum accepisset dictum frumentum a nautis: nichil tamen eis defuit de mensura. Insuper frumentũ acceptũ adeo suis precibus augeri ipetrauit vt populo sue regionis fame laboranti sufficeret tam ꝓ victu duorũ ferme annorũ q̃ pro semine. Ecce quomodo per suam pietatem subuenit spiritualiter ⁊ copaliter hoibus.

¶ Septimum sigillum quo sigillata fuit mens nicolai dicit donum consilii. Pro quo notandum ẜm beatum Tho. iij. senten. dist. xxxiiij. arti. ij. ꝙ donum consilii est quo homo accipit hoc quod agendũ est quasi per certitudinem a spiritu sancto edoctus supra humanum modum. Uel alit̃ Donum consilii est quo ho-

mo dirigitur in agẽdis et ca=
uendis : nõ p inq̄ſitionẽ ratio
nis naturalis:ſed quia conſi=
lio accepto a ſpũ ſancto. Uel
dic q̄ donũ cõſilij eſt quo ſpi=
ritus ſctũs dirigit nos in om
nibus p que ordinamur in fi=
nẽ vite eterne: ſiue ſint de ne=
ceſſitate ſalutis ſiue non : ꝑut
declarat S.T.xxii.q.lii. art.
iij.Tunc ergo recte quis con=
ciliatur cũ facit tria que tan=
git Philoſo.iij.Ethico. Pri
mo quidẽ ſi debitũ finẽ ſibi p̄=
ſtituat. Nõ eñ eſt conſiliũ de
principio aut de fine. Secun=
do ſi media accõmoda ad finẽ
inueniat. Tertio ſi temp⁹ cõ=
ueniens conſilio aſſumat. Hec
aũt tria fuerũt in beato Nico
lao. Preſtituit ſiquidẽ ſibi de
bitũ finẽ:ſcilicet deũ:nõ diui=
tias temporales: nõ mundia=
les honores:nõ corporeas vo
luptates:nõ huius ſeculi blã=
dicias:ſed verum deum: cui p
charitatem iugiter inherebat
q̄rvt dicit Hierony. in ep̄la ad
Theodorũ monachũ. Prefe=
ctus ſeruus chriſti nihil aliud
q̄ chriſtuz habet:aut ſi preter
chriſtũ aliud habet perfectus
nõ eſt. Itẽ media cõgruẽtia ad
ꝑueniendũ in vltimũ finẽ inq̄=
ſiuit et inuenit que multa fue
runt. Primuz quidẽ fuit mu=
lierũ vitatio:quas velut peſtẽ
fugiebat: eo q̄ habetur Eccl̄i.
xiii. De veſtimentis procedit
tinea : et a muliere iniquitas
viri. Secundum fuit mũdi de
ſpectio. Unde de eo dicitur:q̄
gloriam mundi ſpreuit cuz ob
lectationibus ſuis. Tertium
fuit modeſta conuerſatio. Un
de dicit̄ de eo q̄ oĩbus ama
bilẽ ſe exhibuit. Itez tempus
conueniens conſilio aſſũpſit.
Non eñ diſtulit conuerti ad
dominum vſq; in ſenectam et
ſenium: ſed ab vberibus m̄ris
ſue crucem penitentie corpo=
ri ſuo impoſuit ieiunãdo bis
in hebdomada:et in ipſa cru=
ce ad finem vſq; perſeuerauit:
adeo : q̄ de eo legitur q̄ oĩm
virtutum chariſmate repleba
tur. Et quia bene vixit ideo fe
liciter migrauit:vt eſſet de nu
mero illoruz de quibus dicit̄
Apocal̄.xiiij. Beati mortui q̄
in domino moriũtur. Nã cuz
ſentiret morti ſe propinquuz
primũ ſuſceptis deuote diui=
nis ſacr̄is rogauit dñm:vt an
gelos ſuos ad eũ mittere dig=
naret̄:q̄ eũ protegerent ab ini
micis ſpiritualibus. Quibus
aduẽtatis p̄rio dicto In ma=
nus tuas domine commendo
ſpiritum.ꝛc.inclinato capite
tradidit ſpiritum : quem ipſi
angeli ad celum detulerunt.
Corpus aũt ipſius terre con=
ditum eſt honorifice: ex cuius
tumba ſacrum reſudat oleum
quo liniti ſanantur ceci : ſur=
dis auditus redditur : et ſoſ=

pes quiſq; regreditur. Job. xxxi. Petra fundebat mihi riuos olei. Unde in eius collecta dicitur. Quod de nullo alio sancto aut sancta legitur videlicet q innumeris adeo decoratur miraculis. Ipſum igitur deprecemur. ꝛc.

¶ Sermo prim⁹ de intemerata cōceptione virginis marie.

Vidi librum ſcriptū intus ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apocal. v.

Tertius liber quē vidit beat⁹ Johānes dicitur liber conceptionis virginal; qui quidem liber ſignatus eſt ſigillis ſeptē: per que deſignātur ſeptem magna teſtimonia puritatis virgis marie: quā habuit in ſua glorioſa conceptione. Sed tamē premittenda ſunt aliqua. Primū eſt q ipſa virgo ſacratiſſima nō fuit hodie concepta illa conceptione quam veneratur eccl'ia. Cui⁹ ratio eſt. Nā eccl'ia non intendit facere feſtū de maria: niſi poſtq̄ fuit capax ſanctificationis. Hodie aūt qñ primū ipſā genuit Joachim ex Anna nō fuit capax ſanctificationis: eo maxime cum nondum haberet animam rationalem Sed hodiernum feſtum referendū eſt ad diem animationis ſue. quando ſcilicet primū anima eius infuſa eſt corpori ſuo organizato: quod forte fuit poſt dies. lxxx. ab hac die: quia tāto tempore ſecundum Auguſtinū diſponitur corpus puelle anteq̄ anima introducatur. Sed quia eccleſia non eſt omnino certa de die preciſa illius cōceptionis ſecunde ſeu animationis: eo q in aliquibus predictū tempus ꝛ dierū numerus acceleratur: in alijs vero retardatur: ſcdm q virtus derelicta in ſemine eſt maior vel minor. Ideo ſtatuit ipa eccleſia dictam conceptionem ſecundam hodie debere celebrari per mundū vniuerſum. Secundum quod eſt notādū eſt q beata virgo non fuit cōcepta ſolo oſculo Joachim et Anne: prout multi ſimplices fatue credunt, argumentum ſumentes ex eo: q vident in eccl'ijs et picturis dictos Joachim et Annam mutuo ſe oſculantes. Que quidem oſculatio referenda eſt ad illā obuiationem: que facta fuit ab ipſis in ingreſſu ciuitatis Hierusalem apud portam aureā prout angelus Gabriel eis p̄dixerat. Fuit ergo cōcepta virgo maria ex viro et muliere.

Nec tantum attribuenduz eſt matri: vt derogetur priuilegio filij ſui: qui ſolus ſine ſemine cõceptus fuit Nã ſicut fuit inter mortuos liber. Ita et inter cõceptos de muliere. Certiuz notandũ eſt ꝙ ipſa beata virgo ſicut concepta fuit more aliorũ hoĩm ita ⁊ nata etiã cuz dolore matris. Pie tamẽ credendũ eſt ꝙ deus cooperatꝰ eſt in tali partu dolorẽ mitigando in parte. Et iſtud eſt cõtra abuſum illorũ qui depingunt natiuitatẽ virginis marie adinſtar ſolis procedentis ex vmbilico beate anne. Si tamẽ iſtud referatur ad puritatem quã habuit ipſa maria in ſua natiuitate: que fuit electa vt ſol tolerabile eſt: alr̃s non. His itaqꝫ prelibatis deſcendẽdum eſt ad librum conceptionis virginalis: qui ſignatus eſt ſigillis ſeptẽ ꝑ que vt dictũ eſt ſignificãtur ſeptẽ teſtimonia probantia chriſtiferã mariã immunẽ fuiſſe ab originali culpa in ſua mirifica conceptione.

¶ Primum igitur ſigillũ eſt teſtimonium diuinarum perſonarũ. Legitur enĩ Geñ. ij. ꝙ poſt formationẽ Ade dixit deus trinitas. Non eſt bonũ hominẽ eſſe ſoluz: faciamus ei adiutoriuz ſimile ſibi: ſcilicet ad carnalem filiorum ſuorum ꝓpagationem. Et per hoc prefigurabatur ꝙ dñs daret nouo Ade .i. chriſto immaculatam virginem in adiutoriũ ſimilẽ ſibi ad peremptorum veteris Ade filiorum regeneration eꝫ et ad chriſtifideliũ multiplicationem. Unde ad hoc propoſitum dicebat deuotus Bernardus in quodã ſermone de aſſũptione ipſius beate virginis. qui incipit. Signum magnuz apparuit in celo. Et quidẽ inquit ad reſtaurationẽ humani generis ſufficere poterat ſolꝰ chriſtus: qm̃ omis ſufficiẽtia noſtra ex ipſo eſt. Sed bonum non erat nobis hoĩem eſſe ſolum: ſed magis cõgruebat: vt adeſſet noſtre reparationi ſexus vterqꝫ. Itez in alio loco dicit ſic. Sicut ſine ipõ: ſcilicet chriſto deo factum eſt nichil: ita ſine ipſa ſupple maria res factum eſt nichil. Et quõ Eua data Ade veteri in adiutoriũ quo magis foret ſibi ſimilis ipſa fuit os ex oſſibus eius: et caro de carne ſua. Ita et immaculata virgo data Ade nouo in adiutoriũ quo foret magis ſimilis ſibi ipſe fuit os de oſſibus virginis: et caro de carne ſua. In ſignificatioĩbꝰ ãt figuratiuis hoc ſemꝑ cõe eſt et vniuerſale ꝙ figuratum ſemꝑ precellit figurã. Ergo ſimilitudo inter nouum adam ⁊ virginẽ mariam debuit eſſe preſtãtior ꝙ̃ ſimilitudo inter adam veterem et Euam. Sed ſimilitudo inter Adam veterẽ et Euã

tanta fuit: vt ſicut Adam ve⸗tus formatus eſt ſine quacunq; culpa: ita et eua: ergo ſimilitudo inter Adam nouū et immaculatam virginē tanta debet eſſe: vt ſicut ipſe Adam nouus conceptus fuit ſine peccato originali. Jta et immaculata eius mater virgo maria.

¶ Secundum ſigillum dici⸗tur teſtimonium figuratiuū. Ipſa eñ virgo intacta figurata fuit per illam mulierem: q̄ caput ſerpentis erat contritura. Unde Geñ. iii. legit̄ ꝙ deus dixit ad ſerpentem. Inimici⸗tias ponam inter te et mulie⸗rem: et ſemen tuum ⁊ ſemen illius: ipſa conteret caput tuū Nempe ſerpēs ille antiquus et callidus ſolitus erat crudelibus faucibus ſtrāgulare ſingulos filios Ade impingēdo in ipſos originalem culpā in primordio ſue conceptionis. Et hec eſt cauſa ſecundū Ber⸗nardum in libro de decē gradib⁹ humilitatis: ꝑpter quā naſcimur oēs morituri. Naſ⸗cimur inquit om̄es morituri quia prius morimur naſcitu⸗ri: et tanq̄ abortiui naſcimur mortui: quia in vteris matrū ſumus ſtrangulati. Sed dum tortuoſus ille ſerpēs aggreſ ſus eſt ſtrāgulare virginē mariam ſicut ceteros ade filios. nihil mali paſſa ē ab eo: quin⸗immo ipſa ab inſtanti ſue conceptionis tanta gratia ⁊ vir⸗tute dotata eſt: ꝙ caput eius glorioſe conculcauit ⁊ contriuit. Ubi aduertendū ꝙ caput ſerpentis infernalis origina⸗le peccatū deſignat: q2 ſicut ſerpens naturalis ingrediēs locū aliquē primo premittit caput: deinde paulatiue totū corpus illuc pertrahit: ita et demō totus ſerpētinus volēs habitare per peccatū in aīa rationali primo premittit caput originalis culpe: deinde ꝑtrahit ad deteriora: videlicet ad actualia peccata. At vero virgo maria in ſua ſctiſſima conceptione dono dei gratie contriuit caput eius: vt nō tāgeret: nec morderet eam per originalem culpam: nec ex cōſequēti per actualem. Nam ſicut contrito capite animalis in quo viget principiū motus et ſenſus ipſius animalis nul⸗las habet vltra vires ipm animal. Sic ſerpēte infernali in ſuo prīo aggreſſu a maria ſu⸗perato: quaſi contrito capite nullas vires in illam vlteri⁹ habuit: ſed omnem poteſtatē ſup eam in perpetuum amiſit Modo ſi dicatur: ꝙ fuerit in originali cōcepta: conſequēs eſt dicere ꝙ fuerit a ſerpente ſtrāgulata: ideo. ⁊c.

¶ Tertium ſigillum dicitur teſtimonium comparatiuum. Scriptura nempe ſacra com⸗parat ipſam almam: redem⸗ptoris matrem multis rebus

que ſpiritualiť intellecte dāt aperte nobis intelligere ipſius ſanctitatem et immunitatem ab omni peccato tā actuali q̄ originali ſicut ſpecialiter patet legenti.xxiiij.capi.libri Eccleſiaſtici. Ubi myſtice introducũtur verba eiuſdem virginis dicẽtis. Quaſi cedrus exaltata ſum.ꝛc. In quibus verbis multis rebus ſe comparat Sed de multis tãtum decem proſequemur. ¶ Primo quidem comparat ſe cedro dicẽs. Quaſi cedrus exaltata ſuꝫ in libano.i.in eccleſia. Eſt autem cedrus arbor imputribilis/virorem ſuum ſemper retinens et valde alta: ita vt Rabanus ſuper pſalterium vocet eã dominam et reginã arborꝫ. Hec aũt valde cõgruũt virgini marie que fuit imputribilis ĩ ſua cõceptiõe. Imputribilis inq̄ per negationem actus: et ſi nõ per negationem potentie. Ex quo enim per commixtionem ſeminum fuit propagata nata erat concipi cũ originali peccato ſi non fuiſſet diuinitꝰ preſeruata. Scđo virorem gratie ſibi collate in ſua conceptione ſemꝑ retinuit quo aduixit per carentiam oĩs actualis culpe. Fuit enim tāq̄ lignum qđ plantatum eſt ſecus decurſus aquarum ſupple gratiarum: quod fructum ſuũ dedit in tẽpore ſuo: ſcꝫ xp̄m. Et folium eius: id eſt viror gratie: non defluet ſupple per culpam. Tertio fuit domina ꝛ regina omnium arborum: id eſt oĩm electorum tam angelorum q̄ hominum in ſua glorioſa aſſumptione. Ecce q̄ bene comparatur cedro. ¶ Secundo principaliter comparat ſeipſam cypreſſo cum ſubdit. Et quaſi cypreſſus in monte ſyon: ſupple exaltata ſum. Hãc autem proprietatẽ habet cypreſſus ꝙ eſt arbor valde odorifera. Propter quam cauſam inde ſolẽt fabricari throni imperatorũ et regum. Sic ꝛ virgo Maria fuit etiam ab inſtãti cõceptionis ſue adeo odorifera per redolẽtiam oĩs ſanctitatis ꝙ in ea ille qui eſt rex regum ꝛ dñs dñantium ſibi elegit thronuꝫ et tabernaculum ĩ quo corporaliter hitaret: ſm ꝙ ipſamet dicit Eccľ.xxiiij. Qui creauit me requieuit ĩ tabernaculo meo ¶ Tertio comparat ſe palme ſubdens. Quaſi palma exaltata ſum in cades. Palma nẽpe ſignum eſt victorie/et titulus triumphalis quo ſolet ornari et decorari manus victoris. Propterea de electis dicitur Apoca.vij. ꝙ ſtant ante thronum: et palme in manibꝰ eorꝫ. Et quoniam virgo maria fuit victrix aduerſus ſerpẽtem antiquum caput eius conterendo in ſua conceptione prout dictum eſt. Ideo merito comparat ſe palme. ¶ Quarto cõ

parat ſe roſe: cũ ſubdit. Et qua ſi plantatio roſe ĩ hierico: ſupple fui. Roſa eñi inter oẽs flores habet hanc ingenuam conditionem ꝙ et ſi cum vepribus ⁊ ſentibus naſcatur ſpinoſis nullum tamen ab ipſis trahit aculeum. Ad propoſitum ſpine frequenter in ſacra ſcriptura ſignificant myſtice peccata: vt ibi Geñ. iij. Maledicta terra ĩ opere tuo: ſpinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Quod myſtice exponunt communiter doctores de terra nr̃e carnis que originali peccato ſeminata, germinat nobis ſpinas concupiſcentiarum ⁊ tribulos libidinum. Congrue ergo virgo Maria roſe comparatur: que de parentibus originali peccato infectis, tanꝙ roſa de vepribus et ſentibꝰ nata: et inter ſpinas ⁊ tribulos libidinum concepta: nullum ex parentibus contraxit originalis culpe aculeum. Et hoc tehoc teſtatur noſtra mater ſancta eccleſia que de ea canit dicẽs. Sicut ſpina roſam genuit iudea mariam. Item ad idem Et ſicut dies verni circũdabãt eam flores roſarum ⁊ lilia cõuallium. Non autem dicit eccleſia ꝙ circundabant eam rami roſarum: ſed dũtaxat flores roſarum. Sed quare hoc. Certe quia rami roſarum ſũt ſpinoſi et hiſpidi: flores autẽ lenes et a ſpinis et aculeis expertes. Et ideo ſancta mater eccleſia vt profiterẽtur immaculatam dei genitricem virginem Mariam in ſua benedicta conceptione de parentibꝰ originali peccato infectis tãꝙ puriſſimũ roſe florem de ramis ſpinoſis nullam cõtraxiſſe peccati ſpinam: ſuppreſſo ramorum nomine de ſolis floribus facit mentionem dicens. Et ſicut dies verni circũdabant eã flores roſarum et lilia conuallium. ¶ Quinto ipſa dei genitrix virgo Maria comparat ſe in predicto capitulo oliue dicẽs. Quaſi oliua ſpecioſa in campis: ſupple fui. Habet enĩ oliua amaritudinem in radice: ſed habet dulcedinẽ in fructu. Sic ⁊ radices digniſſime virginis marie de quibꝰ habetur Mathei. i. cap. Liber generationis ieſu xp̃i filij Dauid filij Abraham. ⁊c. Fuerũt oẽs ⁊ ſingule amare per originalem culpam: ſed fructꝰ talium radicum .i. virgo maria habuit omnẽ dulcedinem per gratiam in ſua benedicta conceptione. Ideo vocat ſe oliuã ſpecioſam in cãpis. i. in vtraꝗ eccleſia. Primo nãꝗ fuit oliua ſpecioſa in campo vteri beate Anne matris ſue per ſanctificationem. Deinde in campo huius mundi per vite ſanctimoniam. Demum nunc in cãpo eccleſie triũphantis ipa eſt multum decora ⁊ ſpecioſa per

glorificatiōem. Vñ ps. Aſtitit regina .i. virgo Maria a dextris tuis i veſtitu deaurato .i. in corpe glorificato vt pie creditur: circūamicta varietate: id eſt quadruplici dote: vez agilitatis: claritatis: impaſſibilitatis: ſubtilitatis. Vnde ipſa poteſt dicere illud ps. Ego ſicut oliua fructifera in domo dei ſupple ſui. Nunquid iſta oliua fuit valde fructifera i domo dei .i. in eccleſia militante quandoquidem nobis attulit illum benedictum fructum ligni vite Jeſum xpm? Item nūquid et modo iſta oliua eſt valde fructifera in domo dei .i. in eccleſia triūphante quādo ſcʒ non ceſſat ibi orare pro ſalute omnium noſtrum? Ecce quomodo maria conuenienter vocat ſe oliuam.

¶ Sexto comparat ſe platano cum ſubdit. Et quaſi platanus exaltata ſuʒ iuxta aquam in plateis. Vnde aduertēdum ꝙ platan⁹ nomen arboris eſt. Et dicit̄ a platos grece quod eſt latum vel amplum latine: quia de facto dicta arbor ampla eſt et lata tam i ramis ꝙ in folijs: et ideo merito deſignat virginem Mariā que eſt tam ampla et lata vt omnes poſſit abſcondere ab ardore ſolis ire dei. Jdeo illi canit eccleſia dicens. Sub tuum preſidiū confugim⁹ ſancta dei genitrix noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſſitatibus noſtris. Jſta ergo platanus fuit valde exaltata ſupra ceteros Ade filios et filias iuxta aquam: ſcʒ gratie et ſanctificationis i ſua conceptione. Sed vbi exaltata fuit. Certe in plateis: id eſt in eccleſia militante et triūphante: in quib⁹ plateis dātur deo laudes de ipſa ſanctiſſima conceptione. Et hoc eſt quod canit eccleſia i introitu miſſe hodierne. Gaudeamus oēs i dño diem feſtum. &c. Sequitur De cuius conceptione gaudēt angeli et collaudant filium dei. De qua conceptione poſſum⁹ dicere qđ in conſimili de eius natiuitate dicit deuot⁹ Bern. Nec enim feſtis laudib⁹ concepta honoraretur ſi non ſancta conciperetur.

¶ Septimo Octauo et nono comparat ſe vnguentis valde odoriferis: cum dicit. Sicut cinnamomum et balſamū aromatiʒans odorem dedi: quaſi mirrha electa dedi ſuauitatē odoris. Queadmodum ergo hec tria ſunt maxime redolentia et contra egritudines corporum proficua: ita et Marie conceptio tam odorifera fuit vt vſqꝫ ad nares dei et ſanctoꝶ angelorum aſcenderit. Vnde ad hoc propoſitum poteſt dicere illud Canti. ij. Dum eſſet rex in accubitu ſuo nard⁹ mea dedit odorem ſuum. Per nardum autem arborem paruam

ſed odoriferā/ſignificatur ſtatus Marie quem habuit i ſua conceptione. Tunc enim fuit parua ꝙtitate molis:ſed magna ꝙtitate virtutis ⁊ redolētie ſingularis. Item hec conceptio deuote eam colentib⁹ eſt valde proficua contra egritudines anime. Unde Sixtus quartus dedit conſimiles indulgētias vere colentib⁹ hoc feſtum quales collate ſunt ab Urbano.iiij. i feſto corpis xp̄i

¶ Decimo ⁊ vltimo virgo ſacratiſſima comparat ſe viti dicens vbi ſupra. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatē odoris. Uitis enim dum floret hāc virtutem habet ꝙ ſolo odore ſuo aut expellit aut extiguit buffones ⁊ ſerpentes. Ita ⁊ hec virgo ſanctiſſima i ſua intemerata conceptione tantum redoleuit per oīm cariſmatū abundātiam ⁊ ſanctimoniam ꝙ in ea penitus extinctum fuit venenum ſerpētis antiqui:quod in ceteros homines quodammodo transfundit:vcʒ peccatum originale a quo penitus ꝓſeruata fuit ex ſpecialiſſimo dei dono quod nemini alteri in natis quidem mulierū creditur eſſe donatum. Noli tamen intelligere predictum virus ſic i ea fuiſſe extinctū quaſi prius eaʒ infecerit : ſed quia infeciſſet niſi preſeruata et priuilegiata fuiſſet. Ecce quomodo ipſa Maria quaſi vitis fructificauit.i.fructum fecit i ſua conceptione. Sed qualem fructum fecit:certe ſuauitatē odoris. Nos autem cum concipimur ſumus quaſi vitis ſylueſtriſque facit fructum amarū et agreſtem:et ideo fructificamus non ſuauitatem odoris: ſed abhoiatiōeʒ fetoris ⁊ horroris adeo vt ſimus abhoiabiles deo ⁊ angelis eius.

¶ Quartum ſigillum inuiolate conceptionis virginalis dicitur teſtimonium propheticum. Huic eñ miſterio teſtimonium perhibent prophete Et quidem ipſe Dauid ꝗ fuit eximius ꝓphetarum p̄s.ix.ſatis ad ꝓpoſitum loquitur dicens. Queretur peccatū illi⁹: ſcʒ virginis Marie in ſua conceptione:et nō inuenietˀ. Sed vbi queretur. Certe in triplici lege ſcʒ nature:ſcripture ⁊ gr̄e

¶ Primo quidem pōt queri peccatum originale in virgine Maria ſm legē nature ſic arguēdo. Quēadmodū Adam acceperat iuſticiā originalem ꝓ ſe et tota poſteritate ſua:ſic eā perdidit per peccatum ſuū pro ſe et vniuerſa poſteritate ſua. Sed ſic eſt ꝙ virgo Maria fuit de poſteritate ade tāꝗ eius filia ſm ſeminalem rationem ab eo deſcēdēs:ergo debuit priuari iuſticia originali et per cōſequēs cum originali peccato concip¹. ¶ Sc̄do poteſt in ea queri pctm̄ origina-

le ſm legẽ ſcriptã ſic arguẽdo
Ubicūq̃ lex vetus loquitur de
pctõrib⁹ ſolū eximit xp̄m pro
phetatū in lege/nullā faciens
mẽtionem de virgine Maria
vt eſt illud Eccleſiaſtes.vij. Uirū
de mille vnū repperi: mulierẽ
ex oib⁹ non inueni. Item i ps
Oẽs declinauerũt ſimul inu-
tiles facti ſunt: non eſt qui fa-
ciat bonū non eſt vſq̃ ad vnū:
ſcʒ xp̄ʒ ſm glo. interl. Ubi aūt
ſcriptura loquit̃ ita vniuerſa-
liter ꝛ ſine diſtictione: nec nos
diſtinguere debem⁹. Et nota
ꝙ hic capio legẽ ſcriptā ꝑut ſe
extẽdit ad ꝓphetas. ¶ Ter-
tio põt queri pctm̄ originale
in virgine maria ſm legẽ grẽ.
Paul⁹ em̄ Ro.iij. dicit ꝙ oẽs
peccauerũt ꝛ egẽt glīa dei. i. iu
ſtificatione per quā de⁹ appa-
ret glīoſus. Item eiuſdem.v.
Per vnum hoīem pecatuʒ in
hunc mūdum intrauit: et per
peccatum mors: et ita in oẽs
hoies mors pertrãſijt in quo
oẽs peccauerũt. Ecce quō tri-
plici via ſeu lege põt queri pec
catū originale in virgie Ma-
ria. Sed reuera hodie loquẽ-
dum eſt vt plures: et preſertim
vbi ſapiẽtes reputãtur. Nã pe
hac tẽpeſtate in alma faculta-
te theologie Pariſienſi null⁹
admittitur ad cetū doctoꝝ ni
ſi prius preſtito iuramẽto de
dogmatizãdo xp̄iferam Ma-
riā ab originali labe fuiſſe ex-
pertem: qđ ꝛ ipe preſtiti: ſ̃uis
indignus tanto cetui annume
rari. Ob eam rem partem iſtā
tuendo ꝛ ad ꝓpoſitum redeū-
do dico ꝙ vbicunq̃ queratur
originale peccatum virginis
glorioſe non poteſt veraciter
ibi inueniri: nec euidenter cõ-
cludi ex his que adducta ſunt
ex triplici lege. ¶ Ad primum
igitur argumentum pro lege
nature dico ꝙ et ſi Adam pec
cãdo demeritorie ꝑdiderit iu
ſticiam originalem et gratiã
et virtutes ꝓ ſe ꝛ ſuis: non ta-
men alligauit diuinam mīam
et pietatem quin potuerit vnū
vel plures eximere a perditio
ne tanti boni. Et poteſt dari
exemplum de patre offenden-
te regiā maieſtatem: qui pro-
pter hoc meretur mortẽ et ex-
heredationẽ quo ad filios ſu-
os. Rex tamen põt vni vel plu
ribus filioꝝ ſuoꝝ facere miſe-
ricordiā et reſtituere heredita
tem paternā. Ita in ꝓpoſito.
¶ Ad ſcōm de lege ſcripta di
co in primis ꝙ vt cõiter dicit̃
non eſt regula tam generalis
que i aliquo caſu particulari
non patiat̃ exceptionẽ. Pre-
terea dico ꝙ predicte auctori-
tates ꝛ ſi que ſunt ſiles debent
pie intelligi: vcʒ de cõi lege ſi-
ue de iure/ſed non ſemꝑ de fa
cto. Potiſſime illa Oẽs decli
nauerũt. ꝛc. At illā aūt que eſt
ſalomonis dico cum de Lyra
ꝙ ſenſus eſt. Uirū de mille vnū
repperi: ſcʒ ſctm̄ et virtuoſum

mulierē ex omnib⁹ non inueni: ſcʒ virtuoſā. Non quidē ſic ꝙ nulla fuerit talis: ſed quia pauciſſime ſunt tales: ſicut ſolet dici. ꝙ nullus eſt in ſermone ſeu in foro: vbi tātū pauci ſunt. Poteſt etiā dici ꝙ ſolus xp̄s fuit impeccabilis per naturam Maria aūt fuit impeccabilis per gratiam: ⁊ per hoc ſolui poſſunt multa argumēta. Uel dic ꝙ vir vnus de mille repertus eſt xp̄s qui ſolus potuit redimere humanū genus: mulierē ex oībus non inueni: que ſcʒ poſſet tantū op⁹ peragere: neqʒ etiā beata virgo vt conſtat. Ad tertium de lege gratie: ſatis patet ex dictis. Bñ em̄ cōcludūt dicte auctoritates ꝙ beata v̄go cōtraxiſſet origiāle pct̄m ſi nō fuiſſʒ p̄ſeruata ⁊ ſpēalit̄ p̄uilegiata.

¶ Quintum ſigillū probās ſanctā fuiſſe cōceptionē virginis marie ѻ teſtimoniū ſacrorū doctorū ab eccl̄ia approbatorū. In p̄mis nēpe beatus Ambro. in ſermōe quodā de btā v̄gine loquēs ѻ ſic. Hec eſt virga in qua nec nod⁹ originalis. nec cortex vēīalis culpe fuit. Itē ſcd̄o beat⁹ Augu. in libro de natura ⁊ gr̄a ѻ ſic Cū de pctis agit̄ nullā prorſus volo queſtionē de dn̄i matre facere. qua accepta ſi omnes ſācti ⁊ ſācte cū hic viuerēt interrogati fuiſſent vtrū ſine pctō eſſēt: omnes vna voce clamaſſēt. Si dixerim⁹ ꝙ pct̄m nō habem⁹ noſmetip̄os ſeducim⁹ ⁊ v̄itas in nobis nō eſt. Item tertio Hiero. Null inq̄t dubiū eſt de m̄re dn̄i quin talis debuit eē q̄ de pctō tedargui nō poſſet cū hoc fuiſſet ad improperiū filii ſui Itē idē ad Euſtochion. Quicq̄d inq̄t poteſt fari lingua carnis micius eſt a laude genitricis. Itē idē Hiero. Ceteris inq̄t v̄ginib⁹ p ptes preſtat̄ gr̄a: marie vero ſe totā infudit gr̄e plenitudo q̄ fuit in xp̄o ꝙꝙ aliter ⁊ alit̄ quia i xp̄o fuit plenitudo gr̄e tanꝙ in hoīe perſonaliter diffinito: in maria vero vt in tēplo ſingulariter conſecrato. Uel aliter in xp̄o fuit plenitudo gr̄e ſicut in capite influēte in maria v̄o ſicut in collo trāſfūdēte. Hec ille. Itē quarto deuot⁹ Ber. i quodā ſ̄m. de natiuitate eiuſd̄ v̄ginis q̄ incipit de gaudiis ad gaudia ѻ. ꝙ caro v̄ginis ex adā ſūpta maculas ade nō admiſit Itē idē i ſ̄m. de eadē natiuitate. Puto inq̄t ꝙ copioſior ſanctificationis gratia in ipſam deſcenderit que non ſolum eius ſāctificaret ortum: ſed ⁊ vitam ipſius ab omni peccato deinceps immunē cōſeruaret.. Itē hoc venerabilis Anſel. in libro de cōceptu virginali. c. xviii. ѻ ſic. Decuit vt cōceptio illius hominis ex matre fieret puriſſima tanta puritate qua ſub deo neq̄t

maior intelligi cui deus pater vnigenitũ ſuũ quẽ de corde ſuo genuit equalẽ ſibi ita dare diſponebat vt etiam naturalis atq; vn⁹ ⁊ idẽ dei patris ⁊ virginis filius ſubſtantialiter eſſet. Item idẽ Anſel. in libro de exordio mũdane ſalutis ðt ſic. Si de⁹ cõſetanee cõfert vt inter ſpinas a ſpinis remotũ cõcipiat liliũ ſimul ⁊ formetur non potuit hoc facere filius matri ſue: Sequit. Plane inquit potuit ⁊ voluit: q; ſi voluit fecit. Similiter idem Anſel. in ep̃la ad coepiſcopos anglie ſcribit di. Nõ puto inquit verũ amatorẽ virginis qui celebrare reſpuit feſtũ ſue cõceptionis. Item. vj. Ricard⁹ de ſancto victore in ſermone qui incipit Nondũ erant abyſſi dicit ſic. Non decuit vt caro marie qualicũq; foret obnoxia culpe nam dei ſapientie indignũ credim⁹ vt quã ad lucẽ gentiũ deſtinauit primitatis tenebris ſineret inuoluere. Nec erit ingratus ꝓ prie matri qui patris matriſq; honorem p̃cepit exhibere. Sũt ⁊ alie multe auctoritates hoc idem ꝓbãtes: ſed de multis hec pauca ſufficiant.

¶ Sextũ ſigillum dicit teſtimoniũ infideliũ ⁊ potiſſime illius reprobatiſſimi viri machometi: refert eñi magiſter Nicola⁹ de lyra q; in libro alloquan qui eſt autenticus apud ſarracenos dicit enchorea q; audiuit nũciũ dei dicẽtẽ. Nullus de filiis adam naſcitur quẽ non tangat ſathan ⁊ ideo plorat vociferãs ex ei⁹ tactu preter mariã ⁊ filiũ ei⁹. Si ergo impur⁹ ⁊ ſacrilegus ille apoſtota machomet⁹ hãc reuerentiã exhibet immaculate virgini vt ipſã eximat ab illo gñrali filiorũ adã opprobrio: multo forti⁹ nos catholici hoc ſentire debem⁹. Magnũ eñi eſt habere teſtimoniũ ab his qui foris ſunt. Sed dicet fortaſſis quiſpiam nos impertinenter allegare dictum tam ſcelerati viri in confirmationẽ tante veritatis maxime cũ dicat Auguſtin⁹. libro de vera religione q; non eſt religio a philo. querenda. Audiat igitur talis non meã ſed eiuſdem. Augu. ſentẽtiã libro ij. de doctrina xp̃iana loquẽs de doctrina philo. dicit. q; ſi qua vera philo. dixerunt ab eis ſunt tanq; ab iniuſtis poſſeſſoribus in vſum noſtrũ vendicanda. Unde in figuram huius legitur exod. xi. q; filii iſrael ſpoliauerũt egyptios qñ ab eis exierũt. Ubi p egyptios qui interpretantur tenebroſi ſignificãtur. omnes illi q̃ non habent lumẽ fidei: per filios autem iſrael qui interpretat videns ſignificãtur xp̃iani q̃ vident deũ p fidem in preſenti. Ubi ergo recte poſſunt ſpo-

liare quotquot nō credūt in xp̄m ꝙ tū ad id qđ verū dicūt ꝛ qđ poteſt facere ad ſuū ꝓpoſitū: ſm ꝙ ſcriptū ē Prouer. ix. ꝙ ſapiētia miſit ad ancillas vt vocaret eas ad arcem. Vñ beda ꝛ recitat᷑. di. xxxvij. Turbat vtiq̄ ſi q̄ iueniant᷑ vtilia in ſecularibus libris. i. in libris gentiliū vt dicit ibi glo. quaſi ſua ſumere licet ꝛ huiuſmodi vtilia que in eis inueniunt. ad vſum ſacre eruditionis deuoti vertant. Hec ibi.

¶ Septimū ſigillū per quod ſigillatur veritas ꝛ puritas inuiolate cōceptionis dei genitricis marie dicit᷑ teſtimonium legum imperialiū ſecū dum quas tam auguſt⁹ ꝙ auguſta legibus ſoluti ſūt ꝛ priuilegiati. Modo ſic eſt ꝙ xp̄s ſūmus auguſtus vtpote rex regum ꝛ dñs dominantium: fuit a lege originalis peccati ſolutus ꝛ liber: ergo etiam ꝛ auguſta ſeu imperatrix maria. Item ſcribitur in digeſto nouo: de verborum ꝛ rerum ſignificatiōe ꝙ princeps bona concedendo videtur etiam obligatiões cōcedere. Modo ſic eſt ꝙ dñs cōceſſit maxima bona ipſi beatiſſime v̄gini vtpote ꝙ eſſet mater filii ſui ꝙ conciperet ꝛ pareret filium ſuum cum integritate virginitatis ꝛ huiuſmodi. Sequit᷑. ergo ꝙ illam vniuerſalem obligationem concedere debuerit per quā omnes filii ꝛ filie adam obnoxii ſunt culpe originali. Et ſic patet intentum: vꝫ ꝙ beatiſſima dei genitrix maria fuit a labe originalis culpe oīmode preſeruata. Cuius precibus nobis donet ieſus xp̄s gratiā in p̄ſenti ꝛ glīam futuro. Amen.

¶ Sermo ſecundus de eadē conceptione.

Vidi librum ſcriptū intus ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apo. v. Tertius liber quē vidit beatus Iohā. dicit᷑ liber cōceptionis virginalis De quo dicitur in themate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſeptem Ubi per ſeptem ſigilla intelliguntur ſeptem illi verſus qui habent᷑ Pſal. lxxxv. qui incipit. Fūdamēta ei⁹ ꝛc. Hic aūt pſalm⁹ ſi nude ꝛ diligēt᷑ diſcuciatur tot⁹ exponit᷑ de conceptione ꝛ laude puriſſime virginis marie ꝓut plenius patere pōt in deductiōe eiuſdē.

¶ Primū igitur ſigillū eſt p̄m⁹ verſus huius pſalmi qui ſic incipit. Fundamenta eius ꝛc. Pro quo notādū ꝙ regi⁹ ꝓpheta dauid in ſpiritu prophetico ꝓuidēs xp̄ifere marie cōceptionem cōparat eā ciuitati ſicut patet ibi. Glorioſa dicta ſunt. ꝛc. In primo igitur ſigillo loquitur de conſtructione hui⁹ ciuitatis cum

p̄mittit dicēs. Fundamenta eius in montibus ſanctis .i. fuerūt montes ſancti quales fuerunt ſāctiſſimi illi patriarche: reges: duces: ꝛ prophete: ex quorū origine deſcēdit ip̄a virgo maria: quales fuerunt abraham: yſaac: iacob: dauid: ioachim ꝛ ſimiles: de quibus plane habet̄. Math. j. Liber gn̄atiōis ieſu xp̄i filii dauid ꝛc. Itē Lu. iij. Factū eſt cū baptizaret̄ omnis popul9 ꝛ ieſu baptizato ꝛc. Horū tn̄ fūdamētorū multi fuerūt peccatores ſicut dauid ſalomō ꝛ ſimiles. Sed ex hoc non debet vitiari virgo maria alias et fili9 ei9 xp̄s vitiari deberet q̄ ex eiſdem per eā deſcendit q̄uis aliter ꝛ aliter. Propterea Augu. ꝛ recitat̄ di. lvj. Undecūq; dt̄ vnde: ſiq; hoīes naſcant̄: ſed parentū vitia nō ſectant̄ honeſti ꝛ ſalui erūt. Semē eni hoīs ex q̄licunq; hoīe dei creatura eſt: ꝛ eo male vtētib9 male erit: nō ip̄m aliq̄n malū erit. Itē c. ſequēti qḋ incipit. Nūq̄ dt̄ Criſo. Nūq̄ de vitiis erubeſcam9 parentū ſed ſemp̄ amplectamur virtutē. Si qs eni matrē habet fornicatiōe pollutā vel quolibet huiuſmodi dedecore ſordidatā. nichil tn̄ de eius aut vtilitate fuſcabit̄: aut crimine polluet̄. Et poſt pauca. Non eſt inquit Criſo. omnino de virtute nec de vitio parentū aut laudand9 aliqs aut vituperandus nemo vere inde aut obſcurus aut clarus eſt. Hec ille. Unde in p̄ncipio p̄dicte diſtinctiōis adducunt̄ multa exēpla de multis qui de iniquo coitu geniti fuerūt ꝛ tamen adeo virtuoſi extiterūt q ad ſūmū p̄ſulatū ſublimati ſunt. ſicut Oſius papa qui fuit filius ſtephani ſubdiaconi. Itē Bonifa. pa. fuit filius iocūdi presbyteri de titulo faſciole. Itē Agapit9 papa fuit fili9 gordiani presby. Itē Theodorus papa fuit filius Theodori epiſcopi de ciuitate hieroſolimā ꝛ ſic de multis aliis. Non itaq; inficitur conceptio dei genitricis ſi ex peccatoribus p̄ceſſit: cui9 ꝛ ſi fundamenta aliqua ꝛ remota ruinoſa fuerūt p̄ culpam: nichilomin9 propinqua mōtes ſācti fuerūt q̄les extiterūt Joachim ꝛ anna de q̄b9 dt̄ Hiero. q erant ambo iuſti apud deū vacantes elemoſynis: ieiuniis: obſecrationibus ꝛ ſanctis opibus. Et de iſtis duob9 mōtibus pōt intelligi illḋ Pſal. Suſcipiāt mōtes pacem pplo .i. ſuſcipiant Joachim ꝛ anna per viam generationis humane Mariam que data eſt huic mūdo a deo patre vt eſſet medium pacis pro peccatorib9 apud ipſum deum. Item de iſtis duobus montibus poteſt intelligi illud verbū eiuſdem Pſalm. iſte. Rigans mō

tes de ſuperioribus ſuis. Tūc enim rigauit deus mōtes de ſuperioribus ſuis quando miraculoſe dedit cōceptum beate anne ſterili ex antiquo marito. Jam enim vtriq; proceſſerant in diebus ſuis vt dicit Hieronym⁹. Uel dic q; fundamenta huius ciuitatis dei fuerunt in montibus ſanctis.i. fuerunt montes ſancti vtpote profunda humilitas ardēs charitas: fidei firmitas: ſpei ſublimitas ꝛ huiuſmodi. Sequitur. Diligit domin⁹ portas. ſyō.o.t.J. Pro intellectu huius premittendū eſt q; virgo maria merito poteſt dici ſyon. Syon enim hebraice: latine interpretatur ſpecula. q2 ad literam ſyon mons eſt in hieruſalem ex quo de lōge venientes contemplari poſſunt inſup olim in illo monte erat caſtrum munitiſſimū quo ptegebatur ciuitas. ¶ Ad ppoſitum ſyon recte ſignificat beatam virginem quia a lōge ſpeculata eſt futura p oculum pphetie: ſicut patet Luce.j. cū dicit. Ecce ex hoc: ſcʒ q; concepi dei filium beatā me dicent omnes generationes. Nonne etiam bene dicitur ſpecula quando quidē ſemper tenuit rectam fidem. Unde illi canit eccleſia. Gaude virgo maria cunctas hereſes ſola interemiſti ꝛc. Jtem bene dicitur ſyon quia data eſt nobis in tutamē ꝛ refugium contra aduerſarium noſtrum demonem. Propter qd̄ canimus ei dicentes. Sub tuum preſidium confugimus ſācta dei genitrix. Huius autem ſyon porte duplices fuerunt: ſed interiores et exteriores. Interiores quidē fuerunt intellectus: memoria ꝛ voluntas. Non intellectus tāq; prima porta aperit ſe domino cū cogitat' quis de ſua ſalute ꝛ de morum emēdatione: atq; peccatorum confeſſione. Deinde voluntas ſe aperit dn̄o cum conformiter vult ad rectū iudiciū.i. Tandē aūt memoria tanq; tertia porta ſe domino aperit cū ipſius beneficia recolit. Et ſic per talem modum ingreditur domin⁹ in animas noſtras. Unde ipſe ait Apoca.iij. Si quis michi aperuerit ītrabo ꝛc. Jſtas igitur interiores portas ſyon.i. virginis marie diligit dominus ſuper omnia.t.i. id ē pl⁹ q; portas interiores aliarum virginum que hic appellantur. Jacob eo q; luctantur cōtra carnem. Dilexit itaq; dominus portam intellect⁹ huius ſyon: quia ſemper rectum habuit iudicium tam practicum q; ſpeculatiuum: tam in moribus q; in fide. Jtem dilexit portam voluntatis eius quia ſemper illi aperta fuit per conformitatem: et nulli alteri patuit. Jtem dilexit

portam ſue memorie: qꝛ bene
ficiorꝝ ſuorꝝ illa nequaꝙ̄ ime-
mor extitit. Vñ ꝛ dicebat grãs
agēs dño Luce.i. Magnificat
aīa mea dñs: qꝛ fecit mihi ma
gna q̄ potēs ē ꝛ sanctū nomen
ei⁹ Exteriores ꝟo porte hui⁹
ſyon fuerūt tres ſenſus corpo
rei: vcꝫ aures/os/oculi: q̄ qui
dem porte fuerūt mūdo clau-
ſe: ſed dño ſoli aperte. Aures
nēpe ei⁹ que erāt clauſe cōtra
mūdi ſtrepitū: qñ angelus in-
greſſus eſt ad eā aperte ſunt ſa
lutationi ei⁹. Item os ipſius
quod clauſum erat cōtra ꝟba
viciosa et ocioſa apertū eſt qñ
angelo reſpōdit dicens. Quo
fiet iſtō qm̄.ꝛc. Item oculi ei⁹
que clauſi erāt cōtra ſeculi va-
nitates aperti ſunt ad cōtēplā
dum piſſimū filiū in cruce pē
dentē et dicētem. Mulier ecce
fili⁹ tu⁹ Ioh.xix. Unde de vna
quaqꝫ harū portarū pōt ſigil
latim intelligi illō Eze.xliiij.
Porta hec clauſa erit ꝛ nō a-
perietur: ſcꝫ advitia ꝛ peccata
qm̄ dñs deus iſrael ingreſſus
eſt per eā. Iſtas igitur portas
exteriores beate virginis dili
git dñs ſup oīa tabernacula ia
cob.i. pluſꝙ̄ corpora ꝛ ſenſus
quarūcūqꝫ aliarū virginum:
eo ꝙ earꝝ tabernacula.i. corpo
ra nūꝙ̄ ſic ſecura ſunt quin ſe
pe titubēt per inſultus libidi
num venialiter peccādo. Sed
non ſic titubauit tabernaculū
hui⁹ virginis: maxie cū i ſcōa
eius ſctificatione fuerit ab ea
totaliter ablatus fomes pecca
ti qui erat prius ligatus.

¶ Scōm ſigillū continet illū
ꝟſum ſequētem. Glorioſa di-
cta ſunt de te ciuitas dei. Ubi
aduertēdum ꝙ virgo Maria
hic appellatur ciuitas dei: et
quidem recte. Ciuitas eñi di-
citur quaſi ciuiū vnitas. Nam
ſm̄ Iſidorꝝ ciuitas eſt cōcors
hoīm multitudo ſocietatis vi
culo adunata. Beata igit̄ ma
ria merito hic appellatur ciui
tas: eo ꝙ in ea fuit vnio ꝛ con
cordia ciuiū.i. rōnis ꝛ ſenſualī
tatis. Nō eñi in ea rebellabat
ſenſualitas cōtra rōnem: ſicut
in Paulo qui Ro.vij. dicebat
Uideo aliam legem in mēbris
meis repugnātem legi mētis
mee ꝛ captiuātē me i lege pec-
cati.i. inclinātem ꝛ trahētem
me ad peccatū actuale. De cōi
eñi lege in oib⁹ filijs Adam ca
ro concupiſcit aduerſus ſpm̄:
et ſpūs aduerſus carnem. Hec
eñi ſibi inuicem aduerſantur.
Gala.v. Non ſic aūt fuit invir
gine Maria: in qua nullo pa-
cto ſenſualitas inſultabat con
tra rōnem: quinimo ratio im
perabat in ea ꝛ ſenſualitas ob
tēperabat ꝙ̄tum ſtatus vie pa
titur. Propterea ipa merito
prefigurabatur per archā noe
in qua aīalia quātūcūqꝫ a na-
tura ferocia: pacifice tñ ſub eo
dem commorabantur tecto.
Unde eidem dicere poſſumus

illud pſal. Poſuit ſupple de⁹ fines tuos pacē. Et notanter vocatur maria ciuitas dei: q2 in ea ſolus deus habitauit per gratiā et tandē per carnis aſſūptionē: nūq̄ aūt aduerſarius per culpā. Unde ipſa dicere poterat poſt filiū ſuū illud Joh. xiiij. Uenit princeps mundi huius: et in me non habet quicq̄.

¶ De hac itaq̄ ciuitate glorioſa dicta ſunt.

¶ Cum per patriarchas ſub figuris et enygmatibus.

¶ Cū per prophetas ſub preconijs et ꝓmiſſionibus.

¶ Cū per gētiles et ſybillas ſub vaticinijs et viſionibus.

¶ De primo patet Exod. iij. vbi legit̄ q̄ Moyſes vidit rubū ardentē et non cōburentē. Per quod ſignificatur inuiolata virginitas marie nō obſtāte q̄ ꝑ eā tranſiret dei fili⁹: qui eſt ignis lucens ſed nō cōburens. Itē alia figura de eadē legitur eiuſdem Exod. xiij. vbi dicitur q̄ nubes ignea ducebat filios iſrael ꝑ deſertum verſus terrā ꝓmiſſionis: que ipſos ꝓtegebat ab eſtibus ſolis: et tandē perduxit eos vſq̄ ad petrā oreb: vbi ſitientibus data eſt aqua latiſſima.

¶ Ad propoſitum. Nubes ſignificat virginē Mariā: q̄ ſancto ſuo exemplo nobis pādit iter verſus celum. Inſuꝑ nubes iſta ꝓtegit ſibi deuotos ab ardore ſolis ire dei. Tandē aūt ſuis precibus et meritis ꝑducet eos vſq̄ ad illū qui ē petra. i. vſq̄ ad filiū ſuū glorioſe regnantē in celis: et ibi dabit̄ eis aqua latiſſia cōtra ardorē omīs aduerſitatis quā antea paſſi ſunt in preſenti. Itē de eadē legitur alia figura in eodē Exodo. c. xxvij. vbi dicit̄: q̄ in templo dn̄i ſemꝑ debebat lucerna ardere ⁊ nunq̄ debebat extingui.

¶ Ad ꝓpoſitum. Lucerna eſt virgo maria que nō extinguitur ſed conſeruatur lumen diuine gratie ſuis meritis ī cordibus fideliū: prebet etiā omībus viatoribus vnde valeant viā ſalutis videre nec eſt tā cecus ꝑ peccatū cui viā nō velit libenter oſtendere: dūmodo ad eā tota fiducia recurrat q2 de ea ſcriptū eſt Prouerb. xxxi. q̄ non extinguetur in nocte lucerna eius. Et nota q̄ dicit in nocte. Per noctē eñ intelligitur pctīn ſiue peccator apud quē nō extinguitur neq̄ retrahit̄ totaliter lucerna marie. i. eius auxiliū ſi modo eā inuocauerit. Unde Bernard⁹ in quodā ſermone. Ille ſolus o virgo beata tuas laudes ſileat qui te fideliter inuocatā ſenſerit vnq̄ in ſuis neceſſitatibus defuiſſe. Specialiter autē de conſtructione huius ciuitatis. ſ. conceptione marie virginis figura legitur Iudi.

vi.vbi dicit: q Gedeō poſuit vell⁹ in area de mandato dn̄i Quo facto deſcēdit ros de celo ſuper ipſum vellus: terra ex omni parte manente ſicca.
¶ Ad propoſitum. Area eſt vterus beatiſſime Anne. Vellus virgo maria. Ros gratia ſpiritusſancti: que cum tanta plenitudine in eam deſcendit q vellus totaliter mundum reddidit. Et hoc eſt quod dic. Pſal. Deſcendet ſicut pluuia in vellus. Ecce quomodo glorioſa dicta ſunt de virgine maria ſub figuris. ¶ Scdo glorioſa dicta ſunt de hac ciuitate dei p pphetas: vt eſt illud Eſa.vii. Ecce virgo concip.&c. Et eiuſdē.xi. Egredietur virga de radice yeſſe. Itē Hiere. xxxi. Nouū faciet dominus ſuper terram femina circundabit virū. Item Cañ.iiii. Tota pulchra es &c. ¶ Tertio glorioſa dicta ſunt de hac ſanctiſſima ciuitate per ſibyllas: ſicut expreſſe patet de illa que erat Rome tempore natiuitatis chriſti: que Octauiano imperatori oſtendit in celo circulum aureū circa ſolem: et in medio circuli v̄ginē pulcherrimā puerū in gremio geſtantē. Sunt et pene infinita alia glorioſa dicta de hac dei ciuitate: que breuitatis cauſa miſſa facio.
¶ Tertiū ſigillū cōphēdit illū verſum. Memor ero Raab et Ba.&c. Iſta ſunt verba virginis marie: in qb⁹ dat maximā ſpē et fiduciā miſeris peccatoribus ad eā redire volētibus. ¶ Pro cui⁹ declaratiōe notandū q p Raab q̄ fuit meretrix illa de qua Joſue.ii. legit: q cū ipe Joſue miſiſſet duos exploratores ad cōſiderandū ciuitatē Hierico: illuc puenientes ingreſſi ſunt domū mulieris meretricis noīe Raab apd quā deuerſ itelligūt adulteri & fornicatores ac ceteri viciis carnalib⁹ pſtituti: per babilonē aūt que confuſio interp̄tatur, itelligūt gn̄aliter oēs pctōres q̄ ſunt i cōfuſiōe pctōrū. Et de vtriſq dicit hic beata maria. Meōr ero ſcz ad miſerendū nō ad puniēdū, Raab et Babilonis: vt prius, ſcientibus me. Vel ſecundū aliā litterā, ſcientiū me: vt ſcz illi qui me nouerūt inde deū glorificēt. Qui ergo vult habere mariā adiutricē & aduocatā debz primū eā ſcire: nō tm̄ ex noīe: aut ſpeculatiue: ſz magis ex re et practice: cōſiderando quāte ſit pietatis & clemētie: q̄te puritatis et mūdicie: q̄te apud deū auctoritatis & potentie. Ipſa enī eſt que dicit Eccliaſt. xxiiii. Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me: ſup. honorare: & a gn̄ationibus meis adimplemini .i. opibus meis q.d. qui volunt me honorare ſtudeāt me imitari Hec eſt enī

ra veneratio ſcꝫ ipſius imitatio. O ſi btā virgo recordetur miſerorū peccatoꝝ ſibi famulantiuꝫ: ꝙtomagis recordari cenſenda eſt iuſtorū et electorum.

¶ Quartū ſigillū libri cōceptionis ꝟginalis claudit verſum ſequentēꝫ: in quo dicitur Ecce alienigene et tyrus et populus ethiopū hi fuerūt illic. In precedenti nanqꝫ verſu ipſa virgo maria proteſtata eſt ſe habere in memoria indelebili carnales hoīes et eos qui ſūt in confuſiōe peccatorū ne deſperēt dummodo eam cognoſcant ꝑ deuotū famulatū: et a peccatis ſuis reſipiſcant. In hoc vero loquitur generalius Pſal. de refugio et ſpeciali ꝓtectione virginis marie dicēs Ecce: id eſt in promptu apparet, alienigene. i. peccatores: qui per peccatuꝫ erant profugi et alienati a deo, ꝛ tyrus. i. peccatores qui ſunt in anguſtia penitētie: et qui prius fuerant in anguſtia viciorūꝫ. Tyrus eīm anguſtia interpretatꝰ. Et populus ethiopum. i. illi quos denigrauit peccatuꝫ ſecundū illud Treñ. iiij. Denigrata eſt ſup carbones facies eorūꝫ. Hi fuerūt illic. i. in ꝓtectione et ſaluagardia beatiſſime ꝟgis: ſicut pulli ſub alis galline: ne ſcꝫ miluꝰ ille infernalis eos rapiat et ſecū i abyſſum ꝑtrahat. Uel illic. i. in memoria beate virginis dūmodo penitere velint. Nec quidē erūt illic in tranſitu et raptiꝫ ſed ſine fine. Unde ipſamet di. Eccli. xxiiii. Memoria mea in generatiōe ſeculorū. i. memor ero ſcientiū me in ꝑpetuū tpe et loco eis auxiliū ferendo tā in vita ꝙ in morte.

¶ Quintum ſigillū eſt verſꝰ ſequens in quo ſubditur. Nū qd ſyō dicet hō, ꝛ hō natꝰ ē in ea: et ipſe fundauit eā altiſſimꝰ. Ubi ꝑ ſyō ſynagoga iudeoꝝ deſignatur. Et ē hic ly ſyō datiui caſus. Hō aūt ꝗ loqtur dicte ſyon eſt aliqs de ꝓphetis. Uel eſt aliqs doctor euangelicus. Eſt ergo ſenſꝰ. Nūqd aliqs propheta: vel doctor ſeu ꝑdicator euāgelicus poterit ꝑſuadere efficaciter ipi ſyon: id eſt ſynagoge iudeorum. Illud quod ſequitur: videlicet ꝙ homo natus eſt in ea: ſcilicet ciuitate dei: que maria dicitur: et tamen ipſe idem homo fundauit hanc ciuitatē: quaſi dic. ꝙ hoc nō capit ſynagoga: quī immo tanꝙ impoſſibile reputat. Quis inquit hec Syon vidit vnꝙ artificem edificare primum domum: aut vnꝙ vidit regem fabricare palacium et demum ibidem naſciꝰ. Sed ꝙuis iſtud ſit apud homines impoſſibile: non tamen eſt impoſſibile apud deuꝫ apud quē non eſt impoſſibile omne verbum. Que enim impoſſi-

bilia ſunt apud hoīes: poſſibi lia ſunt et facilia apud deum. Unde Geñ. xviij. Nunqd deo quicq̄ eſt difficile? Ipſe em̄ eſt de quo ſolo dicitur in pſal. Dixit et facta ſunt: mandauit et creata ſunt. Scd̃m tñ aliā et aliam naturā dei filius natus eſt in virgine maria: ⁊ eam fundaſſe dicitur. Nā secundū humanitatē ſcd̃m quā eſt poſterior matre, natus eſt in ea, ex ipſa: ſed ſcd̃m diuinitatē ſecundū quam eſt coeternus patri fundauit eaȝ. Prouerbio. ix. Sapia edificauit ſibi domuȝ. Et ideo notanter dr̄. Et ipē fūdauit eā altiſſimus. i. ſecundū diuinitatē: ſecundū quam eſt altiſſimus. Nō aūt ſecundum humanitatē dicit̄ altiſſimus. Quinimmo ſecūduȝ eā minoratus eſt paulomin⁹ ab angelis: vt habet̄ Heb. ij. Hoc tamē myſteriū non capit dicta ſyon. Jō canit eccl̃ia. Eſaias cecinit: ſynagoga meminit nū q̄ tamē deſinit eſſe ceca. Si nō ſuis vatibus credat vel gentilibus ſibyllinis verſibus hec predicta: infelix pꝑera, crede vel vetera: cur dānaberis gēs miſera. Quē docet litera: natū conſidera: ipſȝ genuit puerpera. Sed profecto adhuc in cecitate ſua manet hec ſyō: bene quidē confitetur chriſti diuinitatē ſcd̃m q̄ filius dei eſt. ſed negat eius humanitatem. Et hoc eſt quod dicitur Ro. xi. Cecitas ex pte contingit in iſrl̄. Et nota q̄ dicit ex pte: qꝛ vt dictū eſt ſyon bene confitet̄ chriſti diuinitatē ſed negat eū eſſe hominē. Sed tamē ab hac cecitate tandē curabitur, et ꝑ rectaȝ fidē illuminabitur ipā ſyon. Ideo Pau'us poſtq̄ ꝑmiſit q̄ cecitas ex pte contingit in iſrl̄: ſtatim ſubiūgit: donec plenitudo gentiū intraret .i. intrauerit: et ſic omnis iſrl̄ ſaluus fieret. i. fiet. Notanter aūt dr̄ in hoc ſigillo: q̄ homo natus eſt in ea: ſcȝ virgine maria: qm̄ ipſe chriſtus ab inſtāti conceptiōis ſue fuit homo ꝑfect⁹: qꝛ vt habet̄ Hieremie. xxxi. Mulier circūdedit tunc virū Et ideo iſtud myſteriū ꝓpter ſui nouitatem admirās Salomō Prouerb. xxx. enumeratis tribus ſibi difficilib⁹ ad cognoſcendum tandē dicit eſſe vnū quartum qd̄ penitus ignorabat: ſcȝ viam adoleſcentis ī adoleſcētula. i. xp̄ȝ hoīeȝ in vtero virginis. Unde iſtud quartū ipā ꝟgo et mater oſtēdit eſſe veriſſimū cū di. Eccl̄. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo: ideſt in vtero meo. Itē notanter dicitur: et ipē fundauit eā altiſſimus: qꝛ filius ex parte diuinitatis fundauit matrem ſuam tribus modis. Primo quidē ante ſuum ortuȝ in ſanctis patriarchis et prophetis ſcd̃ȝ q̄ expoſitum eſt in primo ſigil-

lo huius ſermonis. Secundo
fundauit eam in ſua cõceptio
ne ſup ſolidũ fundamẽtũ gra
tiarũ et virtutũ. Prouerb.ix.
Sapientia edificauit ſibi do=
mũ.i.corpus et animã marie
ad inhabitãdũ tempe cõgruo
Sequitur, excidit columnas
ſeptẽ: ſcꝫ ad pficiendũ iſtaꝫ do
mum: que ſunt ſeptẽ dona ſpi
ritus ſancti. Uel columne ſep
tẽ ſunt quatuor virtutes car=
dinales ⁊ tres theologice. In
cuius figura legitur,iii. Reg.
v.ꝙ rex Salomon pcepit ope
rarijs vt tollerẽt lapides grã
des, lapides precioſos in fun
damentũ tepli.i.vtutes emi=
nẽtes in fundatione beate ma
rie in ſua conceptiõe. Nec mi
rũ: quia vt habetur.j. Paral.
xxix. Neqꝫ homini patur ha=
bitatio ſed deo. Tertio funda
uit eam.i.firmauit in ſua vita
vt non caderet per peccatum
mortale: aut ꝙ̃tulũcũqꝫ titu=
baret ſeu vacillaret per venia
le. Ecce quõ altiſſimus firmiꝰ:
firmius: firmiſſime: dicitur fũ
daſſe hãc domũ ſeu ciuitatem
¶ Sextũ ſigillũ eſt verſus ſe=
quẽs in quo ſubdiꝰ. Dñs nar
rabit in ſcripturis ppꝉorũ et
principũ horũ: q̃ fuerint in ea
Qꝛ em̃ regiꝰ ꝓpheta Dauid
ꝓmiſerat immediate ſupra de
btã vgine: ꝙ hõ ſcꝫ xp̃s natꝰ ẽ
in ea: et tñ ipe fundauit eã al=
tiſſimus. Ideo ne iſtud incre=
dibile appeat ſubdit hic fidele
õ hoc teſtimoniũ dicẽs. Dñs
narrabit in ſcrip.pop. et pnc.
Pro quo notandũ ꝙ in ppo
ſito per populos poſſũt intel
ligi.xii.minores pphete: qua
les fuerũt Amos: zacharas:
Sophonias: et reliqui. Per
principes vo maiores pphe
te: vtpote Eſaias: Hieremias:
et ceteri. Et hi om̃es cõueniũt
in laudẽ virginis marie: ſi ſit
qui pſcrutando dicta eorum
poſſet ſuggere mel de petra:
et oleũ de ſaxo duriſſimo. Si
q̃s ergo velit ſcire magnalia
marie legat ſcripturas popu
lorũ et principũ horũ qui fue
runt in eam ſupple vnanimes
et non contra eã: vt heretici et
ſciſmatici. Sed ne credatur ꝙ
q̃cquid dixerũt pphete de ma
ria quaſi ſomniãdo aut pro=
prio ſenſu locuti ſint: ideo no
tanter dicit Pſal. ꝙ dñs nar
rabit in ſcripturis ⁊ce. Nam
vt dicitur.ij. Petri prio. Nõ
voluntate humana allata eſt
aliqñ pphetia: ſed ſpũſctõ in=
ſpirati locuti ſunt ſcti dei ho=
mines. Uel per populos in p
poſito poſſunt intelligi pphe
te gentiles. Per principes ãt
prophete de iudea. Dñs ergo
narrat egregia merita et lau=
des virginis in ſcripturis po
puloruꝫ: vtpote in libris Iob
qui fuit gentilis. Item quia
fuit ſibyllinis verſibus pre=
dicta. Item etiã principuꝫ: id
eſt in libris prophetarũ de iu

dea: ſicut patꝫ in Eſayá in plu ribus paſſibus. Item in Hieremia et huiuſmõi. Uel dic ꝙ per populos poſſunt intelligi pphete vniuerſaliter. Per principes vero apoſtoli: ⁊ ſancti noui teſtamẽti: qui omnes conuenitit in laude virginis. Uel forte populi ſunt minores doctores theologi: principes vero maiores: vtpote Augu. Hiero. ⁊c. q̄ fuerũt omes vnanimes in laude virginis. In quorũ ſcripturis et dictis dominꝰ qui eis vtitur ad vtilitatem eccleſie narrat virtutes ſue intemerate matris: et puritatem ſue inuiolate cõceptionis. Nec tamẽ inde inaniter gloriari debent: ſed totuꝫ attribuere diuine bonitati.

Non deniqꝫ moderni debent inuehere contra antiquos doctores ꝑut faciũt nõnulli ſcioli volentes apparere cum nichil ſint: qui etiam non erubeſcũt ponere in celum os ſuuꝫ, temerarie iudicãtes ãtiquos doctores hereticos et inimicos virginis ſacratiſſime: pro eo ꝙ probabiliter ſcripſerunt ipſã in originali fuiſſe conceptam. Quando enĩ mos erat ſic ſentire: tuuc peccatum non erat: alias quomodo Bernar. ſctũs: quõ Anſel. ſctũs: qui in lib. cur deus hõ hoc idẽ tenet quõ Beda ſctũs: q̄ hoc tenꝫ in Omel. Sup miſſus eſt. Quõ Btũs Tho. de Aquino ſctũs Quõ beatꝰ Bonauẽtu. ſctũs. Et plerīqꝫ alij: quos cõmemorat Dñs Robertus de Licio de laudibus ſanctorũ. ſ. xxiiii qui ibi d̾ hac materia ſatis diffiſe loquitur: non quidẽ inſtar cuiuſdã fratris cui nomẽ eſt Johannes de Lapide: q̄ ꝓ ſanctitate ſtatus ſui nimiũ videtur laxaſſe habenas in nonnullis per eũ dictis ſeu annotatis: que repire eſt in ſermomonibus Meffreth de ſanctis ante primũ ſermonem huius die. Sed forte dicet quiſpiam in cõtrariuꝫ. Ex quo dñs non narrauit apte ĩ ſcripturis pñcipum. i. antiquorũ doctoruꝫ eccleſie ipſam virginem fuiſſe immunẽ ab originali videtur ꝙ neqꝫ minus hoc narrare voluit ĩ ſcripturis ppꝉoꝝ. i. modernorũ doctorũ. Sꝫ attẽdat talis hãc eẽ cõſuetudinẽ eccłie et fidei catholice vt indies ꝓficiat: ⁊ q̄ prius latuerũt ꝑdant ad lucẽ. Merito ergo ſigillatim poſſumꝰ pꝰ bñdictũ xp̄m dicere ad deũ p̄rem illud Lu. x. Cõfiteor tibi pater celi ⁊ terre: qm̄ abſcõdiſti hec a ſapientibus ⁊ prudẽtibus et reuelaſti ea puulis. i. modernis doctoribus.

¶ Septimũ ſigillũ clauditvltimũ vſũ p̄dicti pſalmi: vbi dr̄ Sicut letantiũ oĩꝫ habitatio ẽ in te. O felix et iocũda clauſura huius pſał. q̄ ſicut letantiũ. ⁊c. q. d. O v̾go ſacratiſſia

merito debem⁹ habitare in te id eſt tecum per deuotum famulatum: quia oēs qui habitant in te iocundi ſunt et vere letantur. Et hoc propter tria propter que ſolent habitātes in aliqua ciuitate gaudere ꝛ letari. Primo quidem letātur hoīes quādo ſunt in forti ꝛ bene munita ciuitate: tunc enim ſunt ſecuri ab aduerſarijs. In infirma aūt ſunt ſemper timidi. Scđo letantur quādo ſunt in ciuitate bene opulenta ꝛ repleta bonis. Tertio letantur quādo ſunt in maxima ciuitate que cū hoc pulchra eſt ꝛ mūda. Sic famuli beate virginis debent multum letari. Tum quia eſt turris fortiſſima ꝛ inexpugnabilis: et terribilis inimicis vt caſtroꝝ acies ordinata: vt habet Cāti. vi. vñ Bern. Non tantum timēt hoſtes viſibiles caſtroꝝ multitudinem quātum aeree poteſtates Marie inuocationem. Tum quia ipa eſt opulenta ꝛ referta omi genere bonoꝝ ſpūalium. Unde angelus Gabriel in ſignum huius vocauit eam gratia plenam Luce. i. Item de hoc ipamet dat teſtimonium Ecclia. xxiiij. dicēs. In me oīs gratia vie ꝛ veritatis: in me oīs ſpes vite ꝛ virtutis: et ideo tranſite ad me q̄ cōcupiſcitis me. ꝛc. Tum qꝛ eſt maxima et latiſſima per charitatis amplitudinem. Oēs eñ amplectit̄ q̄tū in ſe eſt. Propterea illi canit ecclia. Sub tuū preſidiū cōfugimus ſ. d. g. ꝛc. Ecce quō habitatio oīm i virgīe maria eſt ſicut letātiū. Propter qđ merito poſſum⁹ illi dicere illud Iudi. xv. Tu glīa hierl̄m: tu leticia iſrael: tu honorificentia ppli nr̄i: que feciſti viriliter: et cōfortatū eſt cor tuū: eo ꝙ caſtitatem amaueris. ꝛc. Illam igit̄ deprecemur vt ſuis interceſſionib⁹ ꝑuenire poſſum⁹ ad illā celeſtē ciuitatē vbi oīm habitatio illic letemur ſine fine.

¶ Ser. de btō Thoma aplo.

Vidi librum ſcriptū int⁹ ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apoca. v. Tertius liber quem vidit Iohēs ē liber vite aplicalis cōtinēs vitā ſctām et mortē glioſam diui apli Thome. Hic aūt liber ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptē: per que intelligūtur ſeptem opera mie ſpūalis que ſūt.

Docere ignorantem.
Conſulere dubitanti.
Conſolari triſtem.
Corrigere peccantem.
Remittere offendenti.
Supportare oneroſos.
Orare pro omnibus.

¶ Primū igit̄ ſigillū quo ſignatus eſt predict⁹ liber vite aplicalis vocat̄ docere ignorantem. Hec eñ maxima miſericordia eſt. vñ Iaco. v. Si qs ex vobis errauerit a veritate:

et cõuerterit qᵒ eũ ſcire debet qm̃ qui cõuerti fecerit pctõrez ab errore vie ſue ſaluabit aiam ei⁹ a morte. Certe hec eſt vera mīa que preferēda eſt mīe corporali. Si eñ (vt inquit glo. ſup p̄dicto paſſu) magne mercedis ſit a morte eripere corpus quãqꝫ moriturũ quāti meriti eſt a morte aiam liberare in celeſti patria ſine fine duraturã: Hãc aũt miām ſeu elemoſynã ſpũalem dedit magnifice btũs Thomas apl's pplis in die maioris et minoris quib⁹ predicauit vbũ ſalutis docēs eos tenere viam veritatis ꝛ leges gr̃e, quã antea ignorabāt. Propterea dict⁹ eſt Thomas qꝺ interpretatur abyſſus. Ipſe nēpe fuit abyſſus ſciarꝫ et doctrinarꝫ ſpecialiter a xp̄o edoctus: vtpote qñ dixit ei dubitanti de vitate ſue reſurrectionis. Infer digitũ tuũ huc ꝛ noli eſſe incredulus ſed fidelis. Qꝺ cũ feciſſet Thomas dixit Dñs me⁹ et de⁹ me⁹. Joh. xx. Ecce qñ̃o de incredulo ꝛ dubitãti fact⁹ eſt ſũmus et perfect⁹ theolog⁹. Item nõne fuit ſpecialiter a xp̄o doctore infallibili inſtruct⁹ qñquidē ei dicēti xp̄o. Dñe neſcimus quo vadis: et qñ̃o poſſumus viã ſcire Reſpõſum eſt a magiſtro ſuo. Ego ſum via ꝛ veritas et vita. Jo. xiiij. Non mirum ergo ſi deinceps ꝓfundus theolog⁹ extiterit: et ignorantes docuerit viã dñi. Ecce qñ̃o abyſſus abyſſuꝫ inuocat. Abyſſus inq̄ꝫ doctrine ſalutaris diui Thome, abyſſuꝫ inuocat erroris et ꝑfidie populi indorꝫ. Unde de eo dici pōt illud Malachie. ij. Lex veritatis fuit in ore eius: et iniq̃tas non eſt inuēta in labijs ei⁹ ꝛc. Seq̃tur. Et multos auertit ab iniq̃tate: ſcꝫ erroris et ꝑfidie. Itē nõne bene ignorãtes docuiſſe dr: maxime cũ magos q̄ prius xp̄m adorauerãt in fide inſtruxit, et ſacro baptiſmate regñauerit: put teſtaẗ Chryſoſt. O igitur q̄tam i fide excellētiam habuit q̄ primitias gētiũ baptizare ꝓmeruit ¶ Moraliter inſtar apoſtoli Thome vnuſq̄ſqꝫ pro modulo ſuo ad hoc debet tēdere ꝛ laborare vt ignorãtē doceat: qꝛ vt habeẗ Eccli. xvij. Unicuiqꝫ mãdauit de⁹ de ꝓximo ſuo. Ad hoc aũt ſpecialiter obligãtur prelati ꝛ ſuperiores: qꝛ vt habeẗ Malach. ij. Labia ſacerdotis cuſtodiũt ſciaꝫ. i. cuſtodire debēt: vt tēpore ꝛ loco eã propalent ꝛ manifeſtent. Seq̃tur. Et legem requirēt ex ore eius: ſcꝫ ſubditi ꝛ imbecilles. Quia vt dicit Hierony. Ad ſacerdotes pertinet diſciplinã interrogatum reſpondere de lege: qui ſi ignorãtiam in ceteris diligentem: in ſcripturis ſctis obtenderit negligentem: fruſtra iactat dignitatem cuius non exhibet operatiõem. Similiter

ad hoc obligantur predicato-
res ⁊ doctores ſi velit premiū
in celis habere: q2 ſcriptum eſt
Dañ. xij. Qui ad iuſticiā eru-
diūt plurimos erūt quaſi ſtel
le in perpetuas eternitates.
Item ad hoc obligātur paren
tes: ſm illud Eccl. vij. Fili tibi
ſunt erudi illos: ſcz in diſcipli
na morum ⁊ fidei.
¶ Scōm ſigillum eſt ſcōm ge
nus operū mīe ſpūalis: qđ eſt
conſulere dubitanti. Ut eñ dr
xij. q. ij. Bone rei. Bōe rei da-
re conſilium: et preſentis vi-
te habet meritum ⁊ future re-
munerationis cernit hēre ſub-
ſidium. Hāc aūt elemoſynam
ſpūalem dedit btūs Thomas
preſertim filio cuiuſdā regis.
Hic eñ cū in die aduētus bea
ti Thome duxiſſet ſpōſam ab
apoſtolo benedicitur cū ſpon
ſa. Nam ad eoꝝ thalamum de
nocte ianuis clauſis ingredit
et eos ad virginitatem ſeruan
dam hortatur valde eam com
mendans ⁊ dicēs. Uirginitas
ſoror eſt angelorum: poſſeſſio
oīm bonoꝝ: victoria libidinū
fidei tropheū: expugnatio de
monum: ſecuritas eternorum
gaudioꝝ. Predicti ergo con-
uerſi ad fidem ꝟgines permā
ſerunt: et ſponſa dicta Pella
gia ſacro velamine ſuſcepto tā
dem martyriū ſumpſit. Spō-
ſus aūt noīe Dionyſius eiuſ-
dem ciuitatis ab apoſtolo eſt
eps ordinatus. Ecce eñ ꝙ ſalu
bre conſilium dedit illis apo
ſtolus. De quo etiam conſilio
loquitur Paulus. i. Coꝝ. vij.
dicens. De virginibus prece-
ptum dñi non habeo: conſiliū
aūt do. Cōſilium aūt ſemper
eſt de meliori. Iſtud etiam eſt
cōſilium quod dedit ſaluator
Math. xix. dicēs. Qui poteſt
capere capiat. i. qui pōt in vir
ginitate ꝑmanere ſic maneat.
qui aūt non pōt nubat in dño
Nam (vt inquit Paul⁹ vbi ſu
pra) meli⁹ eſt nubere ꝙ vri: ſcz
aduſtione fornicatiōis ſeu ar-
dore libidinis: vt exponit glo
ſa interl. Hic enim ignis valde
mirabilis eſt: ſz illđ Iob. xxxi.
Ignis eſt vſqꝫ ad conſūmatio
nem deuorās ⁊ eradicans ge-
nimina virtutum. Iſtud notēt
illi qui cum ſint pleni ardore
libidinis, non tamen timēt vo
uere perpetuam continētiam
ſiue per ſuſceptionem ſacroꝝ
ordinum: ſiue per religiōis in
greſſum. Non quidem ꝑpter
Ieſum tantum: ſed vt lautius
ac laſciuius poſſint viuere ⁊ di
tari de patrimonio crucifixi.
Sicut plerūqꝫ videre eſt in fi-
lijs nobilium ⁊ diuitum: qui-
bus melius foret in ſeculo re-
manſiſſe et vxorem duxiſſe: fi-
lioſqꝫ ac filias ꝓcreaſſe: ꝙ mit
tere ſemel manum ad aratrū,
et poſtmodum retro aſpicere.
Audiant igitur tales non me
ſed dñm xp̄m dicentem ſe non
eſſe aptos regno dei Luce. ix.

Ex quo ergo non ſunt apti re
gno dei conſequens eſt vt ſint
apti regno diaboli.
¶ Tertium ſigillū eſt tertiuꝫ
genus operū mīe ſpūalis : qḋ
dicitur conſolari triſtem : ſm
ꝙ faciebat apl's.i. Theſſa.iiij.
Nolumus inquit vos ignora
re de dormiētib⁹ vt non cōtri
ſtemini: ſicut ⁊ ceteri qui ſpem
non habēt. Deīde ſequitur in
fine. Itaqꝫ conſolamini inuicē
in verbis iſtis. Hoc etiam ge
nus pietatis exercebant iudei
erga Mariam magdalenā et
Martham ſororem ſuā apud
quas cōuenerūt vt cōſolarētur
eas ſuper morte fratris ſui la
zari: vt habet Ioh.xi. Hāc aūt
ſpūalem mīam exhibuit btūs
Thomas regi indie noīe Sau
doforo: qui nimiū triſtabatur
ſup morte fratris ſui noīe Sad
Sed eum conſolatus eſt apl's
fratrem ipſum ſuis precibus
a mortuis reſuſcitās die quar
to obitus ſui : in hoc imitans
magiſtrum ſuum xp̄m qui re-
ſuſcitauit Lazarum iam quat
tuor dies in monumento ha-
bentem. Ioh.xi. Item conſo-
latus eſt i ſuperiori india mu-
lierem quādam nomine Sin-
ticem. Hec em̄ cum fuiſſet diu
ceca meritis diui Thome illu
minata eſt. Item alia vice con
ſolatus eſt multitudinem in-
firmorum qui varijs languo-
ribus detinebantur. Cum em̄
huiuſmodi adducti fuiſſent ad
apoſtolum ipſe premiſſa ora-
tiōe ad dn̄ꝫ et facto ſigno cru-
cis ſuper eos/ oēm illam mul
titudinem curauit. Ecce quo-
modo dn̄s ſanctum ſuum mi-
rificauit. ¶ Moraliter inſtar
apoſtoli xp̄i thome debemus
pro viribus cōſolari triſtes et
lugentes: ſiue in quacūqꝫ tri-
bulatione exiſtentes. Sic eniꝫ
precipit Apl'us.i. Theſſal.v.
Cōſolamini puſillanimes: ſu-
ſcipite infirmos. Itē Eccl'.vij.
Non deſis plorantibus incō-
ſolatione. Sic em̄ fecerūt ami
ci Iob ſm ꝙ ſcribitur eiuſd.ij.
Audiētes tres amici iob om̄e
malum quod accidiſſet ei : ve-
nerunt ſinguli de loco ſuo eli
phaz themanites: et Baldath
ſuites: et Sophar naamathi-
tes. Condixerant enim vt pa-
riter venientes viſitarēt eum
et conſolarētur. Sic etiam fa-
ciebat Thobias: de quo legit
eiuſdeꝫ.i.c. ꝙ pergebat quotti
die per oēs qui erant in capti
uitate de cognatione ſua: et cō
ſolabat eos: diuidebatqꝫ vni-
cuiqꝫ prout poterat de facul-
tatibus ſuis. Specialiter au-
tem conſolari debemus ago-
nizātes ne deſperēt de dei mi-
ſericordia : et de peccatoꝝ ve-
nia. Ita eniꝫ dicitur Eccleſia.
xxxviij. Conſolare hoīem i exi
tu ſpiritus ſui: ſupple a corpo
re. Tūc enim maxime indiget
homo cōſolatiōe: qꝛ tūc acri⁹
tentat diabol⁹ de deſperatiōe

¶ Quartum ſigillũ eſt quartum genus predictorum operum mie ſpũalis: quod eſt corrigere peccantem. Hanc enim miam faciendam ⁊ impendendam proximis peccantib⁹ precipit nobis xp̄s Mat.xviij. dicẽs. Si peccauerit in te frater tuus vade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipſum ſolum. Et hoc quidem quando peccatum eſt occultum. Q⁊ ſi manifeſtum fuerit: tũc etiam manifeſte reprehendendum eſt. Ita enim precipit Aplus.i.Thim.v. Peccantes coram omnibus argue vt ceteri timorem habeant: et nequaꝗ̃ ſupple talia facere audeant. Hoc autem genus pietatis et mie ſpiritualis exhibuit beatus Thomas multis generib⁹ perſonarum ſicut videre eſt de populo Indie tam ſuperioris ꝗ̃ inferioris: quem imperterrite reprehẽdit de feda idolatria ſua: predicans eidem gẽti non aliter quem per chriſti fidẽ poſſe ſaluari: quia ſcriptum eſt Marci.xvi. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit ſaluus erit: qui vero non crediderit condemnabitur. Unde xxiiij.q.i. Alienus. Dicit papa Cyprianus ꝙ alienus eſt et prophanus atqꝫ hoſtis: nec deũ poteſt habere patrem qui vniuerſalis eccleſie non tenet vnitatem. Item extra de ſumma trini. et fide catho.ca. Firmiter.§.vna dicit ſic. Una eſt fideliũ vniuerſalis eccleſia extra quam null⁹ oīno ſaluatur Idez habetur.xxiiij.q.i. Q̄m vetus. Propter hec igit btũs Thomas zelo fidei et ſalutis primoꝝ ſuccenſus toto conamine laborauit reuocare errãtes ⁊ corrigere peccãtes: nunc v̄bo nũc facto: ſicut patuit de illo qḋ eũ pcuſſit ad maxillã cũ attẽte audiret puellã hebream canẽtẽ et dicentẽ Unũ eſſe deũ hebreoꝝ qui creauit celũ ⁊ terram: mare ⁊ oīa que in eis ſũt Cũqꝫ apl's in his delectaretur ſup mel ⁊ fauũ, ita vt poneret quodãmodo extra ſe ī auditu taliscãtionis moneretqꝫ puellam hec eadẽ verba ſepius repetere. Uidẽs pincerna ꝙ nec manducaret nec biberet: ſed tãtum oculos iunctis manibus ad celum haberet eũ percuſſit in maxillam ſatis attrociter. Ad quẽ aplus. Non hic ſurgã donec manus q̄ me pcuſſit huc afferatur a canibus. Cunqꝫ ad hauriẽdũ aquã abiiſſet: et leo ipm̄ occidiſſet lacerãtibus canibus corpus ei⁹: vnus niger manum ei⁹ dexterã in mediũ conuiuium apportauit. Quo viſo oẽs obſtupuerũt: et puella ad pedes ei⁹ ſe proiecit querens fieri xp̄iana. Hanc tñ hiſtoriam reprobat Aug. in lib. contra Fauſtũ: que inſerta dr fuiſſe ab hereticis vt haberent colorẽ vleiſcẽdi ſe de inimicis ſuis. Et breuiter opꝫ ita fateri

aut dicere apl'm hoc feciſſe ex ſpeciale inſtinctu ſpiritusſācti maxime cū dicat xp̄s Math. v. Si q̄s te pcuſſerit in dexteram maxillam prebe illi ꝛ alteram. De quo etiā xp̄o dicit Treno. iii. Dedit pcucienti ſe maxillam. Unde Criſo. Si incipim⁹ ſm legis mandatum omnibus reddere mala pro malis omnes efficimur mali ꝛ ſolutū eſt ppoſitū legis que dum malos voluit facere bonos: bonos fecit malos. Iracūdia enim p iracundiam nō cōpeſcit. Poteſt etiam dici ꝙ beatus Tho. non dixit predicta verba imprecando ſed indicando ſiue predicēdo qḋ futurum erat.

¶ Quintū ſigillum quo ſignatus eſt dict⁹ liber vite apoſtolicalis eſt quintum gen⁹ operū mie ſpūalis: ꝛ ħ remittere offendenti. Quā quidē miam faciēdam nobis p̄cipit ſaluator Luce. vj. Dimittite inquit ꝛ dimittet vobis. glo. iter. pctm̄ vrm. Hec em̄ ē maxima mia ꝛ deo gratiſſima ſcȝ remittere offendenti iniuriā illatā que quidē mia deo placet ſup milia auri ꝛ argenti. Unde Auguſt. in euchyridon. Multa indt ſūt genera elemoſynarū que cum facimus adiuuamur vt nobis dimittantur peccata ſed ea nichil ē maius ꝙ cū ex corde dimittim⁹ peccata. Itē idē Augu. ꝛ recitatur diſt. xlv. Due. Due indt ſūt elemoſyne vna cordis alia pecunie. Elemoſyna cordis eſt dimittere ei a quo leſus es ꝙ multo maior eſt ꝙ elemoſyna corporis. hec ille. Hanc autē miam habuit beatus Tho. ꝙ ex corde induliſit ei qui alapā ſibi dedit in nuptiis neqꝫ ſm Augu. veriſimile eſt eū vltionem expoſtulaſſe a dn̄o vt dictum eſt. Itē valde miſericors fuit in remittēdo iniurias verbales ſimul ꝛ reales ſeu corporales quas ab infidelibus ꝛ tyrannis perpeſſus eſt. Fuit em̄ cū aliis apl'is dure flagellatus: vt legit in actibus apoſtolorū. v. ca. Itē fuit iniuſte incarceratus a rege indie eo ꝙ in vſus paupū diſtribuiſſet theſauros quos ſibi reliquerat cum ad bellū ierat ad palatium magnificum cōſtruendū. Inde tamen gl'ioſe ꝛ honorifice liberatus eſt; ſcȝ medio reſuſcitationis fratris ipſius regis. Hic enim retulit fratri ſuo regi ꝙ mirabile palatiū viderat in alio ſeculo quod illi fecerat xp̄i apl's dicēs ſe ad hoc reſuſcitatū vt ſi illud vendere vellet libenter illud comparaget. Quo audito rex iuſſit apoſtolū educi de carcere: ꝛ ad pedes eius prouolutus veniā petiuit de iniuria ſibi illata. Deinde in ſuperiorē Indiā apl'us pergens cum verbum ſalutis p̄dicaret a rege terre il

lius tent? in ardentē fornacē ꝯiectus ē: ꝓut ſcribit dñs Anthoni? in pma pte ſue cronice. Sed dei gratia inde illeſ? euaſit inſtar trium puerorū Daniel. iij. Hec igitur ⁊ his ſimilia perpeſſus eſt tormenta: ſemper tamen remiſit offendentibus eū. ¶ Moralit̄ hic iſtruimur ex corde remittere omnē iniuriam ſeu offenſā ſi velim? deū nobis eſſe ꝓpicium ne nobis in extremo iudicio improperetur illud Mathei. xviij. Serue neq̄ omne debitū dimiſi tibi qm̄ rogaſti me. Nōne ergo oportuit ⁊ te. ⁊c.

¶ Sextum ſigillū eſt ſextum genus operum pietatis ⁊ miſericordie: ⁊ ē ſupportare onerosos ſeu imperfectos. Scire enim ſupportare tempore et loco eos q̄ ex infirmitate peccant magna elemoſyna eſt: ⁊ non paruū dei donū: de quo Ro. xv. Debemus inq̄t paul? nos firmiores infirmitates aliorum portare. Itē Gal. vi. Alter alterius onera portate ⁊ ſic adimplebitis legem xp̄i que ſcʒ precipit mutuā charitatem impendere. Hoc autem prefiguratū eſt. iij. Re. v. Ubi dicitur q̄ ſalomon poſuit in fundamento templi lapides grandes precioſos ⁊ quadratos. Applicatio eſt facilis. ¶ Ad ꝓpoſitū beatus Tho. exhibuit hoc genus pietatis ⁊ elemoſyne ſpiritualis erga eos quos ad xp̄i fidem traxit eos benigne ⁊ cū omni manſuetudine a ſua ydolatria reuocans. ſicut patuit cum eo p̄dicāte in ſuperiori India multos ad fidē xp̄i conuertit. Ubi primum mulierem quandam cecā nomine ſinticē ſicut corpore ita ⁊ mente illuminauit. Quo viſo migdonia vxor caritii cognati regis ad fidē cōuerſa eſt ⁊ per eam regina fidē ſimiliter ſuſcepit. Ex hac igit̄ cauſa rex vehemēter indignatus. conſilio ipſius caritii in fornacem ardētem ap̄lm mitti fecit vt dictum eſt. Ceterū fideles ad fidem de nouo conuerſos tanq̄ īfirmos ſupportare ſolebat aīaduertens q2 ⁊ ipſe infirm? in hac parte fuerat: ſicut patuit cum diſcipulis dicentib? ſe dn̄ reſuſcitatum vidiſſe credere noluit ſed dixit. Niſi videro in manibus eius fixuram clauorum ⁊ mittā digitū meū in locū clauoꝝ ⁊ mittā manū meā in latus eius non credam. Johan. xx. In hoc autem facto mortaliter peccauit: quia ſicut dicit Criſo. Sicut ſimpliciter ⁊ cito credere facilitatis ⁊ leuitatis eſt: iuxta illud Eccle. xix. Qui cito credit leuis corde ē. Ita vltra modum circūſcrutari ⁊ multū inueſtigare groſſiſſime mentis eſt. Mortalr̄ ergo peccauit. Tum quia nō credidit quando credere de-

buit: q₂ per dies octo in infidelitate ꝑmanſit: qui ſi ſic deceſſiſſet ꝓculdubio dānatus fuiſſet. Tū quia non credidit quibus credere debuit: ſcꝫ apl'is veracibus teſtibus dicentibꝰ vidimus dominū. Tum quia non credidit quomodo credere debuit. Nam cum fides ſit de inuiſibilibus: turpiter errauit qui experientiā habere voluit di. Niſi videro ⁊c. Hoc tñ ex ſpeciali dei diſpenſatiōe ꝑmiſſum eſt ſcꝫ ad vtilitatem futurorū xp̄ianorū. Vñ glo. ordi. Nō caſu ſꝫ diuina diſpoſitiōe defuit Thomas ⁊ audita non credidit. Unde palpādū ſe et dñs prebuit quia eius dubitatiōe: ⁊ facta ſibi probatione nulli relinquit iam dubitare. Item Grego. in Omelia. Egit nāq₃ miro modo diuina clementia vt diſcipulus dubitās dum in magiſtro ſuo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera ſanaret infidelitatis. Plus em̄ nobis Thome infidelitas ad fidem q̄ fides credentium diſcipulorū ꝓfuit: quia dum ille ad fidem palpando ducit: noſtra mens omni dubitatione poſtpoſita in fide ſolidatur. Sic quippe diſcipulum poſt reſurrectionem ſuam dubitare permiſit: nec tamen in dubitatione deſeruit ſicut ante natiuitatem ſuam habere mariam ſponſū voluit: qui tamen ad eius nuptias non peruenit. Nam ita factus eſt diſcipulus dubitās ⁊ palpans teſtis vere reſurrectionis: ſicut ſponſus matris fuerat cuſtos integerrime virginitatis. hec ille.

¶ Septimum ſigillū eſt ſeptimum genus operum miſericordie ſpiritualis: qđ eſt orare pro omnibus: ſm illud Jacobi. v. Orate pro inuicem vt ſaluemini. Hāc em̄ miſericordiā impēdebat romanis apoſtolus Paulus ſm q̄ ad eos ſcribit di. fratres memoriā veſtram ſemper facio in orationibus meis. Hoc etiam genus pietatis exhibuit multis beatus Thomas ſignanter orās pro conuerſatione eorum quibus predicabat verbum ſalutis nec non pro confutatione ſuperſtitiōis eorum. Unde de eo legitur. q̄ cum rex ſuperioris indie vidiſſet q̄ illeſus euaſiſſet de fornace ardenti. demum fecit eum duci ad ſimulacrum ſolis vt adoraret eum Apoſtolus autem chriſti genibus flexis ait clara voce. Ecce adoro non idolum nec metallum: non ſimulachrum: ſed dominum meum ieſum chriſtum. in cuius nomine precipio tibi demon qui in eo latitas vt inde egreſſus ſimulachrum comminuas. Quod cū factum fuiſſet: pontifices templi mugitum dederunt de cōminutiōe dei ſui. Et mox vnꝰ

ex ipſis accipiẽs gladium vel lanceam tranſuerberauit apoſtolum dicens Ego vlciſcar iniuriam dei mei. Sicq̃ chriſti apoſtolus pro fide glorioſe occubuit. Cuius corp⁹ honorifice ſepulture traditum eſt a chriſtianis qui ibi aderant ꝛ quos ſua predicatione ad fidem traxerat. Poſtmodum autem predictum corpus in ediſſam ciuitatem tranſlatum eſt in qua ciuitate nullus iudeus: nullus paganus: null⁹ hereticus viuere poteſt: aut tyrannus aliquid ibi nocere: tũ meritis glorioſiſſimi Thome tum ꝓpter preſentiã epiſtole quam ſaluator manu ſcripſit ꝛ Abagaro leproſo miſit: que in dicta ciuitate honorifice cõſeruatur. Quod autem non nulli ferunt beatum Thomã in tranſlatu beate Marie non affuiſſe ꝛ demum venientẽ ad apoſtolos de hoc dubitaſſe potiſſime ꝙ fuiſſet cũ corpe ꝛ aĩa aſſumpta: ꝛ ꝙ ob hoc ipſa dederit ei cingulum ſuũ in teſtimonium huius. apocriphum eſt ſecundum dominum Anthonium florentinum in prima parte cronice ſue. Ipſum igitur deprecemur ꝛc.

¶ Sermo in die natiuitatis domini.

Vidi librum ſcriptũ intus ꝛ foris ſignatũ ſigillis ſeptem Apo. v. Tertius liber quẽ vidit beatus Johã. dicit liber natiuitatis gaudialis. De hoc ſubditur in themate ꝙ ſignatus eſt ſigillis ſeptem. De quo aũt libro poteſt intelligi illud Eſaie. viij. Sume tibi librum grandem ꝛ ſcribe in eo ſtilo hoĩs. Hic igitur liber grandis perſonam filii dei ſignificat in quo quidẽ libro ſunt omnes ꝑdeſtinati inſcripti ſecũdum illud Pſalmiſte In libro tuo omnes ſcribẽtur Ecce quomodo eſt grandis. Sed poſtꝙ ab eterno fuit liber iſte ſcriptus ſtilo dei. tandem in fine ſeculorũ ſcriptus eſt ſtilo hoĩs. Et hoc eſt quod dr̃ Philip. ij. Qui cũ in forma dei eſſet: ecce ſtilus dinitatis ſeu dei habitu inuẽtus eſt: vt hõ: ecce ſtil⁹ hoĩs. Nõ autẽ dctm̃ eſt ꝙ ſcript⁹ ſit liber iſte ſtilo angeli ſed hoĩs: q2 angelos nuſꝙ̃ appꝑ̃hẽdit ſed ſemen abrahe appꝑ̃hendit. Hebreo. ij. Iſtum etiam librũ deſcribit beatus Johan. in themate di. Qd̃ ſcriptus eſt int⁹ ꝛ foris. Int⁹ quidẽ ꝙ̃tũ ad diuinitatẽ q̃ intra corpuſculũ latuit. Abacuck. iij. Ibi abſcondita eſt fortitudo ei⁹. Item Eſaie quadrageſimo quito. Uere tu es de⁹ abſcõdit⁹ de⁹ iſrael ſal

uator. Foris vero ſcriptus eſt ꝗtum ad humanitatem i qua apparuit benigna diuinitas. Sed quis aut qualis ego tantillus ꝙ aggredior aperire ſeptem ſignacula libri huius? Marie cũ dicat Johẽs Apocal. v. ſe angelũ fortem vidiſſe qui clamabat voce magna dicẽs. Quis eſt dignus aperire librũ: et ſoluere ſignacula ei⁹? q. d. Quis digne põt reſerare myſterium incarnationis filij dei? Quaſi diceret. Null⁹: niſi ipſe agn⁹ ꝙ occiſus eſt. Jdeo ſeqtur. Et nemo poterat i celo quo ad angelos; neqꝫ in terra quo ad hoies: neqꝫ ſubtus terram, quo ad ꝓphetas in libo exñtes: aperire librũ. i. plane reſerare tm̃ myſteriũ. vñ Eſa. liij. Gñationem ei⁹ qs enarrabit? glo. interl. Rarus aut nullus. Abſit ḡ vt hoc preſumam qđ neqꝫ angelus neqꝫ ꝓpheta attentare preſumpſit. Verũtamen ꝓ modulo meo tm̃ myſterium alõge cõſpiciẽs ipm̃ perſuadere conabor ꝓ fundamento adducendo illud Eſaie. iiij. Apprehẽdẽt ſeptem mulieres virũ vnũ. gloſa interl: xp̃m: in die illa. i. i die natiuitatis predicti viri. Sed que ſeptem mulieres. Profecto ſeptem ſunt artes liberales q̃ quoquomodo apprehẽderũt ꝛ inſinuauerũt dictã natiuitatẽ: non quidem ꝓbãdo: ſed potius vtcũqꝫ perſuadendo. Sed quonã pacto videamus inductiue.

¶ Prima igitur mulier vt ab altiori et nobiliori incipiam? eſt aſtrologia que verſatur circa cõtẽplationem corporꝝ celeſtiũ: vtpote aſtrorꝝ planetarũ ꝛ hmõi. Hec aũt mulier apprehendit virũ xp̃m in ſua natiuitate dũ vidit ſupra curſum nature noctem dñice natiuitatis verti in lucẽ diei. Sic em̃ longe ante prefiguratũ atqꝫ ꝓphetatũ fuerat. De figura quidem ſcribitur Exo. xiij. Vbi dr̃ q̄ cũ filij iſrael exirẽt de egypto domin⁹ oſtẽdebat eis viã tẽpore noctis per columnã ignisquẽ faciebat ſup caſtra eorꝝ lucere. Jdem habet Nũe. ix. Ad propoſitum filij iſrael ambulãtes per deſertum deſignãt multitudinem hoim ambulãtiũ in deſerto hui⁹ mũdi: quib⁹ xp̃o naſcẽte qui eſt lux vera apparuit lux de celo: in ſignũ q̄ ipſe veniebat in carne ad illuminãdum oẽm hoiem veniẽtem in hũc mũdũ: et ad depellẽdũ noctem peccati et ignorantie. Vtrũ aũt iſta illuiatio noctis fuerit vniuerſalis: vel tm̃ apparuerit ſup terrã iude. Jncertum habemus: ſicut ꝛ de tenebris que facte ſunt hora paſſionis xp̃i. Poteſt tñ ꝓbabiliter dici dictã illuſtrationem noctis tm̃ apparuiſſe ſup terram iude: vbi tm̃ fides xp̃i venturi vigebat: et non apud alias nationes. Jn huius aũt figura le

gim⁹ Exodi.x. ꝙ facte ſunt tenebre horribiles in vniuerſa terra Egypti adeo: ꝙ tribus diebus nemo vidit fratrē ſuū nec mouit ſe de loco in quo erat. Vbicunqꝫ autē erant filij iſrael lux erat. Applicatio eſt facilis. Vnde Heſter. viij. Judeis noua lux oriri viſa eſt.

Secūdo dicta illuminatio ꝓphetata fuerat ꝑ Pſal. dicentem. Nox ſicut dies illuminabitur. Item Eſ. ix. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnam. i. xp̄m: ꝗ di. Ego ſum lux mundi. Jo. viij. Sequitur. Habitantibus ī regione vmbre mortis. i. in limbo vbi eſt vmbra/ lux orta eſt eis. Veriſimile eīn eſt ꝙ ſicut mundus corpaliter illuminatus eſt xp̄o naſcente in terris: ita etiā et limbus patrū ad eorū conſolationem ſcd̄m illud Pſal. Lux orta eſt iuſto: et rectis corde leticia.

¶ Secunda mulier eſt muſica: que conſiderat de tono et harmonia in cantu. Hec autē mulier apprehendit virum. i. ſuo modo cognouit xp̄i natiuitatem dum audiuit angelorū ſuauē⁊ indicibilē melodiā canentiū et dicentiū. Gloria ī altiſſimis deo et ī terra pax hoībus bone voluntatis. Lu. ij. Quod aūt ſequitur in iſto Hymno/ dicitur Hylarius cō poſuiſſe. Propterea de conſe. di. j. nocte ſancta. dicit Papa Theleſforus ꝙ nocte ſctā natiuitatis dñi ſaluatoris miſſas celebrēt preſbyteri: ⁊ hymnū angelicū in illis ſolenniter decantent: qm̄ ab eadē nocte ab angelo paſtorib⁹ eſt nūciatus: et ſubito facta eſt cum angelo multitudo militie celeſtis laudantiū deū et dicentiū. Gloria in excelſis. ⁊c. Reliquis vō tpibus miſſarū celebrationes ante horā diei tertiam minime ſunt celebrande Q⁹ ſi queras cur potius hac die licꝫ ſacerdotibus tres miſſas celebrare ꝙ̄ alijs dieb⁹ feſtiuis. Ad hoc reſpōdet gloſa ſup dicto cap. ꝙ ideo tres miſſe tali die celebrant̄ vt triplex lex exprimatur. Naꝫ prima ꝗ̄ aū diē celebrat̄ ſignificat tempus ante legē: qn̄ eramus ī tenebris. Scd̄a dū dieſcit ſignificat tp̄s in lege qn̄ nondū plena agnitio dei hēbat̄. Tertia aūt ī die ſignificat tp̄s grē: qn̄ iā plena cognitio de deo hēt̄: tn̄ per fidē tm̄. Vn̄ vſus. Nocte prior: ſub luce ſequēs: in luce ſuprema. Sub Noe: ſub dauid: ſub cruce/ ſacra nota. Eadē ſententia habetur in glo. extra de celebra. miſſa. c. Conſuluiſti. De gaudio itaqꝫ et tripudio hui⁹ diei pōt intelligi illō Pſal. Hec dies quaꝫ fecit dn̄s exultem⁹ et letemur ī ea. Vn̄ ī figu. hui⁹ le. j. Reg. iiij. ꝙ cū filij iſrl̄ pugnarēt aduerſus philiſteos: et viderēt nō poſſe

ꝓprijs virib⁹ illi reſiſtere p̄ ſui multitudine: dixerūt ad inuicē. Afferamus ad nos archã dñi de ſilo: et veniat in mediū noſtri: vt ſaluet nos de manu inimicorū nr̄orū. Cumq; allata fuiſſet archa in caſtra vociferatus eſt omnis iſrael clamore grandi et pſonuit terra. Philiſtijm ergo hec audiētes et archam dñi in caſtra hebreorū aduenifle intelligentes / dixerūt. Venit hodie de⁹ in caſtra Hebreorum. Et ingemuerūt dicētes. Ve nobis. Nō em̄ fuit tāta exultatio heri aut nudiuſtertius. ¶ Ad propoſitū. Archa eſt xp̄i humanitas: que vocatur archa ſanctificatiōis dei. Philyſtijm qui interpretātur cadētes ſignificāt demones: q̄ ceciderūt de celo empyreo. Hi itaq; phyliſtijm olim preliabātur cōtra mundū iſtū mirabiliter: ſed audiētes angelos: ſimiliter et paſtores in aduētu huius arche exultaſſe timuerunt valde nec ex tunc auſi ſunt aggredi hoīes ſuis tentatiōibus et illuſionibus ſicut prius. Et hoc eſt q̄d dic. Pſalmiſta. Exurgat de⁹ ſupple de vtero virgineo: ꝛ diſſipētur inimici eius: et fugiāt q̄ oderūt eū a facie eius: ſicut deficit fumus deficiant. ꝛc.

¶ Tertia mulier eſt Ariſmetica q̄ conſiderat de numeris. Hec aūt mulier ꝓ ſua capacitate app̄hēdit virū. i. xp̄i natiuitatē dñi ſcȝ cū angelo dicēte paſtoribus. Euangelizo vobis gaudiuȝ magnū. ꝛc. andiuit multitudinē aliorū angelorū cū eo gaudentiū et dicentiū. Glia in altiſſi ꝛc. Luc. ij.

Q⁹ ſi queras quō angeli: qui ſunt ſpūales ſubſtantie poſſūt formare voces: que nō niſi cū organis corpeis formari poſſunt. Ad hoc facilis patet reſponſio maxime ſi dicam⁹ eos in corpibus aſſumptis apparuiſſe: ſicut vtiq; potuerūt. Ceterū ſua virtute naturali potuerūt cauſare in aere reſonātiā ſeu armoniā quandā. Vtrū aūt oēs angeli illic affuerit iubilū exhibētes ſuo creatori incertuȝ habem⁹. Poſſumus tamen pie opinari: q̄ ſicut in creatiōe noui regis oēs ꝓceres et magnates regni illic aſſunt congratulātes honori regis. Ita in ꝓpoſito rege regū primū hodie in terris nato / tota illa curia celeſtis ſeu ſocietas angelorū in Bethlēē veit laudes decātura ſuo creatori q̄ ſi non oēs ſaltē maxima pars illic affuit. Sed queritur. Cur angelus dixit paſtorib⁹. Euāgelizo vobis gaudium. ꝛc. Reſponſio. Q꞉ xp̄s venit in mundū ꝓpter hoīes: et nō ꝓpter angelos. ſcḋȝ illḋ Hebre. ij. Semē Abrahe app̄hendit angelos. ꝛc. Propterea Leo papa in ſermōe huius diei di. ſic. Agnoſce o xp̄iane

dignitatē tuam: et diuine conſors factus nature: noli in veterem vilitatē degeneri conuerſatiōe redire: memēto cui⁹ capitis et cuius corpis ſis mēbꝛuȝ. Reminiſcere qꝛ eruť⁹ de poteſtate tenebꝛarū tranſlat⁹ es in dei lumē et regnū. Noli diaboli te iteꝝ ſeruituti ſubijcere: qꝛ preciū tuum ſanguis chꝛiſti eſt: q̄ veritate te iudicabit: q̄ mīa te redemit. Hec ille Ecce quare dicit angelus paſtoꝛib⁹: euāgelizo vo. ꝛc. Pꝛopterea ſubdit. Qꝛ vobis nat⁹ eſt ſal. ꝛc. Sup hoc āt pñt moueri tria dubia Pꝛimū ē quare hec natiuitas poti⁹ nūciata ē p angelū: q̄ p aliquē ſctm̄ pphetam: qualis erat ipe Symeon: ſilr et Anna pphetiſſa. Rñſio. Pꝛio ppter rei magnitudinē: qꝛ vt dic. Bernard. Nūq̄ maius audiuit mundū q̄ ꝙ verbū caro factū eſt ꝛ habitauit in nobis. Scđo ppter ipoꝛū angeloꝛū aliqualē vtilitatē. Nā xp̄s naſcēdo i mūduȝ meruit repationē ruinarū celeſtiū. Ipe em̄ teſte Pſal. in fine ſclo. Judicabit in natiōibus. i. natiōes oēs, iplebit ruinas. ſup. āgeloꝛū electos aſſumēdo ad oꝛdiēs eoꝛū. Tertio ppť nois ſignificationē. Angel⁹ em̄ idē ē ꝙ nūci⁹. Ipe aūt xp̄s veniebat in hūc mūdū ad nūciādū nobis volūtatem dei pr̄is: viā ſalutis: repꝛomiſſionē celeſtis hereditatis ꝛ hmōi Iō cōuenieť voluit p āgelū ſuā natiuitatē nūciari. Scđm dubiū ē q̄re hec natitas pꝛio nūciata ē paſtoꝛib⁹ viris ſimplicibus: ꝛ nō poti⁹ viris doctis aut magnatib⁹. Rñſio: hoc factū eſt mĺtiplici de cā. Pꝛia ē lſalis: qꝛ ſciȝ paſtoꝛes tūc tēpoꝛis vigilabāt ꝛ cuſtodiebāt vigilias noctis ſupꝛa gregem ſuū vt ha. Lu. ii. vigilātib⁹ āt ꝛ nō doꝛmiētib⁹ iura ſubueniūt Itē tales ſūt capaces diuiarū reuelationū ꝛ appitionū ſicut multe hiſtoꝛie canūt. Scđa cā eſt moꝛalis: vt p hoc dareť intelligi ꝙ ipe dñs neminē ſpnit ppter reruȝ egeſtatem: quinimmo magis fatetur ſeveniſſe pꝛopter pauperes: q̄ pꝛopter diuites ſecunduȝ illud Pſal. Pꝛopter miſeriam inopum: et gemitum pauperum nunc exurgā dicit dñs. Itē Ef. lxvi Ad euāgelizādū paupib⁹ miſit me. ſup. de⁹ pr̄. Pꝛopterea Ma. v. dr Bti paupes ſpū qm̄ ipſoꝛū eſt regnū celoꝛū. Tertia cauſa eſt allegoꝛicalis: ſeu myſticalis: vt ſcilicet per hoc innueret ꝙ pꝛelatis et doctoribus eccleſie quoꝛum typum gerunt iſti paſtoꝛes dummodo vigilent ſuper gregem ſuū reuelat dñs et ſe et ſecreta ſua vt ipi alijs ea reuelent. Exempluȝ eſt de montibus: qui pꝛimū ſuſcipiūt radios ſolares. Unde Pſal. Suſcipiant montes paceȝ pplo. Quarta cauſa

eſt anagogicalis: vt ſcilicet p hoc daretur intelligi q veris humilibus: qui per paſtores deſignantur reuelat deus celeſtia ſecreta per aptam viſionē Ita eñi dic. xp̄s Luce. x. Confiteor tibi pater celi et terre: id eſt gratias tibi ago: qꝛ abſcondiſti hec a ſapientibus et prudētibus et reuelaſti ea puulis .ſ. humilib⁹ qui ſe exaltare nō norūt vt dicit Interl. Tertiū dubiū eſt. Quare gaudiū huius natiuitatis dicit magnū Rñſio. Multiplici rōe. Prio quidē qꝛ hodie nat⁹ eſt heres in regno eccleſie militātis: de quo Math. xxj. Hic eſt heres In cui⁹ figura Abrahā et Sara gauiſi ſunt gaudio magno ſup ortu filij ſui Iſaac. Vñ Geneſ. xxi. dixit Sara. Riſum fecit mihi dñs. Secundo: qꝛ hodie natus eſt ꝓpugnator eccl'e qui deuicto hoſte abſtulit opprobriū de iſrl. In cuius figura. j. Reg. xvij. di. dauid. Nūc vadam ꝛ auferā opprobrium populi. Tertio qꝛ hodie nat⁹ eſt ille: q̄ eſt ſalus oim: de quo dicit Angel⁹ ad paſtores. Natus eſt vobis hodie ſaluator. ¶ Quarta mulier eſt Geometria que verſatur circa mēſuras et magnitudines. Hec etiā mulier quodāmō apphēdit virū. i. xp̄m ex vtero mr̄is naſcentē. De cuius magnitudine loqtur Eccleſia ad beatā virginē ita di. Quem celi capere non poterāt tuo gremio contuliſti. Ipſa etiā virgo maria dicit. Eccli. xxiiii. Gyrum celi circuiui ſola. Ubi p celū intelligitur diuinitas filij dei: q̄ eſt gyr⁹ adeo mirabilis q cōtinet oīa. Gyrū ergo celi ſola circuiuit maria: quia nulla alia mulier preter eam digna fuit cōcipere dei filiū. De hoc etiaꝫ gyro ſcribit Hiere. xxxi. Creauit dñs nouū ſup terrā femina circundabit virum: ſcꝫ in gremio vteri ſui: vt di. glo. Interl. Nā ſicut in ſpeculo puo relucet caſtrū magnū: ita in vtero virgineo marie tota appuit diuinitas et humanitas ſaluatoris. Abacuk. iii. Stetit et mēſus eſt terrā. Stetit inq̄ dei filius in corpe virginali ſpacio nouē menſiū: et dierū ſex. Et tunc menſus eſt terrā: ſcilicꝫ quā aſſumpſit: in qua habitauit: et quā calcauit Prima eſt ſuū corpus. Scd'a virginis vterus. Tertia mundus. Nōne bene mēſus eſt terram mūdi huius qñ ſup eam ābulauit annis. xxxiij. Item quādo circuibat p caſtella Iudee et Galilee euangelizās regnum dei. Non ſolum auteꝫ menſus eſt terrā: verū ꝛ aquā eam pedibus calcans. Unde Mar. vj. legitur q ambulauit ſupra mare veniendo ad apoſtolos: q̄ laborāt in remigando. Sed iterū ad primā dimēſionem redeuntes quando ſci

licet dei filius dimẽſus eſt ter rã vteri ỽginalis. Dicim⁹ ꝙ hec dimẽſio valde mirabilis eſt. Vñ in ꝓſa eiuſdẽ ỽginis ca nim⁹ dicẽtes. Tu nature con tra ritũ: ex anguſto infinitum vẽtre ꝓfers puula. Itẽ deuo tus Ber. O vẽter capatior ce lis. diffuſior terris: lacior ele mẽtis. q̄ illũ cõtinere valuit. quẽ tot⁹ mũd⁹ cõphẽdere nõ potuit. Itẽ in hymno. Beata mater munere cui⁹ ſupern⁹ ar tifex mũdũ pugillo cõtinens vẽtris ſub archa clauſus eſt.

¶ Moraliter ꝑ hoc docemur cupiditatẽ terrenorũ refrena re debere. Si enĩ ille q̄ tã mag nus eſt ꝙ infinit⁹ tã puo loco cõtentus fuit. iuſtũ eſt vt nr̃m affectũ coarte mus atq̧ mo dicis rebus cõtenti ſum⁹. Sꝫ iſtud pauci admodũ conſide rãt quorũ affect⁹ nũꝙ ſaciat vt ſunt auari: ſuperbi: luxu rioſi: ⁊ cetera.

¶ Quinta mulier apphẽdẽs virũ. i. xp̃m ex ỽgine naſcentẽ eſt naturalis phĩa. Hec igitur mala tunc apphendit virum iſtũ qñ vidit eũ indutũ carne hũana ⁊ in nullo differẽtẽ ab aliis hoĩbus: q: vt habe. Phi lip. ij. Habitu inuẽt⁹ eſt vt hõ. Itẽ cũ vidit eũ mox natũ plo rantẽ ⁊ oẽs hũanas fragilita tes oſtẽdẽtem. Ita vt ipſe dice re poſſet illd Sap. vij. Sum ⁊ ego qdẽ mortalis hõ ſimilis omnibus ⁊ ex genere terreni illius q̄ prior fact⁹ eſt ſcꝫ ade ⁊ in ventre mr̃is figuratus ſũ caro. decẽ mẽſiũ tẽpore: intel lige tñ per ſynodochen: coa gulat⁹ ſũ in ſanguine. Et pau cis interiectis. Et ego nat⁹ ac cepi cõmunẽ aerẽ: ⁊ ſimiliter decidi in terrã factã: ⁊ primã vocẽ ſimilẽ omnib⁹ emiſi plo rãs. Itẽ de hoc canit Eccl'ia. Uagit infans inter arcta cõdi tus ꝓſepia membra pannis in uoluta virgo mater alligat: manus pedes atq̧ crura ſtri cta cingit faſcia. Eſt autẽ fa ſcia illa ligatura qua inuolut ſeu ligari ſolent puuli. Unde leo papa in quodã ſermone. Adorãt magi in carne verbũ in infantia ſapiẽtiã. Itẽ Ber. ſup Can. Ibi agnoſcit lux nõ lucẽs verbum infans. i. nõ lo quens. Ecce qũo philoſophia apphendit xp̃m tanꝙ verum hoiem ⁊ in nullo exterius ab aliis diſcrepantẽ. Intus tamẽ latebat virt⁹ diuinitatis. Aba cuck. iij. Ibi abſcõdita eſt for titudo ei⁹ Quod ſi queras an ipa mulier que phĩa dr̄: illã diuinitatẽ agnouerit quoquo mõ.. Reſpõdet ꝓbabilit' ꝙ ſic licet multũ imꝑfecte. Nã cum ipa philoſophia vidit ſigna illa mirabilia ⁊ ſtupenda que apparuere in xp̃i diuinitate: vtpote ꝙ nox conuerſa fuerit in lucem. Item ꝙ apparuerit circulus aureus circa ſolem ⁊ in medio virgo pulcherrima

puer̄ geſtãs in gremio. Item quod viſi fuerint in celo tres ſoles qui ſibi mutuo appropi quãtes conuerſi ſunt invnum Item ꝙ fons aque conuerſus fuerit in liquorem olei: profe cto per hec ſigna ꝛ ſimilia co gnouit aliqualiter iſta mulier phia diuinitatem xp̄i naſcẽtis ita vt dicere poſſet ipſi xp̄o ho mini illud Joh. iij. Nemo põt hec ſigna facere que tu facis ni ſi fuerit deus cũ eo. Sed quõ cũ eo. Non quidem modo cõi qui eſt per eſſentiaz, preſentiã et potentiam. Nec ſolum mo do ſpeciali qui eſt per gratiã. Sed modo ſpecialiſſimo ꝛ ſin gulariſſimo qui eſt per vnionẽ yypoſtaticam ſeu perſonalem. Multa tamen ibi fuerunt que dicta mulier minime apphen dere potuit: vtpote ꝙ v̄go pa rit: ꝙ infinite diſtantia ſimul coniunguntur: ꝙ mater ſit po ſterior prole: et hmõi.

¶ Sexta mulier apprehẽdẽs virum xp̄m eſt rhetorica: que docet ornate loqui. Dicit aũt Catholicon ꝙ rhetorica eſt co pia docendi ſiue dicendi. Hec igitur mulier tunc apprehen dit virum xp̄m quãdo per ora pphetarum fuit prenunciata iocũda ꝛ letabũda eiꝰ natiui tas. Nonne bonus rhetor fuit ipſe Eſaias cũ ait. Paruulus natus eſt nobis: et filiꝰ datus eſt nobis. Eiuſdem. ix. Nonne etiã talis rhetor fuit ipſe Hie remias: qui. xxiij. c. ſic inquit. Ecce dies veniũt dicit dñs: et ſuſcitabo dauid germen iuſtũ et regnabit rex ꝛ ſapiẽs erit: et faciet iudiciũ et iuſticiã in ter ra. Nõne ſimiliter bonus rhe tor fuit Salomon ꝗ Cãtic. iij oẽs inuitat ad cõtẽplationem tante natiuitatis dicẽs. Egre dimini ꝛ videte filie ſyon. i. aie fideles et deuote regem Salo monem in dyademate: quo co ronauit eũ mater ſua ĩ die de ſponſationis illiꝰ: et in die le ticie cordis eius. i. in die nati uitatis ſue que tota fuit leticia plena: ſm ꝙ angelus paſtori bus loquitur dicens. Euange lizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo: qꝛ na tus. ꝛc. Lu. ij. Nam ſancti de hac natiuitate gauiſi ſunt: eo ꝙ ſanctus ſanctor̄ et qui oẽs ſanctificat natus ſit. Item pa tres exiſtẽtes ĩ limbo inde ga uiſi ſunt audientes reſonante organo vocis angelice libera torẽ ſuũ iam apparuiſſe in ter ris. Item gauiſi ſunt peniten tes: eo ꝙ ille qui eſt pater mia rum ꝛ deus totius conſolatio nis deſcendit de celis vt conſo laretur eos in omni tribulatio ne ſua. i. in omni tentatiõe qua tribulabantur ab hoſte. Ecce quõ illud gaudium fuit cõmu ne omni populo. Gaudiũ enĩ natiuitatis bti Johannis fuit cõmune multis: ſm ꝙ predixe rat angelus Luce. i. Multi in

natiuitate ei⁹ gaudebūt. Sed iſtud gaudium ſuperexcellit illud: qꝛ cōmune oībus: eo ꝙ dictum eſt quod erit om̄i populo.i.eccleſie de oībus populis colligende: vt dicit glo. interl. Non ergo fuit iſtud gaudium cōmune iudeis tantum: verū etiam gentilibus: qꝛ omni populo. Nō videtur ergo eſſe de numero populorum .i. hoīm rationabilium qui hodie tāti gaudij particeps nō eſt: et qui hodie ſpūaliter nō gaudet cuꝫ angelis ꝛ om̄i populo. Si em̄ gaudēt mūdani et tripudiant ſuper natiuitate filij regis terreni ꝛ moꝛtalis: quātomagis gaudēdum eſt de illa ſanctiſſima natiuitate filij regis eterni ꝛ immoꝛtalis qui ob nr̄am ſalutem hodievenit in hūc mūdum miſerum ꝛ caducū. Propterea nos admonet eccl'ia dicens. Gaudeamus oēs fideles ſaluatoꝛ noſter natus eſt i mūdum: hodie ꝓceſſit pꝛoles magnifici germinis. ꝛc.

¶ Septia mulier que appꝛehendit hūc virū xp̄m ex vtero materno pꝛodeſitem eſt grammatica: que docet congrue loqui. Hec itaqꝫ mulier tunc appꝛehendit virū iſtū quādo docet nos ſpūſſctūs cōgrue de eo loqui vitando hereſes repꝛobatiſſimas nōnulloꝝ ātiquoꝝ male ſentiētiū de hac ſctiſſima natiuitate: quales pꝛīo fuerūt iudei dogmatizantes Joſeph ex Maria genuiſſe xp̄m: cōtra quos inſurgit xp̄i ſpōſa eccl'ia dicēs. Erubeſcat iude⁹ infelix qui dicit xp̄m ex ioſeph ſemie eſſe natū. Hos aūt iudeos inſecuti ſunt illi heretici ꝗ carpocraciani dicti ſunt qui dixerūt xp̄m fuiſſe tm̄ hoīeꝫ purū: ꝛ de vtroqꝫ ſexu ꝓgenitū: vt habeꝛ xxiiij.q.iij. Quidā aūt heretici. Incōgrue etiā de xp̄i natiuitate loquūtur illi heretici qui pauliani dicti ſunt. Hi em̄ aſſerebāt non ſemꝑ fuiſſe xp̄m: ſed a virgine maria ſūpſiſſe initiū vt habetur ī pꝛedicto decreto. Sꝫ iſte erroꝛ refellitꝛ: tū per dictū iudeoꝝ dicētiū xp̄o Jo.xij Nos audiuim⁹ ex lege qꝛ xp̄s manet in eternū. Tū per illud Heb.xiij. Jeſus xp̄s heri ꝛ hodie ip̄e ꝛ in ſecula. Tū per illō p̄s. Tu aūt idemipſe es ꝛ anni tui non deficiēt. vñ Caſſio. ſuꝑ illud Ego hodie genui te. dicit ꝙ hodie apō deū nullo initio incipit: nullo fine concluditur non eſt ibi fuit nec erit: ſed ſemper manet ſemper eſt: et quicꝗd dixeris illi hodie eſt. Item idem, Caſſiod. ſuper illud p̄s. Hec eſt dies quā fe.d.ꝛc. dicit ſic. Licet de⁹ cūctos dies creauerit/ſingulariꝛ tñ hūc diē feciſſe dꝛ ꝗ xp̄i natiuitate ſacratus eſt: in quo merito exultari cōuenit ꝛ letari: qm̄ in eo diabolus ius perdidit: et ſalutem mundus accepit eternā. Quā nobis concedat.ꝛc.

¶ Sermo de btō Stephano.

Vidi librum ſcriptū intꝰ ⁊ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apoca. v. Tertius liber quem vidit Johēs dꝛ liber deſcriptionis hiſtoꝛialis: ſcʒ vite ⁊ martyꝛij inuictiſſimi pꝛimicerij xpi Stephani qui tanti meriti ⁊ dignitatis apd̄ deū extitit ꝙ vt canit eccl'ia añ apoſtolos regna celeſtia poſſidere meruit: et ad pr̄is dexterā filiū videre. Et Aug. in ſermōe huiꝰ diei. Pꝛeclarus (inquit) athleta dei vnctus ſpū dei ad ſtadiū certaminis pꝛioꝛ exiuit et tātā victoꝛie adeptꝰ eſt gloriā vt pꝛimꝰ acciperet coꝛonā Miles xpī fidelis ſignifer martyꝝ foꝛtis: poſt chꝛiſtum martyꝛij meruit pꝛincipatū: et cū ad crucis ꝑuenit ſigna pꝛtoꝛi de celo mittit palma. hec ille. At aūt cōgruētiꝰ ipm librum hiſtoꝛialē martyꝛij et paſſiōis eiuſdem gl'ioſiſſimi Stephani oꝛdiri valeamꝰ fundamētū ſumamus ex libꝛo Geneſeoꝝ. ca. xxxi. Ubi legit ꝙ Laban aſſūptis fratribꝰ ſuis ꝑſecutus eſt Jacob diebꝰ ſeptē: et tādem cōpꝛehēdit eū in monte Galaad Ubi ad ꝓpoſitum per Laban et fratres ſuos intelligūtur illi iudei q̄ ſurrexerunt de ſynagoga libertinoꝝ Cirenenſium et Alexādrinoꝝ ⁊ eoꝝ q̄ erant a Cilicia et Aſia diſputantes cum Stephano q̄ per Jacob deſignatur. Sed vidētes ꝙ nō poterāt reſiſtere ſapie et ſpūi qui loquebat per os ipſiꝰ perſecuti ſunt eū ſeptē diebꝰ. i. ſeptē modis q̄ deſignātur ꝑ ſeptē ſigilla de quibꝰ loq̄tur Johānes in themate. Et tādē cōpꝛehēderūt eū ī mōte galaad id eſt ī mōte caluarie. Ut ei dꝛ Act. vij. iudei eiecerūt eū extra ciuitatem lapidātes. Veriſſime eſt aūt ꝙ ipm eiecerūt per illā poꝛtā que ducit ad mōtē caluarie vbi crucifixus eſt dñs: de quo dꝛ Heb. xiij. ꝙ extra poꝛtā paſſus eſt. Ibi ei erat locus in quo malefici puniebantur. Et q̄uis btūs Stephanꝰ eſſet innocētiſſimꝰ: vtpote plenꝰ grā et ſpūſancto, ibi tñ eum lapidibus obꝛuerūt vbi pꝛius magiſtrum ſuū xpm agnū ſine macula crucifixerāt ad maioꝛem eiuſdem contumeliam.

¶ Pꝛimo igitur die perſecuti ſunt iudei beatū Stephanū per viā ſpinoſam inuidētie fraterne charitatis. Ubi notāduʒ ꝙ inuidia conuenietér dꝛ via ſpinoſa: qꝛ ſicut ſpine pungūt et cruentare faciūt hoīem: ita et inuidia pūgit pꝛimum coꝛ ipſiꝰ inuidi. Propterea dicit Hiero. in quadā ep'la ꝙ inuidia eſt pꝛimū ſui actoꝛis moꝛdax. Et Hugo de ſancto victore. Inuidia (inquit) eſt ī ſuum auctoꝛē recipꝛoca: et de bonis alterius tabeſcētis animi cru

ciatus. Unde dicit Gratianus de pe.di.ij. Si qs ſemel.ꝙ prima cauſa inuidie naſcitur i interiorib⁹ medullis.i.in corde et hoc ex triſtitia quã quis cõcipit ex felicitate alteri⁹. Ecce qũo inuidia bene cõparaẽ ſpinis. Qualiter aũt ipſi Judei ꝑſecuti ſunt primo die beatuȝ Stephanũ videam⁹. Legitur enĩ Act.vi.ꝙ cũ poſt aſcenſionem dñi apl'i vidiſſent litẽ ortem inter conuerſos ex iudaiſmo ⁊ ex gẽtilibus:eo ſcȝ ꝙ vidue gẽtilium deſpicerẽtur in quotidiano miniſterio:aut qꝛ deputabantur ad officia vilia aut forte qꝛ plus ceteris grauabãtur in quotidiano miniſterio: ſicut etiã hodie ĩ cõgregationib⁹ religioſarum perſonarum fieri ſolet. Uno dicente ꝙ tota ſarcina domus humeris ſuis imponitur. Alio vero ꝙ plus ceteris contemnitur:et hmõi. His igitur auditis querelis dixerũt apoſtoli non eſſe dignũ relinquere verbum dei ⁊ miniſtrare menſis. Et ideo inquiunt. Eligite vobis viros ſeptem iuſtos et bonos qui preferantur vobis:et murmur veſtrũ ceſſare faciant Nos autem orationi ⁊ predicationi vacabimus. Elegerũt ergo ſeptem viros boni teſtimonij: quorum primicerius fuit btũs Stephanus:ad quẽ difficiliores querele referebãtur:quas ſtatim ſua prudẽtia terminabat: et omnes ad pacem ⁊ mutuam charitatem de facili ĩduceba. Nec ex actibus apoſtolorum. In quibus verbis multa ſunt notanda ꝑ informatione noſtra.

¶ Primum eſt ꝙ non eſt mirum ſi in cõgregationib⁹ quãtũcũq; etiam ſanctis interduȝ inſurgãt aliqua parua iurgia et controuerſie:maxime cũ in illa nouella plantula eccleſie primitiue talia contigerint. De hoc vide decretum Auguſti. di.lvi. Quãtũlibet. ¶ Secundum notãdum eſt ꝙ talis controuerſia orta eſt occaſione mulierum. Nam diabolus qui per mulierẽ ſeduxerat virum:per mulieres etiam laborauit euellere nouellas plãtationes eccleſie chriſti in iuuentute ſua:ſed dei gratia nõ preualuit inimicus:quia inuenit reſiſtentem ſibi beatum Stephanum:vel verius in eo ſpiritũſanctum. ¶ Tertium eſt ꝙ precipue eccleſie prelati ⁊ viri liteerati non debent ſe multum occupare in minimis negocijs aut rebus exterioribus ſed viros bonos:et qui ſint boni teſtimonij in talibus curis et officijs preferre debẽt. Maxime cum dicat Aplus.i.Thimo.ij.ꝙ nẽo militans deo implicat ſe negocijs ſecularibus vt.⁊c. Item.i.Cor.vi. Secularia (inquit idem Paulus) iudicia ſi habueritis contẽpti

biles qui ſunt in eccleſia illos conſtituite ad iudicãduȝ. Sed prohdolor hac tẽpeſtate multi prelati conſtituũt reuera cõtẽptibiles perſonas ⁊ officiarios: non qui oderint auariciam ⁊ qui munera ſpernãt: ſȝ qui bene ſciant implere marſupia ſua: et ſubtili ingenio extorquere pecuniaȝ a barbaris id eſt a pauperibus ⁊ ſimplicibus. Contra tales autem miniſtros impios loquitur dñs Michee. iij. dicẽs. Audite principes iacob ⁊ duces dom⁹ iſrl' Nunquid non veſtrum eſt ſcire iudicium qui odio habetis bonum et diligitis malũ: qui violenter tollitis pelles eorũ deſuper eis, et carnes eorꝫ deſuper oſſib⁹ eorum: qui comederunt carnem populi mei: et pellem eorꝫ deſuper excoriauerũt: et oſſa eorum confregerunt: et conciderũt ſicut in lebete: et quaſi carnem ĩ medio olle. Tunc clamabũt ad dñm et non exaudiet eos: et abſcondet faciem ſuam ab eis in illo tempore: ſcȝ poſt mortem. Al debũt quidem tales iniqui miniſtri et eorum dñi faciem dei terribilem ĩ die iudicij: ſed nõ faciem illam plenam gratiaꝝ in quã angeli delectantur proſpicere. Talis autem miniſter non fuit beatus Stephanus: ideo videre meruit xp̄m ſtantem ad dextris dei patris. De quo ſubditur ĩ predicto ſexto capitulo Actuum apoſtoloꝝ ꝙ erat plenus gratia et fortitudīe. Gratia quidem quo ad deum. Fortitudine vero quo ad tyrãnum ſeu tyrãnos. Uel gratia ſpiritusſancti ⁊ fortitudine fidei: vt dicit glo. interl'. Uel dic ꝙ fuit plenus grã gratis data quo ad diuini verbĩ eloquium. Quod patet: quia non poterant reſiſtere ſapientes iudeorum ſapientie et ſpiritui qui loquebatur: ſup. per os eius. Item fuit plenus fortitudine quo ad tollerantiam aduerſorum. Et hec fuit prima cauſa inuidie iudeoꝝ contra eum. In cuius figura legitur Geñ. xxxvij. ꝙ fratres Ioſeph videntes ꝙ a patre plus cunctis filijs amaretur, oderant eum: nec poterant ei q̃cq̃ pacifice loqui: et ex tali inuidia propoſuerunt eum occidere. Applicatio ẽ facilis. Subditur etiam alia cauſa hui⁹ inuidie: quia ſcȝ ip̄e Stephanus faciebat prodigia ⁊ ſigna magna in populo. Differunt autem prodigia ⁊ ſigna ſicut ſuperius ⁊ inferius. Omne enĩ prodigium eſt ſignum: ſed nõ conuertitur. Prodigium em̃ dicitur illud opus quod a ſolo dei fieri poteſt: ſicut eſt ſuſcitatio mortui: illumiatio ceci: et huiuſmodi. Signum vero dicitur opus illđ quod ſm ſe per naturam fieri poteſt ſed non q̃tum ad modum. Uerbi

gratia ꝙ febricitans ſanet᷑ na
turale eſt. ſed ꝙ ſubdito ⁊ ſine
medicamine miraculoſū eſt.
Beatus ergo Stephan⁹ ⁊ ꝓ-
digia faciebat quia mortuos
ſuſcitaſſe credit᷑ ⁊ cecos illumi
naſſe. Itē ⁊ ſigna q⁊ egrotos
ſubdito in nomine dn̄i ſana-
bat. Ecce ergo q̄druplex cau-
ſa ſeu occaſio inuidie iudeoꝝ
aduerſus beatū Stephanum.
¶ Scd̄o die pſecuti ſūt iudei
beatum Stephanū per viā ob
obſcuram ſophiſtice diſputa-
tionis. Nec mireris ſi vocaui
diſputationē ſophiſticā viam
obſcuram maxime cum ſophi
ſta nitatur fallere ſuum reſpō
dentem ⁊ ad errorē inducere.
De qua via poteſt intelligi il
lud Pſalmi. Via illoꝝ tene-
bre ⁊ lubricū ⁊ angelus dn̄i p
ſequens eos. Ubi tria dicunt᷑
de via p quam ambulāt ſophi
ſte. Primo em̄ dicitur ꝙ eſt te
broſa. q⁊ plena fallatia ⁊ dece-
ptione. Scd̄o ꝙ eſt lubricoſa
q⁊ de facili facit hominē rue-
re p vanam gloriā. Tertio dr̄
ꝙ angelus domini perſequit᷑
tales ſophiſtas ⁊ preſertim ꝗ
ſuis cautelis nitunt᷑ ſubuerte
re veritatem fidei catholice. ſi
cut patuit de Arrio cui⁹ inte-
ſtina a cellando euacuata ſunt
Nota etiā de Hiero. ꝗ fuit añ
xp̄i tribunal tractus ⁊ ibi gra
uiter percuſſus eo ꝙ nimis af
ficeretur doctrinis gentilium
de quo habetur di. xxxvij. legi
mus. Qualiter aūt ipſi iudei
perſecuti ſunt beatū Stepha.
per hanc viam in medium ꝓ-
feramus. Dicitur em̄ Act. vj.
ꝙ ſurrexerunt quinq̈ genera
hoim̄ gentis iudeoꝝ diſpu-
tantium cum eo: ſed nō pote-
rant reſiſtere ſapientie ⁊ ſpiri
tui que loquebat᷑.
¶ Primi igitur ſophiſte qui
diſputauerunt contra beatū
Stephanū fuerunt libertini
qui voluerunt eum deducere
ad metam inopinabilis ſic ar
guentes. Tunc reſpōdens de-
ducitur ad metam inopinabi
lis quando aliquid aſſerit qḋ
eſt contra opinionem omniū
vel plurium vel paucorum ta
men ſapientum. Sed tu pre-
dicas deum eſſe trinum ⁊ vnū
Qḋ aūt eadē res nūero ſit tri
na ⁊ vna eſt contra communē
opinionē ⁊ maxime ſapien-
tū. Nunq̄ em̄ ariſtoteles aut
aliq̄s antiquoꝝ phloſophoꝝ
hoc aſſeruit. Et pterea ſacra
ſcriptura dr̄. Audi iſrael dn̄s
de⁹ tu⁹ vnus eſt Deutro. vi.
Nō aūt dr̄ dn̄s de⁹ tu⁹ trinus
eſt: igitur deduct⁹ es ad metā
inopinabilis. Hec cū audiſſet
btūs Stepha. petiuit locū re-
ſpōdendi ⁊ ſilentiū fieri. Qui
bus cōceſſis ab aduerſariis dr̄
minorē ratiōis eorum falſam
Qui inquit veri ſapientes.
Nonne prophete? Nōne Da-
uid in pſalmo cōfitet᷑ trinita
tē pſonaꝝ in diuinis cū vnitate

eſſētie cū inquit. Bñdicat nos de⁹ deus noſter bñdicat nos de⁹: ecce trinitas in perſonis. Et metuant eum omnes fines terre. Ecce vnitas in eſſentia. Et huic ſimile poſſumus oſtēdere in reb⁹ naturalib⁹ potiſſime in ſole q̄ idē numero exiſtens habet ꝙ ſit ꝙ luceat. ꝙ calefaciat. His igitur auditis ꝑdicti libertini nō potuerunt reſiſtere ſapientie ⁊ ſpiritui q̄ loquebatur. Scdō cōparuerunt diſputaturi cōtra beatū Ste. cyrenēſes inter quos acutior aggreſſ⁹ eſt cāpū certaminis volēs deducere deiathletā ad metā falſi ſic arguēdo. Tūc reſpondēs ducitur ad methā falſi qn̄ cōcedit vi argumētorꝫ aliquod manifeſte falſum. Sꝫ tu es huiuſmōi. Nō em̄ ceſſas detrahere legi noſtre dicēs eā nō eſſe ſemꝑ obſeruādā vtpote ꝙ nō tenemur āpli⁹ circūcidere puulos nr̄os. Hoc aūt eſt manifeſte falſū: maxie cū circūciſio data ſit pr̄ibus nr̄is ritu ꝑpetuo: vt habe. Gene. xvij. Item ꝑdicas oīa legalia ceſſaſſe ⁊ ꝙ nō ſit vltra op⁹ immolare agnū paſchalē: hoc autē eſt manifeſte falſū maxie cum ꝑceperit nobis dn̄s Exod. xij. ꝙ ob memoriā liberatiōis patrū nr̄orū de egypto debem⁹ celebrare diē ſactū paſche cōcedendo prima die azimorum agnū paſchalē in gñationib⁹ noſtris cultu ſempiterno. Sꝫ ad hec mature ⁊ ꝓīnde reſpōdit beatus Stepha· negando minorē. Et ad ꝓbationē di. ꝙ oīa in figuris cōtigebat iudeis ante xp̄i aduētum ⁊ mortem. Adueniente aūt veritate debet ceſſare figura: ideo ⁊c. Itē ꝙ dr̄ cultu ſiue ritu ꝑpetuo fuiſſe datā circūciſionē ſimiliter ⁊ immolationē agni paſchalis. Verū inq̄t ē aut in ſe aut in eminētiori. Nō baptiſmus eminētiſſime cōtinet circūciſionē. Similiter ⁊ xp̄s in altari aliq̄d preſtantius eſt q̄ agn⁹ paſchalis. Itē ſi ſtat vis in termino dico inquit Ste. ꝙ aliq̄d pōt dici ſēpiternū ſeu ꝑpetuū dupliciter. Primo modo ſimpliciter: ⁊ ſic neq̄ circūciſio neq̄ ritus oblatiōis agni paſchalis neq̄ cetera legalia fuerūt data ritu ꝑpetuo qꝛ cōſtat ꝙ nō durabūt poſt hāc vitā. Scdō mō aliq̄d pōt dici ꝑpetuū ſm̄ q̄d: ſcꝫ ꝓ longo tēpore ⁊ q̄ diu talis ſtat⁹ durat ſicut ſolet dici de forti edifitio ꝙ imꝑpetuū durabit. i. lōgo tēpore. Et ad hūc ſenſū cōcedo inq̄t ꝑpetuitatē legaliū vr̄orū: ſed ex hoc nichil cōtra me vt conſtat. Superati ſunt igit̄ cirenenſes vtpote non valentes reſiſtere ſapiētie ⁊ ſpūi q̄ loquebat̄. Tertio igit̄ cōparuerūt illi magni doctores q̄ erāt de alexandria. Pro quo aduertendū ꝙ illi de quinq̄ ſinagogis de quib⁹ hic ſit mē

tio non erāt gētiles: ſed iudei habitātes tamē inter gētiles a tēpore captiuitatis babilonice qui q̄tūcūq3 longe diſtarent a hieruſalē frequēter tamen illic conueniebant tanq̄ peregrini ob reuerentiā templi ꝛ feſtoꝝ legis. Inter eos ergo alexādrini videntes ꝙ priores diſputantes cū Stephano fuiſſēt cōfuſi ſbiter victi ꝑſūpſerūt ꝛ ipi cū eo diſputare qui locuti ſunt ꝓ vnū vt ſol⁹ cōfuſus videreť ſi ſuparetur. Si vero ſuparet oēs victores viderētur. Voluit aūt ille ducere beatū Stephanū ad metam redargutionis ſic arguendo. Tūc reſpōdens ducitur ad metā redargutionis qn̄ ſcʒ cōſequenť cōcedit vl argumentoꝝ qđ prius negauerit vel ecōtrario. Sʒ tu es huiuſmodi. Nā in principio diſputationis videbaris multū cōtēnere moyſen ꝛ ꝓphetas: vt per amplius exaltares magiſtrum tuū xp̄m. Nūc autem multū eos magnificas ſignāter Abraham: Iſaac Jacob: Joſeph: Moyſen: Joſue: Dauid ꝛ Salomonē. De hoc vide totū. vij. c. actuū apl'orum Ecce qn̄o deduct⁹ es ad metā redargutionis. Sʒ ipetrato ſpatio rn̄dendi beat⁹ Stephan⁹ dt ſe nūq̄ aliqđ dixiſſe aduerſus Moyſen aut ꝓphetas ſʒ eos ſemꝑ honoraſſe. Cōſequenter retorſit argumētū eoꝝ contra eos more gladii Goliath ſm̄ ꝙ ꝓphetatū fuerat in pſalmo. Gladius eoꝝ intret in corda ipoꝝ. O dura inquit ceruice ꝛ incircūciſi cordibus ꝛ auribus vos ſemꝑ ſpūi ſctō reſiſtitis ſicut ꝛ patres vr̄i. Quē ꝓphetarū non ſūt pſecuti pr̄es vr̄i. Nōne occiderūt eos q̄ ꝑnūciabant de aduentu iuſti. i. filii dei cuius vos ꝓditores ꝛ homicide fuiſtis: petētes eū crucifigi ꝛ barrabam dimitti. Qui accepiſtis legē in diſpoſitionē angeloꝝ ꝛ nō cuſtodiſtis eā Actu. vij. Cūq3 dicti alexandrini nō haberēt qđ illi reſpōderēt aut vltra opponerēt tanq̄ inſanientes diſſequabanť cordib⁹ ſuis ꝛ ſtridebāt dētib⁹ in eum Sicq3 cū rubore ꝛ dolore receſſerūt. Quarto in loco cōparuerūt illi iudei de ſynagoga cilitie inter quos vn⁹ audatior ceteris aggreſſus ē ſtomachate beatum Stepha. volens eū ducere ad metā ſolecíſmi ſic argumētādo. Tūc inquit ille rn̄dens deducitur ad metā ſolecíſmi qn̄ inter reſpondēdū barbarice loquiť ꝛ incōgrue: ſʒ tu es huiuſmodi. Qn̄o em̄ ſcires lr̄as q̄ nūq̄ didiciſti eas. Propťea non tibi cura ꝓdicatiōis cōmiſſa eſt ſicut petro ꝛ aliis ſed tm̄ cura circa frequēs miniſteriū domus quod eſt vile officium ꝛ ab indoctis exerceri pōt. Ad

quē beatus Stepha. O ſophi
ſta magne q̄ nullam arbiraris
ſcientiā aut doctrinā niſi que
hūano labore acquiri pōt. In
hoc ꝑfecto falleris. Eſt enim
ſpūſſanctus doctor intrinſecꝰ
qui docet fideles de omnibus
ad ſalutē neceſſariis. Nempe
mgr̄ meus ieſus xp̄s dīt. Non
vos eſtis qui loq̄mini: ſed ſpi
ritus pr̄is veſtri qui loquitur
in vobis Math. x. Item ipſe
fecit nobis ꝑmiſſionē di. Da-
bo vobis os ⁊ ſapientiam cui
nō poterūt reſiſtere ⁊ cōtradi
cere omnes aduerſarii vr̄i Lu
ce. xxi. Sermo itaqꝫ meꝰ ⁊ p̄di
catio mea cōſiſtit non in pſua
ſionibꝰ hūane ſapiētie ꝟbis:
ſed in oſtenſione ſpūs ⁊ virtu
tis: vt fides noſtra nō ſit in ſa
pientia hoīm: ſed in virtute
dei vt habet. i. Corin. ii. Item
in eodē ca. verſus finē. Loqui
mur non in doctis hūane ſa-
pientie verbis: ſed in doctri-
na ſpūs: ſpūalibus ſpūalia cō
parantes. Sed aīalis homo
qualis tu es ⁊ tui ſimiles nō
ꝑcipit ea que ſunt ſpūs dei: ⁊
ideo nō mirū ſi non capis ꝓ-
funda myſteria orthodoxe fi-
dei. Quito cōuenerūt aduerſꝰ
btm̄ Stephanū iudei q̄ vene-
rant ab aſia vſqꝫ hieruſalem
volētes eū ducere ad metā nu
gationis. Inter quos p̄mice-
rius iuit duellū ⁊ diſputatio
nē aduerſus eū ſic arguendo.
Tu ſic rn̄dens deducit ad metā

nugatiōis qn̄ idē pluries re-
petit. Sꝫ tu es huiuſmōi. Nā
aliqn̄ vocas mgr̄m tuum deū
aliquādo dei filiū. aliqn̄ xp̄m
in quibus verbis ⁊ noibꝰ idē
repetitur: igitur. Ad hoc im-
petrato ſpatio loquēdi. Re-
ſpondit beatꝰ Stephanus ꝙ
iſtud nomē deus aliqn̄ tenet
eſſentialiter ſicut ibi: In prin
cipio creauit deus celū ⁊ ter-
ram ⁊c. aliqn̄ pſonaliter ſicut
cū dr̄. in ſymbalo fidei: deū de
deo: lumē de lumie: deū verū
de deo vero. xp̄s aūt nomen ē
ſuppoſiti diuini habētis hūa
nitatē vnitā. Et ſic patet ꝙ in
dictis meis nulla eſt nugatio
neqꝫ per ꝯñs inutilis eiuſdē re
petitio. Sed cū ita prudent ⁊
ꝓfunde reſpōdiſſet beatꝰ Ste
phanꝰ ad ſingula nō habebāt
vltra aduerſarii veritatis q̄d
cōtra eū facerēt. Propter qđ
ex magno deſpectu ⁊ inuidia
ſtridebāt dētibus in eum. Ec-
ce longa diſputatio quā ſcđo
die habuerunt predicti iudei
contra Stephanum.

¶ Tertio die pſecuti ſunt iu-
dei btm̄ Stepha. per viam ſcā
daloſam iniuſte accuſationis
ita vt dicere potuerit illud
Pſalmi. Iuxta iter ſcādalum
poſuerūt michi. Pro quo no
tandū ꝙ falſa accuſatio recte
vocatur via ſcādaloſa. Nam
ſicut in via ſcādaloſa ſūt mul
ta que faciunt ceſpitare homi
nes tranſeuntes ⁊ quandoqꝫ

in terram cadere. Ita et excu=
ſatio iniuſta qn̄doq3 eſt cauſa
ꝙ innocens patit multa ꝛ in
terrā quādoq3 cadit per mor
tem: ſicut patuit de btō Ste.
aduerſus quē ſurrexerūt qui=
dam falſi teſtes q̄ depoſuerūt
cōtra eū corā principib⁹ ſacer
dotū ꝙ audierant eū dicentē
verba blaſphemie in moyſen
ꝛ deum. In moyſen q̄dē quia
nouā legē veteri ꝑferebat per
quod vt dicebant derogabat
moyſi. In deū vero ſcʒ ꝑrem:
quia dicebat xp̄m illi equalē.
Deinde ſubmiſerūt alios te=
ſtes q̄ apertius mētiti ſunt q̄
primi. Dixerūt eñ. Homo
iſte non ceſſat loqui verba ad=
uerſus locū ſc̄tū ꝛ legē. Au=
diuimus eñ eū dicentē quo=
niam ieſus nazarenus deſtru
et locū iſtū ꝛ mutabit tradi=
tiones quas tradidit nobis
moyſes Act.vij. In hac igit
falſa accuſatione imitatus eſt
Stephan⁹ xp̄m: qꝛ vterq3 fal=
ſo accuſatus eſt. Propterea
merito de illis falſis teſtibus
dici poterat illud Pſalmiſte
Hec via illoꝝ ſcandalū ipis.
Nā apte mētiēdo ſe ipſos ſcā
dalizabant. Seq̄tur ꝛ poſtea
in ore ſuo cōplacebūt. Nā cau
ſa inducēs eos ad ferendū fal
ſum teſtimoniū cōtra Steph.
fuit quia ſic voluerūt captiua
re beniuolētiā maioꝝ legis
ꝛ ore mentiēdo illis cōplace=
re. O peruerſi teſtes nonne
in lege vr̄a ſcriptū eſt Exodi.
xx. ꝛ Deutro.v. Nō loqueris
cōtra ꝓximū tuū falſū teſtimo
niū? Non legiſtis illud Pro=
uer.xix. Teſtis falſus nō erit
impunitus ꝛ qui mēdatia lo=
quitur non effugiet: ſupple pe
nam ſaltim in futuro. Nec q̄
dem iniuria qꝛ vt dicit Iſido=
rus teſtis falſus offendit tres
perſonas ad min⁹: ſcilicet de=
um quem in teſtem ſui men=
dacii adducit ꝛ preſertim quā
do peierat. vbi autem ſimpli=
citer mentitur ad huc deum
offendit ꝛ illi iniuriatur quia
veritatem eius pro poſſe an=
nichilat. Secundo offendit iu
dicem cui veritatem occultat
quam tempore ꝛ loco dicere
debet preſertim vbi obſerua=
to ordine iuris interrogatur.
Tertio offendit reum quem
falſitate ſua damnificat. Unde
etiā plerumq3 videmus tales
falſos teſtes ꝛ periuros tribu
lari in preſenti ſiue in corpo=
re ſiue in rebus ſecundis. Bn̄
ergo dictū eſt ꝙ teſtis falſus
in nō erit impunit⁹. Un̄ etiā
iura ꝑfigūt ꝛ taxāt talibus pe
nas ſicut patʒ.xxij .q.v. ſiq̄s
peierauerit. vbi dt Gelaſi⁹ pa
pa ꝙ ſi q̄s peierauerit ꝛ alios
ſciēs i piuriū duxerit.xl. dies
peniteat in pane ꝛ aqua. ꝛ.vij.
ſequentes annos. ꝛ nunq̄ ſit
ſine penitentia ſcilicet interio
ri vt dicit gloſa: qꝛ de tali ꝑ
iuro ſemꝑ dolere debʒ i corde

ſuo. Item preter hoc tales incurrunt infamiã: ſicut ptz vbi ſupra. ca. Si quis conuictus. Ubi dicitur ꝙ tales ab omi teſtionio ſunt remouẽdi: et ſm legẽ infamia notãdi. Item cõſilem penã incurrũt illi qui alios inducũt quouiſmodo ad ferẽdum falſum teſtimonium ſicut ptz in predicto ca. Si qs peierauerit. Et preter hoc tales vſq ad exitũ vite. i. vſq ad mortem cõicare non debẽt: vt habetur in dicto ca. Si qs cõuictus. Timeãt ergo homies falſum teſtimoniũ aduerſus dicere ſi velint penã vitare ſaltim eternã: attendẽs illõ Job xvi. Ecce in celo teſtis meus.

¶ Quarto die perſecuti ſunt perfidi iudei beatũ Stephanũ per viã lutoſam odioſe malitie. Ubi aduertẽõ ꝙ odiũ proximi conueniẽter põt dici via lutoſa: qꝛ ſicut via lutoſa maculat pedes corpis: ſic ꝛ odiũ maculat ꝛ inficit affectus mentis qui ſunt quaſi pedes aie. De hac aũt via põt intelligi illud. i. Reg. xxi. Porro via hec polluta eſt. Item ſicut homo immerſus luto non niſi difficulter inde ſe eripit ſeu retrahit: ita et ꝗ ſemel cõcepit odiũ contra ꝓximũ non niſi dei ſpeciali munere ꝛ gratia inde liberatur. Propt̃ea pſalmiſta in perſona taliũ odiẽtium dicebat ad dñm. Saluum me fac deus qm intrauerũt aque: ſcꝫ odij fraterni vſq ad aĩaꝫ meã infixus ſum in limo profundi id eſt in ꝓfundo limi: ſm aliã litterã. Ecce qũo odiũ fraternum more luti ĩpedit affectuꝫ homis ne inde exeat. Et ideo Augu. lib. de diffinitionib⁹ dicit ꝙ odiũ eſt vetus ira ex plurib⁹ cauſis collecta diuturno tẽpore perſeuerãs. Per hanc itaq viã pſecuti ſunt iudei malignitate pleni beatũ Stephanum. Eũ nẽpe odio habebant Tum primo qꝛ eos reprehendebat de duricia cordis ſui oſtendẽs qũo ſemper fuerũt rebelles ꝛ duri dei amicis ꝛ famulis. Sicut patuit de Eſaia quem medium ſecauerũt. De Hieremia quẽ excerebrauerũt De filio dei quẽ crucifigi procurauerũt. Hanc etiã malignitatem eis improperabat xp̃s Math. xxiij. dicens. Hierlm hierlm que occidis ꝓphetas: et lapidas eos qui ad te miſſi ſunt. ꝛc. Tum ſcdõ: qꝛ vitã ſanctam et irreprehenſibilem ducebat que eis diſplicebat. Unde ꝛ de ipſis dicere poterat illud ps. Sermonibus odij circundederũt me ꝛ expugnauerunt me gratis. i. ſine cauſa. Propterea de ipſis conqueri poterat ad dñꝫ dicẽdo illõ ps Reſpice inimicos meos: ſup. iudeos: qm multiplicati ſunt: vtpote de quinq ſynagogis cõgregati: ꝛ odio iniquo oderũt me. Odium eñi iniquum

eſt eū quis odit aliū ex illa pᷓte et cauſa: ppter quā merito eum deberet diligere. Modo Judei rationabiliter debebāt diligere btm̄ Stephanū p eo ꝙ ipos reprehendebat de impietate ſua: et tñ ex hac cauſa eū odio hēbant. Jō bñ dicit de eis: ꝙ odio iniquo oderunt eū. Cū tertio qꝛ in ſignū ſanctitatis et interioris puritatis facie ipius Stephani reſplēdebat mirū in moduz. Vñ Act. vi. Et ꝙ cū intuerētur eū oēs qui ſedebāt in conſilio viderūt faciē eius tanꝗ faciē angeli: et hoc pre fulgore terribili vel pulchritudine candoris vt dī. glo. interl. Et in hoc apparuit ipoꝝ iudeoꝝ maior malicia ꝗ repreſſi nō fuerūt tali ſigno mirabili a malignitate ſua. Jſtis autē ſunt ſimiles mali Judices vel aduocati: ꝗ cognita veritate non ppterea deſiſtūt ptē aduerſam fouere Jpi itaqꝫ Judei tanꝗ indurati in malicia ſua viſo tā ſtupēdo ſplendore/ vnde merito cōuerti debuerant/ inde deteriores facti ſunt: qꝛ oculis egris odioſa eſt lux: ꝗ puris eſt amabilis: vt dicit Auguſti.

¶ Hoc die pſecuti ſunt malicioſi Judei prothomartyrem Stephanuz per viā ſubterraneā auricularis obturationis Vbi aduertendū ꝙ obturatio auriū congrue vocat via ſubterranea: qꝛ ſicut ambulantes per viam ſubterraneam nō audiunt nec audiſitur ab his qui ſunt deſup terram. Jta et illi qui obturāt aures ſuas alios nō audiunt: eo ꝙ ſonus nō poteſt in eis penetrare organa ⁊ arterias ſenſus auditus. Per hāc itaqꝫ viam pſecuti ſunt ipſi Judei beatū Stephanū. Nāpe cum eſſet plenus ſpūſancto et intēdēs i celū dixiſſet. Ecce video celos aptos ⁊ ieſuz ſtātē a dextris virtutis dei. Jlli maledicti ribaldi continuerunt aures ſuas: ne ſcꝫ eū audirent quem blaſphemuz reputabāt potiſſime in hoc ꝙ dixerat ieſuz ſtare a dextris dei pr̄is tāꝗ illi equalē: quem tamen minorem credebant et purā creaturam. Sed vtinam bene ponderarent duplicem in chriſto naturam: de qua duplicitate loquitur Athanaſius in ſymbolo dicens. Equalis patri ſecunduz diuinitatē: minor pr̄e ſcđm humanitatē. Circa hunc aūt textuz poſſunt moueri aliquequeſtiones. Prima talis eſt. Quis dign⁹ ſeu capax eſt videre celos apertos ⁊ illic introire. Reſponſio. Jlle ꝗ plenus eſt ſpirituſctō: et hoc notatur cū premittitur. Stephanus plen⁹. ſ.ſ.i. gratia ſpiritui ſancti. Deinde ſequitur. Vidit gloriā dei. ⁊c. Sed dices. Ergo pauci ſalui fiunt: qꝛ pauci habent plenitudinē ſpirituſſancti ⁊ gratie eius. Reſpon

ſlo. Certe vtiqꝫ verū eſt ꝙ pauci ſaluātur: qꝛ vt habet̄. Mat. vi. Arta ē via que ducit ad vitam: et pauci ambulant ꝑ eaꝫ. Lata aūt et ſpacioſa: que ducit ad ꝑditionē. ⁊c. Nihilominus quotquot ſalui fiunt hn̄t quodāmodo plenitudinē grē ſpūſſancti: ſaltem plenitudinē ſufficiētie: et ſi nō abundantie qualē habuerūt apl̄i ſimiliter et Stephanus: q̄ forte nō fuit minoris meriti: nec ſil̄r excellentie: qualē habuit virgo maria. Nec demū effluētie: qualē habuit chriſt᷒: a quo fluūt omnia cariſmata gratiarū ⁊ virtutū: ſecundū illud Johā. j. de plenitudine eius nos oēs accepimus. ¶ Secūda q̄ſtio eſt. Quō btūs Stephan᷒ adhuc in terris degens potuit videre gloriā dei. Rn̄ſio. Hoc potuit eſſe dupliciciter ſcōꝫ ꝙ eſt duplex genus viſionis: videlꝫ corꝑalis et ſpūalis ſeu mentalis. Si ergo ſit queſtio de viſione corꝑali: tūc dꝛ btūs Stephan᷒ vidiſſe gloriā dei qꝛ forte vidit in aꝑtiōe celorū quandam mirabilē claritateꝫ: ſicut cōtingit in choruſcatiōe in q̄ videtur ⁊ apparet diuiſio celi ꝙuis aꝑte rei celū tūc nō diuidatur: ſed potius aer. Nihilominus in paſſione beati Stephani potuit miraculoſe celū diuidi: ita vt viderit vſqꝫ ad celū empyreum: vbi eſt loc᷒ beatorū. In cuius rei ſignū aſſerebat ſe tunc videre Jeſum ſtantē a dextris virtutis dei. Conſtat aūt ꝙ corpus chriſti glōſuꝫ tūc erat in celo. Si vō ſit queſtio de viſiōe mentali: tūc plane potuit videre gloriam dei. i. diuinitatē. Et iſtud communiter tenetur. Hoc aūt factū eſt rationabiliter vt ſcilicꝫ tribulatus carne, cōſolaretur ſpū: vt di. glo. Interl. Vn̄ Beda: et recitatur in glo. ord. di. ꝙ ad cōfortandū martyris patientiā celū panditur: ⁊ ne hō lapidād᷒ in terra titubet de᷒ homo crucifixus aꝑet in gloria. Item ideꝫ Beda. Quidā electorū adhuc in hac vita degenti mūdato oculo cordis videre meruerunt gloriā dei: vt hic Stephanus: et Paul᷒ ad tertiuꝫ celuꝫ raptus. Fuerunt et alij: q̄ ex ſpiritualiſſima dei grā viderūt gloriā dei adhuc in carne mortali degentes: vt Jacob: q̄ dicit Gen̄. xxxij. Vidi dn̄m facie ad faciē et ſalua facta ē aīa mea. Itē Moyſes de quo dicit̄ Numeri. xij. ꝙ palā et non per enygma videbat deum. Item Job: qui. xl. cap. dicebat ad dn̄ꝫ. Auditu auris audiui te: nūc aūt oculus me᷒ videt te. Itē Iſaias: q̄. vi. c. di. ſic. Vidi dn̄m ſedentē ſuper ſoliū excelſum et eleuatū: ⁊ plena erat omnis terra maieſtate eius. ⁊c. Aliqui tn̄ volunt ꝙ ille viſiones in veteri teſtamēto fiebāt ꝑ angelū bonū in

pſona dñi. ¶ Tertia q̄ſtio eſt Quare btūs Stephanus vidit potius ieſum ſtantē a dextris virtutis dei q̄ ſedentem. Rñſio vt p hoc ſignificaretur q̄ patus erat illi auxiliū ferre Qui eñi ſtat patioꝛ ē auxiliū ferre indigenti. Unde di. glo. interl. q̄ ſtare pugnātis vl' adiuuantis eſt. Per hoc aūt deſignatur q̄ ipſe xp̄us patus eſt auxiliū ferre cuilibet in tribulatiōe conſtituto dūmō ad ipſum deuote et fiducialiter recurrat. Ipſe eñi eſt q̄ dicit de quolibet tribulato. Cū ipō ſū in tribulatiōe eripiā eum. ⁊c. Propterea dicebat Paulus Hebꝛe. xii. Aſpicientes in auctorē fidei et conſūmatoꝛē ieſum. Dicat ergo tribulat⁹ ad dñm illud Pſal. Ad te leuaui oculos meos: q̄ habitas in celis.

¶ Sexto die pſecuti ſunt Iudei btm̄ Stephanū p viam petroſā ſeuere lapidatiōis. Qꝛ eñi dixerat Stephan⁹ audientibus iudeis ſe videre celū aptū: et ieſū ſtantē a dextris virtutis dei: arbitrantes iſtud eſſe baſphemiā: ⁊ potiſſime d' aſſertiōe quā dicebat de xp̄o. Iō obturauerunt aures ſuas: vt non audirent talia: et impetū fecerunt vnanimiter in eū. In quo appet eoꝝ malitia: quia nullus fuit q̄ ei compateretur Vñ glo. interl. Oīs turba culpatur: quia vnanimis in malo Et eiicientes eū extra ciuitatē lapidabant: in hoc ſe implere legem gloꝛificantes: que dicit Leuiti. xxiiii. Educ blaſphemū extra caſtrū et lapidet eū oīs ppl'us. ¶ Moꝛal'r notādū q̄ adinſtar diui ſtephani hodie multi paupes lapidātur: quidā verbis oppꝛobꝛioſis: quidam flagellis coꝛpoꝛeis: quidam per ablationē ſubſtantie tpalis: nec inueniūt vnicū cōſolatoꝛē. Qđ ptꝫ. Nā ſi diues et potēs q̄tūcunq; iniuſte inuaſerit paupem: nullus volet aduocare p paupere aut ei patrocinium aut cōſilium ferre. Propter qđ talis paup merito dicere poteſt illud Pſal'. Suſtinui, q̄ ſimul contriſtaretur et nō fuit: qui cōſolaretur et non inueni. Et huius rōnē aſſignat Iſidoꝛus put recitat xi. q. iii. paup. Paup dū non hꝫ qđ offerat in iudicio nō ſolū audiri cōtemnitur: ſed etiā cōtra veritatē oppꝛimitur: cito violatur auro iuſticia: nullāq; reus ptimeſcit culpā: quā redimere nummis exiſtimat. Hec ille. Sunt ergo moderni homines, ſaltem pꝛo maioꝛi pte deterioꝛes poꝛcis q̄ accurrūt auxilium daturi ei quē ex āguſtia clamare audiūt. Mali āt et immiſericoꝛdes hoīes nō ſolū auxiliū denegāt oppꝛeſſis: verū etiam moꝛe canum ſi aliquē audiunt tribulatum accurrunt vt ipſum magis moꝛdeant et plagis plagas ſuper

nducant. Hoc patet de vſura
rijs: qui audita morte debito
ris accurrunt dilapidaturi et
rapturi oēm ſubſtantiā eius,
filiū eius exheredando. De q̄
bus ille merito dicere poteſt
illud Pſal. Sup dolorē vul-
nerū meorū addiderūt.

¶ Quarto die perſecuti ſunt
crudeles et immaniſſimi Iu-
dei beatū Stephanū per viā
regiam ſalutaris imitationis
Chriſtus eñ qui eſt via: veri-
tas et vita ſemp inceſſit p viā
regiā nō declinādo a dextris
nec a ſiniſtris. Per hanc ita-
q̄ viam voluit ipe xp̄s vexilli
ferū ſuū et militem Stepha-
nū eū ſequi: ita vt videtur ei
dicere illud Ioh. xxi. Veni ſe-
quere me. Ubi aduertendū q̄
ipe Stephanus in campo cer
taminis cōſtitutus ſecutus eſt
regē ſuum xp̄m multipliciter
Primo quidē: q: vterq̄ falſo
accuſatus. Secūdo: q: vterq̄
extra portam paſſus. Tertio:
q: vterq̄ denudatꝰ. Quarto:
q: vterq̄ iniuſte condēnatus.
Quinto: q: vterq̄ charitate
et dilectione ad inimicos re-
pletus. Chriſtꝰ eñ dicit. Pa-
ter dimitte eis. Et Stephanꝰ
Dñe ne ſtatuas illis hoc pec-
catū. Quod aūt ſubditur. Q:
neſciunt quid faciunt, non eſt
de textu: nec in libris corre-
ctis inuenitur ſcđm de Lyra.
Rogabat ergo: vt lapidantiū
pctm̄ nō eſſet inſolubile: nec ir
remiſſibile: ſed tandē remitte
ret eis: vt di. glo. Interl. Hu-
ius aūt remiſſionis cām al-
legat cum ſubdit: q: neſciunt
quid faciūt. Ut eñ dicit gloſa
ord. multi eorū occidēdo Ste
phanū eſtimabant ſe legē im-
plere q: blaſphemū eū crede-
bant. Et hoc eſt quod xp̄s pre
dixerat Ioh. xvi. Veniet hora
vt oñis qui interficit vos: ar
bitretur ſe obſequiū preſtare
deo. Et nota q̄ cū Stephanꝰ
orauit pro inimicis poſuit ge
nua humiliter ad terrā: non
aūt cum orauit p ſe: q: ſecuriꝰ
p ſe genua nō flexit: vt di. In-
terl. Item q: illi magis egebāt
dei mia q̄ ipe. Et hoc ē quod
dicit in glo. ordi. et eſt Beda
qui loquitur di. Pro ſe ſtans
orauit p inimicis genu flectit
quorū maior iniquitas maiꝰ
ſupplicandi remediū poſtula
bat. Nec quidē ipſe Stepha-
nus fruſtra p inimicis orauit
q: Pauli conuerſionē pro p-
te impetrauit: put teſtat Au
gu. in. j. ſermo. huius diei ita
di. Denique vt noueritis q̄tū
valuerit oro ſcti Martyris re
currite nobiſcū ad illū adule-
ſcentē q̄ oīm veſtimēta ſerua-
bat: et tanq̄ manibus oīm la-
pidabat: cui dictū eſt Saule
ſaule qd me pſeq̄ris? Ob hoc
quidē debui pdere te: ſꝫ Ste-
phanꝰ meus orauit p te. Nā
ſi martyr Stepha. nō ſic oraſ-
ſet: eccl'ia Paulū nō habuiſſet

ſed iō de terra erect⁹ eſt Paulus: qꝛ in terrā inclinatus exauditus eſt Stephan⁹. Hec ille. Ex quo patꝫ ꝙ pdeſtinatio pōt iuuari precibus sanctoꝝ.

¶ Moraliter exemplo Stephani iſtruimur diligere inimicos. Unn Aug. sermo. ii. huius diei dicit ſic. Cū lapidaretur Stephanus nō ſolū nō expectabat de pſecutoꝛibus reportare vindictā: ſed eis poti⁹ a deo poſtulabat veniam. Meminerat em̄ dixiſſe dn̄m. Michi vindictā ⁊ ego retribuam Et iterū. Ne dixeris, vlciſcar de inimicis meis: ſed expecta dn̄m: vt tibi auxiliū ſit. Prouerb. xx. Expectare ergo nos iubet dn̄s deus: vt in die future retributiōis cū ſanctis martyꝛibus vindicemur. Tu autē o xp̄iane queris vindicari de aduerſario tuo: q̄ tibi foꝛſitan iniuriā fecit: eſtuas: furis: feſtinas vindicari, attende xp̄ꝫ medicuꝫ egretudinis tue. Attēde redemptoꝛē anime tue: q̄ propter te pependit in ligno ⁊ nō dū eſt vindicatus: et tu vis vidicari? nec vis tm̄ et talē magiſtrū imitari? Ideo em̄ pati voluit: vt tibi patiētie demonſtraret exemplū. Audi eū precantē et dicentē. Pater ignoſce eis: qꝛ neſciunt q̄d faciunt. Sed dices mihi. Et ſi hoc potuit xp̄s: non tamen ego. Ego em̄ homo ſum. Ille deus ⁊ homo. Sed attēde o hō Stephanū conſeruū tuum. Nonne ipſe hō erat: ſicut et tu: de maſſa pctī creatus: ſicut et tu? eo precio redēptus: quo et tu? Dyaconus erat, Euangelia legebat que legis vel audis et tu. Ibi inuenit ſcriptū. Diligite inimicos veſtros. Nā diligendo inimicū tuū, facis deū amicū tuū. Sed contra tāta et talia hec: tu quis es q̄ non diligis? Nunq̄d dicis. Oro dn̄m vt moꝛiatur inimicus meus. Deus meus ſi quid apud te ꝓmerui occide inimicū meum. Sed ſic oꝛando facti eſtis ambo mali. Ille male agendo: tu male oꝛando. Aduerte o peccatoꝛ ꝙ iudex ꝑ ſe ip̄m reū nō occidit: ſed iubet et toꝛtoꝛ occidit. Tu ergo cū oꝛas dn̄ꝫ: vt occidat inimicū tuum te facis iudicē: et deū conſtituis toꝛtorē. Sed tibi reſpondet deus. Nō ero ꝓius: nō ero pctōꝛis toꝛtoꝛ: ſed liberatoꝛ: qꝛ nolo moꝛtē peccatoꝛis: ſed vt conuertatur et viuat. Si em̄ inimicos meos moꝛi vellē ſicut et tu iam ex nunc te occidereꝫ: quia querendo vltionē de inimico tuo inimicus meus factus es. Itē nōne me blaſphemaſti? nōne me in tuis malis opibus frequenter irritaſti? Nōne meū nomē de terra delere voluiſti? Nōne me in preceptis meis vel in ſeruis contēpſiſti? Quid ergo male oꝛādo doces me q̄d non feci in te

immo docui te exẽplo meo inimicos diligere: cũ in cruce pendens oraui patrẽ di. Pater ignoſce eis: qȝ neſciũt quid faciũt. Hoc eñ docui milites meos. Hoc docui martyres meos. Prius ergo eſto martyr meus ⁊ tyro meus aduerſus diabolũ ꝑ inimicis tuis orando: et ſic mecũ ꝑpetuo regnabis. Hec Aug. in ſermo. ij. et. iiij. eiuſdem Stephani. Volui añt hec lõgo ſermone texere ꝑpter eos qui nõ habẽt copiã dictoꝝ ſermonũ Auguſt. Sexto Stephanus in paſſiõe ſecutus eſt xp̃m: qȝ vterqȝ ſp̃m ſuũ cõmẽdauit. Chriſtus quidẽ deo patri di. Pater in manus tuas. ⁊c. Stephanus añt ipſi xp̃o dic. Dñe Jeſu ſuſcipe ſp̃m meũ: et hoc dicẽs obdormiuit in dño. Pulchre añt vt dicit glo. ord. dictũ eſt obdormiuit in dño: et non mortuus eſt: qȝ obtulit ſacrificium dilectiõis: et obdormiuit in ſpe reſurrectiõis. Sancti eñ nõ moriũtur: qȝ in melius mutanꝰ: et vita tꝑalis ĩ ipſis in eternã vertitur. Adde ꝗ ſoli peccatores vaciter moriũtur: qȝ morte corꝑali: ſpũali et eternali: a qua nos preſeruet piiſſimus dñs meritꝭ ꝓthomartyris ſui Stephani. Ecce ergo quõ impiiſſimi iudei ꝑſecuti ſunt beatũ Stephanũ ſeptẽ diebus et ꝑ ſeptẽ vias vt dictum fuit in principio huiꝰ ſermonis. Cõmẽdemus igitur nos ſuis meritis et precibus: vt poſt eum Jeſuȝ in celis videre poſſimꝰ.

¶ Sermo de beato Johãne Euãgeliſta.

Vidi librum ſcriptuȝ intus ⁊ foris ſignatũ ſigillis ſeptem Apocal. v.

Tertius liber quem vidit btũs Johẽs dr liber deſcriptionis hiſtorialis eiuſdẽ xp̃i amici Johãnis apl̃i ⁊ euãgeliſte: de quo di. Petrꝰ Damianꝰ in ſer. huius diei. Hic eſt quẽ redẽptor noſter ad declarandã ſue diuinitatis eſſentiã quoddam quaſi organũ fecit: atqȝ vt hoc ſuppleret quod ad tp̃s ipe dñs diſpẽſatiue ſuppreſſerat. i. tacuerat, vicariuȝ dereliquit: vt cũ hoĩes tanꝗ primo lactentes firmiora iaȝ in via vitatis veſtigia fixiſſent eos ad cognoſcẽdũ diuine noticie celſitudineȝ ꝓmoueret. Hec ille. Predictus añt liber ſignatus eſt ſigillis ſeptẽ: per que ſignificãtur ſeptẽ magne prerogatiue et excellẽtie que fuerũt in ip̃o Johã. que etiaȝ ſignificanꝰ ꝑ ſeptẽ candelabra aurea ante deũ lucẽtia de q̃bꝰ meminit idẽ Johẽs Apocl. j. ¶ Primũ igitur cãdelabruȝ dicitꝰ puritas virginalis: que ſignificatur ꝑ candelabrũ mũdiſſimũ qđ erat ante cõſpectuȝ dñi in tabernaculo eius Leui.

xxiiij. Nēpe virginitas mundos reddit hoīes in cōſpectu dñi: ita vt de virginibus dici poſſit illud Apoca. xiiij. Sine macula ſunt ante thronū dei. Unde v̄gines ſignificātur per illos quos idem Jo. Apo. vij. vidit amictos ſtolis albis. De quib⁹ cū interrogaſſet angelū qui eſſent ꝛ vnde venirēt: ait ei angel⁹. Hi ſunt qui venerūt de tribulatiōe magna: qꝛ reuera virgines patiūtur tribulationes magnas: tum ab extrīſeco ſcꝫ a demone ꝛ mūdo: tum intrinſeco: ſcꝫ a carne: qꝛ vt dicit Hiero. Ibi eſt cōtinua pugna: et rara victoria. Iſtud aūt candelabrū portauit corā dño in hoc mūdo btūs iohēs euāgeliſta. De quo meminit Iſido. lib. de obitu ſctōꝝ: ita dicens. Johēs apl̄us ꝛ euāgeliſta virgo eſt electus a dño: et inter ceteros magis dilectus. Unde merito prefiguratꝰ eſt ꝑ Joſeph: cui poſt tētationē virginitate ſeruata dedit dñs grām in cōſpectu regis pharaonis. Gen. xxxix. Ita ꝛ maximā grām in cōſpectu ieſu xp̄i obtinuit ipſe iohānes ob meritū illibate virginitatis adeo vt reclinaret caput ſuū ſuꝑ pect⁹ dñi. Fuit eñ ſm Hiero. in ꝓlogo ſuꝑ euangeliū eiuſdē a xp̄o de nuptijs cū ſcꝫ nubere vellet vocatus. Cui virginitatis ī hoc duplex teſtimoninm in euangelio datur. ꝙ et pre ceteris dilectus a dño dicitur. Et huic matrē ſuam pendens in cruce cōmendauit vt virginem virgo ſeruaret. hec ille. Unde dicunt quidam ꝙ Johannes fuit ſpōſus nuptiarum illarū de quib⁹ dicitur Joh. ij. ꝙ nuptie facte ſūt in chana galilee. Sed iſtud nō eſt autenticum: maxime cū ibi dicatur ꝙ ieſus vocatus eſt ad dictas nuptias ꝛ diſcipuli ei⁹ De quoꝝ nūero nemo ambigit Johannem fuiſſe. Certum ergo habemus ex teſtimonio Hiero. ꝙ iohannem vocauerit xp̄s de nuptijs: ſed incertū eſt quādo ꝛ vbi ꝛ ſimiliter que fuerit ei⁹ ſponſa: ꝙuis aliqui fabulentur fuiſſe Magdalenam Sed hoc ſatis alienū eſt a ratione: tum propter morum diſparitatem: quia iohānes mitis ꝛ ſimplex erat: magdalena vero tota pompoſa ꝛ mundana. Tum propter faſtus ſeculi varietatem. Johannes eñ de infima plebe proceſſerat: vtpote filius zebedei: qui piſcator erat. Magdalena aūt de nobili genere orta erat. Tum quia ipſa inde potuiſſet palliare nequitiam ſuam: dicendo ꝙ ſe expoſuiſſet turpitudini ī odium illius qui ab ea abſtuliſſet ſpōſum ſuum iohānem. Sed circa hoc queritur aliqua dubia

¶ Primū eſt qūo licuit iohāni deſerere ſpōſam ſuā: maxīe cū dicat̄ Mat. xix. Quos deꝰ cōiūxit homo nō ſeparet. Itē

magiſter ſent͂e.li.iiij.di.xxvij. dicit ꝙ matrimonium eſt viri et mulieris coniūctio marita lis inter legitimas perſonas indiuiduā vite cōſuetudinē re tinēs. Qui idem etiā habetur xxvij.q.ij.in pᷓcipio illi⁹ que ſtiōis. Ad hoc rn̄detur ꝙ xp̄s erat de⁹ et homo: et ideo po= tuit diſſoluere verū matrimo nium. Non enī alligauit vir= tutem ſuā ſacramentis. Sc̄do dicitur ꝙ etiam ſm̄ iura pᷓefi gitur tēpus infra quod vterqꝫ coniugum poteſt licite euola re ad vberiores fruges ⁊ celiba tum petere: dūmodo non fue= rit cōſūmatum matrimoniū. Nam matrimoniū non conſū matum ſoluitur per ingreſſuꝫ religiōis: vt habet͂.xxvij.q.ij. Deſpōſatam. Item capi. ſcri= pſit nobis vbi adducitur exē= plum de beato Machario: et ſimiliter de beato Alexio: qui poſt contractum matrimoniū ingreſſi ſunt religionem: here miticam vitā ducentes. Item extra de cōuerſiōe cōiugatoꝝ. ca. Preterea. et c. Verū. Item extra de ſpōſalib⁹.c. Cōmiſſū. Idem dꝫ: et ſic ptꝫ ad queſtio= nem. Poteſt etiam dici ad au ctoritatem magiſtri ſentētiaꝝ ꝙ dicta diffinitio intelligitur de matrimonio conſummato ¶ Sc̄dm dubium eſt. Utrum xp̄s aliquā iniuriam intulerit ſponſe Iohānis auferendo ab ea tam benignū et gratioſum ſponſum. Reſpondetur ꝙ non Tum qꝛ oīa dederat ei pater in manus. vñ et Math.xxviij. dicebat. Data eſt michi oīs po teſtas in celo ⁊ in terra. Tum qꝛ illa quecunqꝫ fuerit potuit cū alio viro cōtrahere poſt ce libatum Iohānis. Qui enī re ligionē ꝓfitetur, moritur mū do ⁊ ciuiliter. Nulla aūt reli= gio tam perfecta fuit ſicut reli gio apoſtoloꝝ a xp̄o inſtituta et ī qua ipſe idem pᷓefuit: quā ꝓfeſſus eſt Iohānes qñ a xp̄o vocat⁹ eſt: ideo.⁊c. ¶ Tertiū dubium eſt. Quo iſta ſtant ſi mul ꝙ btūs Iohānes duxerit ſpōſam de pᷓeſenti ⁊ ſimul fue rit vgo corpore ⁊ mēte. Qui enī vere cōtrahit, cōſentit ī co pulam carnalē: quiquidē con ſenſus non ſtat cū ꝓpoſito vir ginitatis perpetuo cōſeruāde Ad hoc reſpōdetur ꝓbabiliter et pie ꝙ ſicut beata virgo vere ſponſa fuit nec tñ virginitatis paſſa eſt detrimētū. Ita et Io hānes nubēdo cōmēdauit deo ſuā virginitatem inſtar ipſius beatiſſime virgis. In cui⁹ rei teſtimoniū xp̄s eū cōmēdauit ipſi virgini. Et ei dꝫ Eccl͂.xiij. Omne aīal diligit ſibi ſimile: et volatilia ad ſimilia ſibi cō= ueniunt: ſic oīs caro ad ſibi ſi milem coniūgetur: et oīs ho= mo ſibi ſimili aſſociabit͂. Cō= munis ergo ſeu vniformis fuit vtriuſqꝫ virginis in matrimo nium cōſenſus. Non quidē in

copulā carnalē: ſed i cōiugalē. ¶ Secūdum candelabrū per quod lucebat ante deū ipe Johannes fuit ſincera charitas. Hoc aūt candelabrum figuratum fuit Exo. xxxvij. Ubi dicitur ꝙ Beſeleel artifex peritiſſimus fecit candelabrum ductile de auro puriſſimo reponendum ante tabernaculum dn̄i. Ubi per cādelabrum aureum ſignificatur charitas: q2 ſicut aurum precellit cetera metalla in valore: ita ꝛ charitas ceteras virtutes in perfectione Unde. i. Cor. xiij. dicit Paulus ꝙ maior hor est charitas Bene autē dicitur ipſa charitas cādelabrum ductile: quia per ipſam perductus eſt dei filius ad nos: ꝛ nos ad ip̄m per eādem perducemur. Unde hugo de ſācto victore de ipa charitate loquēs dicit ſic. Neſcio ſi quid maius in laude tua dicere poſſum ꝙ vt deum de celo traheres: et hoiem de terra ad celū eleuares. Magna certe virtus tua vt per te ad hoc vſqꝫ humiliaretur de⁹: et vſqꝫ ad hoc exaltaretur homo. hec ille. Iſtud itaqꝫ candelabrū lucētis charitatis portauit beatus Johannes euāgeliſta tam coram deo ꝙ̄ coram hoibus. Primo quidē corā deo ꝛ xp̄o Jeſu: quem toto corde diligebat et alios ad ipſum diligendum inducebat dicēs. Diligamus deum: qm̄ ipſe prior dilexit nos. i. Joh. iiij. Unde inter ceteros euangeliſtas et apoſtolos qui ſcripſerūt plura de charitate dei et primi ſcripſit ad vtilitatem xp̄ifidelium. Cū ergo ex abundantia cordis os loquatur: reſtat ꝙ pl⁹ ceteris i charitate abūdauerit. Quā etiaꝫ charitatem ad magiſtrū ſuum xp̄m ſigno exteriori manifeſtauit. Tum prio ob amorem ipſius oīa relinquēdo: ſcꝫ patrem ꝛ rhetia: quorum arte vſuqꝫ viuebat. Tum ꝓpter eū mortem libēter ſufferre ſe aſſerendo cum xp̄o eū interroganti vna cū fratre ſuo Jacobo ſi nam parati eſſent bibere calicem mortis pro eo. Reſpōdit cum dicto fratre. Poſſumus Mat. xx. Signum eſt aūt maxime dilectionis cū quis paratus eſt mori ꝓ dilecto. Tū tertio xp̄m vſqꝫ ad pedem crucis inſequendo. Signum aūt magne dilectionis eſt cū quis tenet comitatum dilecto i aduerſis ſicut ꝛ in ꝓſperis: quia vt habet̄ Prouerb. xvij. Omni tempore diligit qui amic⁹ eſt et frater in anguſtijs comprobatur. vn̄ Seneca in quadā epiſtola. Hoc (inquit) habet boni aduerſitas ꝙ amicos probat. Ecce qn̄o multiplici ſigno oñdit Johannes ſuam charitatē ad xp̄m. Propter quod etiaꝫ reciproce fuit ab ipſo xp̄o inter ceteros magis dilect⁹. Dicicit enim dn̄s Prouerb. viij.

Ego diligẽtes me diligo. Itẽ
Ioh.xiiij. Qui diligit me di-
ligetur a patre meo: et ego di
ligã illũ: et manifeſtabo ei me
ipm. Intãtum aũt dilexit xp̄s
Iohãnem ꝙ in ſacro euãgelio
non Iohãnes qui interpꝛeta-
tur in quo eſt gratia: ſed diſci-
pulus quẽ diligebat Ieſus vo
catur: vt patet ex multis teſti
bus. vnde Io.xiij. dicitur ꝙ in
cena erat recũbens in ſinu Ie-
ſu vnus ex diſcipulis quem di
ligebat Ieſus. Item Ioh.xix.
dicitur ꝙ in hoꝛa paſſionis cũ
vidiſſet Ieſus matrem ⁊ diſci
pulũ quẽ diligebat.⁊c. Item
Ioh.xx. legitur ꝙ venit Ma-
ria magdalene ad Symonem
petrũ ⁊ ad aliũ diſcipulũ quẽ
diligebat ieſus. Item Io.xxi.
Dicit ille diſcipulus quẽ dili
gebat ieſus petro Dominꝰ eſt
Item in eod.c. dr̃ ꝙ conuerſus
Petrus vidit illũ diſcipulum
quẽ diligebat ieſꝰ ſequẽtẽ.⁊c.
Vñ Beda in omelia dicit ſic.
Diligebat ieſus pꝛe ceteris fa
miliariꝰ vnũ quẽ ſpeciali pꝛe-
rogatiua caſtitatis ãplioꝛi di
lectiõe fecerat dignum. Et ibi
loqtur de Iohanne. Ecce quõ
xp̄s iohẽm diligẽtẽ ſe dilexit.

¶ Similiter ipſe Iohẽs poꝛ-
tauit cãdelabꝛum ſue dilectio
nis coꝛam pꝛoximo hoꝛtans
quoſq; ad mutuam charitatẽ:
vtpote dicẽs. i. Ioh.iiij. Cha-
riſſimi diligamus inuicẽ: qm̃
charitas ex deo eſt; et oīs qui
diligit ſup. pꝛoximum ex deo
natꝰ eſt. Item poſt pauca. Cha
riſſimi: ſi deꝰ dilexit nos ⁊ nos
debemus alterutrum dilige-
re. Item in fine eiuſdem capi.
Hoc (inquit) mãdatum habe-
mus a deo vt qui diligit deũ
diligat ⁊ fratrem ſuum. Item
in pꝛecedẽti capitulo eiuſdem
canonice mirabilr̃ loqtur con
tra eos qui gerũt odium con
tra ꝓximos ſuos: vt patet in-
tuenti textum. Exemplo ergo
huius dei dilecti apoſtoli de-
bemus deum ſuper oīa dilige
re: et ꝓximos quoſq; ſicut nos
metipſos: vt nobis pꝛecipitur
a chꝛiſto Math.xxij.

¶ Tertium candelabꝛum per
quod lucebat ipſe Iohãnes in
cõſpectu dñi fuit doctrine ꝓ-
funditas. Eſt em̃ ſacra doctri
na tanq̃ lucerna lucens ſuper
cãdelabꝛum. i. ſuper fundamẽ
tum fidei: vt luceat oībus qui
in domo ſunt. i. in eccleſia ca-
tholica. Nã iudeis, hereticis
et paganis abſcondita eſt hec
lucerna: quia extra hãc domũ
ſunt. De hac etiam lucerna lo
quitur pſalmiſta dicens. Lu-
cerna pedibꝰ meis verbũ tuũ:
et lumen ſemitis meis. Sa-
cra nãq; doctrina et ſcriptura
eſt lucerna lucens per intelle-
ctus illuminationem: ⁊ ardẽs
per affectus inflammationem
qui ſunt quaſi duo pedes aie.
Bene ꝗ dicitur. Lucerna pedi
bus meis verbum tuum.

Qualiter aũt batiſſimus euã
geliſta Johannes per ſuã do-
ctrinam totã illuminat eccle-
ſiam non eſt qui neſciat. Scri
pſerunt nẽpe Mathe⁹ et Mar
cus euangelia: ſed nichil vltra
ſaltim nõ legitur ſicut neqꝫ re
peritur. Scripſit ⁊ Lucas pre
ter euangeliũ ſuum actus apo
ſtolorum: ſed hoc totum eſt.
Johãnes vero plus ceteris ec
cleſiam illuminauit: tũ in euã
gelio: tum in epiſtolis: tum in
Apocalipſi: quam angelo re-
uelãte dictauit: cuius profun
ditatem nemo poſt eum pene-
trauit: ſeu vt veri⁹ loquar ple
ne intellexit: quia vt dicit Hie
ronym⁹ in epiſtola ad Pauli
num. Apocalipſis Johannis
tot habet ſacramẽta quot ver
ba. Parum dixi: et pro meri-
to volumis laus oĩs inferior
eſt. In verbis ſingulis multi-
plices latent intelligẽtie. hec
ille. Fuit ergo Johannes euã
geliſta in euangelio: aplus in-
epiſtolis: et propheta in apo
calipſi: quia vt dicit Gilbert⁹
pictauieñ. in prefatione ſuper
apocalipſiꝫ. Apocalipſis gre
ce reuelatio latine dicitur: qr
in ea continentur que deus re
uelauit Johanni et Johãnes
eccleſie: quãta ſcꝫ eccleſia paſſa
ſit tempore primitiuo: et nũc
patiatur: atqꝫ in nouiſſimis tẽ
porib⁹ antixp̄i paſſura ſit quã
do tãta erit tribulatio: vt ſi fie
ri põt etiam moueantur ⁊ ele
cti. Et poſt pauca. Iſte inquit
liber iter reliquas ſcripturas
noui teſtamẽti prophetie no-
men cenſetur que aliis excellẽ
tior eſt prophetiis. Sicut eñi
nouum teſtamẽtum preſtat ve
teri ⁊ euangeliũ legi: ita ⁊ hec
prophetia prophetiis veteris
teſtamenti: quia de chriſto et
eccleſia magna ex pte iam ad-
impleta ſacramenta denũciat
Hec ibi. Ecce quomodo Johã
nes fuit propheta in ſua Apo
calipſi: cuius et ſi ceteris poſt
futuris hominib⁹ ſenſus ex in
tegro minime patuerit: eideꝫ
tñ Johanni patuit alias quo-
modo ꝓpheta ſenſendus eſſet.
De ratione enim veri prophe
te eſt ꝙ intelligat obſcura que
aliis prenũciat. Ob eam rem
Cayphas qui dixit de chriſto
Joh. xi. Expedit vt vnus ho-
mo moriatur pro populo. ple
nus propheta non fuit: qr ſen
ſum quẽ pretẽdebat ſpũſſctũs
illuminator ꝓphetarum igno
rauit. Prophetiã itaqꝫ ꝓtulit
ſed non ꝓpterea ꝓpheta fuit.
Nam v̄ba que pnitioſa mente
dixit ſpũſſãctus ſic ordinauit
vt ad aliũ ſenſum eẽnt cõgrua
Ex quo ꝙ iohẽs verus ꝓpheta
fuit i p̄dicto libro ergo q̄cũqꝫ
dixit de cõſũmatiõe ſecli ⁊ die
iudicii: itẽ de gaudiis paradiſi
et ſuppliciis inferni om̄i ſemo
ta dubitatione credenda: ſunt
et expectãda etiã ſi null⁹ ab eo
talia predixiſſet. In cui⁹ rei te

ſtimonium. ipſe dicit Apo.j.
Beatus qui legit ⁊ qui audit
verba ꝓphetie huius ⁊ ſeruat
ea que in ea ſcripta ſunt.

¶ Quartum candelabꝝ per
quod lucebat ipſe Johã. in cõ
ſpectu domini ⁊ in facie toti⁹
eccłie fuit euangelizandi ſubli-
mitas. Elegit nẽpe xp̃s qua-
tuor euangeliſtas velut qua-
tuor notarios publicos q̃ ei⁹
facta ⁊ dicta ſcripto cõmenda
rent ad ꝑpetuam fidelium vti
litatẽ inter quos ꝑfuit beat⁹
Johannes. Jn cuius rei ſig-
num figuratur per aquilam
que habet in volatu ſublimi-
tatem. Legitur eñ Ezechie.j.
ꝙ ipſe Ezechiel vidit.iiij.aĩa-
lia. duo quidẽ a dextris quo-
rum vnũ habebat faciẽ hoĩs:
alterũ faciem leonis. tertium
erat a ſiniſtris habẽs faciẽ bo
nis, quartũ xͦo deſuper erat
habens faciem aquile. Quod
exponẽs Grego. omel. iiij. ſu
per Ezechielẽ dt ꝙ per primũ
animal intelligitur matthe⁹
qꝛ ab hũana xp̃i generatione
cepit ſuum euangelium. Per
ſecundum intelligitur marc⁹
qui inchoauit ſuum euangeli
um per clamorem xp̃i in deſer
to. Per tertium intelligitur
Lucas qui inchoauit ſuũ euã
gelium a ſacrificio xp̃i. Per
quartum vero intelligit̃ Jo-
hannes qui a diuinitate ver-
bi incepit ſuũ euangelium di.
Jn principio erat verbum. q̃
per hoc ꝙ in principio verbũ
vidit etiam ſemetipſum tran-
ſiit. Si enim ſe nõ trãſiſſet ver
bũ in principio nõ vidiſſꝫ hec
Grego. Hec igit̃ Aquila grã
dis tam alte volauit ⁊ clama
uit ꝙ vt dicit Augu. ſi altius
intonuiſſet totus mundus eũ
non intellexiſſet. Ceteri nẽpe
euangeliſte per animalia ter-
reſtria figurãtur: quia q̃ xp̃s
geſſit in terris narrant. Sed
iſte a ſuꝑnis ⁊ diuinis euange
lium ſuũ inchoauit di. Jn prĩ
cipio erat verbũ ⁊ verbũ erat
⁊c. ideo merito per aquilam
deſignatur. Quia ſicut aqui-
la irreuerberatis oculis itue-
tur ſolẽ in ſuo ſplendore: ita
⁊ Johãnes omnes celos trã-
ſcendens cõſpexit xp̃i natiuita
tem eternam que per ſolẽ de-
ſignatur. Unde Augu. ſuper
Johan. Tranſcendit iohãnes
oĩa cacumina terrarũ: omnes
campos: omnes latitudines
ſyderũ: ⁊ omnes choros atq͂
legiones angelorum: niſi eñ
trãſiret oĩa iſta que creata ſũt
nõ ꝑueniret ad deum per quẽ
oĩa facta ſunt Jtẽ origenes in
omelia ſuꝑ illo xͦbo. Jn prin-
cipio erat verbum dt ſic. O
beate paule rapt⁹ es vt tu ipẽ
aſſeris vſq͂ ad tertiũ celũ: ſed
nõ es raptus vltra omne celũ
Raptus es in paradiſum: ſed
non es raptus vltra omnem
paradiſum. Johannes vero
omne celum auditũ omnẽq͂

paradiſum .i.omnem huma-
nam angelicamꝫ tranſgredit
naturam. In tertio celo vas
electionis ⁊ magiſter gentiū
audiſti verba ineffabilia que
non licet homini loqui. Johā-
nes aūt intime veritatis con-
ſpector vltra omne celum in
paradiſo paradiſorū in cauſa
omniū audiuit vnum verbum
per quod facta ſunt omnia:et
licuit ei illud verbū dicere:oī
buſꝗ ꝑdicare ꝙtū hoibus pre
dicari poteſt. Nō ergo Johā-
nes erat homo ſed pluſꝗ ho-
mo quando ⁊ ſe ipſum ⁊ om-
nia que ſunt ſuꝑauit ſcilicet pe
netrando perſonarum trini-
tatem cū vnitate eſſentie. Hec
ille. Item Petrus damian⁹
in ſermone de beato Johāne
loquitur dicēs. Non immeri
to ille qui carnis ſibi amputa
uit illecebras celeſtiū epularū
delitiis fruitur ⁊ illic acie mē
tis attingit quo non prophe-
ta nō patriarcha: non deniꝗ
quiſꝗ ab ip̄o mundi primor-
dio cognoſcitur in carne poſi
tus aſpiraſſe. Hec ille. Ecce euā
gelizandi ingens ſublimitas
per quam Johannes lucet in
conſpectu domini.

¶ Quintum candelabrum ꝑ
quod ipſe Johannes lucebat
coram domino fuit hereſum
confutabilitas. Oportet inquit
Paulus.j.Corin.xi. Hereſes
eſſe vt ⁊ qui probati ſunt ma-
nifeſti fiant in vobis. Super
quo dt glo. interl. ꝙ apl's nō
vult hereſes eſſe. ſed ſit ⁊ pre-
dicit futuras. Unde ad ꝓpoſitū
loquit ſaluator Math. xviij.
dicēs. Neceſſe eſt vt veniāt ſcā
dala. Uerūtn̄ ve homini illi
per quē ſcādalū venit. Quod
ſi queras cur neceſſe eſt here-
ſes eſſe. Ad hoc duplex ſolet
dari reſponſio. Prima quidem
vt per hoc magis ac magis
elucidetur fidei veritas. Nam
auditis argutiis ⁊ impugna-
tionibus hereticorum fide
les exercitantur ad ſcrutandū
plenius illa que ſunt ad fidei
defenſionem: ⁊ ad querendū
talia a deo per deuotam ora-
tionem:vt ſcz dignetur ſemꝑ
conſeruare ⁊ illuminare eccle
ſiam ſuam ſanctam. Secunda
reſpōſio eſt qꝛ per hereticorū
perſecutionem examinantur:
⁊ ꝓbantur fideles ſicut aurū
in fornace. Et hoc eſt qd̄ ſub-
dit Paulus vbi ſupra vt qui
probati ſunt manifeſti fiant.
Unde Augu. ⁊ recitat .xxiiij.
q.iij. Ideo dicit ꝙ ideo diui-
na ꝓuidentia multos diuerſi
erroris hereticos eſſe ꝑmittit
vt cū interrogant nos ea que
neſcimus:ſic diſcutiamus pi-
gritiam ⁊ diuinas cupiamus
ſcripturas. Sunt aūt multa
hereſū genera de quibus ha-
bes vbi ſupra. ca. Quidā he-
retici. quarum multas preui
dens Johānes cōfutauit eas
in ſuo ſancto euangelio quod

incipit. In principio ꝛc. Neſtoꝛ9 eñ Hereſiarcha magnus dogmatizauit xp̄m habuiſſe pꝛincipiū. Sed hūc erroꝛē p̄uidēs Io. ipm lōge añ cōfutauerat cū dixerat. In pꝛicipio.i.ieťnitate erat xbū.i.dei filius. Itē ſabelli9 dicebat in diuinis nullam eſſe diſtinctionem pſonarū. Sed hunc errorem cōfutauit Iohā. cū dicit. Et verbū erat apud deū. Itē arrius dicebat filium in diuinis minoꝛē p̄re. Sed eum confutauit Iohānes.di. Et deus erat verbū. Itē maniche9 hereſiarcha maximus dicebat. duo eſſe pꝛincipia rerū: ſcʒ deum ꝛ diabolū. Deum quidam rerū inuiſib iliū. Diabolū vero rerū viſibiliū ꝛ ſenſibilium Sed hunc erroꝛē p̄uidens Iohānes ipm cōfutauit cū dicit. Oia per ipm ſcʒ xbū diuinū facta ſūt. Item valentinianus ſeductoꝛ peſſim9 aſſerebat chꝛiſtum non habuiſſe coꝛpus verum hūanū paſſibile ꝛ moꝛtale: ſed attuliſſe coꝛpus de celo ꝛ per vterū xginis quaſi per fiſtulā tranſiſſe. Sed hunc errorem longe ante confutauerat beatus Iohannes cum dicit. Verbum caro factum eſt. Quid enim aliud eſt dicere. Verbum eſſe carnē factum: niſi veram carnem humanā aſſumpſiſſe. Ecce quō Iohānes hereſes cum ſuis inuentoꝛib9 confutauit quoꝛum malleus extitit. In cui9 rei ſignū legitur.xxiiii.q.i. Omnis qui recedit ꝙ ipſe Iohannes vt narrat ei9 diſcipul9 Policarp9 adeo deteſtabatur hereticos ꝙ cum ſemel balneum intraſſet gratia ſe lauandi.ꝛ vidiſſet cherinthum inde exire continuo diſceſſit non lotus dicēs. Fugiam9 hinc ne ꝛ balnee ipe nos coꝛrūpant: in quibus cherinthus veritatis inimic9 lauatur. hec ibi.

¶ Sextum cādelabꝛum quo mediante lucebat diuus Iohānes coꝛam domino fuit cōmiſſionis dignitas. Cui enim plus cōmittitur plus honoꝛatur. Modo plus commiſſum eſt Iohanni ꝙ ceteris apoſtolis quia cura matris chꝛiſti Iohannis.xix. Filii ecce mater tua: tanꝙ diceret. Curam illius habe loco mei: ꝛ eſto ei in obſequium. Sed foꝛſan dicēs plus eſſe commiſſum petro ꝙ iohāni. Nam petro cōmiſſa ē vniuerſalis ecclia xp̄o dicente ad eū: Paſce oues meas paſce agnos meos. Iohan.xxi. Virgo autem maria pars fuit ꝛ mebꝛum ꝙuis digniſſimū ipſius eccleſie chꝛiſti ſponſe: igitur. Hanc controuerſiam diſſoluit petrus damian9 in quodam ſermone ita dicens. Commiſit domin9 petro claues eccleſie: Delegauit Iohanni cuſtodiā marie. Maria mater xp̄i eccleſia mater xp̄iano-

rum. Dixit dñs Petro tibi
dabo claues regni celorum.
Nunquid ⁊ btã maria celũ nõ
fuit in cuius vtero tota diui=
nitatis plenitudo permanſit.
Circa hoc ergo aduerte ꝙ plꝰ
eſt eſſe matrẽ xp̃i q̃ matrẽ xp̃i
amorũ: ſicut plus eſt eſſe deum
q̃ creaturam: Ex quo patet ꝙ
plus eſt cõmiſſum iohanni q̃
petro. Inſuper notandꝰ eſt cõ
miſſionis modus. Non enim
dicit xp̃us matri ſue de iohã.
Ecce nepos tuꝰ: nec diſcipulo
Ecce auũcula tua ſꝫ ecce filius
tuꝰ. Et ecce mater tua vt ſic iſ̃
gereſtur tanq̃ mater ⁊ filius
ꝙ ⁊ factũ eſt. Nam ex illa ho=
ra accepit eã diſcipulꝰ in ſuã
ſcꝫ matrem. Ex quo ſequitur
ꝙ Johannes eſt quodãmodo
frater chriſti. Vñ idẽ Petrus
damianus in ſermõe dicit ſic.
Q̃m ab ip̃a veritate infallibi
li iohannes marie dictus eſt
filiꝰ: q̃dã ſp̃uali gr̃a fraterno
ſaluatoris. Conſideremꝰ igi=
tur q̃tũ poteſt iohannes apũ
ſaluatorẽ cuius frater eſt. Itẽ
q̃tum poteſt apud eius piam
matrem: cuius filius eſt. Hic
tamen vitandus eſt error eoꝝ
qui dixerunt iohannem per
illa verba xp̃i ad eum. Fili ec=
ce mater tua: fuiſſe factum ve=
rum ⁊ naturalem marie fili=
um dogmatizantes huiuſmõi
verba non habuiſſe minorem
efficatiam ſuper iohannem q̃
v̾ba ſacramentalia ſuper pa=
nẽ ⁊ vinum in ſacramento al
taris. Cũ ergo iſta cõuertant
panem in verum xp̃i corpus.
⁊ vinũ in ſanguinem ſimiliter
dicendum erit ꝙ illa Fili ec=
ce mater tua ipſum iohannẽ
tranſubſtantiauerũt in verũ ⁊
naturalem virginis filiũ. Ex
quo vlterius inferunt iohan=
nem fuiſſe verum ⁊ naturalẽ
xp̃i fratrem. Ex quo ſimiliter
inferunt virginem Mariam
habuiſſe duos veros filios na
turales: quorum alterum nõ
q̃ genuit: ſcꝫ iohannem. Sed
hec omnia non tam falſa ſunt
⁊ hereticaq̃ abſurda: ⁊ ab om
ni ratiõe recta penitꝰ aliena.
Nam ⁊ ſi xp̃s potuerit dare il
lis verbis. Fili ecce mater tua
vim tranſubſtãtiatiuam: ſicut
⁊ verbis ſacramentalibus: ex
nullo tamen paſſu ſacre ſcrip
ture poteſt trahi ꝙ hoc inten
derit: ſed magis oppoſitum.
Temerarium eſt autem fin=
gere aliquid circa opera chri
ſti: ⁊ preſertim in re tam gran
di ex quo nullum habetur in
nouo teſtamẽto teſtimonium
Aduertẽdũ ergo ꝙ ſicut ars
imitatur naturam q̃tum põt
vt habetur ſecundo Phiſico=
rũ. Item ſecundo de anima.
Itẽ ſeptio metaph. ſic ⁊ gra=
tia imitatur naturã. Et ideo
ſicut natura olim eramus fi=
lii Eue. Ita et per gratiam et
amorem facti ſumꝰ filii puriſ
ſime virginis marie. Et hoc

voluit ipſe xp̄s figurari in Johanne quando dixit ei. Fili ecce. ꝛc. Patet ergo ꝙ natura iohānis non eſt mutata in naturam filij virginis: filij inꝙ naturalis. Sed tantum ſequitur ꝙ per huiuſmodi verba Johannes factus fuerit fili⁹ adoptiuus eiuſdem virginis. Patet ergo quomodo Johannes eſt filius virginis ꝛ frater chriſti: et quomodo non. Sicut igitur videmus ꝙ illud quod magis appropiquat igni pl⁹ de eius calore recipit: ita ꝛ iohānes magis appropinquās ſaluatori ꝛ matri ipſius, plus de eius calore gratia ꝛ perfectione participauit. Si enim tangentes fimbriam veſtimenti xp̄i ſalui fiebant tam corporaliter ꝙ ſpiritualiter: quātomagis recurrentes ad eius dilectum amicū Johannem gratiam obtinebant.

¶ Septimum candelabrum per quod lucebat corā dn̄o ſu⁹ dilectus Johānes dicitur prerogatiue ſingularitatis. Habuit ſiquidem multiplicē prerogatiuam preter eas de quibus iam commemorauimus.

¶ Prima fuit: quia in omni tribulatiōe ei affuit diuina cōſolatio: ita vt de eo dicere videretur dn̄s illud p̄s. Cū ipſo ſum in tribulatione. Sed audite diuinum promiſſum. Eripiam eum (inquit dn̄s) et hoc de omni tribulatione: et glorificabo eum. i. glorioſum oſtēdam: tum in miraculoꝝ operatione: tum in ſalutari eruditione: tum in vite perfectione. Sequitur. Longitudine dierum replebo eum: et hoc ꝙtū ad vitam preſentem. Nam inter ceteros apoſtolos iſte iunior vocatus eſt ad apoſtolatum: et ſenior ad celeſte conuiuium. Erat ſiquidē annoꝝ. xc. quādo vocauit eū dn̄s ab hoc ſeculo neq̄. Lōge itaqꝫ ante eū ceteri coapoſtoli mortē obierant. Unde eum inuitans dn̄s dixit. Ueni ad me: tempus eīn eſt vt epuleris in cōuiuio meo cum fratribus tuis. Erat enim ferme. xx. annorum quādo eū vocauit chriſt⁹ de nuptijs poſt paſſionē vero dn̄i vixit. lxviij. annis: que ī toto faciūt. xc. annos. Bene ergo dictum eſt Lōgitudine dierum replebo eum Q⁹ ſi queras de cauſa tā longeue vite: hanc de multis vnā accipe. Sicut enim animalia magni coitus ſunt breuioris vite ſm Ariſtotelē: ita per oppoſitum aīalia que non coeūt ſunt ceteris parib⁹ lōgioris vite. Johannes autem virgo eſt a dn̄o electus atqꝫ in virginitate vſqꝫ ad finem perdurauit Ideo non mirum ſi multo tēpore ſuperuixit. Sequitur in predicta auctoritate. Et oſtendam illi ſalutare meum. Tūc enim oſtēſum eſt ſalutare dei Johanni quando in transfigu

ratiōe xp̄i vidit faciē ip̄ius re-
ſplēdentē iſtar ſolis:⁊ veſtimē
ta eiꝰ alba ad modū niuis: vt
legit̃ Mat.xvij. Qꝰ autē dn̄s
cōſolatꝰ fuerit ſuū dilectū Jo
hānē in oī tribulatiōe:patȝ in
ductiue. Fuit enȝ illi magna
tribulatio et cordis anguſtia
qn̄ vidit mgr̄m ſuū et cogna-
tū pēdentē in crucis patibulo
⁊ tā crudeliter a iudeis tracta
ri. Sed in tāta tribulatiōe cō-
ſolatꝰ eſt eū xp̄s cū beigne lo-
cutꝰ eſt ei di. Fili ecce mr̃ tua.
Itē magnā tribulationē paſſꝰ
eſt qn̄ in inſulā q̄ pathmos dr̄
relegatꝰ ē. Sȝ cū illo fuit dn̄s
in tali tribulatiōe ꝓ cōſolatio
nē. Tūc eñ meruit diuīa viſio
ne et allocutiōe releuari. Ibi
ēt āgelo reuelāte ſcripſit Apo
calipſym. Silr̃ ꝓuiā hūanā eū
tūc cōſolatꝰ eſt dn̄s. Hoc autē
fuit qn̄ btūs Dionyſiꝰ ꝓphe-
tica ꝯnūtiatione ad eū ſcripſit
ſuꝑ ſua liberatione di. Amice
dei Johēs ex ꝑte dei tibi ꝯnū
tio qm̄ a pathmo carcē dimit
teris: et in aſiaticā terrā reuer
teris. Item cū fuit in feruētis
olei doliū miſſus:ꝯſolatꝰ ē ip
ſum dn̄s eū illeſū abire faciēs.
Silr̃ cum bibit calicē veneno
plenū: de cuiꝰ hauſtu paulo an̄
duo hoīes mortui fuerant re
pēte:conſolatus eſt eū dn̄s:qꝛ
dictū venenū i nullo ei nocuit
quinimo iaȝ ex illo mortuos
hoīes vite reſtituit. Ecce qua-
liter cū ip̄o fuit dn̄s in oī tri-
bulatione ſua. Unde ⁊ merito
dicere poterat illud .ij. Cor.j.
Bn̄dictus deꝰ ⁊ pr̄ dn̄i noſtri
ieſu xp̄i pater mīaruȝ et deus
totius cōſolatiōis q̄ cōſolatur
me in oī tribulatiōe mea. Se-
cūda prerogatiua Johis fuit
qꝛ ſibi reuelata fuit hora mor
tis ſue. Cū eñ attigiſſet annū
.xc. apparuit ei xp̄s vocās eū ad
cōuiuiū ſuū cū diſcipulis ſuis
ſignificās qꝛ dn̄ica ſequēti ad
eū veiret. Dn̄ica igit̃ die a pri
mo galloꝝ cātu eccl'iaȝ intrās
et ppl'o p̄dicās:⁊ ad ꝑmanen-
dū in fide exhortās. Demū fo
uēā quadratā ingreſſus ē:quā
ītra eccleſiā fieri iuſſerat. Tūc
aūt lux adeo immēſa apparuit:
vt nullus intra ſepulchꝝ aſpi
cere poſſet. Poſtmodū aūt lu
ce recedēte inuēta ē fouea ple-
na manna:nec deinceps inuē-
tū eſt corpus illius. Dicit eñ
Aug. ſuꝑ Joh. exponēs illud
Joh.xxi. Sic eū volo manere
ꝙ illud eſt apocriphuȝ: ſed nō
ꝓpt̃ea reprobandū. Patet er
go ꝙtū dilexit xp̄s Johānē
cui reuelare voluit diē tranſi
tus ſui:hoc eñ ſpāle ſibi donuȝ
fuit:qd̄ valde paucis dat̃. Er-
rāt ergo illi q̄ dicūt ꝙ q̄cunq
dicit talē vel talē orōnē: ſeu q̄
fecerit tale q̄d indubie reuela-
bitur ſibi dies et hora mortis
ſue:tanq̄ poſuiſſet tp̄a vel mo
menta in eorū ꝑtāte. Tertia p̄
rogatiua Johis fuit integra
in celū aſſūptio. Suppoſitis

itaq; variis opiniōibus circa ei⁹ tranſitū illā accepto tanq̄ veriſſīlioꝛē que dicit Johannē viā vniuerſe carnis p̄ moꝛtem naturalē ingreſſū: eo q̄ ſtatutū eſt oībus ſemel moꝛi: abſq; tñ doloꝛe carnis ipm moꝛtis debitū pſoluit teſte Hiero. q̄ in ꝓlogo ſup euāgeliū eiuſdē di. q̄ tā extrane⁹a doloꝛe moꝛtis fuit: q̄ a coꝛruptiōe carnis inuētus alien⁹. Itē Petr⁹ Damian⁹ Qz em̄ inq̄t Johēs mirabiliter vixit mirabilit' obijt Et qz nō cōem cū hoībus vitā duxit, nō cōi hoīm moꝛte trāſiuit. Hec ille. Poſtq̄ ergo illa ſāctiſſima aīa exhalata fuit a coꝛpe ſtatī reſtituta ē et ſimul cū ſuo coꝛpe celū aſcendit: vt pie credit. Deus q̄ nō eſt paſſ⁹ ipſuz carnaliter pollui: aut in dolio olei ardentis immergi: veneniq; poculo ledi: quō paſſus fuiſſet coꝛp⁹ illō incinerari: ꝛ tā diu a glīa celeſti puari: ſcz vſq; ad oīm reſurrectionē? Inſup cū dñs eū ſup oēs in vita pñti dilexerit, etiā creditur q̄ nō min⁹ poſt moꝛtē. Sz nō videmus q̄ coꝛpa ſuoꝝ cōſīm apl'oꝝ ingēti cū honoꝛe venerātur in terris hoc deo volēte ad ſui et ſctōꝝ ipoꝝ glīam: reſtat ergo q̄ ſi adhuc degeret ī terris deus nō pateret' illud tā diu manere occultū. Reſtat ergo vt nūc glīoſe regnet ī celis duplici ſtola decoꝛat⁹. Deuoueam⁹ ergo nos cū coꝛdis fiducia ſuis ſctis pcib⁹ vt tādē cum ipo in celo regnare poſſimus. Amen.

¶ Sermo de ſctis Innocētibus.

Vidi librum ſcriptuz intus ꝛ foris ſignatū ſigillis ſeptem Apocal'.v.

Tertius liber quem vidit btūs Johēs ē liber deſcriptionis hiſtoꝛialis: ſcz pie moꝛtis ſctōꝝ innocētū: quos venerat' vniuerſa eccl'ia tanq̄ veros ꝛ idubitatos xp̄i martyres: de q̄bus Bernar. in Ser. huius diei loq̄tur di. Si q̄ris eoꝝ apud deuz merita vt coronarētur, q̄re et apud Herodē crimīa: vt trucidarētur. An foꝛte minoꝛ xp̄i pietas q̄ Herodis ipietas: vt ille q̄dez potuerit inoxios neci dare: xp̄s vo nō potuerit ꝑpter ſe occiſos coꝛonare. Hec ille. Predictus itaq; liber ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptē: p̄ q̄ intelliguntur ſeptē ſecreta myſteria q̄ in euāgelio hodierno tāgunt': q̄ ꝑpo ni pñt p̄ modū ſeptē q̄ſtionuz.

¶ Primū igitur ſecretum eſt Quare āgelus dñi poti⁹ apparuit Joſeph in ſōnis q̄ in vigilia et luce clara. Ad hoc reſpondet' multiplicit'. Primo q̄dē qz vt di. Chriſoſt. Joſeph erat valde iuſt⁹ ꝛ fidelis: et iō

nō indigebat maīfeſta et clara reuelatiōe: ſicut paſtores q̄ rudes erāt: ⁊ ſicut zacharias pr̄ Johīs q̄ incredulus fuit p̄ris frōte Luc.j. Qʒ ſi fiat inſtātia de btā virgine: q̄ valde fidelis et iuſta fuit: et tñ ei apparuit angelus gabriel clara luce et nō ī ſomnis. Ad hoc r̄ndet. ꝙ decuit angeluʒ ſibi appere in vigilia ⁊ nō ī ſōnis: tū ꝑpter eiꝰ cōſolationē: tū ad eius inſtructionē: vt ſcʒ eā edoceret d̄ mō quo cōceptura erat dei filiuʒ tū ꝑpter maiorē ſecuritatem. Scdō dico ꝙ talis appitio facta eſt in ſōnis ꝑpter myſticā ſignificationē. Nā p hoc ſignificat̄ ꝙ illi q̄ ſūt ſeq̄ſtrati a curis terrenis et ſc̄laribus negocijs merent̄ viſionē et cōſolationē angelicam. Et tales pñt merito dicere illud Cañ.v. Ego dormio et cor meū vigilat. Tertio hoc factū ē ad inſinuandū ꝙ nō debemꝰ reſpuere quecunq; ſomnia: ſed aliq̄ñ veriſir̄ credere ꝙ in talibꝰ q̄ñq; ad nos loq̄tur dñs ꝑ inſpirationē: aut ēt angelus bonꝰ ¶ Pro quo aduertendū ꝙ ſōnia pñt a multis cauſis ꝓcedere. Q̄ñq; eñ cauſant̄ a naturali cōplexiōe ⁊ diſpōne ſubiecti: ſicut plerūq; euenire ſolet: ꝙ colerici ſomniāt de terribilibus et triſtibus. E diuerſo āt ſanguinei de ſolatioſis et letificātibus. Q̄ñq; aūt cauſātur ab influētia celeſti. Imprimūt eñ d̄ facili corpa celeſtia in fātaſia hoīs: ita vt appeant aliqua futura q̄ nata ſunt cauſari ab ip̄is corpibus celeſtibus ſicut d̄ bellis: mortalitate: ſterilitate: et hmōi: ſicut fuit d̄ ſōnio Pharaonis d̄.vij. bobus: et ſeptē ſpicis. Geñ.xlij. Q̄ñq; etiā cauſātur ex vehemēti apprehēſiōe habita in vigilia: ſicut patʒ in viris ſtudioſis. Vñ Eccl̄iaſtes.v. Multas curas ſequūtur ſomnia. Et hec eſt cauſa quare hoīes frequēter ſomniāt de amicis ſuis et familiaribus. Q̄ñq; vero cauſantur a ſpū maligno: vt habet̄.xxvi.q iiii.ſciendū. Iteʒ eadē cā.q.v. epi. ſicut patuit de ſōnio vxoris Pilati: q̄ multa paſſa fuit ꝑ viſum nocte dñice paſſiōis: et hoc a demone eā terrente et volēte impedire mortē chriſti ꝑ quam ſciebat ꝙ regnū ſuum eſſet amiſſurus. Q̄ñq; etiā cauſantur a bono ſpū: ſicut factuʒ eſt in ꝓpoſito de angelo q̄ apparuit in ſomnis Joſeph. Qʒ ſi in oppoſitum dicas: ꝙ ſcriptū eſt Leuiti.xix. Nō obſeruabitis ſomnia. Iſtam obiectionē ſoluit Gregorius dicēs. Nō obſeruabitis ſomnia ſcʒ prouenietia ex ventris repletione: vel verbo inani: vel morbo: vel ſtulta cogitatione p̄cedēte: obſeruāda tñ ſunt ſōnia illa: q̄ hñt ortū ex diuīa reuelatione: ſicut in propoſito. Sʒ fortior inſurgit dubitatio

quō ſcʒ poſſumus cognoſcere ſomnia ꝓcedere a deo: vel ab alia cā, marīe cuʒ Sathanas poſſit ſe transfigurare in angelū lucis tā in ſomnijs ꝙ̄ī vigilia. Rñſio. Jſtud cognoſcere poterimus cōmittēdo nos dño deo et ipm rogādo vt nō permittat nos decipi. Si eñ hoc fecerim⁹ pfecto vnctio docebit nos de oībus: vt habet.i. Joh.ii. Si aūt ex dei reuelatione ſupbierim⁹: forte in penā ſinet nos dñs ī poſterū decipi et falli.

¶ Scdʒ ſecretū ē. Cur angel⁹ dñi potius appuit Joſeph in ſōnis ꝙ̄ virgini marie. Rñſio. Jſtud factū ē multiplici rōne. Pꝛio qdē: vt ſp diſcāt vxores deferre viris ſuis. Nā et ſi virgo maria ī gratuitis eēt mltō pſtātioꝛ atqꝫ dignioꝛ Joſeph: tñ rōe ſexus ſecus erat. Vñ ꝛ.i. Petri.iii.dꝛ: ꝙ mulieres dñt eē ſubdite viris ſuis. Jn viris eñ magis viget cōiter rō ꝙ̄ in mulierib⁹: ꝓpter qđ ad eos ptinēt regimē ꝛ adminiſtratio domꝰ. Scđo vt ipe Joſeph ſecurioꝛ eēt đ dñi volūtate Si eñ tñs appitio facta fuiſſʒ marie ꝛ hoc idē intiāſſet viro ſuo ipe foꝛſan dubitaſſet đ ꝟitate tñs appitiōis dī.illđ poetici ꝟbū Sōnia ne cures. Voluit itaqꝫ dñs angelū appere Joſeph in ſōnis vt nō relinqret in eo dubitādi locus. Ubi tñ alr factuʒ fuiſſet: ipe indubie debuiſſʒ credere vxoꝛi ſue: ꝙ̄ talis ac tanta erat: vt decipi aut illudi non poſſet. Secus aūt de alijs mulierib⁹ inter quas mlte dicūt ſe viſiōes videre: aliqñ bonas aliqñ ꝟo malas. Sed pfecto plerūqꝫ ſola fantaſia in eis laboꝛat ꝙ̄ labilioꝛ ꝛ debilioꝛ eſt in eis ꝙ̄ in viris. Nā adeo qñqꝫ illudit in ipīs vt fantaſias p rebus habeāt: ſicut ptʒ p illud.c.epī.xxvi.q.v. vbi dꝛ ꝙ ꝙ̄dā ſcelerate mulieres retro p⁹ Sathanā cōuerſe demonū illuſiōibus et fantaſmatibus ſeducte credūt ſe ꝛ pfitētur cum Diana dea paganoꝝ nocturnis hoꝛis: vel cū Herodiade: vel cū innumera multitudine mulierū eqtare ſup quaſdā beſtias: et multa terrarū ſpacia intēpeſte noctis ſilētio ptrāſire, eiuſqꝫ iuſſionib⁹ obedire velut dñe: et certis noctibus ad eius ſeruiciū euocari. Hec aūt oīa falſa ſunt: vt ibi ſubditur. Sʒ Sathanas ꝙ̄ trāſfigurat ſe in angelū lucis: cū mētē vniuſcuꝰqꝫ mulieris cepit: ꝛ hāc p infidelitatē ſibi ſubiugauerit: illico trāſfoꝛmat ſe ī ſpēs diuerſarū pſonarū atqꝫ ſilitudiēs: ꝛ mentē: quā captiuatā tenet in ſōnijs deludēs: mō leta modo triſtia: mō cognitas: mō incognitas pſoās oñdēs p quecꝫ deuia đducit: ꝛ cū ſol⁹ ſpūs hoc patit infidelis hoc nō in aīo ſed in coꝛpe euenire opinatur Hec ibi. Aduertat tñ diligens

lectoꝛ:ꝙ dictū decretū nō ne‑gat quin demō poſſit aliquā‑do ſcceleratas ꝛ ſupſticioſas lo caliter mouere ꝛ in vnū cōgre gare ꝑ explēdis infinitis ab‑hominatiōibus et ſpurcitijs ſi cut plenꝰ tractat̄ in illo libel lo q̄ intitulat̄ Malleus male ficarū:quē docte ꝛ ꝓfūde edi‑dit q̄dam inq̄ſitoꝛ oꝛdinis fra trū p̄dicatoꝛū. Tertio dico ꝙ p̄dicta appitio angelica potiꝰ deſcribit̄ facta fuiſſe Joſeph q̄ȝ intemerate xp̄i mr̄i:ne denote tur nouitas ꝛ raritas angeli‑ce appitionis ad ip̄am virgi‑nē:cui familiariter et clara lu ce frequēter appebāt ſācti dei angeli. Lu.j. Nā vt dic. Mgr̄ Nicolaus de Lyra poſt Dn̄m Albertū ſup illo verbo. Tur‑bata eſt Maria in ſ.rmōe eius .ſ.āgeli. Btā maria ſolita erat videre angelos ꝛ id̄o de de ap‑pitiōe āgeli nō fuit admirata ſeu turba:a: ſed de ſalutatiōe inſolita:qꝛ nihil mirabiliꝰ eſt vere humili q̄ȝ ſua exaltatio.

¶ Tertiū ſecretuȝ eſt. Quare angelus p̄cipit Joſeph vt pge ret in Egyptū cū puero Jeſu: et maria mr̄e eius. Ad hoc po teſt aſſignari triplex rō. Pꝛia eſt literalis que tāgitur ī euā gelio hodierno cū dr̄. Futurū eſt em̄ inq̄t angelꝰ vt Herodes querat puerū ad pdendū eum Patȝ ergo ꝙ fraudes et inſi‑die hoim nō latēt deum:qꝛ vt habet̄.j. Reg.xvj. Deus intue tur coꝛ. Et in pſal. Dn̄s ſcit co gitatiōes hoim qm̄ vane ſunt Et pꝛeſertim ille vane dicūtur q̄ ſunt aduerſus dn̄m:qꝛ nullꝰ pōt ei aduerſari. Sed nūquid ſtare poterat puer in bethleē abſq̄ꝫ piculo Herodis? Certe hoc poterat. Sed vt di. Chꝛi ſo. voluit ipſe puulꝰ oñdere ſe eſſe verum hominem. Si em̄ ſe occultaſſet: vel virtute diui na ſe inuiſibilē feciſſet, alij du bitaſſent de v̄itate ſue huma‑nitatis. Propterea Aug. ſup Joh. dicit ſic. Poterat xp̄us nō occidi: non ledi ſi voluiſſet fugit nō timoꝛe ſꝫ diſpēſatiōe. Opoꝛtebat ergo eū pꝛius p̄di care ꝛ miracula facere atq̄ꝫ fi‑dē publicare. Juxta illud. Eſa. Spūs dn̄i ſup me:euāgeliza re paupibus miſit me. Si em̄ in tā tenere etate moꝛtuꝰ fuiſ‑ſet q̄s crediſſet puerū tā par uulū: nō loquentē nō miracl'a opantē fuiſſe verū deū ꝛ hoīeȝ Nō fugit ergo moꝛteȝ q̄ moꝛi ꝓ nobis venerat:vt di. gl'. oꝛd. Nec inſidias expauit q̄ vene‑rat apire verſutias diaboli. Scd̄a rō huiꝰ fuge eſt moꝛal'. Fugit nēpe ſaluatoꝛ tyrānidē herodis vt p hoc nos doceret herodis vt p hoc nos doceret fugere tp̄e ꝛ loco aduerſarios nr̄os dādo locum ire. Sic em̄ ip̄emet nos docuit Mathe.x. di. Si vos perſecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliaȝ:ſcȝ ad tp̄s declinādo vt aliis poſ ſitis pdeſſe:vt dic. glo. interl'.

vñ Poeta Dū furor i curſu eſt currēti cede furori. Naz vt dr puer.xx. Nōr ē hoi q̄ ſepat ſe a ɔtētiōib⁹: oēs aūt ſtulti miſcē tur cōtumelijs. De hac āt laudabili fuga mlta exēpla habemus in ſacra ſcriptura. Fugit nempe Jacob fratrē ſuū Eſau Gen.xxviii. Itē fugit a facie laban. Eiuſdē.xxxj. Itē Dauid fugit a facie Saul.j.Reg.xx. Itē Abſolō occiſo frē ſuo amō fugit a facie pris ſui Dauid.ii Re.xiii. Itē Helyas fugit Jezabel.iii.Re.xix. Fugere ḡ debem⁹ ꝑpter duo. Prio q̄dē vt pcam⁹ hoſtibus nr̄is: qꝛ forte magis peccarēt et forti⁹ inflāmarent nobis pn̄tibus. Scdo ido vt alijs ꝓficiam⁹ q̄bus adhuc vtiles ſumus. Propt̄ primū fugit xp̄s a facie iudeorū frequēt. Vn̄ Lu.iiii.dr ꝙ cū vidiſſet oēs exn̄tes in ſynagoga repletos ira mirabili aduerſ⁹ eū/exiuit et abſcōdit ſe ab eis. Propter ido ſcḋz fugit Paulus de Damaſco cū q̄rerent ad mortē: vt hēt Act.ix. Sz forte dices eē reſiſtēdū malis etiā vſq ad mortē: ſicut patuit de ſāctis dei martyrib⁹. Ad hoc dr ꝙ is q̄ aliū pſeq̄t/aut ipm pſeq̄tur ex odio pſonali et puato et tūc ille q̄ pſeq̄tur dz fugere: qꝛ nullū bonū natū ē ſed ſi pmāſerit: ſz poti⁹ malū vt dictū eſt. Uel ipm pſeq̄t ex odio virtutis: vtpote qꝛ fidelis/aut qꝛ iuſt⁹: et tūc nō dz fugere: ſz vſq ad mortē ꝓ iuſticia decertare. Hoc tn̄ intelligendū eſt qn̄ ꝓbabiliter credit ꝙ ex preſentia ſua ſeq̄ret multorū ad fidē ɔuerſio: ſec⁹ aūt vbi nō ſequeret niſi fidei deriſio: fideliū occiſio: ⁊ margaritarū cōculcatio.i.articulorū fidei vilipenſio. Nā in talibus caſib⁹ intelligitur p̄dictuz xp̄i verbuz. Si vos pſecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliaz. Tertia rō p̄dicte fuge xp̄i eſt myſticalis: ſiue allegoricalis Fuga nanq xp̄i ex Judea in Egyptuz ſigt tranſitū gr̄e dei et cognitiōis ſui nois ad gētes: ſm ꝙ inuit ipe xp̄s Mat.xxi. dicēs ad Judeos. Auferetur a vobis regnū dei et dabit gēti faciēti fructus eius. Vn̄ et Act.xiii. Dixerunt Paulus et Barrabas iudeis. Vobis oportebit primū loqui verbū dei: ſed qm̄ repuliſtis illud ⁊ indignos vos iudicaſtis vite eterne: ecce conuertimur ad gētes. Et hoc eſt qđ ꝓpphetice p̄dixerat Dauid ſic inq̄ens. Trāſferent mōtes .i.apl̄i in cor maris.i.in abyſſum tenebrarū ppl̄i gētilis et infidelis. Fugit ergo infans xp̄us in Egyptū ꝑpter future religiōis ſignificationē ⁊ p̄figurationē. Nā poſtea xp̄iana religio in tm̄ viguit ibi: vt ceteris natiōib⁹ cōfuſionē induceret: ſicut ꝓphetatum fuerat Hiere.ii. Ab Egypto cōfunderis. Multi eñi ſcti etiā de potio

tribus quos poſt apl'os habet eccl'ia fuerũt de egypto: vtpote Anthonius Paulus Machari⁹ Maria egyptiaca Pelagia: et hmõi. De hac aũt egyptiorꝫ conuerſione longe ante pphetatum fuerat Eſaie.xix. Percutiet dñs egyptũ plaga et ſanabit eã: et reuertẽtur egyptij ad dñꝫ: et placabiꝫ eis ꝛ ſanabit eos. vñ Chry. ſup Mat. Recordat⁹ ẽ dñs qꝛ mala fecit ſup egyptũ: ſed filiũ ſuũ mittit vt plagas egypti ſua ſanaret medicĩa. Hec mutatio dextere excelſi vt ppl's q̃ añ fuit pſecutor ppl'i priogeniti, poſtea fieret cuſtos filij vnigẽiti. hec ille Circa ãt dñi ĩgreſſũ ĩ egyptũ valde notãdũ eſt ꝙ vt tradit hiſto. ſcho. ſic ex dei volũtate factũ eſt vt queãdmodũ ĩ nocte q̃ egreſſi ſũt filij iſrl' ex egypto nõ fuit dom⁹ ĩ qua nõ moreref priogeĩtũ tã ĩ hoĩb⁹ q̃ ĩ iumẽtis: vt hꝛ Exo.xij. Ita xp̄o egyptũ ingrediẽte nõ fuit tẽplũ in egypto ĩ quo nõ corrueret ꝛ cõfringeref aliqđ idolũ. Sic eñ pphetatũ fuerat Eſa.xix. Ecce ingredietur dñs egyptũ: et cõmouebuntur ſimulachra ei⁹.

¶ Quartũ ſecretũ eſt de nũero ſctõrꝫ innocẽtũ. Ad qđ dꝛ ꝙ ſoli deo cognit⁹ eſt talis nũer⁹ nec ex aliquo paſſu ſacre ſcripture iſtud ſciri põt. Non q̃dẽ ex illo v̾bo Apoca.vij. qđ adducitur ꝛ legiꝫ in officio hui⁹ ſolẽnitatis: vbi dꝛ Audiui nũerum ſignatorꝫ cẽtũ quadraginta quattuor milia ꝛc. Tũ p̄io ibi deſcribitur vniuerſus nũerus electorꝫ: vt ptꝫ intuẽti textum. Tũ ſcđo: qꝛ ibi poniꝫ numerus finitus et determinat⁹ p indeterĩato ꝛ incerto. Incerto quidẽ nobis, certo aũt ipſi deo. vñ Ioh.xxv. Nũqđ eſt numerus militũ eius. q.d. ꝙ nobis incognitus eſt talis nũer⁹. Tũ tertio: qꝛ de qualꝫ tribu filiorꝫ iſrael aliqui cõp̄ehẽdũtur ſub predicto nũero: qđ ptꝫ ex illo v̾bo. Ex omni tribu filiorꝫ iſrael. Modo ſatis cõſtare põt ꝙ non de qualꝫ tribu filiorꝫ iſrl' aliqui innocẽtes occiſi ſũt: maxĩe ſm illos q̃ dicũt ꝙ remãſerũt decẽ trib⁹ captiuate inter montes caſpios.

Et preterea tm̃ occiſi ſunt paruuli q̃ erãt in bethleem et ĩ cõfinibus: quã terrã tm̃ vna trib⁹ crediꝫ tũc inhabitaſſe: vcꝫ tribus iuda. Trib⁹ tñ leui: qꝛ nõ habebat determinatã poſſeſſionẽ: ideo cõmixta erat alijs tribub⁹. Predictus itaqꝫ numerus nobis hucuſqꝫ incertus eſt. Fuit tamen in ſe magnus: ꝛ in hoc aggrauaꝫ Herodis iniquitas: et apparet maxima ipſi⁹ crudelitas. Nempe ſe habuit inſtar lupi qui cum eſurit querit diligẽter ouem: et ſi ad ouile venerit, non ſolum vnã: ſed et oĩes ſtudet iugulare. Ita et ip̄e herodes querẽs xp̄m verum agnũ immolãdũ pro mũ

ni ſalute:vt eũ hr̃e ⁊ deuorare poſſet ꝑ mortẽ crudelẽ oẽs alios innocẽtes occidit. Unde Chryſ. Herodes (inqͣt) fecit ſicut fera peſſima: q̃ ſi fuerit vulnerata naturalẽ duplicat ira doloris crudelitatẽ: et q̃ſi ceca furore nõ aſpicit iã ſe vulnerãtẽ: ſ; qđcũq; ante oculos ei⁹ occurrerit ſiue hõ ſiue aĩal / illud q̃ſi actorẽ vulneris ſui dilaniat. Sic ⁊ ille illuſus a magis irã ſuã ſup ꝑuulos diffũdebat. Unde et intra ſe furẽs cogitabat di. Ecce magi inuenerũt puer illũ quẽ regnaturũ dicebãt: et aurũ acceperũt a parẽtib⁹: et ſic placati ſunt largis ꝓmiſſiõib⁹: ideo nõ ſũt reuerſi Sed qs indebat Herodes ille puer eſt q̃ añq̃ naſcat̃ in terra iam appet i celo. Nõdũ ſeipm oñdit: et iam oẽs illũ querũt? Nõdũ terrenũ hʒ ppl̃m: et iã militie celeſtes.i. ſtelle illi miniſtrãt? Quis ille eſt qui añq̃ mecũ pugnet iã vincit? et añq̃ vicat iã regnat? Quid putas factur⁹ eſt ille in regno meo ſi creuerit? Ego ⁊ bõa hoib⁹ porrigo: et gladiũ porto: vt q̃ non diligit me / ſaltẽ tieat. Ille xp̃o nec ppl̃m hʒ nec diuitias congregauit: ⁊ tñ ſine auro diligitur: et ſine ferro timetur. Hec Chryſo. Ecce ğ q̃ñ Herodes vnũ q̃rẽs oẽs pueros interfecit vt inueniret quẽ q̃rebat inter oẽs. Unde de eo dici pot̃ illud ij. Re. xvij. Virũ vnũ tu queris et oĩs ppl̃s erit i pace. Neq̃ q̃ enĩ tot innocẽtes occidiſſet ſi xp̃m quẽ ad mortẽ q̃rebat inueniſſet. Sʒ nec vnũ inuenit in oĩb⁹: et vitã eternã ꝯſtitit oĩb⁹ Deide idẽ Chryſ. ꝯtra ipm herodem inuehit di. O herodes qd agit inſenſata ira tua? Si nõ credis q̃ magi dixerũt de rege futuro: quaſi ſine cã iſanis in pueros. Si aũt credis verũ eſſe qđ dictũ eſt de puero et de ſtella / iterũ dico q: ſine cauſa inſanis i pueros. Nũqd tu potes mutare ſentẽtiam dei? aut ꝑdere illũ quẽ de⁹ deffendit? Sʒ qd mirũ ſi herodes homo iniqu⁹ putabat ſe poſſe mutare cõſiliũ dei: cũ et ipe ſapientiſſim⁹ Salomon q̃ poſt pctm̃ ſuũ audierat a ꝓphetis Jeroboam regẽ futuꝝ / ꝓpoſuit ipſe qui eũ putãs poſſe eũ perdere quẽ de⁹ ꝑduxit: q: zel⁹ ſapere neſcit: et ira non põt hr̃e conſilium. hec Chryſoſt. in forma.

¶ Quintũ ſecretũ eſt de etate illoꝝ innocẽtũ qui ꝓpter xp̃m occiſi ſũt: circa qđ ſũt due opiniones. Una ſatis cõis que dr̃ q̃ erãt minores duob⁹ annis: aut ad mai⁹ duoꝝ annoꝝ: ſm q̃ refert euãg. Mathe⁹ di. Miſit herodes ⁊ occidit oẽs pueros i bethleẽ et i oĩb⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu ⁊ infra ſm tp̃s qđ exq̃ſierat a magis. Nã bimatus ſignificat ſpaciũ duoꝝ annoꝝ. O maxĩa herodis crudelitas q̃ vt dr̃ glo. ord. nullã miã ʒ etã

lis habuit: quo nō minus oēs
occideret puulos a filio vnius
noctis vſq; ad filiū duoꝝ ānoꝝ.
Nec quidē euaſit dei iudiciū
etiā in pñti pter id qđ ppetuo
patit̄ i inferno. Cū pꝛio q2 te-
ſte Chꝛyſo. in illa ſtrage ſctōꝝ
innocētū ſimul occiſi ſūt tres
filij ei⁹ quos foꝛte tradiderat
foꝛas nutriēdos et lactandos
put refert ipſe Chꝛyſoſt. Pꝛo
pterea Ceſar auguſt⁹ hoc audi
to dixit. Mallem eſſe herodis
poꝛc⁹ q̄ fili⁹: q2 poꝛcis parcit
et filios occidit. Cū ſcđo: q2 ex
tunc duriſſimos et varios cru
ciatus in ſuo coꝛpoꝛe ſuſtinuit
Nam ſm eūdē Chꝛyſo. quot
mēbꝛa coꝛpis habebat: tot do
loꝛib⁹ toꝛq̄batur. Et q2 multo
tiēs moꝛi nō poterat q̄ multos
infantes occiderat, ideo i plu-
rib⁹ doloꝛib⁹ ei reddebat̄. Cū
tertio q2 tādē manu ppꝛia ſe-
ipſ3 occidit. Q2 ei iniuſte fude
rat ſanguinē puuloꝝ: ideo iu-
ſto dei iudicio bibit ſuū ſāgui-
nē ppꝛiū mucronē ſceleratis
manib⁹ in vētrē ſuū immergē
do: ideo pōt illi 9uenire ⁊ ſuis
ſilib⁹ illđ Apo. xvi. Juſtus es
dñe q̄ hoc iudicaſti: q2 ſangui-
nem ſctōꝝ et pphetaꝝ effudert̄
et ſanguinē eis dediſti bibere:
digni ei ſunt. q. d. Juſtū eſt vt
qui ſanguinē effuderūt alienū
ſanguie ppꝛio puniāt̄. Marie
cū dicat̄ Sapiē. xi. Per q̄ pec
cat qs p hec ⁊ toꝛq̄tur. Sicut
legit̄ i hiſtoꝛijs rōanoꝝ q̄ car

thaginēſes i dolo multū aurū
pmittētes craſſo obſidēti ciui
tatē: receperūt eū i ciuitatē cū
paucis vt aurū ei pmiſſum ſol
uerēt. Tādē g aurū liqđū infū
dētes i os ei⁹ dixerūt ei. Craſſe
aurū ſitiſti, aurū bibe. Ad pꝛi
mū g ppoſitū: ſc3 de etate ſctō
rū innocētū redeūtes dt pma
opinio q̄ null⁹ inter eos trā-
ſigebat annos duos. Nec q̄dē
xpo nato moꝛ occiſi ſunt: vc3
q̄rto die: ſ3 poſt ānū et dies q̄t
tuoꝛ. Interim ei fuit ipſe hero
des ab impatoꝛe vocat⁹ romā
ad inſtantiā ppꝛoꝝ filioꝝ ſuoꝝ
rñſur⁹ accuſationi ⁊ petitioni
eoꝝ q̄ poſtulabāt ptē regni ſui
imptiri ſibi ⁊ de plēa ſucceſſio
ne i regnū aſſecurari. Sed ipſe
obtēta p ſe ſnīa tādē ad ppꝛia
remeauit. Et cōperto q̄ magi
clandeſtine ſeu occulte reuerſi
fuiſſent i regionē ſuā iuſſit oēs
puulos infra duos ānos occi
di. Alij vo dicūt pꝛout refert
magiſter i hiſt. ſchola. q̄ ſtella
appuit magis p annū āte dñi
natiuitatē: et extūc diſpoſuert̄
ſe venire ad xp̄m adoꝛādū. Ad
quē puenerūt quarto die poſt
eiuſdē natiuitatē. Credebat g
Herodes dñm tūc fuiſſe natū
cū pꝛimū magi viderūt ſtellā
ei⁹ i oꝛiēte: et ita credebat dñ3
bimatū eſſe vel eo circa: et ideo
occidit bimos ⁊ ifra. Alia aūt
opinio eſt q̄ dicit put refert̄ in
dicta hiſt. ſchola. q̄ etiā multi
puuli tūc occiſi ſunt q̄ trāſige-

rant annos duos etiã tres aut q̃ttuor: marie cũ in q̃buſdã eccleſijs reperiant̄ nõnulla oſſa ipoꝝ innocẽtũ adeo magna vt ſint i argumẽtũ ꝙ eẽnt q̃ttuor aut quiꝗ annoꝝ: niſi forſan dicat̄ ꝙ tũc tp̄is puuli duoꝝ annoꝝ eẽnt maioris magnitudinis q̃ nũc. Et ꝙ dr̄ in euãgelio herodẽ occidiſſe puulos a bimatu ⁊ infra: ſoluũt dicẽtes ꝙ lr̄ infra põt intelligi i deſcẽdẽdo vel i aſcẽdẽdo. Nã ſicut rõne tp̄is minores bimis inferiores ſũt eis: qꝛ poſt eos nati ſũt Ita rõe nũeri maiores bimis inferiores ſũt eis: qꝛ poſt eos nũerantur. Patz ergo de etate ſanctorum innocentum.

¶ Sextũ ſigillũ eſt: quare introducit̄ in euã. hodierno prophetia Hieremie. xxxi. dicẽtis Vox i rama audita eſt plorat⁹ et vlulatus multus rachel. ⁊c. Rñſio: qꝛ ⁊ ſi Judas a quo iudei dicti ſũt non ſit nat⁹ de rachel / ſed de lya vt hr̄ Geñ. xxix qꝛ tñ ipa rachel ſepulta eſt iuxta bethleẽ vt habet̄ Geñ. xxxv. Jdeo rõne ſepulture dicta eſt mat̄ ipſi⁹ bethleẽ que erat ſita in ſorte iude: et ꝑpter eãdẽ rõnem dicta eſt mat̄ oĩm habitãtiũ in ea atꝗ in cõñnib⁹ eius. Et ideo ipa Rachel dr̄ hic plorare metaphorice rõne predicta. Vel ſm̄ quendã modũ loquẽdi ploraſſe dr̄ rachel i morte innocẽtũ: eo ꝙ tũc tãt⁹ fuit dolor ⁊ luct⁹ vt etiã mortui lugere ⁊ cõpati deberẽt. Aſſignat aũt glo. ordi. aliã rõnem quare hic introducit̄ ploratus rachelis di. ꝙ ⁊ ſi trib⁹ iuda que incolebat bethleẽ et loca cõfinia non ꝓceſſerit de rachel ſed de Lya vt dictũ eſt: qꝛ tñ trib⁹ bẽiamin ab eadẽ ꝓceſſerat: que q̃dẽ trib⁹ contigua erat tribui iuda in finibus bethleẽ. de qua q̃dẽ tribu bẽiamin multi occiſi ſunt p̄ herodẽ: ideo hic introducit̄ plorat⁹ rachelis. ¶ Allegorice rachel plorãs filios ſuos ſigñat eccl̃iam q̃ plorat filios ſuos interẽptos a demõe p̄ pctm̄: q̃ quoſdã ſuſpẽdit i altum per ſupbiã: quoſdã ſtrangulat p̄ gulã: quoſdã interimit gladio p̄ iram: quoſdã viuos ſepelit i terrã p̄ auariciã: quoſdam veneno inficit p̄ inuidiã: quoſdã cõputreſcere facit per luxuriã: alios xͦo mẽbris mutilat per accidiã. Eccl̃ia ḡ tãtã ſtragem filioꝝ ſuoꝝ cõſpiciẽs plorare nõ ceſſat: nec põt a q̃q̃ cõſolari. Sed ad primũ ꝓpoſituꝫ redeũtes aduertat diligẽs lector ꝙ nõ ſine cauſa dr̄ ꝓpheta ꝙ vox i rama. i. i excelſo ſeu in celo / audita eſt plorat⁹ ⁊ vlulatus: qꝛ vt dr̄ Chry. ſup Mat. Jn ope impfecto plorat⁹ puuloꝝ fletũ oſtẽdit: vlulat⁹ vero matrũ ſigñat lamẽtũ. Plorabãt ḡ paruuli qñ ſeparabãtur a matrib⁹: vlulabãt mr̄es qñ deſolabãtur a filijs: et q̃ſi earũ viſcera ſeparabãtur ab eis. Et

erat videre maiorē dolorē in mrib⁹ remanētib⁹ ꝙ in puulis moriētib⁹. Paruuli ei vnū pa tiebātur dolorē: q2 ſepabātur a mrib⁹ nō q2 ducebāť ad mortē: nō eī adhuc ſciebāt mortis tīorē. Mres aūt duplicē: vnū qdē q2 videbāt puulos ſuos in terfici: alteꝝ aūt q2 ipē deſolabātur a filijs. In puulis mors eoꝝ brā finē faciebat doloris. In mrib⁹ aūt mēoria puuloꝝ reuocatio ſp erat doloris. hec Chry. i forma. Itē Aug. i prio ſer. hui⁹ diei exponēs illā auctoritatē Uox i rama. ꝛc. dt ſic Pugnabat mater et carnifex. Ille trahebat: illa tenebat. Ad carnificem mater clamabat dicens. Quid ſeparas a me quē genui ex me? Alia clamabat di. Cur me nō trucidas cū par uulo meo? At qd me dimittis inanem? Alia dicebat. Quid q̄ritis? Unum q̄ritis ꝛmultos occiditis: et ad illū q vn⁹ eſt at tingere nō poteſtis. Alia decō tra clamabat. Ueni iā veni ſaluator mundi: q̄diu quereris? nullum times: videat te miles et nr̄os non occidat infantes. Miſcebať lamentatio matrū: et ad celū trāſibat oblatio par uuloꝝ. Sz ille q agnū tētauit vcz diabol⁹, ipē per herodē ag nulos iugulauit. Manet nūc actori ꝛ miniſtro ſupplicium: diaboli ꝛ herodis iudiciū cum iſta reſurrectio cepit mortuorum. Herodes qd putas acturus eris qn̄ cōtra te tantorum claſſes infantium iudiciale ceperint exercere litigiū? Cū ſtare ceperint ante eū quē putaueras occidēdū pro quo fuderūt ſanguinē ſuū ipm videbis throno igneo preſidētē: illos ſoliū dn̄icū circūdātes cādore rubeo ſplēdētes ꝑpter cādidā etatem ꝛ ſanguinem paſſionis Quid actur⁹ es? Quid dicturus? Tacebis reus dum tātus cantabit exercit⁹ ſctōꝝ dicētiū Uindica ſanguinem ſeruorum tuoꝝ qui effuſus eſt. hec Aug. Sed circa hoc vltimū vbū qd trahiť ex Apo. vi. Uindica. ꝛc. oritur queſtio cur ſancti innocentes iam cum dn̄o manētes vindictā de inimicis expectāt Maxime cum dn̄o in euāgelio dicat. Diligite inimicos vr̄os et orate pro perſequentib⁹ ꝛc. Mathei. v. Ad hoc reſpondet idem Auguſt. ſermone. iiij. de ipſis innocētibus: dicēs ꝙ ſancti eo ꝙ vidēt clare dei volūtatem: vtpote iam in conſpectu creatoris ſui cōſiſtentes: ideo ab ipō accipiūt qd eū velle facere nouerūt ꝛ de ipō bibunt qd de ipō ſitiūt. Petunt aūt vindictā de iīmicis ſuis duobus modis: et hoc cauſa charitatis: vt ſcz q ad vitā eternā p̄deſtinati ſūt cōuertanť: a malo ad bonū q vero p̄ſcietē deo dānandi ſūt: moriant ꝛ p̄care deſiſtāt: vt p hoc in īferno mi norē penā habeāt. Petūt aūt

de reprobis vindictā:qꝛ op‑
tāt venire extremi iudicii diē:
ꝛ ſuorū corporū preſtolantur
reſurrectionem. Hec ille.
¶ Septimū ſigillū eſt. Cur ra
chel dr noluiſſe cōſolari ſuper
morte filiorꝫ ſuorū qꝛ nō ſunt
Quid eni ſibi vult hoc qḋ di
citur:qꝛ nō ſunt. Rñſio rachel
vt dictū eſt ecclīam deſignat.
Innocētes aūt electos iā cum
xpō in celo regnantes ſignifi‑
cat:de qbus idē xp̄s merito di
cere pōt illud Pſal. Innocē‑
tes ꝛ recti adheſerunt michi.
Itē Math. xi. dicebat idē xp̄s
Sinite puulos venire ad me.
taliū eſt eni regnū dei. Quā‑
uis ergo ip̄a mater ecclīa lete
tur ꝛ gaudeat de eterna felici
tate aiarū ip̄orū ſctōꝝ innocē
tū ſicut de ceteris beatis:attā
mē nō plene gaudet: ſed quo‑
dāmodo plorat ꝛ lamētatur:
nec vult vſqꝫquaqꝫ cōſolari. qꝛ
nō ſunt ſupple ip̄i innocentes
in celo in corpore ſicut in aīa.
nec ibi illo modo erūt ante iu
dicii diem. Deflet ğ pia mr̄
cadauera ip̄orū inocētū q̄ aut
in cineres redacta ſūt:aut ſine
debito honore ꝛ reuerētia ad
huc in terris degūt ꝛ repoſita
ſūt. Vn̄ Augu. ſmo. iiij. de ino
cētibus exponēs illud Apo.
vj. Date ſunt illis ſingule ſto
le albe Dicit ꝙ p ſtolas albas
debemus intelligere mercedē
baptiſmi: p̄mium martyrii: ꝛ
gaudiū patrie celeſtis. Habēt
ergo ſcti ante reſurrectionem
ſingulas ſtolas : quia in ſola
aīa adhuc eternis btītudinib⁹
pfruūtur. Poſtea aūt accepturi
ſūt binas qn̄ receptis corpi
bus imutabiles erūt in aīa:ꝛ
in corpe incorruptibiles: iux‑
ta illud Eſaie. lxi. In terra ſua
duplicia poſſidebūt. Et dictū
eſt illis vt requieſcerēt tēpus
ad huc modicū donec implea
tur numer⁹ cōſeruorꝫ ꝛ fratrū
ſuorū. Iſtud aūt dicere eſt di‑
uina inſpiratio q̄ mētib⁹ eorꝫ
deſiderātibus diē iudicii im‑
mittit virt⁹ patiētie:vt ſcꝫ pa
tiēter ferāt oīa expectātes nu
merū illorū q̄ ſimiliter inter‑
ficiendi ſunt p xp̄o : ꝛ cum eis
poſtmodum regnaturi. Tali
itaqꝫ mō loqtur de⁹ omnipo
tēs ſctis veluti qlibet pater fa
milias q̄ habēs multos filios
ſingulisqꝫ de agro reuertētib⁹
ꝛ rogantib⁹ vt cibū eis tribu‑
at. Rñdet. O filii refectio qdē
vr̄a pata eſt ſed expectate fra‑
tres vr̄os vt cū in vnū poſiti
fueritis:omnes in cōe come‑
datis ꝛ epulemini gaudētes.
Dicit ergo illis vindictā po‑
ſtulantib⁹ poſt datā ſtolaꝫ pri
mā vt qeſcāt atqꝫ ſuſtineāt do
nec cōpleat numerus cōſeruo
rū illorum. Videtis ergo fres
quoniā martyrū vindicta pro
pter nos differt. Dū eni nos
retardem⁹ horū ſāguis inul‑
tus eſt. Sed hoc cōtingit nr̄a
deſidia q̄ nō religioſe viuim⁹

q̄ nō pie ſicut cōgruit operamur. Nā ſi bonorū operū ad dn̄m nr̄a iuſticia p̄cederet iam cōſeruorū numerꝰ q̄ expectatur eſſet cōpletꝰ. Hec Augu. vt ſupra. Quēadmodū ergo ſcti innocētes naturali affectu deſiderant reuniri ſuis corpibꝰ q̄ per ſtolam ſc̄dam deſignat̄. Ita ⁊ pia mater eccl'ia quodā modo pie lamētat̄: q2 eorū deſiderio nō ſtatim ſatiſfacit deꝰ. Propter qđ ipa merito dicere pōt illud Ruth.i. Nō vocetis me noemi.i.pulchrā: ſʒ vocate me marā.i.amarā q2 amaritudine repleuit me omnipotēs. Poſſumꝰ etiā dicere ꝙ rachel in ꝓpoſito deſignat eccl'iam de iuſtis q̄ erāt tēpore occiſionis ſctōrū innocētū. Hec igit̄ Rachel plorabat filios ſuos innocētes: nō q2 martyrio coronabātur ⁊ militie xp̄i aſcribebant̄: ſed q2 regnū celeſte nō ingrediebant̄ qđ ſignificat̄ cū dr̄: q2 nō ſūt ſup.i celo: ſʒ potiꝰ in limbo vbi patiebant̄ penā dāni.i.carētiā diē viſionis. Propt̄ qđ q̄lʒ eoꝝ ſigillatim dicere poterat illđ Tho.v. Quale gaudiū michi erit q̄ in tenebris ſedeo ⁊ lumen celi nō video. Itē Job.xvi. Infernus domꝰ mea eſt ⁊ in tn̄bris ſtraui lectulū meū. Eccl'ia ḡ illū ſtatū recolēs tacet cāticū leticie in hac die. Nō em̄ dr̄: Te deū i matutis: nec gl'a in miſſa nec all'a in horis aut miſſa: ſe aliq̄lit̄ cōformās ſtatui eoꝝ quē tūc habuerūt ſc'd̄m ꝙ ſcriptū eſt. Ro.xij. Flete cū flētibꝰ. Uel dic ꝙ iſteploratꝰ Rachelis īſinuat ploratū ⁊ lamētationē quā fecit eccl'ia militās ſup obitu ſctōrū virorū. Si ḡ q̄rerer̄ ab ea. O pia mr̄ q̄re fletis mortē ſctōꝝ filioꝝ vr̄oꝝ. ꝑfecto rn̄dere poſſet: q2 nō ſunt ſupple vltra viſuri in preſenti mūdo: cū tn̄ viderent̄ eſſe adhuc multū vtiles. Et hoc ē qđ ſcribit̄ Eſa.lvii. Juſtꝰ perit et nō eſt q̄ recogitet in corde ſuo ⁊ viri mīe colligunt̄: q2 eſt qui intelligat. Un̄ Grego. in ſuo paſtorali dīt ꝙ malitia remanētiū in mūdo meret̄: vt hi q̄ ꝓdeſſe poterāt feſtine ſubſtrahant̄. Patʒ ergo q̄d intelligatur: p rachelē plorātē filios ſuos: ⁊ cur eos defleat. Dignetur: ergo piiſſimus dn̄s reſpicere lachrymas ſpōſe ſue eccl'ie orantis ꝓ nobis miſeris pctōribꝰ ⁊ ꝯcedere vt eiꝰ p̄cibꝰ illuc mereamur tādē ꝑuenire vbi puuli innocētes ſine fine laudāt dn̄m de celis. Amen.

Sermo de circūciſiōe dn̄i.

Uidi librum ſcriptū intus ⁊ foris ſignatū ſigillis ſeptē Apoca.v. Tertius liber quē vidit btūs Johēs euāgeliſta dr̄ liber circūciſionis carnalis ieſu xp̄i de quo dīt deuotus Ber. ſmo.iii. huius diei.

Nõ mirũ inqt ſi ꝓ nobis dig=nat⁹ eſt dei fili⁹ circũcidi qui ꝓ nobis dignat⁹ eſt mori. To tus ſiquidẽ michi dat⁹ eſt: et totus in meos vſus extenſus. Pro quo aduertẽdũ ꝙ piiſſi=mus de⁹ nũꝗ reliquit hoiem poſt lapſũ abſqꝫ salubri reme=dio cõtra originale pctm̃ Nã pe in lege nature ordiauit ob lationẽ pecudũ ⁊ beſtiarũ in expiationẽ hui⁹ pcti. Et hoc remediũ icepit ab abel ⁊ dura uit vſqꝫ ad abrahã: de quo re medio legit̃ Gene. iiii. ꝙ reſpe xit dñs ad abel ⁊ ad munera ei⁹. Deinde in lege ſcripta or dinauit circũciſionẽ que ince pit in abraham cui dixit dñs Gene. xvii. Circũcidet̃ in vo=bis oẽ maſculinũ. Vñ vt ibi dẽ leget̃ ipẽ abraham ⁊ ſe ipm̃ circũcidit: ⁊ oẽm familiã ſuã quo ad ſexũ maſculinũ. Sꝫ di ces iſtõ remediũ magis ptine re ad legẽ nat̃e ꝙ ad legẽ ſcri=ptã. Tũ qꝛ prio data eſt circũ ciſio abrahe vt dctm̃ eſt. abra hã aũt ptinebat ad legẽ nat̃e. Tũ qꝛ ſaluator Johã. vii. lo=quẽs iudeis dꝫ. Moyſes dedit vobis circũciſionem nõ qꝛ ex moyſe eſt ſed ex prib⁹. i. priar chis cuiuſmõi fuit abrahã. Vñ ſio ⁊ ſi circũciſio fuerit data primũ in lege nature. Tñ cõ=uenienter dꝛ ſacrm̃ veteris le=gis ⁊ remediũ cõtra origiale in eadẽ lege. Tũ qꝛ ad eã diſ=ponebat. Diſpoſitio aũt ẜm philoſophũ in pdicamẽtis p̃=tinet ad illã ſpẽm ad quã ptinet habitus ad quẽ diſponit. Tũ etiã qꝛ traditio ei⁹ reno=uata ⁊ reiterata eſt in lege ſcri pta maxie Leuitici. xii. Ubi dꝛ ſic circũcidet̃ die octauo infã=tulus. Patet ergo qũo circũ ciſio ptinet ad legem veterẽ: ⁊ qũo nõ. Tandẽ piiſſim⁹ deus in lege grẽ dedit efficaciſſimũ ⁊ leuiſſimũ remediũ cõtra ori ginale pctm̃ vꝫ baptiſmũ. di. Jo. iii. Niſi qs renat⁹ fuerit ex aq̃ ⁊ ſpũ ſctõ ⁊c. Itẽ Math. xxviii. Eũtes docete oẽs gẽ tes baptizãtes eos in noie pa tris. ⁊c. Nec em̃ tm̃ ꝓfuit obla tio in lege nat̃e ꝯtra origiale aut circũciſio in lege ſcripta: ꝙtũ baptiſm⁹ in lege grẽ. Tũ qꝛ iuſtificat ex ope opato: nõ aũt illa. Tũ qꝛ remittit nedũ originale: verũ etiã actuale in adulto ſiue mortale ſiue venia le fuerit: vt patet de cõſecra. diſt. iiij. regñante. vbi dicitur ꝙ regñante ſpũ ſctõ nõ ſolum originaliũ: ſed etiã volũtario rũ fit remiſſio pctõrũ. Idẽ ha bet̃ diſt eadẽ. ſiue penitentia. Ecce triplex remediũ ſiue me dicina cõtra vuln⁹ originalis pcti: a quo vt nos liberaret ſũ mus ille celeſtis medic⁹ ieſus xp̃s: hoc triplex remediũ in ſe ipo aſſũpſit. Nãpe ſe ipm̃ ob=tulit deo prĩ hoſtiã placẽtẽ in ara crucis. Itẽ a Johãne bap tizari voluit in iordanis flu=

mie: et ſic hodierna die car- nē ſuā circūcidi voluit. Hic ē liber circūciſiōis carnalis ieſu xpi quē deſcribit Johā. in themate dicēns. q ſignat⁹ eſt ſigillis ſeptē: p q̄ poſſūt intelli- gi ſeptē ſecreta dubia q̄ poſſūt moueri circa euāg. hui⁹ diei.

¶ Primū igitur ſecretū eſt q̄re euāgeliū hui⁹ ſolēnitatis eſt tā breue nullū em̄ aliud euāge liū toti⁹ āni eſt tā breue ſicut preſēs. Rñſio hoc factū eſt tri plici de cauſa. Pria eſt lr̄alis Nā in Luca vbi ſcriptū traditur hoc euāgeliū: q̄ ipm p̄cedūt ad xpi natiuitatē ptinent: q̄ vero ipm ſequuntur ad eiuſdē xpi pre ſentationē in tēplū ſpectāt: et ita hec modica clauſula quā cōplectitur hodiernū euāgeliū ſubiecto myſterio deſeruit. Ni chilominus vt dt venerabilis beda in Omelia hui⁹ diei: Bre uis euāgeliſta paucis verbis cōprehēdat ſctām venerādāq̧ pn̄tis diei et feſti mēoriā: nō tn̄ pauca celeſtis myſterii xtute grauidā reliquit. hec ille. Sz q̄ grauida et pregnās ſit preſē tis euāgelii lectio. Jn dedu- ctiōe hui⁹ ſermōis manifeſtū fiet q̄tū dn̄s dederit. Secūda ratio breuitatis euāgelii hui⁹ diei eſt moralis. Per hoc em̄ moraliter inſtruimur qualiter orare dn̄m debeam⁹ Ut em̄ dt Hiero. et recitatur de conſecra- tione diſtinctione quinta non mediocriter. Non verborum multitudīe flecti pōt deus vt hō. Jpe em̄ non verbis tm̄ ſed corde eſt orandus. qua pp̄ter melior eſt quiq̧ pſalmor̄ decā tatio cū cordis puritate ac ſe renitate: ſpūaliq̧ hilaritate q̄ toti⁹ pſalterii modulatio cū cordis triſtitia atq̧ anxietate hec ibi. Jtē Augu. in quadam ep̄la ſatis ad ppoſitū loquitur dicēs. Fr̄es dicuntur in egypto crebras q̄dē orōnes habere: ſz eas tn̄ breuiſſimas ne intētio que orāti plurimū neceſſaria eſt p pductiores moras euane ſcat atq̧ hebeteſ. Nā vt idē dt ſup Matth. orō paucis ver- bis res multiplices cōprehen dit. Tertia ratio ē allegorica lis ſeu myſtica. Nā p hoc ſig- nificatur q ille quē olim celi ca pere nō poterant adeo abbre uiatus eſt vt intra vterū xgi- neū cōtineretur et diuitas inmē ſa dimēſionibus hūani corpū ſculi quodāmō eſſet cōphenſa. Sic em̄ pphetauerat Eſa. x. di cēs. Cōſūmationē et abbreuia tionē dn̄s de⁹ exercituū faciet in medio oīs terre. Alia autē lr̄a et q̄ cōmuniter allegatur. dicit ſic. Verbū abbreuiatum faciet dn̄s ſup terram. Jſtud verbum eſt illud de quo Jo. primo. Verbū caro factum eſt Hoc autē verbū q̄uis eſſet val de breue in ſua incarnatione et natiuitate: ad huc tamen per amplius abbreuiatū eſt in ſua ſanctiſſima circūciſiōe. qn̄ q̄dā

pars carnis ſue āputata ē per
circūciſionem: et guttule cruo
ris ſui ex ei⁹ corpore pfluxerūt
Q⁹ ſi q̄ras qd actū ſit de illa
pellicula ablata: necnon et de
cruore effuſo. Ad hoc pōt dici
ꝙ illa nō erāt de eſſentiali pfe=
ctiōe corpis xpi: et ideo potue
rūt redigi i preiacētē materiā
pſertim loquēdo de ſanguine.
Vel diuinitus ſub ſuis formis
potuerūt cōſeruari vſqꝫ ad iu=
diciū diē i teſtimoniū xitatis car
nis xpi. Et pſerti cū dicat btūs
Tho. q̄olibeto. v. q. v. ꝙ in cor
pore xpi fuit ſanguis nutrimē
talis nō ptinēs ad xitatē hūa
ne nature de quo potuit aliqd
remanere in terris. Hmōi aūt
caro pputij ſaluatoris dr fuiſſe
trāſlata in frāciā in hūc modū
Nā vt legit in hyſto. ſco: ppu
tiū dñi delatū ē ab āgelo karo
lo magno i tēplo dñi: ⁊ trāſla
tū eſt ab eo aquiſgrani. demū
a karalo caluo poſitū ē in ec=
cleſia ſaluatoris apud caroſiū
hec ibi. Caroſiū aūt ē monaſte
riū qddā i ptib⁹ tholoſanis ſi=
tū. Hodie tn̄ hmōi pputiū aſſe
rit eſſe apd mōaſteriū btē ma=
rie de colūbis qd eſt in dioceſi
Carnotēſi ſitū: qd vulgato ſer
mone coulōs dr. Nam crebro
ibidē a pegrinis indies deuo=
te viſitatur.

¶ Scdm ſecretū eſt circa illd
xbū euāgelij. Poſtq̄ cōſūma
ti ſunt dies octo. ⁊c. Circa qd
querit q̄re circūciſio dabatur
die octauo a natiuitate pueri.
Ad hoc eſt triplex reſponſio
ſeu ratio ¶ Pria eſt lralis vcꝫ
qꝛ deus ita preceperat Gen. xvij.
Item Leuit. xij. Deo aūt ino=
bedire immane ſacrilegiū eſt:
adeo vt dicat Gre. et recitatur
di. lxxx. Si qs ſūt. ꝙ pctm ario=
lādi eſt nō obedire ⁊ ſcelus ido
latrie nō acqeſcere. Eſt etiā a=
lia rō lralis: eo ſcꝫ ꝙ caro puu
li ante octauū diē multū tene
ra eſt: adeo ꝙ potuiſſet imine=
re piculū mortis: vt i plurib⁹
puulis iudeoꝝ ſi licuiſſet eos
ante octauū diem circūcidere.
Qui aūt moriebātur āte illū
diē ſaluabātur p fidē parētum
ꝓteſtatā forte aliquo ſigno oſtēſi
bili: vtpote ſacrificio vel hmōi
Nec erat licitū preuenire ipſaꝫ
circunciſionē ante octauū diē
q̄tūcūqꝫ imineret mortis pi=
culū: put tractat magiſter ſen
tē. di. i. iiij. ¶ Scda rō eſt mo=
ralis. Nam p octo dies ſignifi
cātur octo xtutes q̄ reqrūtur
ad ſpūalē nr̄am circūciſiōem.
Pria igit dies eſt dies dñica
q̄ a phis appellat dies ſolis:
⁊ p hoc ſign̄atur ſplēdor ſapiē
ſeu prudētie q̄ ſūme neceſſaria
eſt ad ſpūalē aiaꝝ circūciſionē
Dū eni pctor cōſiderat q̄tum
bonū pdidit p pctm ſuū ⁊ q̄tū
malū incurrit tunc mouet ad
pniam. Scda eſt dies lune. Lu
na eni hūida eſt ⁊ ideo recte ſi
gnificat miaꝫ ⁊ pietatē ad pau
peres q̄ valde diſponit ad mo

rū emēdationē: dicēte chriſto
Mat.v. Beati miſericordes:
qm̄ ipi miam cōſequētur. Ter
tia eſt dies martis. Mars em̄
planeta feruētiſſim⁹: ꝛ ꝗ dicit
deus belli ꝓpter ſuū feruorez
ꝟtutē pacis ꝺſignat ꝗ in ꝑlījs
vicit: et bellis atꝙ litigijs pri
cipat: ꝓpter qꝺ Salo. Pro
uerb.xvi.dic. ꝙ melior eſt pa
tiēs viro forti: et ꝗ dn̄at anīo
ſuo expugnatore vrbiū.q.d.
ꝙ melior ē pacīa in aīo: ꝙ̄ for
titudo in corpore: per fortitu
dinē em̄ vincit tm̄ id qꝺ extra
eſt: ꝑ patiētiā ꝟo aīus vincit:
vt nō faciat qꝺ bene vellet: et
iſtud maius ē ꝙ̄ ꝑmū. Quar
ta eſt dies Mercurij. Eſt autē
mercurius planeta valde mu
tabilis. Nā cūctis alijs plane
tis qbus cōtingit ipm̄ cōiūgi
conformat: ꝓpter qꝺ merito
ſignificat virtutē obediētie et
hūilitatis: ꝗ om̄ibus q̄rit cō
placere: ſiue ſuperiori: ſiue equa
li: ſiue etiā inferiori exemplo
ſaluatoris: ꝗ ꝙ̄uis ver⁹ deus
eēt ſubiecit tn̄ ſe hoibus. Unde
Lu.ii.dr ꝙ erat ſubditus illis
ſcz Marie et Joſeph. Quinta
ē dies Jouis. Eſt aūt Jupiter
planeta valde beniuol⁹: adeo
ꝙ ſuos et nō ſuos dr iuuare: ꝛ
ideo ſignificat amicitiā ꝛ cha
ritatē: ꝗ nō ſolū iuuat ſeu be
nefacit amicis: verū etiam ini
micis: ſcđm ꝙ ꝑcipit ſaluator
Mathe.v. Benefacite his qui
oderūt vos. Sexta eſt dies ve
neris. Eſt aūt Uenus planeta
femineus: ꝛ iō recte ſignificat
ꝟtutē beignitatis ꝛ clementie
ꝗ ꝑ cōplexionē femineā deno
tat. Septima eſt dies ſabbati
que a Saturno dr ſiue a ſatu
rādo: et iō iuſte deſignat virtu
tē liberalitatis ꝛ pietatis: ꝗ ꝑ
elemoſynarū largitionē ſatu
rat et reficit paupem. Octaua
autē dies nulli planete attri
buit: nec aliquo noīe deſigna
tur: ꝑ quā tn̄ dīc poſſum⁹ intel
ligere virtutē hūilitatis: ꝗ nō
q̄rit ꝓpriā glīam aut hūanam
laudē: et ideo a nullo planeta
.i. a nulla virtute vel grā ꝑſu
mit ſe noīare. Cū igit hō pec
cator fecerit hec octo: que deſi
gnant ꝑ dies octo, tūc ꝑfecto
die octauo apt⁹ erit ad circū
ciſionē ſpūalē: i qua aufertur
ſupfluitas pcti ab aīa. Tertia
rō ꝓpter quā olim dabat cir
cūciſio die octauo eſt allego
ricalis ſeu myſticalis. Nā per
hoc ſignificat ſcđz Ambro. in
ſermo. hui⁹ diei: ꝙ in octaua
etate plene et ꝑfecte circūcidē
tur corpa glorificāda ſcz a paſ
ſibilitate corruptibilitate: tar
ditate: mortalitate: obſcurita
te: pōderoſitate: et difformita
te. Nā tūc vt hētur Mat.xiii.
Fulgebūt iuſti ſicut ſol in reg
no pr̄is eoꝝ. Sol aūt tūc erit
ſeptēpliciter clarior: ꝙ̄ nūc ſit
ſicut dr Eſ.xxx. Itē electi tūc
circūcidentur in aīa ab oī cul
pa: ignorantia: et triſtitia. De

pꝛio Apocꝯ.xiiii. Sine macu-
la ſunt añ thronũ dei. De ſcđo
Hiere.xxxi. Nõ docebit vir vl
tra ꝓximũ ſuuꝫ dicẽs. Agno-
ſce dñm: oẽs eñ me noſcẽt a
minimo vſqꝫ ad maximũ. De
tertio i pſaꝉ. Adimplebis me
leticia cũ vultu tuo Et breuiter
vt hetur Apocalꝯ.vii. Tũc ab
ſterget de⁹ oẽꝫ lachꝛymaꝫ ab
oculis ſctõꝝ: neqꝫ eſuriẽt aut
ſitiẽt ampli⁹: neqꝫ cadet ſup il
los ſol neqꝫ vll⁹ eſt⁹. Tũc eñ
diceꝉ cuilibet ṽo penitẽti illđ
Hiere.xxxi. Quieſcat vox tua
a ploꝛatu: ⁊ oculi tui a lachꝛy
mis: qꝛ eſt merces opi tuo di.
dominus.

¶ Tertiũ ſecretũ eſt. Quare
fuit data circũciſio Abꝛahe et
ſemini ei⁹. Rñſio iſtud factũ ẽ
triplici rõe. Pꝛia ẽ lr̃alis. Vo
luit eñ piiſſim⁹ de⁹ ꝙ ſicut mi
lites et famili ſui diſtiguebanꝉ
ab aliis ſigno iuiſibili: vcꝫ p fi
dẽ aut grãm: ita etiã ſigno vi
ſibili: cuiuſmõi erat circũciſio
ſicut mõ xp̃iani diſtinguũtur
ab aliis pp̃ꝉis p characterẽ ba
ptiſmalẽ: et Eccl'iaſtici a cete-
ris xp̃ianis p characterẽ ſacri
oꝛdis. Itẽ cõfirmati a nõ cõfir
matis. Vñ ſicut videm⁹ ꝙ mi
lites alicui⁹ pncipis deferꝉ ſu
p ſe ſignũ p qđ diſtiguũtur ab
oĩbus aliis. Ita in ꝓpoſito.
Pꝛopterea btũs Tho.d.i.q̃rti
ſniarũ di. ꝙ circũciſio ẽ ſignũ
diſtinguẽs pp̃lm dei ab aliis.
Sc̃da rõ eſt ſpũalis ⁊ moꝛalis
Nã p hoc ſignificatur ꝙ illi q̃
ſunt de ſoꝛte dñi dñt eẽ circũ-
ciſi in coꝛdibus ſuis p ablatio
nẽ oĩs culpe ⁊ iniq̃tatis. Deuꝉ.
xxx. Circũcidet dñs coꝛ tuũ ⁊
coꝛ ſemĩs tui: vt diligas dñm
deũ tuũ ex toto coꝛde tuo. ⁊c.
Nõ ſolũ aũt circũciſi tales eẽ
deñt interi⁹ in aĩa: verũ etiam
quodãmõ exteri⁹: ſcđm ꝙ du-
plex eſt circũciſio: ſcꝫ coꝛdis et
coꝛpis: ꝓut loq̃tur btũs Ste-
phan⁹ ad Judeos Act.vii.di.
Duri ceruice et incircũciſi coꝛ
dibus et auribus: vos ſp ſpũi
ſctõ reſtitiſtis. Si ergo incir-
cũciſi coꝛdibus et aurib⁹ ſunt
q̃ ſpũiſancti monitis reſiſtũt
eſt ergo coꝛdiũ ⁊ auriũ circũ-
ciſio. Et ſi eſt coꝛdiũ ⁊ auriuꝫ:
eſt ⁊ oĩm exterioꝛis interioꝛiſ
qꝫ hoĩs nr̃i ſenſuũ. Vñ Beda i
Omelꝯ. hui⁹ diei. Qui indt vi
derit mulierẽ ad cõcupiſcẽdũ
eaꝫ: et q̃ habuerit oculos ſubli
mes: hui⁹ ĩcircũciſus ẽ viſus
Incircũciſi aurib⁹ ſũt illi: q̃b⁹
voce ṽitatis dꝛ. Qui ex deo ẽ
ṽba dei audit: ꝓpterea vos
nõ auditis: qꝛ ex deo nõ eſtis.
Joh.viii. Incircunciſi lingua
et manib⁹ ſunt: quoꝝ os locu
tũ eſt vanitatẽ: et dextera eoꝝ
dextera iniquitatis. Qui lo-
quũtur pacẽ cũ ꝓximo ſuo: ma-
la aũt in coꝛdib⁹ eoꝝ: et dex
tera eoꝝ repleta eſt mũerib⁹
Incircunciſi ſunt guſtu: quos
Pꝛopheta redarguit dicens.
Ve qui potẽtes eſtis ad biben

dum vinū:et viri fortes ad miſcendū ebrietatē. Eſaie.v. In circunciſi olfactu ꝛ tactu ſunt qui vnguēto et varijs ſunt delibuti odorib⁹: ꝗ ſequitur amplexus meretricis aſpergētis cubile ſuū myrrha ꝛ aloe:et cynamomo. Poſtremo icircūciſi greſſib⁹ ſunt: de ꝗbus Pſal. cōtritio et infelicitas in vijs eorū: et viā pacis nō cognouerūt. Ecōtrario aūt illi: qui omni cuſtodia ſeruant cor ſuum: qui auertunt oculos ſuos ne videant vanitatem: qui ſepiunt aures ſuas ſpinis ne audiant linguā neq̄ꝫ qui guſtant et vidēt ꝙ ſuauis eſt dn̄s: qui cuſtodiūt vias ſuas: vt non delinquant in lingua ſua: qui leuant manus ſuas ad mandata dei: qui ab omni via mala ꝓhibent pedes ſuos. Iſti oēs ſenſus ſuos per ſpiritual exercitij ſe oſtēdūt hēre circunciſos. Hec Beda.

Tertia ratio quare ſciꝫ data ſit circunciſio Abrahe et ſemini eius eſt myſticalis ſeu figuralis. Ipſe eñ in figura preceſſit xp̄m: qui ſimiliter circunciſus eſt: ſed de cauſa diſcutiendum eſt in ſequēti ſecreto.

¶ Quartum ſecretum eſt circa illud verbum euāgelij preſentis: vt circūcideretur puer Circa quod queritur. Quare chriſtus ſacramentū circunciſionis in ſe ſuſcipe voluit: qui nullū peccati reatum habuit. Ad hoc reſpondere poſſum⁹: ꝙ hoc factuꝫ eſt ꝓpter tres rationes. Prima igitur ratio ē lfalis quā ponit Do.S.iii.p. q.xxxvii.arti.j. dicēs chriſtuꝫ ideo voluiſſe circūcidi: vt oſtēderet veritatē humane nature in ſeipo contra Manicheuꝫ: ꝗ dicebat eū habere corpus fantaſticū: et cōtra Apolinarium qui dicebat corpus chriſti eſſe diuinitati cōſubſtātiale: et cōtra Ualentinū ꝗ dicebat chriſtum attuliſſe corpus de celo Sed per hoc ꝙ corp⁹ eius tangebatur in circūciſiōe: et caro ſcindebatur: atq̄ꝫ ſanguis fundebatur: veruꝫ et fantaſticum corp⁹ ſe nō hēre ꝓbabat: qm̄ in corpe fantaſtico: ſeu celeſti: aūt etiā diuinitati conſubſtantiali hec fieri nō poſſent. Scd̄a ratio eſt moralis: et hec iteruꝫ eſt multiplex. Prima eſt: vt a iudeis oēm occaſionē ſcandali auferret: et eos de ſua incredulitate inexcuſabiles redderet. Si eñ aliter egiſſet maiorem occaſionē accepiſſent contra eum: et dixiſſent eum nō a deo miſſum ꝗ legem dei nō obſeruaret. Sed vt dicit Chriſo. ſup Matheū. Apertiſſime domin⁹ demōſtrauit: ꝙ a principio ſue circunciſionis vſq̄ꝫ ad diem paſche extremū nō erat contrarius diuinaruꝫ legum. Scd̄a rō moralis eſt: vt p talē moduꝫ ipſe xp̄us exemplum toti⁹ obediētie ꝛ humilitatis

nobis pberet. Vñ Cypri. ⁊ reci tak diſt. xcııı. dñs nr̄ / di. q ōia a xp̄o iō facta ſūt hūiliter atq̄ patiēter: vt nos hūilitatis ac patiētie hr̄emus exēplū. Itē Beda in Omel. hodierna di. ſic. At de⁹ pr̄ nobis neceſſariā obediēdi ɤtutē principio cō mēdaret exēplo factū ſub lege filiū ſuū miſit in mūdū: nō q2 ip̄e legi ɋcq̄ deberet q̄ vn⁹ ma giſter nr̄ vnus eſt legiſlatoꝛ et iudex noſter: ſꝫ vt eos qui ſub lege poſiti legis onera poꝛta re nequerāt ſua paſſione iuua ret: ac ā ſeruili cōditiōe q̄ ſub lege erat ereptos ī adoptionē filioꝝ que p gr̄am ē ſua largi tate ꝑduceret. Deīn idē ſubdit di. Suſcepit ergo xp̄s circūci ſionez lege decretā in carne: q̄ abſq̄ omī pꝛſus labe pollutio nis appuit in carne. ⁊ q̄ in ſimi tudīe carnis pctī: nō aūt ī car ne pctī aduenit: remediū quo caro pctī mundari cōſueuerat nō reſpuit: ſicut etiā vndā ba ptiſmatis q̄ noue gr̄e ppl̄os a pctōꝝ ſoꝛde lauari voluit ip̄e nō neceſſitatis: ſꝫ exēpli cā ſub ijt. Hec vbi ſupꝛa. Itē deuot⁹ Ber. in pꝛio ſermo. hui⁹ diei. Habes inq̄t hic magnum fidei documētū: hēs et manifeſtuꝫ hūilitatis exēplū. Et p⁹ pau ca. Qui pctm̄ nō fecit: nō de dignat⁹ eſt ſe pctōꝛē reputari. Nos aūt et eſſe volum⁹: et no lumus eſtimari. Hec ille. Ter tia rō moꝛalis eſt vt ip̄e xp̄us in tenera etate circunciſionez ſuſcipiēs mollicīe nr̄am cōfu taret q̄ ppe q̄ pꝛuecti et robuſti effecti p grauiſſimis ⁊ pene in finitis pctis nr̄is nihil duruꝫ nihil amarū pferre volumus pniam agēdo: et tn̄ ip̄e infans octo dierū tā tenellus et debi lis: circūciſionē tā durā ⁊ acer bam: pp̄ter quā etiā nōnulli p uuli moꝛiebanꝫ: pati ⁊ ſuſtine re voluit / nō q̄dē p ſe ſꝫ p pec catis nr̄is. Heu / ecce dei fili⁹ hodie ſanguinē ſuū fudit p no ſtra redēptione: ⁊ nos tantilli hoīes et miſeri pctōꝛes p tot pctis nr̄is nec vnā q̄dē lachꝛy mā ploꝛare volum⁹. Ip̄e ho die ptem carnis ſue p nobis dedit: ⁊ nos exterioꝛa bona q̄ etiaꝫ ip̄ius ſunt paup̄ibus ob eius amoꝛem dare nolumus. Tertia rō pꝛincipalis: quare ſcꝫ xp̄s circūcidi voluit eſt my ſticalis: vt vicꝫ p hoc oñderet ſe iā velle incohare nr̄aꝫ redē ptionē. Fecit enī ſicut bon⁹ et induſtrius mercatoꝛ q̄ inuen ta mercātia magni valoꝛis eā certo p̄cio cōpat dando p̄mꝰ arrā: deīn ſtatuto tp̄e ſoluēdo ſummaꝫ pꝛincipalē. Ita et dei filius volēs ſibi cōpare aīas nr̄as hodie dedit arras effun dēdo. ſ. modicū de ſanguīe ſuo tandē aūt ſoluit totā ſummaꝫ ſup bancū crucis: qñ ibi totuꝫ ſanguinē ſuū obtulit deo pr̄i. Ita ⁊ nos debem⁹ dare ob il lius amoꝛem ⁊ reuerētiam in

hac die que eſt caput totiꝰ an-
ni arras ſiue ſtrenas pauperi
bus: non aūt diuitibus: ſicut
pleriq; faciūt. Cōtra quos lo-
quit̃ Aug. in ſer. quē facit ī ka
lēdis ianuarij. Nolite inq̄t mi
ſceri gētibꝰ ſīlitudīe moꝝ atq;
factoꝝ. Dant illi ſtrenas: date
vos elemoſynas. Aduocentur
illi cātiōibꝰ luxuriaꝝ: aduoce-
mini vos ſmōibꝰ ſcripturarū
Currūt illi ad theatrū: vos ad
eccl'iaz. Inebriātur illi: vos ie-
iunate. Si hodie non poteſtis
ieiunare: ſaltem cū ſobrietate
prādete. Et poſt pauca. Sz di
cis (inquit) michi. Qñ ſtrenas
do accipio et ego. Quid ḡ qñ
das pauperi nichil accipies?
Oblitus es illiꝰ ꝓmiſſiōis vbi
dicitur. Qui dat pauperibus
nūq̄ egebit, hec ille.

¶ Quintū ſecretū eſt q̄re ipa
circūciſio dabat̃ cū cultro la-
pideo. Rñſio Ad hoc ē triplex
ratio ¶ Pria quidē eſt lr̃alis
q2 ſcz multi ſcti pr̃es ita vſi ſūt
Hoc ptz prio de Joſue de quo
legit̃ eiuſd. v. ꝙ dñs ei appuit
di. Fac tibi cultros lapideos
⁊ circūcide ſcd̃o filios iſrl'. Itē
Exo. iiij. legit̃ ꝙ ſephora vxor
Moyſi tulit acutiſſimā petrā
et circūcidit preputiū filij ſui.
Aduertat tñ diligēs lector ꝙ
cultellus lapideꝰ nō erat de ne
ceſſitate ſacri circūciſiōis. Ne-
q; tali cultello vtunt̃ iudei mo
derni ī ſuis circūciſiōibꝰ: ſz cul
tello ferreo acutiſſio. ¶ Scd̃a
ratio ē moralis. Lapis em̄ ī ſa
cra ſcriptura duriciā cordis ſe
ſepe deſignat: vt ibi Job. xli.
Cor eiꝰ indurabit̃ quaſi lapis
Cultellꝰ ḡ lapideꝰ cū quo da-
bat̃ circūciſio ſignificabat du-
riciā cordis iudeoꝝ ⁊ eoꝝ ino
bediētiā aduerſus dñm ⁊ ſctōs
eiꝰ ꝓphetas: ꝓut improgabat
illis btūs Stephanꝰ Act. vij.
di. Dura ceruice et incircūciſi
cordibꝰ ⁊ auribꝰ: vos ſēp ſpūi
ſctō reſiſtitis: ſicut pr̃es veſtri
ita ⁊ vos. Quem ꝓphetaꝝ nō
ſunt perſecuti patres vr̃i? ⁊c.

¶ Tertia ratio eſt myſticalis
Petra eī myſtice xp̄z deſignat
ꝓut teſtat̃ aplus. i. Coꝝ. x di.
Petra erat xp̄s. i. xp̄s figura-
batur p petrā. vñ de hac petra
loq̄tur ps di. Percuſſit petrā
in heremo. i. xp̄i corpꝰ in mōte
caluarie: et adaquauit eos: ſcz
pplos fideles: adaquauit inq̄
eos aqua illa q̄ fluxit de late-
re ſuo dū pēderet ī cruce qñ lō
ginus lācea latꝰ eiꝰ apuit. Fie-
bat ḡ circūciſio cū cultello la-
pideo ī ſignū purgatiōis facte
de p xp̄m: de quo Johā. i. Ecce
agnꝰ dei ecce q̄ tollit p. m.

¶ Sextū ſecretū eſt iuxta illō
verbū euāgelij pñtis: vbi dr̃ ꝙ
vocatū eſt nomen eius Jeſus.
Circa qd̄ q̄rit̃ quare ſaluator
noſter hodie dictus eſt Jeſus.
Ad hoc poteſt dari ⁊ aſſignari
triplex ratio. ¶ Pria eſt lr̃a-
lis. Nā ſicut hodie ī baptiſmo
noīa imponūtur paruulis: ita
etiā olim cū dabat̃ circūciſio.
Et de hoc hiſtoriā hēmꝰ Gen.

xvij. de Abraham qui anteq circũcideret dicebatur Abrã, poſtmodum vero dict⁹ eſt Abrahã. Et hoc eſt qđ ait Beda in omelia hodierna. Xp̃s (inqt) eodẽ die ſue circũciſiõis nomẽ vt ieſus vocaret accepit: ad imitatiõez priſce obſeruatiõis: quã ex eo credim⁹ ſũptã q abrahã pr̃iarcha q prim⁹ circũciſiõis ſacr̃m in teſtioniũ ſue magne fidei: et diuine ad eũ pmiſſiõis accepit eođ die ſue ſuorũq circũciſionis etiã nois ãplificatiõe: ſimlr cũ cõiuge ſua bñdict pmeruit: vt q eatenus abram pat excelſus dict⁹ eſt: deide abrahã pat multa᷑ gẽtiũ vocaret: q2 pr̃ez inqt multa᷑ gẽtiũ cõſtitui te. More ḡ alio᷑ circũciſo᷑ cõuenięter xp̃s i ſua circũciſiõe dictus eſt ieſus: nõ tñ de nouo vt ſubdit i euãgelio. ¶ Scđa ratio cur hodie xp̃s vocat⁹ eſt ieſus eſt moralis: vt p hoc ſignificet q ſicut baptiſati accipiũt nouũ nomẽ, ita etiã inchoare debẽt nouã vitã: et hoc quo ad adultos. Et de hoc loqt apl̃s Ephe. iiij. di. Deponẽtes veterem hoiez induite nouũ hoiez q ſm deũ creat⁹ eſt. Sed proh dolor pleriq xp̃iani ſecluſa infidelitate q grauiſſimũ petm̃ e ſunt deterioris cõditiõis q̃ iudei ⁊ pagani. Multi eñ infideles abhorrerẽt cõmittere multa ſcelera q apud xp̃ianos vſitata ſunt. Cuiuſmõi ſunt adulteria: periuria: mẽdacia: furta et ſilia. Fruſtra ḡ tales gĺiant q xp̃iani vocẽtur: et hoc credẽtes ſe non debere dãnari: dicẽtes ad dñm illđ p̃s. Effũde irã tuã in gẽtes q te non nouerũt et in regna q nomen tuũ nõ inuocauerũt. q. d. Tu dñe nõ debes effundere iram tuã in xp̃ianos q te nouerũt ⁊ nomen tuũ inuocauerũt. Aduertãt queſo tales preſũptuoſi ⁊ qui ſolum nomen ⁊ titulũ xp̃ianitatis habẽt: illđ. xxij. q. v. Cauete. Mẽdaciuz (inqt ibi Ambro.) eſt ſe xp̃ianũ dicere ⁊ opa xp̃i nõ facere. Nam vt đr ibi glo. Mendaciũ fit duob⁹ modis: ſcʒ verbis ⁊ factis. Ex quo ergo falſi et verboſi xp̃iani ſunt mendaces ergo dãnabũtur. Patʒ conſequẽtia p illud vbũ p̃s. Perdes oẽs q loquũtur mẽdaciũ. Non habeam⁹ ergo ſolum nomen xp̃ianitatis: ſed rem cum noie. ¶ Tertia ratio cur vex ſaluator noſter hodie vocatus eſt Jeſus eſt myſticalis. Jeſus eñ hebraice ſaluator interpretatur latine. Merito ergo hodie dei fili⁹ vocatus eſt Jeſus: q2 ſaluũ fecit ppl̃m ſuũ. i. credẽtes i eũ a pctis eo᷑: ſicut de eo predixerat angel⁹ Math. i. Hoc aũt p̃figuratũ fuerat Geneſ. xli. Ubi đr q Pharao vocauit Joſeph ſaluatorẽ mũdi Joſeph aũt multipliciter prefigurauit xp̃m: et ſignanter in hoc q ſicut ille per ſuã prudẽtiam ſaluauit terrã egypti et domũ pharaonis cõtra ingrauantẽ famẽ: ita ⁊ xp̃s q̃tũ in ſe

fuit vniuerſum ſaluauit mun= dũ: et panẽ ad pabulũ oĩm de dit. Panem inꝗ̃ illuꝫ de quo Joh.vi. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcẽdi: ſi ꝗs mãdu cauerit ex hoc pa.vi.in. Meri to ergo vocatũ eſt nomen eius ieſus: qꝛ opere impleuit qđ no men ſonabat. Jta vt de eo dicꝭ poſſit illud ps̄. Scđm nomen tuũ deꝰ: ſic ⁊ laus tua. Sed vt dicit deuotꝰ, Berñ. in quodaꝫ ſermõe. Putas ne filiũ dei re putat ieſum quiſꝗs ille eſt ho= mo qui ipſiꝰ nec terretur cõmi natiõibꝰ: nec attrahiꝭ ꝓmiſſio nibꝰ: nec preceptis obtẽperat: nec cõſilijs acquieſcit. hec ille. De hoc noĩe ieſus multi diſer ti actores multa pulchra ⁊ de uota ſcripſere: et ideo ſuperſe= deo ab vlteriori narratione.

¶ Septimũ ſecretũ eſt de im poſitione huiꝰ noĩs Jeſus: de quo ſubditur in fine euangelij ꝙ ſic vocatũ fuerat ab angelo priuſꝗ̃ ipe xp̄s ĩ vtero cõcipe= retur. Circa qđ queritur vtrũ impoſitio noĩm aliquẽ ſpecia lem effectũ operetur circa eos quibꝰ ipſa noĩa imponuntur. Pro ſolutione huiꝰ queſtiõis aduertẽdũ eſt ꝙ noĩa pñt tri= pliciter imponi: ꝓut tãgit do ctor ſan.iij.pte.q.xxxvij.ar.ij.

¶ Prio ꝗdem ab effectu: ſicut hoc nomen lapis: qꝛ ethimo= logiꝫatur q̄ſi lędẽs pedẽ: ideo ab illo effectu ſic appellatꝰ eſt.

¶ Scđo imponuñ ab aliqua ꝓprietate rerũ quibꝰ ipa noĩa imponũtur: ſicut ſũt noĩa ſin gularium hoĩm que imponũ= tur qñꝗ̃ a ꝓprietate ⁊ circũſtã tia tẽporis: ſicut ſolẽt qñꝗ̃ im poni noĩa aliquoꝝ ſctõꝝ illis qui naſcũtur ĩ eoꝝ feſtis: ſicut ꝙ ille qui naſcitur in die beati Johãnis vocetur Johannes: et qui in die beati Petri Pe= trus. Qñꝗ̃ aũt imponuntur a ꝓprietate qualitatis eorum qui naſcũtur: ſicut Geneſ.xxv. ꝙ qui prio egreſſus eſt de vẽo matris rufus erat, et totus in more pellis hyſpidꝰ dictus eſt Eſau: qđ interp̄tatur rubeus. Qñꝗ̃ a ꝓprietate cognatiõis ſicut cũ filio imponiꝭ nomen patris vel alicuiꝰ de cognatio ne ſua: ſicut legimꝰ Lu.i. ꝙ co= gnati et ꝓpiqui btĩ Joh.bap. volebãt ꝙ ipſe vocaretur noĩe patris ſui: vcꝫ zacharias, non aũt Johẽs: eo maxĩe ꝙ nullꝰ eſſet in cognatione ſua qui taliꝭ noĩe vocaretur. Qñꝗ̃ etiã im ponuñ ab euẽtu: ſicut Joſeph vocauit priogeitũ ſuũ Manaſ ſem di. Obliuiſci me fecit deꝰ oĩm laboꝝ meorum Geñ.xli.

Jlli aũt turpiter errant qui ex impoſitione noĩs iudicant de qualitate ⁊ diſpoſitione hoĩs vt qui dicunt. Talis vocatur petrus: ergo debet eſſe durus et ꝓprij ſenſus. Talis dr̄ iohã nes: ergo amabilis. Talis gal terus vel guillermꝰ: ꝗ̃ bonꝰ ſo ciꝰ et hmõi. Sicut ei iudicare preſũptuoſũ ẽ: maxĩe cũ hmõi noĩa nichil de ſe conferãt his

qb⁹ iponũt. Pzi⁹ ei cõplexio
et naturalis inclinatio indita
erat ab ipa naƭa añq̃ ipa noia
iponerẽt : nec i aliquo imutãt
ipaȝ naturã ſicut neqȝ op⁹ dei
puertere põt alias quẽ de⁹ ſa=
piẽtẽ facere diſponeret:nomẽ
hũanit⁹ ipoſitũ i cõtrariũ tra
heret:atqȝ op⁹ hoĩs fortⁱ⁹ fo=
ret ope dei:niſi forſan dicaƭ ꝙ
de⁹ dat puulo certã ꝓpetatem
et inclinationẽ ꝓut puidet eũ
a pẽno ſuo noĩanduȝ qḋ oĩno
ridiculoſũ eſt ⁊ abſqȝ rõe dictũ
Ceterum videm⁹ duos hoĩes
eiuſdem noĩs oĩno ꝯtrariarũ
q̃litatũ et diſpõnũ. Sȝ de hoc
abuſu hacten⁹. ❡ Tertio dico
ꝙ qñqȝ iponunƭ noĩa hoĩb⁹ di
uinit⁹:⁊ tũc ꝓ maxĩa tenẽdũ eſt
ꝙ talia noĩa ſẽp ſignãt aliqḋ
gratuitũ donũ eis diuinit⁹ da
tũ:ſicut Geñ.xvij. dictũ ẽ abra
he a dño. Appellaberis Abra
hã:qꝛ pẽem multaꝝ gẽtiũ ꝯſti
tui te. Et Mat.xvi. dictũ eſt pe
tro a xp̃o Tu es petr⁹ ⁊ ſ.h.p.
edi.e.m. Siľr i geſtis ſctõꝝ fre
qñr legim⁹ ꝙ nõnulli eoꝝ fuerẽt
diuinit⁹ ſiue ꝓphice p̃nũciati
etiã cũ exp̃ſſiõe noĩs q̃ appella
ri deberẽt poſtq̃ nati eſſent:ſi
cut de btõ Tho. de acq̃no ⁊ de
multis alijs. Ad ꝓpoſitũ ğ re
deũtes dicimus ꝙ qꝛ ſaluatoꝛ
nr̃ xp̃s hoc mun⁹ grẽ a deo pẽe
hẽbat vt p ipm oẽs ſaluarẽtur
ideo ꝯueniẽter vocatũ ẽ nomẽ
ei⁹ ieſus.i.ſaluatoꝛ. Impoſitũ
q̃dẽ illi fuit hoc ipȝ nomen ab
eƭno a deo pẽe:ſȝ vocatũ eſt ab
ãgelo priuſq̃ i vẽo cõcipeƭ:qñ
q̃dẽ ãgel⁹ Gab.dt v̄gini marie
cui nũciabat filij dei aduentũ.
Ecce cõcipies i v.et.p.fi.et vo.
no.ei⁹ ieſuȝ Lu.i. Et tũc imple
ta eſt illa ꝓphia Eſa.lxij. Voca
biƭ tibi nomẽ nouũ qḋ os dñi
noĩauit. Dep̃cemur igiƭ bñdi
ctũ ieſum vt i nobis opeƭ v̄tu
tẽ et inſp̃tationẽ noĩs ſui nos
ſaluosfaciẽdõ:qꝛ vt hr̃ act.iiij
Nõ eſt aliud nomẽ ſub celo da
tũ hoĩb⁹ in q̃ oportẽat nos ſal
uosfieri:quã ſalutẽ nobis p̃ſta
re digneƭ qui i tri.pfe.⁊c.amẽ

❡ Expliciũt ſermones de ſctis:quoꝝ feſta occurrũt tẽpore aduẽtus dñi
vſqȝ ad diẽ circũciſiõis incluſiue editi a fratre Guillermo pepin cõuẽt⁹
Ebroyceñ. ordinis fratrũ predicatoꝝ. Stilũ aũt talẽ ꝓut i eiſdẽ eſt an
notatũ ideo tenuit vt correſpõderẽt tertie pti thematis ſup ſermõẽs per
aduẽtũ per eũdẽ editos:qui intitulãtur de ſecretis ſecretoꝝ. In qua q̃dẽ
tertia pte dr̃ ꝙ liber quẽ vidit Johẽs ſignat⁹ erat ſigillis ſeptẽ. Que q̃dẽ
ſigilla nũc vno modo nũc alio applicãtur ad predictos ſermones de ſan
ctis ꝓut i eis videre eſt ❡ Et dictus liber finẽ ſortitus eſt.xxi. Januarij.
Anno.M.ccccc.xi. Pro Anthonio verard bibliopola Pariſiẽſi. Cui ſere
niſſimus frãcoꝝ rex Ludouic⁹.xij.xp̃ianiſſim⁹ priuilegiũ cõceſſit vẽdẽdi
ac diſtribuẽdi dictũ librũ ſpacio triũ annoꝝ:in q̃ nulli librario aut alicui
alii i regno frãcie licebit imp̃mere dictũ librũ ſub pena pditiõis libroꝝ
quos impꝛimeret.

Incipit tabula alphabetica ſup ſequentes Sermones de aduentu dñi intitulatos: de ſecretis ſecretoꝝ. Et nota ꝙ de ſermonibus ſanctorum nihil annotatū eſt in hac ſubſcripta tabula inuentoria.

Abacuck quomō chriſtū ſignificat. ſermone. xi. ſub lr̄a H
Abias iterp̄tatur pater dñs. ſermone. xvii. A.
Abiud interpretatur pr̄ me⁹. ſermone. xxxij. A.
Abraham interpretat̄ pater multarū gentiuꝫ. ſermo. j. A.
Abſcōditur xp̄s in ſacramēto altaris: et quare. ſermone. x. q
Item ſermo. xxix. R.
Abuſus et inſolentia multoꝝ modernoꝝ p̄latoꝝ tangunt̄ ſermo. xxxi. K.
Achab qui mutauit habitū ingrediēdo prelium xp̄m ſignificat. ſermo. xxi. M.
Achaz interpretatur comprehendēs. ſer. xxiii. A.
Achim interp̄tatur frater meus iſte. ſermone. xxxvi. A.
Adam ſe abſcondēs intra paradiſum terreſtrē chriſti incarnationē ſignificat. ſer. xx. H.
Adamas lapis precioſ⁹ quō xp̄m ſignificat. ſer. xxxiiii. F.
Adiuta fuit virgo maria a tribus. ſermone. xxxiiii. D. Iteꝫ ſermo. xxxviii. D.
Adiutus fuit xp̄s a deo patre tribus mōis. ſermōe eodē. B.
Itē ſermone. xxxviii. B.
Adiuuat dñs virū iuſtū cōtra tria p̄icula. ſer. xxxiiii. C. Iteꝫ ſermo. xxxviii. C.
Aduētus dñi duplex quomō p̄conizat̄ mirabiliter. ſermōe xxx. I. K.
Aduerſa quō faciūt recognoſcere deuꝫ et p̄ſpera obliuiſci ſermone. xxxv. H.
Aduerſis ingruentibus nō eſt deſpandū de dei adiutorio et mīa. ſermo. xxvj. P.
Affinitas vſqꝫ ad certū gradū quare impedit matrimoniuꝫ. ſermo. xxiii.. I K.
Affinitas contrahitur p̄ copulam fornicariā. ſermo. eod. O
De affinitate tanguntur boni caſus. ſermo. eodem. M. N.
Afflictionē paupm̄ & ſignāter penitētiū audit dñs. ſer. xii. H
Agnus quomodo dicit̄ chriſtus. ſermo. viii. M.
Albeſcon lapis precioſ⁹ quō xp̄m ſignificat. ſer. xxxvi. F.
Amalechite quō demones ſignificant. ſermone. xxx. S.
Aminadas interpretatur ſpōtane⁹ vel volūtari⁹. ſ. viii. A.
Amon male vixit et ideo male interijt. ſer. xxvi. A.
Amon interpretat̄ tripliciter videlicet donatio: nutritius: m̄ris fetus. ſer. eodē. C.
Angeli apparentes Abrahe q̄ fuerūt: et propter quid appa-

puerunt.ſer.xxxiij.K.
Diabo[us] exiſtib[us] in purgatorio
dem[us] auxiliū ferre.ſ.xxiiii.M
Apis xp̄m ſignificat ꝓpt ſer
ipſi[us] ꝓꝓetates.ſermo.xvii.K.
Apſti oēs palpauerūt xp̄m re
ſuſcitatū.ſermo.xxix.L.
Aquila xp̄m ſignificat ꝓpter
hec.ſer.xxix.M.
Aram interpretatur electus:
et excelſus.ſermo.vii.A.
Archa dñi quō prefigurauit
xp̄i natiuitatē.ſ.xxxviii.E.F.
Arcus in celo quid ſignificat
myſtice.ſer.xxviii.M.I.
Aſa fuit valde bonus non ob-
ſtante malicia patris ſui Abie
ſermone.xviii.A.
Aſa interpretatur attollēs.ſer
mone eodem.B.
Aſſuer[us] quomodo ſignificat
xp̄m.ſermone.v.L.
Augmentū quō dicitur xp̄us
Item iuſtus. Item maria.ſer
mone.xli.B.C.D.E.
Augmentū ſpūale iſta requi-
rit.ſermone eodem.D.
Augur quō veraciter fuit xp̄s
Itē maria.ſer.ix.B.F.
Augur quō debet eſſe iuſtus.
ſermone eodem.D.
Auis padyſi chriſtum ſignifi-
cat ꝓpt tria.ſer.xxxij.M.
Auxiliatur xp̄s deuotis fide-
libus.ſer.xxiiii.C.D.
Auxiliari debent iuſti tribus
generibus perſonarū.ſermōe
eodem.E.F.
Auxiliū nr̄m ⁊ refugiū p[us]t deū
cōſiſtit i[n] v̄gīe maria.ſ.eod.I.
Azor interpretatur adiutus ſer-
mone.xxxiiij.A.
¶ Sequitur de lra.B.
Baptiſmus tollit oēm cul
pā ⁊ penā.ſer.j.O.
Baptiſm[us] eſt ſacr̄m maximē
neceſſitatis.ſer.ii.H.
Circa ipm baptiſmū grauiter
peccant tria hoim genera.ſer
mone eodem.O.
Baptiſmus apit ianuā regni
celeſtis.ſermone.iii.H.
Baptiſmus nō debet dari p-
uulis adhuc in vteris mrm ex
iſtentibus.ſer.iiij.H.
Circa paruulos morietes abſ
q̄ baptiſmo triplex vitas ſer-
mone eodem.O.
Baptiſmus de neceſſitate re-
quirit certam materiā ⁊ certā
formā.ſermonē.A.O.
Baptizati in magna dignita-
te cōſtituūtur:ſer.eodem.P.
Baptizare poteſt obſtetrix in
neceſſitate.ſermone eodē.R.
In baptiſmo tenens paruulū
quō tenetur tpe et loco eū in-
ſtruere.ſermone.vj.K.
Reprehēdūtur illi qui aduo
cant diuites ad leuandum fi-
lios ſuos in baptiſmo.ſermo
ne eodem.L.
In baptiſmo tenens paruulū
non tam ſtricte obligatur ad
eum inſtruendum ſicut olim.
ſermone eodem.M.
In baptiſmo leuans puulum
quō contrahit ſpūalē cogna-
tionē cū illo et pntibus eius.
ſermone eodem M.

Balena quomodo chriſtū ſignificat. ſermone. xx. I.
Benedictio que confertur in nuptijs operatur tria bona. ſermone. xix. R.
Beneficiati qui non orāt pro populo ſunt latrones. ſermone. xxx. X.
Ad beneficia eccleſiaſtica quales eligi debēt. ſermone. xxvij. O. P. Q.
In beneficiorꝫ collatiōe ꝑpōderant boni mores magnis literis. ſermone. xxviii. T.
In beneficiorū collatione magis idonei ſunt ſimpliciter ꝑferendi. ſer. eodē. V.
Beniamin qualiter prefigurauit chriſtum. ſer. xv. L.
Benignitas ſaluatoris noſtri quō appuit in eius natiuitate ſermone. xxj. K.
Berēgarius qualiter errauit circa ſacramentū altaris. ſermone. x. P.
Berſabee quare non ponitur in genealogia chriſti. ſermone xv. A.
Booz interpretatur fortis vł robuſtus. ſermone. xj. H.
Sequitur de litera. C.
CAlx qualiter exprimit ⁊ declarat filij dei incarnationē. ſermone. xxix. D.
Camelus chriſtū ſignificat ꝑter iſta quinqꝫ. ſer. xxiiii. H.
Carbunculus quō chriſtum ſignificat. ſermo. xxxv. K.
Cētaurus quō incarnationeꝫ filij de deſignat. ſermo: xv. H.
Cerānis lapis precioſus qualiter xp̄m ſignificat. ſ. viii. I.
Ciconia xp̄m ſignifi. ſer. v. H.
Ciuitas pua eſt mundus iſte. ſermone. xlii. M.
Ciuitas pua eſt corpus humanum. ſermone eodem. R.
Clamauit chriſtus in pñti triplici de cā. ſermone. xl. G
Clarificatus fuit xp̄us tripliciter. ſermone. xxx. E.
Clerici beneficiati nō orātes ꝑ ſubditis aut bñfactoribꝰ ſūt latrones. ſermo. xxx. X.
Criſolitus lapis ꝓcioſus xp̄ꝫ deſignat. ſermone. xlj. I.
Criſtallꝰ xp̄ꝫ ſigt. ſ. xxxix. D.
Colūba xp̄ꝫ ſigt. ſ. xxvii. K. L
Comprehendit xp̄us iſta tria ſermone. xiiii. B.
Cōprehendere debet iuſtꝰ iſta tria: ſermone eodē. C.
Comprehēdit Maria hec. ſermone eodem. D.
Cōfeſſio facta laico in cauſa neceſſitatis nō eſt ſacramētalis: ꝙuis valeat aliquo modo. ſermōe. xiiii. P.
Cōfirmatiōis ſacr̄m ſolꝰ xp̄s cōferre pōt. ſermo. xxxj. Q.
Cōfirmationis ſacr̄m quō eſt dignius ſacr̄o baptiſmi: ꝙuis nō tā nccariū. ſermo. eodē. S.
Cōfirmatiōis ſacr̄m xp̄s in ꝓpria inſtituit ⁊ qr̄. ſ. eodē. T.
Cōfirmationis ſacr̄m multuꝫ erat in vſu in primitiua eccl̄a ſermone eodē. V.
Cōfirmatiōis ſacr̄m debet dari in frōte: ⁊ q̄re. ſer. xxxii. H.

Cõfirmatiõis ſacramenti for=
ma hec eſt.ſer.eodẽ.O.
In hui⁹ ſacri collatiõe quare
ſit ſpãlis mẽtio de crucis ſig=
natiõe.ſermone eodem.P.
Hoc ſacrm ſuſcipiẽs ſpãlr aſ=
ſcribit militie xpi.ſer.eod.Q.
Cõfirmati ſpãliter p̄ ceteris p̄
miant in celis.ſer.eodẽ.R.
Cõfirmatiõis ſacrꝫ facit hoīeꝫ
facilius puenire ad celum.ſer
mone.xxxiii.Q.
Cõfirmationis ſacrm hoc mõ
ꝯfiguratur.ſer.eodẽ.K.
Cõfirmatiõis ſacrm cõtẽnens
mortalr peccat.ſer.eodẽ.S.
Ad cõfirmatiõis ſacrm ſuſci=
piendũ bonũ eſt īducere quoſ
cꝫ fideles.ſermone eodem.T.
Ad hoc ſacrm cõferendũ non
debẽt ſe reddere xpi difficiles.
ſermone eodem.V.
Hui⁹ ſacri ſuſceptio pficit gra
tiã baptiſmalẽ.ſer.xxxiiii.H.
Cõfirmatiõe ſpãliter indigẽt
pugiles fidi xpiane.ſ.eod.M.
Cõfirmati facili⁹ reſiſtũt pec
cato ꝛ diabolo: q̄ñ cõfirma
ti.ſermone eodẽ.I.
Cõfirmati male viuẽtes gra=
uius peccãt ꝛ graui⁹ dãnant:
q̄ñ alij.ſermo.eodẽ.K.
Cõfirmatiõis ſacrm nõ confir
mat ſimpliciter hoīem in bo=
no.ſermo.xxxv.L.
Cõfirmati debẽt ſpãliter ora=
re dñm p dono perſeuerantie
ſermone eodem.N.
Cõfirmati ſi poſtea peccẽt nõ
ſunt recõfirmãdi.ſer.eodẽ.O.
Cõfirmatus qualis eẽ debeat
declarat ſer.xxxvi.H.I.
Cõfirmatus debꝫ redolere ad
modũ thuris/balſami/ꝛ myr
rhe.ſer.eodẽ.K.L.M.
Cõfirmatio duplex.ſ.ſacralis
et ꝟtualis.ſermo.xxxv.M.
Cõfũdet xp̃s malos in die iu=
dicij tripl̄r.ſer.xxxj.E.
Cõfuſiõis magr quõ põt recte
xp̃s appellari.ſer.xxxj.C.
Cõfuſio duplex.ſ.bona ꝛ ma=
la.ſermo.eodem.D.
Cõfuſiõis mgr quõ debet eſſe
iuſtus.ſermo.eodem.F.
Cõfuſio triplex imminet ꝛ ꝑa
tur penitere volenti.ſermone
eodẽ.H.M.I.
Congregatio oīs hꝫ aliquos
malos cũ bonis.ſermo.x.I.
Cõſanguinitatis gradus ma
trimonium impediẽtes quot
ſunt.ſermo.xxiii.K.L.
Cõſtantin⁹ impator valde ve
nerabatur ſacerdotes dñi.ſer=
mone.xxxii.H.
Corpus xpi ſimul et ſemel eſt
in diſtinctis altaribus ꝛ quo=
modo.ſermo.x.A.
Corpus xpi quomõ eſt in ſa=
cramento altaris vide ſermo.
eodem.Q.K.S.
Corp⁹ xpi īdigne ſumẽtes q̄ñ
grauiter peccẽt oſtenditur ſer
mone.xii.A.
Item de hac materia plenius
habes ſub titulo Euchariſtia
Credere nolunt miſeri pec=
catores verbis chriſti propter
iſta quinqꝫ.ſermone.xv.M.

¶ Sequitur de littera. D.
David quare potius appellatur rex in genealogia xpi ꝙ alij: ſer. xiiii. A
Dauid interpretatur manu fortis ꝛ vultu deſiderabilis: ſermone. eodem. B.
Dauid quomodo potuit contrahere cū bethſabee qui iam cōtraxerat cū micol filia ſaulis: ſermone. xv. C.
Dauid quomō ꝑfigurauit xpꝫ ſer. xxv. Item ſer. xxxiiii. E.
Decepit deus diabolū in tribus locis: ſer. iii. B.
Decipit iuſtus diabolū trib⁹ modis: ſer. eodem. C.
Decepit maria iſta tria ſermone. eodem. D.
Delphinus quomodo chriſtū ſignificat: ſer. xl. D.
Demones ſignificantur per amalechitas: ſer. xxx. G.
Demones maxime infeſtant ſuis tētatiōibus homines de nocte ꝛ quare: ſer. eodem. L.
Deſperandū non eſt in aduerſis: ſermone. xxxvi. P.
Deus quomodo recte dr pater multarū gentiū: ſer. j. B.
Deus quomodo pōt recte dici phares. i. diuidēs ſer. v. B.
Deus quomō tripliciter obliuioſus: ſer. xxv. D.
Diabolum quare prohibuit chriſtus loqui cum eum eiecit ab obſeſſo: ſer. x. K.
Diabolus quomodo cognouit de chriſto ꝙ eſſet filius dei ſermone. eodem. L.
Dilatauit deus fideles in veteri teſtamento: ſer. xv. D.
Dilatauit deus factus homo fideles ꝛ eccleſiam in nouo teſtamento: ſer. eodem. E.
Dilatare debet iuſt⁹ iſta tria. ſer. eodem. F.
Dilatat maria alas miſericordie ſue ſuper ſibi deuotos: ſermone eodem. G.
Dilectio dei ad nos patuit manifeſtiſſime in icarnatiōis miniſterio: ꝛ hoc quinqꝫ modos ſermone. xviii. D.
Diluuiū duplex videlicet generale ꝛ particulare; ſermone xxviii. G.
Diues quomodo debet ſe pauperibus dare. ſer. xxxix. E.
Dominus dicitur quaſi dās manus ſiue minas ſiue mun⁹ ſermone. xvii. C. D.
Dominus debet eſſe quilibet homo iuſtus reſpectu trium. ſermone eodem. E.
Domina dicitur maria ꝛ hoc reſpectu triū: ſer. eodem. F.
Domus quam edificauit ſalomon quomō prefigurauit xpi incarnationem: ſer. xl. E.
Donatio ſiue donans qūo dicitur xp̄s. ſer. xxvi. D.
Item iuſtus. ſermo. eodē. G.
Itē virgo maria. ſer. eodē. K.
Donat⁹ ē nobis xp̄s a pr̄e ꝛ cū hoc ſeipſum nobis donauit. ſermone. xxxix. B.
Donare ſe alijs debent tria hominum genera. ſermone. eodem. C.

Donat se nobis virgo maria:
et quomodo:ser.eodem.D.
¶ Sequitur de littera E.
Eleazar interp̄tat᷑ de⁹ ad
iutor meus:s.xxxviij.A.
Electus q̄uo fuit xp̄s:s.vij.B
Electus quomodo dicit̃ quis
libet iuſtus:ser.eodem.D.
Electa q̄uo fuit virgo Maria
ſermone eodem.F.
Elephas xp̄z ſignat:ſer.iiij.F.
Eleuatio manuum i oratione
ad quid valet:ſer.xviij.E.
Eliachim interp̄tatur dn̄s re-
ſuſcitãs:ſer.xxxiij.A.
Eliud interpretatur de⁹ me⁹:
ſermone.xxxvij.A.
Eſrom interpre.vidẽs ſagittã
vel iraſcẽs:ſer.vi.A.
In euchariſtie ſacramẽto q̄uo
panis et vinũ cõuertitur i xp̄i
corp⁹ et ſanguinem:ſer.vij.L.
Ad euchariſtie ſacramentum
habita deuotio multum pro-
deſt:ſermo.eodem.O.
In euchariſtie ſacr̃o quomo-
do xp̄s eſt totus ſub qualz ſpe
cie:ſermone.viij.K.
Euchariſtie ſacramẽtum q̄uo
fuit prefiguratum per manna
quo ad quattuor:ſer.eod.L.
Euchariſtie ſacramentum no
cet indigne ipſum ſumẽtibus:
ſermone eodem.M.
Euchariſtie ſacramẽtum com
paratur amigdalo: et quare:
ſermone eodem.N.
Ad euchariſtie ſacr̃m nõ acce-
dere tpe p̄cepto min⁹ malũ eſt
q̄ indigne accedere:ſ.eod.O.
Ad eucha.ſacr̃m accedẽs qua
liter dz ſe p̄parare:ſ.eod.P.
Euchariſtie ſacr̃m q̄tũcũq; ſu
matur ſemp tñ manet integrũ
nec minuitur:ſer.ix.K.
Euchariſtie ſacramẽti difficul
tates non debet multũ inueſti
gare ſimplices: ſer.eodem.L.
In euchar̃.ſacr̃o quare voluit
xp̄s occultari:ſ.x.Q. I ꝛ.S.
In euchariſtie ſacramẽto xp̄i
corpus naturaliter videri non
poteſt:ſer.eodem.R.
In euchariſtie ſacramẽto ſpe-
cies frangũtur:ſed non chriſti
corpus:ſer.xi.I.
Euchariſtie ſacr̃m operatur tres
glorioſos effectus in digne re
cipiẽte:ſer.eodem.K.
Euchariſtie ſacramẽtum deuo
te ſuſceptum remittit iſta tria
ſer.eodem.L.
Ad euchariſtie debitam ſuſce-
ptionem qualis et q̄ta requi
ritur preparatio:ſer.xij.M.
Item de hac materia vide ſub
titulo Corpus chriſti.
Excelſus q̄uo fuit chriſtus in
p̄nti:ſ.vij.C.Item ſ.xx.C.D.
Excelſus q̄uo debet eſſe iuſtus
ſer.eodem.E.Item ſer.xx.E.
Excelſa q̄uo fuit virgo maria
ſer.eodem.G.Item ſer.xx.F.
Excecatio peccatoris q̄uo ſit
a deo ꝛ q̄uo non:ſer.xvij.I.
Extremevnctiõis ſacr̃z q̃nq; de
let mortale pctm̃:ſ.xxxvij.I.
Extreme vnctionis ſacramen
tum non ſemper delet quodlz
veniale pctm̃:ſ.eodem.K.

Extrema vnctio qn̄qꝫ cōfert ſanitatem corporalē:ſer.eod.L.
Hoc ſacramētum nō accelerat de per ſe mortem corporalem in ſuſcipiēte:ſer.eodem.M.
Extreme vnctionis ſacr̄m remittit multum de pena debita in foro dei:ſer.xxxviij.D.
Extrema vnctio eſt preuenienda ⁊ non nimium differenda: ſermone eodem.J.
Hoc ſacr̄m non debet dari notorijs pctōrib⁹ ſeu aperte impenitētib⁹:ſer.eodem.K.
Hoc ſacramentum in caſu poteſt dari amentibus ⁊ ratione carentibus:ſer.eodem.L.
Hoc ſacr̄m deuote ſuſceptū auget gratiam:ſer.xxxix.J.
Huius ſacramenti deuota ſuſceptio multum valet: ſermōe eodem.K.L.M.
Hoc ſacramēto inunctus qūo redolet coram deo et angelis eius:ſer.eodem.N.
Extremevnctionis ſacr̄m qualiter de per ſe diſponit ad ingreſſuꝫ regni:ſ.xl.J.K.L.M.
Hoc ſacr̄m rite ſuſceptuꝫ gn̄at ſpūalem leticiā:et facit mortē patiēter ferre:ſer.xli.K.
Hoc ſacramētum regulariter non debet dari niſi contritis et confeſſis:ſer.eodem.L.
Hoc ſacr̄m ſuſcipiēs quale ꝓpoſitum habere debeat oſtenditur:ſer.eodem.M.
Hoc ſacramentum deuote ſuſceptum quomodo confortat agonizantes:ſer.xlij.Q.R.
Hoc ſacramentum plus prodeſt datū per bonuꝫ miniſtrū ꝙ per malū:ſer.eodem.S.
Extrema vnctio vtrum valeat illi qui moritur cū inungitur, ſermone eodem.T.
Extrema vnctione perunctus recipit angelos qui eum protegunt contra inſultus demonum.ſer.eodem.V.
Ezechias quomodo xp̄m prefigurauit:ſer.ij.E.
Ezechias fleuit audito ꝙ deberet mori ⁊ profuit ſibi:ſermone.xxiiij.B.
Ezechias interpretatur adiutorium dei:ſer.eodem.B.

¶ Sequitur de litera F.

Faciem quadruplicē habet xp̄s:ſer.x.G.
Faciem quadruplicem debet habere iuſtus:ſer.eodem.H.
Factus qūo dicitur xp̄s ⁊ qūo non:ſermo.xxix.C.D.
Falco auis ſignificat xp̄m propter tria:ſer.xxxi.P.
Fenici aſſimilatur xp̄s:ſim̄r ⁊ mater eius maria:ſer.xvi.O.
Ficus in ſacra ſcriptura hec ſignificat:ſer.xx.D.
Ficus ſignificat mariam propter tria:ſer.xxviij.L.
Ficulnea ſignificat xp̄m propter hec:ſer.eodem.M.
Ficulnea ſignificat virum religioſum propter hec:ſermone eodem.O.
Figulus vaſa faciens ſignificat incarnationem filij dei:ſermone.xxix.G.

In figuli domum deſcendere quid eſt:ſermo.eodem.D.
Filij boni quandoqꝫ ex malis parētibus prodeūt ꝛ ecōuerſo ſermone.xviij.A.
Filij ex legitimo matrimonio procreati ſunt melioris cōditionis ꝙ alij:ſer.xxiiij.O.
Filij illegitimi non ſuccedunt in hereditate patris:ſermone eodem.P.Q.R.
Filiorum quattuor ſunt differentie:ſer.eodem.R.
Filij illegitimi cōiter ſūt peruerſi:et quare:ſer.eodem.S.
Filij illegitimi poſſunt eſſe boni et ꝟtuoſi ſi volūt:ſ.eod.T.
Fons egrediens de paradiſo terreſtri ſignificat xp̄i natiuitatem:ſermo.viij.F.
Fortis eſt dn̄s:ſer.xl.B.
Fortitudo dei tria operatur:ſermo.eodem.C.
Fortis eſt vir iuſtus:et qualiter:ſer.eodem.D.
Ad fortificandum hoīem interiorem tria ſunt remedia:ſermone eodem.E.
Fortis fuit ꝟgo maria:et quomodo:ſer.eodem.F.
Fortitudo duplex:ſer.xxi.F.
Frater noſter xp̄s eſt: et viceuerſa fratres eius ſumus:ſermone.xxxvi.B.C.
Fratrem triplicem habemus ſermo.eodem.C.

¶ Sequitur de littera G.

Gagates lapis precioſus ſignificat chriſtum: ſermone.xxxviij.G.
Gaudet deus de trib⁹ magnis bonis:ſer.ij.B.
Gaudet iuſtus ſeu penitēs de tribus:ſer.eodem.C.
Gauiſa eſt virgo maria de tribus magnis beneficijs:ſermone eodem.D.
Gedeon quomodo prefigurauit:ſer.xiiij.D.
In genealogia xp̄i omittūtur certe gn̄ationes:ſer.xxi.A.
Genealogia xp̄i quare texitur per Joſeph cū non fuerit pater ipſius xp̄i:ſer.xlij.B.C.
Gladi⁹ xp̄i mirabilis quo vtetur in die iudicij:ſer.xxvi.O.
Griffes auis magna xp̄ꝫ ſignificat:ſer.xxvij.M.

¶ Sequitur de littera H.

Hebdomades danielis de aduētu xp̄i quō accipiēde ſunt:ſermo.v.M.
Heliſe⁹ xp̄m ſignificat:ſ.iiij.E
Hereditatem celeſtem perditā recuperauit nobis xp̄s:ſermone.xxxix.G.

¶ Sequitur de littera I.

Iabin quomodo xp̄m prefigurauit:ſ.xxxv.G.H.I
Jacob prefigurauit chriſtum: ſermone.iij.A.
Jacob interpretatur ſupplantator:ibidem.
Jacob ſignificat fidelem confirmatum:et quō ſer.xxxvi.I.
Jacob interpretatur luctator ſermo.xl.A.
Jechonias interpretatur preparatio dn̄i:ſer.xxviij.B.
Jechonie duo fuerūt:ſ.xxix.A.

Iechonias ſecundus interpre
tatur ſic factus:ſer.eod̄.B.
Ieſſe fuit binomi⁹:ſer.xiij.A.
Ieſſe interpretatur incēdium
ſermone eodem.B.
Ignis charitatis incēdit aīaʒ
tripliciter:ſer.eodem.E.
Ignis inferni nō cōſumet cor
pora dānatorꝝ poſt iudicium:
et hoc patet quadruplici exē
plo:ſermone.xxiij.F.
Ieſus interpretatur ſaluator
ſermone.xlij.F.
Ieſus tres fuerūt qui oēs pre
figurauerūt xp̄m:ſer.eod̄.G.
Ieſus ſacerdos magnus quo
modo prefigurauit chriſtum.
ſermone.xviij.G.
Imperia quattuor ſibi ſubiu
gauit xp̄s:ſer.vij.D.
Incarnationis dn̄ice tāgūtur
quinqʒ cauſe:ſer.xij.F.
Incarnationis modus decla
ratur per arborem inſitā:ſer
mone eodem.K.
Incarnatio filij dei fuit prefi
gurata p deſponſationē yſaac
cum rebeca:ſer.xiij.G.
Incarnationis mod⁹ deſigna
tur per granum ſynapis : ſer
mone eodem.I.
Incarnationis modus decla
ratur per margaritam lapidē
precioſum:ſer.xiiij.I.
Incarnationis opere oſtenſa
eſt maxia dei dilectio ad nos
quinqʒ modis:ſer.xviij.D.
Incarnationis myſterium de
claratur per tonitruum pro
pter quattuor:ſer.eod̄.I.
Incarnationis modus oſten
ditur in pauone aue pulcher
rima:ſer.xxij.M.
Incarn̄.myſteriū fuit prefigu
ratū p rubū ardētē:ſ.xxiij.E.
Incarn̄.modus manifeſtatur
per ſyrenam:ſer.xxv.I.
Incarn̄.myſterium figuratur
per opus figuli:ſer.xxix.G.
Incarn̄.myſterium fuit prefi
guratum per oblatiōem abra
he:ſermone.xxx.D.
Incarn̄.opus ꝛ modus oſtēdi
tur in rege dn̄ante in duob⁹ re
gnis:ſermo. eodem.M.
Incarn̄.myſteriū fuit prefigu
ratū per nubeculā:ſer.xxxi.K.
Incarn̄.modus declaratur in
falcone:ſer.eodem.P.
Incarnatio filij dei fuit prefi
gurata per domum Salomo
nis:ſermone.xl.E.
Incarnationis myſteriū fuit
prefiguratū ſic:ſer.xli.F.
De hac etiam materia multa
habes ſub titulo chriſtus.
Incēſuʒ qn̄o dr xp̄s:ſ.xxviij.E
In inferno nullū peccatū ſim
pliciter remittitur:ſer.xv.Q.
Ioathan interpretatur perfe
ctus:ſermo.xxij.A.
Iohannes vocat ſe vocem dn̄i
ꝓpter tria:ſer.xl.F.
Ionas quomodo prefigura
uit xp̄m:ſer.vi.D.
Ioram grauiter punit a dn̄o
quia contraxit cum godolia fi
lia Iezabel:ſer.xx.A.
Ioram interpretatur excelſus
ſermone eodem.B.

Joſeph interpretatur augmē-
tum:ſermone.xli.A.
Joſeph et maria qūo fuerīt de
eadē tribu declarať:ſ.xlij. D.
Joſaphat interpretatur iudi-
cans:ſer.xix.A.
Joſias fuit valde virtuoſus:
ſermone.xxviij.A.
Joſias interp̄tatur ſalus dn̄i
et incenſum:ſer.eodem.B.
Joſias ſic regnauit ſ.xxviij.A
Joſue q̄ et ieſus dict⁹ eſt qūo
xp̄m prefigurauit:ſ.xxxij.K.
Iraſcitur dn̄s tripliciter: vꝫ
vtiliter tpal'r eternal'r ſ.vi.C.
Iraſcitur dn̄s contra tria gn̄a
hoim maloꝝ:ſer.eodem.D.
Iraſcitur btā maria ꝯtra blaſ
phemātes filiū ſuū:ſ.eoꝺ.H.
Iraſcitur iuſtus cōtra hec:ſer
mone eodem.E.
Irremiſſibile eſt quodlꝫ mor-
tale peccatum ex propria con
dignitate:ſer.xv.B.
Iſaac interpretatur riſus vel
gaudium:ſer.ij.A.
Iſaac qūo xp̄m p̄figurauit ſex
modis:ſer.xxxiij.M.
Judas tripliciter interpretať
ſermone.iiij.A.
Judicabit chriſt⁹ ī die iudicij
his modis:ſer.xix.C.
Judicabit btā virgo cū ap̄lis
in die iudicij:ſer.eodem.F.
Judicare debet ſeipſum iuſt⁹
in preſenti:ſer.eodem.D.
Juſta quomodo fuit ꝟgo ma
ria tripliciter:ſer.xxxv.F.
Juſticia dei operatur hec tria
ſermone eodem.C.
Juſtus homo ꝛ plus ad pau-
peres qūo poteſt vocari pater
multaꝝ gētium:ſer.i.C.
Juſtus gaudet de trib⁹ ſ.ij.C.
Juſtus decipit diabolum tri-
bus modis:ſer.iij.C.
Juſtus pōt appellari Judas
ꝑpter hec:ſer.iiij.C.
Juſtus poteſt appellari pha-
res.i.diuidēs:ſer.v.E.
Juſtus poteſt vocari zaram.i.
oriens:ſer.eodem.F.
Juſtus pōt vocari thamar.i.
amaritudo:ſer.eodem.G.
Juſtus qūo pōt dici augur et
ſerpētinus:ſer.ix.D.E.
Juſtus qualiter debet ſentire
iſta quattuor:ſer.x.D.
Juſtus debet habere quadru-
plicem faciem:ſer.eodem.M.
Juſtus qūo fortificari pōt ſpi
ritualiter:ſer.xi.E.
Juſtus debet incendi duplici
igne in preſenti:ſer.xiij.D.
Juſtus qualiter dꝫ manu for-
tis quo ad tria:ſer.xiiij.F.
Juſtus debet iſta tria dilatare
ſermone.xvi.F.
Juſtus debet eſſe dn̄s reſpectu
trium:ſer.xvij.E.
Juſtus debet tria attollere.i.
ſurſum leuare que ſunt:ſermo
ne.xviij.D.
Juſtus debet ſeipm̄ in preſen-
ti iudicare:ſer.xix D.
Juſtus qualiter debet eſſe ex-
celſus tripliciter:ſer.xx.E.
Juſt⁹ quomodo debet eſſe ro-
buſtus : et reſpectu quoꝝ:ſer-
mone.xxi.E.

Juſtus debet eſſe pfectus. ſer-
mo.xxii.C.
Juſtus debet eſſe perfectus in
tribus locis:ſer.eodem.D.
Juſtus debet comprehendere
iſta tria:ſermo.xxiii.C.
Juſtus quõ debet eſſe obliuio
ſua reſpectu trium.ſer.xxv.D
Juſtus poteſt habere quintu-
plex teſtimonium q ſit filius
dei:ſer.xxv.M.
Juſtus qualiter dicitur dona
rio nutricius matris fetꝰ:ſer-
mo.xxvi.H.M.J.
Juſtus qualiter a deo ſolo ſa-
lutem ſperat.ſer.xxvii.F.
Juſtus qualiter dicit incẽſũ ꝛ
ſpecialiṫ ſi ſit religioſꝰ aut ec
cleſiaſticus:ſer.eodem H.
Juſtus debet preparare ſe ad
iſta tria:ſer.xxviii.D.
Juſtus quomodo dicitur ſic
factus tripliciter:ſer.xxix.E.
Juſtus debet a deo petere iſta
tria:ſer.xxx.F.
Juſtus poteſt appellari mgr̃
confuſionis triplicis ꝛ quo-
modo:ſer.xxxi.F.H.M.J.
Juſtus quõ põt eſſe pater alio
rum tripliciter:ſer.xxxii.E.F
Juſtus quõ dr̃ reſuſcitans tri
bus modis:ſer.xxxiii.F.H.M
Juſtus quõ adiuuatur a dño
ꝯtra tria pticula:ſer.xxxiiii.C
Juſtus quõ ꝛ p que quis effici
poteſt:ſer.xxxv.E.
Juſtus quõ recte vocat dñm
deũ ſuũ:ſer.xxxvii.C.
Juſtus quõ tripliciter adiu-
uatur a dño:ſer.xxxviii.C.
Juſtus quõ debet ſe ipm̃ aliis
donare:ſer.xxxix.C.D.E.
Juſtus debet luctari cum tri-
bus:ſermo.xl.C
Juſtus quomodo dicitur augu
mentum :ſer.xlii.C.D.
Juſtus qlibet põt aliquomõ
dici ſaluatoꝛ ꝛ hoc tribꝰ mo-
dis:ſer.xli..M.J.
Juſtus fuit xp̃s ſcd̃m q homo
multipliciter:ſer.xxxv.D.
¶ Sequitur de litera.L.
L Egatꝰ fuit xp̃s a deo pa
tre in hũc mundum miſ
ſus:ſer.xii.K.
Leopardus qualiter chriſtũ
deſignat:ſermo.xxiii.H.
Lilio quomodo comparatur
chriſtꝰ ppꝫ hec:ſer. xxxiii.O.
Lilio quomodo debemꝰ aſſi-
mulari:ſer.eodem.P.
Luctari debꝫ iuſtꝰ ꝯtra carnẽ
mũdũ ꝛ diabolũ:ſer.xl.C.
Luctata eſt maria contra hec
ſermone eodem.D.
Luctatus eſt xp̃s cõtra diabo
lũ quatuoꝛ vicibus ꝛ ſemp vi-
cit eum:ſermo.eodem.B.
Lumen quomodo chriſtũ de
ſignat:ſermo.vi.J.
Lux ſcat xp̃m:ſer.iii.F.
¶ Sequitur de litera.M.
M acule.xii.ipediũt aliquẽ
a ſacerdotio:ſer.xxvi.S
Magiſter confuſiõis quõ di-
citur chriſtꝰ.ſer.xxxi.C.D.E.
Magiſter confuſionis iuſtus.
ſer.eodem.F.H.M.J.
Magiſtra confuſionis maria
ſermone eodem.K.

Malus in ſummo an aliquis poſſit eſſe.ſer.xv.Q.
Manaſſes rex fuit valde crudelis ⁊ malus ſer.xv.B.
Manaſſes interpretatur obliuioſus:ſer.eod.B.
Manda remanda ⁊c.exponitur de duplici aduentu domini:ſer.xxx.J.K.
Manus domini duplex: ſcilicet potētie ⁊ miſericordie:ſer.xiiij.D.
Manus diuine miſericordie operatur hec in nobis:ſermo.eod.E.
Manu fortis quomodo eſt q̄libet iuſtus:ſer.eod.F.
Manu fortis quomodo dicit̄ virgo maria:ſer.eod.G.
Mare rubrum ſignificat ſacramentum baptiſmi ⁊ quomodo:ſer.j.J.
Margarita lapis precioſus qualiter ſignificat chriſtum: ſermone.xiiij.J.
Margarita idem lapis ſignificat animam rationalem: ſermone eodem.K.
Maria v̄go quomodo eſt mater multarum gentiū:ſer.j.D
Maria gaudet ſpecialiter de tribus:ſer.ij.D.
Maria quomō decepit tria. ſermone.iij.D.
Maria quomō recte pōt appellari Judas propter hec. ſermone.iiij.D.
Maria quomodo poteſt appellari Phares: id eſt diuiſio:ſermone.v.D.
Maria quomodo dicitur ſaram.i.oriens:ſer.eod.J.
Maria quomodo dicit̄ Thamar.i.amaritudo:ſer.eod.K.
Maria quomodo p̄uidet et impedit ſuis meritis ſagittas dei:ſermone.vj.F.
Maria quomodo iraſcit̄ contra malos xp̄ianos:ſer.eod.G
Maria quomodo dicitur electa ⁊ excelſa:ſer.vij.F.G.
Maria fuit voluntaria ⁊ ſpōtanea reſpectu triū:ſer.viij.E.
Maria ſola fuit mater ⁊ virgo:ſer.eodem.G.
Maria quomodo fuit augur ⁊ ſerpentina:ſer.ix.F.G.
Maria quomodo fuit porta in domo dn̄i clauſa:ſer.eod.D
Maria quomodo fuit multipliciter ſenſibilis:ſer.x.E.
Maria quomodo fuit fortis. ſermone.xi.F
Maria quomodo multipliciter ſeruiuit chriſto filio ſuo. ſermone.xij.E.
Maria quomodo fuit incēſa triplici igne:ſer.xiij.F.
Maria quomodo fuit pacifica:ſer.xv.J.
Maria quomō retribuit iniquis ⁊ quibus iniquis:ſermone.eodem.K.
Maria quomō dilatat alas ſuas ſuper ſuos famulos:ſermone.xvi.G.
Maria quomodo aſſimulat̄ fenici:ſermo.eod.O.
Maria quomodo eſt magna. dn̄a reſpectu triū: ſer.xvii.F

Maria extulit tria verſus ce-
lum:ſer.xviii.F.
Maria iudicabit cum apoſto
lis in die iudicii:ſer.xix.F.
Maria quomodo fuit tripli-
citer excelſa in preſenti ꝛ ſimi
liter nunc in celo:ſer.xx.F.
Maria fuit robuſta robuſtioꝛ
robuſtiſſima:ſer.xxi.G.
Maria quomodo fuit totali-
ter perfecta:ſer.xxii.E.
Maria comparatur quatuoꝛ
rebus:videlicet throno ꝛ cete
ra:ſermone eodem.F.
Maria compꝛehendit multa
ſermone.xxiii.D.
Maria quomodo auxiliatur
ſibi deuotis xpianis : ſermo-
ne.xxiiii.I.
Maria quomodo deſignatur
per virgam ꝓpter multa:ſer-
mone.eodem.M.
Maria quomodo fuit obli-
uioſa reſpectu triū:ſer.xxv.E.
Maria quomodo dicitur do
natio matris fetus ꝛ nutricia
ſermone.xxvi.K.L.M.
Maria qualiter dicitur ſalus
noſtra:ſer.xxvii.H.
Maria quomodo dicitur in-
cenſum:ſer.eodem.I.
Maria quomodo fuit ab eter
no pꝛeparata filio dei;ſermo-
ne.xxviii.E.
Maria pꝛeparauit vterū ſuū
filio dei.ſer.eodem.F.
Maria deſignatur per ficum
pꝛopter tria:ſer.xxviii.L.
Maria per omnem actum ſu
um merebatur:ſer.eodem.N.
Maria eſt ſic facta tripliciter
ſermone.xxix.F.
Maria petiuit tria a deo:ſer-
mone.xxx.G.
Maria quomō recte pōt dici
mgrā confuſionis:ſer.xxxi.K
Maria quomodo deſignatur
per nubeculā:ſer . eodem.M.
Mariam quilibet fidelis pōt
appellare matrem ſuam; pꝛo
pter.v.ſer.xxxii.H. I.
Maria quomodo dicitur re-
ſuſcitans:ſer.xxxiii.I.
Maria fuit adiuta ab iſtis tri
bus.ſer.xxxiiij.D.
Maria quomodo eſt ſoꝛoꝛ no
ſtra:ſer.xxxvi.D.
Maria quomodo vocat dn̄m
ſpecialiter deum ſuum:ſermo
ne.xxxvii.D.
Maria quomodo donat ſe no
bis.ſer.xxxix.F.
Maria quomodo ꝛ cum qui-
bus luctata eſt:ſer.xl.D
Maria quomodo dicitur aug
mentum:ſer.xli.E.
Maria genuit xp̄m:ſer.xli.G
Maria ꝛ ioſeph quomō fue-
rūt de eadē:ſer.eodē tribu.D.
Maria quomodo poteſt ap-
pellari ſaluatrix:ſer.eodē. K.
Maria quo modo ſignifica-
tur per pantherā:ſer.eod.P.
Mater ē nomē honoꝛis amo
ris dulcoꝛis : ſer.j.D.
Matres nolentes ablactare p
uulos ſuos repꝛehenduntur
ſermone.v.Q.
Matris fetus quomodo dici
tur chꝛiſtus:ſer.xxvi.F.

Matris fetus quomodo dici
tur iuſtus:ſer.eodem.J.
Matris fetus quomodo dici
tur maria:ſer.eodem.M.
Matham interficit donãs ſi
ue donatus:ſer.xxxix.B
Matrimoniũ quomodo ꝑcel
lit cetera ſacramenta in bñdi-
ctiõe ⁊ in multis aliis; ſermo
ne.xix.L.M.
Matrimonii benedictio quid
operatur:ſer.eodem.N.
Matrimoniũ cõtrahẽs clãde
ſtine mortaliter peccat tamen
tenet:ſer.eodem.O.
Matrimoniũ indebite cõtra-
hẽtes ſepe patiunt multa ma
la: ſer. eodem.P.
Matrimoniũ in tribus caſi-
bus ꝓſepe vergit in deteriorẽ
exitum:ſer.eodem.Q.
Matrimoniũ debet eſſe ſim-
pliciter volũtariũ:ſer.xx.K.
In matrimoniali contractu
principaliter attẽdẽdi ſũt mo
res contrahentium:ſermone.
xxi.N.O.P.Q.
Matrimoniũ impedit cult⁹
diſparitas:ſer.xxi.O.
Matrimoniũ contrahere vo
lens debet attẽdere ad mores
parentum puelle ⁊ ediuerſo.
ſermone.eodem.P.
Item attendere debet ſi bona
illi⁹ cũ quo cõtrahit ſint iuſte
acquiſita:ſer.eodem.R.
Matrimoniũ intrãs cauſa li-
bidinis faciãde principaliter
grauiter peccat:ſer.xxii.O.
Matrimoniali copula vtens
in certis caſibus meretur:ſer-
mone eodem.P.
In matrimoniali actu plerũ-
qꝫ incidit culpa venialis :ſer-
mone eodem.Q.
Matrimonialis act⁹ in iſtis
caſib⁹ eſt mortalis:ſer.eod.R
Matrimoniũ cõuenĩter ꝓhi
bet in certos grad⁹ cõſ guini
tatis vl affinitatis:ſer.xxiii.J
Matrimoniũ hodie cõuenien
ter ꝓhibet cõtrahi infra quar
tum gradum:ſer.eodem.K.
Matrimoniũ ꝓhibet cõtrahi
per tot gradus affinitatis ꝙ
cõſanguinitatis :ſer .eod . S.
Ex matrimonio legittĩo filij
ꝓcreati ſunt melioris condi-
tionis ꝙ alii:ſer.xxiiii.O.
Mauritius Imperator poti
us elegit puniri in preſenti ꝙ
in alio ſeculo:ſer.viii.D.
Medici duplices : ſcꝫ corpo-
rum ⁊ animarum ⁊ vtriqꝫ ho
norandi:ſermone.xxii.M.
Miles armans ſe ad bellum
quomodo fiat xp̄m:ſer.ix.J.
Miſſam debet omnis popu-
lus deuote audire:ſer. vii.N.
Circa mortem paruulorum
baptizatorum triplex eſt pa-
rentum fatuitas:ſer.iii.D
Murena ſignificat īcarnatio
nem filii dei.ſer.J.F.
Moyſes ſignificat ſacerdotiũ
noue legis:ſer.xxx.N.

¶ Sequitur de litera. N.

Non interficit augur
⁊ ſerpentin⁹:ſer. ix. R.
Naſci ⁊ educari in magna ci-

tilitate aliqñ nocet. ſer. xxi. I.
Natiuitatis xp̄i gl'iam multi viderunt: ſer. xxviii. K.
Natiuitatis dominice dies ē multum ꝓuilegiata: ſermone xxviii. F.
Nubecula ſignificat chriſtū ſimiliter ꝛ mariam: ſermone. xxxi. L. M. N. & fo. 249.
Nutricius quomodo dicitur xp̄s: ſer. xxvi. E.
Nutricius quomodo dicitur iuſtus: ſer. eodem. H.
Nutricia quomodo dicitur maria: ſer. eodem. L.

¶ Sequitur de litera. O.

Obedtur deo male in hoc mūdo ꝛ quare: ſer. xxx. P.
Obeth interpretatur ſeruus. ſermone. xii. A.
Obliuioſus quodammodo ē deus reſpectu trium. ſermone. xxv. C.
Obliuioſus debet eſſe iuſtus reſpectu trium: ſer. eodem. D.
Obliuioſa quodammodo eſt virgo maria reſpectu trium. ſermone eodem E.
Onocentaurus animal mirabile qualiter chriſtum ſignificat ſermone. xxvi. Q.
Oppreſſio pauperum valde diſplicet deo. xli. D.
Orare pro aliis ſpecialiter tenentur eccleſiaſtici ꝛ religioſi ſermone. xxx. Q. R. S. T.
Ordinis ſacramentum declaratur. ſer. xxv. K.
Ordines ſacros ſuſcipiens q̄lis eſſe debeat: ſer. xxvi. B.
Ab ordinibus ſacris ſuſcipiendis impediunt iſta. xii. ſermone. eodem. S.
Ad ordines ſacras quales ꝓmoueri debeant oſtendit. ſermone. xxvii. O. P. Q.
Ordinans ſcienter indignum mortaliter peccat: ſermone. xxviii. P. Q.
Ordinare paucos virtuoſos tamen melius eſt q̄ ordinare multos indoctos: ſer. eod. S.
Ordinibus ſuis quis ſolenniter vtens ſi ſit notorius peccator peccat mortaliter: ſecus autem quando peccatum ei⁹ eſt occultū: ſermone. xxix. N. O. P. Q.
Othoniel quomodo prefigurauit xp̄m: ſer. xxiiii. K.
Ozias interpretat fortitudo ſiue robuſtus ſer. xxi. C.

¶ Seqtur de litera. P.

Pacificus valde fuit chriſtus: ſermo. xv. E.
Pacifica fuit ꝟgo maria: ſermone eodem. F.
Pacifici eſſe debemus reſpectu trium: ſer. eodem. G.
Palpauerunt chriſtum poſt ſuam reſurrectionem omnes apoſtoli: ſer. xxix. L.
Panthera quomodo ſignificat chriſtum propter hec ſimiliter ꝛ virginem mariam, ſermo. xlii. O.
Paries ſextuplex poſt quem ſtat chriſt⁹: ſer. xxxi. O.
Ad paſtoralē curā nullus debet ſe ingerere: ſer. xii. I.

Pater olim eſt xp̄s ſm diuini
tatem:ſer.xxxij.C.
Pater celeſtis ſe habet tripli
citer circa filios ſuos: ſermo=
ne eodem.D.
Pater carnalis ſe habꝫ tripli
citer circa filios ſuos:ibidem.
Pater ſpiritualis triplex:ſcꝫ
prelatus:predicator: ſacramē
torum adminiſtrator:ſermo=
ne eodem.E.F.
Pauo qualiter xp̄s ſignificat
ſermone.xxij.A.
Pauperibus debemus auxi=
lium ferre:ſer.xxiiij.F.
Peccatum mortale ex ꝓpria
condignitate eſt irremiſſibile
ſermone.xv.B.
Peccatum ſubditorum inter=
dum meretur ablationem bo=
ni preſidentis:ſer.xxxv.D.
Peccatores quare noluit cre=
dere verbis xp̄i:ſer.xv.M.
Peccatores q̄tum poſſumus
debemus a peccato retrahere
ſermone.xxiiij.G.
Pena temporalis ad quā pe=
nitens eſt obligat⁹ in foro dei
eſt nobis incerta:ſer.xvi.Q.
Pena ſeptennis non eſt ſem=
per debita pro quolꝫ mortali
remiſſo:ſer.eodem.B.
Penam ſeptēnem aut maio=
rem imponunt iura antiqua
pro quolibet mortali:ſermo=
ne eodem.S.
Penam totalem non poteſt
cōfeſſor remittere:ſer.eod̄.T.
Pene ſunt mitigāde ſm cōdi
tiones pſonarum:ſer.eod̄.V.
Penitentia eſt ſacramentum
maxime neceſſitatis lapſis in
peccatum:ſer.xiiij.L.
Penitētia eſt via qua itur ad
celum:que patet oībus pecca=
toribus:ſer.eodem.M.
Penitentia eſt tam neceſſaria
peccatori adulto q̄tū baptiſ=
mus paruulo:ſer.eodem.N.
Que penitentia eſt neceſſaria
et que non oſtenditur:ſermo=
ne eodem.O.
Penitentie ſacramentum de
let quodlꝫ mortale peccatum
etiā q̄tūcūq graue:ſer.xv.O.
In penitentie ſacramento pe=
na eterna cōmutatur in tēpo=
ralem.ſermo.xvi.P.
Penitētia in extremis eſt val
de dubia:ſer.xvij.O.
Penitentia ſerotina eſt me=
lior q̄ nulla:ſer.eodem.P.
Penitētia in mortali facta ni
chil diminuit de pena in foro
dei debita:ſer.xviij.L.M.O.
Penitentia in mortali facta
ad aliqd valet: et ad quid:ſer=
mone eodem.N.
In penitentie foro illa fuerit
que ſuo modo fuerit in ꝓceſſu
coram iudice ciuili:ſer.xix.E.
In penitentia tanto tempore
debem⁹ eſſe q̄to fuim⁹ in pec
cato:ſermo.xxiiij.L.
Penitere ſeu dolere ſemꝑ de
peccato commiſſo quomodo
obligamur:ſer.xiij.K.L.
Penitere in extremis eſt val=
de difficile homini habituato
in malis:ſer.xvij.L.

Penitere quidam noluit in extremis: ⁊ ideo dānatus eſt. ſermone eodem. M.
Penitere in extremis abſolute eſt poſſibile: ſer. eod̄. N.
Petiuit chriſtus tria a patre orando in orto: ſer. xxx. D.
Petiuit virgo maria tria a deo ⁊ que: ſer. eodem. G.
Petere debet iuſtus hec tria a domino: ſer. eodem. F.
Perfectus quomō fuit chriſtus in triplici genere cauſe: ſermo. xxii. B.
Perfectus debet eſſe iuſtus ⁊ quomodo: ſer. eodem. C.
Perfecta totaliter fuit virgo maria: ſer. eodem. E.
Phares interpretatur diuiſio ſeu diuidēs: ſer. v. A.
Porta in domo domini clauſa quomodo ſignificat virginem mariam: ſer. ix. B.
Profectus ſpiritualis requirit hec tria: ſer. xli. D.
Predicator qualiter tenetur ſe aliis dare: ſer. xxxix. D
Predicator diuini verbi quomodo debet aſſimulari lapidi qui dꝛ albeſcō: ſer. xxxvi. G.
Prelatus ſcienter ꝓmouens indignū ad beneficium eccleſiaſticum ſiue ad ſacros ordines mortaliter peccat: ſermo. xxviii. P. Q.
Prelati qualiter tenētur ſubditos inſtruere: ſer. xxv. M.
Prelati qualiter debent ſubditos per bonum exemplum precedere: ſer. eodē. N.
Prelati q̄to maiores officio ⁊ dignitate tāto eminētiores ſciē debēt eſſe. ſermo. xxvii. N.
Prelati moderni deſcribunt ſermo. xxxi. R.
Prelati debēt ſe expōere ⁊ dare ꝓ ouib⁹ ſuis: ſer. xxxix. C.
Ad prelaturam debēt aſſumi viri docti ⁊ graues: ſer. xxvii. O. P. Q.
Ad prelaturam illi ſunt aſſumendi in quibus hec quatuor inueniuntur: ſer. xxviii. R.
Preparat xp̄s tribus generibus hominū hec tria: ſermo. xxviii. C.
Preparare debet ſe iuſtus ad tria: ſermo. eodem. D.
In purgatorio exiſtētibus debemus ferre auxilium pro viribus: ſermo. xxiiii. M.

¶ Sequitur de lr̄a R.

Rector pariſienſis vniuerſitatis qualiter rep̄ſentat chriſtum: ſermo. xl. M.
Redemptio facta per chriſtū quomodo ītelligitur: ſermo. xvi. M.
Regnum iudeorum qualiter primo diuiſum fuit ſub roboam filio ſalomōis: ſer. eod̄. A.
Regnum iudeorum ꝓſperauit q̄diu habuit bonos reges ſermo. eodem. B.
Regna xp̄ianorum proſperantur ſub bonis principibus: ſꝫ labūtur ſub malis: ſer. eod̄. C.
Regnum francie quid ſignificat: ſer. xxx. N.
Regnum nauarre quid ſigni-

ficat.ſermone eodē. O.
Rex Niniue quō ꝑfigurauit fi lij dei incarnationē. ſer. l. E.
Rex principās in duobus reg nis qualiter ſignificat chriſti incarnationē. xxx. M.
Reſuſcitat xp̄s his trib⁹ mo dis. ſermo. xxxiii. B. C. D. E.
Reſuſcitās qualiter dr̄ iuſtus tripliciter. ſer. eodē. F. H. M.
Reſuſcitās quō dr̄ virgo ma ria. ſer. eodē. I.
Retribuere dēmus iniqs hec tria. ſermo. xv. M.
Roboam interp̄tat dilatatio ppli. ſer. xvi. D.
Robuſtus quomodo fuit xp̄s ſer. xxi. D.
Robuſtus debet eſſe iuſtus: et ad quid. ſermo. eodem. E.
Robuſta: robuſtior: robuſtiſ ſima fuit virgo maria. ſermo ne eodem. H.
Rubus ardens: ſed non cōbu rens chriſtum prefigurabat. ſermone. xxiii. E.

¶ Sequitur de litera. S.

Sacerdos in miſſa nō de bet eleuare hoſtiā añ cō ſecrationē. ſermo. vii. M.
Sacerdotes inſtituit chriſtus ad diſpenſandum diuina. ſer mone. xxv. K.
Sacerdos quilibet debet eſſe ſanctus. ſer. xxvi. T.
Sacerdos euāgelic⁹ dz eē ſan ctior ꝙ legalis. ſer. eodem. V.
Sacerdos euangelicus male viuēs grauī⁹ peccat ꝙ legalis ſermone eodē. X.
Sacerdotes dñi ꝑ aliis orare ſermo. xxx. Q. R. S. T.
Sacerdotes mali prouocant irā dei contra populum ſuis oronibus. ſermo. eodē. V.
Sacerdotes quare hodie pa rum honorant. ſer. eodem. Y.
Sacerdotio nō ē dignus qcū qꝫ habuerit aliquā ex his ma culis. ſermone. xxvi. S.
Sacramēta eccleſie debent li bere dari et miniſtrari. ſermo ne. xxv. L.
Sacramēta eccleſiaſtica ſunt ſuſcipiēda a meliori miniſtro ſermone. xxvi. Y.
Sacrificiū: oblatio: holocau ſtum: et pro peccato quō dr̄ ſermone. xix. M.
Sacrificiū cur p̄cepit dñs in ātiqua lege ſibi offerri. ſermo ne eodem. I.
Sadoch interpretatur iuſtus ſermone. xxxv. A.
Sagittas vibrādas ꝯ malos qualr̄ ꝓuidet dñs. ſer. vi. B.
Sagittas demōis ꝓuidet iu ſtus. ſermo. eodē. E.
Sagittas dei qualiter preuē dit et impediuit virgo maria ſermone eodem. F.
Salatiel qualis fuerit oſten ditur ſer. xxx. A.
Salatiel interp̄tatur petitio mea deus. ſermo. eodē. B.
Sallamandra quō xp̄m deſig nat. ſermone. xxi. M.
Sallamādre ꝓprietas. ibidē
Salmon interpretatur ſenſi bilis: ſermone. x. A.

Salomon an fuerit ex legittimo matrimonio procreatus. ſermo.xv.B.
Salomon interpretatur pacificus ⁊ retribuens iniquis.ſermo eodem.D.
Saluat xp̄s homines tripliciter:ſermo.xxvii.D.
Saluator fuit xp̄s tripliciter ſermo.xxix.J. Itē ſer.xlii.F.
Saluator pōt aliquomō dici quilibet iuſtus ⁊ hoc tripliciter:ſermo.xlii.G.
Saluatrix quomodo dicitur maria:ſermo.eodem.K.
Salutem ſperat iuſtus a domino ⁊ quomodo:ſer.xxvii.F
Samuel vtrum realiter apparuerit ſauli poſt eius mortē ſermo.x.O.
Sampſon ſignificat xp̄m:ſermo.xvi.M.
Sampſonis conceptio quomodo fuit diuinitus annunciata:ſermone eodem.J.
Sampſō qualiter fuit deo cōſecratus ex vtero matris ſue. ſermo eodem.K.
Sampſon qualiter p̄figurauit chriſtuȝ:ſer.xix.G.
Sara quomodo virginē mariam p̄figurauit:ſer.xxxiii.L.
Satiſfactio in mortali facta ad quid valet: ⁊ ad quid non. ſermo.xviii.L.M.N.O.
Saul interpretatur petitio ⁊ ſignificat xp̄m ꝓpter iſta ſex. ſermo.xvii.G.
Scala quā vidit iacob in somnis chriſtum ſignificabat:ſermone.xxxvi.E.
Sentiens ⁊ ſenſibilis q̄ūo fuit xp̄s:ſermo.x.B.
Senſibilis fuit ipſe chriſtꝰ ſ̄m quinq̧ ſenſus corporales:ſermone eodem.C.
Senſibilis fuit virgo Maria multipliciter:ſer.eodem.E.
Sentire debemꝰ iſta quattuor ſermone eodem.D.
Serpentinus q̄ūo fuit chriſtꝰ ſermone.ix.C.
Serpētinus quomodo debet eſſe iuſtus:ſer.eodem.E.
Serpentis tres ſunt proprietates quas dēmꝰ hr̄e:ibideȝ.
Serpētina quomodo fuit beata virgo:ſermone eodem.G.
Seruiuit chriſtꝰ q̄diu fuit in hac mortali vita:ſer.xij.B.
Seruit iuſtus deo:ſermōe eodem.C.
Seruitoris ſex ſunt bone conditiōes quas debet habere iuſtus:ſermone eodem.D.
Seruiuit chriſto beata maria multipliciter:ſer.eodem.E.
Sibilant mali et pctōres hoc modo:ſer.i.G.
Symon ſacerdos magnꝰ quo modo chriſtum prefigurauit: ſermone.xxxvij.E.F.
Sirena qualiter xp̄ȝ ſignificat oſtēditur:ſer.xxv.J.
Sol q̄ūo xp̄m naſcentem deſignat oſtēditur:ſer,vij.K.
Soror nr̄a quomodo eſt ꝟgo maria:ſer.xxxvi.D.
Speculum materiale rep̄n̄tat xp̄i natiuitatē:ſer.xix.K.

Spes longe vite decepit amõ ſer.xxvi.B.
Sperandũ eſt de dei adiuto-rio in aduerſis:ſermo.eod.D
¶ Sequitur de litera.T.
Tempeſtas maris tenta-tiones corporales ⁊ hũa-nas deſignat:ſermo.xxxvii.G
Teſſeredecades tres ſũt in ge-nealogia ſaluatoris:ſer.xli.E
Teſtimonium quintuplex ha-buit chriſtus de ſua diuinita-te:ſer.xxv.G.
Teſtimonium quintuplex ha-bere poſſumus q̃ ſumus filii dei:ſer.eodem.D.
Thamar interpretatur ama-ritudo:ſer.v.A.
Tonitruum iudicium finale deſignat:ſer.xviii.K.
¶ Sequitur de litera.V.
Ubi inuenitur dominus ſermo.xxx.K.
Verbum mirabile ⁊ valde ſin-gulare eſt xp̃s:ſer.xxxiii.M.
Virga aaron xp̃i natiuitatem qũo p̃figurauit:ſermo.xxii.G
Virga dicitur maria: ſermo-ne.eodem.H.
Virga dicitur chriſtus:ſermo-ne.eodem.I.
Virga dicitur princeps tyrã-nus:ſermone. eodem.K.
Virga dicitur mens humana ſermone eodem.L.
Virga maria deſignat propt̃ hec:ſer.xxiiii.M.
Viuere ſobrie: iuſte: ⁊ pie: q̃d eſt:ſer.xxi.L.
De vnctionis extreme ſacra-mento habes ſub litera.E.
Unicornis qũo xp̃m ſignifi-cat:ſermo.x.M.
Vocem ſe vocauit Johannes baptiſta ꝓpter tria.ſer.xl.F.
Voluntarii debemus eſſe quo ad tria:ſer.viii.C.
¶ Sequitur de litera.X.
Xp̃s gaudet de trib⁹:ſer-mone.ii.B.
Xp̃s poteſt appellari indas propter hec:ſer.iiii.B.
Xp̃s dicit̃ phares.i.diuidens ſer.v.B.
Xp̃s dicitur zaram .i. oriens. ſermone eodem.C.
Xp̃s dicitur thamar.i. amari-tudo:ſer.eodem.D.
Xp̃s quomodo fuit elect⁹:ſer-mo.vii.B.
Xp̃s quomodo fuit excelſus. ſermone eodem.C.
Xp̃s ſex nominibus appella-tur:ſer.vii.I.
Xp̃s quomodo fuit ſpõtane-us circa multa:ſer.viii.B.
Xp̃s quomodo fuit augur:ſer-mo.ix.B.
Xp̃s quomõ fuit ſerpentinus ſermone eodem.C.
Xp̃s fuit valde ſentiens ⁊ ſen-ſibilis:ſer.x.B.C.
Xp̃s quomodo comparatur quatuor aĩalibus:ſer.eodẽ.F
Xp̃s habet quadruplicem fa-ciem:ſer.eodem.G.
Xp̃s fuit valde fortis: ſermo. xi.B.
Xp̃s quomodo fuit ſeruitor in tota vita ſua:ſer.xii.B.

Xp̃s fuit incenſus duplici igne: ſermo.xiii.B.
Xp̃s quomodo dicitur incenſor: ſer.eodem.C.
Xp̃s habet ſex virtutes. quaſi ſex ſtellas quibus illuminat omnem hominem: ſermone eodem.D.
Xp̃s quomodo dicitur dauid ſer.xiiii.C.
Xp̃s fuit totus pacificus: ſermo.xv.E.
Xp̃s dicitur ſalomon.i. retribuēs iniquis ꝛ quomodo: ſermone.eodem.F.
Xp̃s quomodo dilatauit eccleſiam ſuā: ſer.xvi.E.
Xp̃s quomodo intelligitur ꝙ non fuit de hoc mūdo: ſermone eodem.H.
Xp̃s fuit ſimilis fenici: ſermone eodem.G.
Xp̃s dicitur abias.i.pater domin⁹ ꝛ qūo: ſer.xvii.B.C.D.
Xp̃s extulit tria in hoc mūdo ſermone.xviii.C.
Xp̃s quomodo dicitur Joſaphat.i.iudicās: ſermo.xix.B
Xp̃s iudicabit his modis: ſermone eodem.C.
Xp̃s fuit excelſ⁹ quo ad vtrāq; naturam: ſer.xx.C.D.
Xp̃s quomodo fuit robuſtus ſermo.xxi.D.
Xp̃s fuit perfectus in triplici genere cauſe: ſermo.xxii.B.
Xp̃s comprehendit tria. ſer. xxiii.B.
Xp̃s deſignatur per leopardū ſermone.eodem.G.
Xp̃s quomodo auxillatur ſuis: ſer.xxiiii.C.D.
Xp̃s quomodo habuit quintuplex teſtimonium ꝙ eſſet verus deus: ſer.xv.G.
Xp̃s quomodo dicitur amon .i.donatio nutritius matris ſetus: ſer.xxvi.D.E.F.
Xp̃s ſignificatur per onocentaurum: ſer.eodem: Q.
Xp̃s ſaluat mundum tripliciter: ſermo.xxvii.D.
Xp̃s quomodo dicitur incenſum: ſermone.eodem.E.
Xp̃s ſignificatur per columbā ꝓpter hec: ſer.eod̄.K.L.
Xp̃i benignitas quomodo apparuit in eius aduentu p̄io. ſermone eodem.L.
Xp̃s quomodo deſignatur ꝑ griffem: ſer.eodem.M.
Xp̃s preparat tria tribus generibus hominū.ſer.xxviii.C
Xp̃i incarnatio qualiter ſignificatur per arcum celi: ſermone eodem.G.
Xp̃s ſignificatur per yridem. ſermone eodem.D.
Xp̃i naſcentis gloriam multi viderunt: ſer.eodē.K.
Xp̃s quomodo dicitur factus ꝛ quomodo nō: ſer.xxix.C.D
Xp̃s deſignatur per aquilam propter hec quatuor: ſermone.eodem.M.
Xp̃s poteſt dici ſalatiel: id eſt petitio mea deus ꝛ quomodo ſer.xxx.C.
Xp̃s petiuit tria a deo patre cum oraret in orto: ſer.eod̄.D

Tabula

Xp̄s fuit tripliciter clarifica-tus: ſermo eodem. E.
Xp̄s quomodo dicitur magi-ſter confuſiōis: ſer. xxxi. C.
Xp̄s confundet malos in die iudicii ⁊ hoc triplicit̄: ſermo-ne eodem. E.
Xp̄i incarnatio fuit p̄figurata in nubecula: ſer. eod̄. L. M. N
Xp̄s ſtat poſt ſextuplicem pa-rietem: ſer. eodem. O.
Xp̄i incarnatio declaratur in falcone: ſer. eodem. P.
Xp̄s qm̄o pōt dici abiud .i. pa-ter meus: ſer. xxxii. B. C. D.
Xp̄s qm̄o dicitur legifer rex ⁊ iudex: ſer. eodem. L.
Xp̄s qm̄o cōparatur aui para-diſi ꝓpter tria: ſer. eodem. M
Xp̄s qm̄o d̄r reſuſcitās poten-tialiter ſpūaliter generaliter ſer. xxxiii. B. C. D.
Xp̄s ſignificatur per liliū pro-pter hec: ſer. eodem. O.
Xp̄s ſignificatur per adaman-tem: ſer. xxxiiii. F.
Xp̄s qm̄o dicitur iuſtus: ſer-xxxv. B. C. D.
Xp̄s qualiter deſignatur per carbūculū: ſer. eodem. K.
Xp̄s vocat nos fratres ſuos. ſer. xxxvi. B. C.
Xp̄s ſignificat̄ p lapidē qui d̄r albeſcon: ſer. eodem. F.
Xp̄s qm̄o dicitur eliud. i. deus meus: ſer. xxxvii. B.
Xp̄s fuit adiutus a deo patre tripliciter: ſer. xxxviii. B.
Xp̄s ſignificat̄ per gagatē la-pidem precioſū: ſer. eodē. H.
Xp̄s qm̄o donauit ſe nobis: ſer-mo. xxxix. B.
Xp̄s recuperauit nobis celeſtē hereditatē ſet̄ p̄ditā; ſer. eod̄ H
Xp̄s ſignificat̄ per criſtallū. ſermone. eodem. v.
Xp̄s habuit luctā ſeu bellum quadruplex: ſermo. xl. B.
Xp̄s clamauit in hoc mundo triplici de cauſa: ſer. eodē. H.
Xp̄s ſignificatur per delphi-num: ſermone. eodem. M.
Xp̄s quomodo dicitur aug-mentum: ſer. xli. B.
De xp̄i aduētu in hūc mūdū tria tanguntur: ſer. eodem. H
Xp̄s quomodo fuit propheta ⁊ quomodo non declaratur. ſermone eodem. M.
Xp̄s ſignificatur per criſolitū ſermone eodem. J.
Xp̄s quomodo poteſt dici vir ſapiens ſed pauper: ſer. xlii. L
Xp̄s quomodo deſignatur p pantheram: ſer. eodem. O.

¶ Sequitur de litera. z.

Zaram interpretatur orā-ens: ſermo. v. A.

z

zorobabel quomodo ap-pellatur doctor babilonie: ſer-mo. xxxi. A.
zorobabel interpretatur ma-giſter confuſionis: ſermone. eodem. B.

¶ Laus deo.

Explicit tabula alphabetica in pre
dictum opus de Secretis ſecretorum
exarata per actorem eiuſdem operis.
Impreſſum eſt hoc opus in alma vni
uerſitate Parrhiſienſi e regione Col/
legii Italorum: per honeſtum virum
Thomam Kees vveſalienſem eiuſdē
vniuerſitatis Impreſſorem diligen/
tiſſimum. Si quod in hoc libello /
vel in iunctura verborum/ vel in lite/
rarū trāſpoſitione/inter legēdum for/
te erratum occurrerit: parcas Lector
humaniſſime: tātum admonitus eti/
am nulli labori me peperciſſe. Vale.

Digitized by Google